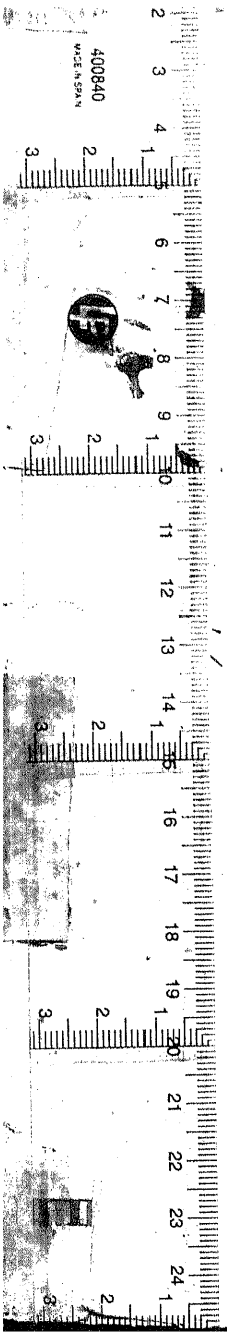

ALICIA. S. J. P. M. S. C. S.

del Colegio de la Compañía
de San José de Guayaquil

1917

...m... m...

BARTOLIA
SAXO FERRATO IVRIS

Monarchæ, In Primam Codicis partem Com-
 mentaria, Ioannis Nicolai Arelatani I. V. D. cura
 peruigili, natali suo splendori nuncprimum resti-
 tuta, studiosorum gratia, prodeunt in lucem. Nec
 defunt interea, solitæ Iurisprudentum Additio-
 nes, suis locis insertæ.

Cum priuilegio Regis, ad Ocfendatum.

M D X X X V I I I.

Rubricæ prime partis Codicis.

Actionibus empti et vendi. fo. 301.
 Actione rerum amotarum. fo. 323.
 Actionibus et obligata. fo. 233.
 Ad senatusconsultum. fo. 275.
 Ad senatusconsultum. vell. fo. 276.
 Ad exhibendum. fo. 226.
 Administratione tutorum. fo. 330.
 Aduocatus diuersorum iudiciorum. fo. 128.
 Aduocatus diuersorum iudiciorum. fo. 126.
 Aliena iudicium. cau. fac. fo. 176.
 Alii pupilli. prestan. fo. 333.
 An seruus er suo facto. fo. 239.
 Apollatis. fo. 52.
 Arbitrium tutelæ. fo. 333.
 Autoritate prestanda. fo. 334.
 Affectibus. fo. 72.
Commercijs et mercibus. fo. 172.
 Commodato. fo. 277.
 Comuni diuidendo. fo. 224.
 Communia vtriusque iudicis. fo. 225.
 Communium rerum alie. fo. 301.
 Condiçione in debitis. fo. 230.
 Condiçio ob causam. fo. 231.
 Condiçio ob turpem causam. fo. 232.
 Condiçio furtiua. fo. 233.
 Condiçio et lege. fo. eodem.
 Consiçgendo tutore. fo. 325.
 Compensationibus. fo. 285.
 Consiçibus eiusdem litis. fo. 226.
 Consiçtura pecuniæ. fo. 235.
 Contrahenda emptione. fo. 297.
 Contrario iudicio tutelæ. fo. 334.
 Curatore furti. fo. 335.
Defensionibus ciuitatum. fo. 72.
 Depositi. fo. 294.
 Dilacionibus. fo. 197.
 Diuersis rescriptis. fo. 71.
 Diuortijs. fo. 321.
 Diuortio fac. apud quem libe. fo. 333.
 Diuidenda tutela et. fo. 333.
 Dolo malo. fo. 155.
 Donationibus ante nup. fo. 309.
 Donationi. inter virum et vxorem. fo. 320.
 Dotis promissione. fo. 316.
 Dote cautâ non nume. fo. 319.
Eddendo. fo. 72.
 Edictijs actionibus. fo. 302.
 Eo qui pro tuto. nego. gest. fo. 332.
 Episcopis et clericis. fo. 48.
 Episcopali audientia. fo. 51.
 Errore calculi. fo. 125.
 Errore aduocatorum. fo. 128.
 Etiam per procuratorem cau. resti. fo. 172.
 Eunuchis. fo. 298.
 Exercitoria vel iustitio. fo. 274.
 Ex quibus causis inf. iro. fo. 129.
 Excusationibus et tempo. eorum. fo. 334.
 Excusatione veteranorum. fo. 335.
Ferijs et dilationibus. fo. 198.
 Fidei iuramentum. fo. 160.
 Fidei iuramentum. fo. 264.
 Fidei iuramentum tuto. fo. 334.

filiofamilias in iure. fo. 159.
 Finium regundorum. fo. 226.
 Formulæ. fo. 80.
Fundo dotali. fo. 323.
 Hereditate vel actio. vendi. fo. 298.
 Hereditarijs actionibus. fo. 241.
 Hereditibus tutorum. fo. 333.
 Hereditis et manicheis. fo. 52.
 His que vi metusve causa. fo. 151.
 His qui potentior nomine. fo. 146.
 His qui ad ecclie. confug. fo. 53.
 His qui ve. eta. impetra. fo. 171.
Inceltis nuptijs. fo. 310.
 In integrum resti. postula. fo. 172.
 In integrum restitutione. fo. 158.
 In ius vocando. fo. 83.
 In litem iurando. fo. 333.
 In officio testamento. fo. 205.
 In officiosis donationibus. fo. 210.
 In officiosis dotibus. fo. 211.
 In quibus causis in integ. fo. 167.
 In quibus causis habent. ru. fo. 310.
 In quibus causis mili. fori. fo. 204.
 Interdi. matri. fo. 311.
 Iudicis et celico. fo. 32.
 Iudicio familie herede. fo. 221.
 Iudicis. fo. 186.
 Iurisd. omnium iudicium. fo. 199.
 Iuris et facti ignorantia. fo. 58.
 Iure iurando propter calum. dan. fo. 180.
 Iure emphyteo. fo. 305.
Iure dotium. fo. 316.
 Lege aquil. fo. 221.
 Legibus et consti. principum. fo. 53.
 Legitima tutela. fo. 325.
 Liberis alendis. fo. 323.
 Litis contestatione. fo. 194.
 Locato et conducto. fo. 304.
Magistratibus conue. fo. 337.
 Mandatis principum. fo. 58.
 Mandati. fo. 295.
 Modo mulctarum. fo. 72.
 Monopolis. fo. 302.
Naturalibus libe. 323.
 Nautico fenore. fo. 293.
 Ne ex delictis defunctor. fo. 242.
 Ne fidei iussio. do. den. fo. 323.
 Ne filius pro patre. fo. 239.
 Ne fidei vel republi. fo. 147.
 Negotijs gestis. fo. eodem.
 Ne liceat potes. fo. 145.
 Ne quis in sua causa. fo. 99.
 Ne sanctum baptisma te. fo. 52.
 Ne tutor vel cura. vecti. fo. 332.
 Non numerata pecunia. fo. 279.
 Ne vxor pro marito. fo. 238.
 Nouo codice faciend. fo. 3.
 Noua vetrica. iustitij posse. fo. 302.
 Notarijs actionibus. fo. 226.
 Nundinis. fo. 302.
 Nuptijs. fo. 309.
Officio prefeci pretorio. fo. 71.

Rubricæ prime partis Codicis.

Officio prefeci vrbis. fo. 301.
 Officio magistri offi. fo. 301.
 Officio rectoris pium. fo. 301.
 Officio prefeci vigilum. fo. 301.
 Officio diuersorum iudicium. fo. 72.
 Officio eius qui vi. alte. gerit. fo. 301.
 Ordine iudiciorum. fo. 193.
Pactis conuentis. fo. 319.
 Pactis inter emptor. et ven. fo. 301.
 Pactis. fo. 84.
 Paganis et sacris. fo. 53.
 Patribus qui filios distra. fo. 298.
 Pedaneis iudicibus. fo. 192.
 Per quas personas no. acqui. fo. 275.
 Periculo tuto. et cura. fo. 331.
 Periculo et commodo rei ven. fo. 300.
 Petitione hereditatis. fo. 211.
 Pignoratitia actione. fo. 272.
 Plus petitionibus. fo. 197.
 Plus valere quod agitur. fo. 271.
 Postulando. fo. 125.
 Precibus impetra. offe. fo. 65.
 Preijs et alijs rebus mino. fo. 335.
 Probatombus. fo. 343.
 Procuratoribus. fo. 311.
 Prohibita sequestratione. fo. 230.
 Pro facio. fo. 297.
Quando decreto opus non est. fo. 336.
 Quando libellus pncipi datus. fo. 67.
 Quando ex facto tuto. fo. 332.
 Quando fidei vel pncipatus. fo. 240.
 Quando licet vni cuique sine iudi. fo. 204.
 Quando impet. inter pupil. et vidu. fo. 200.
 Quando liceat ab emp. disce. fo. 300.
 Quando mulier tute. effi. fun. fo. 318.
 Quando tu. esse desinunt. fo. 334.
 Qui dare tuto. vel cura. fo. 326.
 Qui et aduer. quos in integ. fo. 169.
 Qui legitimas personas. fo. 193.
 Qui numero librorum. fo. 335.
 Qui etate se exant. fo. 301.
 Qui numero tutelaram. fo. 301.
 Qui petant tuto. vel cura. fo. 325.
 Qui pro sua iurisd. fo. 192.
 Quibus ex causis maio. fo. 175.
 Quod cum eo qui in aliena. fo. 274.
Rebus alienis non alie. fo. 301.
 Rebus creditis et iure iuram. fo. 227.
 Receptis arbitris. fo. 177.
 Rei vendicatione. fo. 313.
 Rei vpo. actione. fo. 318.
 Religiosis et sumpti. fune. fo. 227.
 Rem alie. geren. fo. 301.
 Reputationibus que fiunt in iu. fo. 172.
 Rescindenda venditione. fo. 298.
 Restitutione militum. fo. 172.
 Rerum permutatione. fo. 302.
Sacrosanctia ecclesijs. fo. 15.
 Satisfacendo. fo. 179.
 Secundis nuptijs. fo. 311.
 Seruitutibus et aqua. fo. 219.
 Solutio matrimonij. fo. 322.

Sponsalibus. fo. 308.
 Sportulis. fo. 192.
 Statulis et imaginibus. fo. 71.
 Suffragio. fo. 230.
 Summa trinitate. fo. 3.
 Suspectis tutoribus. fo. 332.
 Si contra ius vel vti. publi. fo. 67.
 Si certum petatur. fo. 229.
 Si dos constanter matrimonij. fo. 322.
 Si ex falso alleg. fo. 335.
 Si maior factus. fo. 336.
 Si mater indentatam promisit. fo. 332.
 Si contra ma. volun. da. sit tu. fo. 301.
 Si maior factus. ra. in. fo. 171.
 Si minor. fo. malo. dire. fo. 170.
 Si sepius in inter. resti. posse. fo. 301.
 Sine censu vel reli. fo. 300.
 Si quis igno. rem mino. fo. 336.
 Si quis alteri vel sibi. fo. 301.
 Si quacunq. predictus pote. fo. 311.
 Si rector pncipis. fo. 398.
 Si secundo nup. mulier. fo. 313.
 Si seruus expro. ve. fo. 302.
 Si seruus expro. ve. fo. 302.
 Si manci. ita ven. ne possit. fo. 301.
 Si manci. ita fue. alie. ne ma. fo. 301.
 Si tutor vel cura. reipu. cau. fo. 335.
 Si tutor non gesserit. fo. 333.
 Si tutor vel cura. interue. fo. 160.
 Si in communi eadep. causa. fo. 301.
 Si aduersus rem iudicaram. fo. 161.
 Si aduersus vendi. fo. 163.
 Si aduersus vendi. pigno. fo. 165.
 Si aduersus donationem. fo. 301.
 Si aduersus libertatem. fo. 301.
 Si aduersus transactionem. fo. 301.
 Si aduersus solutionem. fo. 166.
 Si aduersus dorem. fo. 301.
 Si aduersus delictum. fo. 301.
 Si aduersus vfurpationem. fo. 301.
 Si aduersus furtum. fo. 301.
 Si aduersus credi. fo. 167.
 Si vt se ab heredi. abli. fo. 301.
 Si omnia here. vel do. poss. fo. 301.
 Si ex pluribus tuto. vel cu. fo. 332.
Tempo. resti. in integ. fo. 174.
 Testamentaria tutela. fo. 324.
 Testibus. fo. 255.
 Transactionibus. fo. 100.
 Tuto. et cura. illustrium perso. fo. 326.
 Tutore et cura. qui fidei. fo. 332.
 Tutore seu curato. fo. 334.
Tibi de crimine agi oportet. fo. 200.
 Tibi de possessione agi oportet. fo. 201.
 Tibi de fideicom. agi oportet. fo. 301.
 Tibi conueniatur qui cer. lo. fo. 301.
 Tibi petantur tutores vel cura. fo. 326.
 Tibi pupill. educari debeat. fo. 333.
 Tibi in rem actio exer. pot. fo. 202.
 Tibi de hereditate agat. fo. 203.
 Tibi et apud quem. fo. 171.
 Tibi causa fiscalis. fo. 224.

Rubricae primae partis Codicis.

Ubi de ratiocinis agi oportet. fo. 203.
 Ubi causa status agi oportet. fo. 204.
 Ubi quis de curial vel coar alia. fo. eo.
 Ubi fenato. vel clarissimi. fo. eo.
 Ubi sigalibus. fo. 302.
 Ubi ruc. et. habita. fo. 216.
 Ubi pupillorum. fo. 333.
 Ubi ruc. fo. 288.
 Ubi lite pendente. fo. 67.

Et nemo iustus agere cogatur. fo. 193.
 Et cause post pubertatem. fo. 333.
 Et que defunt aduo. parium. fo. 129.
 Et omnes tam civil. quam crimini. fo. 72.
 Et actiones ab hereditibus. fo. 238.
 Et nemo pilatus. fo. 146.
 Et nemini liceat sine iud. auto. fo. 146.
 Et postibus militum. fo. 173.
 Zaus deo.

De nouo codice faciendo.

- 1 De nouo codice faciendo. Rubrica. Andreas Pomate.
- 2 Innocentio diuini nois in principio cuiuslibet operis debet precedere.
- 3 Notarius christianus conficiens instrum. inter iudeos innuocare nomen christi.
- 4 Codicis appellatione simpliciter prolari venit hic liber.
- 5 Beneficiarius quando significet id quod est alterius.
- 6 Statutum qd si quis desideret datum in re alterius verificetur etiam ratione possessionis ex communi loquendi.
- 7 Beneficiarius qd regatur ex natura possessionis.
- 8 Iulianus qd non fuerit hereticus.
- 9 Perpetui vel sempiterni qd dunt in secula seculorum. et quod nullum elementum potest esse perpetuum.

Et hoc habetis. Tercesta inductio no conuoluntate quae tempore quo iulianus edidit opus hoc nulli ubi erat codices legum aut canonum ut sunt qui rogatur de instrum. notarius a parte preterea iulianus
 diuini iuliani. et hoc differt ab alijs no de iuno
 codicibus. T. Fatoz qd si codex simpli casse super
 ceter profertur intelligitur de isto pro re in dicitur
 prer excellentiam. ut instrum. de his hinc in sua
 reuatur. gen. et ci. s. ius civile. et gl. hic ar. l. i. s. oia
 sentit. Et alterius hic dicitur codex j. de vere.
 iur. can. et

per hoc facit etiam dictio nra. no enim potuisset hoc nulli
 nian respectu eorum cum ipsi no haberent deo. christi
 et ita nec notarius respectu in deo. preterea co si de
 ra ad quid sit illa innuocatio et sic in quid talis co si
 deratio caderet respectu iudeoz preterea p. sidera et
 certe ut qd non aut enim hoc fit gratia ueneracionis
 et hac no adhibz iudeo christo. aut fit ulla lequatur
 que ponit gl. in aut. de heredi. et falcid. in principio.
 col. j. et quid ad nos. de his que foris sunt. ij. qd. j. c.
 multi.

Et officiar instrumentum. Et cum innuocatio diuini
 ni nominis sit de solentate adeo qd eius omisso vis
 rier instrumenta ut in. canon obferuatis. in. fin. xxvj.
 q. ij. Item cum sit de consuetudine qd consuetudo in
 rum attenditur in instrumentis. ut ea. cum dilectis.
 de fide instrum. Quis etiam transgressus punitur. ij.
 dist. in his igitur. et notarius inter iudeos facit
 instrumentum debet innuocare nomen domini cum
 ipse sit iudeo. et paritarius iudei et ad ipsum ad eum
 res proogant in iurisdictionem suam et loci. bene facit
 qd dicit domini. Ant. in proemio decretalium. bene fa
 cit gl. in aut. de armis. et in. l. i. nomine domini. C. de
 offic. prefec. per. et de predictis Raph. alleg. rex.
 in aut. ut prepo. nome impera. s. imperialis. et jmo.
 in rubi. de oper. noui munita. Adde altissimi patris
 dio semper innuocato beate qd. Lucie virginis cuius
 vigilia hodie celebratur quod Alexand. in rubi. de
 opis noui munitate et rariu eius qd hic dicit et qd
 innuocatio diuini nominis non sit de substantialibus
 gener Bald. et Pan. de castro qui dicit ita seruari p. s.
 stoz. et hoc p. gl. in. generali. de rab. lib. x. ubi pen
 tur substantialia requisita ad instrum. conficienda
 inter que non ponitur innuocatio diuini nominis. dis
 cit tamen Abb. in. c. de fide instrum. quod iuncto rex.
 cano licet. xxvj. q. j. cum bona consuetudine et antiqua
 quod ponatur dicitur sic omittatur instrumentum
 publicum non valere ex quo habes qd si est de sub
 stantia in. r iudeos et innuocari vero no est de sub
 stantia no debere innuocari. et ita inter codicia angel.
 xciij. est copia in factis in iure facit inter
 iudeos p. notariu christianum in qua non est nec en
 diu an aut omisso nominis pape vel imperatoris vi
 rier instrumentu vltra Jo. an. in data. vj. abb. in. d. c. j.
 Aug. plene co. c. c. v. vni verbu per ro. co. si. c. iij.
 bal. consil. c. x. lib. ij. per abb. c. c. n. l. ij. ubi etiam po
 nit an sufficiat parti allegari consuetudine esse qd in
 strum. conficiantur absq. nomine pape vel impe
 ratoris p. ducere. r. instrumenta absq. predictis no
 minibus et quod officialis loci scribar vel idem co

Rubrica. Ista ha
 beretur di
 uerfimode. Vera rubri
 ca est illa qua dicam vos
 bis legendo et debet dici
 constitutio prima. alias b
 liber primus sed non be
 ne stat. Diuiditur in du
 as partes p. gl. super ver
 bo de nouo. Tu potes di
 uidere rubricam istam in tres

partes. primo ponit quedam rubrica generalissima ad
 omne opus faciendū. ut innuocatio diuini nois. scdo
 ponitur rubrica generalis ad totum humilibus. ter
 tio ponitur rubrica specialis ad hac constitutiones.
 scda ibi codicis domini Iulianiani. tertia ibi de no
 uo codice faciendo. C. Item hec scda pars diuidit
 in tres partes quia ponit primo denominatio huius
 libri cu adiectione principis tanq. cause efficientis.
 scdo ponitur causa materialis. tertio ca formalis. et
 lego rubricam totam ut iuuenes intelligant. scda ibi
 reperit prelectionis. tertia ibi incipit constitutio pri
 ma. C. In prima particula nota T qd in principio cui
 uslibet operis debet precedere innuocatio diuini no
 minis. ut habetur. f. de cpi. et de. l. deo nobis. et de of
 fi. prefec. preterio. l. in nomine domini. c. l. i. f. de
 vere. iure can. C. Ad istud oppo. quando nome christi
 si innuocatur ab homine diuerse secrete videtur fieri in
 contemptu. f. de iudeis. l. in deos sed constat qd in hoc
 libro sunt leges diuersorum imperatoru qui fuerunt
 diuerse secrete. ergo ista innuocatio non bene ponitur.
 Glo. dicit super rubrica viginti quod fuit factum ab
 expositioibus qui erat christiani et etia Iulianianus
 christianus erat. C. Et ex hoc habetis qd licet ne
 rarius christianus conficiat instrumentu inter duos
 iudeos bn pot dicere in noie domini nostri Iesu christi
 si non attento qui fuerunt contrahentes. C. Venio
 ad scdaam partem et dicit hic codex domini Iustinia
 ni. Contra qd nomen generis non facit re esse nomi
 nata. v. no. f. de re. permu. super rubrica. sed nomen
 codicis est nomen generis qd omnis liber pot dici co
 dex. v. l. arg. entari. s. edi aut. ff. de eden. Respo deo
 nome codicis simpliciter est nome generis. sed cum
 adiectione est nome speciei electe. ita hic d. codex

lens faciat ita firmari. vide ibi pulchre. quid autem de nomine domini et iudiciorum et que sit iudicio et quare de iure. vide Spec. in titu. de instrument. edit. §. i. verfi. post annos domini. et de omissione in iudiciorum vide de p. consilio. p. p. in. ro. consilio. ce. l. i. et an licet papales si deficiant si in eorum 4 plica non sunt anni domini p eundem con fil. ce. p. p. Andreas Demare. a C Deo si statutum. Vide ad hec que possit ius bica. ff. de a eporis no uij nuntia rione. b C Ex pos sione. 5 C Deo doz errina bar hic est ter. in. l. i. §. i. ser. ce. ubi appellari ne hui cor rupti nen venit fua bona fide 6 possessus ergo genit tuus cas sus includ dit solum dicitur et no possessio ne. p Bar ra infinita de iure ca no. vt e ter. 7 in. c. p. llo ri. extra d pb. et vide bar. i rub. de op. no. min. vide Bndi. de plid. in. l. is qui suis numis. ff. de man. et Bar. in. l. i. §. ff. de pe. Andreas Poima. c Perpetuum. Et de illa dictione perpetuum; vide etiam gloss. in. c. reperitur. §. q. pama.

petui id est generalis. et vide gloss. circa hoc. C De mun si vis scire vtrius aliquid possit esse perpetuum vel sempiternum quod dicitur in secula seculum. debes scire quod nullum elementum potest esse p perpetuum ita no. in. d. l. cum debere et in autem. de non alie. §. v. autem. Ita vero que non sunt elementa vt anima ista sunt sempiterna. C Item actiones que introducuntur a pncepe quia non sunt elementate possunt esse perpetue non temporales. vt pnceps introduct conuenire. tamen fereos quod iura incor poralia si essent accessoria corporalibus vt scriuitis res que non possunt esse sine pedibus. vt. l. prima. cum munia pedio. tunc sicut illud corporale elementum non potest esse perpetuum. ita nec illa iura. vt. l. si alie na. §. primo de v. sicat. C Sequitur in rubi. repetire plectionis. Contra quando ista constitutio fuit facta non erat lectio repetita. nam tunc erat lectio repeti ta quando fuit facta emendata scilicet de qua vis debitis. §. ti. ij. Solu. dicitur quidam hanc rubricam fuisse compositam post primam et secundam emen dationem merito hic dicitur repetire plectionis. et hoc satis placet prout refertur ad primas duas par tes rubric. que sunt generales. §. p. et refert se ad vltimam partem dico quod illa facta fuit pter pces sentis constitutionis vel institutionis. C Item opz ponitur quod vna tantum lectio fuit repetita. c. l. i. sa dicit quod abundat istud ped. sicut dicitur de de te plegata. cc.

Prnceps qua necessitate asstrigatur. Pronomen hic hec hoc quod sit demonstratum ad oculum. Quod ista constitutio fuerit facta post secundam compilationem codicis. Patres ciuitatum habentes arbitrium super pu blica vtilitate q possint statuere q litigantes teneant tur compromittere. Iudicio pnceps quod duobus modis in iure assumat tur. Statutum q litigantes compromittant non habet locum vbi est instrumentum habens executionem paratam. Iuri sufficientes debent proponi ad opus facien dum. Laudes et dignitates alienius debent dici. Annus verbum potest exponi secundum duas ex positiones. Consul et vir consularis est quid diuersum. Doctoratus q sit dignitas. Doctor qui legit per viginti annos efficitur coi meas. Iudex et infames q non possint doctorari. Contrarietates debent adiungi per diuisiones. Quando circa legem sunt intellectus si iudicatur pro vna opinione sententia non est nulla. Arbitrium est datum in concernentibus publicam vtilitatem: qvigeratialis arbitrii no possint statuta corrigere. Prefationes que sunt rescande et cuius vtilitatis sunt. Fimo: quando correctiue et quando implicatiue po natur.

* Pro concessa. Aduerte quod Barro. inuoluitur vi tio contrarietatis per do. Jaso. in situ. in. l. i. de actio. Somnium. circa. in. col. v. in. l. i. C. de iudic. q licet a sententia componi licet non liceat appella re. tamen a sententia arbitrii iuris sic. id e dicit tenere Barro. in l. i. C. de ar 18 Et duobus instrumentis scriptis in b. et in. l. i. vna charta primo scriptum presumit in fine. l. i. vno celebratum. C Deo de scriptura quando attendatur. Barro. in 20 Dies in lege clausa in corpore iuris non requiritur: secus in puiuegio. Constitutio rescripta ad certam per 2 sonam quando faciatur generale. Zitas cito dirimere quod pertineat ad vtilitatem communem.

Et si necessario. C Gloss. hic diuidit hanc. l. in quatuor partes et bene vt in ea has betis. C Hic dicitur hec que necessaria et sic inuit quod pnceps hoc ha bebat necessario facere. Contra quia pnceps est solutus legibus. vt. l. pnceps. ff. de legi. Solu. quod est ne cessitas et per se persone: et ista non est in pncepe: vt in contrario. et quez dam ex parte rei que indiget emedat tice. vt hic sile in domo qe adit quam ego dominus non habeo necesse refi cere tamen domus ipsi habere necessa riam reficiendi. vt no. in. l. i. circa pnce. ff. de impensis in reb. dor. c. l. impensis. c. demum tit. 7. de verbo. significat. l. i. in. l. i. de i. de oppo. et videtur quod iste rept. contra dicitur sibi ipsi. quia vis cit in presenti. et. f. dicit consensus: qd 4 est pteritio temporis sic limitur in. l. verbum oportebit. ff. de verborum sig nificatio. Solu. vt in gloss. C Circa istam partem quero verum ista consti tutio fuerit facta post secundam eme a dationem codicis an ante. Ilic in glo.

Aut statutum procedit vltimus dispondo. tenet qd omnino sicut compromisso sub pena compromissi. et tunc etiam videatur tollere appellacionem. et ita lo quatur hic in hac. l. constitur. qm hac sententia vide tur etiam rescidit ipse. d. Jalon duas alleg. Fmol. in dicit. l. i. columna. pe. ita voluit inuicere Baro. to. in. l. prima. in fine. ff. a qui. appell. non licet.

Andr. Poima. C Rogantur de isto statuto. vide que possit ad alez pan. in rubri. solu. mar. in. l. i. columna. c. in. l. qui se pa tris. in. glo. fina. et ibi moder. f. vide li. raph. fulg. co silio. l. i. alias. c. i. panot. consi. xxxi. col. m. f. in pui mo dubio. in. ij. volu. Feli. in proclino de re. col. m. in. c. que in ecclesiasticis. col. v. ad fi. de constit. et in c. ecclesia sancte marie. col. l. i. et. c. i. c. f. e. v. verfi cu. salit. i. i. de. od. titu. c. in. c. licet. col. m. in. in. de tel. et in. c. exceptionem. col. m. iij. verfi. idem die de

creep. quod in facto extra de excep. Bar. cos. qv. ij. Barba. consi. xij. col. ij. in. l. i. et in col. m. iij. f. l. in ca. sicut col. m. iij. de re iudica. et aliquid in simili per Barba. consi. xxxi. col. iij. vel. ij. Panot. et ibi fel. in rub. ij. de reing. et pace in fi. Alexan. in. l. i. col. j. col. iij. ff. de leg. i. et in. l. i. §. lex falcidia. col. j. ff. ad leg. falcid. aliquid p Alex. in. l. i. et facta. §. si quis res carnis. co. §. ff. ad tres bel. c. col. xij. et seq. et addita ad. anna. cos. l. xlvij. et. l. xxv. Anchara. in. c. canes num statu ta col. m. lxxij. de constit. et col. lxxij. et. d. Alex. cos. l. lxxij. col. ij. vol. i. c. cu. oca. col. ij. in pnceps. de consiliu. et Alex. cos. si. ce. vol. ij. Balin. l. vltim. §. hec vox quam lex git. cum. l. i. c. eodem. et in. l. qui se parris. col. m. iij. unde vbi. vide lide. et Alexan. in. l. i. col. m. iij. unde vbi et vpo. et in consilio. xxxvi. col. m. perul. volu. ij. vbi querit an tale statutum habeat locum in legitima to super actu iurato et in consi. l. in. iij. dubio. vol. ij. vbi qrit an stante statuto q inter contrahentes fiat compromissum illud habeat locum in legitima. et in. ij. querit an habeat locum in naturali et spurio et l. ij. col. m. fi. eod. vol. ij. vbi articulus iuris vel re licti clare vel pteremur animo communiandi et do. Feli. in. c. inter monasterium columna. iij. in verfic. lxx. limita. de re iudi. et Alexan. lxx. col. iij. volu. iij. vbi dicit q no habet locum in causa appellacionis et pan. de cast. consi. lxxv. et i. pte. ponit de hoc scilicet de ca appellacionis an tale statutum respicit ordi ne pcededi vt de cedi et alia pulchra circa hoc vide

Bar. sup prima parte Codicis.

A Leges certe, et p hoc vide q eleganter dicit bar. 13 in. l. i. §. penult. de condi. indebi.

B Tre op. r. adde bar. in. l. qui rom. §. duo fratres. ff. de ver. obli. dist. i. l. i. §. qñ puocare no est necess. r. idem sequitur Bal. in. q. consitu. huius titu. in. §. arma. et dignitatis. vt. l. i. §. de iudeis. licet de iure antiquo fore aliud esset. vt. ff. de decur. l. generaliter. §. si. ¶ Venio ad tertiam particulam que incipit q b duo specialiter. primo ponit tria pres cepta et conferentia ad ea. scdo ponit qñtū pceptū. Tertio ponit qñtū. ¶ Pro c vltro rmonet quādā dubitationē circa pdicta. secundū ibi colligentes. tertia libitā tñ. quarta ibi r. si quod nulla dubitatio. ¶ Venio ad pñmam partem r. scilicet casum in pñma parte. Dominū imperatorū video quod vos hoc alijs commissistis. sed quam veditis fornam eis. dicit imperator nos precipimus eis principaliter qd ipsi componerent leges certas. r. bre ut sermone e congruis sub derent titu lis. Capio secundum illud scilicet qd dixi benei sermone. r. illud fieri rescaas nisi superfluis prefationibus r. rescaas nis similibus r. rescaas legibus a legibus que in defectu dñem abierit. ¶ Item dicas quo debeant fieri leges certe. ¶ quomodo poterit fieri leges c Ro. pñlio b certe. ¶ fieri rescaas cōtrarijs ad dē p pñy. in. l. i. col. in. §. dñbio. ver. §. quia. r. fell. in. c. s. column. pñy. cum seq. de consi. r. ro. consi. c. xvij. in. §. col. r. vide coroboratum hoc dicitur per pulchra exempla p Bar. in. c. cum. in. col. p. r. de. de consi. r. in. c. c. c. omnes. col. vij. co. titu. r. vide Alex. consi. c. v. §. vol. ij. col. ij. r. col. iij.

C Imo ponitur. De dictione imo adde bonum ter. in. l. cognitio. de officio cui mand. est iurisd. r. fas cir ad no. per Imol. in. l. ff. de re iud. r. per Bar. o in. l. si ita scriptū. ff. de here. insti. tñ.

D De ordine. nota ordinem hic attendi. quod est ve rum si leges ponantur in co. tit. secus si in diuersis. no. glo. r. Bar. in. l. iij. in pñ. §. de codi.

E Andre. Poima.

F Et illud facit. vide Alex. consi. c. xij. in. §. iij. col. et vide que posuit in. l. i. §. folu. mari. r. vide etia Alex. consi. c. xij. in ver. non ob. volu. v. vbi limitat nisi ita presumendo actus de quo agitur vitaretur qz tūc presam cretur quod imo secundum in ordine esset. r. f. in. c. lxxij. col. iij. volu. ij.

G Pro casu. vide eundem Bar. in. l. i. in pñ. l. ff. so. ma. ¶ Ibidem si reperunt duo instrumenta in vna charta presumit pñmo celebratum qd est pñmo scri ptū. bene facit. l. i. §. quis et argentiario. §. si in iij. ff. de ed. r. hoc expresse tenet Bald. in. l. de reb. C. de do. ante nup. r. Bald. hic in. §. quibus. l. i. m. l. i. §. riter. p. Bald. r. Imo. in. l. c. in. r. de here. insti. bñ facit qd not. Bar. in. l. i. §. pñ. in. §. ff. de vulg. et f pup. r. vide que dixi post Bar. in. d. §. pñ. r.

14 vel immedoyel mutando si opus fuerit. ¶ No ta quod contrarietates debet adiuvari per diuisio nes r. distinctiones: quod facit ad dicta restium ve eorum dicta diuisiōibus debeant adiuvari. vt ex p rra de restibus. c. cum tu fili. r. plene in. l. inter stipu lantem. ff. de verborum obligation. ¶ Opponitur. hic dicitur quod decem sapientibus. imo quinqz si cur in constitutione sequenti. Solu. glo. in. l. scda. constitutione fuerunt quinqz. in. l. i. pñma fuerunt decem. ¶ Item opponitur. dicitur hic certas. r. dō tra. de. l. dos a patre. r. l. sequent. §. soluto matrimo nio. vbi est obscuritas. Respondeo ad. l. sequentem nihil ad propositum. sed quātum ad. l. dos a patre. dicit glo. fallit vbi quōqz est opus magistri et dō cit bene. impossibile enim est qd lex fiat ita dare qd dubitationē nō habeat. ¶ Et ppter ea dixi alias qd vbi dubita. l. est opinio licet aliquis iudicet secū dū vnam opi. non veram: sententia valet nec dicit cons tineri expresse iuris errorem. vt. l. cum piolaria. ff. de re iudica. fm vnam lectu. ¶ Glo. querit de duos bus die vt in ea. ¶ Extra glo. quero dari est arbis trium quibus dñs sapientibus super aliquo negotio er super abundantia vel publica vitiositate. an huius arbitrii vigore possint corrigere statum: hic vides tur text. q non nisi specialiter demandatur. bene dō 15 co quod ex vigore cuiuscuqz arbitrii non t potest quis statuta sua facta corrigere vel mutare nisi hoc specialiter sit permittum. vt hic vel nisi suspensum causa correctionis de nono que non lenit vel igno rabatur tempore statuti conditi. text. habea notat. in. l. si hominem. §. mandati. in. §. si. omisi duo cō traria. ¶ Opponitur r. videtur q prefatio non debeat rescari. l. ff. de origi. iur. hic dicitur cōtra r. r. r. q. quare male. ¶ Solu. hic loquitur de prefatio nibus superfluis vtiles vero prefationes non sunt rescande. ita dicit glo. Sunt enim prefationes vti les in quibus nomen domini inuocatur. vt no. in ru bil. huius constitutionis. ¶ Item sunt vtilis prefatio nes ex quibus potest colligi mens constituti. de hoc habetis. l. no. ff. de he. insti. l. si vbi dō qd ex istis prefationibus mens disponens colligitur. ¶ Op po. hic dicitur in hoc. imo ponitur a non t Glo. opo ponit quod dictio imo ponitur correctiue nō impli catiue. ¶ De here. insti. l. si ita scriptum. ff. de man. testa. l. si huius. Glo. nō soluit. die q quādoqz dictio imo: adicitur casu copulatiue r. vel ita: tunc ponit copulatiue vel implicatiue. vt. l. iurisd. etiam. §. quin imo. ff. de pactis. fm vnam lect. ¶ Quādoqz ponitur simpliciter. etia er proferatur ab homine r. ponit correctiue. vt. l. cōtraria. aut a lege. et tunc aut ear dem est ratio vel maior in precedenti causa q in co quod adicitur per dictionem imo: er ponitur impli catiue. vt. l. i. subemus. §. economis. de sacrosanctis ecclesie. ¶ Item nō est eadem ratio. r. tūc ponitur cor rectiue. vt. l. i. vel dō. in. pñ. §. §. i. ad. l. i. §. bod. de iact. et. d. l. si ita scriptum. et. l. si huius. imo pñ. §. huius. ff. de manu. testam. ¶ Venio ad. v. §. collige tes. dixi quod in hac parte. r. hic ponitur quartum pceptum. ¶ Nota hic de ordine qd pñmo in electioe pñmo ponitur. sequentes postea. Et illud facit in arg. imo colligit pō. casu: si reperunt duo instra

De summa trinitate.

18 menta scripta in vna charta instrumentum pñmo scriptum presumitur pñmo celebratum per istum tex. tene meiri. ¶ Opponitur qd reperio leges nos uas postpositas. nam in ritu. de sum. trinita. ponuntur leges iustinian. in alio titu. inferioribus reperit tur alie leges alioqum imperatorum antiquoñ. Solu. in. v. in. glo. ¶ Oppo. r. videtur quod iste ordo non sit attendendus. vt. l. nec enim. ff. de sol. Sol. quādo mens disponens t est certa ordo nō attenditur vt ibi. sed quando est dubia inspicitur ordo de hic. Ita est fol. dyn. in. d. l. nec enim. r. dist. in. l. §. si pñus de vuls. §. r. pup. ¶ Oppo. r. videtur quod leges non va leant sine die r. cōsule vt. §. de diuer. rescrip. l. si qua. ¶ Solu. pñilegia imperialia t que in corpore iuris non sunt clausi requirunt die r. cōsule vt. l. cōtraria. secus in his que sunt in corpore iuris clausi. vt hic.

Et si que. ¶ Hic remouet vnum dubium. ¶ Oppo. instituta de iure natu. ¶ Sed quod pñcipi. Solu. glo. hic loquitur de t his que sunt clausi in corpore iuris. ibi secus r. hoc tenet Dyn. in. c. in argumentum. de regu. fur. lib. v. §. do. minus Jac. bñ. dicebat aliquantū latius sic. Zur el certum quod pñnceps voluit facere sua sum ge nerale. r. est sine dubio. Zur est dubium. et tunc non sunt clausi in corpore: r. non est ius generalis. vt. d. §. id quod pñcipi. aut est clausum in corpore re iuris: r. est ius generale. si tamen tenor eorum hoc pñtatur. vt hic. r. l. non plures. §. de sacrosan. eccle. r. de decur. l. neqz doctorum.

Hec igitur. ¶ Hec est vltima pars fm glo. in huius constitutionis. ¶ Nota quod ad communē vtilitatem pñtinet vt licet etiam decidatur quod facit ad ea que dixi super ea constitutione. in pñ. non habetis alia r.

20 Quando petitur restituiso ex lesio ne contingente in ipso contractu qd statutum attendatur. Forensis delinquens in loco secū dū que statuta puniuntur.

21 Statutū quod testamentum eorum duobus restibus possit fieri an va leat. 22. Et an comprehendat forens sem ibi restantem. 24.

23 Solēntes publicā dū testamentū pōt per statum mutari r. mutari.

25 Statutum circa ea que sunt volun tate iurisdicōis cōprehēdit forens. a

26 Statutum quod filii familiaris pes sit restari non comprehendit filii fami lias alibi restantem.

27 Statutū vbi res est sita seruari deo bet.

28 Statutum r. clericos laicorum quando liget clericos r. seruari deo beat in curia episcopi.

29 Statuta que dicantur esse contra li bertatem ecclesie.

30 Consuetudo laicorum in his q perti nent ad cōcessum seruari in foro ec clesiastico.

31 Statutum quod testamēta insinuen tur an liget clericos.

32 Statutum quando potrigat effectū extra territorium.

33 Statutum quod filia femina nō suc cedat est odiosum r. non trahitur ad bona alibi sita.

34 Statutum permissiuum quādo ha beat locum extra territorium.

35 Instrumēta cōfecta a notario extra territorii q faciant vbiqz fidem.

36 Testamentum conditum eia quā tuos restibus secundum dispositionē statuti loci valet etiam quo ad bona sita extra territorium.

37 Lex pōt facere q quis decedat pro parte testatus r. pro parte intestat.

38 Statutū habitatis persona quādo trahat extra territorium. r. m. 4. 1. Act? voluntarie iurisdicōis non pñt exerceri extra iurisdicōne cōcedētis q sit inferior a pñcipe. nu. 39. r. 4. 0.

41 Aditio hereditatis an potrigat effe ctū sui extra ciuitatem. r. m. 43.

42 Consuetudo anglie quod pñmo ge nitus succedat in omnibus bonis qm trahatur ad bona alibi sita.

44 Statutū punitiuum quando potrigat effectū suū extra territorium: vbi ponit regulam cum fallentis.

46 Si duo forenses existeres in exercitiū Perusino in territorio aretino delin quant quod poterunt pñiri per pos testatem Perusij.

De summa trinitate. Rubrica.

- 1 Relatiuum quādo ponatur declaratiue: quādo augmentatiue r. quādo restrictiue.
- 2 Lex non debet esse in diuisio.
- 3 Verbum volo quādo inducat dispositionem.
- 4 Relatiuum quis vel qui est relatiuum substantie.
- 5 Religiū quomodo sumatur r. quid nobis afferat.
- 6 Iure quomodo possunt de mente r. voluntate iur is ciuils exigi. §. r. vt interesse peti. §.
- 7 Dñus malum permittitur vt emittatur malus.
- 8 Demencia alia vera alia ficta.
- 10 Argumentum de peritio ad hereticum qñ pcedat.
- 11 Hereticus die sunt infames r. repelluntur a testi monio.
- 12 Infames de facto quādo possunt restitui.
- 13 Hereticus qua pena pu. iantur.
- 14 Statutum loci contractus quo ad solēntates eius attenditur.
- 15 Duo ad ordinari. r. l. i. inspicitur locus iudicij.
- 16 Circa dubia que cōtinentur tempore cōtractus secun dum naturam ipsius inspicitur locus contractus. fallit in dore. nu. 17.
- 18 Circa dubia que cōtinentur post contractum propter negligentiam vel moram que statuta attendantur.
- 19 Statutum vbi quo ad lucrum dotis inspicitur.

¶ Et nota quod in his rubricis non ponitur quodammodo in fine. ¶ Nota etiam quod in his rubricis non ponitur quodammodo in fine. ¶ Nota etiam quod in his rubricis non ponitur quodammodo in fine.

* Aduertere qd Barr. alleg. contrarius hic in hac l. sed in quo articulo arguat de contradictione. et pro salua ratione Bar. vide concordantiam qua posui ad l. qui romen. in §. si ff. de verbo. obligat.

a **Sub imperio.** et an et quomodo intelligat qd in perator sit vna mun. 47 Statuti puritimum simpliciter loy di. vide quena qd coprehendat dicit delinquens b Hario. et ten extra territorium ad hoc vt possit contra eum procedi et puniri secundum statuta hie ciuitatis. et nu. 48. 49 Laureta in foudanda inquisitione contra ciuem delinquentem extra territorium.

b **Relati ui.** nor. de dicitio qd si publicatio bonorum. an extendatur ad bona alibi sita. Et ad quem dominum pertineat.

Quintos po

* **Quintos po** pulos. diuide legisti in tres partes. sed prima subdiuidit in duas. quia prima precipit fidem seruari declarando eam implicite. vbi ibi hoc est. et ibi declarat eam explicite. scilicet fides trinitatis secundum apostoli. eam doctrinam esse seruanda et seruanda res vocabuntur christiana non seruanda res vt demones heretici et infames a deo et a principe puniunt. h. d. Posti ro casu in terminis et electa litera notabilia collige per te. **Opponitur** primo hic dicitur cinctos populos et.

b **De relati** uo quis vel qui quomodo ponitur per Barba. cōsil. xxxviii. in. lxxviii. col. in. ii. vlti.

c **Et tunc** in quo vide Yme. in. c. quod super his. de vere. et vide gloss. no. lxxviii. distinctio. adrianus. el. ii. qui dicit quod gallia et Hispania non sunt inu perator.

d **Verbum volo.** de materia huius verbi volo: vide que no. Bal. in auten. ei qui. in. ff. col. f. de bo. au. ro. ind. in. q. an per hoc verba volo re ire in possessio nem in reponatur plurimum decreti. et de verbo velle in vide Bal. in. l. in amctis. de contrahen. emptio. post gl. e. vide Bal. hic et de materia plene per an. in ceptis. de spenfa.

* **Andre. Poma.** **De verbo volo** quod sit introductorium iuris noui. de quo sunt bene gloss. in clemen. vnica. de offic. vica. et in clemen. vnica. de rerum penmu. in fine. in verbo volumus. Panonni. cōsil. in. f. col. in. ii. 909. in. c. gl. in. clemen. fi. de rescrip. qui idem dicit in verbo statumus. et que ibi posuit de isto verbo volo vide aliquid per Fel. in. c. humanum. col. ii. dist. f. et Barb. in. c. nam concupiscenciam. col. vii. de cons. si. Bald. in. c. ad aures. col. in. ii. de rescrip. et in. c. scitatus. col. ii. co. tit. Panonni. in. c. sedes. col. ii. et ibi addita. et ibi Fel. in. vii. col. co. tit. et etiam aliquid per Dosi. cōsil. lxxviii. et sequen.

inuuit quod quidam sunt populi qui non sunt sub imperio. Nam relaxatum quis vel qui vntum generalitati sine copula habet restringere. vt ff. de leg. iij. l. ea tamen adiectio. Sed leg. dicit quod imperator est dominus totius mundi. vt. l. de peccatio. ff. ad legem rhodiam de sacramento male dicitur. **Pro** solutione huius l. contrarij oportet nos scire de natura huius relaxati. q. quomodo relaxati adiuungit qualitati que qualitas naturaliter inest cuilibet de genere. et tunc declaratur ponitur. vt. l. oēs populi. de iuris. et iure. nam ibi ponitur oēs qui legibus et. qui scilicet omnes et. Aliquando relaxatum adijcitur qualitati que naturaliter non inest cuilibet de genere. et tunc aut apponitur cum copula et ponitur augmentatiue. aut sine copula. et ponitur restrictiue. vt. d. l. ea tamen. delegatis. iij. et dist. in repositio. dicit. l. omnes populi. in prima oppositio. Nunc ad propositum aut verbum regit hic positum intelligitur pro ut iure est et tunc de iure regit oēs populos. et sic relaxatum ponitur declaratiue quos scilicet omnes. et hoc hic sic puro fuisse de mente imperatoris. Aut vis intelligere prout est de facto: et tunc. quia quidam de facto non obediunt: et sic talis qualitas non cooperit omnibus de genere. tunc relaxatum ponitur restrictiue. et hoc secundo modo intelligit hic et y. per duas rationes. primo ne leges sint apud eos ludibrio. Quod esse non debet vt. l. i. peror. ff. de ius. dic. et. l. si. ne quis in loco publico. Secunda ratio est quia non sunt digni legum laqueis in modum. vt. f. de adul. l. que adulterium. hoc non multum placet: q. scilicet queretur quod leges imperiales non ligant florentinos et alios qui non obediunt principi de facto. **Secundo** oppo. dicitur hic volumus. contra verbum volo: non inducit dispositionem. vt no. in. l. serui electione. in. princ. ff. de lega. f. huius timore addit hic Fran. accur. et etiam precipimus iure eos qui face re noluerint sub iugum. hoc autem de hereticis et apostatis et de iudeis. Et hanc glo. quidam habent. certe illa glo. non fuit necessaria. nam verbum volo inducit dispositionem in legali dispositione vt hic et in situ. de iure natu. §. sed. quod princip. ratio est quod datur forma futuris negotijs vt. l. leges et constitutions. f. de legi. Idem in vltimis voluntatibus que disponunt de futuris. **Huius** gratia est sciendum de natura huius verbi volo vis. Terrium inducat dispositionem. Circa quod debes scire quod verbum volo de se nihil est dicere nisi ratione adiuncti determinetur. Aut ergo habet determinationem certam et limitatam de presenti et inducit dispositio nem. vt. l. apud auct. ff. de optione legata. et q. in incertis no. certis loc. est. picturis. vt. l. primi. §. cū ita. ff. de verbo. oblig. Aut habet determinationem incertam. puta per verbum infinitum. et tunc aut verbum volo profertur in presenti aut in futuro. primo casu aut recipit determinationem ab actu explicato per alium et inducit dispositionem. vt. l. c. l. quonia indignum. C. de resta. et. l. omne verbum. §. f. communia de lega. nam si retractor dicit volo talem esse heredem. vel volo et tunc daretur inducit dispositionem. sic. ff. in mandati. l. prima. Ratio quia ab ipso disponente non erat aliud faciendum quia explicatio voluntatis que iam est facta. Aut recipit dety

minationem ab actu explicato a seipso: tunc aut talis actus non profertur sola voluntate et consensu et non inducit dispositionem. vt si dico volo ascendere arborum. non ergo sequitur. ego ascendo nisi sequat ascensus vt no. f. de contrahen. emptio. l. in uententia. Aut talis actus profertur nuda voluntate. et tunc aut vultu rati solius loqueris. aut communi voluntate et consensu duorum. primo casu aut est actus qui consuetudine habere dependentiam de futuro. vt vltime voluntatis et inducit dispositionem. vt. l. pauphilis. §. pro postum. de leg. iij. vbi dicit testator: relinquere titio vellem predicta: constat quod ipse actus relinquendi est explicandus ab ipso testatore: licet actus dandi sit explicandus ab herede. tamen ibi inducit dispositionem. **Trem** credo in legali dispositione eadem ratio ne. Si vero est actus qui de sui natura non consistit habere dependentiam de futuro: tunc dispositionem non inducit. vt no. in. dicta. l. serui electione. in. princ. Aut talis actus profertur communi consensu duorum: tunc cum ab vtroque fuerit declaratum verbum volo inducit dispositionem. vt no. in. d. l. in vendendis. de contrahen. emptio. Ratio quia velle debent intelligi in naturam contractus. vt. l. si vno. ff. loca. et. l. si stipulati. ff. de vlt. test. natura enim pti. est vt non pendat ex voluntate alterius. et dicta verba videntur profertur vt non habeant dicta ostensionem et dependentiam nisi clarificata voluntate vtriusque. licet Petrus alter ibi dicat et male. Aut profertur in futuro. et tunc aut in vltima voluntate et in dicta dispositionem: vt d. l. pauphilis. §. pro postum. de lega. iij. Aut in alijs dispositionibus. et tunc secus vt no. in. d. l. in vendendis. et predicta vera quando profertur in vltima dispositione: nisi vero in vltima dispositione non est nostra materia. **Tertio** opponit. nam debet facere bonam grammaticeam: vt. l. plautius. de auro et argen. lega. cum falsa latinitas videtur rescriptum. vt de rescriptis. ad audientiam. sed secundum grammaticeam si antecedens est qualitates ois subiecti relaxatum qualitates. hic vero antecedens est qualitates q. dicit tali. et tamen vbi dicit relaxatus sub

stante. q. dicit quomodo test relaxatum substat: vt no. de sent. que pro quod interest in gl. que incipit: ex consuetione. huius timore exponit gl. qua id est qualem videt ergo fm hoc qd omnis non sit vna fides numerose similis in qualitate. sed cetera ponit q. vna sit ecclesia et vna fides. ideo potius credendum quod illud tali non apponatur vt significet qualitates casus fed demonstratiue vt pronomen illa: quasi dicant sub illa voluntas religiose versari et. vel fortan possunt dicere quod aut assumimus fidem in ab fracto. et vna est omnium credentium. aut prout est in qualiter anima. et tunc sicut sint plura in diuidua ita plures fides fed similes. ita vult hic intelligere gloss. scilicet qd plures ibi magis placet. **Quarto** oppo. hic dicitur religionem. et sic videtur dicere quod omnes sumus monachi vel religiosi. de quibus. l. i. p. v. aut. in. gressi. et extra de re. et tra. ad relig. qd tunc non est sic. **Indeo** religio potest sumi latge pro tota fide christiana. et ita f. sumitur hic. Alio modo stricte. et ita in contrarij religio enim assert nobis curam et simoniarum et aliorum obseruandum que obseruant christiani. **Quinto** oppo. cum fides precipiat

a **Dispositionem.** ad de hoc vide referend. Bar. hic tenet Alex. de sumo. cōsil. xv. col. f. in. ii. vol. **Dispositionem.** Sed Ange. et Jmo. videntur tenere contrarium in l. serui electione hic allego. **Sunt** prohibiti. vide Bald. in. l. in prohibum. et qd

libi dixi. de vltis non exigi. in Justinianus per mist. vt. f. de vltis. p. totis. Sol. dicit qd da qd per hie. l. a. p. in. tit. ad. de ecclie. tit. sit correct. tractatus totus de vltis ris hoc in v. veru: q. post bñct. fue runt poste leges in iustiani. f. in. tit. de vltis: et in. tit. de vltis nauit. vñ aliq concedunt qd vltis sunt pmissi de iure nulli. Ad ista rubri. respondet qd hic precepti fidem seruari et euangeli cam doctrinam quo ad fide. sed certe hoc dicere quod vltis sit licita pertinet ad fide. et qui diceret qd non esset illicita pertinaciter esset hereticus. extra de vltis. c. f. in clem. Alij dicit qd sacre leges non dicunt q. sunt pbybire sed hoc est fallum: q. in euangelio luce est dicitur: mutus dicitur nihil inde per vates. dicitur do. Ja. bu. et dñi vt pu

bia sint licita. Bald. quod sic in rubrica. C. de consuetu. pecu. et in. l. secunda. in principio. de vltis. rel. iudic. et nota. in. c. ciuitate. de vltis. An autem statuti per mittens vltis teneat vide Baldum in autentica et omnino in terra colum. ne vto: pro marito. et in. l. eos. §. super. C. de vltis. Et an possint re licite capere pletum pro re fidelitatem: no. computetur in forem dicit Bald. quod sic in. l. antequam. in principio ad velleiam. et quare vltis fuerint prohibiti: vide Bald. in rubri. de vltis. et ibi multum in materia. Et quod dixi an statum valeat vide Bald. in. l. f. de vltis. et in. l. cum allegas. in. fine. et in. auten. ad hec. in. f. col. in. eodem titulo. et Innocen. in. c. quod pleriq. extra de immunitate ecclie. Et quod dixi statum etiam iuratum super vltis non valere. remittit Paul. de leaza. et Trepha. et Petrus de ancharano in clementina prima de vltis. per illum text. et glo. ibi. et est glo. in. l. eos. §. f. in. vltis. consuetudine. et ibi Bald. de vltis. Fallit tamen in casu. l. f. in. §. p. r. ca. f. de iure dotium. Bald. videtur approbare statum tunc volens quod solvatur ad rationem decem pro centenarij. Et etiam non valer statum quod vltis rarius possit liberare testari secundum Bald. in. l. c. multa. C. de iure dotium. Sed quid de redditu q. per cipitur ex pecunia montis in ciuitate Florentie vel venetiarum an talis redditus sit licitus: vide per et a nonstas in. c. in ciuitate. extra de vltis. et disputari fuit determinatum contrarij modo per quosdam theologos quorum vnus fuit de ordine predicatoru et alius de ordine eremitarum sancti Augustini vt referunt per scribentes in. l. consuluit. de vltis. vbi per eximium et famosum doctorem Laurentium de Rodulphis de florentia. licet meo iudicio hec materia non sit bene declarata. dominus Petrus de ancharano tenuit illius redditum licitum. ita simpliciter refert Jmo. et Roma. et Pau. de cast. in. l. f. ibi. et ff. de

cipaliter a facto clerici. quod tunc etiam in decisiois
seruabitur statutum loci argumen. l. si fundus. ff. de
iudicio. sed contrarium in hoc ultimo. credit ibi. Zmo.
contra domi. Anto. per nota. per domi. Et alde in sua
questione que incipit statutum ciuitatis. vbi dicit
q. si statum
tum est in
loco quod
non possit
probari co
tractus p
tesles: sed per instrumentum quod si clericus con
trahit cum laico et agatur contra eum in foro secula
ri quod poterit probari per duos testes. et vide Jo.
andre. in regula. sine culpa. in mercutialibus. et la
tius per Zmol. in dicto capitulo ecclesie. post. d. An
to. Et opposito domi. Anto. alleg. contra Barto. ca
sum in capitulo. fima. de vi. et hone. de. et hanc materia
plene examinat in. c. quod clericus. de foro compe
te. et facit quod non. Barto. in. l. si quis sub. conditio
ne. de herediabus institucio. et contra Barto. etia
videtur de re. extra. per lite pendente. capitulo. ecclesia
facit et Barto. ibi enim erat statutum generale de
ne in alienando rem litigiosam: nec tenebat contra
liberare in ecclesie. in eo erantur in comuni confor
me. et tamen non extenditur ad ecclesias et eoru bo
na vt ibi. et etiam bene facit text. in dicto capitulo. ce
clesia sancte. Marie. de consitu. et quibus inferitur
ad id quod voluit Marti. math. et illam in suis di
ctis: dicto. vi. c. de quod et extra statutum dicitans q
co gnati vsq. ad quartum gradum excludant femi
nas. hoc statutum non comprehendit clericos vt eo
vbi possint predicti docto. in capitulo ecclesia sancte
Marie. de consitu. et in capitulo. fima. de solutio. et va
let quod clericus non possint vti statutis laicorum etia
si fauorabilibus nisi ea specialiter approbauerint. et
hoc firmat Joan. de in. in dicto capitulo ecclesia
sancte. Marie. sed vt ipse refert domi. Anto. ibi vs
datur velle contrarium videlicet quod clericus poss
sint vti. Adde quod no. docto. in capitulo primo. de
consecrati. per. de anchara. in. c. canonum statuta. in
vii. char. in. d. c. dicit etiam valere statutum conce
dens priuati frateritatis laicorum quod possit
perere et distribucio legata ad pias causas quia est
in fauorem pie cause quod concurrunt cum episcopo
post. sed ego reperio quod Bald. in. aur. omnes pces
grini. C. communia de succel. videtur tenere contra
rium. et vide quod notat Bartol. in. l. prima. in vlti
ma questione. i. titu. s. de statuto contra fauorem pie
cause. Anto. de but. in. c. quod clericus. de foro com
petenti in statuto de successione. tener idem quod in
cludantur clericus ad eorum fauorem. et Bald. hic. et
in. l. de quibus in. xiiij. q. ff. de leg.
Adde huc apostille Paul. de castro consilio. c. c.
xviij. in fin. an statuta generaliter loquentia compe
hendat clericos. per eundem consilio. c. xviij. vbi po
nit an valeat statutum quod: ecclesia vel hospitalis
non possit institui. et consilio. c. c. c. xviij. vbi ponit an
statutum excludens f. minas a successione compe
hendat moniales. de hoc etiam per Pet. de anch.
consilio. c. viij. et Baldum. consilio. c. c. c. xviij. volu
munc. et per eundem an valeat statutum editum co

tra ingredientes monasteria. et consilio. c. c. c. xviij. ter
tio volumine. et per Abb. etiam an statutum de quo
supra comprehendat moniales. eius consilio. c. c. se
cundo libro. an autem clericus litigans cum laico
possit cogi ad componendum. et forma statuti.
vide Bal
dum. cons
ilio. c. lxiij.
si. volumi
ne. et an de
ricus quo
ad litis ordinatiem sub iudicio statuti laicorum
vide Angelum consilio. c. lxiij. et ibi an valeat statutum
quod clericus agens non audiat nisi fatidit de
parendo laico. et an valeat statutum Florentinum
quod nulla persona cuiuscuq. gradus existat au
deat aliquas ecclesias in ciuitate vel comitatu. epi
scopus possit ecclesias per supra nominatas personis in
trare vel occupare sine licentia domini. pzo. in.
vide Angelum consilio. xliij. vbi dicit tale statutum
commendabile. Abbas tamen consilio. lxxviij. pri
mo libro. videtur aliter sentire. et an possit per laicos
fieri statutum propter quod reddat sui augeantur
et ecclesie aliquid minuatur. vt puta aliqua com
munitas habet molendina. aliquid etiam pzelarus
habet ibidem molendina. communitas facit statu
tum per quod reddat sui molendinorum auge
tur et illius episcopi minuitur. vide per Pet. de au
charano quod consuluit in regno vngarie. eius consi
lii. xliij. et sequen. et consilio. c. lxiij. vbi contra com
munitatem consuluit ipse et pplures alij: licet com
munitas diceret id facile ne ueritatis et tunc ciuita
tem contrarium et pro communitate consuluit Bald.
inter eadem consilia. consilio. c. lxiij. et vide per Bald.
an statutum Zeanum quod prohibet fieri aliena.
nisi seruata certa forma comprehendat legata facta
ad pias causas. eius consilio. c. c. c. lxiij. s. vol. et an sta
tutum Bixie quo disponitur q. nullus andeat in
vita nec in morte facere aliquam alienationem per
quam dominium vel possessio de bonis sitis in dis
trictu Bixie in aliquod collegium vel aliquam ps
sonam que non sustineat onera communis Bixie.
an tale statutum comprehendat ecclesias vel pia lo
ca. vide Bald. consilio. c. c. c. xviij. s. vol. et an valeat
statutum quod alienatio non possit fieri in non sub
ditos rang. contra libertatem. quod videtur statu
tum est Mediolani. et plus dicit siue sit persona. ecc
lesiastica siue non. Barba. eius consilio. xliij. h. vol.
refert do. Car. in. c. perpendimus de senten. excom.
refere quod. d. Fran. de albergo. consuluit tale sta
tutum valere nec in ecclesiam posse fieri aliquam alie
nationem: quia domini rebus suis licet legem pos
nere possint. et ita dicit voluisse Bald. in. c. que in
ecclesiarum. de consitu. refert etiam q. do. Richar.
de falli. tempore suo. et domi. Joan. archiepiscopi. et
do. reu. pzo. alia Mediolani conuocato collegio do
ctorum. et sapientibus ipsius domini disputant et
concluserunt tale statutum valere et idem consuluit do
minus Signo. consilio. xij. et ipse. Cardina. consuluit
super statuto Pistorij disponente quod donario vir
ipso iure nulla nisi fuerit denunciata quod si facta
sit donatio clerico per laicum quod clericus deuen

tere teneatur. et ipse Barb. consuluit qd state sta
tuto donon. q. finita locatione intelligatur recondu
ctio facta q. tale statutum ligat personam ecclesias
ficam. Et an statutum quod non subuenies mune
ra in communis sint incapaces et testamentum co
pendat ec
clesiam vi
de Petri
de anch.
raro consi
lii. Et an
valeat sta
tutum quu
lier no pos
sit testari
pro anima
datur execrationi sine libello. non do q.
da laicus petit a clerico coram episco
porum offeratur libellus contra predi
ctam constitutionem. vide qd non q.
in foro episcopali vs. seruari tale statu
tum. Sed d. osti. in summa de p. factu
dine. S. de veritate. v. ff. sed pone q.
inter laicos. et v. ff. quid si clericus dis
cit contrarium. sed hoc non placet q.
nisi ad componendum decem pro centenario. vide Pet.
de anch. raro consi. xliij. et per eundem an testator
legando fundum ecclesie cu hoc q. soluar collectas
possit ecclesiam grauare. eius consi. c. c. c. xviij. et an stan
te statuto q. res alienata possit reui ab illis de pas
reutela. et ecclesia emerit vtilit dominium alienius
rei emphiteotice an illa res emphiteotica poterit re
ui ab illis de parentela. vide Bald. consi. c. l. in vo
luntate. et nota quia raro iumentis et ad mareriam
huius articuli an statuta laicorum ligent clericos
vide Alexan. consilio. c. c. c. primo volumine. et an sta
tutum disponens quod de emp. soluarit gabella ha
beat locum si emanat ab ecclesia. vide Bald. consi.
xliij. s. vol. et qualiter intelligatur statutum q. res
huius articuli an statuta laicorum ligent clericos
in foro ecclesiastico vide eundem Bald. consi. xliij.
s. vol. et an statutum Perusinum dicitans q. nullus
natus de pole militari andeat per se vel per alium
recipere aliquam actionem. confessionis quocumq. ti
tulo inter viuos realem vel personalem. contra ali
quam popularem personam. et aliter factum fue
rit talis cessio non valeat et cedens puniatur an co
prehendat ecclesias. scz vt illa non possit cedere vs
gore dicti statuti. S. de re. iur. q. sic eius consi. lxxviij.
quod vide. et an valeat statutum laicorum dispo
nens quod de omnibus bonis transferendis quo
cumq. titulo sine inter viuos sine inter vltimas
voluntates etiam si sint hospitalia teneantur sol
uere duos denarios pro libra pro reparatione alicu
ius p. loci. Et de Abbate consilio. xviij. primo li
bro tenentem q. non. et an feuda ecclesiastica regule
tur secundum consuetudines feudorum. vide Pet.
de anch. raro consilio. c. lxxviij. et in quantum Alexan.
in sine tener quod statutum disponens quod. mu
lier non possit testari sine consensu duorum propin
quorum. et hoc statutum no arceat cu vult testari ad
pias causas.
a. Offeratur libellus. vide hanc questionem late
per dominum Pet. de anch. in. c. canonum sta
tuta. in. xliij. char. in. ver. etiam querit Bald. si statu
to canetur et. et ibi ponit multas pulchras questio
nes in materia.
b. Exempla. Zmol. et domi. Anto. in. c. ecclesia san
cte. Marie. de consitu. dicit quod si statutum vult
quod testamentum debeat firmari vel fieri cum cer

ta solemnitate ultra ius commune aliter non valeat
quod si clericus testetur quod non tenetur seruire
dicam solemnitatem. scus tamen putat se testamen
tum fieri a laico licet resiquar clericus: quia tunc
actus fit principaliter a laico qui est subiectus sta
tuto. scus
contra predictum. c. cum venissent. in
bis que pertinent ad processum in
foro ecclesiastico seruari consuetus
do laicorum vt apparet ex textu cum
dicit vellent procedere et. c. do. etia
alia exempla. et tenetur statuto hui
ciuitatis quod non valent testamen
ta propter omissionem inscriptionem.
modo quidam clericus fecit testam
tamen dis
cit scus
cum Bar
to. hinc si te
stamentus
iniquo sicut
ver relicti
ad pias
causas. q.
et ad talia
non extenditur statutum. facit qd habetur in. c. cum
tibi. extra de test. fm. cum. et de ista materia vide la
tius per Zmo. in. c. qd clericus. de foro compe. vide
Bald. in. l. omni nouatione. i. ff. s. Pet. de anch. lare
in. d. c. canonum statuta. et no. Bald. in. aur. casta. i. titu. s.
vbi omnino vide. Adde etia q. statutum laicorum
non credit se ad actum pium seu ecclesiasticu fm
Bald. in. l. generalis. in fi. ff. s. Adde tamen fm Bald.
in. l. si quis. in fin. de episc. et cler. quod h. statutum non
possit auferre alterius ius commune. tñ per statutum
laicoru pot auferri per prelio quocumq. per statutum.
Item auferri pmissum quod non. et adde quod di
cit Jo. an. in. c. si de summo. eccle. lib. vi. q. non obstat
te statuto q. immobilia non possint alienari nisi foceus
ses seu in non supposito iuris iudicatio. poterit talia
bona donari ecclesie: quia statum inferius no pos
test tollere pmissum induit ecclesie p principes
hanc opinionem tener Bald. in. d. c. l. generalis. i. ff.
in. s. et expresse sequitur Abbas scilicet in. c. relati.
de testa.
Querit etiam Abb. in. d. c. relatum. statuto cane
tur q. mulier non possit testari vel donare sine con
sensu duorum propinorum. tener Abbas q. non requi
ritur talis consensu ad pias causas per illum text.
vbi tollitur. solemnitas iuris diuini. l. omnes populi.
Ad hoc etiam adducit illud dictum Jo. and. in. d. c.
fi. no. per Bald. in. aur. casta. et adde predict. nor. in
c. fi. et quod ibi no. Abb. post alios de reb. eccle. non
alio. et in materia vide bal. in. l. in. vj. col. j. de cotra
hen. emptio. vbi etiam querit an statutum liget cle
ricos ad solutionem gabelle. Et nota tamen qd h.
minas vel prodigios habens curatores possit ingre
di religionem ab q. autoitate curatores et bona in
monasterium transferre tamen dicit quod in aliam pi
am causam sine debitis solemnitatibus non possit.
l. si quis in rem. s. voto. ff. de pellicita. ita dicit Jo.
an. in. c. in presentia. de probatiomb. et ibi sequitur
domi. Anto. et an statutum loquens quod detrahi
possit de legatis certa portio licet ecclesiam vide
Bald. in. l. et in legatis. ff. ad leg. fidei. quid si statuta
laicorum sint confirmata per sedem apostolicam. vi
de Baldus. in. l. omnes populi. in. vj. col. ff. de iusti.
iure.
Adde quod Abb. consi. l. ij. libro. ij. dicit q. dicitur
de dictis Bar. hic ibi do etiam. et an statutum dicit
B ij

Ultimo quero. vide do. Antio. in c. postulasti. de foro compe. z in c. quod clericis. eo. titu. z ibi moder. do. De. r. Jo. de inuol. in c. cum olim. de coniu. Bar. c. in suo tracta. de quephys z gebellinis. in. ii. q. p. m. ci. vbi dicit quod statuta in dubio debent intelligi de his q. fuerit ressi-
 clif. ressi-
 torum ita-
 turis. al-
 leg. l. fi. de
 iurisd. om-
 nium. S. is
 qui. de bo-
 auto. iud. p-
 pos. vide
 Barto. in
 trac. de re-
 prela. l. iij. a
 q. p. m. ce.
 queliolis
 pncipalis
 Bal. in. l. 50
 C. ne fz
 lius p. p. a.
 Salice. in
 l. filius eo-
 titu. Zap.
 in suis al-
 legationis-
 bus. in tir.
 de confir.
 Bal. in. l.
 si qua. ff.
 de his q.
 sunt fut.
 latissime
 consilii si-
 perioibz
 diebus. vi-
 de q. in il-
 lo consilio
 dicit. r. Jo.
 calde. i. co-
 sil. fut. in
 titu. de co-
 sil. r. in tit.
 de testa.
 b. De vna
 pene. Ad-
 de. l. quis
 da sunt. ff.
 de penis.
 er qd hic
 dicitur de
 damato ad
 morte qd
 no. Bal. post
 Barto. in. l. j.
 tit. no. in
 repeti. r. Bar-
 in repeti. r.
 Bar. in. l. qui
 vltimo. r. que
 ibi dicit. ff.
 de pe. r. quod
 dicit post
 Barto. in. l. j.
 ff. de bo. dam.
 r. quid
 si decedat re-
 pus ad ap-
 pellationem
 per Zmol. in. l. qui

latrouibus. de test.
 Andre. Pomate.
 Publicata. vide r. epol. in cons. xvij. col. r. cu scq.
 r. do. Antio. de iur. col. l. r. l. iij. r. Zmol. col. l. r. r. vj.
 col. vij. r. col. l. r. r. l. d. col. l. r. vj. r. do ad hec Ang.
 arc. i. trac.
 hoc. ff. de his qui nota. infamia. Licet
 solum. r. quod ibi not. r. crederet qd
 illa mulier que fuit hic condemnata
 ad ignem r. postea fuit recepta a fa-
 milia quod statim fuisse secreta serua
 pene etiam secundum iura hodierna.
 vr. d. l. q. vltimo. r. qd ibi nota. r. j. de
 donatio. inter virum r. vxorem. aut
 sed hodie. na post sententiam no debet
 huir super iurere. r. ideo vbi cum sit
 dico qd est serua pene nec potest face
 re testamentum nec contrahere r. simi-
 lia facere. r. dico idem in exco-muni-
 catio: quia vbi qd dicit exco-municatus qui in
 vno loco est exco-municatus. vr. v. qd. l. iij. qd
 quis. Hic enim pene que respiciunt
 diminutionem status intelliguntur in
 personam r. ipsam personam sequuntur
 sicut lex a lepulo. r. facit. ff. de pe-
 cu. lege quis ergo casus. pro socio. l.
 iij. r. quod in eis nota. C. Secundo ca-
 su qd pena respicit bona: pene. quida
 est condemnatus in ciuitate in publi-
 catione bonorum habet quedam bos
 na alibi. vtrum illa essent publica. r.
 Bui. de cur. rangit hic. r. ff. de capi-
 tis diminutione. lege secunda. r. de
 nec quod querit ciuitas habet bono-
 ra in territorio suo sita. na dicta bo-
 na sunt quasiva cancia. vr infra de bo-
 nis vacan. l. j. lib. r. r. repelluntur ves-
 nientes ab intestato. r. ideo cu quis
 det ciuitas reputetur fiscus. cuilibet
 accrescent illa bona pur sunt in terri-
 torio argumeto. ff. de vsu fructu. accref.
 l. inde heratium. secundo respo. pro
 hoc. j. de episc. r. cler. l. si quis presby-
 ter. vbi parte bonoru habet ecclesia.
 paritin curia fiscus vel patronus. fas-
 cit. ff. de cens. l. foma. S. i. vero quis
 agrum. r. ff. de iur. r. cura. dar. ab his.
 l. pupillo. et. l. iuris peritos. S. cu omni-
 dus. de exco-municato. et videtur casus in
 l. fi. de exco-municato. lib. r. l. l. si qd. er. l.
 fi. de bon. vaca. c. l. l. Alij dicunt qd. l.
 mata. l. quada ius dispensatio dicitur
 aut iudex q publicat bona bz iuris
 dictione a lege col. r. ipofuit pena fin
 ordinem iuris communis aut vtriusq.
 r. iuris dictione r. pene impositione
 titulo aplica q dicitur bona damatoz debere diuidi
 in tres partes quaz vna fit diti tpalis. alia officialium
 in q. r. i. tertia r. officij subditu. hys in mobilibus. Ser-
 rarie fuit floretin. r. p. in q. r. i. floretin d. natus
 vide per dispensatione Jo. cal. que incipit. r. p. in q. r. i.

habeat a lege municipalis sine alteri titum. primo
 casu talis pena extenditur ad patrimonium vbiq.
 positum: sed incoportatio in possessionem fisci fieri
 r. per illum officiale in cuius territorio sunt sita bo-
 na. vr. l. a diuo pio. S. de re iudicata. r. l. cu vnus. S.
 ff. de bo. auto. iud. possi. r. qd ibi no. r. d. l. q. r. l. fi.
 de bo. vacan. Similiter sicut quando plures sunt tuto-
 res cu sunt illi pupilli habetis patrimonium in diuersi
 cia ciuitatibus seu prouincijs vnus in vna prouin-
 cia: procurator quod restituit bona que sunt i alia.
 vt. l. i. tutores. S. heres. de adim. tu. ita hic plures offi-
 ciales in diuersis prouincijs representant vnum fz
 scum. In secundo casu quando vtriusq. vel alterum
 tantum procedit a lege municipalis. tunc publicatio
 non extenditur ad bona que non sunt illi iurisdic-
 ti subiecta. vr. j. qui da. tut. post. l. neq. cu simi. d. vj.
 hi in illa. q. viderit dicendum qd ciuitas non potest
 sibi publicare bona: propter defecta de iure col. vr
 C. de bo. vaca. l. r. l. bino. Item ciuitas de iure com-
 muni non habet iuri imperij r. cognitione istoru
 delictorum grauios. vr. ff. de offens. c. m. l. defensor.
 Ille ergo ciuitates Italie que illi iurisdictione exerci-
 cer. r. que bona sibi publicant hoc faciunt vel ex p. m.
 utlegio eis coe-tio per principē vel ex constituto-
 re antiqua que habet vnu constituti p. n. leg. vr. l.
 hoc iure. S. ductus aque. de aqua quoti. r. est. r. l. j.
 in fi. de aqua plu. arce. r. ita dicit glo. in aut. de ves-
 sen. c. m. S. i. m. r. ad. m. in fi. magne glo. in aut. de ves-
 tes que habent hodie iura ficialia possunt dici pro-
 curatores fisci in rem suam in ipsa ciuitate. nam ad
 sui vtilitate vtrunq. iure ficali ex concessione p. n.
 cipis tacita vel expressa vt dicitur est. C. H. de pres-
 missio in questione precedit sic dico aut iurisdictione
 nec sunt separate ad bursa ficalis est bona in effectu
 in vtroq. loco. aut sunt separate iurisdictiones et fz
 parate burse ficales. p. n. casu aut illa publica-
 tio fit de iure communi r. bona vtriusq. locorum
 publicata. vr. l. si quando. de bo. vacan. r. sic execu-
 tio per officiale illius loci vbi sunt bona. vr supra
 dicitur est. vnde dico si p. n. est in marchia an
 ciuitas r. p. ecclesia romana publicaret de iure com-
 muni bona alius cuius quod intelligerentur bona pu-
 blicata que ille haber in ducatu. sed in illis bonis
 fieret executio pro procuratorem fisci qui est in du-
 catu. aut publicatio fit in constitutionem vel leges
 speciales. r. tunc aut ille leges speciales sunt in vtroq.
 locoybi fit omnia bona. exemplum plures iudices
 sunt deputati ab vno rege per diuersa territoria re-
 qui. v. vnus publicat in constitutionem regalem. r. ad
 tuc omnia bona que sunt in regno essent publicata
 eade ratione: r. per easde leges. aut dicte leges spe-
 ciales non sunt communes ad vtriusq. locu. r. exemplum
 in marchia sunt quedam constitutioes qd non sunt du-
 catu: nec talis publicatio non extendit ad bona que
 sunt extra loca ad que se prorogant constitutio: vr. l.
 extra territoriu. de iurisd. om. iud. r. c. vt animarum.
 de consil. lib. v. l. j. qui da. tuto. post. l. neq. r. de tu-
 er cura. da. ab bis. l. i. in fine. r. l. pupillo. cum simili. e
 C. Secundo quando iurisdictiones sunt distincte r.
 burse ficales distincte. aut publicatio non fit in ius
 re col. r. tunc non extenditur ad bona etiam alibi
 sita per dictas leges. aut fit de iure communi et

ro quod constitutio r. per p. de. de ancha. in p. c.
 postulasti. de foro competenti.
 Publicare bona. quod ciuitas hodie dicitur habere
 fisci r. possit publicare bona sequit hoc Bal.
 in. l. j. de hered. vel actio. vendl.
 Andre.
 Pomate.
 C. L. s. i. in
 cesse. vide
 ibi. Bal. ex.
 col. i. c. j. in
 ssi. col. i. in
 p. m. l. i. iij.
 v. v. v. m. iij.
 col. r. in co-
 sil. v. i. m. j.
 si. v. i. m. j.
 me. si. v. o. j.
 m. l. i. j. r. Ro.
 col. l. l. iij. in
 iij. col. v. p. m.
 no. cens. i.
 v. i. p. m.
 no. d. u. b. i. o.
 vol. i. j. de co-
 sil. v. i. o. j.
 i. v. i. j. q. d. i. f. i.
 i. i. f. i. g. f. o. r. e.
 C. De sacrosanctis ecclesijs. Rub.
 C. Blof. continuat rubricam istam.
 Ideo dic vt in ea habes etc.
 Collegio clericoru pot relinquit.
 Relictum collegio non vistratur.
 Relicta ad pias causas que valeant r.
 debeant ex testamentis dicitur. et
 ibi de remedio vt legata ad pias cau-
 sas conferentur. no. 4.
 Stylus qd fit circa ordinē r. arbitriuz
 circa depositionem. r. in repe. nu. 3.
 In relictis ad pias causas an requir-
 ratur solemnitas.
 l. iij. de consil. r. Tre. cons. r. vbi pulchra questio
 nem ponit circa hanc materiam.
 Darchia anconita. r. in hac q. ad de quod not.
 per dy. Ray. Bald. Ange. r. imo. in. l. i. pluribus. in
 fi. de lega. j.
 Errores regni. r. quando contingit quod bo-
 na alterius loci non publicentur an damnatus libet
 retur a debitis pro parte. item an creditores agent
 contra fiscam perueniunt si condemnatus sibi habet
 bona publicata an vero contra fiscum florentinum
 vbi etiam condemnatus habebit bona publica. vr.
 vide Bald. in. l. i. j. ad legem iul. de vi. r. latus per
 Zmol. in. l. ex factu. l. j. in vltimo. c. de hered. i. i. l. i. j.
 tiendis.
 Præditur. Per. de anchana. in c. canonum statu-
 tu. in vers. postremo. circa ista tenet contrarium quan-
 do ordo procedendi non esset de iure communi. per
 cle. pastoralis. ff. de iur. vt quia vigore statuti contru-
 manj habeatur pro cefesso.

59 Relictum ad pias causas non valet quando est preteritus posthumus ignoranter.

60 Legata facta ad pias causas in testamento in quo scilicet est preteritus vel exheredatus filius valet: r ides de ebediu.

61 Testamentum in quo fit instituta pia causa r filio nihil relictum non sufficit ex dispositione huius legis: scilicet si filio aliquid relinquatur licet non iure institutus sit. vide de B. 23arb. c. 64.

62 Solennitas iuris civilis q non habeat locum in relictis factis ad pias causas s. a constituto in mortis articulo. 4 nume. 74.

63 Relicta ad pias causas in secretis mentis aliene quod valeant: sic col. lata in alienam voluntatem qm valeat. 65 Relictum factum ad pias causas qm valeat in testamento non fit institutus res heres vel adita hereditas. et nu. 172. 66.

67 Formis est alienus boni deo facta promissa vel pollicitatio. 68 Testamentum factum ad pias causas an possit per eum qui miraculose fuit reuocari. 69 Relictum duplex. In testamento ad pias causas q quis possit decidere pro parte restituta et 2 pro parte intestata.

In testamento ad pias causas q possit sub herede maiori directo r copedio. In testamento ad pias causas non requiritur solennitas testam. nu. 57. nec rogatus. r nu. 76.

In testamentis ad pias causas q verba enuntiativa sufficiant. 78 Relicta ad pias causas an efficiatur caduca ppter no existetia personaz.

79 Testamentum conditum no adhibita solennitate iuris civilis quado dicat testamentum vel vltima voluntas. 80 Dispositio huius legis qd habeat locum in quacunq dispositione facta ad pias causas etia in non constituto fit in mortis articulo r lex in contrarium facta non valet.

81 Canones in concurrentibus peccati penaliter leguntur.

82 Duci spiritu dei quo quis dicitur. 83 Relicta ad pias causas no obstant aliqua lege communi vel municipal. quod iudicentur fm canones.

ostendam qualiter hoc procedat vel non. Tertio ponam intellectum quem habeo in l. nostra. Quarto examinabo materiam. l. nostre mihi extendendo. r. ad pium beneiter. h. o. collegio catholice r pio post test in vltima voluntate relinquit. h. d. primo ponit statutum suum. secundo remouet dubium abs obstatulum. tertio ponit rationem. secunda ibi: non sunt casta. tertia ibi: quod nulli est. notabilia pariter. l. q. d. po. ad id quod dicit vniuersis: nam multi sunt qui non possunt testari: qui ponuntur per glo. ff. de testa. l. si queram. r. illi no possunt in codicillis relinquere. r. v. l. i. ff. de lega. ii. Sol. vniuersis: dicit glo. scilicet habilis ad testandum: no obst. contraria nam t generalitas recipit limitationem de habilitate: vt l. gradatim. §. et si. i. de mu. r. homo. hec prima glossa. Secundo opp. quia ante hanc l. poterat relinqui collegio licetor. vt ff. ad testu. l. omniibus. de lega. primo. l. si heres. §. vicijs. j. ad rebel. l. iij. r. l. cum se natus. ff. de reb. dub. Sol. dicit glo. fator: quod post test relinqui collegijs: et etiam singulis personis: sed de ecclesijs hec dicitur: quia de eis magis dubitatur. Tertio opponitur dicitur hic q non sunt casta talia relictia. Contra: primo talia relictia debent habere solemnitate: alias sunt nulla: vt. l. q. d. generalis. r. autem. si qua mulier. Sol. dicit glo. q no debent esse casta ob hoc q non relinquuntur ecclesijs: emnes alie solemnitates requiruntur in forma r substantia in forma: vt. d. l. generalis. in substantia apparet per alia. l. qua glo. allegat. r. c. Quarto opp. r. de inde. l. Sol. vt glo. qm ibi in collegijs illicitis. hic vero in licitis. Hec qm collegij est licitum potest relinqui cuilibet de collegio: vt in l. cum se natus. §. de reb. dub. Fallit in collegio hereticorum: illa scera est das nata: vt. l. de heret. manicheos. bene ergo poterat relinqui vni iudeo singulariter quia consilicetia sus sinitur: non tamen faciunt collegij. Quinto opp. po. dicitur hic q iterum non restat arbitrium. Contra: quia est ambulatio voluntas vsq ad morte: vt. l. h. legatam. r. ff. de adim. lega. ff. de donatio. inter vir. et vxor. l. cum hic status. §. aitoratio. Sol. dicit glo. id nolle no potest scia secura morte. na vsq ad mortem est ambulatio. Sexto oppo. q magis homines debeant timere deum r eum diligere: vt. ff. de iustit. et iur. l. iij. Sol. hic hyperbolice loquitur fm doctores. Quero que est ratio huius dispositionis dicitur gl. fauore collegij cui relinquuntur: vt colligitur statim ex pmi. Itē fauore relinquentis: vt colligitur statim ex si. ibi di. dicit nihil est. Secundo queritur q dunt dicere filius r arbitrium. glo. dicit filius dicitur quia do dispositio fit in seipsum: hic est intellectus gl. que omnes docto. sequuntur. Teno ad secundum et premitto quod lect. glo. doctore. est vera r verissima inquantum dicit quod valeat relictum factum a persona habili cum solennitate debita sed inquantum veller concludere quod per personam inhabilem et sine solennitate communi no possit relinqui hoc ostendam non procedere. Et pro intellectu istorum docto. premitto quod hec est lex imperatoris r cōstat tunc lata ad populum vt apparet ex subscriptione in libris antiquis. vnde pncipaliter fuit facta in fauorem vniuersi populi et maxime ecclesiasticarum personarum. Secundo premitto quod in rubrica nostra tractatur

tractatur de tribus. l. de sacrosan. eccle. Item de rebus carumitem de pncipiis legum: carum: vt ex ca parte h. o. in hac l. nil disponit de ecclesijs. sicut capiam pro loco sine pro personis emmeratis: emittatur tamen collegium ecclesiarum esse approbatum catholici et sanctorum: sed hoc per hac l. pncipaliter non disponitur. Item hac l. non disponitur de rebz ecclesiasticarum: potest res ecclesiarum primo acquirere: sed disponitur de iure seu modo acquirendi: in modo ergo acquirendi debet esse aliquod pncipiis communiter congruat Rub. in secunda parte. hoc etiam sentit glossa. rubrice dunt dicit in omnibus ponitur aliquod singulare. Tercio premitto quod Tverba legis debent intelligi secundum propriam significationem nec ad alia debent extendi nisi res fuerit frans r absurdus intellectus. vchisti ceter cotraria. Contra: Item quod debet aliqua subdiuisio ne adiuvant. vt ff. de legi. l. in ambigua. et. §. in prima constituti. §. quibus. alibi premissis arguo sic. Verba pncipiis debent intelligi in eo casu in quo ius commune aliter disponitur. vt ff. ad mu. l. i. r ibi per iuriconsultum repetenda est sententia eorum qui intelligebant pncipiis secundum quod ius commune disponebat sed secundum lectu. glossa. hec lex contra ius commune nihil inducitur speciale vt singulari. ergo nulla est hec lex. Ad idem. quia l. dy edificata in casu dubij: vt l. quod labeo. ff. de car. edic. sed secundum hanc lectu. ista. l. est prolata in casu certior: quia mala est lectu. nec quod dicit glo. p dicit quia de ecclesia magis dubitabatur: r hoc falsum est cum omne collegium ecclesiasticum esset approbatum ante hanc l. vt hic aperte colligitur. ergo causa legis erat quod collegio approbato postet relinquitur. §. alia. r. ff. de colle. illi. l. i. si. statim ergo qd imperator: Constantinus approbauit fidem eb. ista nam. fuit certum de iure quod collegio ecclesiastico poterat relinqui. vnde secundum hanc lectu. imperator: populo scripsit de veno probatur per istas gl. et intellectus huius. l. restringitur ultra quam significatione verborum importat et ad hoc nulla lex vel ratio compellat. vt patet ergo. Teno ad secundam r tertiam lectu. quam intendo remere r est congrua veritati. beneiter. h. §. vniuersis q in mortis articulo constitutus potest relinqueri ad pias causas de bonis suis hoc operatur aliquo defectu iuris civilis circa personam: dispositionem vel ordinem non obstante. h. d. r. l. cum toto eo quod vltimus sum. vnde l. in tres partes: vt. §. c. Anrequam ponam casum in terminis premitto q constantinus autor huius. l. si fit pncipiis imperator: christianus: vt. l. de na. lib. l. diuus. etc. ius tēpore incepti predicari christiana fides. et in remissionem peccatorum per Jesum christum in omni tempore fuit condonatum illud generalē concilium vniuersozus sanctoruz. eccy. pncipij. patrij. b. vt. s. titu. l. epistola victor. et. p. v. dist. c. sexta. et. c. seq. vnde contingebat q multi relinquerent de bonis suis pro aia sua in remissionem peccatoruz: amore dei ad pias causas maxime sanctis collegijs clericorum: et potissimum erant in extremis constituti que voluntates cassabantur per varios defectus: et sic pie voluntates defunctorum defraudabantur: quod dum ad pncipiis venit notitiam: sic inmittens in

posset sustineri hec opinio bar. quis ab oibus reprobetur p regula qua cauet q lex generaliter loquens no recipiat restrictionem de habilitate q tractatur de fauore publico h. §. vtrum. in. ver. q. no. ff. ad fil. l. de quo quidam in casa nostro sine dubio tractat etia r pncipaliter no solum de fauore publico §. c. iud qd p. est §. fauore acic q cunctis rebus est pre ferenda: vt l. sanctorum. l. i. eo. And. po. di sacro collegio catholico de bonis suis id quod operatur hic est status tum. Secundo remouet obstatulum dicens quod dicta in dicta no sunt casta aliqua ratione nec ex defectu personę vt colligitur ex dictione vniuersali vniuersis: neq ex defectu dispositionis: vt colligitur ex dicto vniuersali. §. postea vt reliqueret quod voluit r. c. Sequitur nihil enim hic ponitur ratio: r dicitur quidam quod imperator: hic loquitur hyperbolice: sed certum loquitur proprie. vbi ad huius. l. evidentiā pmitto q de iure vniuerso r humani pncipiis r maximū est pncipiis religio circa deum: vt. ff. de iustit. r iur. l. i. r in euangelico. d. ille deit tui ex toto corde tuo r ex tota aia tua: r ex oibz viribz tuis: et tota pncipiis tuo: et tota mente tua diligere primum tui fides religionem erga deum: tui illo tpe plus qm est in mortis articulo dicitur. nam postea no est loc' pncipiis. Hoc premitto dicit imperator: q quare pncipiis status mius est: q pncipiis relictis r legatis in specie religio erga deum: vt. ff. de iustit. r iur. l. i. post paulum velle r nolle non potuit est qd magis debebat pncipiis: qd in hoc illius. hoc est: qd o sit liber a solennitate iuris r arbitriis sit licet q iterum no restit. h. d. Et per hoc expostione exponitur. l. q. clarus patet hic in sequenti. Nota bñia pariter per se Tenio ad quartum. Examinabo in articulo. l. nostre quam intendo examinare pncipaliter per. vt. questiones. r dicit quod secundum leges humanas testamentum dicitur in extrema voluntate requirit septē testes. vt vide ibi Angelum et de his qui sunt in extremis constituti si vide dominum Abbaroz in cōsilio. And. bar. j. c.

Andr. Pomare. De h. b. l. i. i. de intellectu istorum et

Habere vniuersum quosque. Primo legam legem fm docto. recitans do apparati. Secundo

a Curiosus adde qd in pdigo cui p pncipe inter...

b Sedo qro an habeat locum adde. xv. q. i. c. si qslat...

circa qualibet illarum aliquos articulos facere...

qo tangit ibi bonoz fieri. Quinto circa ipam...

quod tangit ibi bonoz fieri. Sexto circa ordme...

de et bar. p. l. vii. q. i. c. si qslat. p. l. vii. q. i. c. si qslat.

de et bar. p. l. vii. q. i. c. si qslat. p. l. vii. q. i. c. si qslat.

de et bar. p. l. vii. q. i. c. si qslat. p. l. vii. q. i. c. si qslat.

de et bar. p. l. vii. q. i. c. si qslat. p. l. vii. q. i. c. si qslat.

de et bar. p. l. vii. q. i. c. si qslat. p. l. vii. q. i. c. si qslat.

de et bar. p. l. vii. q. i. c. si qslat. p. l. vii. q. i. c. si qslat.

etiam diuino idem in quolibet disponente ad pias...

quarto quid sit damnato ad morte. quinto an in du...

quinto quid sit damnato ad morte. quinto an in du...

quinto quid sit damnato ad morte. quinto an in du...

quinto quid sit damnato ad morte. quinto an in du...

quinto quid sit damnato ad morte. quinto an in du...

quinto quid sit damnato ad morte. quinto an in du...

quinto quid sit damnato ad morte. quinto an in du...

quinto quid sit damnato ad morte. quinto an in du...

quinto quid sit damnato ad morte. quinto an in du...

quinto quid sit damnato ad morte. quinto an in du...

ubi impubes non potest sibi eligere sepulturam. Et a...

20 quero quid de filiofam. seruo r. monacho etiam...

21 qd pnt legim. ce. nescim. per pntipicid intelligitur...

22 dem. in p. in. co. titu. C. l. c. ergo alioq. alioq. titu...

23 audimur ergo qd filiofam. t. in mortis articulo...

24 filii. sed in ppositio dico. ex beneficio huius. l. quod...

25 dicitur in ppositio dico. ex beneficio huius. l. quod...

26 dicitur in ppositio dico. ex beneficio huius. l. quod...

27 dicitur in ppositio dico. ex beneficio huius. l. quod...

28 dicitur in ppositio dico. ex beneficio huius. l. quod...

29 dicitur in ppositio dico. ex beneficio huius. l. quod...

Dispensatum. et hoc dicit Baldus quod si sta...

25 dicitur in ppositio dico. ex beneficio huius. l. quod...

26 dicitur in ppositio dico. ex beneficio huius. l. quod...

27 dicitur in ppositio dico. ex beneficio huius. l. quod...

28 dicitur in ppositio dico. ex beneficio huius. l. quod...

29 dicitur in ppositio dico. ex beneficio huius. l. quod...

30 dicitur in ppositio dico. ex beneficio huius. l. quod...

31 dicitur in ppositio dico. ex beneficio huius. l. quod...

32 dicitur in ppositio dico. ex beneficio huius. l. quod...

33 dicitur in ppositio dico. ex beneficio huius. l. quod...

34 dicitur in ppositio dico. ex beneficio huius. l. quod...

ferri. r vide per Spe. vbi. q. r q deponatus pro ma
 le ablati possit rebati voluit Ro. conf. c. viij.
 Andre. poma. a C In regentium. vide Panor. co
 Alfo. lxx. colum. iij. vol. i.
 Andre. poma. b C Mirario. Et quid in excom
 municato
 vide Fed.
 cōf. lxx. cōf. iij. r cōf. iij. r cōf. iij. r cōf. iij. r cōf. iij.
 C No vas
 leat. con
 rariū con
 sulit do.
 Zur. o. de
 butri. incl.
 in nomine
 patris. ad
 pūm dō.
 bium rō.
 idem con
 sulit pe.
 de ancha.
 et per ip
 sos in ru
 blic. extra
 de testi. in
 decretali
 bus. r bal.
 hic in repe
 ti. et quod
 non valet
 etiam de
 voluntate
 episcopi.
 nisi pūis
 ra caudice
 sed Bald.
 no. in. l. ex
 cūtoem. i
 ij. colūna.
 de execut.
 re. iudica
 re. Adde
 qd Paul.
 27 mo. l. si qd.
 cōf. lxx. cōf. iij. r cōf. iij. r cōf. iij. r cōf. iij.
 vñ. tener
 qd restamē
 28 deo credo qd possit ex dispositōe hui
 rumy fura
 rñ valeat in quo pauperes sunt substituti donec p
 betur qd illis quibus erant exproce intererat cautio
 nem pelliari quia vlture possent esse incerte et pau
 peribus distribue de per alias rationes. idem con
 sulit Petr. de ancharano cōf. lxx. cōf. iij. r cōf. iij. r cōf. iij.
 C Super pmo
 vide Fed.
 cōf. lxx. cōf. iij. r cōf. iij. r cōf. iij. r cōf. iij.
 Andre. poma. d C Ecclesia. vide Panor. confil.
 p. xij. in. i. colum. v. l. i. r do. Zur. de bu. confil. p. xv.
 er confilio. p. xij. col. iij. r cōf. iij. r cōf. iij. r cōf. iij.
 C Collegio. r ad de Bald. in. l. i. sub. enus. in. i. colum
 na. i. de rell.

ius legis si est in mortis articulo cōstituit de bonis
 suis disponere. ff. de testa. milit. l. i. cōiuncta. l. i. et
 militari. §. si miles incere. ff. cō. ritu. hic est enim de
 defectu iuris ciuili in quo dispensatum est. C Ser
 ro quero quid de infame r vitioso an cum eis p
 hanc lege videatur dispensari. Respondeo in pas
 mis de iure communi potest testari regulariter. r
 7. de fecm. nup. l. i. Fallit in damnato de crimine fas
 moso vt. ff. de re. l. i. c. iij. fin. r. cō. sit. l. cum lege.
 et. ff. de testa. l. ab carmen. in isto autem casu si vsp
 ad mortem suam veniet bona sua puro quod possit
 disponere ex dispositione huius legis que remouet
 omne impedimentum cuius si enim possit ad pas
 causas donare inter viuos vsp. ad vltimum vite spi
 ritum sine extimo quare non possit relinquere ad
 pas causas non videri nec huius legis contrarium vis
 sum est fauore pie cause r religiosis que erga deus
 debetur vt dictum est. C De vitioso vero licet iure
 ciuili nō videatur prohibendum quim possit facere et
 stamentum tamen iure canonico est statutum qd vlti
 rariotum testamentum nullum sit nisi prestita satis
 datione r aliter facta non valeant. fm fouam. c.
 qd. extra de vlt. lib. vj. dicitur ibi qd si vitioso r fer
 uat fouam illius satisfactionis gaudet pūilegio
 istius legis. Si vero fecit testamentum illa forma
 non seruata r satisfactione non prestita r in mortis
 articulo constitutus non valet ex dispositione huius
 legis quia constat ipsum in peccato mortali decede
 re et relicta ad pas causas per eum nō sunt recipie
 da nec ad relicta admittit ecclesia. vt extra de vlti
 ris. c. quia in omnibus. vnde quicquid ipse relinquit
 vel pio collegio vel pio loco non potest dici ad pas
 causas relinquit cum relinquit non sicut vniuersa
 ecclesie. C Item dicit. qd de quocumq; quom constat
 mortali peccato mortali decessisse. vt quia irrefect
 in furto vel scipsum occidit vel famula vt extra de
 furt. capitulo fures. p. xij. q. v. c. placuit. cum in ces
 rum relicta non est locus pūilegijs que a iure ci
 uili vel canonico statuntur in relicta ad pas caus
 sas per hanc legem. r per autent. huiusmodi ad. l. fal
 cidiam. r per. l. nulli. i. titulo. r hoc circa personas
 relinquentium sufficiunt ex quibus clare apparebit
 responso ad omnia que circa personas relinquen
 tium queri possunt. C De persona cui relinquitur
 videndum est r pmo ex animemus intellectum lite
 re que dicit. Sanctissimus catholicus venerabilisq; col
 legio. dicit gloss. de collegio sine monachorum sine
 clericorum. hoc non videtur verum. nam rex. dicit ca
 tholico concilio acsi dicit vniuersali. vt nor. s. titulo.
 pmo super rubrica. et concilium vniuersale pmo
 fecit coadunare. r Constantius imperator auz
 huius legis. vt. p. vj. distinctione. capitulo sexto synodus
 vt supra dixi. si dico quod licet dicatur hic quod de
 vniuersali concilio loquatur tamen idem in quolibet
 collegio religioso r pio vt dicit glo. statim probato.
 Vnde pro eodem declaratione quero quid si relin
 quatur ad altam piam causam venerabili collegio
 clericorum. Secundo quid si relinquitur homini lo
 cupletis cui datur amore dei. Tertio quid si relinqua
 tur pro restitutione alicuius mali ablati vel debiti.
 C Super pmo si relinquitur ad altam piam caus
 sam videtur non habere locum pūilegium huius

omni locupletis. de ista. q. vide Barto. r que ibi
 dixi post eum in. l. alio. in. ij. col. 7. de ali. r c. b. lega. vñ
 et tamen Bal. hic in lect. no. in. rep. in. q. r. v. c. q.
 relinqueret consanguineo est quid pium si est paup.
 r idem dicit Abb. si si relinquitur consanguineo re
 ligioso. et
 alle. Bal.
 hic ita tes
 nere. l. iij. r
 si amore
 dei fiat. i
 dem dicit
 si relinquit
 tur cōsan
 guineo pau
 peri scdm
 Bald. hic
 quem ipse
 allegat. et
 vide etiaz
 Bald. in re
 pe. r Ang.
 r Imol. in
 l. iij. c. huius.
 §. stipula
 tio. de ver.
 ob. C Extra
 hoc facit
 quod vob
 luit Alex.
 in. l. i. cery
 tis amīs.
 in. iij. vel
 v. col. 7. de
 pac. re. p.
 bendens
 Angel. ibi
 volentem
 quod. l. i. §.
 7. de fidei
 com. non
 hēat locus
 in alimen
 tis religio
 diuiti. et
 hic adde
 etiaz Bar.
 in. l. si cui annua. ff. de an. leg. vbi r qd alimēta relicta
 pauperi non sint ad pas causas. Adde qd legatū lo
 cupletis dicitur p annua. Pe. de anc. confil. p. iij. bal.
 confil. ccc. vj. ij. lib.
 Andreus Pomate.
 C Ad pas causas. vide Alex. p. c. xv. vol. 7. r cōf. iij. r cōf. iij.
 c. xv. c. xv. r Barb. p. i. l. iij. col. xvij. vol. 7. r pul
 chre c. late Bald. nouel. in. trac. de dote. in. v. parte
 pncip. in. vj. char. in. versicu. nunc me transfero. per
 totum.
 C Sieri pauperi. quid si est viuos sed nō fm qualita
 re suis. vide bal. in. rep. in. vj. col.
 * Pro concordia. Aduerte qd in. l. alio. ff. de ali. r c. b.
 leg. Bar. dicit qd qd relinquit p aia etia diuiti vt
 relicti ad pas causas r p pns adde qd hō pūileg

legis. qd est cōtra. ins communc. ergo
 non debet extendi. r. L. quod vero. r. l.
 ius singular. ff. de legi. C In cōtra
 vbi videtur hoc glo. r. no. f. eo. l. illud
 rbi dicit qd debet extendi ad oēs cau
 sam similes etia si nulla esset prohibi
 tio expressio. Solu. dico qd ista relis
 cta catholico collegio videtur pūis
 legiata fauore religiosis que est et
 ergo deū vt hic dicit text. r. s. dicit. licet
 ergo in hac. l. non nominetur religio
 tamen dico qd propter hoc dicitur sit. p
 idem est ergo qd videtur pūilegiu r al
 terius nomen scribitur in testamento
 quo casu illud conceditur ei cuius cō
 sit pro pūilegio. nam si in testamento nō
 nominetur vnus et alteri relinqua
 tur perinde est ac si ille cui relinquit
 foret nominatus r attenditur is cui
 relinquitur non qui nominat. r atten
 ditur pūilegiu diuinit non qd accep
 dit. ff. de l. i. l. seruo. §. si testator. et
 de leg. iij. l. si dicit cōmissa. §. inter dum.
 licet ergo. hic nominetur conciliū per
 inde est acsi diceret habeat vniuersi
 licentiam relinquenti deo vel alteri
 pie cause que respicit religionem. ergo
 bene dicit glo. ff. de alijs collegijs de
 ricomm. r bene dicit in. l. illud. §. e. vbi
 nō excluditur alia causa similia. nam
 in causa simili in hoc casu non est exte
 dere legem sed vniū r id ēratione di
 cretur semper ergo apud deus fit cū
 pūncipaliter respicit illum ista lex. sic
 ergo hic videtur poni gratia exempli.
 C Sieri pauperi. quid si est viuos sed nō fm qualita
 re suis. vide bal. in. rep. in. vj. col.
 * Pro concordia. Aduerte qd in. l. alio. ff. de ali. r c. b.
 leg. Bar. dicit qd qd relinquit p aia etia diuiti vt
 relicti ad pas causas r p pns adde qd hō pūileg

gia pie cause vt in detractioe faldie r. c. contra
 rius allegat in hac re. p. d. sedo quero qd si relinquit
 tur homini locupletis euidenter. r. v. de illud ver
 bum homini locupletis euidenter dat sol. aliam solu.
 dat. Albe. in. trac. gabel. in. v. parte. vj. p. iij. gōne qd
 qui legat
 diuiti que
 credet bar
 esse diuitē
 vel nō erac
 ita dices
 vt exigit
 status sue
 nobilita r
 tior. r tunc
 peccant
 dicta in. d.
 l. alio. alis
 fecus. S. m
 melius et
 tutius fm
 qd colligit
 tur ex ver
 bis Barr.
 in. l. si quis
 annua. ff.
 de annu.
 leg. l. v. p.
 cedat pū
 ma opin.
 qd relicti
 de sui ma
 tura erac
 fura coab
 leyre in cau
 sa doris v
 alimētoū
 per not. in
 l. si quis th
 tio. ff. de le
 gat. ij. vel
 etiam poss
 fer solū ex
 no. p. eū in
 l. ciuitibus.
 ff. de re. ou
 bñs. vt qm
 videt relicti
 ecclesias fecus.
 C Auferenda. vide bal. hic qui tenuit p. rariū in. rep.
 in. p. xij. col. in. ver. diuitie. r dicit ibi etia Bald. qd
 in filio furio.
 C Vale ablati. vide bal. in. d. l. illud. §. e. circa pūnc
 vbi dicit etiam qd si relinquitur frateriuitibus non
 est pia causa. C Item autem. executor relicti pū ab
 incerti possit distribuere frateriuitatibus vide lare
 Bald. in. l. id quod pauperibus. in. iij. col. i. §. i. r quid
 si relinquitur hospitali ad qd spectat illud relictus.
 dixi post Barr. in. l. ophanotrophos. §. i. §. i. Sed qd
 si relinquitur executori pro solutione male ablati
 an possit soluere debita ex contractu. vide Bald.
 in. l. id quod pauperibus. in. v. colum. §. i. §. i. Sed
 r ij

quid si testator reliqueret mille pro male ablatis et incertis solvenda et non reperiuntur (rot male ablata que capiunt totam summam. vide Baldum in l. si quis ad declinandam in quinta columna de episcop. et cler. An autem relictum pauperibus pro male ablatis potest distribui in unum tantum. vide Bal. hic. Et an sup male ablatis et incertis possit trahi? cur 36 cpo Bal. i. post de officio. i. de fur. qui re mittit se ad Pan. de hys. in cle. i. de pe. r. et no. Ang. i. dist. p. assensu. Et quod exequor: dicit ista incerta de clarare. vide Bald. in l. capta rotas. C. de testam. mill. r. hic adde Bald. d. i. aut. similiter C. ad leg. fal. Adde an fratres nrares dicantur loyca pia. c. p. d. c. p. d. qd de col. legio per Paul. de ca. consilio c. lxxv. et 37 missum. puto si quis quod talia relictis in alio vltim commerti si male ablata non reperiuntur tuta. vide pau. de ca. consil. p. l. i. quod sic.

non tamen per hoc dico quod habeant talia privilegia eorum que relinquuntur ad pias causas et sic de eis poterit detrahi falcidia nisi illi cui relinquuntur vere probaret sibi debitum aliquid de quam ex testamento. vt. ff. de au. r. arg. leg. l. qui vult. r. hoc sicut super personis quibus relinquitur. C. Super tempore quo relinquitur est videndum vt dixi quo ad hoc vt gaudeat beneficio huius constitutionis requiritur quod sit in moribus articulo constitutus. videamus an ista dicitur. Re spon. sic eo quod dicit hic de decens. sicut enim participium significat tempus quo est in actu moriendi. vt. l. qui dicitur. ff. de man. testa. facit. ff. de leg. iij. l. cum quis de decens. in prin. r. l. pamphilo. ff. propositum. r. l. quidam de decens. ff. de admi. r. in prin. hoc certum intellexit apparet imperatorem in re. dum dicit postquam iam aliud velle non possunt. et sic loquitur de eo qui est in extraneis qui. vt. sicut illi ter non habet potestatem variandi hoc etiam patet ibi dum dicit iterum non ledit arbitrium: hoc enim per se habet ratio sic certum est quod quis magis tenetur deo quam reipublice. vt. l. ij. ff. de iust. r. iu. vt. 3. dist. Item tenetur quis magis procurare salutem anime quam aliam rem: cum anima preferatur omnibus rebus. vt. l. eo. l. sancimus. sed omnis homo qui est in hostili loco pro salute reipublice potest libere omni privilegio militari testari. vt. ff. de testa. mili. l. si multo magis ergo debet concedi ei qui est in articulo mortis. r. in pugna cum peccatis r. aduersarie nostro libera potestas. b. p. onedi ad pias causas vt in dicta pugna vincat r. animam non perdat. pro quo facti quia in mortis articulo quilibet potest abire lucere ab excommunicatione. licet alia non possit nisi Papa: vt extra de officio ordinario. c. a pitulo pastoralis. est ergo hoc interpretatio equa vera iusta et sancta. C. Quero circa hoc quatuor. primo quero quis dicatur in articulo mortis constitutus. secundo quid si non est in actu moriendi naturaliter sed civiliter moritur in mundo vt est ingrediens monasterium. tertio quid si ab illo periculo euasit an testamentum irritum. quarto quid si nullum inibat periculum et subito venit mors post factum testamentum. C. Super primo quando quis dicatur in articulo mortis constitutus. dico quod hoc verbum habere potest latam interpretationem quia quilibet viuens potest dici in articulo mortis constitutus. nam omnes moriuntur et sicut ad qua dilabimur. et sic semper potest dici de decens: quia semper de vita sua minuitur: sed alia est intentio: tunc enim dicitur in articulo mortis constitutus: quando est instans periculum mortis expectantis de proximo: vt si est in firma valitudine diceretur: vel si subest periculum mortis ab hostibus vel p. d. onibus vel h. m. inibus potentibus crudelitate vel odio ante hoc cecidit in tempestatem vel similibus que omnia ponuntur in lege tertia. sequenti. ff. de dona. causa mortis facit quod notatur per Bernardum in dicto capitulo pastoralis. extra de officio ordinario.

Secundo quero quid si in actu moriendi duxerit per ingressum monasterii. Respondeo non est idem per hac legem per regulam quod civilis mors r. naturalis non equiparantur. vt. de his qui ve. eta. in pe. l. fina. et. ff. de lega. ij. l. si quis. §. finali. Preterea aut quis moritur civiliter r. necessario quo ad de portationem vel damnationem in metallum. et habet locum hec lex vt dixi. s. in. iij. vel in quarta gl. si ne p. i. ne questio. Aut moritur voluntarie per ingressum monasterii: et tunc cessat ratio huius legis: quia aliud potest velle: quia iterum redit arbitrium. nam hunc ingressum potest differre si vult r. plures testari: sed per aut. de g. mona. §. illud. id inducitur quod ingrediens monasterium disponat de rebus suis quomodo voluerit: que verba debent intelligi non artetis solemnitatibus iuris: alia verba nil operantur. Preterea verba sic interpretantur quando concessum est militibus quod possint testari quomodo voluerint: vt. ff. de testam. milita. l. prima r. sequenti. C. Tertio quero quid si ab illo periculo euasit: an tunc sit certum irritum. C. T. videtur quod sic quia per istam legem requiritur quod sit talis voluntas postquam aliud velle non potest. sed si euasit: ergo aliud velle iam potest: ergo r. cetera. pro hoc facit id quod dicitur de donatione causa mortis que reuocatur relictis conualecencia: vt. l. non omnis. ff. si certum petatur. Contra videtur quod non irritum quia tunc sufficit quod fuerit iustus metus: sed metus mortis est iustus metus: siue mors fuerit secuta siue non. vt. ff. ad. l. aquilium. l. si quis sumo. §. per nulli. r. ibi not. Solu. dico quod secuta conualecencia testamentum est nullum. non dico quod irritum sed ex nunc apparet ipsum retrofuisse nullum: quia hec lex requirit quod talis sit de decens ac siue conualecens apparet quod non fuit ille de decens: ergo r. c. vt. ff. de testam. milita. l. fina. r. sic hoc est de castibus in quibus ex post facto apparet quid fuisse actum. vt. l. qui dicitur. ff. de reb. dubia. r. l. qui res. ff. de solu. C. Ad contraria dico quod propter instans periculum quoad c. lex permittit quod aliquid fiat quod tunc r. redire sua perfectione r. conuincatur: nec si tunc sufficit instans metus licet non sequatur effectus: vt dicta. l. si quis. §. fina. Quandoq. lex permissit quod fiat aliquid quod tunc non perficitur sed pendet sicut voluntas vitima. et tunc euentus non secuto apparet retro nil valuisse. C. Quarto quero quid si sanus animo r. robustus non imminente periculo de quo viximiliter suspicatur fecit testamentum. C. Statim subito mortuus est: an talis voluntas gaudeat privilegio huius legis. Respondeo non: quia dicit hic de decens quod de decens importat cum mortis instat periculum: vt dictum est. Item hoc quod est causa pietatis faciendi testamentum secundum formam huius legis debet esse congrua facient: vt. l. secunda. ff. de conditio. r. demonstratio. a sed hoc non erat congruum: ergo r. pro hoc casus. l. si alius. §. est r. alia. verum quid si nullo. ff. quod vi aut clam. et hoc pro tempore dixisse sufficiat. C. Si per rebus que relinquuntur videndum est. hic text. dicit bonorum quod intelligendum est locum de aliena autem non testari: vt in autentica.

ingressi. et intelligi testari de suo si reliqueret pecuniam: licet eam non habeat in patrimonio si tamen habeat tantum quod valeat. vt. l. p. p. p. modum. ff. de verborum significatio. vel si grauar alium de re aliena. si tamen de suo tantumdem reliquerit: vt ff. de legatis secundo. l. imperator: per totam legem. C. Et pro declaratione istius quero primo an in heredes institutione sit locus privilegio huius legis. Secundo an in substitutione pupillari vel exemplari. Tertio an si est inquitur ultra vires hereditarias ad pias causas: r. heres non fecit inuentarium an teneatur insolidum. Quarto si pauperes vel ecclesia instituantur r. ad eam abscq. beneficio inuentarium an teneatur insolidum. C. Ad primum an in heredes institutione sit locus beneficio huius legis. videtur quod no: quia hereditas in bonorum fidei: sed hereditas non est sua. nam de nec viuus hereditas non est: vt. l. prima. ff. de heredita. vendita. r. ff. pro herede. C. 3. l. prima. Contrarium puto. Nam hereditas licet non sit vniuersalis formaliter: tamen est eius casualiter. nam ipso moriente quod nunc est patrimonium incipit esse hereditas: et ideo pro parte locuti dicitur si testator dicit lego partem hereditatis mee vel similia verba: vt. ff. de legatis secundo. l. si quis seruum. §. finali. et. l. cum patet. §. hereditas. et ad rebelia. l. c. §. l. circa principium verficu sed si interrogauit. r. l. ex facto. in principio. et. l. mulier. §. finali. sicut dicitur: in vlt. fructu qui licet non sit formaliter in bonis demini: tamen est casualiter. et hoc est quod dixi. s. pro me. quod vya let si testator reliquerit rem quam propter bona sua potest habere casualiter: vt testator de bonis suis relinquit. C. Secundo quero t. an in substitutione pupillari vel exemplari sit locus privilegio huius legis. et videtur quod sic quia privilegium datum militibus porrigitur ad substitutionem pupillarem: vt infra de testamento milita. l. testamentum. et. ff. eodem titulo. l. in fraudem. §. item causa. C. In contrarium videtur quia per pupillarem substitutionem non succeditur sibi decedenti sed pupillo qui remanet: vt in institutione. de pupilla. substitui. in principio. pro. et sic non habet bona. quia hec lex requirit quod quis sit de decens: habeat bona r. dicit quod quatenus pupillaris r. exemplaris et teneantur ad alia bona pupilli vel decenteris non.

Pro parte testatis. nor. an ad pias causas possit quis decedere pro parte testat. r. pro parte intestat. r. Bald. hic in antepe. col. repiependit Bart. hic. f. ca. l. in v. q. p. n. cl.

An teneatur infolidum. de hac questione nisi videtur ca. h. in aut. de ecclesi. nolo. §. si autem heres. §. 2. quo per cano. in capitu. f. de volo r. contu. in r. col.

Solum permittit. in foro co. a scientie r. non teneatur ultra vires here ditarias licet non fecerit inue. r. Bald. in l. si cum quem habet. c. fami. cr. c. Angel. tal. men in l. 4. §. 1. si tenent quod in foro c. conscientie §. nec stipu latio. ff. si cui plusq.

l. f. de acqui. here. r. Barr. in l. §. cui bona. ff. de fis. fil. Angel. in l. §. h. stipulatio. ff. si cui plusq. per. l. falci. r. vide quod dixi post Barto. in. r. §. si cui bona. r. Barr. dubitabit r. agit hanc. q. in auten. sed cum testator. §. ad l. falci. r. contra Bar. est gloss. extra de test. c. f. et Bal. idem teneat an reat. f. de alienat. §. eodem ti. tu. r. in l. si no. §. de iur. re. de hie. r. raud. r. cano. in. c. f. de so lu. r. vide Barto. in auten. si qua mun. lic. in fin. in. colu. f. eodem. r. clericus vero heres bene teneat ultra vires here ditarias. vt not. Per trus de an char. in. c. canoni sta tua. in. v. charter. de consil. r.

nota qd relictum mulieris si ad meliorem viam frugem pervenerit dicitur ad pias causas. fm Baldum per trum illum. imperialis. in principio. f. de nuptiis. extra de Baldum hic de meretricie vtrum autem in certum vel qualitas vitiet relictum ad pias causas. vide not. per r. ymum r. Baldum in l. p. privilegia. §. eodem. r. quod not. Barto. in l. quidam. de reb. du. bns. r. Barto. in l. titia. §. scia. de auro r. argen. leg. Adde quod clericus non conficiens inventarium teneatur ultra hereditarias consuluit Abbas consilio p. r. p. me allegato. r. in. §. lib. 2.

Andre. p. oma. e. Contrarium dico. vide Pan. consil. xxiij. colu. in. volumine. f. r. consilio. lxxij. columna. v. in secundo dubio. volumine. §. r. vbi po nit etiam in superioribus verbis Barto. consilio. c. ij. columna. in. §. eodem volumi. r. Fel. in. c. ecclesia fami. cte marie. colu. r. de constit. r. Pan. in dicto. c. ecclesia. columna. v. ad suum. r. in. c. r. ayralidus. col. in. in material ante penul. de testa. r. Bald. in l. f. ma. §. sua. in vlti. col. f. de iure delibe. r. Barba. in. c. f. de test. Bret. in l. si ferus plurim. §. si ante. ff. de lega. §. r. in rubrica. ff. de acqui. here. in. v. colu. in. ver. l. iii. ad de vbi dicit qd ecclesia non teneatur est com. in for. r. vide ymum verbum Fel. in. c. singulari. d. colu. in. de offi. dele. g.

per legem falcidiam. dicit quod hoc erat verum in aliquibus casibus regulariter tamen dicit ipse. ego teneo contra Bartolium. vide Bartolium in rubi. de acquirenda heredita. r. in l. gerit. eodem titulo li ceti p. me Angel. fuerit sibi contrarius in dicta r. v. dica. r. in dicta. l. prima. r. vide Bald. in l. f. ma. C. de iure delib. r. tenendo idem cum Barto. quod tal. men intelligas vt voluit Bald. in l. ventre. ff. de ac. quiren. here. dita. r. vide quod notat Bald. in l. cum a matre. in fine. C. de rei vendicacione. vbi dicit qd de iure canonico non requiritur inventarium. et qd de illo iure non derogatur falcidia pro trebellianica voluit dicere in foro conscientie. Adde primo in versu c. super rebus que relinquuntur quod Roma. consilio. c. xv. dicit novam esse opti. quod sicut vas let legatum libertatis factum seruo alieno. vt. l. pau lina. de fideicom. lib. ita r. eodem modo valeat legatum factum pro loco relictum quam testator pu tabat suam ita vt heres teneatur illam rem redimere r. prestare ecclesie vel iustam estimationem si do. minus vendere noluit. Et quod heres in foro co. scie. tie non teneat ultra vires hereditarias tenuit Abb. consil. lxxij. §. lib.

Si ecclesia vel pauperes. Ad istas questio. adde Bald. in l. f. ma. in princ. f. de iur. delibe. r. Barto. in

p. ma. loca. p. r. tereca hoc videt expressum. f. e. auten. a sicut alienari vbi nisi pro ecclesia acquirere. ex quo ipa oneret ultra qd accipiat. C. Si in aliquis facer b dos instituat heres r. dicit sanguinitatis vel amicitie no respectu religionis dicitur et si puro teneri infolidum vt in aut. de here. r. fal. §. p. sed feci f. amoy re dei vel pro anima sua. vt dicitur est. r. hec de reb. que relinquuntur dicitur sufficit. C. Et circa ipsam dis positionem seu voluntatem testatoris aliquid videat. min. r. q. r. dicit hic quod optavit relinquere epa. minemus an istud imponeret ipsius voluntatem libe ram. an vero arbitrii boni viri. r. videtur qd imponi ter libram voluntatem ppter verbum licentia. §. 48. p. postum quod t. ponitur p. d. d. id est libe ra voluntate. Idem. §. inno. de statu mona. c. cum ad monasterium. circa si pro hoc facit qd. f. sequitur. nec b. 49. sunt casta iudicia. na hoc verbi iudicium t. exponit. f. voluntate. ff. de fideico. lib. l. t. h. a. §. lucius. p. hoc facit quod. f. sequit liber fit sty. §. nam ex eo qd dicit liber sit est ac si diceret qd fit in tua voluntate. vt. ff. de le. ij. l. fideic. §. q. p. ibi. §. p. in arbitrii r. c. 50. hoc enim verbum plenum vel liberum denotat liberam voluntatem. r. ad iudicium dicitur que imponat arbitrium boni viri. in contrarium videt quod imponat boni viri arbitrium. quia r. tum est dicere quod optabit quantum quod sibi placebit r. vel quod sibi videbitur. dicit illud verbum place bit imponat arbitrium boni viri. ff. de fideico. l. l. t. h. a. §. f. o. e. r. l. si de com. m. f. r. a. r. d. i. o. i. c. r. p. i. o. h. u. l. s. d. e. a. r. a. t. i. o. n. e. est scie dum quod circa dispositionem voluntatis testatoris contingit ipsum disponere circa quantitatem eius quod relinquat. secundo circa modum. l. vtrum iure legati vel fideicom. missi vel iure institutionis. Item circa qualitatem. tan pure an sub condicione. C. An ipse exponat arbitrium arbitrio alterius committit ratur. Dico ergo qd circa quantitatem eius qd relin quitur non continetur eius libera voluntas. sed ar bitrium qd p. id qd dicit optavit. qd significat ar bitrium boni viri. r. non referat nisi ad id qd relin quitur r. quantitatem ipsius. Sed contra hoc facte qd opto idem est qd cupio. r. cupio id est est qd volo. vt ff. de fideico. lib. l. greg. r. ergo imponat libera volun tate. Sol. id est imponat cupio qd volo. qd vtrq. r. qd rit voluntate. r. aliter r. aliter; qd verbum volu libere. aliud fm arbitrii boni viri. r. eodem mo. r. id est ad l. qm indignum. f. de testa. ff. man. l. §. r. probatur. §. e. o. l. i. vbi vult qd ista verba imponat legitimu sensum. 53. C. Si bona modu r. qualitate dico qd committitur in libera voluntate. hoc enim verbum legitimu supra postu relinquit verbum relinquere. r. hoc verbum velle eou. fm predictos libera potestatis voluntatem im ponat. r. sic circa ipsam actu habet libera. p. r. a. e. n. Id est exponit habet licentia. id est licitum sit relin qre. 54. na cu comit p. privilegium. intelligi t. v. aliter qua de iure co. r. vt. ff. de ope. lib. l. etiam. §. §. probatur r. nor. in l. si q. §. de inoff. test. hoc probatur vt eo qd sequi tur. nec sunt casta iudicia. r. pro hoc facit vt. f. sequi tur liber sit filius. C. Sed contra predicta opp. ergo intellecti si vnusquisq. etia impabilis. sed qui ei qui no potest testari concessit libera testamenti factio intelli git seruato ordine iuris. vt. f. de inoffic. testa. l. si qm.

Plenum vel liberum. vide Barto. in l. alio. ff. de alimen. r. ciba. lega. Conceditur pluribus. de verbo libere. ad de qd Bald. in. c. i. extra de rescrip. dixit quod verbum libere imponat voluntatem inuitam rationibus l. g. galbus r. sclemita r. tribus. vni de dixit qd propter ta leverbum non posse appellari causa mo. meritate causa possit. nis; nec post decez dies ad appellan. dunt. r. dicit non eb stat. l. i. de testam. l. m. l. quia responeo quod non seruat in ris solenni tate ibi. no veniebant in picu di cum alicuius. sed cir ca hoc fa. §. l. in repe. huius. l. vbi videt tur omnia improbare dicta Barto. dicit qd in dicta. l. §. de testa. milita. pro batu r. ff. l. dicitur r. missis luy r. solum r. tatem. naz qd milita possunt res tari sine solennitate inducta fuit non per illam. l. f. ma. sed per l. iure militari. cum multis simi. ff. de testa. m. l. vnde non est credendus iurisconsultus aliquam superflua lege fecisse. r. de isto verbo libere vide que habet post Bar. in l. si sic. de leg. §. r. p. moder. in. c. sane. de excep. p. clau. vide Bald. in l. d. o. r. a. l. m. ff. de testa. m. l.

ergo in hoc intelligit qd in omnibus scri. uet oido. Solu. qm illa libera testa. menti factio co. cedid. vni. r. tunc si alis l. l. l. erar in habilis intelligit dispensari soli de habilitate p. sone. r. seruet tas l. l. solennitate. vt dicit in l. si q. §. alle. Si vero alias erar habilis tunc videtur renuisse alias solennitate. vt no. in. d. l. §. qm. Si vero libera testamenti factio co. cedid. pluribus. quom quida possunt esse habiles. quida in ha. bilitate persone. r. cu solennitate. vt p. r. in privilegio militis. vt. ff. de testa. m. l. §. r. ira in l. p. l. c. n. c. o. n. c. e. s. t. i. t. u. m. est in motia articulo constituto. itoz quidam possunt esse habiles quidam in habiles ideo videtur dispensari cu persona r. etia de solennitate. Cir ca p. d. i. c. t. a. p. i. m. o. q. u. e. r. o. an privilegium huius legis possit minuire parit alio. v. d. e. b. i. t. u. m. Secundo an relicta ad pias causas vitentur ex causa p. r. e. r. t. i. c. i. o. n. i. s. v. e. l. e. r. p. h. e. d. i. c. i. o. n. i. s. Tertio an i. r. e. l. i. c. t. a. ad pias causas valeat v. l. u. n. t. r. a. s. c. a. p. t. a. t. o. r. i. a. Quarto an va leat talis voluntas sine herede vel si no adeatur hereditas. Quinto an possit decedere pro parte testat. r. p. parte intestat. Sexto an in p. r. e. d. i. c. t. i. s. m. a. i. o. r. i. s. p. o. s. s. i. t. q. u. i. s. s. u. b. i. t. t. u. r. e. c. o. m. p. e. n. d. i. o. s. e. d. i. r. e. c. t. o. Cir ca p. i. n. i. l. i. i. m. n. o. p. o. t. q. u. i. s. p. r. i. v. l. e. g. i. o. n. i. s. p. l. u. s. r. e. l. i. n. q. u. e. r. e. p. r. o. p. t. i. o. n. e. m. i. s. t. u. d. v. e. r. b. u. m. q. u. o. d. o. p. r. a. u. i. t. i. m. p. o. z. t. a. r. a. r. b. i. t. r. i. u. m. b. o. n. i. v. i. r. i. §. d. i. r. i. r. i. c. o. n. o. p. o. s. s. e. t. q. u. i. s. r. e. l. i. n. q. u. e. r. e. d. i. m. i. n. u. e. n. s. d. o. l. e. g. i. t. i. m. a. f. i. l. i. o. d. e. b. i. t. u. m. hoc etia veru est de iure canonico. qm quis vult pau peres solennitate r. filios epheredare. p. co. s. i. l. i. o. q. u. e. r. a. t. a. l. i. s. §. Augu. vt no. §. i. n. p. o. r. t. i. n. §. q. s. ad declinandam. r. v. i. §. q. i. i. §. c. in. Et est ratio qd auferendo filio est facere contra officium pietatis vt. l. i. §. f. de inoff. test. r. sic contra pietatem no est pie relinquere. est em cooperire vnu altare r. alteru discooperire qd no h. vt. f. qui po. pig. d. a. l. assiduis. r. eadē

Andreas Pomare.

Confilio Augu... vide Alex. confilio. cv. vo. iij. ...

Ubi dicitur quod non possit ...

Ad pias causas valeat. vide Alexand. confilio ...

Ad pias causas valeat. vide Alexand. confilio ...

Secundo quero an relicta ad pias causas ...

Ubi dicitur quod non possit ...

Ubi dicitur quod non possit ...

Voluntas captatoria qm talis conditio ...

Voluntas captatoria. Vide Bald. in l. captato ...

Contra uolens resurrexi. vide quod notat Barto. in l. nam ad ea. c. lxxij. de legib. Anre ista apollilla in ver. hodie. no. per. o. s. ff. vero expellim. et. r. sic ea que hic r. s. por. dicantur videtur concludere Barto. quod relicta ad pias causas valent hereditate non adira neq. facta adirioe bonorum. Sed contrarium tenet Barto. in l. hac. l. in l. ec. ordi naria non in repeti tione r. in l. ca. qua. r. de fidei. com. sed Barto. in l. f. C. de bo. va. lib. r. sequitur ides quod hic. r. ista opi. videt sequi bal. r. Inol. in l. in ff. r. de leg. l. r. per nor. p. Specu. in titu. de si. de in l. i. r. men. s. qd. p. dolo. s. h. p. h. he res. r. ibi Joa. and. in addi. s. p. rra Bald.

Contra uolens resurrexi. vide quod notat Barto. in l. nam ad ea. c. lxxij. de legib. Anre ista apollilla in ver. hodie. no. per. o. s. ff. vero expellim. et. r. sic ea que hic r. s. por. dicantur videtur concludere Barto. quod relicta ad pias causas valent hereditate non adira neq. facta adirioe bonorum. Sed contrarium tenet Barto. in l. hac. l. in l. ec. ordi naria non in repeti tione r. in l. ca. qua. r. de fidei. com. sed Barto. in l. f. C. de bo. va. lib. r. sequitur ides quod hic. r. ista opi. videt sequi bal. r. Inol. in l. in ff. r. de leg. l. r. per nor. p. Specu. in titu. de si. de in l. i. r. men. s. qd. p. dolo. s. h. p. h. he res. r. ibi Joa. and. in addi. s. p. rra Bald.

si quis omis. cau. testa. r. Aug. in dicta. l. si quis omis. cau. testa. Adde tamen quod existens sui heredis institui confirmari legata ad pias causas etiam ab alio herede dependente sicut in liberratibus. l. sed r. si quis. de fideicommissilib. r. l. licet p. r. de manu. testa. ita nor. dicit Augel? et Jmo. in l. filius qui patri. de vulg. et pupillar. ad hoc fa. cit quod not. Barto. in l. f. C. de bo. va. lib. r. sequitur ides quod hic. r. ista opi. videt sequi bal. r. Inol. in l. in ff. r. de leg. l. r. per nor. p. Specu. in titu. de si. de in l. i. r. men. s. qd. p. dolo. s. h. p. h. he res. r. ibi Joa. and. in addi. s. p. rra Bald.

Contra uolens resurrexi. vide quod notat Barto. in l. nam ad ea. c. lxxij. de legib. Anre ista apollilla in ver. hodie. no. per. o. s. ff. vero expellim. et. r. sic ea que hic r. s. por. dicantur videtur concludere Barto. quod relicta ad pias causas valent hereditate non adira neq. facta adirioe bonorum. Sed contrarium tenet Barto. in l. hac. l. in l. ec. ordi naria non in repeti tione r. in l. ca. qua. r. de fidei. com. sed Barto. in l. f. C. de bo. va. lib. r. sequitur ides quod hic. r. ista opi. videt sequi bal. r. Inol. in l. in ff. r. de leg. l. r. per nor. p. Specu. in titu. de si. de in l. i. r. men. s. qd. p. dolo. s. h. p. h. he res. r. ibi Joa. and. in addi. s. p. rra Bald.

Contra uolens resurrexi. vide quod notat Barto. in l. nam ad ea. c. lxxij. de legib. Anre ista apollilla in ver. hodie. no. per. o. s. ff. vero expellim. et. r. sic ea que hic r. s. por. dicantur videtur concludere Barto. quod relicta ad pias causas valent hereditate non adira neq. facta adirioe bonorum. Sed contrarium tenet Barto. in l. hac. l. in l. ec. ordi naria non in repeti tione r. in l. ca. qua. r. de fidei. com. sed Barto. in l. f. C. de bo. va. lib. r. sequitur ides quod hic. r. ista opi. videt sequi bal. r. Inol. in l. in ff. r. de leg. l. r. per nor. p. Specu. in titu. de si. de in l. i. r. men. s. qd. p. dolo. s. h. p. h. he res. r. ibi Joa. and. in addi. s. p. rra Bald.

Contra uolens resurrexi. vide quod notat Barto. in l. nam ad ea. c. lxxij. de legib. Anre ista apollilla in ver. hodie. no. per. o. s. ff. vero expellim. et. r. sic ea que hic r. s. por. dicantur videtur concludere Barto. quod relicta ad pias causas valent hereditate non adira neq. facta adirioe bonorum. Sed contrarium tenet Barto. in l. hac. l. in l. ec. ordi naria non in repeti tione r. in l. ca. qua. r. de fidei. com. sed Barto. in l. f. C. de bo. va. lib. r. sequitur ides quod hic. r. ista opi. videt sequi bal. r. Inol. in l. in ff. r. de leg. l. r. per nor. p. Specu. in titu. de si. de in l. i. r. men. s. qd. p. dolo. s. h. p. h. he res. r. ibi Joa. and. in addi. s. p. rra Bald.

Contra uolens resurrexi. vide quod notat Barto. in l. nam ad ea. c. lxxij. de legib. Anre ista apollilla in ver. hodie. no. per. o. s. ff. vero expellim. et. r. sic ea que hic r. s. por. dicantur videtur concludere Barto. quod relicta ad pias causas valent hereditate non adira neq. facta adirioe bonorum. Sed contrarium tenet Barto. in l. hac. l. in l. ec. ordi naria non in repeti tione r. in l. ca. qua. r. de fidei. com. sed Barto. in l. f. C. de bo. va. lib. r. sequitur ides quod hic. r. ista opi. videt sequi bal. r. Inol. in l. in ff. r. de leg. l. r. per nor. p. Specu. in titu. de si. de in l. i. r. men. s. qd. p. dolo. s. h. p. h. he res. r. ibi Joa. and. in addi. s. p. rra Bald.

Contra uolens resurrexi. vide quod notat Barto. in l. nam ad ea. c. lxxij. de legib. Anre ista apollilla in ver. hodie. no. per. o. s. ff. vero expellim. et. r. sic ea que hic r. s. por. dicantur videtur concludere Barto. quod relicta ad pias causas valent hereditate non adira neq. facta adirioe bonorum. Sed contrarium tenet Barto. in l. hac. l. in l. ec. ordi naria non in repeti tione r. in l. ca. qua. r. de fidei. com. sed Barto. in l. f. C. de bo. va. lib. r. sequitur ides quod hic. r. ista opi. videt sequi bal. r. Inol. in l. in ff. r. de leg. l. r. per nor. p. Specu. in titu. de si. de in l. i. r. men. s. qd. p. dolo. s. h. p. h. he res. r. ibi Joa. and. in addi. s. p. rra Bald.

Contra uolens resurrexi. vide quod notat Barto. in l. nam ad ea. c. lxxij. de legib. Anre ista apollilla in ver. hodie. no. per. o. s. ff. vero expellim. et. r. sic ea que hic r. s. por. dicantur videtur concludere Barto. quod relicta ad pias causas valent hereditate non adira neq. facta adirioe bonorum. Sed contrarium tenet Barto. in l. hac. l. in l. ec. ordi naria non in repeti tione r. in l. ca. qua. r. de fidei. com. sed Barto. in l. f. C. de bo. va. lib. r. sequitur ides quod hic. r. ista opi. videt sequi bal. r. Inol. in l. in ff. r. de leg. l. r. per nor. p. Specu. in titu. de si. de in l. i. r. men. s. qd. p. dolo. s. h. p. h. he res. r. ibi Joa. and. in addi. s. p. rra Bald.

Contra uolens resurrexi. vide quod notat Barto. in l. nam ad ea. c. lxxij. de legib. Anre ista apollilla in ver. hodie. no. per. o. s. ff. vero expellim. et. r. sic ea que hic r. s. por. dicantur videtur concludere Barto. quod relicta ad pias causas valent hereditate non adira neq. facta adirioe bonorum. Sed contrarium tenet Barto. in l. hac. l. in l. ec. ordi naria non in repeti tione r. in l. ca. qua. r. de fidei. com. sed Barto. in l. f. C. de bo. va. lib. r. sequitur ides quod hic. r. ista opi. videt sequi bal. r. Inol. in l. in ff. r. de leg. l. r. per nor. p. Specu. in titu. de si. de in l. i. r. men. s. qd. p. dolo. s. h. p. h. he res. r. ibi Joa. and. in addi. s. p. rra Bald.

san. et ita dicitur audivisse consulerunt. in copiam
facit quod papa ibi loquitur generaliter. Abb. et hanc
opinio. cum Bald. etiam sequitur in si predicti capu
tuli prefatus do. Abb. et in p. c. tener secundam lect.
videlicet quod illud. c. de roget bodie in i. c. illi. etia
quo ad fo
rum fecu
lare. q. i. c. a
77 extra de succel. ab in te. f. c. f. secundo
tra d. i. n. a
est. nulla
p. v. q. d. i.
sunt qui
d. r. alijs
rationib?
general
bus. c. li.
cer lib. do.
Zuro. r. c.
neat qd et
in relictijs
ad. no. p. z
as causas
sufficiunt
duo testes
sine p. b. y.
r. t. r. n. i. c.
ibi Abb. p.
illum r. r.
tener. qd i.
relictijs ad
p. i. as. cau
sas ratiun
illud pos
cedit. in
alijs vero
requiritur
p. c. b. y. r.
v. d. uo. alij
testes lo
co ip. s. i. e.
b. quedo spe
cu. de in.
§. 80 p. i. as. cau
sas sine per
collitutum in
fr. ed. §.
copendios
severit. ite
q. per ius canonicu. Et adde qd dicitur in lecturam
ad. d. c. tener etiam §. of. r. do. Zuro. ibi. r. quod nor.
glo. ij. q. i. i. §. l. r. quod non requirit qd testes sint ro
gati tener idem Abb. in. c. relatum. r. de omni solen
nitate iuris c. i. i. s. per illum r. r. in relictijs ad p. i. as.
causas. refertur tamen quod §. ran. de arc. consultiu te
stes debere esse rogatos: q. nos debemus recedere a
iure civili nisi in quantum reperitur expresse. sed
hoc non obstat. Abb. tener id quod supra per illum
r. r. do. Zuro. r. Zimo. in. d. c. cum effes. tener quod a
non requirant rogari r. ponit ibi Zimol. in duob? los
cis. r. sequitur ibi etiam hic p. r. de ancha. pro hoc b
facit. quia etiam inter liberos no requiritur: vt con
cl. d. Bald. in a. u. r. quod sine. §. de test. ad predicta c
oia vide Zimol. in. l. i. n. o. mo. pot. de lega. §. Item qd no
debeant rogari. facit. l. m. l. i. r. de testa. m. l. i. j. etiam

in iuris. in. l. i. s. i. s. ita. f. de testa. m. l. i. i. j.
Et nota aliud speciale in pia causa q. l. licet. §. de
p. a. r. t. i. s. habet locum ad p. i. as. causas. r. ibi est r. qd
valer pactum. de futura successione deferenda ad
p. i. as. causas. vt. no. Bald. in. l. i. s. i. n. v. f. col. C. de pac.
item dicit
Bald. in. l. i.
§. i. p. e. col.
j. de inoff.
test. q. nati
uitas post
humi non
rumpit lega
ra ad p. i.
as causas
nisi p. legi
tima ali?
fano. vt
licet p. i. as
solentur et
testamentu
to falso no
reperat. l.
quatus. et
ibi Bald. r.
de fidei. §.
c. o. lib. qd
intelligi vt
ibi r. vid q.
no. Barb.
hic de fo. z
ro centis
entis. Ad
de Bald.
c. o. l. ij. ij.
vol. Pant.
de ca. cen.
silio. c. c. r.
ecclesijs. c. i.
sequit. au.
gel. consy.
lio. c. c. r. ij.
quod oino
vide Ro.
tamé p. l. i.
c. c. c. v. dicit
qd testes debet esse rogati in testamento ad p. i. as. cau
sas alle. Zap. ita tener allega. p. r. per r. r. in. c. relata.
tun. c. l. §. de test. in. v. r. s. c. o. i. o. c. a. t. i. s. pro quo ipse dicit
facere: quia nullus no possunt valide testari extra
confluctum belli nisi testes sint rogati. l. i. d. u. n. s.
ver. c. o. i. o. c. a. t. i. s. de test. m. l. i. f. d. s. i. n. d. i. c. i. o. m. o. p. a.
rum obstat: tunc faceret qd si intelligeremus hanc
l. p. r. o. u. r. quis testatur cum est in actu mortis. licet q.
Bari. r. sequitur generaliter: ideo cogita.
r. p. r. d. c. p. o. m. a. C. Puro qd sic. vide Panon. c. o. n. f. i.
p. e. c. l. ij. in primo dubie. v. l. i. j.
C. no valeret. no valer statutum contra fauoré pie
causae. sequit. Zim. de bur. r. Zimo. in. c. relatum. de testa.
C. fuerint confirmate. vide Bald. in. l. i. j. generaliter.
j. c. o. v. d. e. r. a. m. Bald. in. l. i. s. i. n. a. n. t. e. p. e. c. o. l. in. v. r. s. i.
per. r. in hac. l. r. lectu. r. in repe. ad. fi.

iuris. ergo r. C. primo enim hoc dicit apostolus ad a
galathas. iij. c. r. r. r. s. s. in dominum dico tamen hos
minis confirmatum testamentum nemo spernit aut
super ordine tantum. r. q. l. magistri testamentum sic
exponit confirmatum testamentum morte testatoris
nemo spernit: vt dicitur non valer esse beneficium esse
apparere: aut super ordine alium? de rebus i. s. i. s. d. i. s.
ponat. r. d. c. l. r. s. s. h. b. apparer confirmatum testame
tum §. quod duobus vel tribus testibus restu. etia
confirmatum est. Item morte testatoris nec dicitur ad
ta hereditate vel alia iuris solemnitate. Item ex eo
quod dicitur nemo spernit apparer qd nec imperator
pot illud annullare. Item ex eo qd §. dicit qd est in au
toritate canonu apparer qd omnes illud debent o b
seruare sine i. r. r. e. c. e. s. s. s. i. n. e. i. m. p. i. s. Item ex eo qd dicit
nemo spernit vt dicitur no valere. cum bene dicitur
esse apparer. qd tollitur omnino exceptio iuris civilis
hanc sententiam no. q. est differentia inter egi r. agi
seu duct. §. i. q. dicit ille q. ex se aliqd facit. Agi seu du
ci dicitur ille qui no aliquid facit. sed magis spiritu
quodam: r. ideo quocumq. modo investigatione facer
dotis vel alterius ad p. i. as. causas aliquid relinquere
spiritu dei agi dicitur r. sic non est sui lege. Item in
autoritate supra allega. ad hebreos. i. c. apostolus
dicit. vbi testamentu. et necesse est vt mos iureces
dat testatoris esse aliquid confirmationem requirit
quibus concludo qd non obstat aliqua lege
c. o. i. m. u. n. i. c. i. p. a. l. v. l. i. p. e. r. i. a. l. i. s. v. l. i. f. e. d. a. r. e. l. i. c. t. a. r. a. d.
p. i. as. causas debet indicari? s. m. c. o. n. o. n. e. t. i. u. r. a. d. i. u. i. n. a.
r. n. a. t. u. r. a. l. i. a. s. e. n. g. e. n. t. i. u. r. n. o. s. i. n. l. e. g. e. s. s. i. n. q. d. s. d. i.
c. t. u. m. e. s. t. r. e.
1. Qui contractus fieri possunt in ecclesia.
Judicia ecclesiastica possunt in ecclesijs exerceri. 3
numero. 2.
Judicia vero secularia pertinentia ad voluntariam b
iurisdictionem sic. m. z. concerneria vero ad contentiosam
sam non r. facta non tenent. m. 4.
3. Dicitur testis iurantis extra ecclesiam et deponen
tis in ecclesia quod valeat. r. c. n. a. s. i. u. r. e. r. d. e. p. o. n. a. t. e.
in ecclesia.
6. Cognitio torturae fit eorum aduocatis: tortura vero §
adhibetur ipsis absentibus.
Nemo est C. l. i. s. t. e. r. e. s. t. b. e. n. e. i. s. r. h. a. b. e. r. p. l. u. r. e. s. l. e. c. t. ideo
non pono summariu. Secudu prima
lectu. dicit qd coposa no debet sceleris
in ecclesia imo necerari in ciuitatib?
vt. l. i. §. d. i. u. r. d. e. s. e. p. u. l. v. i. e. s. e. d. h. o. d. i. e. c. l. e. r. i. c. i. p. r. o. p. t. e.
anaritia sepeluit eos iuxta oculos. Secudo modo legi
tur quod hoies secularis no debet sedere in choro
quando dicitur officium. Tertio modo legitur et vt
r. o. l. e. c. t. u. r. a. r. d. i. c. i. t. b. e. n. e. i. s. q. d. i. n. e. c. c. l. e. s. i. a. n. o. p. o. t. e. s. t.
fieri contractus? s. m. q. u. i. n. o. q. d. c. o. n. t. r. a. c. t. u. s. n. o. p. o. t. e. s. t.
b. a. r. i. i. n. e. c. c. l. e. s. i. s. i. s. t. u. d. p. o. t. e. s. t. i. n. t. e. l. l. i. g. i. d. u. e. b. u. s. m. o. z.
d. i. s. v. m. o. m. o. d. o. i. n. e. c. c. l. e. s. i. s. i. d. e. s. t. i. p. e. r. e. c. c. l. e. s. i. s. e. n. e. z.

Andr. Pomate. Debet indicari. Vide Andr.
consilio. xv. in. iij. celum. volu. iij. c. Panoni. c. n. l. i.
p. r. v. r. r. c. o. n. f. i. c. v. o. l. u. i. t. c. Fede. de senio cens. c. c. v. i. j.
et Anna. xv. iij. colu. m. i. s. i. c. v. i. j. r. d. i. c. i. v. i. c. i. n. i. n.
r. i. t. u. d. e. c. o. n. s. i. l. i. u.
do vel vendendo ecclesias: r. tunc sine
dubio hec lex est verax. r. p. r. o. p. i. s. e. d. o.
poteat intelligi qd no valer contractus
celestias? in ecclesijs: q. s. i. c. o. n. t. r. a. c. t. u. s.
fir intra ecclesiam non valer. pro hoc
videtur r. r. r. de op. publ. b. a. s. i. l. i. c. i. a.
de immu. eccle. c. de c. e. l. l. s. r. o. C. In
contrarium videtur de his qui in ces
de. ma. l. i. r. §. de his qui ad eccle. con
fir. l. p. r. e. s. e. n. t. i. §. cum aut. r. t. a. n. t. q. n. i.
mo. in. e. s. s. i. l. e. g. i. §. quado cing. vero.
colla. v. l. Sol. Taut queis de contract
bus aut de iudicijs primo casu. aut
ille qui contracti in ecclesijs non pot
secure exire ecclesiam. r. valer contras
ctus. vt. d. l. p. r. e. s. e. n. t. i. §. cum autem. aut
poteat exire secure. r. tunc aut est con
tractus qui respicit pietatem. r. p. e. t. e. s. t.
c. o. t. r. a. c. t. u. s. i. n. e. c. c. l. e. s. i. s. v. r. d. §. quado cing.
vero. in aut. q. u. i. l. i. m. o. n. a. t. u. e. s. s. i. l. e. g. i. r. §. r.
de his qui in eccle. manu. l. i. r. d. i. l. Nec
obstat. l. b. a. s. i. l. i. c. a. q. u. i. s. c. i. a. l. e. s. t. i. n. i. s. t. a.
la basilica hoc est in domo imperiali
de qua loquitur ibi: s. i. v. e. r. o. s. u. n. t. a. l. i. j. c.
tractus non respicientes pietatem: vt
eniprio veditio r. mercimonijs: alia no
debet fieri in ecclesia. r. si quis facit
peccat mortaliter. tamen facti contra
ctus valent: vt in. d. c. de c. e. r. de immu.
eccle. lib. v. §. r. ibi not. C. Di. vero que
ris de iudicijs. r. tunc iudicia ecclesia
stica p. possunt in ecclesijs exerceri. vt
dicitur capitulo de c. e. r. Judicia vero se
cularia r. quedam sunt que pertinent
ad iurisdictionem voluntariam. et ista
possunt in ecclesia fieri: vt. l. i. §. de
his qui in eccle. ma. quodam concy
nun. iurisdictionem contentiosam: et
hec non possunt in ecclesijs exerceri: r.
facta ipso iure sunt nulla. vt. d. c. de c. e. r. r.
C. Quero ergo iuxta hoc an. valeat
T. dicitum testis examinati in ecclesia.
Respondeo si quidem testis in iure
runt in palatio. licet postea sint exami
nati in ecclesia hoc non preiudicat si
extra ecclesiam iurauerit: quia tunc vi
dentur deponere cum iuramento loco
quo iurauit: vt. l. i. §. q. n. r. quod ibi not.
depositi. hic tamen dicitur non. affirmari cui in ipsum
dicit quod quis no pot capi auctoritate iudicis secu
laris. Adde qd nec ecclesiastica iura s. de criminib?
grauib? r. exceptiatis. vt voluit r. m. a. c. o. s. i. c. c. r. v. i. j.
pro quodam p. b. y. r. o. capro pro d. b. i. r. o.
C. Sunt nulla. vide que dixi p. ost. Bar. in. l. d. a. m. n. i.
§. s. i. l. t. e. m. §. de dam. i. n. f. e. r. r.

¶ Non plures. nota p[ri]vilegia concessa clerico videtur concessa ecclesie beneficiare. l. filio. de codi. r. de mon. r. de habitate equiparatione ferri r. monachi r. ibi Bald. subdit unum singulare dicitur qd moien te monacho ante aditam hereditatem monasterij adire pot[erit] quod tenebat. ¶ In mol. in cap. in pres[entia]. de probatio. de testam[entis] videndus Bartol. in l. in qui heres. ff. de acqui. heredita. per Bart. in l. i. §. c[on]silius. ff. de vulgar. et pupil. limita tamen quod dicitur. S. in p[ri]m. relinquens te clerico. quia tunc no[n] videtur relictum ecclesie. tex. est bo. vt. s. in c. requisisti. de testa. bene facit. l. si tu r. peritiss. §. que a tutoribus. ff. de excu. tut. r. ita et limita. Lamnia. §. tria. ff. de an. lega. r. istam gl. singul[ariter] tene menti.

¶ Contemplatione ecclesie. r. ista facit qd si concedatur p[ri]vilegium potestari intelligitur concessum omnibus qui ab illo sunt. r. vide text. in l. restitur. cum glo. ff. de adu. diuer. in. r. ibi Bald. in l. i. §. de v[er]bo. in. et qd etiam ext[er]tatur ad familiares est tex. in c. licet de p[ri]vilegijs. in. v[er]o. r. similit[er] si ei p[ri]vilegiu[m] videtur r. domesticis suis. l. pen. q. me. ca. als fieret fraus de persona ad personam vt faciunt v[er]itatis q[ui] faciunt contractus concessi in persona filiorum vel amicorum. equanto r. qd ibi not. de p[ri]vilegijs. c[on]tra r[ati]o tenet Bald. in l. i. C. si rector p[ro]uide. r. dicit in l. iij. §. de pact. pig. fa. qd no[n] Bald. in l. non dubium. §. de te. gl. r. Bald. in l. i. §. iij. et habetur in aut. habita. §. ne filius p[ro] parte. ad de quod p[ri]vilegium datum fit l[icet] intelligitur contemplatione patris. r. dicit Pau. de cast. quod semel fuit. q. de facto r. quia concessum fuit p[ri]vilegiu[m] T[er]tio vt ipse r. filij possint esse de consilio populi deinde fuerunt reuocata omnia p[ri]vilegia. ¶ Ecclesia tenetur ad tributum r. ad onera realia. Collecta non potest imponi clericis nec clericis. Tributum quid sit r. quod afficiat rem. Cantelayr ecclesia tenetur ad tributum engubinoz.

¶ Quaedam sunt onera. vide Panomita. consilio tertio. volu. primo. et consilio sexto r. consilio. i. eod[em] volumine. r. consilio. iij. eod[em]. et Paulum de castro in l. i. lib. v[er]nus infra eodem titulo. proxi. et Panomita. consilio. iij. volumine. i. et consilio. c. col. i. eod[em] vos. in. r. que scripsi in dicit. l. rescripto. §. sciend[um]. r. Barto. consilio. clxxv. r. Alexan. l. viij. colum. iij. volu. ij. r. cxxv. colum. iij. eod[em]. r. Felin. c. verum. in fine de foro competenti.

caris. totura autem ip[s]a absentibus ita intelligitur. l. si postulauerit. §. questionem. ff. de adu. r. de publi. in di. l. custodia. r. quod not. per gl. in l. viij. ff. de legi. r. c.

Non martyres. ¶ Fuit hoc factu[m] dicit glo. qd no[n] solum no[n] valet contractus sed etia[m] extra ordinem punitur. dicit ergo penas habet diuersarum legum. r. q[ui] punitur r. quia non valet contractus: hoc qualiter procedat dicit in l. fenatus. de accusa. vbi vide plene r. c.

¶ Numerus clericorum taxatur secundum facultates ecclesie. ¶ P[ri]vilegia concessa clericis intelliguntur concessa fauore ecclesie. Numerus clericorum augeri potest auctis facultatibus ecclesie. Clericus non renuntiat p[ri]vilegijs suis. Relictu[m] factu[m] clerico quando eius contemplatione vel ecclesie factu[m] intelligatur remissiu[m].

Non plures. ¶ No[n] q[uod] numerus clericorum debet taxari sicut facultates ecclesie in qua morantur. r. habes iudicium speciale in auten. vt dicitur. sit in. cle. C. Secundo no[n] r. perpetuo tenentis menti qd p[ri]vilegia concessa clericis intelliguntur concessa fauore ecclesie no[n] fauore persone eorum. r. vide text. r. glo. que colligit circa p[ri]m. r. c. C. Quero qd si facultas ecclesie nulli r[ati]o exonerat. certe potest tunc addidit numero taxator. vt in. c. in. d. ferraricis. r. c. ex parte epi. in glo. extra de cons. in. c. quanto. de cens. vbi glo. ¶ Quero an clericus possit renuntiare p[ri]vilegijs et immunitatibus suis. per istam legem habes expe ditum r. qd no[n] q[ui]s non potest renuntiare p[ri]vilegijs no[n] inductis in fauorem suum. sed hoc p[ri]vilegia sunt inducta in fauore ecclesie. ergo eis clericus no[n] potest renuntiare cum non sint inducta in fauorem suum. extra de fo. compe. c. si diligenti. ¶ Quero qm relinquit aliquid clericis v[er]u[m] videtur relictu[m] contemplatione persone vel contemplatione ecclesie. hic videtur glo. sentire qd videtur relictu[m] contemplatione ecclesie. ¶ d[omi]n[us] Sy. tractat. s. eo. l. i. §. qd expedit in plenius in. l. iij. ff. de reb. dub. r. dicit in l. licentis. j. eo. titu[m]. ¶ Ecclesia debet soluere canonem ordinarium. Ecclesia tenetur ad tributum r. ad onera realia. Collecta non potest imponi clericis nec clericis. Tributum quid sit r. quod afficiat rem. Cantelayr ecclesia tenetur ad tributum engubinoz.

Racet. ¶ Ecclesia no[n] tenetur nisi ad ordinaria tributa. h. d. diuidit per glo. in septe pres. videlicet diuisione r. temp[or]is. ¶ Not. qd ecclesia tenetur soluere canonem ordinariu[m] r. nihil aliud. ¶ Op. j. ti. i. aut. ite nulla communitas. dicit glo. qd il la lex est hodie correcta qd hodie nulli canonice v[er]bo sol uere r. vide gl. sup[er] verbo canonice. ¶ Adde. debetis scire qd qda sunt onera realia vt tributum r. ista libit ecclesia etiam hodie vt. j. rit. l. de his. ff. questione s. c. tributum. quedam sunt onera que imponuntur persone

¶ persone pro rebus vt collecta vt. l. rescripto. §. si. ff. de mune. r. ho. r. ille non possunt imponi clericis vel ecclesijs: q[ui] non sunt sub potestate laicor[um] sicut de iur. re non possunt imponi forensibus habitantibus p[er] dia in territorio ibi vt. d. l. rescripto. §. si. ¶ Et intel ligas tu perusio que sint tributa que afficiunt rem. dico proprie qd sunt possessiones que sunt in cl[er]ico se in territorio perusio. nam commune istud debet habere tributum a quolibet possessore s[ed] tertiam partem. Item tributum tributa que habent reges annuatim. r. illud tributum soluit ecclesia ad quam transierit p[re]dictu[m] idco hodie de iure est factu[m] quod ci uitas ista fecit oia p[re]dicta s[ed] iuris ciuitatis sibi tributaria: idco oia ecclesie soluit tributum de p[re]dictis q[ui] peruenit ad p[re]dicta q[ui] afficiunt rem. hoc tangitur per iuno. extra de fo. compe. c. p[ro]p[ri]is. ¶ Et eugubis in monasteria multu[m] potentia r. q[ui] exhaurebat rem p[er] patrimoniu[m] p[er]iuatorem idco p[ro]uident r. fecerunt qd oia ciues r. forenses donauerunt d[omi]n[u]m omniu[m] p[re]diorum que habebat in co[m]m[un]e idco ad quecu[m]q[ue] p[er]ueniat soluit tributum r. eis p[er]mittit alienare. r. sem per dicit saluo iure co[m]m[un]i. r. idco ecclesia r. o[mn]es solunt tributa.

- 1 ¶ Ecclesia non tenetur ad extraordinaria tributa.
- 2 Ecclesia propter non solum tributum perdit dotum.
- 3 Ecclesia si non soluit censum cadit a feudo vel emphyteosi.
- 4 Exceptio excommunicationis potest opponi in foro civilis.
- 5 Excommunicatione non potest dici exilium.
- 6 Pena spiritualis et temporalis pro eodem facto imponi potest: idco percutiens clericum vltra penam temporalem est etiam excommunicatus et potest a iudice seculari r. ecclesiastico puniri. nu. 7.
- 8 P[ri]vilegium huiusmodi q[ui] p[ro]rigatur ad res de nouo adquisitas.
- 9 Munerum publicorum q[ui] sunt tres species.
- 10 Patrimoniale munus qd dicitur. r. nu. ii. r. nu. iij.
- 12 P[ri]vilegium datum prioribus no[n] durat finito eoru[m] officio.
- 14 Rectifalia sunt munera realia.
- 15 Babellam quis tenetur soluere. d[omi]n[us] mercantie p[er] salman: nullo pro mulo.
- 16 Munera extraordinaria que dicuntur.
- 17 Munus personale quod dicitur.
- 18 Exemplum quod non dicitur ille qui seruire habet per substitutum.
- 19 Munus patrimoniale quod dicitur.
- 20 Quis non potest habere duo publica officia publico salario.
- 21 Officium priorum vel antianoium est publicu[m] munus.
- 22 Scribere acta communis quod nullus possit nisi deputatus ad id r. quando. nu. 23.
- 24 Syndicatus communis est munus publicum.
- 25 Lectus ad unum officium non cogitur ad aliud: Et quid si ambo deferantur.
- 26 Si p[ro]hibeatur co[m]mutatio officij per statutu[m]: filius ecclesie etiam hodie vt. j. rit. l. de his. ff. questione s. c. tributum. quedam sunt onera que imponuntur

officium paternum. ¶ Munus m[un]erum quod dicitur. ¶ Munus factum quod corrigi possit. ¶ Munus m[un]erum a mero quomodo cognoscatur. ¶ Munera quis dicitur. ¶ Collecta a quibus imponatur. ¶ Cuius r. in colis imponuntur munera personalia r. mixta non clericis vel forensibus. ¶ Statutum quod quilibet habitans tenetur facere custodiam vel soluere buletas quando comprehendat clericos vel forenses sibi habitantes. ¶ Forenses q[ui] tenentur ad collectas q[ui] facerent estimum. ¶ Clerici et ecclesie quod teneantur ad collectas. ¶ Fratres tertij ordinis tenentur ad collectas. ¶ Clerici quando teneantur soluere collectas pro suis bonis patrimonialibus r. paternis. ¶ Forenses habens beneficium in loco an efficiatur cuius filius loci. ¶ Matrimonium carnale imitat originem.

- 40 Tributa r. gabellas fructuum qd tenentur conductores qui percipiunt fructus: non dominus qui percipit pecuniam qui tamen tenetur soluere collectam.
- 41 Emphyteota tenetur ad solutionem collectarum.
- 42 Estimum patris prodest filio.
- 43 Loheres qui est soluendo quado co[m]m[un]e possit pro coherede ad solutionem collectarum.
- 44 Si comitatus sita acquirat a ciue: alibi b[er]atio sicut secundum conditione[m] possessoris.
- 45 Baninitus quando tenetur ad collectas.
- 46 Si aliquis habet patrem ciuem r. matrem comitatem seman pro bonis paternis sit ciuis r. pro bonis maternis comitatenis.
- 47 Sententia qd faciat forensium ciues vel guestum vel gebellinum.
- 48 Natus in territorio an dicitur cuius originarius. remissiu[m].
- 49 Quis capi potest pro collectis no[n] solutis r. etiam ratione muneris personalis. numero. 50.
- 50 Debitor p[er]iuari quando capiatur.
- 51 Minor pro collectis capi potest p[er] sonaliter.
- 52 Mulier pro debito pecuniario no[n] capiatur: sed pro personalis.
- 53 Fratres habitantes sub eodem recto an dicantur plures sumantes.
- 54 Hereditas iacens tenet ad collectas.
- 55 Statutum qd frater pro fratre capias

¶ Personae. Adde Bald. in l. neq[ue] per se. ff. de her. insti. r. bar. in l. i. §. de mulieris. r. in quo lo col. r. ff. r. vide que dicit post Bald. r. in de Bald. in l. muneru[m]. §. patrimoniu[m]. ff. de mu. r. ho. r. de pa. con sta. in ver. nec remaneas i v[er]bo bus feud.

16 Damm penale an vincetur errore scri ptosis vel p. excon. 57 Collegra quod imponatur per solda...

Lacet. no tenet ad 9 munera solda vel ex traordinaria...

10 non soluta res ecclesie non consecra tur & exco qm ab ecclesia munera...

14 non solum res ecclesie non consecra tur & exco qm ab ecclesia munera...

15 Bulla to vices vindicat de sua lege arg ff de iusu riuo. l. et q. s. in supra. & in aut. de san. epi. s. i. do cri men. C. Erat ergo necessaria duo iudicia...

16 publica. die vt. f. eodem titulo. l. ad instructionem in autentica. de man. princip. s. inde sibi. & quoq. valde. C. Extraordinarium sunt que non sunt...

vel impedimentum pncipaliter notari aliquando committatur: vt nota in autentica. de heredi. & falc. s. si vero ab sint. sibi tamen non erat de publico sed...

Barto. super prima parte Cod.

vt. l. de super indit. lib. r. C. circa tertium: ad quos
31 tpeccitur imponere collectas de iure communis... ad
reges: et ad duces: Barones in suo ducatu: r. ciuis...
... non possunt imponere collectas nec remittere in pre
iudicium superioris: vt not. r. de exco. iura. m. l. l. l. r.
... sed pro sua debitis perfoluendis. C. circa quary
32 tum quibus imponantur. dico 1. quod personalia et
mirta. ciuibus r. incolis tantum: vt dicta. l. r. scripto.
... non solum. s. fina. q. non ligantur tali statuto cum
non sint suppositi iurisdi. statutum de statu liber. l. 39
... r. ego super ista questione consultu. r. dicitur quod si
res alibiaria venit ad clericum quod clericus non
tenetur soluere collectas postea inpositas. p. mo
quia collecta est munus exco. adinaria. Nam quod
non imponitur. l. s. natus: consilium. constitucionibus
... p. m. capum exco. adinaria. munita est vt. C. de bo. vas
canti. l. prima. libro. r. de va. m. l. l. l. lib. r. de clerici
... non tenentur ad munera exco. adinaria. Item q. hic
... hie syndicus non est homo r. c. r. not. in. l. r. scripto. s.
... fina. r. idem in gabella. C. d. hie m. quid exco. clerici
... causa vel beneficium ecclesiasticum faciat aliquem fo
rensem ciuem illius loci. die quod non. vt. r. de incol.
... l. ciues. lib. r. quod bene nota. fecus in matrimonio
... carnali: quia est tante portentie quod originem mu
... rat quo ad forum r. munerat: vt not. r. de mune. r. bo.
... l. p. multi. lib. r. C. Item queritur quomodo tenetur soluere
... collectas tan dominus: an conductor? Respon. in r. h. u.
... 4- Ora Ter ipsa fructibus r. gabellis fructuum tenetur
soluere conductos qui per capit. fructus: nou. dominus?
... qui percipit pecuniam. vt not. in. l. i. de annuis et
... tribu. lib. r. in glo. ordinaria. r. de vlt. iura. l. si pendente.
... s. si quis. r. de administ. r. iura. l. sine herede. s. lucius.
... de agrico. r. cens. l. si lib. r. s. r. vide ibi Andreas de
... barilo. s. in collecta que imponitur pro elemo est
... fecus: quia ista est sequela elemi. r. elemi loquitur
... in persona domini. r. idem in domino r. fructuario.
4-1 C. Sed quid in emphyteota dicitur quod emphyteo
ta habet vel habere debet rem in elemo: et sic me
rito tenetur soluere collectas suas. l. lucius. s. idem
... respondit. ff. ad municip. conuicta. l. neq. ff. de ius
... 4-2 pen. cir. res. do. fac. C. Sed: an elemum r. patris pro
dest filio: die quod sic quia etiam filius videtur de
... scriptus in. l. patris. vt nota. in. l. secunda. qui tra. l. i.
... bio. r. l. C. Sed quid si sint duo coheredes r. vnus
... non est solucendo et alter solucendo an potest cogi sol
4-3 uere r. vnus pro altero. die vt nota. in dicta. l. prima.
... de anno. r. tribu. in glo. hie. videtur dicere quod
... sic. quod est verum pro collectis testatoris non pro
... facto ipso: nam hereditas vt. r. de decurio. l. licet in d
... uera. libro. r. vt vide. ff. de exco. iura. l. si quis tres.
... s. finali. et. l. tria onera quia non sunt coarei. argum
... tum de iurico. l. rem hereditariam. r. argumctum
... r. communia. de lega. l. prima. in fine. videtur etiam
... quod per collectam vnus fundi non sint obligat
... ra omnia bona sed solum illa res de publi. l. i. super
... r. rozes. et de predij. ma. l. secunda. libro undecimo.
C. Sed quid si comitantibus emittentur dicitur: quali
... ter et alibiabitur? Respondeo. secundum condicio
4-4 nem r. noui possessoris. de public. l. licitatio. s. finali.

de impo. l. de. l. l. l. r. ibi per Andream de barulo.
... Er vide in aut. qui. mo. maru. eff. iur. l. r. s. qui s. l. g.
... 4-5 banti tenentur ad collectas. et die q. sic si ibi ha
... bent elemum vel originem. ff. de pollic. l. pollicita
... tio. s. nam et si. r. allegat Jaco. s. ararius de pifis.
... de exco. m. s. penulti. nisi esset tale bannum quod res
... purtaretur ibi pro posse et mortuo quia ibi dicit an
... nullatus et nudus. de capi. vni. per totum et. l. iura. r.
... las. s. penul. C. s. an soluar maiores collectas. die q.
... non de iure communis. vt. l. i. de apochis pu. Qui
... libet enim soluere debet partem secundum qualita
... te r. quantitate bonoy. s. aliter tenentur in regno p. o
... stitione regni. C. Sed pone quod quis habet par
... tem ciuem matrem comitantem an solum pro bo
4-6 nis patris sit ciuis? p. bo nis matris sit comitant
... nis videtur quod matrem sequatur. ff. ad mun. l. pi
... ma. die contrarium quod s. d. ex. p. iul. s. hie nisi esset
... naturalis vel spurus. An igitur partem sequatur sa
... cit. r. de decur. l. cum illius. libro decimo. C. Sed nisi
4-7 quid sententia facta forensis ciuem disto sic qua
... sententia et origo ambulant paribus passibus. vt. r.
... de decur. l. quocumq. pari ratione facit aliquem quel
... fun vel gebellum non quo ad veritatem sed quo
... ad effectum sine obsequio p. s. facit de mu. p. l. n. d. vi
4-8 denr. libro decimo. C. Sed an natus in territorio
... dicitur ciuis originarius. dicor nota. infra de iura. ou
... gi. l. ciuis originarius. C. Sed an pro collectis non
4-9 solutus potest quis capi. die quod sic r. p. d. d. d. d. d.
... monitionibus saltem generalibus que per precone
... vel edictum debet concedere ad hoc vt solutus pos
... sint se preparare ad soluendum. r. r. de iudic. libro
... decimo de exact. tribu. l. nemo dicitur esse l. qui das
... tur iacer non soluentem insuntur non soluisse. de
... eta. r. tribu. l. i. libro decimo. quocumq. opponere non
... solum s. fisco et sic. probatur negatiua non solutionis
... pro libroz communitis. ff. de reb. de. comm. l. magis pu
... to. s. a primis. in verbo: edicte rationes. de proba. c.
... dulus. et facit ad hoc quod not. per. h. mo. cen. extra
... de accus. c. super bis. r. declaratur. ff. de verbo. obli. l.
... huc iure. Et hoc vera nisi probet per instrumetum
... quod si est an nullum iterato debet restitui. r. de discu
... libro decimo. Aliaz qui per trimentum vel decennium
... soluit perpetuo presuntur soluisse si hoc alleget quod
... est nota. C. debitor vnus pro puhati non capitur de iure
... communis nisi in condensatione in bonis exco. iura. s. q.
... hono. ce. pol. s. r. not. ff. de suspec. iura. l. iij. s. tutoz
... qui. l. iij. glo. ordinaria. quam glo. s. mo. r. r. facit ad. l.
... iul. p. ecul. l. sacilegum. s. fina. C. Ratio est ammutu
50 neris r. personalis: quis capi potest. r. de decur. l. gor
... moralis. libro decimo. r. ibi vide Andream de baru
51 lo. Sed numquid minores possunt capi. credo: quod
... sic quia statutum ligat minorem filium familie. et om
... nes. ff. de adm. iura. l. r. r. iura. l. sine herede. s.
... lucius. C. s. mulieretamen licet obliget ad mune
... ralia sua debita non tamen capi potest personaliter
52 r. pro pecuniario debito sed pro seruicio personali
... sic. vt. l. de agri. r. equi. C. Sed pone quod inposit
... tur collecta pro socijs vel pro sumantibus. An plures
53 fratres stantes sub eodem tecto dicantur fore plu
... res sumantes. r. die vt. not. in. l. cum ratio. s. fina. de
... bo. dam. per. dy. inu. et facit de exco. iura. l. i. r. i.

is qui. in fin. de testa. r. r. l. duobus. C. Sed numquid
54 hereditas faciens r. et bona vacantia tenentur ad
... collectas. die q. sic. l. debitoz. de negotijs gest. non r.
... incidunt in penam si tenuerint presuntur performe. de
... in diem adiect. l. p. d. ia. C. Sed pone: vt not. mea
... ber bona paraphernalia: an deoatur habere iura sum
... teat. die quod non quia est de familia mea vt. l. prima
... s. si mibi. ff. ad fil. Sed an valeat statutum: vt possit
... r. capi frater pro fratre. Respondeo vt not. in fine. r.
... de decurio. in rubrica. libro decimo. C. Sed pone q.
... p. ceco errat dum nuntiat iudicationem collecte: quia
56 expiunt maiorem vel minorum quantitatem: numquid
... hoc nocet fisco: die q. non. vt. l. si. de cano. largi. lib. r.
... Et idem dico in banis penalibus: vt non viderit cy
... roz. p. cecoris vel scriptois. r. Sed ipso iure reducantur
... tur ad debitum in quantitate et ipso iure infir quod
... debet. de fidei. l. l. finali. Et idem dico si erratum sit
... in termino maior vel minor quam prescripstatur.
... Nam ipso iure reductor ad debitum terminum ex
... quo est aliquis taxatus. argu. de iure delib. can. l.
... fina. sed quia in nuntiarum facit quod notatur in
... fra de testam. l. ambiguitatem. vbi dicitur quod si
... aliquis fuerit et erroze rebellionis ibi fuit descriptus
... quod iste est pro exceptio in numero male arbitrato
... r. si sed ibi de quo quia fuit omnia forma r. omnia fo
... me r. modi virat. de ver. ob. l. qui. r. ome. s. stultus.
... hic autem non fuit omnia: q. ipso iure videtur inesse
... argu. de re. i. l. iij. s. hie s. hie condempnatus. de inof.
... res. sanctum. in p. n. c. Sed pone q. elematoz vel vi
... cator grauat aliquem an potest petere errorem cori
... gi? an auoueri grauantibus q. sic. r. tamen eas q. v
... elematur debet nominatim exprimere. r. de predi. cu
... ria. l. lib. r. C. Sed qualiter debet imponi collecta
... vtrum per capita vel sumantes. an per solidum r. die
57 q. per solidum vel libram: q. ponitur persone con
... trahente per inonem. id est on. i. m. i. r. h. no. cen. r. hoc
... veru. de collecta proprie sumpto vocabulo: vt not. in
... v. l. r. scripto. s. si. sed largo modo etiam que pro ca
... pite imponitur videtur collecta r. quando descendit
... a numero capite: tunc vadit per capita que subo
... gantur loco primi muneris r. ideo eodem iure censetur
... vt. l. i. s. lucra. ff. de iupo. l. y. de r. p. r. vt. per. l. r.
... vtrum minus personale potest pecunia redimi pro
... ista pecunia imponeretur collecta per capita in qua
... non contrahitur exempta prima nec in habiles. s. q.
... notatur. r. hoc tenet. in. l. iij. ff. de re. iudica. C. Sed
... dicitur statutum qui habet castum. r. r. funanarium.
... vel supra: de deat. solutera cuitari quolibet anno cen
... tum: quorum quilibet dicitur de castro ista centum v
... s. hie hie inter se. Respondeo: per. libram et solidum
... casti: cetera debita castri: pro parimoniali tamen
... portione non capite: quilibet castri: vt debet. de d. o. h.
... si dicitur vnus de qualibet bono: vadit ad exercit
... rursus aliaz villa soluar centum: quia ista centum v
... uidantur per focos: non funantes sicut vnus p. n. c. p.
... pale. Nam ille tenetur ad debitum vel penam qui
... se capiam incidere de pecunia. lega. l. semis. habet. l.
... ique quid ad. r. p. de fact. l. secunda. s. cum in fin.
... dem. de verbo. obligacione. l. secunda. s. finali.
... de libe. causa. l. cum. g. iur. cum. s. r. de iura. i. in. v. i.
... m. l. prima. libro v. undecimo. C. r. r. r. r. r. r. r. r. r.
... Dus: die quod omnes tenentur ad tributa: excepto

de causa vsuraria possit compromitti in arbitratore et illud in decimis et alijs spiritualibus dicit Bald. de pace constan. in versat. possessoribus. quod super c illa in arbitratorem potest compromitti non in arbitrum. alle. no. per Trinoc. in. c. f. de renu. permutat. r. ene. per

Al. in. l. f. c. de con. fec. late. et latissime omnibus per domi. a Zudo. in dicit. l. r. r. a. Adde istis quod Bal. in. l. prima. in vltima columna. f. de re. cre. di. tenet qd lire pendente coram seculari sit per contratu possit recurrere ad curiaz episcopi rati. tione iura meri vsu. car obler. uari iuras mentium. l. r. circa ma. r. de q. c. hic p. bar. 2. Adde p. de ancha. in cle. di. sp. di. olas. extra de iudi. vbi tenet r approbat omnia dicta per Baldum in l. quort. C. de iudicis. r ad dicta per e. Barro. hic adde Bald. in autenti. ad hec. C. de fati. lib. to. vide tam ad materiam vsurarum. r spiritus flum que no. Bald. in. l. f. de senen. que sine. cer. ra quontrate. Adde q. in Bald. in auten. ei qui. in v. colum. C. de bo. ano. iud. pos. p. d. f. c. fallum vbi causa esset summaria vel extra ordinaria quia secularis se introrritit vel per confessionem procederet in alija casibus teneo opi. Barro. pio vera r subdit q. ibi sufficit probare quare possessionem vbi nuq. causa spiritualis. r ideo in possessoris secularis se introrritit. ad de an causa vsuraria debeat cognos. sci per iudicem ecclesiasticum. Pan. de castro confi. cccc. xij. per. de ancha. confi. cccc. xij. per Bald. confi. dicit. ij. lib. co. cccc. iij. vol. an arbitrer possit cognoscere de causa vsuraria. vide Pan. de ca. confi. lxxij. et quid de causa matrimoniali. Ro. confi. cccc. ij.

Eccl'ia tenetur ad restitutionez viarum publicarum. r numero. 3. vbi qui dicit r. Eccl'ia an teneatur ad constructione maroniam ciuitatis.

Instructions.

Quero de quibus itineribus loquitur. dicit q. de publicis. r ita in telligit gloss. C. Querit gloss. vtrus teneatur conferre ecclesie ad facien. dos muros ciuitatis. f. gloss. dicit qd g. non. Jacob. de arena videtur tenere cotrarium per. Lomme. f. de oper. pu. bli. nec obli. l. fina. de exac. trib. lib. r.

Qui officium diuini solo mine exercet p'iuilegio clericorum non gaudet sed debet eius loco alio subrogari. hoc dicit. C. Nota q. lege d. ista argu. quod ille qui est in matricula l. r scholarium et non intrat nec itur der non debet. gaudere p'iuilegio scholarium. facti. l. prima. f. de collegi. tis. l. bo. r. vbi est ista lex de verbo ad verbu. C. Facit etis quod ille qui est

Andre. Poma. b. Querit q. vide Pan. confi. in. vol. i. r late ad hoc Bar. confi. f. et. xij. in vo. f. C. Conferre ecclesie. r vide Bald. de pa. constan. in ver. munisio ciuitatum. Item an possit clericus compelli ad collectas. et ad alia de quibus v. Barro. in l. nulli. C.

Quia loquitur in fardis numeribus. C. Quero an podie ista lex sit conu. eta per autenti. item nulla communis. r aduerse hic. vos debetis scire q. r refectio vie quandoq. est onus r reale. nam quislibet debet reficere via ante domum suam. r. l. fina. ff. de via publi. r. ite. r. tunc pertinet ad ecclesiam. quandoq. est onus quod imponitur persone pro rebus: r pro facie. do viam vel pontem: r tunc non possit imponi ecclesie: vt in dicta autenti. item nulla communitas. vnde ecclesia non debet solucere nisi p'cedia essent tris butaria: vt dixi. b. co. l. placet.

Scholaris matriculatus qui no intrat: nec studet non gaudet p'iuilegio scholarium. Matriculatus in aliqua arte si illam non exercet non gaudet p'iuilegio. Quis non transit de vno collegio ad aliud sine licentia primi.

Qui sub preteru.

Qui officium diuini solo mine exercet p'iuilegio clericorum non gaudet sed debet eius loco alio subrogari. hoc dicit. C. Nota q. lege d. ista argu. quod ille qui est in matricula l. r scholarium et non intrat nec itur der non debet. gaudere p'iuilegio scholarium. facti. l. prima. f. de collegi. tis. l. bo. r. vbi est ista lex de verbo ad verbu. C. Facit etis quod ille qui est

Qui sub preteru. vide Bar. in l. incola. in fine. ff. ad mun. vbi allegat hanc legem. Andre. Poma. C. P'iuilegio clericorum. vide vnum verbum Alex. in l. centurio. in. l. i. colum. ad fi. ff. de vulga. r. p'ipil. r. confi. c. v. vol. i. iij. r. Seli. in pro. decreto. colum. xij. r. seq. r vide ad ista. l. per Barba. in. c. cum. in. col. xxx. de constitu. q. qui p'iuatur officio intelligitur etiam p'iuatus benefi. cio quod dabatur propter illud. r idem bene contra concessio officio videtur r vana illi annexa. r vide Bald. in. c. constitutis. colum. x. de resp. r vide Jaf. post alios in l. scriuarios. f. de testa. mil. r Alex. confi. lxxij. col. iij. vol. iij. vbi dicit q. ille q. alias exercit r tamen tunc non dicitur si non exercet r ibi ideo inferit q. possit restitui pro mercariis. C. Vaudere p'iuilegio. Adde Bald. in aut. habitra. in. vij. col. f. ne filius pro pa. r Bar. in l. sub preteru. C. de iucepro. r arca. lib. iij.

Conclusio. Vide que dixi in l. centurio faciendo e vnam conclusionem dum ibi disputant an p'iuilegia concessa militibz r aduerse aut erant doctores actu r exercitio aut solo animo. r allegat istum repum r Barro. in. l. i. r vide etiam per Barro. in les. ge. duos. f. de epus. 2.

Quia loquitur in fardis numeribus. C. Quero an podie ista lex sit conu. eta per autenti. item nulla communis. r aduerse hic. vos debetis scire q. r refectio vie quandoq. est onus r reale. nam quislibet debet reficere via ante domum suam. r. l. fina. ff. de via publi. r. ite. r. tunc pertinet ad ecclesiam. quandoq. est onus quod imponitur persone pro rebus: r pro facie. do viam vel pontem: r tunc non possit imponi ecclesie: vt in dicta autenti. item nulla communitas. vnde ecclesia non debet solucere nisi p'cedia essent tris butaria: vt dixi. b. co. l. placet.

Scholaris matriculatus qui no intrat: nec studet non gaudet p'iuilegio scholarium. Matriculatus in aliqua arte si illam non exercet non gaudet p'iuilegio. Quis non transit de vno collegio ad aliud sine licentia primi.

Qui sub preteru.

Qui officium diuini solo mine exercet p'iuilegio clericorum non gaudet sed debet eius loco alio subrogari. hoc dicit. C. Nota q. lege d. ista argu. quod ille qui est in matricula l. r scholarium et non intrat nec itur der non debet. gaudere p'iuilegio scholarium. facti. l. prima. f. de collegi. tis. l. bo. r. vbi est ista lex de verbo ad verbu. C. Facit etis quod ille qui est

Qui sub preteru. vide Bar. in l. incola. in fine. ff. ad mun. vbi allegat hanc legem. Andre. Poma. C. P'iuilegio clericorum. vide vnum verbum Alex. in l. centurio. in. l. i. colum. ad fi. ff. de vulga. r. p'ipil. r. confi. c. v. vol. i. iij. r. Seli. in pro. decreto. colum. xij. r. seq. r vide ad ista. l. per Barba. in. c. cum. in. col. xxx. de constitu. q. qui p'iuatur officio intelligitur etiam p'iuatus benefi. cio quod dabatur propter illud. r idem bene contra concessio officio videtur r vana illi annexa. r vide Bald. in. c. constitutis. colum. x. de resp. r vide Jaf. post alios in l. scriuarios. f. de testa. mil. r Alex. confi. lxxij. col. iij. vol. iij. vbi dicit q. ille q. alias exercit r tamen tunc non dicitur si non exercet r ibi ideo inferit q. possit restitui pro mercariis. C. Vaudere p'iuilegio. Adde Bald. in aut. habitra. in. vij. col. f. ne filius pro pa. r Bar. in l. sub preteru. C. de iucepro. r arca. lib. iij.

Conclusio. Vide que dixi in l. centurio faciendo e vnam conclusionem dum ibi disputant an p'iuilegia concessa militibz r aduerse aut erant doctores actu r exercitio aut solo animo. r allegat istum repum r Barro. in. l. i. r vide etiam per Barro. in les. ge. duos. f. de epus. 2.

Quia loquitur in fardis numeribus. C. Quero an podie ista lex sit conu. eta per autenti. item nulla communis. r aduerse hic. vos debetis scire q. r refectio vie quandoq. est onus r reale. nam quislibet debet reficere via ante domum suam. r. l. fina. ff. de via publi. r. ite. r. tunc pertinet ad ecclesiam. quandoq. est onus quod imponitur persone pro rebus: r pro facie. do viam vel pontem: r tunc non possit imponi ecclesie: vt in dicta autenti. item nulla communitas. vnde ecclesia non debet solucere nisi p'cedia essent tris butaria: vt dixi. b. co. l. placet.

Scholaris matriculatus qui no intrat: nec studet non gaudet p'iuilegio scholarium. Matriculatus in aliqua arte si illam non exercet non gaudet p'iuilegio. Quis non transit de vno collegio ad aliud sine licentia primi.

Qui sub preteru.

Qui officium diuini solo mine exercet p'iuilegio clericorum non gaudet sed debet eius loco alio subrogari. hoc dicit. C. Nota q. lege d. ista argu. quod ille qui est in matricula l. r scholarium et non intrat nec itur der non debet. gaudere p'iuilegio scholarium. facti. l. prima. f. de collegi. tis. l. bo. r. vbi est ista lex de verbo ad verbu. C. Facit etis quod ille qui est

Qui sub preteru. vide Bar. in l. incola. in fine. ff. ad mun. vbi allegat hanc legem. Andre. Poma. C. P'iuilegio clericorum. vide vnum verbum Alex. in l. centurio. in. l. i. colum. ad fi. ff. de vulga. r. p'ipil. r. confi. c. v. vol. i. iij. r. Seli. in pro. decreto. colum. xij. r. seq. r vide ad ista. l. per Barba. in. c. cum. in. col. xxx. de constitu. q. qui p'iuatur officio intelligitur etiam p'iuatus benefi. cio quod dabatur propter illud. r idem bene contra concessio officio videtur r vana illi annexa. r vide Bald. in. c. constitutis. colum. x. de resp. r vide Jaf. post alios in l. scriuarios. f. de testa. mil. r Alex. confi. lxxij. col. iij. vol. iij. vbi dicit q. ille q. alias exercit r tamen tunc non dicitur si non exercet r ibi ideo inferit q. possit restitui pro mercariis. C. Vaudere p'iuilegio. Adde Bald. in aut. habitra. in. vij. col. f. ne filius pro pa. r Bar. in l. sub preteru. C. de iucepro. r arca. lib. iij.

Non est bona. vt est glo. in l. alium quem habentem. f. familie erciscunde. C. Preiudicare per domi. Anto. plenissime. in. c. f. de do. et contr. r Barro. in. l. aut facta. f. fina. de pe. in vlt. colum. facit an etiam per ingratitudinem reuo. cetur de

Quia loquitur in fardis numeribus. C. Quero an podie ista lex sit conu. eta per autenti. item nulla communis. r aduerse hic. vos debetis scire q. r refectio vie quandoq. est onus r reale. nam quislibet debet reficere via ante domum suam. r. l. fina. ff. de via publi. r. ite. r. tunc pertinet ad ecclesiam. quandoq. est onus quod imponitur persone pro rebus: r pro facie. do viam vel pontem: r tunc non possit imponi ecclesie: vt in dicta autenti. item nulla communitas. vnde ecclesia non debet solucere nisi p'cedia essent tris butaria: vt dixi. b. co. l. placet.

Scholaris matriculatus qui no intrat: nec studet non gaudet p'iuilegio scholarium. Matriculatus in aliqua arte si illam non exercet non gaudet p'iuilegio. Quis non transit de vno collegio ad aliud sine licentia primi.

Qui sub preteru.

Qui officium diuini solo mine exercet p'iuilegio clericorum non gaudet sed debet eius loco alio subrogari. hoc dicit. C. Nota q. lege d. ista argu. quod ille qui est in matricula l. r scholarium et non intrat nec itur der non debet. gaudere p'iuilegio scholarium. facti. l. prima. f. de collegi. tis. l. bo. r. vbi est ista lex de verbo ad verbu. C. Facit etis quod ille qui est

Qui sub preteru. vide Bar. in l. incola. in fine. ff. ad mun. vbi allegat hanc legem. Andre. Poma. C. P'iuilegio clericorum. vide vnum verbum Alex. in l. centurio. in. l. i. colum. ad fi. ff. de vulga. r. p'ipil. r. confi. c. v. vol. i. iij. r. Seli. in pro. decreto. colum. xij. r. seq. r vide ad ista. l. per Barba. in. c. cum. in. col. xxx. de constitu. q. qui p'iuatur officio intelligitur etiam p'iuatus benefi. cio quod dabatur propter illud. r idem bene contra concessio officio videtur r vana illi annexa. r vide Bald. in. c. constitutis. colum. x. de resp. r vide Jaf. post alios in l. scriuarios. f. de testa. mil. r Alex. confi. lxxij. col. iij. vol. iij. vbi dicit q. ille q. alias exercit r tamen tunc non dicitur si non exercet r ibi ideo inferit q. possit restitui pro mercariis. C. Vaudere p'iuilegio. Adde Bald. in aut. habitra. in. vij. col. f. ne filius pro pa. r Bar. in l. sub preteru. C. de iucepro. r arca. lib. iij.

a C Illius art. Vide que dixi in l. centurio faciendo e vnam conclusionem dum ibi disputant an p'iuilegia concessa militibz r aduerse aut erant doctores actu r exercitio aut solo animo. r allegat istum repum r Barro. in. l. i. r vide etiam per Barro. in les. ge. duos. f. de epus. 2.

Non est bona. vt est glo. in l. alium quem habentem. f. familie erciscunde. C. Preiudicare per domi. Anto. plenissime. in. c. f. de do. et contr. r Barro. in. l. aut facta. f. fina. de pe. in vlt. colum. facit an etiam per ingratitudinem reuo. cetur de

Quia loquitur in fardis numeribus. C. Quero an podie ista lex sit conu. eta per autenti. item nulla communis. r aduerse hic. vos debetis scire q. r refectio vie quandoq. est onus r reale. nam quislibet debet reficere via ante domum suam. r. l. fina. ff. de via publi. r. ite. r. tunc pertinet ad ecclesiam. quandoq. est onus quod imponitur persone pro rebus: r pro facie. do viam vel pontem: r tunc non possit imponi ecclesie: vt in dicta autenti. item nulla communitas. vnde ecclesia non debet solucere nisi p'cedia essent tris butaria: vt dixi. b. co. l. placet.

Scholaris matriculatus qui no intrat: nec studet non gaudet p'iuilegio scholarium. Matriculatus in aliqua arte si illam non exercet non gaudet p'iuilegio. Quis non transit de vno collegio ad aliud sine licentia primi.

Qui officium diuini solo mine exercet p'iuilegio clericorum non gaudet sed debet eius loco alio subrogari. hoc dicit. C. Nota q. lege d. ista argu. quod ille qui est in matricula l. r scholarium et non intrat nec itur der non debet. gaudere p'iuilegio scholarium. facti. l. prima. f. de collegi. tis. l. bo. r. vbi est ista lex de verbo ad verbu. C. Facit etis quod ille qui est

Qui sub preteru. vide Bar. in l. incola. in fine. ff. ad mun. vbi allegat hanc legem. Andre. Poma. C. P'iuilegio clericorum. vide vnum verbum Alex. in l. centurio. in. l. i. colum. ad fi. ff. de vulga. r. p'ipil. r. confi. c. v. vol. i. iij. r. Seli. in pro. decreto. colum. xij. r. seq. r vide ad ista. l. per Barba. in. c. cum. in. col. xxx. de constitu. q. qui p'iuatur officio intelligitur etiam p'iuatus benefi. cio quod dabatur propter illud. r idem bene contra concessio officio videtur r vana illi annexa. r vide Bald. in. c. constitutis. colum. x. de resp. r vide Jaf. post alios in l. scriuarios. f. de testa. mil. r Alex. confi. lxxij. col. iij. vol. iij. vbi dicit q. ille q. alias exercit r tamen tunc non dicitur si non exercet r ibi ideo inferit q. possit restitui pro mercariis. C. Vaudere p'iuilegio. Adde Bald. in aut. habitra. in. vij. col. f. ne filius pro pa. r Bar. in l. sub preteru. C. de iucepro. r arca. lib. iij.

C Illius art. Vide que dixi in l. centurio faciendo e vnam conclusionem dum ibi disputant an p'iuilegia concessa militibz r aduerse aut erant doctores actu r exercitio aut solo animo. r allegat istum repum r Barro. in. l. i. r vide etiam per Barro. in les. ge. duos. f. de epus. 2.

Non est bona. vt est glo. in l. alium quem habentem. f. familie erciscunde. C. Preiudicare per domi. Anto. plenissime. in. c. f. de do. et contr. r Barro. in. l. aut facta. f. fina. de pe. in vlt. colum. facit an etiam per ingratitudinem reuo. cetur de

Quia loquitur in fardis numeribus. C. Quero an podie ista lex sit conu. eta per autenti. item nulla communis. r aduerse hic. vos debetis scire q. r refectio vie quandoq. est onus r reale. nam quislibet debet reficere via ante domum suam. r. l. fina. ff. de via publi. r. ite. r. tunc pertinet ad ecclesiam. quandoq. est onus quod imponitur persone pro rebus: r pro facie. do viam vel pontem: r tunc non possit imponi ecclesie: vt in dicta autenti. item nulla communitas. vnde ecclesia non debet solucere nisi p'cedia essent tris butaria: vt dixi. b. co. l. placet.

Scholaris matriculatus qui no intrat: nec studet non gaudet p'iuilegio scholarium. Matriculatus in aliqua arte si illam non exercet non gaudet p'iuilegio. Quis non transit de vno collegio ad aliud sine licentia primi.

Qui officium diuini solo mine exercet p'iuilegio clericorum non gaudet sed debet eius loco alio subrogari. hoc dicit. C. Nota q. lege d. ista argu. quod ille qui est in matricula l. r scholarium et non intrat nec itur der non debet. gaudere p'iuilegio scholarium. facti. l. prima. f. de collegi. tis. l. bo. r. vbi est ista lex de verbo ad verbu. C. Facit etis quod ille qui est

- 18 An dicitur post ingressum in vita ipsi? Si aliquis seductus ab abbate ingrediatur monasterium quod non videtur ingressus de iure canonico cui talis standum sed de iure civili sic. nu. 20.
- 19 Si aliquis seductus ab abbate ingrediatur monasterium quod non videtur ingressus de iure canonico cui talis standum sed de iure civili sic. nu. 20.
- 20 Quotatio iuris vsuffructus
- 21 Dolus quando in omnem euentum est bonus: permissitur.
- 22 Redens si dedignos excusatur.
- 23 Servus sine consensu domini an possit monasterium intrare et effici monachus.
- 24 Vir et vxor quando vnus sine licentia alterius possit monasterium intrare: et ibi de spoua et sponsa.
- 25 Officialis officio finito an ingredi possit monasterium.
- 26 Dominus sine traditione qualibet acquisitione vniuersali transferatur.
- 27 Dominium et possessio quod transferantur in ecclesia sine apprehensione.
- 28 Si ingrediens monasterium sibi bona reseruat pariter an ingressus videtur vel pactum.
- 29 Quando quis dedicat se et sua: illud verbum suas an superflue ponatur.
- 30 Coniunctionis natura est coniungere accessoria.
- 31 Ingressus in monasterium si non teneat quando tenet obligatio bonorum.
- 32 Donasterium an teneatur ad debita ingressi.
- 33 Donachus pro delicto ante ingressum commissio non potest conueniri.
- 34 Donasterium quando teneatur ex delicto vel contractu per monachum commissio post ingressum.
- 35 Emphyteosis vel libellus quando transferantur in monasterium per ingressum emphyteote vel succulari.
- 36 Quid si ingrediens accepit emphyteosim pro se et heredibus suis: tunc transferat in monasterium.
- 37 Si emphyteosis accipiat vt titio mortuo redeat ad concedentem an titio ingrediente monasterium talis emphyteosis in eum transferat.
- 38 Expressio eorum que tacite insunt facta eo modo quo insunt nihil operatur: et etiam nu. 30. circa fi.
- 39 Odores ciuilibus equiparatur naturali quoad per vtrumque idem effectus operatur.
- 40 Odores ciuilibus nunquam equiparatur naturali. nisi in casibus a iure expressis.
- 41 vsuffructus quando transferat in monasterium.
- 42 vsuffructus ingrediente monasterium finitur mortuo eius.
- 43 Secundum ingredientis monasterium quando in ipsum monasterium transferat.
- 44 Ingressus monasterium fratrum minorum quando possit habere bonarum insinuationem.
- 45 Siluam familiaris habens bona si ingreditur monasterium: an in ipsum bona transferat.
- 46 Si filiofamilias pater emittit liberos: an libi ipso monasterium ingrediente: transferat in monasterium.
- 47 Si dno: per ingressum in monasterium an transferat bona in illud.
- 48 vsuffructus quem habet pater in aduentibus filij an patre ingrediente monasterium finiat: et in ipsum transferat.
- 49 Res prohibita alienari transferantur in monasterium: et quando possit renouari.
- 50 Substantia quod administratur quando heres ingreditur monasterium.

An dicitur vide Spec. de sta. mona. l. 8. v. q. r. vide l. al. post gl. in aur. excipitur. C. de bo. q. lib. 2. Bar. post gl. in aur. id e. co. ti. r. An in l. cu filio de leg. 1.

- 51 Donasterium habetur loco filioium et quid si dicatur sine liberis ex suo corpore natis. numero. 53. Et quid si est substituta ecclesia. nu. 54. Et quid si fratres heredes est substitutus et filius quodam testamento. nu. 55.
- 52 Si ingressus monasterium moritur intra annum professionis: an bona eius remaneant in monasterio.
- 53 Bona ingressi quod veniant in monasterium iure vniuersali: non in hereditario.
- 54 Ecclesia teneatur ad debita ingressi catenus quatenus ad eam peruenit.
- 55 Ecclesia necessario non apprehendit bona ingressi si heres tenetur ingredi.
- 56 Dedicare: hoc verbum quid importet.
- 57 Quando aliqua se dedicat monasterio an requiratur factum abbatibus.
- 58 Non dominus quando testatur.
- 59 Ingressus monasterium quod minuat minima capituli diminutione.
- 60 Ingressus monasterium an desinat esse in patris potestate.
- 61 Ingressus monasterium an desinat esse miles vel de magnatibus et facit ad questionem de statuto de quo ibi.
- 62 Donachus an possit de consensu abbatis donare causa mortis.
- 63 Ratum huius aut. in terminis.
- 64 Zelus ratio quia sum vicinus vel consanguineus: concludit.
- 65 Consanguineus vel vicinus presumit iuria presumptione facta vicini vel consanguinei.

Ingressu monasteria et.

Aur. ista sumpra est ex corpore authenticorum de monachis. §. illud quos. c. lla. §. r. l. si fit hic ut in rex. tamet vt odo seruatur summa cam sic. Ingressu monasterium dedicant se et sua. ideo non testatur. hoc dicit. Et dicitur in tres partes. primo ponit vnum dicitur affirmatiuum vsq. ad versic. ideo nec restantur. secundo ex dicitur ponit vna p. clusionem negatiuum vsq. ad versiculum vtpote. tertio p. clusionem rationis: vt. §. dicam. Casum in terminis vt facili per te pone. Nota primo quod ingressu monasterium dedicant se et sua. conco. in auten. de monachis. §. illud. col. 1. Secundo no. quod verbum semel: postit proprium in improbie ponitur. co. 8. cor. l. ij. de offi. proconul. r. leg. r. l. in. C. Nota quod non dominus non restatur pro hoc. l. conficiuntur. §. post. ff. de iure codicil. C. hys reuocabilibus expeditis venio ad materiam huius aut. r. cu §. aut. si ius nouissimum. primo pro eius declaratione quo ad quod fuit si per. l. c. statura. glo. finita. l. c. resp. dicitur quod inquitum. l. c. loquitur de monachis. h. ec. aut. corrigat ea. inquantum autem in alijs personis loquitur ea non corrigat r. sic ista aut. non abegat. l. c. sed ei dicitur gar. vt. ff. de ver. sig. l. de rogat. C. de officio p. intellectu huius aut. r. sic materie singula eius verba per se examinanda procedam per contraria et questiones. Et primo dicitur hic ingressi. C. l. ppo. contra hoc r. videtur quod ingressus monasterium no de

dicit se: si autem in corpore de monachis. d. illud. §. l. gl. q. hic loquitur de tali ingressu p. que ingressus monasterio renuntiat. Quid em si aliquis ingrediatur monasterium causa orandi vel visitandi amicum non vniuersaliter obligatur. Et teneat talis se dedicat nec vna p. hoc. l. in lib. ff. de cap. r. post. reuer. r. sic ista aut. de ber. intelligi de ingressu quod hys effectum inueniend. aut rem de simpliciter ingressu facto causa oblationis: vel visitationis vel faciendi transtus ad alium locum: sed de ber. intelligi quod ingreditur monasterium: vt monachus efficiatur. vt extra de regularibus. capitulo primo. libro. vij. C. Et hoc inducit ad qone fit preconiium quod quicunq. venerit ad exercitum habear quolibet die vniuersalium. Titius iura ad exercitum causa visitandi amicum suum vel causa videndi gentem preta vel causa transtus ad alium locum an debeat habere florenum. dico quod non: quia debet intelligi quod fuerit in exercitum: ex causa presentandi se capitano quere vel causa parenti sibi. C. Circa hoc querit gloss. qualiter fiat ista renuntiatione. Respondeo quod duobus modis: scilicet tacite et expresse. tacite fieri dicitur: vt si dedicat se expresse seculo renuntiano sibi: remaneat in grege religionis intelligi quod qui est monasterio obligatus quod non potest sua sponte recedere. Et ista obligatio fit per actum professionis. Nam ante professionem frater non dicitur perficere ingressus monasterium: nante. sed neq. curialem. r. titu. l. c. Que rit. glo. qualiter fiat ista professio: ex qua intelligi ingressum. respondeo quod fit duobus modis. scilicet licet expresse et tacite: cuius formam habetis. r. q. §. c. vidua. expresse fit per expresse professionem factam p. legato regule et renuntiano proprijs: et p. mitendo obedientiam. vt extra de regulari. c. l. i. §. et tacite fit professio seu p. sumptu et hys modis fit: vt si steris in monasterio per annum. vt extra de regul. ca. statimius. r. c. ex parte. scilicet dicitur determinate ne vltimi capituli: et quod ibi not. eodem modo fit etiam per euidencia signa: vt assumendo inera annum habitum professionem: vt in dicto. c. statimius. vel si dicitur sibi vna omnia bona in pias causas. et p. l. ca. in re religionem: vt in c. non solum. circa medium. extra de regulari. lib. vi. Et ibi per Archidia. super iudicis. r. per l. post. in summa. qui cler. sine vocatione. c. cum ad monasterium. r. c. §. et c. constitutum. extra de regule. cap. p. v. cum in fine. r. c. ad apostolicam. et in c. iudici. C. Quero: an ista verba: renuntio seculo cum bonis: sint de substantia ingressus: videtur q. sic. Nam requiritur expresse: quod seculo renuntiet. vt in autentica de monachis. §. finantem. et. §. si vero relinquens. C. In contrarijs facit quod non refert: quomodo quis exprimat voluntatem suam. facit: vel verbis. vt. l. de quibus. ff. de leg. i. bus. et de his qui notantur infamia. l. ignominiosa. C. vnus querit hic de questione. r. refer. opinio. Jacobi de rauen. qui tenet quod non: r. dicit esse differentiam inter ordinem mendicantium de quo in capitulo non f. l. i. l. i. r. capitulo constituto. extra de regulari. lib. i. §. pro. Ego puto quod talia verba non sint de substantia. sufficit enim quod quis dicatur professus: vt omni sue voluntati renuntiet. et omnia in prelati voluntate reponat: vt duodecima questione prima. capitulo

lo non dicitur, et tunc Innocentius et Hostiensis extra qui dicitur vel volentes, capitulo consilium. et Speculator: de statu monachorum super rubrica. 14 Sequitur in terra monasteria, opponitur et videtur quod ingredi monasteria habeant proprium 15 vt in autent. de san. episco. §. postb. vt. et. §. tit. l. l. sacrosancte. solu. Tunc quis renuntiat seculari et ingrediatur aliquam ecclesiam seculari tunc potest habere proprium et testari vt in contrariis. Ita sibi ut gloss. que solu. p. datur. xvij. questione prima. capitulo vt lex. in gloss. penultima. et sic ingrediens ecclesiam seculari in qua stantes possunt habere proprium in communis et specialiter non perdit bonas alias sicut hic. Quicquid dicitur monasterii respondeo illud in quo morantur non habentur p. datur. in autentica. de mona. §. illud. et. §. si vero. adde quod papa super hoc non p. datur. p. datur. extra de statu regali. capitulo cum ad mona. 11 heria. in fine. et dicitur monasteria tamen mones quod est vnum et herio quod est habitatio quasi vna habitatio. debent enim monachi simul in vno loco 16 habitari. vt in aut. de monach. §. cogitandum. et in autent. de fine. et. §. op. §. in motibus. columna. ix. et inde videtur monachos vt. §. titulo primo. l. de ceteris muer. et in co. de mo. §. hoc autem. §. questione. p. datur. m. a. capitulo placuit. et capitulo si cupis. Quocirca si al quis in greditur capellam et ecclesiam seculari rem et inibi episcopo dicitur se et firmanum quod perit testari. l. §. l. §. l. dicitur non quia eadem ratio est in hoc dicitur gloss. et subditur in glo. magna quod talis comertus ecclesie seculari non potest sibi raris nec proprium. de quo nona. per gloss. in co. de mo. §. illud. quoq; in gloss. in verbo: sed videtur. qd etiam tenet Hostiensis. quod testari non possit ex quo dicitur hic et hinc. Per. de bel. per. tenet contrarium: quia si non videtur dedicare bona sed personam: vt ff. de regulis iuris. l. cum principalis. Sed per 17 na potest habere propria sicut alij de ecclesia l. a. et. go. et. l. vna tenet hic opinione p. nam nihil ali legando nisi arguendo a scto: quia sic quotidie fit quod ingressi capellas deditur se et sua. Ego teneo contrarium. Nam et ueneris secularis quantum dedit cer se et i. tamen non efficitur religiosus: sed remanserit liber homo: quod probat quia per oblationem sui quam ipse fecit in manibus secularis non efficitur religiosus nec dicitur solenne votum religionis. Ita non. An. cen. in capitulo propositum. extra de mona. Et ego iste non est religiosus. pro hoc ter. et glo. xvij. questione prima. capitulo vt lex. et ibi glossa. que tenet quod tales cenensis non sunt religiosi. s; possunt contrabere matrimonium et habere propria. cum ergo remaneret liber appareret quod per patrum potest aliqua sibi seruare. Non obstat quod dicitur hic gloss. magna. et sic non est dubium quod potest testari si potest habere proprium. Causa est in l. generali. §. vbi p. testari est hoc autent. que lex non est contra per hanc autent. nisi in monachis et religiosis. cum autem penemus quod nihil sibi remanserit quia obruit se et sua. potest ergo facere testam. mentum non in p. datur. ecclesie: sed hereditas 18 qui si adiret solueret: appellatio hereditatis testat

ta pura q; Abbas: vt eum subduceret blandit? est ei dicendo quod comederet carnes et quod multa faceret que post annum non haberet. Nunquid potest agere quod res datur bnficijs inodis iniretibus de los sacrosanctis. Et in hac questione premitto sententiam consanctorum cui nos stare oportet potius autoritate q; iure: vt mihi videtur: et vt expresse habet. ex tria de comer. manacho. capitulo dudum. eodem tit. l. a. capitulo videns. et capitulo ex parte. in fin. ex p. datur. xvij. questione prima capitulo constituit. et p. datur. questione secunda capitulo constituit. Et dicitur quod dolus per quem quis est inuitatus ad religionem ingressum est bonus dolus: et sic permittitur: vt ff. de dolo. l. p. n. §. dolo. et impuler fatuati sic q; cre didit: et hoc est eorum sententia in dicitur loco. Contra predicta videtur quod ingressus ipso iure non tenentur: quia dolus dans causam contractui bonif dicitur d. i. p. i. ipso iure nullum: vt ff. de dolo. l. e. l. e. 23 in aut. in p. datur. §. sed in contractu qui super re spirituali celebratur nedum parum maior debet in tenentur bonis de. §. igitur. et. In contrarium videtur quia dolus tenet per quem non videtur contractum: vt not. in dicta. l. eleganter. Sed abbas iste habetur loco eiusdem proferente inter deum et religionem in gredientem. igitur. et. Petrus tenet quod videtur in gressum. Ad argumentum in proposito. Respondeo quod dolus non videtur. verum est de dolo tenet q; extranei. Secus si ille tenens fuerit minister domini vel contrahentium. At in proposito abbas fuit minister dei in hoc contractu: ergo dolus suus nocet bit: et videtur contractum. Sed hoc puto de iure nostro dolum ab abbate ab initio fumpfuit habitum nouitium non faciendo professionem nec assumptum: aliter nisi crederet sibi seruare ea que abbas sibi dicebat: et per annum et ultra sibi seruauit: non potest dici facta professio tacita vel cogi posse ad expellat faciendam: quia iste non habuit animum ibi stans di aliter nisi promissa sibi seruare. et abbas ipse tpe explete professionis deceptus: et blanditus et punit. 26 res que contra regulam erat: quia ipse aliter non permittit. et ideo cum ipse contractum dolus dederit causam: est dicendum quod ipso iure non tenet. Nec obstat ratio canonis quae dicit quod dolus iste per quem quis ad ingressum religionis adducitur est dolus bonus: et sic permittitur: vt l. prima. §. de lo. quia hanc enim cum distinctione rati: quia quantum quis inducit ad religionem in genere: vt si per do' si sibi sua daret seculi dimittat: et religionem ingrediatur non dicendo quam: et fatos quod iste est bonus dolus: quia quis per ipsum ad melius suu utatur: et ita intelligitur quod canonice loquitur. Ipo nec enim quod dicitur erat fortis et robustus ad posendum quantumque regulam quam asperam obseruaret: et malebat secularem vitam dimittit. Certe de se dolo se induco ad relinquendum bonu' dolo: si dolo se poterit dici deceptus: quia melior vram aggressus est: vel potest dici quod hoc sit per tuis quod dam consistit sibi periculum quam dolus. Quandoque per dolum quis inducitur ad ingressum certe religionis: forte quia debilis et non assuetus vigilijs ticiantibus. Et dico quod autipse dolus con

mittitur ab extraneo et sic fatuati impuler: quia si li extraneo credidit de read cum non perhitente. At si iste dolus committit ab abbatel vel prelato cui religionem ingreditur: et tunc dico quod iste dolus est malus. Nam ex eo tunc possunt sequi mala: q; forte ille deceptus imporet regulam assequatur: geretur vel ipsam saltem non obseruet. Non enim facilis est vite mutatio: sed cum magis sit ab ea: et in autentica de monachis. §. hunc autem nobis. et l. latio. §. l. Ceterum autem que dicit bonum dolum per mitti loquitur de illo qui in omni euentu: bonus est: vt si captus ab hostibus per dolum ausugiar: vt dicta. l. prima. §. dolum. non obstat illud quod cano. dicunt impuler ingrediens fatuati fuit: quia nulla est fatuatus si credo illud quod mihi pmittitur ab abbate viro religioso. et de negotio quod ad cum spectat. et de obseruantia regum. Excusat enim ipse qui credit in digne homini: vt in t. in l. nec supra na. in glossa. ff. de iur. et fact. ignoran. et. potest. de eo per quem factum erit. concludo igitur: vt supra qd ab abbate talis dolus commissus ingressum vitari ipso iure. Quocirca quid in seruo' an sine consentu domini possit ingredi monasterium. et ex. est quod sic. in autentica de monachis. §. sanctimus igitur. eel. l. Nec monasterium tenetur reddere domino premiū seruit: vt sibi not. in gloss. contrarium videtur de ser. no. or. capitulo si seruos. Quocirca quid de viro hys habente vxorem vel vxore habente vnum an vnus in 24 iuro alio monasterium ingredi possit: et de sponso p. verba de futuro. certum est quod scy. §. titulo p. mo. l. deo nobis. de sponso vna vel sponsa de presen. si idem: vt extra de comer. cenius. capitulo sciendum. et capitulo ex publico. et de sponsa. capitulo commiffum. et de hoc expresse. extra de pro. capitulo primo. libro. vj. Si vero sit secuta copula carnalis tunc vnus non licet iuro alio: vt dicitur capitulo dicitur: sed altero consentiente bene potest: vt extra de comer. coning. capitulo primo et capitulo p. n. g. r. xvij. questione. ij. c. exire. de quo habetur in autentica. de nup. §. occasione. Quocirca quid de officiali finito officio an possit ingredi monasterium de iure civili. de vrin. l. officiales. l. q; §. in aut. h. nec. §. r. i. §. eur. de san. epif. §. r. canonice. latus. extra de e. vbi. ad ratio. vbi. glof. mag. Sequitur in ter. c. sua opp. hic dicit qd obligat se et sua contra per sctū voti: rea no efficiunt ecclesie: sed persona obligat: vt ff. de pellici ra. l. ij. in p. n. C. solo solum in eo qd dicitur fiat pro pte: in eo qd dicit sua: stat in proprie: q; bona statim sequitur ecclesie. hoc. l. no videt bona. Nam cum statim per se efficiunt ecclesie: in eius p. testatē trahat eodē modo oia bona sua quo ad p. p. et c. d. d. v. ff. de p. ca. l. si ad optatum. l. no ob. l. ij. ff. de poli. ca. q; loquitur qn quis vout vna re particulare cuius domini non transit per solum votum sed per oblationem. hic autem vout psonam suam quo casu transit persona sua et omnia bona: vt hic. C. p. quod ingrediens monasterium bona sua no dedit: vt in aut. vt nulli iudi. §. qui vero: post. §. de adu. auten. sed hodie. Solo. sibi loquitur in adultera que in monasterio ponitur et ibi cogitur mittitur: nec leculo renuntiat. hic loquitur in ingrediens menales riu et sponte professionem faciente. Ita sentit gl'iana

et ff. de regulis iuris. Et credo etiam quod dedicatio se et sua intelligitur de presentibus tantum: vt l. l. bera facultas restandi in futurum non impediatur. Sequitur in ter. §. p. datur. c. ex. et c. sequitur et ipso iure bona per ingressum in monasterium transfertur ad aliud factum hominis: sequitur: vt §. in fine. professio. quod quomodo sit vt in m. §. di cam. C. Sequitur in ter. §. sequens. sed quom quid sit impubes ingrediens monasterium an valebit ingrediens. dic quod sic. ff. de causa. l. fin. potest impubes omnem actum in quo veratur eius vitare: vt in l. tu. de iuri. l. ipu. §. pupillus. Sed ingrediendo in monasterium vitare actum anime sue procurat. ergo. et. vt §. eodem. l. sanctimus. In contrarium videtur facere: quia matrimonium spirituale contrahitur ad inkar carnalis matrimonij et licita est argumentatio de vno ad aliud. vt. xvij. questione secunda. et extra de transac. per totum. Sed in matrimonio carnali requiritur pubertas: et in l. tu. de nupt. in principio. et ff. de ritu nupt. l. maior. ergo. et. ff. de par. p. §. l. f. licet quod non valet videtur de iure. verbis. Ad. l. f. de lib. can. Respon. quod illud est verum vbi est certum quod pupillus sibi vitare exerceret. sed vbi est dubium secus: vt in casu nostro: potest etiam esse quod exire vellet propter asperitatem reule quam ad inritio non considerauit cum non haberet intellectum nec discretionem: vt in §. de sal. mon. l. prima. et sic de iure nostro sine titosis auroitate dedicare se no potest: vt in capitulo primo. eodem titulo lib. §. pro. quod die vtri. Quocirca quid de adulto hys bente curatozem an sine eius autoritate possit ingredi monasterium et videtur quod non: vt infra. de iure gnam restitutio. in l. si curatozem habens. In contrarium videtur infra de nup. l. in copulandis. §. p. hic arguit pro et contra. Sed hoc querere frustra potest quia hodie est determinatum per casum quod post test. extra de regu. capitulo primo. et eodem titulo. capitulo primo. libro sexto. Quocirca quid de filijs familias an personam suam dedicare potest. die vt infra titulo primo. Ideo nobis. Sed an bona die vt infra dicam. Quocirca quid si sit minor. xv. annis an possit restitui aduersus ingressum. doctores dicitur quod non duabus rationibus. Prima quia non videtur leuis cum saltem anime sue precaras uerit: et sic non debet restitui: vt l. non videtur. de in integrum restitutio. secunda. quia non mutat statum. et sic restitui non potest: vt. l. c. ex causa. §. pompos nius. ff. de mino. l. a. restit. hic. §. in. in contrarium videtur quod restitui possit per c. naturam. extra de regularibus. Sed ad illud. c. respondetur quod loquitur in existentibus infra. xij. annu sed maior p. restitui non potest quod probat: quia in spiritua libus minor censetur maior: vt not. in. l. air. p. et. ff. de mino. et. in. c. si annu. extra de iudi. libro. vi. c. p. v. §. c. certis de causis. in glo. regulari et c. de m. r. inuenio est exp. §. sum. extra de restitutio. ipso lat. ca. ex parte. et quod non restituitur firmat glossa. Joan. andre. xv. questione. iij. capitulo. illud. in fine. glesse magne. Quocirca quid si mine: vel etiam maior dolo fuit ductus vt religionem ingredia

29
21
22
23
24
25
26
27

gru hic in fine. **C**oppo extra gloss. hic dicit quod transferre sua in monasterium contra regulariter do-
 minum sine traditione non transferuntur in alium. l. traditionibus. **f. de pact. Jaco.** bene soluit duobus
 modis. uno modo quod hic loquitur in acquisitione
 vniuersali in qua dominium sine traditione trans-
 feruntur. ff. pro socio. l. i. et ibi not. secundo modo hic
 est speciale in ecclesia eius favorabiliter. Inter diuisus
 7. eod. titul. quilibet sitauiam solu. est bona. Nam in
 27 qualibet vniuersali acquisitione transferuntur domi-
 nium sine traditione. vt. d. l. ff. pro socio. r. l. cum he-
 redes. in p. n. c. ff. de acquir. possel. Et idem in par-
 tre arrogate que videtur vniuersalis successio. vt
 ff. de adop. l. si pater. Et in fisco qui per publicacione
 vniuersalem successio est. vt. ff. inter fratres. s. idem
 respondit. ff. pro socio. Item dicitur in ecclesia que vni-
 uersaliter ingressio succedit. argu. l. si ita quis. s. ea
 lege. r. ibi not. ff. de verbo. obliga. Secus in particu-
 lari. vt. d. l. traditionibus. nisi in casibus nota. in l. si
 ager. ff. de rei. vendi. hoc etia. p. ab. ex. re. aut. et c. di-
 uidit ipse ingressus. r. c. qua si non req. res. l. i. ff. de
 traditio. h. ipse iure omni in ecclesia transferre. **C**ue-
 reus dicitur bono. i. ecclesia transferat sine alia traditio
 28 ne qd. de po. l. ff. i. an ecclesia possidet bona ingressi
 sine alia apprehensione. vid. et quod non. vt. ff. de ac-
 quiren. possel. c. cum heredes. in p. n. c. d. l. si inter
 fratres. s. idem respondit. r. quod no. in l. sua. ff. qd
 cuiusq. vniuers. no. Inuocent. tenet oppositum. extra
 de probato. c. in p. n. c. l. glo. ff. de acquir. possel.
 l. qui vniuersas non firmat. sed hoc tenet glo. ex
 p. p. xiii. q. iii. c. si qua mulier. in vlti. q. non allega-
 ta contra. vt. infra dicam in q. quod iure bona in-
 gressi pertinet ad ecclesiam. **C**uero ergo quid
 si ingrediens ex pacto aliqua bona sibi retinuit. res
 ipso modo quod pactum non valet. sed ingressus re-
 manet validus. argum. ff. de acquir. rer. do. l. i. si
 ber homo. in fin. c. ff. de vlti. i. placuit. ita dicit hic
 29 glossa. **C**irca hoc dubium glo. ter docto. variant
 et diuersa loquuntur vt dicit. glo. tenet quod in-
 gressus valet sed pactum vitatur. idem tenet in au-
 tentica de mona. collatio. f. illud quoq. gl. tamen
 ff. de vlti. i. per feruum. s. l. distinguuntur. aut
 hoc pactum apponitur tempore ingressus r. in conti-
 nent. r. vitatur vt rumpit scilicet ingressus r. pactus.
 aut ex intervallo r. vitatur pactum. sed ingressus re-
 manet. extra de statu mona. c. n. glo. mag. tenet qd
 vitatur ingressus. r. idem tenet in c. fina. extra de con-
 ditio. appo. de hoc etiam querit glo. licet se non fit
 met. extra quid. de. vel vouches. c. fina. r. xxi. q. ii. c.
 fcler. Jaco. de are. ff. de here. in l. in l. si ita quis. hez
 res excepto sentit quod vitatur ingressus. **B**uil. de
 eug. hic tenet oppositum qd ingressus teneat reuoca-
 to pacto. Jaco. de bel. in autem. de mona. in s. illud. di-
 stinguunt qd aut constar qd aliqui noluit esse. aut con-
 stat qd nullo modo voluit esse aliter. aut dubitatur
 primo casu vitatur pactum r. ingressus valet. secun-
 do vitatur vt rumpit. Jaco. but. in lect. circa hanc au-
 tent. dicit sic aut hoc pactum apponitur per. modu
 conditionis. vt dedico me si mihi liceat restituere mea.
 et tunc vitatur ingressus: quia tunc sub impossibili
 conditione factum. que conditio impossibilis vitatur
 in contrarietate. vt in l. in l. si pu. s. in possi-

bilis. aut non apponitur per modum conditionis
 hoc pactum sed simpliciter: quod dicitur dedico me si
 non bonis meis: tunc aut statim facit dedicationem
 et vitatur ingressus aut ex intervallo: r. tunc modum
 pactum vitatur vt glo. in d. per feruum. in s. l. q. i. r.
 net hic opi. huius glo. qd quia vt dicit in hac questio-
 glo. r. dicit. variant. Ideo in hoc sequor sententiam
 commentatores aliquo addido sic dicentia. verba q
 ponunt in talique contractu debent intelligi in nar-
 turam contractus super quo apponitur. vt. ff. de
 dam. inf. c. l. dam. inf. c. quidam. ff. loca. l. i. vno. in
 p. n. c. **C**um ad propositum monach. no. potest
 habere proprium. vt. hic. r. extra de statu mena. c. cu
 ad monasterium. tamen quo ad administracione nem r
 vltim potest aliquid habere ex permissione abbatie:
 vt. ff. ex. re. extra de sta. mo. c. si. sicut feruus qui sibi
 habere potest: tamen conuentionibus eculis de mis-
 ni aliquid habet. vt. ff. de man. l. i. in p. n. vnde qd
 reseruari. fieret simpliciter: debet intelligi quod ad
 administratione e vt in. vt. d. c. n. q. ad abbas paria-
 tur cum habere sicut dicitur patrum que equiparatio
 ferui ad monachum procedit. vt dicitur in c. cux
 olim. extra de p. n. c. r. sic vt utq. valet hoc casu. **S**ed
 si verba expresse sonarent quod dicitur rerum rema-
 neat apud eum tunc ad hoc pactum apponitur p. mo-
 dum conditionis ad ipsum ingressum vt dedico me
 et mea si dominium salium reru remaneat meum. Et
 tunc aut constat quod in omnem eternum voluit mo-
 nachus remanere r. vitatur pactum r. ingressus to-
 nec. aut hoc non constaret est dubium r. tale pactum
 vitatur ingressum: quod videtur dedico voluitas ingre-
 ditur. vt. d. c. n. de sta. mo. c. **C**um tale pactum no
 apponitur per modum conditionis: sed per modum
 vel vltim simplicis pacti: tunc modus vel pactum
 vitatur r. remanet ingressus vt hoc glo. cum sumi-
 l. de hoc per Archidia. xxi. q. d. cum dicitur. et per
 Pau. de leaza. extra de regu. c. eos q. in c. **C**uero
 rit glo. quid si dicat se sua an ex superfluo radicia-
 tur sua: determinat r. arguit quod sic. cum ex dedico-
 30 catione persone omnia bona facta sunt monaste. et
 non possint amplius fieri eius: vt. ff. de acquir. possel.
 l. i. ff. de plurimis. in. distinguendo qd si precedat di-
 ctio mea: superfluo adiciatur r. mea: sed si precedat di-
 ctio mea tunc erit effectus: quia habebit bona ex ex-
 pressa concessione no ex tacta. r. f. de pact. comen.
 l. si. r. dicit gl. qd si precedat dictio me r. sequat mea
 habebit bona ex concessione ex pressa. vt. ff. de noua. l.
 c. em. hec sunt verba glo. **C**uero autem pester
 esse effectus vtrum monasterium habeat bona. ingre-
 ssi et concessione expressa vel tacta habebit in q. se-
 querit. **C**um amen in questione proponit dico sic. aut
 quis dedicat se cum suis bonis. r. tunc expressio bono-
 rum nisi opat: quod exprimit p. illu modu qd tacite inest:
 vt. ff. de fidei. in l. non recit. r. ff. de lega. l. i. in. Natura
 enim conuentionis tunc est coniungere concessioe
 31 principaliter. vt. ff. de pec. leg. l. i. r. in l. de leg. s.
 si quis ancillas. aut quis dedicat se r. sua: et tunc per
 rui dicit glo. hic ponitur per aliam modum qd per
 eum qui tacite inerat. Nam hoc modo expressio de-
 na venietur p. quendam consequentiam nunc ve-
 niunt principaliter: quia natura conuentionis est et
 coniungit e principaliter: vt dicit l. prima. c. l. c. d. ff.

de pec. leg. **C**uero gl. pone quod ex aliqua cau-
 sa non tenent ingressus quid erit de bonis. **R**u. qd
 32 no oblatio bonorum tenetur quia si non valet expressi-
 sum. Ingressus non debet valere tacitum: scilicet
 dedicatio bonorum. vt. ff. de ferui. r. l. i. in. l. i. r. in
 si. hec sunt verba glo. **B**lo. distinguunt aut ingressi
 33 sus r. rerum oblatio non expressa voluntate venie-
 bant: r. tunc vitatur ingressus reuocantur bona que
 tacite ad illum veniebant. et hoc argu. l. i. in. s. qui ha-
 ber haustum. ff. de fer. r. l. i. in. c. d. **A**ut expresse dedico
 cauit bona: r. tunc non reuocantur. vt. l. i. ff. si reus
 vel accu. mo. ita dicit glo. in aut. de mona. s. illud
 queq. Ita tenet gl. hoc disputans. de cle. c. oing. c. i.
 de hoc. vlti. q. i. in. c. **B**uil. de cu. in lect. huius aut. c.
 cit. aut iste qui ingreditur monasterium sciebat in-
 gressum nullum vel causam propter quam nullus
 erat vt qd: contradicente r. imita vtiam et tunc ingressi
 sus non tenet quo ad personam: vt in aut. de mona.
 s. si vero relinquens. r. de san. episc. s. monachus.
Aut ingrediens ignorabat ingressum no tenere imo
 ipsum valere credebat: vt quia habebat vt eo: quia
 mortuum verisimiliter putabat qd tamen vivebat et
 tunc bona recuperat. vt. ff. de condi. ob. cau. l. i. ff. r.
 iij. s. si liber. **R**u. si ingressus monasterium habe-
 tur p. mortuo: vt. l. deo nobis. f. i. l. r. ideo sicut do-
 nans causa mortis non secuta causa illud reuocare
 potest. vt. ff. si. cer. pe. l. non omnis. in p. n. c. de do. n.
 cau. mo. cum si. sic reuocat hoc casu cum ingressus
 non tenet. pro hoc alleg. l. i. ff. de spon. r. i. titu. l. l.
 si legibus. Jaco. bene tenet idem r. **B**uil. eo modo dis-
 tinguendo quod ipse probat alias monasterium has
 betur loco filij in bonis ingressi. vt. f. dicam. **S**ed si
 non tenetur ingressus non habetur vt filius: sic bo-
 na non remanent apud monasterium. Nam si aliquis
 disponat in aliquem credens ipsum filium si non est
 non valet dispositio: vt. ff. de here. in l. si. pater. cum
 si. Ita hic iste cum ingressum valere credebat puta-
 34 bat monasterium filium suum esse cum non sit: bo-
 na reuocari possunt. **S**i vero sciebat non tenere in-
 gressum: et tunc aut dedicauerat bona per modum
 conditionis vt dedico me r. mea: r. tunc si ingressus
 non valet vitatur dedicatio bonorum: ita recuperat:
 vt. l. i. in l. i. ff. de condi. ob. cau. aut simpliciter:
 r. tunc recuperare ea non possit. r. circa hoc Jaco. exa-
 minat hic illud. **A**ut vitatur expresse vitatur et rati-
 tum. sic plene per eundem Jaco. de bel. in aut. de mo-
 na. s. si quis autem. vbi tenet qd aut culpa aut scien-
 35 tia ingressus r. bona remaneant ipse monasterio: alias
 Ros. disputat hanc. q. c. est quarta. in ordine que-
 stionum suarum: tamen determinat idem quod glo.
 predicta. scilicet aut dedicat bona expresse et non
 reuocatur aut tacite: tunc sic cuius sic referunt opi.
 35 vltiamon. r. nihil approbat commentator quasi cus
 opi. **B**uil. cono. r. dicit sic. **Q**uando aliquis offert
 monasterio re tantum ita quod bona veniant accipi-
 36 sove: tunc vitatur expressio vitatur r. tactum quod
 est eius accessio. vt. d. glo. hic. r. bene quando op-
 quis offert se cum suis: tunc idem eadem ratione:
 quia ista dictio cum suis: coniungit accessio. vt. d. pro-
 p. i. q. di. **Q**uando quis offert se sua: tunc aut
 ipse credebat oblationem de se factam tenere: alias
 valere aut sciebat no tenere. primo casu debet recus-

perare bona per. l. si pater. r. l. nec apud. ff. de here. in
 l. i. r. ibi per rationem Jaco. r. **B**uil. secundo casu non
 recuperat bona: quia donare vitatur sicut solent
 scirent indebitum. vt. ff. de condi. in debi. l. i. **C**uero
 glo. quid si ante ingressum reuocatur ex contra-
 ctu vel delicto: an monasterium tenetur. **R**u. gl. qd
 sic ad instar capituli in l. i. ff. de capt. vlti. l. i. in
 p. n. r. l. i. r. l. i. r. s. si libera. hec sunt verba glo. **B**uil.
 Idem no. in aut. si qua mulier. ff. de iur. vlti. r. **A**lter no. in
 aut. de mona. in p. n. in glo. super verbo mutacione
 que tenet qd ipse monachus conueniri possit. aliter
 notat co. ti. s. si quis autem. vbi dicit glo. qd actione
 realis alias hypothecaria: vel alia que datur ratione
 possessionis conueniri potest monasterium. actione
 vero personalis ipse monachus conuenitur: hoc etiam
 epaminat glo. in aut. quomodo opor. ep. in p. n. coll.
 vj. r. tenet qd ipse monachus conueniri possit. **A**lbi
 glo. distinguunt aut conuolunt in monasterium oia bona
 sua vniuersaliter aut res singulares. **P**rimo casu mo-
 nasterium tenetur. **S**ed non. ita no. in l. si peculium
 legatur. ff. de pec. leg. Jaco. bene dicit qd ipse mona-
 chus conueniri debet r. in persona sua libellus con-
 cepi. r. dicit esse casum in aut. causa que. f. ff. qd lo-
 quitur in monacho r. abbas debet ibi defendere
 vero qd si non facit creditio: mittitur in possessionem
 bonorum que expresse ingressi peruenit ad mo-
 nasterium: vt in l. de acqui. per arrogationem. in si.
 r. ff. de pecu. l. qui peculium ferui. cum distinctione
 glo. l. si peculium legatur. eo. ff. qui tenet in distinc-
 tioe qd sub bona transferantur singulariter que vniuersa-
 liter qd semper monasterium tenet: quia vniuersa-
 lis heredis r. successoris loco habet. vnde no refert
 qualiter quo r. qd res transferat cuus alius successor
 non appareat. vt. ff. de here. in l. i. quotic. r. l. prima
 s. si ex fundo. r. l. ex facto. ff. de i. r. qd plene no. in l.
 ij. s. ex causa. ff. de in. ff. ita dicit Jaco. de bel. in aut.
 de mona. s. si quis autem. vbi tenet qd ipse mo-
 nachus tenetur r. remanet obligatus. **E**x. hic re-
 citat glo. r. dicit doc. r. nihil approbat **B**uil. de cu.
 in aut. causa que fit cum mona. f. r. i. tenet qd si mo-
 nasterium vult tenere bona qd tunc tenet creditio-
 ribus monachis dicitur. **S**im aut velle ista bona di-
 mittere: tunc no tenetur imo liberat cu non habeat
 loco heredis fm cur. f. dicam. **E**go teneo hanc gl.
 r. pro hoc vide qd no. **B**uil. c. p. r. r. de reg. iur. l. i. b.
 vi. **C**pro delicto aut ante commissio puto qd mona-
 34 chus conueniri non possit tunc oia accusatio per in-
 gressum sine impugnatione fit remota. vt extra de ve-
 c. r. p. r. r. p. r. i. q. ii. c. ad monere. poterit aut mo-
 nasterium conueniri si aliquid puenit ad cur. v. in co. r. r.
 con. r. dicit. **E**no. in. d. c. p. r. r. r. v. dicit in p. i. q. **C**ue-
 ro qd si monachus oratur vel deliquit post ingres-
 sum. gl. in l. ex penibus. ff. de reg. iur. dicit qd ecclesie
 sua non tenet. **I**de no. in. d. aut. causa que fit cu mo-
 qd r. **B**uil. de cu. r. id e. r. id e. **B**uil. in l. i. s. aut p. r.
 ff. de capt. di. qd intelligo nisi inquantum est locupletis
 rior ad instar pupilli. vt. ff. de po. l. i. s. si aut cu impu-
 bes. **C**uero ita glo. qd si ingressus monasterium ha-
 beat employeum vel vinculum transeat in ecclesie
 suam. **I**de dicit qd sic per l. p. r. s. ff. de legat. s. h.
 cido r. ff. de don. inter vi. r. v. p. l. f. d. r. mo. s. ff. hec
 sunt verba gl. **J**a. but. hic distinguunt. aut debeat pec-

itare ex illa realiqd psonale: tunc no trafeat in mo-
 nafterium: sed redcat ad concedentem: cu circa mi-
 nifteria ecclefialtica fit occupatus: illa prelati non
 potest aut q: forte habitus repugnaret illi pftatitio.
 Aut aliquam pecuniam debeat pftare: tunc tranf-
 eat in monafterium: tunc poterit dare ofio per aliu: vt
 ff. de ha. ho. l. arethufa. ff. de codi. in fin. ff. de coor.
 enim hoc gl. in diffinitone dicit. qd est casus in aut. de
 alie. r. emphy. ff. de off. vi. d. qd trafeat in ecclefiam
 nisi dno ruocet. Sed fi dno vult potest ruocare.
 Jac. de bel. in. §. dicit qd ille. §. nihil facit. quia ille
 §. loquitur in oblatione expressa: no in tacita que fit p
 in gressum. Item conditio electione ordinat: vt ibi
 p. Cy. recitat simplr dicitur d. y. r. itar eo contentus.
 Spec. in ti. de loca. §. nunc aliqua. ver. epx. videtur
 tenere qd no trafeat nisi confentiat ille cuius est res
 emphyreoticas: qd no dicitur facere causam emphy-
 reot: de re iud. transferendo in psona fauorabilem: vt
 in ecclesia que expelli no potit contingat cam no solu-
 vere canonice: tamen no foluatur ad no pntas non pntas
 retur re: vt. l. placet. §. eodem titulo ibi nulla trans-
 latione r. r. r. q. que thone p. prima. capitulo placet. et
 per Joan. an. ff. de reli. do. c. plurim. Sed ad hoc m
 deo qd no ob. qd aut pdiu fut scripti ecclesie: tunc
 pper no solum cam non reuo ad dnm. Ita
 loquitur dicta iura. aut res est pntat: sed tranfit in
 ecclesia cu illo iure: tunc poterit reuerti ad dnm pro
 pter canonice solutu per ecclesia. hoc pbat in. l. fi.
 C. de exat. tribu. lib. x. Teneo igit in hoc iuram Jun.
 r. l. doli. ff. de pba. c. pntia. qui tenet qd in ecclesia
 transeat. Quero ergo circa hoc ff. de glo. ff. de ecclia
 vt pntas qd cedat vt in emphyreotico iuram pro fe
 c herede suo. Titius ingrediens monasterium: querit
 37 aut talis res transeat in monasterium: vt qd non: qd
 dicitur pro fe r herede suo. h. o. respectu alioi heres
 dum qd existerit heredes dicto titio. C. Nam pnt
 mus denotat ordin ad scdm: vt. ff. de iudi. l. ad per
 emptoria. r. ff. de heredi. in fin. l. si qd ita heres in illi
 tuat. Sed vbi in ecclesia tranferunt bona ingressi
 pperio erit apud eam: sic titius nulli aliu heredes
 habere poterit aliquo rpe: qd ecclesia nunq deicit
 perea cōcedens no solu voluit qd haberet ritius sed
 r pntas heres suus. Sed si ritius habuisset aliq
 heredem pntat ille heres vtriusq psumptioe iuria
 vfy ad centu annos qd est lō geua vita hois: vt. j. e.
 l. fi. r. no. in. l. i. §. si dubit. ff. que ad mo. testa. ape. et
 sic videt qd falte dicere debem qd ista emphyreotica
 finiat apud ecclesiam pntio. canonice: vt voluntate
 cōcederet. vt. §. dicit. p hoc fact. l. an vstructus. ff.
 que ad mo. vstruct. am. g. Contrarium puto veru qd
 in ecclesiam trafeat r perpetuo. Item pnto qd conce-
 dens cōcedens no solu voluit qd haberet ritius sed
 cōcedere titium posse habere pntum heredem eccle-
 siam: non debuit hoc habere cum. l. hoc. d. hic non ad
 mntat rignouantia iuris: r in lata culpam incidit: vt
 ff. de legi. l. leges. r. ff. de his qui no. inf. l. liberorum.
 §. notari. perea dixit merito pntio heredi suo. naz
 operari potest si alium haberet heredem: r sic non
 fuit fructuaria postit: vnde no ob. qd pntu d. r: respectu
 secundiq: verum est vbi alium pntatū haberet her-
 redē. perea non sequit qd perpetuo fit apud eccle-
 siam. C. Quod em si ecclesia canonice no soluit debet

tum certe redire poterit ad concedentem: vt. §. dicit.
 Quero hic ff. de gl. quid si cōcedatur res titio paco
 appofito qd ad concedentem redcat titio mortuo.
 38 An titio ingressus monasterium trafeat r talis res in
 monasterium. r videt qd ad cōcedentem reuertat quafi
 conditioe exstiterit: qd pro mortuo reputatur ingressu
 suo: vt. l. tit. l. deo nobis. Contrariū dicit qd pbo sic.
 39 Expellio eoz: que tacite insunt facta per cu modū
 per quem insunt nihil operatur: vt. l. no recte. j. de fides
 in. r. §. dicit. Sed video qd in vstructu hoc tacite
 inest qd morte finiat: vt in fin. de vstr. §. finit. r tamen
 in monasterium trafeat: vt. j. dicitur. Et in casu nostro
 quia exprimat hoc in concessione cum hoc in mona-
 stium trafeat: nec finit talis cōcessio sciat. j. de vstr.
 dico. nec ob. qd talis p ingressum mortuū repuret: qd
 verum est quantum ad iura secularia: vt in casu illius. l.
 deo nobis. Mulier lucrat ff. de pacto donationum pro
 40 pter nuptias: r qd motus ciuilibus r tunc equiparatur
 naturali qn per vtrūq ides importatur effectus: vt
 no. d. in. l. si constant. ff. sol. ma. Nec ob. si dicitur
 ino idem est effectus vtriusq in casu nostro: qd si
 dicitur illius rei habere no potest post mortem natura-
 lem obstante pacto: Ita nec post mortem ciuilem quod
 in monasterium transeat: vt hic. Nam dico quod talis
 vis donec viuat videtur fieri ad vsum et pro alimen-
 tis. Sed quo ad alimenta iste no censetur mortuus: quia
 homin est capax: vt. ff. de capti. lib. v. l. lego. r. l. scry
 uis ad custodiendam. ff. de alier. c. leg. igitur non
 dicitur mortuus quo ad hoc. Perea dico quod
 41 motus ciuilibus r tunc equiparatur naturali: nisi in
 casibus a iure permissis: vt ff. de glo. no. r. q. c. pla
 cuit. r extra de rescrip. c. inscriptus. lib. v. l. l. Quere
 rit glo. quid si ingrediens habeat vstructum. an trafeat
 42 car ad monasterium: respondet quod sic per eas
 dem. l. l. Jacob. bene intelligit hanc glo. quod vstruc-
 tu. remaneat huc donec viuat: quia inseparabilis
 est a persona. r pro hac. l. necessario. ff. de peri. c. com-
 mo. rei vend. Ultramar. satis in hoc probabiliter dicitur
 ficut sic. quod ius vstructu. residet apud ingressum.
 Commoditas autem eius tranfit in monasterium.
 arg. ff. de adul. l. si postulauerit. §. in proprio. nec oby-
 stat quod monachus non potest habere proprium: quia
 verum est quantum ad sui commodum non
 monasterij sicut filius. quia de iure spon. nihil habe-
 re poterat: et tamen remanebat apud eum ius here-
 ditatis ad commodum patrie. vt. ff. de leg. l. l. cum
 filio. r. y. recitat hic tantum vtramon. nihil adden-
 do. Et hic dicit et nihil si firmat. r. q. v. cap. si qua
 mulier. Juno. in. c. perea. tenet quod tranfit in mo-
 nasterium. et sic tranfit concord. cum hac glo. quod
 etiam hic tenet commentario. C. De iure quero
 circa hoc quando finiat vstructus talis et videt
 tur quod centum annis: quia tantum durat vstruc-
 tus. ciuitati relictus: vt. ff. de vstruc. r ecclesia et
 ciuitas equiparantur. vt. j. eodem. l. finali. Et contra
 43 videtur r quod per mortem ingressi finiat. argu-
 i. necessario. §. finali. ff. de periculo et commodi. rei
 vend. c. ff. de iure sig. l. si iuratus. et de legatis secu-
 do lege. cum. pater. §. heredatrem. et ff. de manui
 missis. lege. c. ius. et de assigna. lib. lege. fina. quod
 credo verum quia vstructus. acquisitus parti
 per filium finiat morte filij. vt. j. de vstruc. l. si. Sic

dica in monacho quod morte ipsius monachi finiat
 vstructu. tenet Juno. in dicto. cap. in presentia.
 sum expeditus de recitatione gloss. huius aut. r re-
 citationibus suis. Quero extra glo. quid si ingre-
 ditis monasterium habeat feudum an in ecclesia
 44 trafeat. r emphyreotico. Quod de bel. in aut. de aliena. et
 emphyr. colla. j. tenet quod ecclesia non succedat in
 feudum. et de vasallo qui arma bellica deposuit. c. j.
 r si de feud. fuerit cotrouer. ca. qui clericus. et per ea
 que no. in. l. si ita quis. §. ea. l. ff. de verbo. obli. d. ar.
 fill. distinguunt aut est tale feudū: qd debeat ptes
 stare seruitiū plenum vel non. Pntio casu no tranf-
 feat. Secundo sic. de situ. homi. l. arethufa. In hoc
 tenet opin. one Innoc. qui dicit in cap. in presentia. qd
 si ex feudo isto debeat talia seruicia que a monaste-
 rio possunt honeste exhiberi: vt vel per alium qd
 tunc transeat in monasterium alias in dominium res-
 45 ueratur. r. C. Quero quid de ingrediente regni
 nam fratrum minorum qui non possunt habere pro-
 prium: nec in communem in singulari. Item. ponit in
 d. c. in presentia. r ibi etiam Joan. and. Spec. in tit.
 de statu mona. c. j. r. iij. Jaco. bur. ponit hic. r. y. hoc
 tūgit talius i. l. deo nobis. r. ti. §. gl. Jo. and. ff. r. y. iij.
 q. j. c. vidimus. in gl. j. r ibi de hoc per archi. r. q. iij.
 c. quia ingredientiibus. Circa hoc non insisto conten-
 tus dico in libro minorum r. iij. c. iij. v. l. i. c. Quod
 46 si filius ingrediat in monasterium quid erit de bo-
 nis. respondeo aut habebat bona castrētia. r certum
 est quod illa in monasterium tranferret: postea: quia
 de his possit libere disponere aut aduentitia: et illa
 contra voluntatem patris alienare non potest. v. l.
 ff. si filius. j. de de bo. que lib. Per. videtur contra
 dicere. l. quod aduentitia tranferre potest in monas-
 terium. ad. §. filius. respondeo quod ille. §. obtinet
 vim alienationis inter viuos: sed moriendo secus. vt
 l. deo nobis. j. ti. C. Quero quid si filius. exstent
 47 in studio cui pater libros tenet intrat religioez
 quid erit de bonis: quid dicitur quod videtur esse
 quasi castrētia. Idem monasterium habebit. j. cod. de
 quod est verum in libris qui dantur magistris r do-
 ctoralibus. illis enim conceditur hoc habere peculius:
 scholaribus non. vt. j. de inoffic. testa. l. in. r. ita hoc
 pater sic dicitur: quandoqz pater emittit libros non
 vniu. filij: nec ad huc tradidit: nec donare dicit sibi et
 tunc non transeit in monasterium: quia sunt propij
 patris: vt. l. j. de castr. pecu. Nam tradendo requir-
 ritur quod fit donatio. vt. l. j. si quis alteri vel sibi.
 Quandoqz pater emittit libros nomine filij r tradidit
 vel dixit se illo velle donare. r illo casu si filij erat sū
 aduocatus vel doctor: tunc transeat in monasterij:
 quia censetur esse castrētie peculium. Dilatrat em
 aduocati. vt. l. fo. j. de aduoca. v. ier. iudic. Aut ille
 filius erat ad huc scholaris: r tunc no possit dici quasi
 castrētie peculium: quia non habebat aliquam earū
 48 dignitatem que ponitur in. l. si. j. de inoffic. testa. et
 illo casu non transeat in monasterium: sic tranfit
 opinio. p. e. Quero quid si minor. v. v. annis ingre-
 ditur monasterium an transeat bona in illud. r
 videtur quod non: quia minor non potest alienare si-
 ne decreto. Jaco. de arc. dicit quod est verum quod

non potest alienare sine decreto inter viuos: mortuus
 de sic. sed ingressi monasterij mortuis equiparantur.
 tur. vt. l. deo nobis. ergo r. Sed hoc ratio non v. de
 ma: quia minor possit alienare moriendo. hoc confir-
 git p mortem naturalem que de necessitate contin-
 git r peruenit. Sed hic ille ingressus de voluntate
 procedit: dico tamen quod illo casu minor alienare
 potest. Ratio est: quia facit illud quod quilibet pater
 fami. faceret si maior esset. Et hoc casu in istis spiri-
 tualibus reputatur maior. vt. §. dicit. hoc etiam pro-
 batur qd alienatio fit per illam. l. per quam potest fas-
 cere minor: abloz decreto patrie non ipse sed leg. faciat.
 vt. l. si quis in tantum. r quod ibi nota. J. vnde vi. hoc
 etiam probatur in. c. in presentia. ver. sed cum. extra de
 proba. r ibi hoc etiam tenet Innocen. Quero pat-
 49 ter habere vstructu in bonis aduentitijs filij. r pte
 pater ingreditur monasterium gl. de bo. que lib. in
 aut. idem tenet quod talis vstructu. non amittit. Ja-
 bur. distinguunt dictam aut. aut dicitur quod per sui
 gressum finiat patria potestas r tenet glo. que est
 in. l. si ex causa. §. pater. de minor. vt finiat vstructu.
 qui debetur ei ratione patrie perstatis. vt. l. c. iij. opor-
 tet. j. de bo. que lib. Aut dicitur durare patriam po-
 restatem. et tunc talis vstructu. non finiat: r proci-
 dit dictum gloss. quod Jac. predictus dicit se rēris
 putare. Ita dicit referens opin. d. ar. fill. in dicta aut.
 idem. An autem patria potestas finiat per ingressu
 suum monasterij. v. dicam. Credo dictam gloss. dicere
 verum quod vstructu. non finiat per eam. §. dicit.
 in. q. de vstructuario qui monasterium ingreditur.
 50 Quero quid si est concessa res alicui cum pacto
 ne alicui alienet r ingreditur monasterium. An vtrū
 deat alienare res: vt ruocari possit. glo. ff. de verb.
 obligatio. in. l. si ita quis. §. ea. lege. videtur dicere qd
 transeat in monasterium ratiqz in suum heredem: et
 non potest ruocari. sic dicit. aut res fuit data inter-
 viuos pacto appofito: tunc trafeat in monasterium
 et ruocatur per conditionem ob causam. vt. l. ea leg.
 ge. j. de condi. ob causam. Si autem in vltima vclun-
 tate: tunc dicitur. quia vadit ad monaste. tanquam ad
 heredem. d. in. in. l. ca. dicit et melius quod aut ille
 dar monasterio non ingrediendo: tunc ruocari possit
 fer. Aut ingrediendo et ruocari no possit hoc. tenet
 Lynus. p quo facit aut. nisi rogari. j. ad treb. libe. tes-
 tēt. expelle Juno. in. c. impellente. extra de probato.
 Quero ritus ali heres in istantus r quando cōg-
 decesserit est ei substitutus supponens. An ingredie-
 do monasterium sit locus substitutioi videtur que et
 sic: quia pro mortuo reputatur. vt. l. deo ne bis infra
 titul. j. r omnia pacta lucratia dotis r donationis
 propter nuptias altero mortuo etiam illo casu ven-
 dicant sibi locum vt ibi dicitur. C. Quero quid si
 datus est substitutus sub conditio. si decesserit sine fi-
 beris r ingreditur monasterium an habeat locum ad
 locum. r. spon. r. fit vt in aut. de sanc. epif. §. mande
 present. cella. j. r. aut nisi rogari. j. ad treb. et extra
 de proba. c. in presentia. vel vic qd talis conditio dicitur
 tanquam contraria vite contraplatu: nec aufer-
 tem quod monasterium habeat loco alicui. vt. j. p. j.
 q. dicit. Quero qd si dicitur fit decesserit si
 ne libertate ex suo corpe natis: tan tunc ingredietur me
 51

nasterium dicatur habere liberos ex suo corpore natus. In hoc respectu contraria sententia dicitur. Ita de bel. in aut. de sanc. epi. §. sed hoc de presenti dicitur ratio tenet quod subditur admittatur et excludat monasterium hoc tenet. Idem. et Bo. and. extra de testa. c. Raynatus. in gl. super verbo videtur. Dy. in l. iura quis. §. si de leg. si tenet contrarium tali ratione appellacione si licum intelligitur de natis. vt. d. l. si iura quis. §. si. c. ff. de condi. et demon. l. si de commissis sum. sed expressio eorum que citat in nisi opes ratur. vt. l. in de le. §. r. j. de fidei. non recit. Ergo perinde est habendum ac si non esset expressum de se natis. hoc autem non expresso sine dubio excludit substitutum. vt in aut. de sanc. epi. §. sed hoc de presenti. et. j. ad rebel. aut. nisi. Ricar. malum. idem tenet ratiocinatio. ¶ Aliud fideicommissum seu conditio reprobatur et pro non adiecta habetur. non quod monasterium habeatur loco filij: sed quia est impedimentum vite contemplatiue. Nam si vicens bonas restituere cogere tur si decesserit sine liberis ex se natis compelleretur ad contrahendum matrimonio nium et remoueretur a voto religionis et castitatis: ideo imperatoriale grauamen habuit pro non adiecto. et hoc est quod dicit re. in. d. §. sed hoc de presenti. si dicitur tales condicione in aliis das pro no adiectis esse. et ista conditio est multo plus contraria vite contemplatiue et castitatis et religionis. ergo etc. ¶ Preterea concludendo hoc tenuit vltra predicta per rationes inf. ascriptas. Aliud quod requiritur causa doris de necessitate intelligitur pro matrimonio. vt. j. de iure do. l. si de donationibus ante nup. l. si. si pro introitu monasterij non potest dari dote. vt extra de simo. c. ne satis. et tamen ibi conditio seu causa restringitur aliquo in gradiente monasterium ita dico in hoc casu licet non possit dici implere dicitur quod filij dicantur ex se nati: tamen monasterium debet habere dicta bona. ¶ Item ista debet dici de eo quod relinquat causa bona. ante nup. vt. d. §. hoc de presenti. preterea inter monachum et monasterium non dicitur contrahi matrimonium spirituale cum solus abbas dicatur sponsus vt plene no. extra de electio. quia propter. et ibi per Ber. et Innocen. Sed si fideicommissum relinquatur sub condicione si nuperit non extitit si ille grauatus monasterij ingrediarur et tamen ad fideicommissum admittitur. vt. d. §. sed hoc de presenti. apparet ergo quod hoc est ratio: quia vt defecisset conditio fideicommissi ideo qd tales condiciones pro no adiectis: et pro no scriptis habent quasi vite contemplatiue contrarietas. Sed in casu propositio est huius. ergo etc. preterea si aliquis relinquitur mulieri et in iungatur sibi grauamen si nuperit non valet. est ratio quia propter hoc nuptie impeditur quia timore illius grauaminis sciret ne nubere. vt. l. heres meus. §. si. ff. de condi. et demon. str. multomagis non valet istud fideicommissum quod potest impedimentum vite contemplatiue et religionis que melius est longe qd vira actum vt in corpore de monachis in prin. col. j. q. hanc partem tot rationibus probatam puro viderem. ¶ Quero quid si aliquis est rogatus hereditatem restituere cuiusdam ecclesie sub condicione si decesserit sine liberis an si ingredia

54 tur monasterium habeatur tunc t loco liberorum seu relictis tale grauamen. re. est quod non transit in monasterium quando ingrediens habet substitus tam aliam ecclesiam vt. ad rebel. inuen. autem an si rogati in corpore vt de sumit. et est ratio quia vt. qd non habet par pmissum et sic esse pmissum ecclesie substituit. huius auctoritas ratio sumitur extra de proba. c. cum causam. quod firmat Ber. per dicitur aut. allega. extra de probato. c. in presentia. in vlti. glo. ¶ Quero quid si restator instituit titius filium suum heredem: et rogauerit eum restituere fratris ipsius titij et filio quondam testatoris sub condicione si decesserit sine liberis: tan tunc monasterium excludat substitutum. Franc. accur. dicit quod nem. quia inueniens est quod filius legitimus et naturalis excludatur per legitimum tantum sicut est ecclesie sua. vt de intelligitur aut illa solum quando est rogatus restituere et transe. scilicet si fratri eiusdem vel filio testatoris: scilicet videtur ob stare dicit. c. in presentia secundum rationem ipsius. ¶ Quero quid si ingressus monasterium mouatur infra tempus professionis. An bona debeant apud ipsam monasterium remanere. ¶ Et. refer. hic quosdam dicentes aut de dicit se pure aut sub condicione: aut est dubium in pmissis duobus casibus. respon. per. l. i. ff. de in die ad. l. c. ¶ In tertio casu dicit qd ex quo decessit vt monachus sibi videtur placere quod sit monachus et quod bona sua sint monasterij: et hoc videtur sua voluntas nisi expresse contrarium assererit et hoc tenet Jaco. de rano. c. pe. quia summa est ratio que professionem facit. quia licet ad bona non valet ingressus nec per consequens bonum dedicatio ralen per morte videtur confirmari sicut donatio facta inter ceteros. ¶ Et. dicit hoc sibi videri durum quia excludimus venientes ad instellato ex quo dicitur quem monachum non esse pro hoc tamen induco simile qd de statulibero dicitur quod pendente condicione libertatis videtur vt seruus: et sic pendere tempore probationis si mouitur debet non vt monachus iudicari. p hoc etiam quod no. r. q. i. i. c. nunc aliter. vbi dicit quod si monachus intra annum probationis moriatur valet testamentum quia tunc erat sub iuris. arg. C. de sen. pas. l. si. item non est adhuc monachus professus ne non facta. vt. §. dixi. in. j. q. pro hoc facit text. extra de sen. ep. c. religiosus. ff. respon. lib. vi. vbi etiam videtur quod monachus si te. vt filius qui non peruenit ad lucem. vt. C. de posth. her. in. l. i. pe. ¶ Quero quid si ingressus monasterij habeat prebendam superfluum est in dubio mouere quia casus est expressus in ea. beneficium. extra de regula. vi. ¶ Quero quod in re pertinet ad monasterium bona ingressi: glo. in aut. si qua mulier in. si. p. i. glo. dicit quod iure hereditario quasi mortui. argu. in. l. i. per. quas personas nobis acqui. §. j. et ad. l. i. de vi. l. i. §. ego teneo ¶ Opus postea scilicet quod non dicat habere iure hereditario: quod patet quia monachus adhuc potest conueniri. vt. §. dixi. et in aut. ca. si frater cum monach. r. i. §. de perit. nec ad ecclesiam iure acquisitionis vniuersalis sicut dicitur de bonis ei. que arrogari. vt in. l. de acq. per barrog. p. tot. ¶ Et hoc sequitur quod ecclesia non tenet i tota vt heres: sed eam quatenus ad ea puenit.

59 vt. l. qui peculium. ff. de pecul. vt. §. dixi. Et hoc etiam sequitur quod ecclesia in possessionem non habet necesse intrare sicut habet heres. vt. l. cum heres in prin. ff. de acq. posses. Sed sequitur et possessio ingressi sicut arrogatori. vt. ff. de par. l. si ad opas. uero. vt. §. dixi. ¶ Sequitur in re. dedicatio. hoc est quod cum debeat interduci imponat ¶ Et deo dedica re et transferre vt in aut. hoc est constituto in re. pio rem circa prin. col. vi. Interdum ecclesie. vt. l. ad agnato. ff. de cura. furio. et extra de religio. domi. c. j. ¶ Unde cum monachus dicitur se dedicare deo quando professionem facit. r. viij. questione. l. c. viij. 60 quibus. et capi. si quis sacro. Sequitur in re. deo. ¶ Quero cum ista dedicatio fiat deo vt hereticam alio factum abbas totum et debeat interuenire. respon. vt. §. dixi. si dedicatio fiat per actum professionis in professione expressa requiritur abbas factum qui vt minister die recipiat professionem. In professione vero tacta premissa abbas factum non requiritur quia cum fiat per cursum tempore anni transgredientis dedicatio ipsam decessit sufficit sine aliquo facto abbas. facit quod no. §. i. mo. extra de regula. c. porrecti. et qui cleri. vel vol. c. j. Sequitur in re. nec ergo restantur. ¶ Quero. et videtur quod ingressus monasterium restari possint. vt. j. cod. aut. si qua mulier. Sol. illa dicitur istam: quia hic loquitur quando ingressus non habet liberos. autem illud dicitur testamentum vel diuisio die vt ibi per glo. et doct. ¶ Sequitur in re. vt pro nec domini restari. ¶ Quero. et videtur quod non domini restari vt in aut. si qua mulier. §. cod. Et soluit quod est ratio que hic pmissis est probabilis non est necessaria quia interdum non dominus restatur vt in contrariociter regulariter contra. vt. ff. de iure codicill. l. c. condicentur. ¶ Quero. extra glo. videtur quod restatur. vt. j. de lega. l. cum rem alienam. et l. si res obligata. ff. de leg. j. Sol. aut quis non est dominus nec esse potest dominus: et ille non potest restari: ita loquitur hoc aut. vbi no. est de minus tamen esse potest tunc restatur in preiudicium tamen heredis non vero dominus vt in contrariis. ¶ Quero an ingressus monasterium capite minatur. Glo. quod sic in cor. po. de monach. post principium. col. j. Idem tenet j. eadem aut. si qua mulier. quod sentit Bui. de cu. in. l. patre religiosus. ff. de his qui sunt sui vel alie. in. 63 ¶ Unde secundum dominum ¶ Barolum quod non minatur media vel maxima capitis diminutione quod patet. quia potest esse relictus et promoueri ad dignitatem: vt in aut. de mona. §. cogitandum. Et licet dicatur seruus vel monachus non tamen potest vendi sicut alij seruati in iura capitis vi. paritur quia statum mutat. vt. j. pro. dicitur. ¶ Quero an ingressus monasterium desinat l esse in potestate patris. Glo. ff. de mino. l. si ex causa. §. papi. dicit quod sic: quia etiam transit in potestatem abbas. Idem not. in. l. si pater. in. si. de iudi. Jaco. de are. in. l. deo nobis. §. tit. §. j. post cum quidam dicitur quod transit in potestatem abbas quod ad obedientiam sicut dicitur in vxo respectu patris et viri vt probatur in. l. idonei. ff. de test. et in. l. de inutil. §. p. §. si quis alij. Sed his non obstantibus dico quod transit in potestatem abbas: vt not. in dicta glo. Non

obst. arg. contrarium quod retinet iura suorum quia non est impossibile quod remaneat iura suorum et tamen non sit in potestate. vt. l. meminitus. c. l. lege. j. de legiti. hereditibus. quod etiam probatur quia in alterius potestate ergo non patris. vt. l. sicut enenit. ff. de adu. hoc tenet Bui. in. l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui vel alie. in. ad hoc facit. r. i. questione. j. canon dicitur. et de elect. c. si religiosus. lib. vi. hoc firmat glo. Ber. extra de era. r. qualitas. c. in decou. et per Zyrum in aut. si dignitas. §. tit. ¶ Quero nunquid ingressus monasterium desinat esse miles vel de magnatibus quod valet ad. q. statuto caue tur quod nullus de magnatibus: vel de prole tali possit ingredi palatium sub certa pena. Adodo Zitius factus est monachus. Queritur si ingrediarur palatium an teneatur ad penam videtur quod sic: quia iudex secularis hoc statuerit possit ponendo legem rei sue. ¶ Tamen hoc concessio quod statuerit possit: tamen dico talis non teneretur ad penam: quia per ingressum religionis desinat esse de magnatibus. Ad hoc faciunt argumenta dicta supra in prima questione. quia per ingressum monasterij desinat esse in potestate patris: et sic iura agnationis amittit. glo. est hoc expresse dicens. extra de statu monach. cap. i. ea que. in terra glo. pro hoc facit quod habet. r. viij. questione. §. c. scriptis. et not. in capitulo. §. extra de purgatione canonica. facit. r. viij. questione. prima. nequaquam: et sic vt magna puniti non poterit. postea quod non obster iudicis impedimentum. pro hoc facit in. r. collar. de vasa. in. l. qui arg. bel. de po. capitulo. viles. et hoc etiam sentit Jaco. de bel. in corpore de sanc. epi. ca. p. si. si monachus. columna. §. ¶ Quero hic dicitur quod ingressus monasterium non possunt restari: sed an postea motis causa donare de consensu abbas: et videretur. quod sic sicut filiusfamula. de consensu sui patris: vt. ff. de don. cau. mortis. l. tam la. §. filius. §. o. dicit quod non potest quia abbas non est dominus sed administrator: sed de consensu collegij capituli videretur quod pelit quia capituli est quasi dominus. vt. l. iudicium. §. c. titu. Et hoc est verum in rebus mobilibus: sed immobilia etiam totum col. legum non possit distrahere vel alienare. vt. j. cod. l. iudicium. et in aut. hoc ius porrectum. et qui non potest alienare nec alienationi consentire vt in regula iuris. et hoc quod de iure possit mobilia intelligitur quando donat benemerito ad quod monasterium tenetur vt extra de iusta. el. in. §. c. cum officio vel alienare non potest nisi sit evidens utilitas vel necessitas: vt dicitur aut. hoc ius porrectum. r. viij. §. sine exceptione. et extra de do. c. ceterum. ¶ Posset hic queri de modis restandi ante ingressum religionis vel post. deo. de ius. §. o. dem autenti. si qua mulier. ¶ Item an filiusfamula contra voluntatem patris ingrediendo monasterium causam ingratitudinis committat: et ipsam iam commissam ingressus debeat. ¶ Et an monachus possit esse relictus: arbitretur iudex: vel procurator que hoc omittit: quia materia nostra non proprie respiciunt. ¶ Ultimo autem ista potest intelligi secundo modo et casum pone sic. Domine imperator aliquis est ingressus monasterium vult facere professionem et restamentum: queritur an possit Imperator: respon. quod non. quod probat arguen.

do fionem dominus non restatur: ma-
lor propositio q non fit dominus pro-
batur quia ingressi monasterium ipso
ingressu dedicant se et sua deo: ergo
non sunt dominus: sic non restatur. Et
sic secundum hanc legem dividitur aliter
litera et sic quia primo ponit ante-
cedens. Secundo consequens. Tertio
probat consequentiam antecedentis.
Primum est hinc non dicitur non restatur
consequens est hinc ergo ingressus non re-
statur: probatio consequentie est hinc
quia ingressus monasterium dedicat
se et sua. Et hoc vero quod ad hoc
per probatio concludat debet contineri
et maiorem propositionem et minorem et
casum propositionis. **¶** Quero quid
in teste qui reddendo causam seu ra-
tionem sui dicit omittit maiorem propo-
sitionem et ponit minorem. An con-
cludat et ponit in terminis. testis inter-
rogatus si testis est dicitur: vel si est
bone conditionis. Respondit q sic inter-
rogatus de causa scientie dicit: ego
sum filius vicinus vel eius consanguini
neque: an ista probatio et ratio concludat
vbi q non: vt in hac aut. vbi ponit
maior q testis omittit hinc respondedo.
Sed ego contrarium dico q ista ratio
non concludit. hinc enim testis ponit mi-
nor et omittit maiorem tanq p se no-
rat. Et sic facit iurisdictionis alibi. in 3
l. i. ff. de her. et. p. s. forma ergo rationem
conprobationem testis sic videtur con-
sanguineus scilicet conditione vicinorum
et consanguineorum. hoc a iure presumit
qm maior: per se est ratio. Sed ego re-
stis sum filius vicinus vel consanguineus
ergo et. maior: probatur. ff. de cogna. 12
l. octavi. et. ff. de integ. resti. in l. i. tures-
ta. vbi a vicinis et consanguinis pba. 13
tur. ff. de sum. instru. l. i. ita. de his qui i
sunt sui vel alie. iur. l. filii. et extra de
psum. c. que scilicet. de seq. de purga. ca. 16
no. c. dicitur. **¶** Sed contra fortiter
op. dicitur testis dicit concludere necessa-
rio vel psup. iuris tali q ad eodem
natione sufficit qd apparerit. pba. 18
ro. vt. l. doli. ff. de dolo. **¶** Sed qd vicin-
us et consanguineus scilicet: hoc est pba. 21
sumptio iuris talis q ad eodem natio-
nem sufficit: vt dicitur legib. ergo et. 22
Legitima filio ingredientis non debet nisi post mortem
naturalem patri in ingressu.
Filii per iur. legitima in bonis patris ingressi monaste-
rium per conditionem huius autem.
Si ingressus mortui an. p. filio cui? erit ei bona.
Si ingressus mortui an. p. filio cui? erit ei bona.

non est bona ratio. Respondit dicitur testis debet con-
cludere per aliquem sensum: hoc concedo. Sed cum
dicitur hinc non reddat ratio per aliquem sensum corpus
reii hac nego: licet in hac oratione non exprimat sensus
suis corporeus: in exprimat per iuris presumptionem
per quam ad sensum corporeum ducitur. Quare
enim presumit lex qd vicinus scilicet conditionem vicini
ni vel consanguineus consanguinei. Tertio quia alii
dua consideratione videt actus iuris. vnde dicitur
ad actum corporeum hoc probatur iura et capitula. s. aliter
gata. hinc non sunt alia. **¶** Laus deo.

¶ Repetitio huius aut. fuit composita et compila-
ta per dominum Bart. de sacrosanctis. Sed q: morte
preuentus eam reperere non potuit. Postea repetit
excellentissimus doctor dominus Thico. Alexandri.
de Perusio prefati domini Bar. gener.

¶ Dispositio huius autenti. intelligitur secundum
dispositionem l. deo nobis. Dispositio huius autenti. determinat dispositionem
autentice ingressi. Si aliquis non habens liberos fecit testamentum et
extraneum heredem instituit. et post iuratum monaste-
rium: an per ingressum testamentum rumpatur. **¶** Monasterium non habetur loco filii. et nunc. 19.
Ingredientis monasterium quod non dicatur capite
minutus maxima nec media capitis diminutione. et
an minima. 6. Ingressus monasterium non habetur pro mortuo quod
ad omnia. Si ingressus monasterium fecit restum inter filios ante
ingressum an testamentum per ingressum rumpat. **¶** Ingressus monasterium an possit testamentum antea
factum reuocare. c. nu. 1. et. 14. Heredes institutus in testamento condito ab ingressu
ante ingressum an habeat omnia bona statim an ve-
ro expectabit mortem naturalem ingredientis. Fratres minores post factam professionem non possunt
aliquid de rebus mundanis disponere. Dispositio huius aut. no. h. loci in fratribus minoribus.
Ecclesia apud quas bona ingressi remanent an illa
habeant iure hereditario. Ecclesia q non teneatur vt heres p debitis ingressi
sed carnis quatenus ad eam venient. Ecclesia ad hoc vt possideat bona ingressi no. habet
necessitatem re possessionem ipsorum. Si ingressus habeat parentes qd ipsi debeant legitima.
Dolus vbi dolus non pot. pbari necessaria. Monasterium an dicatur testamentum. Si pater vult dare plus filijs q possit quantum sibi
possit et debet retinere. Legitima filio ingredientis non debet nisi post mortem
naturalem patri in ingressu. Filii per iur. legitima in bonis patris ingressi monaste-
rium per conditionem huius autem. Si ingressus mortui an. p. filio cui? erit ei bona.
Si ingressus mortui an. p. filio cui? erit ei bona.

¶ In qua mulier. dicitur in duas
partes principales. Primo quando in-
greditur monasterium non habet libe-
ros. Secundo quando filios habet.

secunda ibi: sed persona. Item secunda subdividitur
in tres partes: q primo loquitur quando filijs vult
relinquere quantum minus potest: secundo quando filijs
vult relinquere quantum plus potest. Tertio quan-
do nihil vult disponere. secunda ibi: sed si omne. ter-
tia ibi: si autem. **¶** Primo in terminis pone per reipsum
casum. litera est clara. **¶** Vbi ad prima parte de. l.
deo nobis. in principio. ff. in. ff. Solu. hoc intelligitur
1. **¶** Secunda illa vbi putatur iurata firma maneat. hoc
probatur ex corpore vide sumitur et ex se. scilicet in
aut. de san. episc. s. si qua mulier. **¶** Secundo opo-
poni. in aut. vt nulli iudi. s. adultera. postro infra de
adulte. aut. sed hodie. Sol. ibi loquitur in ea que
ingreditur iurata: hinc vero de que ingreditur vos
kens. Tertio opponitur. de autenti. ingressi. Solu-
tio illa autentice determinatur: per istam ideo con-
suetudo fuit postea hic post illam: quia per ingressum
sum licet certo modo testatur: hinc videtur. **¶** Tertio
niam? ad questionem huius materie circa hanc no-
stram aut. et prima glo. huius autentice loquitur de
eo qui ante ingressum fecit testamentum. alie gloss. los
quuntur de eo qui ante ingressum no. fecit testamen-
tum: sed nullo modo disposuit vel disponit post in-
gressum. **¶** Quero ergo primo. quid si aliquis non
habens liberos fecit testamentum et extraneum heredem
instituit: et post ingressum monasterium an per ingressum
rumpatur testamentum. **¶** Dicunt quidam indistinctum
etc. testamentum rumpi per principium huius autenti-
tice que dicit generaliter bona non habens liberos
monasterio comperere. Ista opinio non videtur ve-
ra per. s. illud. in auten. de mona. colla. s. vbi permissis
tit ingredientis ante monasterium disponere. **¶** Unde
glo. distinguit an ingrediens monasterium in testa-
mento aliq d iure institutionis monasterio relinquitur:
et testamentum non rumpitur. aut nihil monasterio re-
linquitur et testamentum rumpitur quasi agnatione si-
lij cum loco filij habeatur: vt in aut. de sanctis. episc.
s. sed hoc presertim. **¶** Paterca dicit gloss. cum habens
filios omnia eis dare non potest: vt in hac autenti.
multo minus extraneis. Ista opinio ponitur per gloss.
in. d. s. illud. in auten. de mona. et in corpore: vnde sus-
mitur hec auten. et. p. q. questione. ff. c. si qua mulier.
vbi hec aut. canonizatur. **¶** Hec opinio non placet: nam
non est verum quod monasterium habeatur loco
4. filij nec hoc dicitur in s. sed hoc presertim: s. dicitur
ibi quod ille conditionis si descenderit sine liberis in
ingredientis monasterium respicitur secundum Rit-
car. malum. et bene dicit vobis. s. ibi per docto. in auten.
ten. nisi. ff. ad trebel. **¶** Paterca si monasterium habea-
tur loco filij sequeretur quod monachus haberet
monasterium in potestate: et tunc monasterium acquir-
reret monacho quod est absurdum. **¶** Unde alij di-
cunt. **¶** Et ista non est noua opinio: sed approbatio pi-
me videlicet quod extraneus nihil habeat: nam he-
res debet habere illud quod defunctus habet cum tem-
pore mortis: vt l. fima. ff. de edic. diu. adi. tollen. sed
ingredientis monasterium tempore mortis nihil habet
quod quia omnia sunt monasterio ergo etc. **¶** Hec
opinio non videtur vera per text. in dicto. s. illud in c
auten. de mona. vbi dicitur quod omnia sunt mona-
sterij nisi de quibus aliter disposuit ante ingressum: d
frustra enim permitteret impetrator ante ingressum

quid clericus de fructibus suarum prebendarum possit
sine restari. vide quod not. gloss. in. c. in presentia. de
off. or. in. v. vide pulchre per Spec. in tit. de sta. mo.
qui hanc materiam magis saliter examinat per. l. i. r.
q. et an de fructibus vt dicit prebendarum possint re-
stari. vide
Bal. in. d.
ff. i. r. ff. i. r.
et no. ff. tit.
ff. in. l. sacro
sanctis. et
quid si de
fructo de
sacro eccle-
sia vult oc-
cupare bo-
nas quas di-
cit empra
de bonis
ecclesie. co-
sanguineis
vero si fecit
cunct esse
successores
res: quid
iuris. vide
Bal. in. l.
si quis pre-
sbyter. ff. de
iur. ff. de hanc
in aut. l. i.
centia. ff. de
i. in. p. in
dicta an in
stari possit
sic clericus
de fructibus
b? et alijs
reb? mobi-
libus eccle-
siae vel etiam donare aut alio modo disponere vide
p. Pau. de hanc. in. q. incipit vtrum clericus.
Adde qd si ingressus monasterium de licentia
vrius ibidem professus an vix possit illum aduoca-
re quia non in presentia episcopi mulier dedit licentiam. vix
de s. de. of. xxxv. et quomodo possit restari clericus
vide Bal. consil. d. p. lib. s. j.
Non habens liberos si aliquis non habens libe-
ros testamentum fecit et extraneum heredem instituit
postea ingrediens monasterium an rumpatur testa-
mentum per ingressum.
Adde Ro. consil. c. xxx. ff. de consil. d. p. sed las-
tius per Ro. qui tenet quod per ingressum monaste-
rij rumpatur testamentum.
Andr. Poma. C. ad de Ro. consil. c. xxxv. et Bald.
consil. in. v. parte. et Alex. c. xxx. vol. ii. col. ij.
Et an ingreditur an monasterium habeatur loco filij.
adde Bar. in. l. hereditibus. s. ff. ad trebel.
And. Poma. C. no. est verum. vide ff. in. c. pte
sentia. co. ff. de. ff. de. pba. et in col. p. v. v.
Quod non. vide que dixi in. l. sub conditione. ff.
de libe. et. posth. v.

¶ Tenet hic Barto. cum glo. quod monachus libere a patria potestare licet. Bart. hic contra Barto. et etiam contrarium tenet Specula. in titu. de tutor. §. si autem tutor tenet. De atpse. plura adducendo in tractatu suo de successioibus ab his testato. in h. char. idc tenet hic et y. vt per oia emans cipat' in cedat vt vide videt sens 6 titre. l. legal lus. §. et quid si frater tunc. de us be. et post h. sed ipe dubitauit in l. vt. in vlti. col. de acquir. he. de quo etiam late disputat do multu dubitat matpess. i dicto tractatu i pncip. et hic Adde no. i. d. l. si cau sa.

no rüpitur: q. mutat statü in melius: vt. d. aut. de mona. in prin. Item no est omnino instabilitas: q. etiam post ingressum potest aliquo modo se disponere vt hac aut. merito talis capitis dimittitur testamētum no rüpit. facit ad hoc qd no. ff. de sol. l. cu. in prin. Et inde sunt alij qui dicunt qd testamētum omnino remanet firmu. et hoc probat testamētum morte confitetur. vt. §. eo. l. i. et l. em. j. de test. et ibi no. 2. de p. d. in l. i. si. ita. sed ingressus monasterij habet p. mo tuo. vt. l. deo nobis. §. it. r. ergo. et. §. ita. ep. no. placet qz no habet p. mo mortuo quo ad oia: qd p. q. ad huc potest concitari. et in cu. d. d. d. d. libellus. l. sententia. sedur ea que vidistis in aut. causa que fit cu. monacho. j. si. i. facit qd no. in aut. id est. que est inposita super l. cu. oportet. j. de bo. §. libe. ¶ Quia dicimus: velius videre Jo. an. in. cu. presentia. extra de proba. vbi tagit istu. passim. et recitat breuissime duas opin. et nihil firmat. videlicet illas aut monasterio aliquid reliquit aut no. et qd irritat per capitis diminutione. Arzo. super aut. ista in decreto non potui videre. ¶ Dñs Jaco. de bel. in. d. §. illud. in aut. de mona. vi det dicere qd aut ingrediens monasterij dedicauit bona sua expresse: et tunc monasterium nihil habebit aut tacite: tunc aut fecit in testamēto mentione de monasterio. aut no. ista opi. no. placet. per. d. §. illud. vbi dicitur qd ante ingressum licet disponere: si non disposuit bona computant monasterio etiam si nihil dixit. ergo innuit ex virtute illius dictionis etiam qd idem fit. siue bona expresse dedicauerit. siue non. ¶ Et inde alij vt dominus Jac. de bel. cuius opi. hic videtur sequi. De d. §. hoc etiam sequebatur Jaco. bu. dicitur sic. aut ille qui fecit testamētum hoc fecit cogitans de ingressu monasterij: et tunc per ingressum monasterij non rumpitur: et hic est casus in. d. §. illud. Frustra enim permittitur disponere nisi vltra res dispositio. Aut fit testamētum simpliciter no cogitans ingredi monasterium. et tunc per ingressum rumpitur tanq. per neciam voluntate. cu. enim omnia bona sua det expresse vel tacite monasterio videtur reuocare prius testamētum sicut prius testatur per sedm. vt. l. sancimus. j. de test. ¶ Glo. tamē in. d. §. illud. volens respōdere dicit quod ibi permittit disponere scilicet inter vivos vel mortuos faciendo testamētum si monasterio aliquid reliquitur. qd mihi no placet quia repr. ibi dicit qd licet disponere que modo voluerit per que verba testatur omnis ambiguitas in hoc in dicio meo: nam repr. in. l. ff. de testa. mili. vbi dicit quod milites possunt testari quomodo voluerit intelligitur quod filios possit nescit per rēre et expredere et sine legitimo numero testatur potest decedere p. parte testatus et p. parte inter status et similia. ¶ Itē hoc dicit quod volens ingredi monasterium licet de monasterio nullam fecerit mentionem in testamento monasterij no potest conueniri: quia imperator permittit testari quomodo voluerit. Item si paterierit vel expredere tamen filij non poterit rumpere testamētum: paterierit autem p. rere legitima vigore huius aut. si eam hoc permittit tunc mitti armate milite qui pugnat pugna corpora litem multo magis debet permitti militi ceclis patrie siue militie. vel qui pugnat pugna mentali: et cōrem patina: et istam partē ego puto veram vt distinguam

¶ Tenet hic Barto. cum glo. quod monachus libere a patria potestare licet. Bart. hic contra Barto. et etiam contrarium tenet Specula. in titu. de tutor. §. si autem tutor tenet. De atpse. plura adducendo in tractatu suo de successioibus ab his testato. in h. char. idc tenet hic et y. vt per oia emans cipat' in cedat vt vide videt sens 6 titre. l. legal lus. §. et quid si frater tunc. de us be. et post h. sed ipe dubitauit in l. vt. in vlti. col. de acquir. he. de quo etiam late disputat do multu dubitat matpess. i dicto tractatu i pncip. et hic Adde no. i. d. l. si cau sa. ¶ Tenet hic Barto. cum glo. quod monachus libere a patria potestare licet. Bart. hic contra Barto. et etiam contrarium tenet Specula. in titu. de tutor. §. si autem tutor tenet. De atpse. plura adducendo in tractatu suo de successioibus ab his testato. in h. char. idc tenet hic et y. vt per oia emans cipat' in cedat vt vide videt sens 6 titre. l. legal lus. §. et quid si frater tunc. de us be. et post h. sed ipe dubitauit in l. vt. in vlti. col. de acquir. he. de quo etiam late disputat do multu dubitat matpess. i dicto tractatu i pncip. et hic Adde no. i. d. l. si cau sa.

mus an fecerit testamentum cōtemplatione ingressus a suo monasterij an simpliciter. vt supra dixi. ¶ Sed quid querō quid si inter filios fecit testamētum ante ingressum et monasterio nihil reliquit an per ingressum sunt monasterij cui nihil reliquit testamētum rumpatur dicit glo. videtur quod testamētum no rüpatur: vt hic innuit a contrario sensu dum dicit atq. dispositio. et cōtrarium videt dixisse qd. §. eo. d. dicit qd filij no possent totu. relinquere. sed certe teneo in filiis opi. quia supra tenuit: q. testamētum fecit cōtemplatione ingressus quem debebat facere in monasterio: testamētum nullo modo potest rumpere. alias per ingressum rüpatur q. opi. no multu placet nisi. in dicere quod monasterij recipere aliquid in monachis propter spem quod haberet de bonis suis esset quedā species simonie: vt erra. de simo. c. non satis. ¶ Iura hoc querō an post q. quis ingressus est monasterium testamētum ante factu. possit reuocare. ¶ vltimam autē hic videtur dicere qd sic. et nil al. legant. ¶ Anteq. ista questione dicerentur fecimo alia. vt in heres institutus in testamēto habebit oia bona statim. an spectabitur mors naturalis. breuiter tunc puto sic dicendū qd ista mors ciuilis que in 18 traditur per ingressum monasterij habet omnino quo ad bona eundem effectū que haberet mors naturalis vt pura si quis ingreditur religionem fratrum minoru qui no possunt habere aliquid: nec in p. pro: nec in cō. tunc puto quod heres habebit oia bona d. incontinenti. arg. ad hoc. titu. p. op. l. deo nobis. in principio. ¶ Sed quid talis mors ciuilis non habet oia eundem effectū: q. late in cō. potest omnia bona tenere: tunc heres institutus debet expectare mortem naturalē et interim erit in p. dicitur. poterit enim ante mortē heres quā testator. ar. ad hoc. ff. de iure fl. l. statim flonius. §. conu. l. j. de dona. l. inter viru et vxorem. l. res vxoris. ¶ Et per quos venio t. ad determinationem pcederet questione qd primo casu si quis ingreditur religionē fratru minoru nullo modo possit reuocari: q. sicut per mortē testamētum confirmat irreuocabiliter ex parte testatoris: vt. §. eo. l. j. ita per ingressum huius religionis. ¶ Itē q. fratres minores no possunt post professionē factā d. rebus mundanis aliquid disponere vt in. c. et in. de paradi. fo. de verbo. signi. in cl. vnde in eis p. uosq. ista aut. t. q. permittit post ingressum disponere no habere locu. ¶ Secundo vero casu qui ingreditur alia religionē puto t. qd possit reuocare testamētū donec uenit. repr. videtur in si. in. d. l. res vxoris. de dona. inter viru et vxor. ff. de do. inter vi. et vxorem. l. sed et si mors. §. l. Quero qd bona ingredienti remanet ecclesie vtrū ecclesia videatur habere iure hereditario: vel quo iure. gloss. dicit quod iure successiois hereditarie quasi sentim. vni. in l. i. vt quas perso. no. acquir. §. c. finali. c. j. ad. l. i. l. de vi. l. i. ¶ Ego puto quod non iure hereditario. quod apparet. quia ad huc ipse monachus potest conueniri. vt in aut. causa que fit cum monacho: sed pertinet ad ecclesiam iure acquisitio: nis naturalis: sicut dicitur de bonis eius quem ar. rogamus vt in l. i. de acquir. per ar. roga. per totum. ¶ Et ex hoc sequitur quod ecclesia no tenetur t. in totum sicut heres: sed eatenus quantum ad ea pertinet: vt in dicto titulo. de adquisit. per ar. roga. c. l. in

¶ Possit reuocare. Adde Bar. in l. sed et si mors. in prin. ff. de dona. inter virum et vxor. late per imol. post alios in l. i. ff. de test. ¶ Fratrum minorum. dicit qd ordo mendicantiu est incapax bonoru retentione tam in particulari quā in vniuersi in vniuersi facti. d. cle. exiui. sed cum bona ista ingre dicitur acquir. plicetur. ¶ Innocē. 2. o. an. po. nunt in. c. presentia. ff. de proba. Specu. in tit. de sta. mona. §. i. verific. ff. de proba. ¶ Barto. in tract. in oia. in vlti. q. s. vlti. verific. ff. de proba. lib. §. fede. de sensu in cō. l. p. r. y. Bald. in aut. in ingressu. §. c. alij. d. i. ¶ Tenet quod ecclesie Romanæ eo quod habet filium: sed in hoc non insisto q. videt Joan. andr. in c. si de pensu. in. v. papa abstinuit istud ius succedere id alij qui ingreditur talia monasteria. Alij dicunt qd venientibus ab intestato per autem. bona damnatorum. de bo. dam. hoc verum nisi fuerint ista bona relicta ingrediendi cum conditione nisi sine liberis decederit: q. no applicant venientibus ab intestato. sed debent expedi ad pias causas. casus est not. in aut. de san. episco. §. sed hoc presenti. in fi. et ponit Ange. in questio. que in d. mobilis quidam generat. in vlti. verificu. et vide que no. Bart. per illa iura in l. apud iul. §. fima. de lega. j. c. in l. ciuitatibus. de lega. j. c. Jaco. de are. in l. deo nobis. in fine. titu. j. et videtur dicere quod spectat ad ecclesiam Romanam que est caput dicti ordinis. tunc quod peruenit ad venientes. et ibi Lynus. in l. i. ff. de testamē. Adde de Roma. consilio. xvij. c. ccl. vij. et Angelum consilio. lxxij. ¶ Necessē. Adde Bart. in. d. l. si adoptauro. et in l. qui vniuersas. §. j. de acqui. posses. ¶ At filius. Sed quid si statum dicit quod bona occidentis applicentur hereditibus occisi. quidam habens filiu ingressus est monasterium postea interfecit: ut fuit. an hoc pena applicet filio vel in monasterio. ¶ Federic. de casu fuit ibi cōtrarius in cō. sile. de deo. ¶ Per. de ancha. in. c. canonum statuta. versu. p. excedo vltimus statuto in certis ciuitatibus. ¶ Adde qd consilio. §. fede. in l. i. in l. i. c. l. xxxv.

Barthol. super prima parte 2odi.

et panos. In c. de testibus... et alij. col. 13... et alij. col. 13... et alij. col. 13...

infra de sententia... et alij. col. 13... et alij. col. 13... et alij. col. 13...

Et autem iuncti actu transferat possessio... De ius porrectum. Hic autem dividitur in partes septem...

vero creditur. Sol. dicit glo. no pot... et alij. col. 13... et alij. col. 13... et alij. col. 13...

Barth. in... et alij. col. 13...

ipaxant l... do tibi in... res a qua... que cum... op. bal. tra... fir. per. de... an. d. i. de... j. de pe...

emphyteosim cum diminutione pen... sionis: et vsq ad sextam partem. et nu... mero. 5. Res ecclesie constantinopolitane qd... propinqua civitatibus non possunt... alienari.

Perpetua. Ita dicitur in ptes tres. p... mo loquit qñ res est tal... is qualis erat qñ p... nit ad ecclesiam. scd loz... quitur qñ reddita rei sunt diminuti... ob cladem. tertio loquit qñ res est ca... ra: modici fructifera vt raris. scda... ibi: aut ob cladem. tertia ibi: qdñ res.

Quo dicitur hic qd datur in emphy... teosim perpetuam. Contra in autent. v... de no. alie. §. in emphyteosim. vbi nen... pmitrit emphyteosim nisi in tres ptes... nas. scilicet in illis sicut: vt suos ne... peras. huius timore sunt hic opi. ve... ritas est qñ ille. §. in emphyteosim. r... rigif per itam autent. que est de alie... r. emphy. vñ sumit ista. et sic hodie per... mitrit emphyteosim perpetua fm forma... huius autentice: vt intelligit ppetua... hoc est donec pensio soluat. instit. c. §... adeo. r. hoc. aut. quere. Et ad hoc op... qñ fm hoc vñ ecclesie minuet. naz... possid. edo. r. p. annis pñtibz dominio... ecclesie: vt. §. aut. quas actioes. r. iō... quida dñit qñ omni capite. r. p. annos... rñ ecclesia retrahat vt ab emphyteo... ta ne ille dicat se pñcipisse. Tu tñ dic... qñ emphyteota nunq pñabit contra... eñ que recognoscat in dñm director: vt... limale agitur. de pñt. r. p. annuum.

quod est. §. c. aut. sicut alienatio. dicit qñ hoc intelligi a... tur quando res erat obligata pro oneribz pteritis... anteq esset ecclesie. Tu dicitur tñta realia subire ecc... lesiam fm ea que dixi in l. placet. §. co. r. c.

- 1. Emphyteota ecclesie cessans in solutione cano... nis bñm: pñtari vt tñm: eodit ad iure suo et... non tamen ipso iure: sed si dominus vult. nu. 3.
- 2. Colonus pñtari ob non solutionem quado cadat a... iure.
- 3. Contractus emphyteoticus ab ecclesia celebrati forma... non seruata quando valeat.
- 4. Si debet soluere vnum denarium pro pensione ref... emphyteoticis non soluit cadit a iure suo
- 5. Res ecclesie solita concedi vno pñio si concedat... pro minor quod concessio non valet.
- 6. Res ecclesie si concedatur in perpetuum vel vsq p... tertiam generationem masculinam et femininam quod... concessio non valet.
- 7. Consuetudo et pñtatio qñ non extendatur vltra id... quod aditur.
- 8. Res ecclesie que dicantur de mensa. remissive.
- 9. Mensa autent. est vltima... que determinat vnum dubium circa... premissa in alia aut. Contra hac autē... op. de iure emphy. l. iij. vbi habet triens...

Direrit. seu p. r. pñtatio in hac... que determinat vnum dubium circa... premissa in alia aut. Contra hac autē... op. de iure emphy. l. iij. vbi habet triens...

Quo dicitur hic qd datur in emphy... teosim perpetuam. Contra in autent. v... de no. alie. §. in emphyteosim. vbi nen... pmitrit emphyteosim nisi in tres ptes... nas. scilicet in illis sicut: vt suos ne... peras. huius timore sunt hic opi. ve... ritas est qñ ille. §. in emphyteosim. r... rigif per itam autent. que est de alie... r. emphy. vñ sumit ista. et sic hodie per... mitrit emphyteosim perpetua fm forma... huius autentice: vt intelligit ppetua... hoc est donec pensio soluat. instit. c. §... adeo. r. hoc. aut. quere. Et ad hoc op... qñ fm hoc vñ ecclesie minuet. naz... possid. edo. r. p. annis pñtibz dominio... ecclesie: vt. §. aut. quas actioes. r. iō... quida dñit qñ omni capite. r. p. annos... rñ ecclesia retrahat vt ab emphyteo... ta ne ille dicat se pñcipisse. Tu tñ dic... qñ emphyteota nunq pñabit contra... eñ que recognoscat in dñm director: vt... limale agitur. de pñt. r. p. annuum.

ten. loquit in omnibz casibus in qñb... emphyteosim est pmissa. Quero in illa... pta pñta qd si ecclesia cōstenerat illa... nō dare. p. minor pñio: r. tñ car pro... minor aualeat. vt qñ pñtus valeat s... et ecclesia possit restitui. extra de rest... in iteg. c. §. dñm rñm vt qñ fm hoc an... nui reddat alienant et inueniunt. qñ... nō pñt fieri vt. s. c. l. inueniunt. qñ... situd ego puro versū salua melio: celi... beraridē. Nō obf. c. de rest. in iteg. c... quibz loquit de locatioe ad tps modis... cū vel si intelligas in locatioe ad tps... magnū intelligas qñ fecit i casu licito... tñ fuit decepta ecclesia dixi vobis nō i... aut. ppetua. qñ res pōt in emphyteosim... cōcedi facta diminutioe. vt pñt. tñ si... vñ inuenit qñ daret pñt nō deberet... facere illa diminutione. pone ergo qd... cōcessit in emphyteosim facta dimi... nutione scire partis cū pensit fieri dimi... nutione si bñ perquisisset certe p... terit perere restitutione. d. c. l. Quo... ro qd si res est pñta danti emphyteo... sim vsq ad tertia pñtationē masculinā... nā et ecclesia dar vsq ad tertia pñtatio... nē masculinā et femininā: qd si plue... nit dare in emphyteosim tñ cōcessit... i ppetuū. an pñtus iste valeat. dubio... tñ pñta facie videt qd ipso iure nō tes...

And. Do. 3. Co. ced. i terra pre... pñtio. vi... de aler. r. l... l. iij. v. du... vo. §. vbi li... mitat bñ nō... hñt locū in... feudo eccl... clerie c. ibi... er ad si. vbi... cū qñ hñt... huius autē... nō sruat... de c. factu... dñe.

And. Do. 3. Co. ced. i terra pre... pñtio. vi... de aler. r. l... l. iij. v. du... vo. §. vbi li... mitat bñ nō... hñt locū in... feudo eccl... clerie c. ibi... er ad si. vbi... cū qñ hñt... huius autē... nō sruat... de c. factu... dñe.

videtur casus. Et ibi vide bal. remissive loquens...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

nam absqz infirmatione: vt no. lb. offi. et Jeati. and...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

Und quod

Und quod. Et sic et civitate potest dona...

Und quod. Et sic et civitate potest dona...

Und quod. Et sic et civitate potest dona...

Und quod. Et sic et civitate potest dona...

Und quod. Et sic et civitate potest dona...

tem vel rē tunc ista prouiso plus continens non rez...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

pauperibus centum. Adde quod not. Barto. in...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

Anticinus

Anticinus. In prima parte pro...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

pauperibus centum. Adde quod not. Barto. in...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

ad agitur. Et qz Bart. est contrarius vide qd dicitur...

¶ Quas actiones, in aut. quas actiones, in princ. Et no. ad hanc aut. qd. gl. contra ecclesiam regulariter no. currat prescrip. nisi p. an. c. de quarta. de prescrip. tñ in actionibus personalibus prescribitur sibi dispositio in iuris civilis. Idē in alijs actionibus q. claus duntur l. 5 meliori aut. 4. Priviligiatus contra ecclesiam quam no. vatur privilegio. Priviligiatus quod in dubio dicitur cōtra ecclesiam ad postulationem parit. Priviligia concessa per l. generalē licet presumantur cōcessa mera libere ralitate p. incipit: tamen in contrariū potest admitti probatio. scilz quo ad postulationem. in. 7. Dispositio huius autem, quod non sit correcta in ciuitate. Correctio legis quod non inducatur 2. et dicitur ratio. Priviligium quod prescriptio non currat nisi centum annorum si habet clausulam non obstante quod valeat. et in. 11. quā ibi multū 12. Priviligium qd. cōtra aliquem aliqua no. do. al. be. pro l. mitione 13. Ecclesia quando restituitur aduersere ton. 14. Ecclesia qñ succedit p. iurato an in illis bonis habeat privilegium huius aut. ren. c. sic vatur hac prescriptio. Priviligiatus in prescriptioe succedens non privilegiatus quando vraf dicitur privilegio.

¶ Das actiones.

¶ In l. C. sit dicitur qd. actio nes cōpetentes ecclesijs duraret spatium centū annorum: per istā aut. est redu ctū ad spatium xl. annorum: prescriptio ve rō rō vbi de cōt. annuū in suo robore fuit qd. de rebu s clericoū vi de imo. in c. fi. ad fi. de prescrip. adde qd. etiam in prescriptioe pauper. et eorum iuribus no. prescribitur minorū spatium. l. ann. fin. Bal. hic per tex. in aut. de eccl. si. in. §. pauperibus. et vide Bal. hic in pñ. et glo. sed an haberes causam ad ecclesiam vel ciuitate habeant hoc privilegium in prescrip. dicit quod non fin. Bal. et Ange. in l. scilicet. in pe. col. de prescrip. xxx. an. et Bar. in l. cum sponfus. §. in vctigalibus. ff. de publi.

¶ Andreas Pomar. **¶** Assume in duobus verbis. vide ad hoc Feli. in c. prescientia. col. iij. in fine et sc. et in. c. de quarta. col. iij. de prescrip. et Ro. consilio. cl. xij. col. vj. et Alez. pan. in l. §. ad municipium. ff. ad l. falci. Panca. in c. fi. col. vij. de iudi. et Zapia. cōfil. iij. col. §. In. ij. dubio primi dubij. et Zapia. xij. in fine. et l. vij. col. m. per mlti. et l. xvj. et Pau. de ca. ccc. vij. et Barb. p. vel. l. ij. et xvj. col. vij. et v. l. u.

et de san. epif. s. ante pe. so. dicit glo. fallit in illis duo bus casib. et dñ dicit gl. Ratio. qd. cū ad illa heredi tatem vocent de iure speciali cōtra ins. cōe ecclesie merito sibi de iure tempus statuit. Cōtra oppo. ecclesia equiparatur minorib. vt. l. cōp. anotiophos. j. r. i. s. cōtra minores no. tenent prescriptioes iste vt. l. scilicet. de prescrip. xxx. an. l. §. et. l. vlt. in quib. cau. in iure restit. no. est nec. Cōtra alij m. no. ea sunt in minorū erare reposita: qd. si peruenit te maiore erare fuit minor cras: ecclesia habet lōs co. minorū perpetuo. merito ne actiones ecclesie ex tendant ad infirmitatē: statuit est hoc repus. ita videz velle glo. in fin. in l. nisi finita. ff. de iure. c. ratio. di. stra. ad qd. facit qd. no. de rest. in iure. c. auditis. et de prescrip. c. si diligēt. C. Terrio ep. ad istū finē qd. ecclesia Romana no. gaudeat prescriptioe centū an. nec: vt in aut. vbi hec cōstitutio limit per totā aut. ten. col. vj. l. vlt. in fine. q. que est hic dicit qd. hec clausula hic posita fuit yncertū. nec est vera clausula quia etiā in ecclesia Romana currit prescriptio. p. annuū. licet de iure canonico secus. et vide glo. vlt. et rariū huius no. in rub. qd. hic allegat in glo. scz in aut. hec cōstitutio interpretat. nā illa rub. non fecit mentionem de cōstitutione que precedit in volu. mine autem. scz vt romana ecclesia et. ad facit mētio nem de cōstitutione ista. Illa ergo cōstitutio: vt ecclesia Romana. c. cum sit specialis. non tollit per illum tex. hec cōstitutio in nouat. et. Et hanc ep. tez nē omnes docto. nostri. c. canoniāz ea est. Et fin. hoc habes tria iura. primo istud ius. scdm quod contra ecclesiam currit centū annuū prescriptio in qua tuoz casibus hic positis. in alijs autem nullum ha. bebat ius circa prescriptioe. scdm dñ ius aut. in illo titu. vt eccle. Ro. c. col. ij. cum quod prescriptioe cen tum annuū statuit contra ecclesia Romanam in omni casu. h. hoc loquat in quatuor casibus tātū. Tertium ius est in aut. hec cōstitutio sine uet. cōs. situr. et. coll. vij. huius quod in omni ecclesia excepta Romana statuitur prescriptio. p. anno. et sic ista lex p. out loquitur in ecclesia corrigitur quo ad prescri. ptionem. C. Tenio ad questiones in glo. magna. quero vtrum ecclesia cōtra ecclesiam possit se tueri prescriptioe. p. annuū. Blo. dicit quod sic. allegat. ff. et qui. causa. ma. l. si. licet quidam dicant contras rium. Ista questio residet in hoc vtrum privilegia tus possit vti privilegio suo contra alium privilegia tum. Circa quod per. vt. l. referunt ponit vnam di. stinctionem satis longam. C. v. b. uenit ad sume in duobus verbis: "Quandoq. queritur vtrum pri uilegiatus possit vti privilegio contra privilegia tum. eo casu quo ab ipso privilegiato aduersarius suum privilegium consequitur. et ita non est nostra mēte rariū vobis in l. finali. infra de fruct. et lit. expen. C. Quandoq. quilibet est privilegiatus p. incipit. ter. et tunc quandoq. quis est privilegiatus generaliter in genere. sed non est in ea causa de qua agitur sed vnius tantum est privilegiatus. et tunc vterut privilegio suo contra alium privilegia tum. hic est casus in l. vlt. ff. et qui. cau. ma. et est casus questio nis nostre. declarabo. licet vtraq. ecclesia sit privile giata in genere: tamen in casu in quo agitur est privi legiata solum ecclesia illa contra quam prescribitur.

¶ An vtrum p. iuratus. Et an presumatur motu proprio vel ad postulationem partis. Adde Bart. in l. ij. et quod ibi dñi post. cum. C. de per. do. lubla. lib. r. et Bar. in l. iij. in pñ. ff. qd. quisq. iur. et de hac clausula motu proprio. adde no. maxime post Barro. in l. quiddā con. fulebar. de re iudic. et not. in l. si non specia. l. ij. de ref. licet Bal. ibi de hoc nihil dicez. re videat. et in autem. hoc inter liberos. C. de rest. c. in l. si quis. in pñ. de rest. de l. ij. et vide gl. in r. vlt. f. iura. et Jmo. ius a per. ca. in cl. ij. de of. fi. ordi. et an motu proprio tollat nullitatem et defectum intentionis vide gl. in ver. dicitur. i. 6. de per. lre ras. de pben. et ibi Jmol. an mer. pro prius amp. let gratiam vide etiam glo. in vers. valli dam. et glo. f. in. in cl. si. Romanus de preben. et an b. motus proprius tollat inhabilitatem: et an inducat dispensationem. vide Jmol. in cl. ij. de re. penum. in notabilibus: an cōcessio motu proprio sit latissime c. interpretanda: vide de om. i. An. et domi. Abb. in c. cum nostris. de cōsec. preben. in penult. colum. et an motus proprius firmet gratiam cōtra presumpam voluntatem precedētis. vide lare in. c. i. de si. presby. in. v. et in. c. propter. in. c. quāuis. de prescriptioe. lib. qui dicit quod vbi est motus proprius no. requiritur specialis derogatio. et quādo me tus proprius tollat vitium surreptionis et etiam inhabilitatis vlt. de ter. glo. et docto. not. d. cl. si romanus. de preben. et dicit Bald. et Ange. in l. iij. in pñ. de quadri. prescrip. quod motus proprius operatur idem qd. clausula non obstat. Item operatur quod valeat rescrip. tum quod alias a parte non poterat impetrari fin. Bald. in l. si. in. ij. et l. i. in ten. ref. in. non pe. s. Et quādo motus proprius tollat vitium surreptionis. et iur.

met gratiam. vide Bald. in l. iij. de cri. sacri. et dicit Bald. in l. impetratis. §. si miles. j. de imp. quod me. tus proprius p. incipit errant non facit valere pri uilegium. ar. l. quidam cōsuebar. de re iudic. et quādo do. presumatur motus proprius. vide fin. Bal. in l. nec dānos fa. C. de preb. im. pe. offic. C. Adde de clausula la motu proprio. vltra Feli. in. c. ceterum. et in. c. qñ. et in. c. ad aurea. de prescrip. Paul. de cast. cens. c. lxxx. et Ro. cons. ccc. vij. et in quāto barro. l. eq. tur de cec. clausula in. ma. i. de nu. l. si furios. no. i. l. ta. is. §. si. ff. de do. cau. nec. Et sic concludo opi. Jo. esse v. iorem ex qua no. i. q. et idēntitate rationis. hō inducitur cōtra recrio legis et illud qd. dicit. ff. de legi. l. non possunt. q. leges et edictate ratiōis trahuntur in ar. est verum qñ p. hoc contra aliquam legem scriptam non ventremus. vt. hic. C. Quero vtrum hodie possit cōcedi privilegium q. ne currat prescriptio nisi centū annuū. Bl. dicit q. sic i. q. res. d. fa. c. iij. redit ad sua naturam vt fuit in ecclesia Nonātula.

¶ Pau. de cast. esse iuris. **¶** In ciuitate. Et de prescrip. contra ciuitatem vide Bal. in l. iij. C. ne rei do. vel repl. in l. iij. C. communia. de viciap. **¶** Andrea. Poma. C. Et idēntitate rationis. vide Pa. cons. xxx. celum. q. in fin. volu. ij. et cons. c. ij. in f. dubio. co. vo. c. Feli. in. c. trans. laro. de c. nli. col. v. et seq. Lepol. cons. lxxx. col. ff. et cons. lxxxij. col. iij. et Bar. cons. ij. col. ff. et Bar. cons. xij. col. iij. vol. ser roma. cons. cl. et iuno. consil. lxxxij. et vide Alez. cons. c. lxx. col. iij. volu. ij. et seq. col. m. v. et omnino ant. vbi declarat cons. cccij. et vide etiam Jaso. in l. po. s. huius. j. de cōtra. col. vj. et seq. c. anna. xxx. col. ij. fin. et xxx. col. iij. et l. iij. anchor. in. c. canonum ita. tuta. col. m. vj. de conslitu. et Panca. in d. c. trans. lato. et ar. et. xxx. col. m. ij. ad fi. et seq. c. pa. in. c. ff. col. m. iij. de prescrip. et Zapam. cons. de c. cl. xij. et al. s. xvij. col. pen. et are. cl. c. l. et. cl. iij. col. iij. et Jaf. in l. i. qui admitt. col. iij. in. f. in. l. emancipata. co. titu. col. penul.

Si qua p calumnia ad de q pau. de ca. dicit hanc. l. norada q si aliq de loquinis prius venies poss...

Hanc. l. vidistis. s. t. l. sacrosan. Sed q tur aut. nunc aut. q dicit id q aut. ins...

Stigillo episcopi creditur. Clericus peregrinus nisi habeat testi...

Quap calu. N. et. r. ep. i. b. l. i. t. e. r. i. s. e. p. i. q. u. e. d. i. s. i. g. i. l. l. o. t. e. p. i. f. i. c. i. t. n. o. e. r. q. n. o. c. r. e. d. i. t. u. r.

Clericus peregrinus nisi habeat testi monium sui ep. qd est notadu p clerici...

Quap paupe. In ep. de elec. tractat mas. r. i. s. e. r. i. s. e. p. i. t. i. o. n. i. s. v. l. t. i. m. a. n. i. v. o. l. u. n. t. a. t. i. v. i. d. e. r. e. r. i. b. i. r. a. t. u. f. i. r. m. i. t. u. s. o. s. s. i. s. t. i. t. o. c. i. t. g. l. r. a. t. u. s. e. z. d. e. i. u. r. e. f. i. r. m. i. t. u. s. f. i. z. d. e. f. e. c. i. t. n. o. i. s. t. a. s. g. l. q. s. u. n. t. n. o. t. a. d. e. r. e. n. e. f. e. c. i. o. e. a. s. a. l. i. b. i. p. o. n. e. q. d. p. m. i. t. t. o. r. a. t. u. f. i. r. m. i. t. u. s. h. a. b. i. t. u. s. r. e. t. t. i. p. u. l. a. t. i. o. n. i. s. c. o. m. i. t. t. i. t. f. i. v. e. n. t. a. d. d. e. i. u. r. e. s. u. e. d. e. f. a. c. t. o. r. u. s. f. i. p. m. i. t. t. e. r. e. s. o. l. u. z. r. a. t. u. h. a. b. i. t. u. r. i. n. i. c. v. e. n. i. e. d. o. d. e. f. e. c. i. t. n. o. i. s. c. o. m. i. t. t. i. t. f. i. p. u. l. a. t. i. o. n. i. s. v. r. l. p. e. c. u. r. a. t. o. r. i. s. f. i. r. e. m. r. a. h. a. b. e. r. e. c. c. o. m. m. i. s. i. u. s. i. n. i. u. d. i. c. i. a. d. i. c. i. t. s. e. n. s. r. e. n. t. i. a. i. n. t. e. r. l. o. c. u. t. o. r. i. a.

Omnia iussus iudicis dicit sensu interlocutoria. Clerici de iure canonico possunt iurari...

Om clericis. No. q. ois iussus iudicis t. o. s. i. n. t. a. i. n. t. e. r. l. o. c. u. t. o. r. i. a.

Deo no. q. clerici no debent iurare. s. de iure canonico poss...

Clericus p reb eccleie nisi habeat testi monium sui ep. qd est notadu p clerici...

Episcopus p reb eccleie nisi habeat testi monium sui ep. qd est notadu p clerici...

Episcopus p reb eccleie nisi habeat testi monium sui ep. qd est notadu p clerici...

Episcopus p reb eccleie nisi habeat testi monium sui ep. qd est notadu p clerici...

Episcopus p reb eccleie nisi habeat testi monium sui ep. qd est notadu p clerici...

Episcopus p reb eccleie nisi habeat testi monium sui ep. qd est notadu p clerici...

Episcopus p reb eccleie nisi habeat testi monium sui ep. qd est notadu p clerici...

Episcopus p reb eccleie nisi habeat testi monium sui ep. qd est notadu p clerici...

Episcopus p reb eccleie nisi habeat testi monium sui ep. qd est notadu p clerici...

rijs. no habet locum satisfactione de iudicio nisi in dicitur solvendo put in iudicio r no dantur...

ueru noie spozular. qd est notandum p statutus huius civitatis qd ep i aliq...

Justa ignorantia excusat que a con demnatione expensarum.

In expensis qe no solum condemnatur ppter calumnia sed etiam ppter re meritatem.

Generaliter. Ista e bona aut. hysus cam no ferat. vides hic...

Ista e bona aut. hysus cam no ferat. vides hic aure. que loquitur de sa...

Ista e bona aut. hysus cam no ferat. vides hic tiste satisfactorio de consuetudine no p...

Ista e bona aut. hysus cam no ferat. vides hic ut hie dicitur ex tali scriptura aliq actio...

Ista e bona aut. hysus cam no ferat. vides hic aut interuenit simplex scriptura si...

Ista e bona aut. hysus cam no ferat. vides hic tunc aut vel officiu iudicis vel co ditrio...

Ista e bona aut. hysus cam no ferat. vides hic ex ista aut. aut interuenit stiplo. r actio...

Ista e bona aut. hysus cam no ferat. vides hic r i qrit actio vtilis ex stipulatioe q qri...

Ista e bona aut. hysus cam no ferat. vides hic tur sibi p officiale qd est notandu. dicit...

Ista e bona aut. hysus cam no ferat. vides hic in. l. no. quasi in principio. ff. de pup. sal...

Ista e bona aut. hysus cam no ferat. vides hic Quero vtrū qd ppter istam...

Ista e bona aut. hysus cam no ferat. vides hic ignorantia excuset ad expensaz pdenaz...

Ista e bona aut. hysus cam no ferat. vides hic r i. c. dicit qd sic. Sz vtrū iuramentū...

Ista e bona aut. hysus cam no ferat. vides hic calumie excusat ad expensaz. q. p. tractat...

Ista e bona aut. hysus cam no ferat. vides hic Hinciter istud est verū iuramentū...

Ista e bona aut. hysus cam no ferat. vides hic calumie excusat a psumpta calumnia...

Nulli. quis dicat executor. vide Bart. in cōf. xxx. vii. incip. constitutio ramarmensis. And. barb.

Nulli licere. de intellectu huius aut. vide Bart. docto. in aut. hoc amplius. de fidei. Quid si dicitur...

Nulli licere. de intellectu huius aut. vide Bart. docto. in aut. hoc amplius. de fidei. Quid si dicitur...

Nulli licere. de intellectu huius aut. vide Bart. docto. in aut. hoc amplius. de fidei. Quid si dicitur...

Nulli licere. de intellectu huius aut. vide Bart. docto. in aut. hoc amplius. de fidei. Quid si dicitur...

Nulli licere. de intellectu huius aut. vide Bart. docto. in aut. hoc amplius. de fidei. Quid si dicitur...

Nulli licere. de intellectu huius aut. vide Bart. docto. in aut. hoc amplius. de fidei. Quid si dicitur...

Nulli licere. de intellectu huius aut. vide Bart. docto. in aut. hoc amplius. de fidei. Quid si dicitur...

Nulli licere. de intellectu huius aut. vide Bart. docto. in aut. hoc amplius. de fidei. Quid si dicitur...

Nulli licere. de intellectu huius aut. vide Bart. docto. in aut. hoc amplius. de fidei. Quid si dicitur...

Nulli licere. de intellectu huius aut. vide Bart. docto. in aut. hoc amplius. de fidei. Quid si dicitur...

Nulli licere. de intellectu huius aut. vide Bart. docto. in aut. hoc amplius. de fidei. Quid si dicitur...

Nulli licere. de intellectu huius aut. vide Bart. docto. in aut. hoc amplius. de fidei. Quid si dicitur...

Nulli licere. de intellectu huius aut. vide Bart. docto. in aut. hoc amplius. de fidei. Quid si dicitur...

Nulli licere. de intellectu huius aut. vide Bart. docto. in aut. hoc amplius. de fidei. Quid si dicitur...

Nulli licere. de intellectu huius aut. vide Bart. docto. in aut. hoc amplius. de fidei. Quid si dicitur...

Nulli licere. de intellectu huius aut. vide Bart. docto. in aut. hoc amplius. de fidei. Quid si dicitur...

Nulli licere. de intellectu huius aut. vide Bart. docto. in aut. hoc amplius. de fidei. Quid si dicitur...

Nulli licere. de intellectu huius aut. vide Bart. docto. in aut. hoc amplius. de fidei. Quid si dicitur...

Nulli licere. de intellectu huius aut. vide Bart. docto. in aut. hoc amplius. de fidei. Quid si dicitur...

de gless. in cap. present. et que ibi addidi. de off. sic. ord. in. vi. r. Jaf. in. l. sic licet. col. li. de cella. it. idem dicit in questis a parte r aliunde qua rater. e...

de gless. in cap. present. et que ibi addidi. de off. sic. ord. in. vi. r. Jaf. in. l. sic licet. col. li. de cella. it. idem dicit in questis a parte r aliunde qua rater. e...

de gless. in cap. present. et que ibi addidi. de off. sic. ord. in. vi. r. Jaf. in. l. sic licet. col. li. de cella. it. idem dicit in questis a parte r aliunde qua rater. e...

de gless. in cap. present. et que ibi addidi. de off. sic. ord. in. vi. r. Jaf. in. l. sic licet. col. li. de cella. it. idem dicit in questis a parte r aliunde qua rater. e...

de gless. in cap. present. et que ibi addidi. de off. sic. ord. in. vi. r. Jaf. in. l. sic licet. col. li. de cella. it. idem dicit in questis a parte r aliunde qua rater. e...

de gless. in cap. present. et que ibi addidi. de off. sic. ord. in. vi. r. Jaf. in. l. sic licet. col. li. de cella. it. idem dicit in questis a parte r aliunde qua rater. e...

de gless. in cap. present. et que ibi addidi. de off. sic. ord. in. vi. r. Jaf. in. l. sic licet. col. li. de cella. it. idem dicit in questis a parte r aliunde qua rater. e...

de gless. in cap. present. et que ibi addidi. de off. sic. ord. in. vi. r. Jaf. in. l. sic licet. col. li. de cella. it. idem dicit in questis a parte r aliunde qua rater. e...

de gless. in cap. present. et que ibi addidi. de off. sic. ord. in. vi. r. Jaf. in. l. sic licet. col. li. de cella. it. idem dicit in questis a parte r aliunde qua rater. e...

de gless. in cap. present. et que ibi addidi. de off. sic. ord. in. vi. r. Jaf. in. l. sic licet. col. li. de cella. it. idem dicit in questis a parte r aliunde qua rater. e...

de gless. in cap. present. et que ibi addidi. de off. sic. ord. in. vi. r. Jaf. in. l. sic licet. col. li. de cella. it. idem dicit in questis a parte r aliunde qua rater. e...

de gless. in cap. present. et que ibi addidi. de off. sic. ord. in. vi. r. Jaf. in. l. sic licet. col. li. de cella. it. idem dicit in questis a parte r aliunde qua rater. e...

de gless. in cap. present. et que ibi addidi. de off. sic. ord. in. vi. r. Jaf. in. l. sic licet. col. li. de cella. it. idem dicit in questis a parte r aliunde qua rater. e...

de gless. in cap. present. et que ibi addidi. de off. sic. ord. in. vi. r. Jaf. in. l. sic licet. col. li. de cella. it. idem dicit in questis a parte r aliunde qua rater. e...

de gless. in cap. present. et que ibi addidi. de off. sic. ord. in. vi. r. Jaf. in. l. sic licet. col. li. de cella. it. idem dicit in questis a parte r aliunde qua rater. e...

de gless. in cap. present. et que ibi addidi. de off. sic. ord. in. vi. r. Jaf. in. l. sic licet. col. li. de cella. it. idem dicit in questis a parte r aliunde qua rater. e...

de gless. in cap. present. et que ibi addidi. de off. sic. ord. in. vi. r. Jaf. in. l. sic licet. col. li. de cella. it. idem dicit in questis a parte r aliunde qua rater. e...

de gless. in cap. present. et que ibi addidi. de off. sic. ord. in. vi. r. Jaf. in. l. sic licet. col. li. de cella. it. idem dicit in questis a parte r aliunde qua rater. e...

de gless. in cap. present. et que ibi addidi. de off. sic. ord. in. vi. r. Jaf. in. l. sic licet. col. li. de cella. it. idem dicit in questis a parte r aliunde qua rater. e...

de gless. in cap. present. et que ibi addidi. de off. sic. ord. in. vi. r. Jaf. in. l. sic licet. col. li. de cella. it. idem dicit in questis a parte r aliunde qua rater. e...

Andrea. Poma.

Andrea. Poma. Secum do no. Usi

de gless. in cap. present. et que ibi addidi. de off. sic. ord. in. vi. r. Jaf. in. l. sic licet. col. li. de cella. it. idem dicit in questis a parte r aliunde qua rater. e...

nam quod alias obtinuit... in hospitali quod est ipse...

Instructio facta de captivis seu... pauperibus valet... Episcopus quando fuit institutus...

Quis ad de...

clinandam. Cuius institutio... manatur captivi vel pauperes... Episcopus actiones hereditarias...

Pauperes. Et quando relinquitur pauperibus... intelligitur de fratribus minoribus...

secundum voluntatem alicuius servi... captivitate de lege...

Episcopus interat... de hac materia late per...

Loco heredum... Uide bar. in l. heredes... In lege... Et vide...

Legata facta pro redemptione captivorum... valent licet hereditas non...

Captivus. hic casum in quo... valet legata licet testamentum non...

Satisfacere creditoribus... si deus solus potest satisfacere...

de bonis rei principalis... ter. ff. mand. fact. j. vbi de crim. ag. opz. aut. qua...

Omni lege... Testamenta clericorum facta sup bonis eorum...

Quis in conscribere... Ceterum est vnicuique remittitur...

Causa cessante cessat effectus... Omnes religiosi et clerici...

Generaliter... Religiosi et clerici in sacris ordinibus...

Dictio confessum... intelligitur intra quatuor menses...

Resbyteros... No. istum text. ad illud qd dicitur...

Captus si fugit an habeatur pro confessio... Captus si fugit an habeatur pro confessio...

re creditorum de bonis rei principalis... Sed si fideius...

Postulatio in casu huius legis... transfertur ad legem...

Propterea... No. rex. aut ibi post legitimas penitus...

Quodis civilis et naturalis equi... b parantur...

Conobis... Per inter religionis solummodo...

Intellectus eorum qui habentur... in l. post legatum... Raptores... Deo nobis...

possit repeti q̄o vide p̄ bal. in. iij. col. ex opposito
ad intellectum huius. Et que dicuntur an sint ve
ra vide ino. post gloss. in. l. cum vorem. in. p̄nc. ff. i.
soluto matrimonio.

Andreas Pomare.

In dno
q̄ mores. in casum mortis in illum casum vendi
equarant. vide Alex. i. mores ciuiliu & naturaliu equarant
in. p̄nc. ex. a.

Hoc etiam. Religiosi ex testō
renitibus & agnatis atq; cognatis suc
cedunt ac si essentem seculares.
hoc dicit.

Is ita. Iudei heretici vel pagas
ni chulianos seruos h̄re
no p̄nt pena hac. l. haruta. h. d. Et has
beni. rubrica. f. ne iudei macipia. h. p̄i.

De piguo. vide ad h̄c. l. Feli. in rub. de spon. col. v.
et vide Alex. d. silio. ex. f. col. fi. vo. si. vbi dicit q̄ ingre
dies monasterium officii legitime.

Negotiatores. Dodi. h̄mure. vide. l. f. s. cura.
de offic. p̄f. ec. vrb.

Nemo. et adde id quod h̄c habes q̄ frequentia
criminis granat delictum vide que habes in. c. f. de
cler. percul.

Execris sc̄i debeat exarcarari. et no. q̄ istud sta
tutum no potest ad eū q̄ erar carcerari. p̄ cr̄ie falsi
casus est sibi. ad hoc p̄derauit bar. in. l. lucius. in
fi. ff. ad turp. lequif. h̄ro. in. s. de p̄i. in. ver. istam
fals. It̄ facit q̄ no. in. l. conelia. s. v. in. c. ff. de fac.
q̄ no. Bar. in. l. l. l. c. i. s. q̄ illi. ff. de publi. in
p̄nc. oppositōis. Sed qd si stat statuti q̄ carceras
tus p̄ quinqueñiu debeat offerri in festo sancti. h̄er
culant. et nulli reperiat h̄eritē p̄ quinqueñiu d̄xi post
bar. l. iij. s. p̄oi. ff. d̄. inf. l. i. h̄. q̄ ex. d̄. sen. l. q̄. iste
rep. est. no. it. vide q̄ d̄xi post bar. in. l. sepe. ff. de re iu
di. ad de. q̄ pau. de ca. dicit notari h̄ic q̄ occidit oc
cidat. et si statuti hoc dicitur qd d̄xi intelligi dolo
et ita dicit plures iuulisse. tu ad de. Baldum cō silio
co. l. iij. in. lib.

Andreas Pomare.

Et semel exarcaratus est. Et vide barb. of. clviij. co.
p̄. vo. i. r. xij. of. iij. col. iij. e. r. of. iij. col. ij. vol. ij.
et of. iij. col. v. iij. r. lea. eo. vol. ij. r. in. a. si q̄. r. in. c.
sup. literis. de rescrip. r. Bal. in. l. cū d̄. no. f. de p̄i.
cl. imp. of. et vide gl. r. ibi. do. in. c. hoc velle. r. d̄xi.
vbi dicit qd retrōas cr̄imē leue p̄t deponi. r. Fel. in
c. ar. si clerici. s. de dul. col. h̄. de in. d̄. r. barba. of. ij.
co. vij. vo. i. et vide pulchre ad illi. r. p̄. in. c. iij. in. c.
cunana. col. ij. in. fi. de ele.

Iurisdicōis. et qd iurisdicō sit et effectus eius
est p̄ta. ad de. d. d̄. a. i. f. o. r. e. f. e. r. e. n. t. e. b. a. r. h̄. i. c. i. e.
significati. ar. v. ij. de fo. cōp. r. la. ro. in. i. i. o. i. n. g. i. n. i. i. s.

Andreas Pomare.

Prorogare. id est in termino progoro q̄i termi
ni progorio sit cum oibus suis qualitatibus ita bar.
in. l. i. s. post operis. l. i. n. i. t. a. t. u. m. p. e. r. f. e. l. i. c. i. u. c. a. u. s. u. m.
que. extra. de re iudi.

De episcopali audientia. Rubrica.

Vendere q̄ quis cogatur r̄ in v̄dendo qd possit
se modus statui.

Negotiatores. Not. ex hac. l.
vendere r̄ in vendendo modum ista
tueret. h̄ereticam in. l. in ammonam
ad. l. i. i. l. de anno.

Appellare q̄ non liceat ante sententiam.

Clericus. Ille qui ante diffi
nitiam suam ap
pellat causa frustrandi iudicium mult
trabit. h. d. C. No. q̄ ante suam diffini
tionem non h̄ appellare. h̄abuilis in. l.
pe. ff. quo. ap. n. r. c. c.

Statuti quod carcerati extrahantur in die
veneris sancti non comprehendit semel exarces
raturum.

Emo. Circa ista. l. querit vru
ista. l. debeat intelligi q̄ capi
ni erroro dimittant an h̄o extra carce
rē ponant. v. de acere habet. r. h̄. q̄ d̄xi
intelligi q̄ ex toto dimittant. q̄ fauosa
bilis est extrahi. r. h̄. p̄i. r. u. d. o. i. n. t. e. r. p. a. r. a. t. u. m. e. l. t. c. o. n. t. r. a. C. Ultimo no. qd si statuti est in ciuitate t̄ quod
q̄ reperit in carcere. p̄ maleficium in die veneris sancti
deat exarcarari. mō qdā fuit carcerari. r̄ semel ex
carceratus est. certe no d̄xi terū ex eadē cā exarces
rari. casus est h̄ic in fine. tene menti.

Ad dictos. Itam. l. habes infra de ap
pellatio. dic vt in ead. vt
ibi.

Qui ex. Bona. l. et. in hac. l.
tractat totā materiam
progorationis & iurisdicōis de qua h̄as
buillis tactum in. l. i. s. ff. de iurisdicōi.
omnium iudicum. r̄ plenius. ff. de iu
di. l. j.

Iudex cuius iurisdicō per partes progoratur
iudicari in termino iurisdicōis progorare que at
tenditur circa appellacionem admittendam vel no
admittendam.

Episcopale. Ita ē bona. l. m. l. i.
in. No. q̄ h̄ aliqui
lignit cū aliquo progorando iurisdic
tionē de sua lara ab illo iudice iudica
tur sicut de sua qd d̄xi vt v̄gicōe pro
p̄ie iurisdicōis vt si ab eo alias appellare no possit
nec mō possit. no tergo habent similitudinē iurisdic
tionis iudicis eorū q̄ progorant iurisdicōis h̄ iudicaf
sedm vires & similitudinē iurisdicōis progorat. qd
perpetuo tene menti.

Tatuimus. Itam autem. non ap
probar consuetudo
sed statuta circa h̄c inducunt aliam for
mam iuramenti. ideo illa seruata r̄.

Impens. h̄ac. l. habet de h̄o ad h̄bū
in. l. i. s. in. l. i. in. c. o. n. t. r. a. c. i. u. s. i. b. s. f. de non
numera. pecu. r̄.

Menones. Itam. l. semp fuit in a
terpuitata quod de
beat emancipari filius vel filia in casu
huius. l. vt gl. dicit r̄ temp. ponit ex p̄li
in. l. in. i. n. i. c. ff. de legi. in. casu hui. i. r. c.

Hereticus. Itam. l. habuillis de ver
bo ad verbum in. l. vlti. j.
de spon. r̄.

Relides. Defensores ciuitatum
habent nec merum nec mixtum impes
rium nisi in causis pecuniariis vsq;
ad centum aureos. hodie verosunt que
dam ciuitates in lombardia et etiam in tuscia que
habent ex p̄uilegio ab imperio: quēdā a papa: que
dam ex illa constitutione de pace constant. quedam
ex usurpatione r̄.

Creationibus. Hanc. l. habes
de verbo
ad verbum. r̄. de cura. fur. l. in. vide gloss. in. s.
per verbo conscriptio. quam vide et nota. d̄xi in. l. i. s.
pecies. ff. rem. r. ha. vbi est glo.

Am dementis. non est addenda
afflicto afflicto r̄.

Ancimus. Itam. l. habes de ver
bo ad verbum. r̄. de anna
li. ex cep. l. vt perfectus r̄.

De hereticis: manicheis: & schismaticis. Rub.

Mnes. intellige hanc. l. vt. gl. dicit qd
dir. r̄. no. hunc r̄. in. fi. et intelligit gl. r̄.
est hereticus si pertinaciter cre
dit. r̄. no. hunc r̄. in. fi. et intelligit gl. r̄.
est hereticus ex causa heretis vel si per an
num stat in excommunicatione quod est infamia.

Excommunicatus quādo possit testamentū cōdere
et quando instrumenta conficere. nu. 3.

Redentes. Ita est bona auf.
er h̄ic videtur casus
quod excommunicatus non sit infamia
nisi i quando est excommunicatus ex
causa heretis & iterit in excommuni
catione per annum. C. Secundo h̄c videtur casus
excommunicatus t̄ potest facere testamentū nisi
fuerit excommunicatus pro heresi: et in ca iterit p̄
annum. h̄ic etiam videtur casus quod excommuni
catus possit conficere publica instrumenta nisi fuc
rit excommunicatus pro heresi: et iterit in ea per an
num. vt. d̄xi. in. l. r̄.

Imperatores Federicus quod fuerit destructus
per hanc auf.

Herod. dominus. Per h̄c auf.
fuit destructus impera
tor Federicus quia t̄ papa propter auf.
concessit Carolo regnū sicilie per que
adhuc d̄xi etiam hodie. Bar.

Lex semper loquitur.

Conditio ex loquitur ex statuto hodie condito.

Heriani. Itam. l. habes de h̄o ad h̄bū
hac. l. i. s. i. b. i. s. e. m. p. v. i. r. i. d. i. o. b. s. e. i. v. a. n. t. a. v. a. l. i. t. u. r. a. s.

Facere testamentum. vide que not. Bar. in. l. i. s.
de sac. fan. ec. r̄ in termino Bar. in. l. i. s. querant r̄ de
reit. ff. et Bal. in. l. i. s. in. i. j. col. i. C. de secun. nupt. ad de
quod sit heretis r̄ qualiter probetur. Bal. cō. ex. r̄.
et. cl. x. f. de. cō. s. i. l. i. o. x. p. x. i. i. r̄. cō. s. i. l. i. o. x. c. l. x. v. i. j.

Publi
ca iustit
quia mēta. di
si possi bar
conditio. l. cas
dem. in. fi.
ff. ad. l. i. u. l.
rep. sed an
possit esse
rethē a
Bar. in. l. i. s.
sui. rep. in
r̄. r̄. i. col.
C. de her.
in. fi.

Semp
loquitur.
Sui statu
rum semp
dicit l. c. q.
pro quo fa
cit r̄. i. c. c.
cū man. h̄
in. ver. mo
sica lex
clamar. de
celeb. mif.
quod facie
ad. q. de q̄
per bar. in
l. pecunia.
C. de cōd.
ob cau. q̄
refert ale
pā. in. l. i. s.
f. ff. de ver.
oblig.

Semp
loquitur.
Sui statu
rum semp
dicit l. c. q.
pro quo fa
cit r̄. i. c. c.
cū man. h̄
in. ver. mo
sica lex
clamar. de
celeb. mif.
quod facie
ad. q. de q̄
per bar. in
l. pecunia.
C. de cōd.
ob cau. q̄
refert ale
pā. in. l. i. s.
f. ff. de ver.
oblig.

Statum quod nullus populus
cedat actionem nobis comprehendit
cessionem factam per popularem
forensi: qui postea cessit nobili.

Iuris ordo
Ita lex est in argu. r̄
facit ad. q. statuti est
in ciuitate ista q̄ nullus
popularis cedat actionē nobili. mō q̄
dā de ciuitate ista p̄pari cessit actōs
cuidā forensi. qd no est p̄hibito ille for
rens cessit cā nobili. an valeat ista lex
It̄ facit q̄ no d̄xi vult em statuti hui. r̄
uicariis qd nullo modo p̄nient ad no
biles actio alicuius popularis. p̄ hoc
facit. f. de natu. l. i. l. iij. hoc rangitur per
Ba. de del. in. auf. vt dece. non fiant cō
mu. ec. r̄. circa. fi. r̄.

Facultas p̄bationis d̄xi gustari.
Hereticis q̄ testimonia sunt interdita.

Doniam. est val
de nota. l. r̄. Not. qd non
t̄ debet angulari pro
bationum facultas.

Quero quid est hodie iurisdicō
iudicaria. due sunt opiniones:
vna quod testimonio super actis que
sunt in iudicio sunt eis interdita r̄ d̄xi
quod non.

Facit
quod non.

Probatum. facultas. An ergo iude p̄ssit esse
rethē adde r̄. i. q. v. i. c. h̄ hereticus. r̄ extra de rest.
c. in. d̄. r̄ ad istū r̄. vide bar. l. cū mulier. i. h̄. fo. ma.
et vide auf. h̄ic p̄stis. r̄ vide spe. in. r̄. de rest. s. f. s. f.
itē q̄ iude. vel paganus. r̄ ibi qd si deponit iudens
pro iudice non valet contra chulianum tamen si alij
quod ibi pro eo facit bene valet.

Interdita. et sic vt q̄ acta p̄nt p̄bari per testes
de quo per Bar. r̄ Bal. in. l. i. s. in. arbitria. f. de ar. bit.
s. h̄ij

Facit
quod non.

Facit
quod non.

Facit
quod non.

Facit
quod non.

Facit
quod non.

Facit
quod non.

Facit
quod non.

Antic 8 Interpretatione necessariam non tam
mareris. Zude bal. m. l. i. erin
l. iustitia. 9 Interpretatio probabilis non est ne
ff. de iust. et iure. Et potest fieri a quolibet doctore.
qđ no. in. l. 10 Nullus cogitur scire opi. doctores.
filius. de 11 Principes videtur facere illam inter
do. Contra ruz videt pteationem que fit super consuetu
no. Bart. 12 Senatores pnt legem interpretari.
m. l. qm. 13 Differentia inter ius scriptum et equi
tatem.

Inter equitate. b
Beneiter hoc intendit
fm veram lectu. quam
intendo tenere ius scri
ptum. pnterferat equitati no scripte
sot pnticeps pot aliud statere. h. d.
fm verosiem lectu. No. summariu.
C Nor qđ pnterferit pntis pro futu
ro fm vni intellectu. C Henio ad ap
paratu fm ista lectura. quero exēpla
glo. ponit. l. pnterferat. qui et a quibus
mandati. l. inter causas. §. no omnia.
Ad ista lec. oppo. j. ad maced. l. pnt
m. l. vbi seruat equitas. dicit glo. ibi
lari? ponit equitas qua ius scriptu.
quid vult dicere. ecce ius scriptum et
equitas no contradicit. imo fe compa
tunt. exemplū. na it s scriptu loquit
bat em de filiofo. recipere munu. et
per equitate exēdit ad nepotes ideo
no contradicit sed magis concordat.
Tu dicas. lex cotraria loquit in equi
tate scripta. et sic no contradicit pnter
dēti positioni seu lecture. Sol. fatcor
qd illa equitas est redacta in scriptis.
postea per legum interpretet: tamen
ab initio no erat redacta in scriptis et
isto respectu facta fuit ista op. C Ad
ide opp. ff. ad macedo. l. kd et iustan?
S. mutui. Sol. glo. ibi equitas scripta
ponit stricium q scriptu. vel verius
in. d. S. mutui preponit rigor no equi
tas. C Ppo. et vide qd iste text. sibi
cotradicat in eo qđ dicit interposita
in pnterito: si enim interpretatio est
tam facta: ad quid aditur pnticeps?
certe no video. Huius timore expono
interpretatio id est interponenda: et sic
trepus pro reponde ponit vel aliter dī
co qđ erat ante interpretata in finib?
in iustic: no em redacta in scriptis. nec
nobis manifesta et terminata. ideo
pnticeps adit. vt illa interpretatione
nobis eradat vel declarat. C Pp. j.
po. j. de iud. l. placuit. Sol. ibi loquit
de equitate scripta et iure scripto quo
4 Tcasu pnterferat equitas nec est necesse

qđ ad ea pnticeps. hic vero loquit de equitate non
scripta. mo. o. habetis prima lectu. expedita. C Ad
ista lectu. op. extra glo. et videtur qđ semper equitas
debeat obseruari: ideo iurat quilibet officialis ser
uare equitate secundum qđ sibi visum fuerit: vt in au
ren. iustan. qđ pntia ad hīs. §. equus. Sol. illud
intelligo qđ debet seruare equitate in his que fuit
arbitrio comittitur. In his que a lege sunt decisa
debet legis decisionem seruare. ita dicit Jmo. extra
de consti. c. i. ita debetis intelligere hanc materiam.
C Secūdo modo legit de iure no scripto et de equi
tate no scripta. vt. b. gratia. nos no habemus leges
que loquant de feudis: quocir an monachus succet
dat in feudo: de rigore sic: qđ fili? succedit patri licet
sit monachus. vt. l. deo nobis. §. de episc. et cleri. de
equitate est cotrariū? quia no potest de iure pnt
stare debita seruitia. pnterferat equitas: et ita est
terminatum. et colla. ff. de feu. sic. cotrariet. c. si cleri
cus. Dices in istud non est bonum exemplum postqđ
reperitur determinatum: quia. l. hoc est declarati.
Solu. exemplum predictum habebat locum anteqđ
illa declaratio esset facta. C Secundum hoc habes
in. l. nostra. quod quando ius no scriptum repugnans
equitati debet adiri pnticeps? hoc intelligit vtrum
nisi habeamus simile secundum quod illud dubiū
potest declarari et intelligi similem scilicet legē vel
consuetudinem. vt. ff. de legi. l. no possunt. et. de quib
bus in pnti. rangam. §. cum de nouo. C Tertio
modo legitur ista lex in vtrorqđ scripto. scilicet iure et
equitate scriptis secundum hanc lectu. beneiter hoc
dicit. Declarationem pnticeps inter rigorem et equi
tatem omnes debent seruare hoc dicit lexista. et. l. i
cet hoc lectu. sit verum in non tamen habet ambigui
tationem. C Ppo. in iud. quod solus pnticeps pot
est interpretari inter equitatem et ius scriptum.
Contra. imo quilibet iudex procedēdo de similibus
ad similia. vt. ff. eodem. l. non possunt. Item quilibet
doctos potest dare suas interpretationes et solutio
nes cotrarioum vt infra de profess. qui in vrb. con
stan. l. prima. libro vndecimo. Sol. glo. no. et bene de
bes? scire quod quedam est interpretatio generalis
et necessaria et in scriptis redigenda et istam potest
facere solus pnticeps vt hic. C Queda est interpre
tatio necessaria et in scriptis redigenda non tamen
est generalis et istam potest facere quilibet iudex et
proferre sententiam procedēdo de similibus ad si
milia: vt dicat. l. non possunt licet ista interpretatio
sit necessaria et inter ipsas partes et in scriptis res
dissent: tamen non est generalis. vt. l. nemo. infra
de senten. C Tertia est interpretatio probabilis et a
men non est necessaria: et potest in scriptis redigi: vt
interpretatio docto. quia nullus te cogit? si staropi
nio. docto. et de ista etiam non loquitur hec lex.
C Alterius oppo. de. l. minime. et de. l. si de interpre
tatione. ff. eodē. Sol. illa est interpretatio que fit per
consuetudinem et quam videtur facere pnticeps qui
consuetudinem approbat et sic cum illa concordat.
C Item oppo. de. l. non ambigitur. ff. eo. Solu. eodē
modo ibi senatores? possunt interpretari legem: qđ
hoc videtur facere pnticeps autoritate. vt dicem. j.
eo. l. si. C Ppo. de. l. noimam. §. de offi. pntis. pntis.
Solu. eodem modo. Pro declaratione legis que

ro que fit differentia inter equitatem et ius. Respō. a
ius scriptum? seu rigor iuris videtur dectio que fit
secundum regulas iuris scriptas. Equitas vero dicit
tur quedam facti comenentia seu comenentis quod
dam. Istud probatur in. l. nulla. ff. eo. ibi nulla iuris
ratio aut equitatis benignitas et hoc etiam probat
in hac. l. et. l. placuit. et de iudi.

1 Epistole pontificis faciunt ius generale.
2 Impugnantes rescripta pnticipis qualiter puniant.

De ex relationibus.

Rescriptum pnticipis non facit ius ge
nerale. et qui de eo dubitat punietur.
hoc dicit. Duidit in duas partes. scz
cunda ibi: nec ab aliquo. C Ppo. j. eo. l. si.
impuntes de tota causa cognouit. et diffinitioe pro
nuntiantur hic fecus vt videbitis. j. l. pntis. C Secun
do oppo. fm hoc decretales epistole que sunt in vos
lumine decretalium non sunt ius generale: et sic est
cotra. et. dist. c. i. Sol. ibi loquitur de his que redas
ta sunt in corpore iuris: tunc aliter papa de suis epi
stolis statuit qđ esset ius generale. Imperator cons
trarium statuit in suis legibus. unde aliud in episto
lis pape aliud in epistolis pnticipis. C Ppo. supra
in prima constitutione circa finem. Sol. ibi loquitur
de his que sunt in corpore iuris redacta hic fecus. 2
Item oppo. infra que fit lon. confic. l. si in fi. Sol. vt
in glo. C Item oppo. ff. quod quisqđ iur. l. sol. vt in 3
glo. C Tertio oppo. et videtur quod illi qui impu
gnant rescripta pnticipis aliter puniantur: vt. l. pntis.
2 et. §. de sacrosan. ecclie. solu. Item dunt diuersitate
pntis legum dicitur penne imponuntur violentis? 5
ca. vt dicitur legibus vidistis et etiam in ista. vbi au
tem nulla pena esset statuta possunt puniri pena fas?
et itegit vt infra de crimi. facill. l. disputari. que est se
cunda et.

Reges ut

locutionibus et. In prima ponit quas
iter ius generale cognoscitur. In secūda
ta ponit quod inter locutiones pnti
pis ius generale non sunt. et in prima parte ponit sex;
vt cognoscatur vtrum sit ius generale vel non. pntis
ma pars huius legis est clara. C Ad secundam opo
po. j. eo. l. si. solu. ibi: imperator pronuntiant diffiniti
ue et de causa cognouit: vt ibi dicam. Contra in. l. me
tum. §. sed quod pntis. ff. quod metus causa. Sol. l. l.
la est recepta in corpore iuris. C Item oppo. de con
fisi. pecu. l. si. ff. de iuris et fac. ign. l. penult. §. si. So
lu. eodem modo: quia ibi loquitur de his que sunt re
cepta in corpore iuris.

1 Dignum est pnticipem viuere legibus. licet illis
solutus sit.
2 Principes tenent seruare pacta iniuta cũ ciuitatib? c

Igna vox.

Quatuor facti. primo ponit dictu;
secundo rationem: tertio commendat
tationem quarto indicat successoribus.
l. cda ibi: adeo. tertio ibi. reuera. quarta
ibi: et oraculo. beneiter hoc dicit. Equum et dignum
est pnticipem legibus viuere et quilibet habens
rem imperium hoc dicit. Ppo. quia in veritate pnti

decretales epistole. Sed nunquid ea que tagit
beneficia pnticipis possunt per aliu? qua per pnti
pem dirimi. vide per Jo. an. per cass. in. c. cum venis
sent. de iudi. et qđ habet in. c. d. reponde. de arb. in. c. j.
apud que vel quos cotra. fm. in. vfi. feud. et adde qđ
legar? de
latere pot
rescripuz
pape itep
tant. text. et
not. in. c. i.
bus de voluntate non de necessitate.
ita debes intelligere hanc legem.
Quero quid fit imperator fecit pactu
cum aliquo ciuitate. vtrum tenetur
illud pactum seruare. videtur quod
non. quia est solutus legibus. ff. eo. l.
pnticeps. Cotrarium tenet veritas na
pacta sunt de iure cetium vt. l. ex hoc
ff. de iust. et iure. Iura gentium sunt
inmutabilia. vt in l. i. de iure natura
li. §. sed naturalia. ita tenent ibi doct.
et vñ. hic refert et.

Contra ius qui fit cotra. l. non
valet.
Facta cotra sua habent pro infectis.
nu. 17. vbi quando. et nu. 16. et nu. 20.
Quia aliquid pnterferat licet ultra no
procedatur si quis efferit nullum.
Juramentum interpositu super con
tractu in iudicium est nullum.
Offendens legem expresse et eius
verba facit cotra. l.
Fraus legi fit quando quis offendit
verba. l. sed non memem.
Committere in. l. dicitur sine quis fas
cit cotra. l. sine faciat fraudem. l.
Lex quando recipiat interpretatio
nem extensiuam.
Lex generalis et verbu generale qñ
recipiat restrictionem.
Recedere a verbis. l. qñ quis possit.
Communis vsus loquendi pnterferat
proprie significationi.
Statutu qđ facies sanguine in palas
tio puniat no cotra pntis barbitore
plebtorum tantem.

1 Digna vox. et dicit Bald. in. l. si aqua. in. vfi. colu. j.
de ferri. quod licet pnticeps sit sic? l. positum. non
tamen est solutus dicamine rationis naturalis nec
a. l. nature. quia est animal naturale et de hac mate
ria vide in. l. hac consilium. §. ex imperfecto. et ibi
Bal. post glo. j. de testa.
C Addi. no. et ad Bar. hic adde tu Alex. de iure. i. co
fi. §. col. v. et et hoc pntis in. i. v. l. v. l. qñ pnticeps
possit reuocare pntis legem a se concessum.

de appel.
C Reges.
Adde qđ
no. Bart.
i. l. de cot
li. pntis. et
de no. ce.
compo. in
fine. ff. ad
tre. l. apud
iustan. um.
et ibi p
cto. et limi
ta vt nor.
p Postien. et Jo. an. in. c. in causas. de re iud. videbis
cet in interlocutis partibus presentibus quia tunc
habetur pro lege generali. casus est in. l. si. §. eo. et
vide ad hoc de omi. de sancto gēmi. in. c. i. super. §. glo.
extra de consti. in. vfi.
C Digna vox. et dicit Bald. in. l. si aqua. in. vfi. colu. j.
de ferri. quod licet pnticeps sit sic? l. positum. non
tamen est solutus dicamine rationis naturalis nec
a. l. nature. quia est animal naturale et de hac mate
ria vide in. l. hac consilium. §. ex imperfecto. et ibi
Bal. post glo. j. de testa.
C Addi. no. et ad Bar. hic adde tu Alex. de iure. i. co
fi. §. col. v. et et hoc pntis in. i. v. l. v. l. qñ pnticeps
possit reuocare pntis legem a se concessum.

¶ Item legis. Et sic sententia lata extra suam principis esset ipso iure nulla. sicut si esset lata contra legem...

¶ Ignorare leges est lata culpa.

¶ Ignorare leges est lata culpa. Ignorare illud quod omnes scire debent: est lata culpa.

¶ Quando potest decessi de similibus ad similia nisi princeps est aduentus.

¶ Sim de nouo.

¶ Sim de nouo. Sim de nouo. Sim de nouo. Sim de nouo.

¶ Sima diffinitiva principis et eius declaratio habet vim legis.

¶ Sima diffinitiva principis et eius declaratio habet vim legis.

¶ Populus romanus et senatus non possunt hodie legem condere.

¶ Populus romanus et senatus non possunt hodie legem condere.

¶ Solus papa potest imperatorum.

¶ Imperialis.

¶ Imperialis. Imperialis. Imperialis. Imperialis.

non vitari. Facit ad questionem no. dicit statutum quod contra illud statutum non possit dispensari nisi obler...

¶ Reges.

¶ Reges. Reges debent ab omnibus sciri. Reges debent ab omnibus sciri. Reges debent ab omnibus sciri.

¶ Quando potest decessi de similibus ad similia nisi princeps est aduentus.

¶ Sim de nouo.

¶ Sim de nouo. Sim de nouo. Sim de nouo. Sim de nouo.

¶ Sima diffinitiva principis et eius declaratio habet vim legis.

¶ Sima diffinitiva principis et eius declaratio habet vim legis.

¶ Populus romanus et senatus non possunt hodie legem condere.

¶ Populus romanus et senatus non possunt hodie legem condere.

¶ Solus papa potest imperatorum.

¶ Imperialis.

¶ Imperialis. Imperialis. Imperialis. Imperialis.

credo quod populus romanus et senatus non possunt facere legem. Ratio est postquam populus romanus transiit...

¶ De mandatis principum.

- 1 De mandato principis alicui non creditur nisi ostendat publicum instrumentum.
2 Numeris sedis apostolice vel principis non creditur nisi habeat literas.
3 Notarius principis dicitur habere dignitatem.
4 Notarius est officium.

¶ Quis.

¶ Quis. Quis. Quis. Quis. Quis. Quis. Quis. Quis.

¶ De iuris et facti ignorantia.

¶ De iuris et facti ignorantia. De iuris et facti ignorantia. De iuris et facti ignorantia.

- 1 Agere quod dicitur etiam qui excipit.
2 Exceptio nullitatis potest opponi et opponitur post sententiam.
3 Exceptio peremptoria apposta ad executionem sententie potest opponi post sententiam.
4 Exceptio quis exigitur nisi quantum facere potest opponitur post sententiam.
5 Exceptio que oritur post sententiam vel in ipsa sententia seu renouatur ut exceptio uelleiani potest opponi post sententiam.
6 Exceptio peremptoria que habuit originem ante sententiam quando potest opponi post sententiam ponit res gulam quam fallentis.
7 Miles ad opponendum exceptionem peremptoriam restituitur ipso iure sed minores et absentes per restitutionem in integrum et clausula generali.
8 Interdictum et peticum huius.
9 Dispositio huius.
10 Rulicus ad opponendas exceptiones peremptorias

versus finem. et vide in materia angel. ar. in. l. si ex...

¶ Facere legem. ¶ De iuris et facti ignorantia. ¶ Dispositio huius. ¶ Dispositio huius. ¶ Dispositio huius.

¶ Damnis.

¶ Damnis. Damnis. Damnis. Damnis. Damnis. Damnis.

¶ Alexander.

¶ Alexander. Alexander. Alexander. Alexander.

¶ Si quis.

¶ Si quis. Si quis. Si quis. Si quis. Si quis. Si quis.

¶ De iuris et facti ignorantia.

¶ De iuris et facti ignorantia. De iuris et facti ignorantia. De iuris et facti ignorantia.

In confessione circa realia iura. de quo tenet in l. cum falsa. s. eo. tangit et. l. i. p. q. n. q. iste error adhibetur circa alia et iste esset loquax materia qua glo. tractat in l. regula. ff. eo. r. dy. in. c. iuris ignorantia. de reg. iur. l. i. v. r. ideo hinc non tangit. de errore vero adhibito ex tra iudicium dicam in l. cu. q. s. i. c. sufficit qd ex aminas ut hic de errore adhibito in iudicio. ¶ Quasi etiam 14 hic error probet retig. in l. si post dimissionem. s. eo. et gl. tangit in l. de errore. s. qui iusto. de interro. ac. r. de p. b. a. l. cu. de in debito. r. no. fatetur. ff. de cofes. q. gl. oes videtur velle qd probando hoc aliter se h. p. r. beatur error. In contrarium facit qd no. in l. si res. de le ga. l. r. de nona. l. si quis delegaverit. Alie glo. dist. in gunt an illud sup quo est error dependeat ex facto proprio vel alieno. dist. plene in l. non fatetur. de cofessio. non dico modo: quia non possum complex relectionem.

- 1 ¶ Soluntas errantis est nulla.
2 Si aliquis sciens constituit alique libertum qui erat servus an servus sit liber.
3 Verba enumerativa fauore liberationis inducunt dispositionem quando principaliter sunt propter se amissa. nu. 4.
5 Pactum inter dominum et servum quod valeat quod procedit naturalis obligatio.
6 Ad manumissio quod possit fieri in quolibet loco.
7 Iura realia que possunt solo consensu induci et tolli quod per solam confessionem factam a sciente inducantur.

De testamentum.

Hoc breviter dicit cum sequit. Verba enumerativa erronea pro libertate non inducunt dispositionem hoc dicitur iste due leges. ¶ Ad eundem debet scire quod dicit in sumario. ¶ Secundo not. quod errantis voluntas nulla est. simile de in. om. iud. l. si per errorem. ¶ Opp. ff. ad. l. fall. l. si legatarius. Sol. glo. l. ibi preindicat sibi in possessione quia perdidit interdictum quorum legatorum non in proprietate. ¶ Et circa has leges format una questio: quere quid si scies ter conf. sius est istos esse libertos cum essent serviti an erunt liberi. ¶ Circa hoc Sumarius posuit unam suam glo. que dicit sic. cum ex ignorantia deficit id quod fieret a sciente: vt hic fuit pactum; alias delictum. ita dicit glo. que glof. exposita secundum unum modum dicit quod verba illata a sciente inducunt libertatem. s. in aliam expositionem dicit totum e contrario. Et vt intelligas ista diversitas est ex quadam constructione grammaticali. na illud relatum: quod potest referri vt sit suum antecessoris id quod fieret a sciente. ¶ Item potest intelligi vt sit suum antecessoris: et ita oatio hic deficit quod si fieret a sciente istas expositio: nea videatis in glof. quia sunt clare. r. postea videtur quod erit magis vera: arguamus pro vtraque parte. ¶ Sumo pro prima expositione facit hic re. a contrario sensu. vbi dicitur no ipius accensur iudicij. Item pro hoc facit quod in liberationibus verba enumerativa inducunt dispositionem vt l. rale. in p. princip. ff. de pac. et istam p. n. am. tenet hic. glo. pro alia opi. factam nam pactum inter dominum et

servum non valet. vt. l. interpositas. r. de transac. r. l. cu. affirmas. de lib. cau. vide ista verba no in eundem liberationem de presentem de futuro obligant. do. minimum. Et istam opi. tenuit Joa. quam opi. videtur tenere glo. in l. l. r. vide glof. pro hoc facit quod tractatur de subuenitur confessione facta etiam a sciente non preiudicat vt. s. eo. l. cum falsi. fm vnam lecturam. ¶ Per. et dy. hic cum referens tenet istam secundum opi. dicens quod manumissio seruati vel fit in remanentem vt in ecclesijs. vt. s. de his qui in eccle. man. l. r. i. s. ego puto opi. glof. esse verum tam in hac l. quam in l. l. q. nam verba enumerativa ad liberationem inducunt dispositionem ¶ vt dicitur per l. tale pactum. in p. n. de pac. hoc est verum si pferant principaliter propter se ita loquitur glo. h. i. l. scitis si proferant principaliter ppter aliud ita loquitur glof. l. l. r. facit ad hoc l. de testam. mili. Lex his quod plene no. in l. ex hac scriptura. ff. de donatio. ¶ Ad contraria respon. non ob. quod pactum foande libertatis inter dominum et servum non valet: quia illud verum nisi precedat naturalis obligatio tunc enim valet ita loquitur hic ita intelligit glo. tua. et no. quam tene meum. Non ob. s. eo. l. cum falsa. quia ibi loquitur in translatione dominij faciendia in alium quod nuda voluntate fieri non potest ideo no nocet falsa confessio. hic loquitur de dno per de do per confessionem libertatis quod fit sola voluntate vt rursusque partem. necesse opus alio facto. Non ob. quod dicitur per in duobus locis fit manumissio. quod uno in quolibet loco potest fieri: vt habetis. r. de lat. lib. r. l. tollen. l. i. ¶ Et predicta dico et do tibi vna regulam que limitat ea que dixi tibi in l. cum falsa. ¶ Quod iura realia que possunt solo consensu induci et tolli vt hypotheca: vt. ff. de pig. ac. l. i. per solam confessionem factam a sciente inducerentur circa rem ipsius consentis: per ea que dixi in hac l. Nec ob. l. cum falsa. que intelligitur quando agebatur hypotheca: quia ibi confessio non erat facta. circa res hypotheca: sed circa quoddam administriculum ipsius scilicet circa proprietatem. Non sunt alia.

De manuis. l. r. si emancipata. s. eo. no. ¶ habetis hic alia. ¶ Ignorantia iuris facilius presumitur in muliere quam in maribus. ¶ Dubitibus errantibus in iure: quibus casibus subueniatur magis quam minoribus.

De passum. h. ec est subtilis et difficilis lex. breuiter dicitur mulieribus non subuenitur propter iuris ignorantiam vltra quam masculis nisi in casibus a iure expressis. h. o. ¶ Opp. q. sim hoc videtur quod mulieres sint deterioris conditionis quam viri. na regula est quod masculis in iudicis subuenitur propter iuris ignorantiam in mulieribus vero hoc est casuale: unde vt obitare. ff. eo. l. r. r. in fi. glof. dicit r. bene quod mulieres inuuantur in omnibus casibus in quibus inuuantur maribus: vltra illos in casibus a lege tunc expressis. qui autem sint illi casus. gl. hic multos enumerat quoad prepositum non faciunt. ¶ Et ideo pro declaratione gl. de bes scire quia qua doq. tractatur de presumptione ignorantie iur. r. illa

- a facilius presumitur in muliere quam in masculo: et hoc est in diffinita veritate loquitur. ff. de adulte. l. si adu. l. r. i. cu. in ce. ff. l. r. ff. de proba. l. cu. de iudicio. s. f. de edendo. l. i. s. f. ma. de iure fisci. l. i. in fi. ¶ Quis tractatur de subuenitur mulieribus non ideo quod errauerunt in iure. sed ideo quia sunt mulieres in casibus casibus loquitur. ff. ad velleia. l. i. r. l. i. s. i. c. r. i. r. qui fatid. cogant. l. de vie s. m. i. u. i. o. l. sol. m. a. r. r. i. l. si c. u. d. o. r. e. m. s. i. m. u. l. i. e. r. ¶ Quandoque ponitur quod mulieres errauerunt in iure: vt in casibus subueniatur eo casu quo non subuenitur masculis: et in isto casu loquitur hoc lex que dicit quod eis no subuenitur nisi in casibus in l. expressis. In. l. autem sunt expressi. ad. l. come. de fal. l. diuis. s. quod tamē: r. ad turp. l. i. s. accusationem. in fi. r. l. i. m. u. l. i. e. r. r.

- 1 Specie indebiti quod sunt quatuor.
2 Debitum ex falcidia quod defalcatur de legato dicitur indebitum ciuilitate sed naturaliter debitum r. nu. 3. r. nu. 12.
3 Falcidia refecit ipso iure quo ad dominum non quo ad obligationem naturalem r. etiam. nu. 2.
5 Quod defalcatur per trebellianum dicitur naturaliter debitum. nu. 12.
6 Quod defalcatur ratione legitime portionis debite filio vel parono nullo modo est de iure debitum.
7 Debitum ex testamento minus solent dicitur debitum naturaliter. r. nu. 3.
9 Ille naturaliter tenetur qui de iure gentium tenetur. r. nu. 22.
10 Obligatio naturalis quandoque etiam absque consensu contrahitur.
11 Obligatio ciuilitatis et naturalis quandoque oritur ex eo quod peccat in forma sui.
13 Verus debitor absolutus per sententiam remanet ciuilitate: naturaliter obligatus r. dicitur indebitum id quod debet ex exceptione.
14 Exceptio rei iudicate est exceptio iuris et facti non iuris.
15 Obligatio naturalis quandoque potest actionem producere.
16 Absolutus per sententiam quando remaneat naturaliter r. ciuilitate obligatus.
17 Indebitum ciuilitate et naturaliter tantum debetur si soluitur per errorem quando possit repeti.
18 Titulus de conditione indebiti continet in se quandam causam restitutionis.
19 Compensatio quod non admittatur contra repetentem indebitum.
20 Equitas in spe preferatur equitati in genere.
21 Soluens per errorem indebitum naturaliter sed ciuilitate debetur quando repetatur. r. nu. 26.
22 Ex chirographo r. sic ex obligatione litterarum quod oritur actio ciuilitatis ante biennium.
23 Imperator potest producere actiones etiam aliqua obligatione.
24 Pactum de non petendo tollit actionem etiam ciuilem.
25 Ex sententia condemnatoria oritur obligatio ciuilitatis sed non naturalis.
27 Soluens per errorem indebitum ciuilitate r. naturaliter quibus casibus repetat.
28 Exceptio macedoniana est uellefani sunt inducte ex moribus ciuitatis Romanice ideo non tollunt ciuilem

In muliere. ignorantia iuris facilius presumitur in femina quam in masculo. vide Barto. in l. no. fat. in pen. col. ff. de cofes. r. quod not. Bal. in l. i. pe. C. de his qui sibi alieri. r. vide Bar. in l. i. s. m. u. i. t. i. c. in vlt. col. de oper. no. mu. r. que ibi dixi.

Sunt mulieres. querit bal. i. l. scriptus re. C. de fi. infra. qd si mulier vult ruffice produxit duo instrumeta contra tranayriti habeat les cum dispo sionem illi. l. v. qd neu. tri credat. vide ibi et refer. Jo. an. in. c. cu. ioseph. de fide instr. qd in muliere et ruffico non potest esse simplici. r. tas vbi est contrarietas. ideo si essent si bi contrarij in testi monio p. n. i. u. n. t. u. r. r. n. u. m. q. m. u. l. i. e. r. r. u. s. t. i. c. u. s. e. x. p. u. s. ¶ In muliere. ignorantia iuris facilius presumitur in femina quam in masculo. vide Barto. in l. no. fat. in pen. col. ff. de cofes. r. quod not. Bal. in l. i. pe. C. de his qui sibi alieri. r. vide Bar. in l. i. s. m. u. i. t. i. c. in vlt. col. de oper. no. mu. r. que ibi dixi.

De iuris et facti ignorantia. ¶ Quis ius ignorans. duas partes habet. prima loquitur in ignorantia facti. secunda in ignorantia facti. secunda ibi per ignorantiam enim. Debitum naturaliter tantum ciuilitate indebitum: soluitur per ignorantiam iuris non repetit: sed per ignorantiam facti repetitio coeditur. hoc dicitur pone casum in terminis fm opi. glof. quam in r. do. tenere. ¶ Ad. l. i. s. i. o. p. p. o. t. u. r. exceptione fauorabili quocumque errore soluitur repeti. vt. l. qui exceptione. ff. de codi. in debi. sed heres hic est tur exceptione fauorabili. ergo. c. no. dy. ergo adhiberi illa distinctio errant in iure vel in facto. Glo. in fi. gl. magne soluit qd hic heres no erat tutus alius quia exceptione: quia nulla actio tenetur: ergo exceptione non habebat quod preiudicaret actione. vt. l. i. de excep. ¶ Sedo opp. qd aliqua tractat de dno no vidado. iuris ignorantia repeti ratione sicut ignorantia facti: vt. l. error. ff. e. s. b. hic heres tractat de dno vitas

sancti ab actu que faciunt clam fm Bal. per illa glo. in l. i. r. de interd. ma. r. adde quod no subuenitur mulieris ignorantia in quasi lucro sicut neci lucro neci quasi debito vt colligitur no. s. e. c. ibi glo. r. ibi Barr. et doc. r. Bal. in l. iuris ignorantia. in prin. r. q. ad. m. et in materia vide Bal. r. q. dist. l. i. C. de interd. ma. ale. ¶ Pro concordia. Aduerte quod medijs teporis tantum instrumentum habet in consideratione quando repetitur indebitum ante tempus. ita Barto. in l. i. ff. socer. s. lucius. ff. sol. m. a. r. i. ¶ Contrarium dicit domini. Alex. voluit in apostillis in hac l. cu. q. s. in vlt. col. v. r. i. ¶ Vnde istud plus propter r. in l. i. col. ff. de con. di. in de. tu. die. Barto. non loquitur in o. s. lucius. precise de interlocutoria. nam Barto. ibi dicit quod mulier poterit petere propter interuentum medijs temporis sed non dicit tantum propter illud vel aliter loquitur in casu speciali dicitur que dos continet plura. alia p. m. i. l. e. g. i. a. vt per docto. in l. i. ff. sol. m. a. r. i. et in c. salubriter. de vtr.

And. Pomare. Cuius timore. vide glo. Bar. Paul. de cast. in l. post divisionem. j. cod. tit. et ibi Bald. aduerte tamen quod contra glo. facit quod uno ex testamentis non solent non debeat naturaliter. l. consilium. §. ex imperfecto. in verbo accretis scire quia si esset verum qd re a licitum in testamento non solent naturas litter debet nec non habet locum accretus scindit. nec esse sit quod possit debeat si quis in toto dicitur et tunc in l. si duo patroni. in prin. et ibi not. glo. et doct. ff. de iure in pro. solenniter et videas glo. Bar. Paul. de cast. in l. post divisionem. supra eo. et ibi etiam Barto.

B Defalcatur. verum id quod de legato defalcatur per falcid. sit debitum naturaliter vel in nullo modo. h. b. dicitur per Barto. in quantum dicitur qd est naturaliter debitum. Adde qd idem tenet in l. si patremus. ff. de do. d. et tunc ipse Barto. in l. §. si quis ex mortis. ff. de leg. 2. §. ad l. falc. idem tenet ipse Bald. in d. §. contra Barto. sed non recordas a Barto. rex. in l. ad l. falc. per id qd ipse Barto. in l. §. ad l. falc. sed do. Beker. de pl. s. in alia mutabili op. dicens quod est debitum naturaliter et civiliter per plures rationes quas habet in l. f. ad l. falc.

turaliter: quod dicitur est indubitum op. exceptionis sed civiliter et naturaliter debitum. Et circa quodlibet videamus exempla et videamus qualiter per errorem solum reperitur. Circa primum qui est civiliter debitum naturaliter debitum. glo. per exemplum in eo quod de legato defalcatur per falc. et contra illud dicitur insurgunt vltimum. vt per. dicitur qd illud non est debitum nec civiliter nec naturaliter. nam lex falc. refertur legata ipso iure. vt. plautius. et et. l. linea. ff. ad l. falc. et l. §. fed si mortis. que. le. ergo nullo iure debetur. Preterea quando lex refertur obligationi non dicitur civilis nec naturalis obligatio. vt in non dubium. §. de leg. 2. l. si non forem. in prin. ff. de condi. indeb. et de fideiussio. cum lex sed lex falcidia refertur legato quod non excedat de dante: vt. l. §. ff. ad legem falc. ergo nullo iure debetur. Anul. de cu. in hoc tenet glo. nostram. nam in legato vltimas defuncti dominatur. vt. in conditionibus. de conditionibus. et de non obtratio. sed de iure antiquo permittitur ut testator legare quantum vellebar. superuenit lex falcidia que est contra testatoris voluntatem: vt l. l. §. ff. ad legem falc. remanet ergo testatoris voluntas quod soluitur. ergo remanet naturalis obligatio. Idem tenet Jaco. burri. nihil allega. et y. red. et h. b. Pe. similiter. Et ego dico l. op. glo. nostram. esse verissimam. primo per casum exemplum. j. ad legem falc. l. §. vbi dicitur quod qui soluit quod potest per falcid. refertur non soluit plus debito. ergo apparet quod erat aliquo iure debitum: civiliter non: propter legem falcid. ergo restat quod erat naturaliter debitum. Preterea ex eadem. l. proba. §. de denari. vbi dicit qd nullo iure cogere eo cedat. vt. l. denari. ff. de dona. §. illud qd defalcatur falcid. si nullo iure debetur: solutio esset donatio: sed hoc falsum: non est donatio: vt. l. §. infra ad leg. falcid. ergo etc. erat ergo naturaliter debitum cui? solutio non dicit donatio: vt h. b. iure. §. penul. ff. de donationi. p. hoc optime fas cit. l. si patronus. §. de illo. de donatio. et ibi de hoc retigit. Ad contrarium dicit per. quod falcid. refertur legato ipso iure. docet non respondet: sed respodet deo quod refertur ipso iure quo ad dominum: vt. l. supra allega. non autem quo ad obligationem: naturaliter refertur: vt supra probatum est. Non ob. quod dicitur est quod lex refertur obligationi: quia hoc est falsum. dicit enim lex falcid. quod possit legare quis quantum vult. dummodo apud heredes remaneat quadrans. h. b. non prohibet testatoris vltima legat e sed precepit apud heredes debere remanere quadrantem. Preterea quod hoc sit verum apparebit ex ratione quam dixi in questione de testamento. et solent. et his concluditur quod nra glossa. dicit veritatem. Et circa glo. quero quid de eo qd defalcatur per trebel. Respon. quod naturaliter est debitum et eius solutio non est donatio. repus est rudiens in l. de obituro. de his que in frau. cred. Et vero quid de eo quod defalcatur per legitimum? potius enim debetur filio vel patrono. Respon. illud nullo iure est debitum: quod apparet quia quocumq; errorem soluitur reperitur. vt. l. si patronus. in prin. ff. de de. na. et ibi est rex. Et minus ex predictis de primo exemplum glo. Secundo exemplum t. ff. de legato. §. relicta in testamento non solent. glossa dicit

quod illud est naturaliter debitum: vt. j. de condi. inde. l. fidei commissum. et ff. de condi. inde. l. fidei commissum. Pe. contra. et dicit qd illud non est verum: quia obligatio naturalis contrahitur consensu: vt. l. §. ff. de pac. in h. §. Imperator. de solu. sed in proposito restat hic non consensus quod non rogavit venientes ad instrota: sed scriptum in testamento. Item heres qui ad instrota adiuit h. b. non consentit. non enim est vtriusque quod velit obligari. Preterea dicit ipse quod deo illud quod agitur peccat in forma sui non dicitur nec civilis nec naturalis obligatio. vt. l. §. si quis ita. ff. de verb. ob. obligatio. sed hic testamentum peccat in sui forma. ergo etc. et per hoc apparet quod quedam equiparatio quam facit glo. in l. si post divisionem. §. eodem per quam concludit quod ex nullo testamento nascitur obligatio naturalis. illa non est bona. Anul. de cu. in hoc stat cum Pe. aliqua litter tamen limitat et dicit sic: heres non contrahit cum legataris: sed quasi contrahit: vt. l. apud iulia. in fi. quibus ex cau. in pos. eatur. in l. i. de oblig. que ex quasi contraxit. §. heres. Lex maleficis. §. heres. ff. de electio. et obligatio. vnde cum non sit verus consensus nec verus contractus non possunt dicere quod naturaliter obligetur: §. quasi naturaliter. do. m. Jaco. burri. tenebatur glo. nostram: et dicebat sic. heres et defunctus presumitur eadem persona. vt autem de iure iuran. a. mo. p. celli. sed defunctus consensus quod legataris habere ista legata. ergo heres videtur consentire. iste ergo factus consensus naturalis obligationem inducit. Sed ego t. dico sic quod glo. tua dicit veritate. pro cuius euidencia debes scire quid est dicitur. aliquis est obligatus naturaliter. dicit. l. si naturaliter tenetur t. quod de iure gentium tenetur. vt. l. cum amplius. §. l. de regulis iuris. glo. in l. §. cum. §. naturalis. de solutionibus. a Sed ego reperio quod remota a testamento omni solennitate civiliter remanet debitum de iure gentium: si potest probari relictum per duos testes. ergo naturaliter debetur. probo mine rem: concessum est prius illegitimum militibus quod possint testari quomodo velint remota omni solennitate iuris civilis: et eos reponit imperator in passio iure gentium: vt. l. §. ff. de testa. mili. sed militis testamentum probatur per duos testes etiam non rogatos: vt. no. in. d. ca. l. §. et l. diuus. et. l. lucius. de testa. mili. ergo apparet quod iure gentium valet legatum relictum coram duobus testibus. Preterea obligatio t. naturalis contrahitur quandoq; etiam absq; consensu vel vbiq; remanet equitas naturalis hoc est de iure gentium. Et pius exemplum. ego vero negotia absentis vel ignorantis vel furiosi. et expendo vltimur pro. equis dicitur quod ipse obligatur nisi naturaliter et civiliter per riu. de iure. gellis. Preterea ex maleficis quibus obligatur civiliter et naturaliter. et dicitur hoc esse equum ex equitate: vt. l. non solum. §. si. ff. de iur. et tamen iste qui delinquit et ille in quem delinquitur in hoc non consentiunt. equitas ergo naturalis est ista que producit istam obligationem naturalem. pro hoc. ff. de iur. et iur. l. §. ius naturale. sed de iure naturali est equum quod succedens implet voluntatem defuncti quantumcumq; non sit solenniter: ergo de iure naturali ad hoc tenetur hoc probo. p. b.

mo per casum. In testamento. ff. de fideicom. lib. et de bo. eorum qui sunt sub tu. vel cura. l. f. ma. et j. de fideicom. l. §. et co. titu. l. f. ma. p. uenit loquitur de eo qui voluit solenniter testari. in l. i. de fideicom. heres. §. finali. et per hoc apparet respodim ad illud quod ipse dicitur quod hic deficit consensus. Non ob. quod dicitur t. quando id quod agitur peccat in forma sui non dicitur obligatio naturalis: quia debetis scire quod in vltimis voluntatibus quedam est forma substantialis: et ista est voluntas defuncti: ista adest in. q. proposita. et de illa loquitur ratio facta in p. rariis q. cessat sed h. b. non cessat. Quod est forma p. rariis: vt qd sunt ibi scripti testes: et similia. ista forma cessat tamen obligatio naturalis: sed cessat probatio quantum est ad obligationem civilem: et propterea dico quod vbiq; testamento consensum non solenniter propter voluntatem defuncti: vt quia pupillus vel furiosus: tunc non dicitur obligatio naturalis nec civilis: q. cessat forma substantialis nec de iure gentium. hoc equum est quod debetur: vt. j. de test. mili. l. §. vbi miles pupillus non potest testari: dicitur et sit remissa omnis iuris civilis solennitas: vt sit in istam iuris gentium repositus. Idem dico si testamento deficit ex causa paterfamilias filium quem testator ignorabat. quia tunc paterfamilias quod deficit voluntas testatoris: vt. l. §. si cum vel in vtero. j. de testam. mili. Et ex hoc etiam apparet quod illud quod refertur per falcidiam et trebelliam. vt. §. dicitur debetur naturaliter: quia defunctus remanet debetur. et sic apparet qd glo. nostra est h. b. substantata. Et tertium exemplum ponit t. glo. ff. de condi. indeb. l. in vtro debitor re absoluto per sententia: tunc enim civilis tollitur et naturalis remanet. vt. l. iulia. in prin. de condi. indeb. ita dicit glo. Pe. contra. imo tunc remanet vtriusque iure debitum. nam contra actorem obstat exceptio rei iudicate vt in toto sit de excep. rei iudic. §. exceptio supponit actionem. vt. l. §. de excep. ergo remanet civilis obligatio: q. naturalis sola non est sufficientis ad producendum actionem: vt. l. naturalis. de actio. et oblig. et. l. fideiussor. §. de iur. §. quiniomo. ff. de pac. Preterea actus agentium non operantur vltra intentionem eorum: vt. l. non omnis. ff. si certum petatur. et. l. finali. infra de filius pro patre. sed in d. p.

C Deficit voluntas. istud est vtriusque do opin. Barto. hic in aut. ex causa. sed secus tenet do opinio. Barto. et alioquin in d. l. si cum vel in vtero. et in: §. aut. ex ca. **C** Natu rali ter. et i silio p. rari o vide Bald. in l. si cum vel in vtero. h. b. al. le. et vide Barto. in l. militis. §. miles. ff. de testa. mili.

absolvens non intendit aliquem liberare sed ostendit dederat esse. ergo non inducit obligatio. non sunt plures sue iuraciones. ¶ Contraarium putat. videtur expressus in l. in principio. Preterea sic aut sententia condemnatoria inducit obligationem ex qua oritur actio. vt. l. tertia. §. idem scribit. ff. de pec. cu. eadem ratione ab solutio debet tollere civilem obligationem. ¶ De. nistrum respondere ad illam rationem. de qua responsio non caret. Ad rationes ipse respondeo sic. primo contra eum ex dictis eius. 14. Ipe tenet quod except. rei iudi. sit exceptio facti et intentionis non iuris: vt. no. per eum in l. exceptio. infra de excep. sed postea quod sit exceptio iuris secundum quod est verum. non sequitur: ergo civilis obligatio remanet. Ad probationem cum dicitur naturalis sola non est sufficiens ad producenda actio nem. concedo istam. sed hoc est verum in naturalis quoniam quum habuit factum civilem: sed ea que ab iustitia habuit conferta et sic produxit actionem. adhuc potest eam confirmare sub late civilis: vt supra in simili nota. in l. vna. §. pactus ne perteret. ff. de pactis. et probatur in exemplo de muliere et viro. Mulier enim que nunquam fuit nupta viro non potest parere filium: sed nupta potest parere et confirmare etiam viro extincto. ita in postea obligatio civilis habet se ad obligationem naturalem vt causa agens. obligatio naturalis habet etiam civilem vt patiens seu materia ex qua ius civile producit actionem. vnde sublata civili que producit actionem potest obligatio naturalis remanere. ¶ Non ob. quando ipse dicit quod actus gentium non operantur vltra intentionem agentis concedo istam: et cum subdit iudex non intendit eum ab soluerentam nego. imo intendit eum absolueret et imponere finem sibi et facere quod hinc ius civile amplius non obleret quoniam si iudex hoc non exprimitur intelligitur. casus est. ff. de arb. l. quid tamen. §. primo. ¶ Hic ergo visus debet si iudex quod in dicitur quandoq. absoluit remum quia actor non probauit et tunc fatore: quod tollitur civilis et remanet naturalis ita loquitur. l. in principio. quandoq. iudex absoluit remum: quia nullo modo debitorum et tunc idem quia naturalis non tollitur quia iudex non potest eam tollere: vt in l. de iure na. §. naturalia. quia. tamen res iudicata inter partes habetur pro veritate. l. res iudicata. et ibi no. ff. de re iud. in l. nam naturalis obligationem pars contra remum. non poterit allegare de cetero. Idem si iudex absoluit remum: quod debitorum non esse contractum. ar. l. si ff. de iure iud. l. si duo. §. si quis iurauerit. eo. ritu. Sed si iudex absoluit remum: tunc in debitorum: nec adiecit nullo modo debitorum: tunc intelligitur quasi non debitorum: si licet civiliter. sufficit enim quod actionem excludit ar. d. in principio. de condi. inde. et hoc videtur sententia domini Jacobi ubi remanet ergo quod vera est gl. nostra. ¶ Sit alia opinio. a de de debito naturali tenentur que sunt indubitata: vt si quis promissit pacto nudo: vt. l. in iure. §. quoniam. de pa. r. l. in his. §. imperator. de sel. ¶ Item in pupillo secundum ea que plene nor. in l. ff. de noua. et de reg. iud. pupilli. ¶ Hic promissus pro declaratione nostre matris querit vtum si iudex debitorum civiliter: et naturaliter tantum debitorum soluit per errorem. an possit res

peti. In hoc reperio tres opi. vna fuit gl. nostram vt distinguamus: an soluitur per errorem iur. et non possit repeti: an per errorem facti: et possit repeti. casus est hic. et ad l. fal. erro. ff. de condi. inde. l. fidei commissum. et §. eo. ritu. de condi. inde. l. fidei commissum. qu. l. p. p. probatur in testamento non solent nisi vel in eo quod relectur per fal. alleg. etiam gl. off. ff. ad macedo. l. si. sed illa. non proprie factis fecit in arg. loquitur enim ibi de eo quod est enim iure debitorum sed ope excep. in debitorum. Fallit. dicit gl. in muliere et in minore qui soluentes per iuris ignorantiam repetunt vt. ad velle. l. quoniam. §. inter dum. de condi. inde. l. inter dum. habes opi. gl. ff. ¶ Pla. fuit in contraria opi. simpliciter dicens que si tale debitorum quocumq. errore solutum non repetitur fallit in mis nox: vt. d. l. inter du. de condi. inde. ¶ Itam opi. Pla. tenet per. et Jaco. de ra. et probatur sic contra gl. nostram. ¶ Speciale est in minore quod soluendo tale in debitorum reperit in d. l. inter dum. ergo in contrarium est ius commune. Preterea conditio in debitorum est in d. et ex equitate naturali: vt. ff. de condi. inde. l. nam natura sed equitas naturalis non est qd ab eo qui habet debitorum naturaliter illud repetat ergo et. Preterea debitorum naturale inducit compensationem ergo etiam cum quis ager condi. inde. ad tale debitorum opponitur compensatio: et in hoc residerit do. et §. nul. de cri. idem probat sic. in pari causa melior est conditio possidentis: vt. l. si seruus. §. sequitur. de verbum obli. gatio. Sed postea quod sit equitas naturalis ex parte repetentis. est etiam equitas naturalis ex parte eius cui est solutum in debitorum: quia sibi naturaliter debetur. ergo eius conditio est potior. Preterea ego vi deo quod solutum in debitorum potest pro alio debito retineri: vt. l. si non sortem. §. si centum. ff. de condi. in. de. ergo multo magis in seipso: vnde §. nul. non tenet opinio. gl. nostram. ¶ Item opi. Pla. et Jaco. de. no tenet simpliciter. et probat sic. Ergo videtur quod per prescriptionem tollitur civilis et remanet naturalis: et tamen tale debitorum solutum per errorem repetitur: vt. l. si quis post. ff. de fidei ius. ergo dicitur per. simpliciter non est verum. ¶ Ideo distinguit ipse sic. quoddam est debitorum naturale tantum quod nunq. habuit communionem cum civilis. et istud quocumq. errore solutum non reperit per rationes supradictas supra per. et per eum contra glo. arg. l. etia. ff. de copen. Quoddam est debitorum naturaliter qd ab initio fuit mixtum cum civilis. et hic aduertit. quia quidam civilis obligatio fuit sub lata facto hominis et tunc idem quia quocumq. errore solutum non reperitur: vt. l. in principio. de condi. in. de. l. si pene nomine. in principio. eo. ritu. qd quisq. iuris. l. iij. in fi. que leges non distinguunt. Ratio tunc eum quod quod civilis et naturalis facto hois: potest esse. qd fuit sublata in ius. deo legi voluit quod quocumq. errore solutum non reperitur. Quandoq. illa civilis tollitur ex l. dispositio: ne. et tunc distinguitur aut soluit per errorem facti et reperitur: vt. l. si quis post. ff. de fidei ius. alias non reperitur: vt. l. si rem. ra. ba. Ratio. quia quando. tollit civilem et tollit eam iudicem aliqua equitate: et ideo fuit adhibenda predicta dispositio. ¶ Ita verba §. nul. non placent in aliquo membro. nam in primo membro dicit quod quado ab initio fuit naturalis sola sine civilis quocumq. erro

re solutum non reperitur. dicit contra casum in l. ex. ro. §. ad l. fal. etiam fin. opi. suam. ¶ Item secundum et tertium membrum non placent quod civilis tollitur facto hominis vel hoc sit a iudice: vt. d. in l. iudex hoc facit a iudice: leg. vnde lex ipsa videt facere vt. l. quando loquitur. ff. de penis. et sic est eadem ratio quod quando tollitur per legem vel tollitur sola civilis per hominem: hoc est per principem: vt. d. l. in fi. qd quisq. iur. tunc cum princeps sit legum iudex est eadem ratio que est in lege. vnde d. pl. De iudice tunc opi. gl. nostre quod tale in debitorum solutum per ignorantiam facti repeti potest. ita intelligitur. l. in l. si pene. de condi. inde. l. qd quisq. iur. l. iij. in fi. Quod dicit de errore facti in iuris ignorantiam nam si soluerit per errorem facti in probabilem esset idem quod in errore in iuris: vt. l. erro. r. l. regula. r. l. ne suspina. ff. erro. ¶ Respondemus ad rationes eorum. dicitur ipse speciale est in minore et in contrarium est ius commune: ergo et. ¶ Itam speciale est in minore hic quod solvens per ignorantiam iuris reperit: scilicet in maiore. ¶ Item dicitur contra. inde. nistrum equitate: sed non est equum hic quod repetitur. ¶ Item tunc de condi. inde. dicit in se quandam restrictionis causam vt scit minor restituit propter errorem: etiam error facti probabili restituitur propter errorem ex illo si. de condi. inde. r. sic apparet quod equitas adest iustitia et restitutio. ¶ Preterea dicunt ipsi possent opponi compensatio: ergo et. vt. l. etiam. ff. de compensa. ¶ Item opponi potest compensatio pro debito naturali contra petentem non contra repetentem videtur velle glo. in l. inter dum. de condi. inde. expressus in l. cum his. §. eo. r. l. vbi gl. Ratio: quod cum ista casus quanda restitutio est contraria ante omnia iste qui propter suum errorem probabilem est est solutus et restituitur in pristinum statum. que ratio in petente cessat. ¶ Preterea dicunt ipsi in pari causa potior est conditio possidentis. concedo: sed hic non est par causa. nam ille cui debet naturaliter habet equitatem in genere suo: iste qui agit conditio indebiti habet equitatem in specie vt restituta ¶ Oportet ante omnia vt dicitur est sequitas in specie preferunt equitati in genere: vt. l. si de vicia. et ibi no. per d. h. m. et no. per eundem in regula possessor. de regulis iuris. libro sexto. ¶ Preterea ipsi dicunt solutum in debitorum potest propter aliud debitorum retineri: ergo propter seipsum: vt. l. si non sortem. §. si centum. de condi. inde. ¶ Respon. potest retineri propter aliud debitorum naturaliter tantum non et sic manet defensoria glo. nostra. ¶ Habemus de quatuor articulis expeditum primum articulum. ¶ Aldeamus de secundo. scilicet quando est in debitorum naturaliter et civiliter debitorum et primo queramus exempla glo. ff. eodem. l. si. posit multa exempla inter alia ponit de chitographo seu literarum obligatio: ne ante biennium. ¶ Ultramontani contra. dicit enim quod ante biennium non est nata civilis neque naturalis obligatio. nam ille qui promissit spc. fuit in mutationis promissit sub conditione. ergo ante conditionem nulla est nata obligatio: vt. l. cedere diem. de verborum significatione. et dicebat Jacobus de a. ra. Pe. hoc repobat. et idem §. nul. dicitur quod nec

gl. dicit verum in l. de ra. imo statim nata civilis et naturalis obligatio quod probant sic. ¶ Contra obligationem legitimum licet dari exceptio non numerate pecuni. vt. l. si ex cautione. eo. et. in contractibus infra de non numerata pecunia. et in l. de sic. obli. ergo premissis actionem: quia exceptio est exclusio actionis: si est actio ergo oritur ex naturali et civilis obligatione. in l. de obli. in principio. ¶ Preterea tenet lex dicit quod conditio libera: tione: ergo erat obligatus: vt. §. de condi. ob cau. l. si cum equum. de non numerata pecunia. l. si quasi. ¶ Preterea si contractus non impletur non impeditur obligatio civilis et naturalis: licet obli. exceptio: vt. l. iulianus. §. offerri. de actio. empti. ¶ Preterea si contractus habet debitum formam in scilicet causa non sit iusta pars civilem et naturalem obligationem. ¶ Exemplum patet in contractu celebrato deolo vel memora. ita in proposito talis contractus habet debitum sui formam. ergo et. ¶ Dominus Jac. butti. tenet bar. glo. nostram: tamen pertransibit multum sub nube. dico glossas necesse dicere veritatem. et ad hoc ostendendum premit illud quod supra dicitur. ¶ Itam naturaliter est obligatus qui iure gentium tenetur postposita exceptio iuris civilis: vt. l. cum amplius. §. si. de regulis iur. sed si ego promitto sibi dare centum specture numerationis cres dens quod tunc mihi mutues antequam mutues cessat equitas quare debebat tibi tenet naturaliter. ergo non tenet quod hoc sit verum de res testus. ff. si certum petatur. l. qui pecuniam. et lex parua est. vbi dicitur quod habet in potestate ne accipiendose obliget. apparere ergo quod non est obligatus intellige scilicet naturaliter. nam cuius liter non est debitum quod est obligatus ad idem. ff. que res. §. pigno. obligatio postulat. qui potest. in pigno. habean. §. in fine. ¶ Ad contrarietates respondeo breuiter. Ad primum dum dicit promissit sub conditione nego. a imo pure promissit considerens de mutatione futura. Ad idem quod dicitur cum ex eo quod competit exceptio. ergo et actio. ergo vterque obligatus: neque istam consequentiam. quid enim repugnat quod est civilis obligatio: scilicet la oriat actio: cres nihil dices tunc non repugnat exemplum quod deditus quod civilis obligatio hys se vt pater naturalis vt mater: actio vt filia ergo sequit quod filia defederet ex parte solo absq

¶ Naty ralis vt mater. et transt. tenet Bart. in l. etia. ff. de miso. Bart. in l. si. in qui. cau. in l. re. resti. non est neces.

* Pro concordia. Adverte qd sententia condemnato...

ta causa proxima quare tibi promitto est spes nuz...

de obli. que ex quasi delictis. §. si. Expeditus est secun...

reperit. gl. voluit soluere. in si. de fidei...

Interi infirio. sed adverte qd bar. l. si fo...

a

De precibus imperatori offeren...

Continua vt in glo.

De rebus admittit ad accusandis...

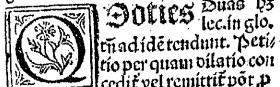
Adverte si qd si statutum diceret reus ha...

Multa alia prohibita per bonu exco...

Ict servilis. Servus t admittitur ad supplicandum...

Nota qd dicitur in sumario. Secdo no. qd multa...

Dones. Et ad id tendunt. Petio per quam dilatio...

Nota qd dicitur in sumario. Tres qd differat non aufertur.

Nota qd dicitur in sumario. Tres qd differat non aufertur.

Nota quod beneficia principum debent concedi...

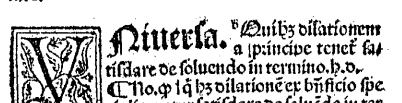
Quis dilacionem ad solvendum beneficium...

Caute quando dantur per statuta dilaciones...

Verbum non valeat quando impeter ipso iure...

Satisfactio que debet prestari ab eo qui habet...

Si statutum dicit qd de quolibet contractu...

Numerosa. Quis dilacionem a principio tenet...

Nota qd qd dilacione ex officio specialiter...

Nota ergo qd illud verbum non potest vti...

deberetur ex contractu imperatoris quod tales...

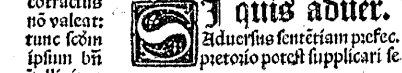
Secundo dicitur in rubrica. Ita verba sunt aurea...

Aliter fiat non valet ipso iure: ut videtur...

Secundo dicitur in rubrica. Ita verba sunt aurea...

Nota ergo qd illud verbum non potest vti...

Nota ergo qd illud verbum non potest vti...

Siquis aduer. Aduersus sententiam prefec...

Nota qd qd dilacione ex officio specialiter...

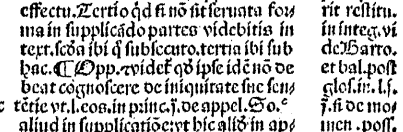
Nota ergo qd illud verbum non potest vti...

pot appellari potest supplicari illud est veru...

Secundo dicitur in rubrica. Ita verba sunt aurea...

Nota ergo qd illud verbum non potest vti...

Nota ergo qd illud verbum non potest vti...

De supplica. Nota qd dicitur in rubrica...

Nota ergo qd illud verbum non potest vti...

Nota ergo qd illud verbum non potest vti...

Nota ergo qd illud verbum non potest vti...

Nota ergo qd illud verbum non potest vti...

Nota ergo qd illud verbum non potest vti...

eo. ff. sed Bal. hic dicit qd non credit verum dictum Bart. in instrumentis que producantur ad probandum quia debet fieri iudicium non tabellionum legitur et no. in l. in bennus. f. de libe. cau. r. f. de testa. l. hac consilium ma. s. pe. vide omnino Bal. hic.

Conuer-
fis. in pnc.
defectus
sone impe
trantis an
vriat res
scriptum.
dic latius
vt p. Bal.
in. l. f. de
cadu. tol.
et quia hic
dicit de ex
comunica
tione qd
possit face
re excom
municat?
per Bald.
in. l. f. de
iur. r. fact.
igno.

Tene
menti. ad
de Barr.
in. l. f. C. d.
deca. li. r. 2
quod ipse
no. in. l. ob.
3 feruare. eo
dem. titul.
Rescri
pta. in. pnc.
hec. l. est ca
nonisata. a
rv. q. f. i.
Instru
mentoz.
adde bar.
in. l. inciu.
le. C. f. fur.
1 et ibi dicit
quod des
bet edi. r.
tum statu
tum. And.
Warb.
Instru
mentoz.
in pncip.
vide in. l. f.
na. s. pe. f.
de appel.
et per Baldum in. l. f. ff. quemad. resta. ape. r. vide etia
per Baldum in. l. omnes populi. in fine. ff. de iust. et
iure. r. vide Bal. hic omnino. r. Bar. in. l. argentearia.
ff. de eden.

et instrumenta r. exceptio possunt pro
duci coram ipsis notariis: licet no pro
ducat coram ipso iudice pncipali: r.
de hoc etia videbitis. in. l. eos. f. de ap
pel. C. oppo. de pncipio ad. fi. huius
aut. nam in pncipio dicit quod intra
decem dies debet supplicare in. f. d. f.
4 citur qd postea etiam potest retractari
sententia. Sol. dicunt quidam quod
in fine dicitur loquitur qd retractario
ne que fit ipso iure. vt quado sententia
1 est lata contra legem r. tenam consiliu
rum non de ea retractatur per vlam
c supplicationis. Alia opinio est melior
quod ille qui non supplicauit intra
decem dies no pot. a victore. petere exe
cutionem r. petere fiduciosum bene
tamen potest petere qd sua retractet.
1 Vel dic quod intra decem dies potest
supplicare ipsi prefecro. sed
post decem dies potest porrigi pnci
1. ita dicit glo. in. l. f. de sen. prefec. preto.
r. Bald.

Rescriptum ab excommunicato
impetratum est nullum ipso iure.
Defectus persone impetrantis non vi
tiat rescriptum.
Dispositio huius. Lan habeat locum
sine quis impetrauerit pro se sine pro
alio.
4 Quando est facta reformatio in cons
silio non debet queri de persona erro
gantis.

Veritas. Non
rendum a quo aliquid
fuerit impetratum. h. d.
Contra istam opp. extra
de rescri. c. lib. vbi dicit quod est
typo iure nullum rescriptum ab excō
municato impetratum r. sic queritur
de persona impetrantis. Solu. specia
le est in excommunicato cum quo par
1 ticipare non licet. Contra hoc oppo.
extra de rescri. c. nonnulli. et. c. ex par
re. vbi dicitur quod no valet rescriptū
d. impetratum a falso procuratore et sic
inquiritur persona impetrantis. Sol.
ille decre. hodie non seruatur. vt ibi
nota. Vel aliter defectus ipse non
1 petrantis non vitiat rescriptum. ita lo
1. ff. de eden.

quis hic. sed mendacii seu falsitas est. vt si offerit
se procuratorem non est illud d. habet vitare rescriptū.
hic vero impetrans in nullo mentis est. ibi fecit.
2 Querit glo. vtrum hec lex habeat locum sine in
petrauerit pro se sine pro alio. Glo. dicit si impetrat
pro se debet distinguere in impetrato fuerit scies con
ditionis eius aut no: bene dicit. arg. pro hoc in. l. qd
dam consulebat. ff. de re iudi. sed si impetra pro alio
habet locum hec lex. Et intelligas quod impetrabat
pro alio no offeredo se procuratorem falso quia tūc vs
tiaretur rescriptum propter mendacium: vt. r. d. f. i.
C. ultimo no. quod quando est facta reformatio in
consilio non debet queri de persona arengantis se u
consilientis: sufficit enim quod consilium autho
1. ritatem habens hec reformatio. quod no. et per petuo
tene menti. Bald.

Rescriptum contra ius quando nemini nocet r.
prodest perenti an valeat.

Rescripta. exceptiones bene
est. r. de materia huius. l. d. cam. i. d. f. i.
si contra ius vel vti. pub. C. oppo. f. si
nuptie ex rescri. pe. p. totū. t. vbi rescri
pta qd nemini nocent r. plur perenti no admittunt.
1. huiusmodi dicit glo. quod quedam sunt rescripta
prohibita impetrari specialiter r. expresse: illa in
petrata non valent etiam si nemini nocentia dicit
contraria. Quedam sunt rescripta no prohibita spe
cialiter impetrari: sic loquitur hec. l. vt si rescriptū
continerit aliquid contra legem scriptum non valet.
Fallit in duobus casibus possis hic in text. Excom
1. ptum potes ponere in hac lege. Aliquis impetrauit
quod minor. quatuordecim annis liceat facere testa
mentum: vel qd liceat appellare post decem dies: vt
in contractibus emptionis r. venditionis non teneat
de emptione. certe ista no valent: contra ius. C. lo
1. tra istam lec. opponit vlt. montani quod tale rescri
ptum no videtur: cōtra. l. vt. ff. de pact. l. pacifici. vide
dicunt qd licet rescriptū sit cōtra tenore legis non. tūc
1. est contra legem. Her. tenet op. i. gloss. nostre. nam in
rescriptis est quedam lex generalis derogatoria que
dicit quod no licet impetrari rescripta iuri cōtraria
vt. l. nec damnosa. s. ec. ideo semper cum impetrans
tur cōtra legem: impetrantur cōtra istam clausulam
derogatoriam. l. nec damnosa. s. ec. C. oppo. s. eod. l.
1. quorles. Solu. illud ibi qd alium modice ledit et d. s.
latio potest facile impetrari a pncipali non. hoc
dicam plene in. l. f. ff. de i. r. c.

Instrumentozum. In
up
plicationibus debet poni effectus
instrumentozum vel verba sup qbus dabit
1. taf no tot? tenoz. oia. h. d. C. oppo. f. de
transac. l. vt responsim. Sol. illa intelligit fin istam.
C. ultimo no. ex hac. arg. qd qd aliqd perit: copia
1. instrumenti debet sibi dari illa tatum particula que
spectat ad eum non totum instrumentum: vt hic vs
des. Ad idem facit. ff. de eden. l. argen. s. ed. In con
1. trarium facit fortiter. l. inciu. de legi. cum huius glo.

de hoc censetur dicere super rub. ff. de noni. ope. nu. a
a quod no. Bar. *

Quando libellus pncipi datus. Rub.

Continua vt in gl. r. ad de sup. rub. ice dū dicit
q libellus pncipi datus subaudi r. ad cū rescriptū 2
est. vt. f. eo. l. ij. Bar.

1 Libellus est duplex: alius conuentionalis: alius
supplicacionis.
2 Libellus qd datur pncipi in actionibus animalibus
inducit litis contestationem.

Dubium no est. Hinciter dicit
cit rotus titul?
Libellus datus pncipi si ad eum est re
scriptū interuimpr pscriptio: r. facit
actiones transitorias in herede in actio
nibus pccoris r. animalibus. h. d. C. oppo. r. vide
q requirat ex pccoris missio. vt. l. cū norissimi. in. pnc.
1. f. de pncip. xxx. anno. Rn. debet scire q duplex est
libellus quidam est pccionalis: de quo loquitur aut.
offeratur. de lit. r. c. per illū no inducit interruptio
pscriptio nisi citatione secuta: vt. l. tra. quod die
vt ibi. Quidā est libellus in pncipi r. p illū induc
2. tur lit. r. c. si offerat pncipi: scus si alij iudicet
er ad cū pncipis rescribit: intellige in actionib? pro
ris r. animalib? vt dicit. C. oppo. de. l. vt pccor. de an
na. excep. Sol. speciale est in illis quatuor casib? no
habetis alia.

Et lite pendente. Rubrica.

Istam rubrica sic appellare. vt lite pendente s. z
pncipali p lit. r. est. ibi vel post. puocatione. s. z pccō
re causa appellacionis. ibi ante diffinitia s. z que no
potest retractari per appellacione. r. c. his apparet
q quedam gl. super verbo puocatione. no bene dicit.
1. r. fin hoc quod sequit in rubrica ante diffinitia
huius nihil ad derer ad pcedens: ita intelligit Bzo
in summa.

Item postquam. Hinciter
ter dicit.
Sma lata post supplicatione datur q
q pncipis respōdeat: valet. h. d. Ver
1. ista duobus modis potest intelligi: vel
qd supplicatio erat data: quia petebat aliquid: vel
nilegium: vt puta ne aliquis possit cū corā aliquo ius
de pccōne: vel petebat aliquid: rescriptum s. ius
de pccōne. C. oppo. in aut. vt disse. iud. s. f. fo.
r. de man. pin. s. r. no permitras. dicit gl. intelligo q
ista supplicatio fuit porrecta postq pccō fuerat re
quisit? r. denegabat facere iustitiam: ista supplica
1. tio no permittitur. ita dicit gl. in. f. ff. de i. r. c. gl.
non bene concordat cū pnc. nam qd in. f. d. h. locū
qd impetrat rescriptū ad obseruantiā iuris cōsuetud
hic in pncipio loquit qm impetrat puuilegiū: qd pot. in
1. districte quade cunq: impetrari: vt dicit. f. l. pncip. et
ibi videbitis.

1 Quando quis possit supplicare ante litem cōre
litam: r. pccō.

Ad no. Bar. in. l. f. in ff. de cura. bo. dat. r. in. l. f.
de tabu. exhi.

Dubium no est in pnc. quado libellus pncip. dat?
ad materiam bus. l. vide quod not. in. c. significat
1. ur. extra de rescrip.

Quando post sententiam quis possit
supplicare.

1 Post legem contra causam lite pendē
re quando quis impetrare possit.

Supplicare. Diuiditur in duas pcc.
pncipia loquit qm aliqd
supplicat lite pendente.
Sda qm post finam. sda ibi qui au
tem. Item pncipia subdiuidit: qd pncipio
ponit dicit. sda exceptione. C. oppo.
r. vide q an re lit. conte. supplicare no
licet. in aut. vt disse. iud. s. f. vt. r.
de man. pin. s. r. no permitras. Sol. f. s.
1. r. c. qd no h. supplicare p delegato in
dicit nisi iudex ordinarius requisitus
deneger facere iustitiam. C. oppo. ne qd
in lo. pub. l. f. s. merito. r. s. f. qd a pnc
cipe. Sol. ibi impetrabat aliquid puuile
1. gii super eo qd causam no rēgebarat.
sic pot. in districte impetrari. C. oppo.
d. in aut. in medio litis. s. sup. hoc. Sc. l. u.
qd hic deficit supple p illa lege. Et id
ad declaratione totius materie distric
1. te sic. Aut qd vult impetrare sup ali
qua ca rescriptū aut p. in. l. f. pncipio
casu taur ante lit. cōre. r. no pot. nisi or
dinari? requisitus deneger facere ius
1. titia: vt in aut. vt disse. iud. s. f. vt. r.
de man. pin. s. r. no permitras. aut post
lit. cōre. r. t. h. supplicare de quatuor.
p. hno vt sibi fiat copia actoz. Secūdo
vt sibi fiat copia puuilegiacionis:
1. vt hic. tertio qd pncipie iudicet q pccō
dat si orat negligens. quarto qd alijs
associe si est suspic? vt in aut. in sup
1. dio litis. s. sup. hoc. C. Aut vult suppli
care post sententiam. r. tūc aut finia est
appellacione suspensa. r. tūc idem actū
non esset iudicari. ar. l. f. in. f. ff. ad tur
1. pi. r. ita loquitur nostra rubrica. Aut
no erat appellacione suspensa: sed tran
1. te pē. r. an si pccō corā arbitratore dō fieri mērio ius
tis pccōtis. vide. d. p. in. consil. q. l. ij. in. fine.
C. Post finiam. vide hic bal. r. dicit bal. in. pncip. r. i.
1. no. in. p. col. f. r. i. q. inuanti impetrat qd qd. id centra
finiam impetrat qd trāsiit in rem iudicatam. alle. In
no. in. c. lator. de re iudi. Adde fm. Pau. de ca. m. r. b. f.
1. le in. f. l. q. ille qui supplicat pncipi vt retractet si. ita
que trāsiit in re iud. incurrit infamiam: r. sic fit pccō
1. citur in rescri. percri. obici. quod non est habitus. r. dicit
etiam qd pncipie alia pena de qua in. l. p. cōcedit. s. qd
1. illud non vidit pncipie r. sed menti r. cōcedit. qd fac
re possit h. cōcedit. qd pncipie dicitur

C. Pendē
re: qd dicit
tur litis pen
dere. vlt. r.
de ne. vlt.
de p. gl. in
c. ij. vt lit.
pē p. Aug.
in ru. s. de
in iua. vcc.
p. gl. f. ibi
postea. r. v.
de que d. s.
r. in. l. cum
notit. m. r.
f. de pncip.
r. an. r. v.
de in. l. co.
pncip. ff. d.
iud.

Artus iurisdictionem. et hoc tenet Jo. de ligna. s. et in mol. in d. c. super literis. licet do. Anto. videatur tenere contrarium in Jmo. adde qd Bald. in lex. relatio. a. n. bus. in princ. s. de legi. videtur tenere qd rescriptum obceptum sit ipso iure nullum. tenet Bald. in l. fin. in s. colum. 7. sen. rescri. non vol. **B** **C** **D** **E** **F** **G** **H** **I** **J** **K** **L** **M** **N** **O** **P** **Q** **R** **S** **T** **U** **V** **X** **Y** **Z**

nam hoc test expressa falsitate vel facta veritate tribuat iurisdictionem. Pla. dicit quod sic scilicet quod tribuat iurisdictionem. de hoc cognoscendum referri primum tenet vel non. hoc etiam colligitur ex isto. exp. qui dicit prescriptione mendaciorum. et dicit gloss. et bene prescriptio ne id est exceptione: ergo iurisdictionem tribuit ipso iure si non opponatur. et sic post test cognoscere vtrum rescriptum fuerit impetratum per obceptiones vel nomen hoc etiam probatur in d. ca. super literis. de hoc etiam per multa Innocen. in c. ceterum. et c. auditis. et melius in cap. cum dicit lecta. de rescrip. **C** **D** **E** **F** **G** **H** **I** **J** **K** **L** **M** **N** **O** **P** **Q** **R** **S** **T** **U** **V** **X** **Y** **Z**

in l. i. ff. de in ius voca. tangit istam questionem et ex a dicitur eius non faciat mentionem. **E** **F** **G** **H** **I** **J** **K** **L** **M** **N** **O** **P** **Q** **R** **S** **T** **U** **V** **X** **Y** **Z**

A **B** **C** **D** **E** **F** **G** **H** **I** **J** **K** **L** **M** **N** **O** **P** **Q** **R** **S** **T** **U** **V** **X** **Y** **Z**

ros. et dicta. I. quidam consulebar. aut de modis...
dicunt quod non requiratur quod hoc dicitur: sed sufficit quod sciat se...

controuer. quod quando gratia principis non est gratia communis: vt quando legitur aliquem de...

loqui singulariter seu in diuina: sed sufficit t quod dicatur non obstante aliqua lege que in cotrarium...

de statuto vel privilegio. hic quod non: vt plene dicitur per dominos de Rota de offi. eccly. q. 1.

De diuersis rescriptis.

Rubrica.

Continua vt in glo.

- 1 Dicitur in prefationibus in sublequentibus videtur tur repetita.
2 Beneficium vni collatum porrigit ad consortem.
3 Persona in his que sunt modici pchidit dicitur videtur tur repetita.

libellum. Breuiter dicit. p rationis identitas facit: vt in rescriptis intelligatur reperita persona que in...

- 1 quod quem in prefationibus t dicitur in sublequentibus reperita intelligunt.
2 Item no. quod beneficium t collatum vni porrigitur ad consortem.
3 Rescriptum ad lites quomodo dicat perpetuum.

Allo asseueratur. Breuiter dicit. Rescripta principis sunt perpetua. hoc dicit. Quero vtrum rescripta...

- 1 Rescripta que conceduntur ad iuris communis obseruanti et in his loquitur hec lex.
2 Tan sunt perpetua vel temporalia. dic vt not. canonice in. c. cum accessissent.
3 vero querit qualiter perdatur privilegium per actum contrarium dic vt not. de exco. tu. l. voluntarie.

Ancim? Breuiter dicit. Breuiter dicitur quod modis in glo. Sin pimum modum dicit quod ipsum rescriptum originale probat non esse epeum...

multum not. Bald. in. l. si recepta. C. de testamen. et vide Baldum in auten. hoc inter liberos. et vidi eum dubitare vtrum talis clausula dicitur tollere consuetudinem iuratum. et dicit quod clausula generalis non obstantibus statutis vel privilegiis quibuscumque appofita in privilegio non tollit consuetudinem iuratum. gloss. est singularis in. c. cum non deccat. de electione. in. vi. que cadit super verbo effect. in ver. quid si talem consuetudinem. et ita not. dicit Angelus in. l. prima. §. que honorande. ff. quarum rerum actio non datur. et illam glossam allegat per singularem Abbas scilicet in. c. de his que fuerint a maiori parte capituli. nisi fuerit mentio de iuramento secundum eum. Et adde quod not. in. c. quia sepe. de electione. in. sexto. et in. c. cum aliquibus. de rescriptis. in. sexto. et illam glossam etiam sequitur Zimela in. c. dilecti. de prebendis. in. no. Joannes and. in. c. de his que presbyteroz in. c. et in rubrica de testamento. in. principio. in. additio. Spectula. Item in clausula non obstante pacto vel quibuscumque capitulis: quia non tollit pacta vel capitula iurata vel sententia confirmata. gloss. est singularis in clem. dudum. §. penultimo. in. glo. in ver. pactum. de sepul. quod tene menti. Et adde quod in similibus in. l. secunda. §. lege. ff. de iudiciis. et videtur in terminis not. et in et ibi dicit post Bartolum. in. l. ff. de conditio. et causam. Item adde quod talis clausula nunquam tollit determinationem legis antiquę vt in aut. de hereditibus qui ab intestato. in. glo. columna. et quod dixi post Bartolum in. l. nam et posteriores. ff. de legibus. quam glossam alleg. Bart. in. dicta. l. sciendum. in. principio. post glo. ibi. et vide no. in. dicta. l. si quis in principio restat. et vltra ista: de clausula non obstante privilegio peritum de anchora. in. prefatione. c. propter riu de bita. de rescriptis. libro. vi. et Joan. an. in. c. §. de exco. p. la. in. vi. Et adde qd lex imperatoris posterioris non intelligitur derogare privilegiis militum. gloss. est singularis in. l. de curio. C. de hereditariis. quia p singulari pderat Bald. in. c. si in. quo tempore miles. Et in autem tempore. vide Innocent. in. c. ceterum. de rescriptis. in. fine. qui ponit omnes casus in quibus quis perdit rescriptum imperatum per se. et vide not. per Barto. in. l. si circa finem. ff. de constit. p. in. et Specu. in. titu. de instrum. edi. §. nunc aut. ver. item oppo. vbi etiam ponit omnes casus. Et dicitur in. c. ad hanc. l. cum hic nota. vide Bal. in. l. publicari. §. de testam.

mo. et in de pba. r. sequitur colli. si. Bal. in rub. j. de colli. per Jmo. r. Alex. in l. f. seditionis. col. li. ff. eo. r. fo. l. consil. c. lxxij.

Quod scribat. Adde Ro. consil. cccc. viij. vbi etiam notabiliter dicit qd licet reus regulariter non teneat edere acto

si ad intentionem edere acto si ad intentionem ipsius sibi datur nec instrumenta nec proptias rationes tamen debet agitur de periculo animae: et ex magna causa reus cogitur edere et magna causa quando per se per se copia aliter per se vbi vide. non potest qd compellere re librum tantum vbi rarius nisi primo probetur vbi rarius: vt voluit idem Roman. consilio cccxvi. et idem Abb. consilio. lxxij. Et in quantum Alexand. ponit quod notarius presumitur rogatus apponere clausulas consuetas. vide eundem consil. lxxvij. et in quantum ponit quod in dubio notarius non presumitur rogatus. vide eundem consilio. clxxij. Angelum consilio. lxxvij. et consilio. ccc. lxxij. et in quantum idem alexander dicit quod possunt petere editionem instrumenta a notario si inter esse sperandam. licet a me non fuerit rogatus. Adde quod illud debet intelligi si interesse legitime probetur per ea que voluit Roma. consilio. lxxvij. vbi dicit quod statit statuto quod quislibet potestas capitaneus et iudex ad petitionem cuiuslibet cuius inter esse vel interesse diceretur teneatur habentem instrumentum cogere ad edendum quod hoc casu sufficit nuda allegatio interesse vel ipsum statutum aliquid addaturur communi nec illa verba vel cuius interesse diceretur essent superflua et in quantum Alexand. ponit tangit an scriptura numerali vel alterius ad cuius fidem publice recantur faciat fidem pro ipso scribente. Adde vt per Roma. consilio hic. r. lxxvij.

vransq; lecturam. et videntur quod editio non fiat iudicis officio: sed per actionem: vt. ff. eo. l. si quis ex argentijs. §. ex hoc edicto. Sol. dico quod editio fit quandoq; per officium iudicis mercenarium de seruitus actioni. vt quando quis postulat editionem eorum que in iudicio producantur: vt in l. f. sed eda. ff. eo. r. j. l. proxi. Quandoq; fit per officium iudicis nobilitate quando editio principaliter postulatur a notario vel ab argentario qui fecit auroitate officij sibi iniuncti: vt l. proxi. et l. argentiarius. circa princ. et quod ibi no. ff. eo. et de quolibet itonum pro intel ligi hic. sed contra cum non exhibetur datur actio in factum ad interesse. ita loquitur l. p. raria. fit etiam exhibitio quandoq; per viam actionis. de hoc dica. j. proxi. contrario. ¶ Nunc venio ad gl. nona que est additio. r. istam gl. habemus in tribus locis. primo hic. r. l. quedam. ff. eodem. de tu. r. ra. dist. l. f. offic. ¶ Pro ea declaranda oppo. glo. sic. solue vrin gl. Sed verba glo. modicum videntur concludere. nam si scholaris dicit argentario qd scribat rationes satis contrahitur mandati quod contrahitur quocumq; verbo: vt l. f. ff. man. ideo solu. est ista qm ad ppositum. qd mandati debet esse gratuitum: vt l. f. ff. man. da. vbi si scholaris finat argentario vel ps mandat notario qd publica instrumentum conficiat. ipse hoc faciunt de necessitate officij magis qd vt per glo. mada. r. i. qd susceperunt istud officium: ideo non est mandati nec actio mandati. r. ideo recurretur ad officium iudicis ex hoc edicto. Idem de his qui faciunt rationes et de consuetudine. nam ipsi videntur ex necessitate officij facere: vt dixi supra. ¶ Pro declaranda gl. ista dicendum est sic quandoq; ille qui perit edi instrumenta peredit interesse illius causentis qd fieri sibi editio per act. ad exhib. et l. f. ff. pen. ad exhibend. si percedit aliud interesse: tunc si quidem sunt instrumenta pertinentia ad vltimam voluntatem habere locum interdictum de tabu. exhibend. et edictum quemadmodum testa. ap. secundum distinctionem ibi postam. ff. de tabu. exhiben. l. f. §. r. ff. quemadmodum. re. ap. l. i. Si vero non sunt talia instrumenta: tunc si quidem precessit contractus ex cuius natura quis teneatur ad faciendum librum rationum vel rationes conficere vt iurelam mandatum de experiendis negotijs societatis r. similia: tunc agitur actione descendente ex eo contractu vel quasi vt l. f. §. offi. ff. de tu. r. ra. dist. r. ff. eo. l. quedam. Si vero non precessit talis contractus: tunc aut ille conficit rationes ex necessitate officij sibi iniuncti vel quasi. r. teneat edere officio iudicis mercenarij: vt hac l. et l. argentiarius. ff. eo. r. quod ibi no. Si vero non facit ex necessitate officij tunc non cogit quis rationes edere nisi si ex causa: r. tunc officio iudicis nobilitate si bonis rationibus: vt hic fm vnu modum legendi vel ad fundanda replicationem actoris fm aliam loc. vt hic et dicemus in l. f. eo.

Imperator non est consulendus super factum. Mulier quando teneatur edere libros rationum suarum. Si exercens aliquam artem conficit libros rationum quod teneatur edere parti cum eo contrahenti. Reus non teneatur edere actio instrumenta ad intentionem fundanda sed ad pbada replicatione sic. Quis quando teneatur edere officio iudicis: vel per actionem.

intentionem fundanda sed ad pbada replicatione sic. Quis quando teneatur edere officio iudicis: vel per actionem.

Reus non debet edere actio instrumenta sua ad intentionem eius fundanda. v. d. f. d. m. lectu. gl. que videt magis vera. r. l. illa legitur duobus modis vt patet in oppositiombus. ¶ No. qd imperator non teneat consulendus super factum. vt in princ. l. Item not. qualiter officio iudicis fit editio: vt in fil. Opp. dicitur hic quod ex causa potest per se fiat editio. contra istud oppo. quod videtur qd nullo modo hoc potest fieri vt l. qui accusare. j. eo. huius timore variatus est intellectus. l. nostre. Na quid intelligitur in rationibus r. ad contrarium videtur vt loquatur in instrumentis quasi rationes teneatur quis edere cum causa puta si sint facte mandante aduersario. Sed contra l. tra hoc oppo. de l. f. ff. de eo. solui gl. ista est diuisa in tria. Vbi vltimum tam intelligitur aliter: vt refert Jyn. videlicet qd hoc debet intelligi vbi mulier non tanquam argentiaria: vt genera officium publicum: sed tanquam conficiens rationes suas puitatas cogitur edere. Et istud valet quod si aliqua mulier facit aliquam artem et habet libros suarum rationum quod ipsa mulier cogitur ad petitionem eorum qui contrahit cum eodem. ¶ Similiter est in muliere iurata: vt in c. extra de vfu. in de. ¶ Et istud tenet do. Jyn. qd vbi quis exerceat aliquam artem et conficit libros rationum qd debeat ipsam edere contra contrahentes contra eum propter consuetudinem quotidianam. videntur enim mandare vt scribat rationes. arg. l. vel vniuersorum. ff. de pig. act. ista loc. potest tolerari. Sed sequens videtur verior videlicet qd ista loquatur in instrumentis. ad contrarium. de l. qui accusare. dic qd reus non teneat actio edere ad fundanda intentionem: sed ad pbada replicationem vel quo ad coadiuuandū sic vt hic. ¶ Item oppo. hic dicitur qd officio iudicis fit editio contra de l. si quis ex argentijs. §. ex hoc edicto. Solu. vt ibi no. Item oppo. r. videtur qd primo iure actionis: vt l. quedam. post princ. ff. eo. de lega. f. §. officio. ff. de tu. et rati. dist. r. huius timore fuit facta quedam additio. gl. nostre qd incipit didicit vna. l. quod si tutor. r. c. Solu. quod quandoq; quis conficit rationes ex necessitate officij publici quod gerit. ponit exemplum in argentario et etiam in tabellione tunc cogitur ille edere per officium iudicis: vt l. si quis ex argentijs. §. ex hoc edicto. no. in glo. l. si argentiarius in eo. r. Quandoq; quis conficit rationes ratione contractus vel quasi: vt quia est tutor: tunc editio fit iure actionis: vt eo contractu vel quasi contra. Sed contra predicta oppo. de l. f. de tabu. exhiben. pro quocumque solutione dicitur Jyn. Si quis quod iure fit editio. dic quandoq; quis petit editionem rationum vel instrumentorum. r. pretendit in eis ius domini: r. tunc cogitur quis edere seu exhibere p actione ad exhibendum et per iud. l. si. §. penultimo. ff. ad exhibendum: Quandoq; quis pretendit ius in instrumento ratione communicatis. de hoc videbitur in l. procurator. j. eodem. habetis in lege si que sunt cau. ff. fam. l. eras. quandoq; quis non pretendit aliquid de predictis. Sed aliquid interest. de hoc dicas quod aut loquitur

in contractibus: aut in vltimis voluntatibus: primo casu aut quis conficit rationes vel instrumenta ratione necessitate officij quod gerit. et tunc editio fit officio iudicis: et si non editur. competit actio ad in reuellet. v. d. §. ex hoc edicto. et hac l. Si vero non conficit rationes ex necessitate officij sed ex natura contractus vel quasi tunc fit iure actionis: vt. d. l. quedam. in princ. et. d. l. §. officio. de tu. r. ra. dist. r. et hoc vera nisi de conficido rationes vel instrumenta: r. precessit mandatum: quia tunc competit mandati: vt l. f. ff. manda. cum simi. r. d. l. quedam. Si loquitur in vltimis voluntatibus. dic quod aut quis conficitur se habere aliquam vltimam voluntatem: aut negat se habere. primo casu fit editio per situlum de tabu. exhiben. secundo casu fit per situlum quem admo. testa. aperian. de quo dicit vt no. in l. f. de tabu. exhiben.

Ad officium iudicis coram quo causa agitur pertinet vt fiat copia actuum tam civilium quam criminalium. Index appellacionum iubet primo iudicis vel etiam parti contra quam appellatur vt faciat sibi copiam actuum. Vbi quid si pars ipsa hoc non facit. Index eodem modo potest statueri et denegare aut denentiam alicui super aliquo instrumento quod potest ipse actor statueri terminum et eo elapso non audiat. Parti litiganti presentis non debet dari terminus ad accipiendum copiam actuum. Secus si esset absens: nec notarius denegans cogitur. Pionariario facta per iudicem etiam si sit recte lata et secundum acta ipsius actio non vifis non valet. Consilium quando renouatur iudex in tribunalibus fiat productio quedam omnium actuum. Copia testium examinatorum in secreto per iudicem est banda parit: r. eius auroitate publicantur. Index quando faciat edi acta criminalia. Qui fisco non edit instrumenta in criminalibus non presumuntur illa subtraxisse sicut in civilibus. Index maleficio non possit examinare testes super accusatione eius officio. Index debet iurare de veritate: secus de calumnia. Acta facta in vno iudicio qm faciat f. d. m. in alio iudicio dicitur quid de re libris confessione r. sententia.

Sapud quem dicitur acta civilia vel criminalia iudicis officio exhibentur. h. d. Lectura illius. l. variat hic in glo. quinq; modis ex parte eius cui fit editio. variatur etiam in gl. tribus modis ex parte eius a quo editio petitur: r. hoc variatio non est hic in gl. sed ponitur in l. si. §. item dicit. ff. de iure fisci. examina bimus istas. ¶ Not. quod conficium iudicis apud quem causa agitur pertinet vt faciat fieri copiam actuum civilium et criminalium. ¶ Oppo. videt qd preter ad officium superioris: vt l. si. §. vt lit. pendē. Solu. quando iudex primus denegat facere copiam actuum: tunc superior facit: vt l. contraria. sed ab iniustis ipse idem debet adiri et hoc facere: vt hic. ¶ Oppo. non debet fieri illud quod factum non reuelat. vt l. hoc l. pulario. §. diuisa. vt l. no. capitu. sed quid releuat vt fiat editio actuum cui ipse iudex quia acta

Apud quem Acta dicitur... nalia officio iudicis exhibentur... Subtilis est valde lectura huius...

Legitur quinto modo quod intelligat de publicis... carione testium... quia iudex potest publicare dicta...

quia omnia et quibus causa instruit continentur... pellatione instrumentorum... corarium refert fuisse determinatum...

- 1. Emendare quid sit et in adde do. Maria. foz. 31... 2. Libellus quando possit emendari... 3. Iudex ex causa potest statuere terminum...

Plures actiones ex eadem causa contra unum... remissive... Si in casibus in quibus cumulatario non...

Lita actio... et quotidiana et vilis hic aliqui difficultate querens...

Andre. Peum. Cur quis tur mouet hic aliqui difficultate querens...

Andre. Poma.

Non sufficiat. Ita suppletio non videtur necessa-
ria ex quo hic posuit actio pro libello qui costat ex
his: vt habetur per Bar. et doc. in l. ff. eo. nec placet
id quod aliqui dicunt; quod non fuit necessaria ista
declaratio alia ratio
ne: quia p[ro]
posita po-
nitur crea-
ca causa cu-
stus pro-
sequendi:
et ostendit
ex contras-
ctu vel q[ui]
et. si ad-
uertatur
hoc est co-
tra iura al-
legar. per
Panor. et
que not. in
dicit lege
p[ro]a et cer-
re edita so-
la actione
non possit
quis plene
deliberare
vellet con-
cedere: nec
ne contra
no. hic per
doctores.

Andr. Poma.
Colligat
Consi-
dera quid
differat in-
ter se recu-
sare et tra-
heret: et
q[uod] emen-
dare sit mutare verba sententia permanente. unde
facit: ex in l. actiois verba ff. de re iud. et adu[er]te q[uo]d
ille rei nihil facere videtur: quia si emendare impos-
taret id quod. S. deductum est non fuisse necesse ad-
dere in rei. sibi tenore. sententia permanente: cum hoc
impossibile verbum emendare.

Andr. Poma.
Iudicium. Vide Alex. cons. clxxv. in ff. col. vo. ff. et
iii. col. um. ad ff. que aut[em] sit ratio quod omisso dici-
et tempus in criminali visum libellum etiam parte
non opponeret: scilicet autem si omittatur causa libelli
in civilibus. cogit: nisi dicas quod in civilibus potest quis
bet renuntiare iuri suo: scilicet in criminali cum non
sit dominus membris: etiam suorum: cum videtur renun-
tiare si admittitur talis libellus cum non possit
probari de eo innocentia probando q[uo]d tali tempore
non fuit in loco delicti commissi.

Andr. Poma.
Colligat
Consi-
dera quid
differat in-
ter se recu-
sare et tra-
heret: et
q[uod] emen-
dare sit mutare verba sententia permanente. unde
facit: ex in l. actiois verba ff. de re iud. et adu[er]te q[uo]d
ille rei nihil facere videtur: quia si emendare impos-
taret id quod. S. deductum est non fuisse necesse ad-
dere in rei. sibi tenore. sententia permanente: cum hoc
impossibile verbum emendare.

Andr. Poma.
Colligat
Consi-
dera quid
differat in-
ter se recu-
sare et tra-
heret: et
q[uod] emen-
dare sit mutare verba sententia permanente. unde
facit: ex in l. actiois verba ff. de re iud. et adu[er]te q[uo]d
ille rei nihil facere videtur: quia si emendare impos-
taret id quod. S. deductum est non fuisse necesse ad-
dere in rei. sibi tenore. sententia permanente: cum hoc
impossibile verbum emendare.

conferre libellus. hic veniunt glo. ad not. ff. eod. l. in
p[ro]p[ri]o. q[uo]d comertare circa hoc: p[ro]p[ri]o. p[ro]p[ri]o. recitabit.
sed illa est eterna longa reperi. per se sed dicemus deo-
dante ibi: vbi glo. ponit t[em]p[or]e de hoc nihil dicimus: sed
solum examina binus duos an et qualiter libellus possit
mutari. et qualiter actio possit accumulari: vt inaz
statum expedit bene in duabus lectionibus. C. Ve-
nio ergo ad secundam partem op. dicit h[ic] q[uo]d actio potest
emendari contra. ff. de iudi. l. no pot. So. dicit q[uo]d emen-
dari potest vsq[ue] ad litem contestatam. vt h[ic] non potest: vt
in lege contraria. C. Contra h[oc] oppo. ff. de offi. h[er]e-
re. l. iij. Sol. dicit glossa ibi in iudiciis vniuersalibus
vel generalibus in quibus potest fieri emendatio
vsq[ue] ad sententiam: sicut in placet doct. modernis.
nam debes scire quod in peritione hereditatis prius
capituler petit actor: se pronuntiat heredem in excep-
tione autem venient omnia bona hereditaria: unde
si ad rem aliquid perveniret pendere iudicium illud
venit in hoc iudicio magis ex virtute actionis vni-
uersaliter vel absolute propofitae et ex sui natura q[uo]d
ex virtute emendationis. et si poneremus esse actum
peritione hereditaria singulariter ad vitam re non
posset fieri emendatio vel alia ad iudicium? rei post
litem contestatam. sicut in aliis singularibus iudiciis:
vt. d. l. non potest. ita h[ic] tenet per. et Eyn. et bene.

Colligat
Consi-
dera quid
differat in-
ter se recu-
sare et tra-
heret: et
q[uod] emen-
dare sit mutare verba sententia permanente. unde
facit: ex in l. actiois verba ff. de re iud. et adu[er]te q[uo]d
ille rei nihil facere videtur: quia si emendare impos-
taret id quod. S. deductum est non fuisse necesse ad-
dere in rei. sibi tenore. sententia permanente: cum hoc
impossibile verbum emendare.

Colligat
Consi-
dera quid
differat in-
ter se recu-
sare et tra-
heret: et
q[uod] emen-
dare sit mutare verba sententia permanente. unde
facit: ex in l. actiois verba ff. de re iud. et adu[er]te q[uo]d
ille rei nihil facere videtur: quia si emendare impos-
taret id quod. S. deductum est non fuisse necesse ad-
dere in rei. sibi tenore. sententia permanente: cum hoc
impossibile verbum emendare.

Colligat
Consi-
dera quid
differat in-
ter se recu-
sare et tra-
heret: et
q[uod] emen-
dare sit mutare verba sententia permanente. unde
facit: ex in l. actiois verba ff. de re iud. et adu[er]te q[uo]d
ille rei nihil facere videtur: quia si emendare impos-
taret id quod. S. deductum est non fuisse necesse ad-
dere in rei. sibi tenore. sententia permanente: cum hoc
impossibile verbum emendare.

Colligat
Consi-
dera quid
differat in-
ter se recu-
sare et tra-
heret: et
q[uod] emen-
dare sit mutare verba sententia permanente. unde
facit: ex in l. actiois verba ff. de re iud. et adu[er]te q[uo]d
ille rei nihil facere videtur: quia si emendare impos-
taret id quod. S. deductum est non fuisse necesse ad-
dere in rei. sibi tenore. sententia permanente: cum hoc
impossibile verbum emendare.

6. inaz abes seire aprobat. in. j. ff. de re iud. l. si
si in

et in criminali si omittatur aliquid de substantialibus a
bis: vt. l. libellorum. ver. quod si libellus. Idem si
libellus deficeret in conclusionem: quia conclusio no-
resularet ex premissis: vbi gratia. per de cem a re:
quia re non est in Francia: vt. l. ff. circa. et quod ibi
no. ff. de do. excep. lito casu si quid illis non est conte-
statum potest fieri emendatio si temporis largiantur:
alias secus. sicut probat in. l. accusatur. ff. de adult.
C. Quod volo dicere si temporis largiantur. dicit q[uo]d
si non fuerit quodam tempore statuta a iudice ad age-
re duntur potest facere ex causa: vt no. ff. vt nemo
ini. ago. vel accu. l. et. q. qui accu. no. pl. ff. ea. ff.
de accu. l. titia. idem in tempore statuto a l. vt not. in
4. d. l. accusaturus. C. Tr. per hoc determinatur que-
stio quam h[ic] vidi de facto. dicit statutum quod no-
possit accusari de maleficiis commissis retro p[ro] duos
mensis ante initium officii potestatis: contigit q[uo]d
aliquis accusaverit intra illos duos menses: accusa-
tio non habuit subsistentiam: vult postea emendare
post duos menses certe non poterit: vt. d. l. accusaturus.
quia tempora non patiuntur: sed si esset intra tem-
pus bene posset dicam accusationem vel obmisit.
ces tu? et quid mirum cum de nouo posset accusare
5 d. l. accusaturus. C. Tr. per hoc determinatur que-
stio quam h[ic] vidi de facto. dicit statutum quod no-
possit accusari de maleficiis commissis retro p[ro] duos
mensis ante initium officii potestatis: contigit q[uo]d
aliquis accusaverit intra illos duos menses: accusa-
tio non habuit subsistentiam: vult postea emendare
post duos menses certe non poterit: vt. d. l. accusaturus.
quia tempora non patiuntur: sed si esset intra tem-
pus bene posset dicam accusationem vel obmisit.

Colligat
Consi-
dera quid
differat in-
ter se recu-
sare et tra-
heret: et
q[uod] emen-
dare sit mutare verba sententia permanente. unde
facit: ex in l. actiois verba ff. de re iud. et adu[er]te q[uo]d
ille rei nihil facere videtur: quia si emendare impos-
taret id quod. S. deductum est non fuisse necesse ad-
dere in rei. sibi tenore. sententia permanente: cum hoc
impossibile verbum emendare.

Colligat
Consi-
dera quid
differat in-
ter se recu-
sare et tra-
heret: et
q[uod] emen-
dare sit mutare verba sententia permanente. unde
facit: ex in l. actiois verba ff. de re iud. et adu[er]te q[uo]d
ille rei nihil facere videtur: quia si emendare impos-
taret id quod. S. deductum est non fuisse necesse ad-
dere in rei. sibi tenore. sententia permanente: cum hoc
impossibile verbum emendare.

Colligat
Consi-
dera quid
differat in-
ter se recu-
sare et tra-
heret: et
q[uod] emen-
dare sit mutare verba sententia permanente. unde
facit: ex in l. actiois verba ff. de re iud. et adu[er]te q[uo]d
ille rei nihil facere videtur: quia si emendare impos-
taret id quod. S. deductum est non fuisse necesse ad-
dere in rei. sibi tenore. sententia permanente: cum hoc
impossibile verbum emendare.

Colligat
Consi-
dera quid
differat in-
ter se recu-
sare et tra-
heret: et
q[uod] emen-
dare sit mutare verba sententia permanente. unde
facit: ex in l. actiois verba ff. de re iud. et adu[er]te q[uo]d
ille rei nihil facere videtur: quia si emendare impos-
taret id quod. S. deductum est non fuisse necesse ad-
dere in rei. sibi tenore. sententia permanente: cum hoc
impossibile verbum emendare.

Colligat
Consi-
dera quid
differat in-
ter se recu-
sare et tra-
heret: et
q[uod] emen-
dare sit mutare verba sententia permanente. unde
facit: ex in l. actiois verba ff. de re iud. et adu[er]te q[uo]d
ille rei nihil facere videtur: quia si emendare impos-
taret id quod. S. deductum est non fuisse necesse ad-
dere in rei. sibi tenore. sententia permanente: cum hoc
impossibile verbum emendare.

Conclusionem. Unde dicit Angelus consilio. cxxxi.
quod non inspicitur quod narratur: sed quod con-
cluditur: Sufficit tamen si libellus presumpit con-
cludat: vt tenet idem Angelus consilio. cclij. et
ma. consilio. cy.

Colligat
Consi-
dera quid
differat in-
ter se recu-
sare et tra-
heret: et
q[uod] emen-
dare sit mutare verba sententia permanente. unde
facit: ex in l. actiois verba ff. de re iud. et adu[er]te q[uo]d
ille rei nihil facere videtur: quia si emendare impos-
taret id quod. S. deductum est non fuisse necesse ad-
dere in rei. sibi tenore. sententia permanente: cum hoc
impossibile verbum emendare.

Colligat
Consi-
dera quid
differat in-
ter se recu-
sare et tra-
heret: et
q[uod] emen-
dare sit mutare verba sententia permanente. unde
facit: ex in l. actiois verba ff. de re iud. et adu[er]te q[uo]d
ille rei nihil facere videtur: quia si emendare impos-
taret id quod. S. deductum est non fuisse necesse ad-
dere in rei. sibi tenore. sententia permanente: cum hoc
impossibile verbum emendare.

Colligat
Consi-
dera quid
differat in-
ter se recu-
sare et tra-
heret: et
q[uod] emen-
dare sit mutare verba sententia permanente. unde
facit: ex in l. actiois verba ff. de re iud. et adu[er]te q[uo]d
ille rei nihil facere videtur: quia si emendare impos-
taret id quod. S. deductum est non fuisse necesse ad-
dere in rei. sibi tenore. sententia permanente: cum hoc
impossibile verbum emendare.

Colligat
Consi-
dera quid
differat in-
ter se recu-
sare et tra-
heret: et
q[uod] emen-
dare sit mutare verba sententia permanente. unde
facit: ex in l. actiois verba ff. de re iud. et adu[er]te q[uo]d
ille rei nihil facere videtur: quia si emendare impos-
taret id quod. S. deductum est non fuisse necesse ad-
dere in rei. sibi tenore. sententia permanente: cum hoc
impossibile verbum emendare.

Colligat
Consi-
dera quid
differat in-
ter se recu-
sare et tra-
heret: et
q[uod] emen-
dare sit mutare verba sententia permanente. unde
facit: ex in l. actiois verba ff. de re iud. et adu[er]te q[uo]d
ille rei nihil facere videtur: quia si emendare impos-
taret id quod. S. deductum est non fuisse necesse ad-
dere in rei. sibi tenore. sententia permanente: cum hoc
impossibile verbum emendare.

Colligat
Consi-
dera quid
differat in-
ter se recu-
sare et tra-
heret: et
q[uod] emen-
dare sit mutare verba sententia permanente. unde
facit: ex in l. actiois verba ff. de re iud. et adu[er]te q[uo]d
ille rei nihil facere videtur: quia si emendare impos-
taret id quod. S. deductum est non fuisse necesse ad-
dere in rei. sibi tenore. sententia permanente: cum hoc
impossibile verbum emendare.

b C. Ex cau-
sa. Sed an-
t[em]p[or]e requi-
ratur binus
preceptus.
vide Alex.
yam. consi.
cxliij.

Andreas
Poma.
C. Dices
tu. Bart.
hic videt
ferire duo
quod ex li-
bello nullo
debeat fol-
ui gabella
stante itaz
tuto et q[uo]d
est contra
li. i. tibi p[ro]
derat Val.
et Fer. l. i.
si infra de
eunuch. cu
conco. de
quibus p[ro]
Alexand.
cos. xxvij.

Colligat
Consi-
dera quid
differat in-
ter se recu-
sare et tra-
heret: et
q[uod] emen-
dare sit mutare verba sententia permanente. unde
facit: ex in l. actiois verba ff. de re iud. et adu[er]te q[uo]d
ille rei nihil facere videtur: quia si emendare impos-
taret id quod. S. deductum est non fuisse necesse ad-
dere in rei. sibi tenore. sententia permanente: cum hoc
impossibile verbum emendare.

Colligat
Consi-
dera quid
differat in-
ter se recu-
sare et tra-
heret: et
q[uod] emen-
dare sit mutare verba sententia permanente. unde
facit: ex in l. actiois verba ff. de re iud. et adu[er]te q[uo]d
ille rei nihil facere videtur: quia si emendare impos-
taret id quod. S. deductum est non fuisse necesse ad-
dere in rei. sibi tenore. sententia permanente: cum hoc
impossibile verbum emendare.

Colligat
Consi-
dera quid
differat in-
ter se recu-
sare et tra-
heret: et
q[uod] emen-
dare sit mutare verba sententia permanente. unde
facit: ex in l. actiois verba ff. de re iud. et adu[er]te q[uo]d
ille rei nihil facere videtur: quia si emendare impos-
taret id quod. S. deductum est non fuisse necesse ad-
dere in rei. sibi tenore. sententia permanente: cum hoc
impossibile verbum emendare.

Colligat
Consi-
dera quid
differat in-
ter se recu-
sare et tra-
heret: et
q[uod] emen-
dare sit mutare verba sententia permanente. unde
facit: ex in l. actiois verba ff. de re iud. et adu[er]te q[uo]d
ille rei nihil facere videtur: quia si emendare impos-
taret id quod. S. deductum est non fuisse necesse ad-
dere in rei. sibi tenore. sententia permanente: cum hoc
impossibile verbum emendare.

Colligat
Consi-
dera quid
differat in-
ter se recu-
sare et tra-
heret: et
q[uod] emen-
dare sit mutare verba sententia permanente. unde
facit: ex in l. actiois verba ff. de re iud. et adu[er]te q[uo]d
ille rei nihil facere videtur: quia si emendare impos-
taret id quod. S. deductum est non fuisse necesse ad-
dere in rei. sibi tenore. sententia permanente: cum hoc
impossibile verbum emendare.

Colligat
Consi-
dera quid
differat in-
ter se recu-
sare et tra-
heret: et
q[uod] emen-
dare sit mutare verba sententia permanente. unde
facit: ex in l. actiois verba ff. de re iud. et adu[er]te q[uo]d
ille rei nihil facere videtur: quia si emendare impos-
taret id quod. S. deductum est non fuisse necesse ad-
dere in rei. sibi tenore. sententia permanente: cum hoc
impossibile verbum emendare.

instrumto de quo fit mentio in libel/ lo: quia ad eum non pertinet: tunc debet ei fieri copia instrumenti ante lit. cos. test. quia alias delibere non potest. 31 ita loquitur dictum Jim. Si vero est aliquid instrumentu de quo reus potest esse instructus exemplum petit le gatus in tali instrumto: certe quia apud heredes debet esse testamentu non debet fieri copia. et istud pbat expresse. ff. eo. liij. Sed contra hoc videtur. ff. vt lega. no. ca. l. postq. §. si dices. vberia heredi editur instrumtu. Solut. faretur q contra heredem negantem ad probationem debet edi testamentum no ad deliberatione. ita loquitur. q. nostra. C. Quero: vbi q hec dictio prout venotat tempus: scilicet licet vsq ad lit. con. q. quadoq postea.

a Salmo. a Adde vlti o rra Alexā. 8 bacclau. sula Specu. in ti. de libel. cou. cep. §. i. ver si. fi.

b Postra. adde bal. cod. dist. in si. fi. lib. Andreas Pomate.

c Dullie re puto in expens co demari. circa finē. col. r. imo pot esse qz in his que sunt intro ducta ad rigores iuris consery uandi cō parat inu lterit ruti co vt per Bart. in l. §. nūcia tione. item qz beneficiu picipis. l. ij. §. i. quis a pncipe. ff. ne quid tu loco pu.

decreuit: quod ille qui aliquem reuere vocauit ad iudicium puniatur in expensis: vt. ff. de iudi. l. cum quem reuere. in l. i. de pe. reuere. l. i. per totum. infra de iudi. l. sancimus. Nec intelligo t quod semper propter emendationem debeant reuere expense: sed ita deum si reus ex hoc damnificat est. C. Quid enim si petij rem et in libello posui duos fines. postea addo alios duos fines. certe ex hoc in nullo dam nificatur reus quoniam causa deliberationis per hanc additionem non mutatur. et idem in similibus. sed si per adiectionem causa deliberationis mutatur. quoniam secundum pimum libellum reus debebat contendere: et sic expendit quere n do aduocatos: et similia. licet perfecta adiectione et emendatione reus delibere non contendere et cert reuereatur ei expense: quia in his damnificatus est. C. Sed si in vtroq modo tam secundum libellum pimum: quam etiam secundum emendatio nem postea factam reus idem delibere: scilicet contendere: quia forte negaret ipsum de quo agitur factum principaliter: non puro quod equitas iudicantis dicitur expensas refundas: quia reus dam nificatus non est nisi propter hoc: licet efficeret len sio: quia tunc condemnaretur in tantis expens: in quantis reus damnificatus est propter litem au plius prolongatam: vt. l. non ignorat. infra de fructi bus et litis expensis. Istud autem quod tunc expen se veniant quando de quo rei interest. hoc glossa tua dicit. C. Sed quod iure iste expense veniant reu sciende glossa dicit q per actionem in factum: vt. l. i. quis ex argentiarius. §. ex benedictio. ff. eodem. quod non placet in casu isto: quia lex allegata loquitur quando quis idolo reuere: quia ad pceptum iudi cis non edidit. hic vero loquitur de eo qui male lit bellum composuit quo casu expense veniant iudicis officio mercatoris: vt. l. i. remittato. infra de fructi bus et litis expensis. C. Quero vtrum minor et mulier condemnentur in expen. isto casu glossa videtur hic dicere quod non: dum dicit quod ratio persone has beatur. argumen. pro hoc. ff. eodem. l. prima. in fine. sed ibi similitur loquitur quando quis delinquit no parendo iudici. sed in casu nostro puro quod admi nistrato: minoris veniat condemnandus in expen. quia remere litigauit et fiat executio in eum non in minorum: vt. l. non est ignerum infra de administrat tione rorum. plene dicit in l. qui solidum. §. criam. de legatis secundo. Nec obstat. l. polla. de his qui. vt indiq. quia ibi ideo non puniuntur minor: quia pena non potest cadere eque in turorem et in pupillum. facti ad predicta. infra vide vi. meminerunt. multa rem autem puro in expensis condemnatur quoniam no reperio istum casum in quo ipsa inuener. ergo ce. vt. l. fina. supra de iur. et facti ignorat. C. Vltimo quero. Talisquis propofuit certi co ditionem que no infamat. vult mutare et proponere actionem famosam: vtrum possit. Dof. tene quod non: quia ius dicentis equitas hoc no dicitur. non enim tendit ad aliud nisi vt officiarur. ergo ce. vt. l. in fundo. de rei vend. Idem tenetur Dof. si. dominus. Quille mus de cu. et de omibus Jacobi butri. quod satis puro equum. et hic fit finis. Sit benedictus deus in seculorum secula. Amen.

De accusare. Reus no edit a Quis accusare. adde in quantum Alexan. dicit se cundum Baldum quod notarius negans se fuisse rogatum de aliquo instrumto. de quo uere fuit re ntr puniendus de falso. et hoc limitat secundum Joan nem andream in addi. Speculator in titu. de instrum. edi. in. §. instrumen tum. die q est in. §. p stremo et post illam addi. vide Fedec. con. si. c. ij. C. Fallit: Adde alio os casus per Spe culator. in titu. de probatio. vericulo. sed licet re. et Zm nocentius in capitulo pimo vt eed. bene. r. Baldus hic vniu not. quod dicit spec. in titu. de instrum. edi. §. vide dum. ver ficulo. ex premissis quod iur dexer ma gna causa pot cogere aliques vt instru menta sua edat ad uerfario hoc dicitur sequitur Rora decf sione septi sione secunda. vt referet r. ma. consi. c. ij. ccc. xviij.

Alij impressi non habent. Si accusator non probauit causam an iudex pot sit supplere et inducere nouos testes vt eam probet. Verbum debet: qd imponeret necessitatem.

De accusare. Aetor non pot rest perere a reo editionem ad intentionem suam fundandam: quia probationes debet habere: quo non probante reus absoluit. Nota quod dicit in summario. C. Concordat huic l. i. in iis grane. §. de test. Item not. text. qui dicit ius ce. videtur notare differentiam inter ius et equitare. C. Oppo. r. videtur q reus debeat edere actio et eonuerso. vt. l. §. edenda. ff. eo. l. i. q. reus vult vt instrumtu r tunc etiam de eis debet facere copiam actio. Quandoq reus non vult vt. r tunc no reuere vt hic. C. Item oppo. de. l. cum quis. ff. eod. sol. vt in glos. Item oppo. de. l. argentiarius. ff. eo. sol. q ibi loquitur in rationibus quarum copiam quilibet debet habere. C. Item oppo. de. l. fallaciter. in fi. §. de abo. sol. ibi loquitur in quibusdam criminibus vbi probatio spectat tam ad reum vt purget innocetiam suam quam ad actorem. C. Item oppo. de. l. in bonedei infra de iurciurando. de. l. admo. ff. de iur reiurando. sol. vt no. in. d. l. admonendi. ista lex videtur facere contra opinio. Jacobi de arerio per l. y. num. in. l. secunda. infra de aboli. vbi ipse tenet quod si accusator non probat intentionem suam quod iudex possit supplere et inducere nouos testes in accusa. r. facere probat eam. r. Et quod ista. l. facit contra pater. Nam hic est verbum debet quod importat necessitatem: vt not. in. l. sepe. de offic. p. r. si hoc esset verum quod iudex accusatore non probante possit ipse testes producere non esset necesse quod habes r. probationes accusator: quod ista. l. tamen requirit. Pererea lex introducit quedam crimina specia liter in quibus vtriusque inquisitione p se procedere r maleficia prohibere. que crimina proba tur in. l. prima. §. si publico. ff. de adulte. r. aliqua in. l. in bonis. infra de probationibus. Si esset verum quod iudex etiam super accusationibus in quocunq

delicto possit ipse testes producere modicum prodesse statuisse scilicet circa crimina in quibus per inquisitionem procederet. pererea video quod in falsario in quo crimine vltra omnia alia crimina debet fieri subtralis inuelligatio r probatio: vt. l. vbi. infra de fil. Et tamen lex dicit quod actore non probante reus absoluitur: vt not. dicta. l. vbi. in glos. que incipit. id est interlocutoria. Non ob. l. secun da de aboli. r. alleg. vt supra per Jacobum quia si iudex in defectum accusatoris de hoc no confidit quod ipse probet id quod in accusatione continetur vt et in iura infamia. vel habet cum suspectum. crideo non confidit: vt. l. accusa. de accusa. tunc potest producere ipse testes. Sed in casu vbi accusator non probat accusationem: vel quia reus non concludit: vel quia dicitur de his si iudex potest inducere testes ad probandum delictum no reperitur. l. cautum. ita intelligit spes culator: eam in titu. de inquisitione. in §. quoniam autem. Non ob. l. si non de fendatur digellus de penis. quia illa lex loquitur quo ad innocentiam accusati. quia in de p. se interponit par tes suas. Sed quo ad condemnatio nem faciendam de accusato. quod a se possit interponere partes suas absit. Et si dicas quare potius ad defendendam innocentiam et absolucnduz possit interponere partes suas potius quam ad condemnandum. Respon sio. quia facilior est iuris ad defendendum quam ad condemnandum: vt. l. arrianus. de act. et obliga. r. l. ab. r. tem. digellus de penis. pererea nos habemus vnam regulam generalem que patet ex textu legis p. in fine digellus de questio. quod pro innocen tia defendenda etiam lata sententia que transfuit in rem iudicatam a qua nullus est remediū tñ potest ad instrum. edem sententiam supplicatio por rigi ne innocens etiam post condem

que autē dicatur magna causa. vide Joan. an. ibi in addi. r. in quantum Alex. in fi. dicit quod solo iuramēto probatur interesse perentis edi. p. bato dolo. Adde roma. consi. lxx. et qn quis cogat edere instrumta vel libros rationum: vide do. Bar. consi. c. ij.

denum Petrum de anchara, consilio. p. incipiente prima facie. r. de materia vide Romani consilio cccxxviii. vbi ponit si papa scribit executori vt faciat executionem iura tenorem sententiarum in suppli carione porrextarum quod executor non debet exequi nisi vbi dicitur

de eo quod continetur in instrumento: vt. d. l. testium. vel nisi probarent contra furem illius instrumentum verum vel p. sumptuum: vt. ff. de probatio. l. si de possessione. ff. de iure fisci. l. ij. s. diuis. et etiam ibi dicitur. Intra predicta que rot quod si vnum instrumentum esset exemplatum per tres vel quatuor notarios asserente se vidisse r. auferat al. de instrumentum non abolitum nec a cellarum r. se cognouisse literam nota rigan fidem faciant certe non hoc tenet Spec. in d. s. ostensio. nullam tamen bonam rationem assignat. In centra rium videtur quod. s. proxi. dicit quod re sibus multum peritis creditur. Sol. r. hic aduertit quia multa que pertinent ad hanc materiam recito. Respō. deo: debet scire quod scriptura publici notarii non facit fidem nisi de eo quod rogatur a partibus: debet enim notarius esse rogatus: vt in audenti. de tabellio. s. nos autem. alias hoc autem. C. Item non potest notarius esse rogatus a partibus nisi de eo quod ipse partes faciunt. r. de iure rogare notarium facere instrumentum quod Titius occidit vnum hominem vel quod ipse percussit me: non stare tunc huic instrumentum: vt. l. ij. s. item diuis. ff. de re libi. testibus non testimonis r. de quod istud instrumentum sit publicum r. talia tabellionis manu confectum hoc non fita parti

bus: unde notarii de hoc non possunt esse rogati. et sic instrumentum non facit fidem: sed si ipse met notarius qui instrumentum scribit rogaret alios: vt confiterentur quod illud instrumentum est manu sua conscriptum hoc posset fieri. r. si tu dicis mihi testes peristi probant vt dictum est: r. eos si sunt examinati a iudice sicut debent examinari. sed notarii licet hoc scriperint se vidisse non sunt examinari: debent. ideo illorum assertio fidem non facit: vt in fi. infra de testa. l. hac consulti summa. s. finali. in glossa. super verbo de postis. facit tamen aliqualem presumptio: non vtiliter ad multa: vt not. per gloss. in ff. secunda. ff. de fide instrumentorum. C. Quero vtrum exemplum exempli probet? Nos vidistis text. in precedenti lectione qui videtur dicere quod non in l. ij. s. de diuer. refcri. r. ita pertransemus doc. communiter. hic aduertit quia quod exemplum est exemplatum partibus presentibus r. auctoritate iudicis. sine ponas partes consentisse sine dato termino partibus ad opponendum non obstantem contradictione alteri? partis iudex fecit publicationem. isto casu istud instrumentum originale in eo quod partes consentisunt huic publicationi r. iudex auctorizauit quod instrumentum facit mentionem alterius documenti. Sed quantum in hoc originale est. et ideo puto quod hoc instrumentum poterit exemplari de hoc infra de re. l. secunda. et etiam. l. prima. s. vero exemplum est sumptuum abfque partis presentia vel ea contra dicentem tamen cognitio de contradictione tunc putarem quod non posset exemplari per dictam. l. tertiam. de diuer. refcri. pt. r. argu. l. prima. de relar. puto etiam quod si exemplum pimum esset sumptum seu scriptum manu illius notarii qui scripsit aut tunc quod sufficeret r. posset exemplari per ea que dicta sunt supra argu. l. si quis ex argentariis s. prohiber. ff. eodem. C. Venio ad aliam materiam autem. si quis in aliquo. dicitur hic quod si vnu instrumentum faciat mentionem de alio non facit fidem. contra. infra de contrahend. et committ. stipul. l. optinam. Solu. dicit quod non facit fidem inter alias personas: sed inter eas inter quas est confectum et scriptum instrumentum bene faceret fidem. ita loquitur. l. contraria. C. Contra hoc oppo. r. de fide instr. r. in. h. alie. l. l. lib. r. Solu. quandoque vnum instrumentum facit mentionem de aliquo facto quod possibile est intervenisse tempore instrumenti. et tunc facit fidem et presumitur tunc intervenisse cum instrumentum confectum est. et ita debet intelligi illa gl. alias diceret male. facit ad hoc. ff. de acquir. poss. l. pedia. r. qd ibi no. r. quod dixit. ff. de mar. monio. l. post dorem. C. Intra predicta quere ecclesia ven didit fundum et in instrumentum continetur sic presentibus legitimis tractationibus habita licentia episcopi r. c. Et vnum ista verba faciant fidem videtur quod sic inter easdem personas: vt dicta. l. epti mam. C. Contrarium puto: nam dicta. l. opti. r. quod. s. dixi intelligo in his que possunt sibi preiudicare contentendos: alienando: et obligando: scilicet in aliis. ratio quia eadem facultate qua vendunt eadem facilitate ista verba asseruntur. l. doli except. s. diuer. ff. de noua. r. dixi in l. sciendum. de verbo obligatio.

Quero reperitur in quadam sententia lata cor

ram nobis lre legitime contesta. iurata de calumnia r. vtrum ista verba faciant fidem de actis? videtur quod non: quia vnum instrumentum quod facit mentionem alterius instrumenti non probat hoc r. s. git r. yn. h. c. l. si emancipatio. r. de fi. instru. Ego breuiter dico qd si sententia fuerit presentibus partibus et non contradicentibus probat acta sic pieceffisse. ita probatur in l. i. r. de rela. r. c.

Quis in aliquo instrumenti

facti mentione de alio non probat nisi illud de quo fit mentio exhibeat. h. d. C. App. d. l. chirographis. ff. de adm. tut. de. s. illud in aut. vt fra. fi. colom. viii. Solu. gloss. vt. s. no. C. Item oppo. et videtur qd exceptione elidatur: vt. l. in fraudem. s. neq. ff. de in. fi. So. docto. et xy. tangunt hic quod quis querit nunquid exemplum probet contra eum qui producit: dicendum est quod sic. Quandoque queritur nunquid exemplum probet contra eum qui recipit. et tunc habet locum a quod dixi. s. in auren. nostra que sol. est multum no. et valet quod quando tu recipis copiam instrumenti producti contra te ad hoc vt exemplum sumptuum probet contra eum qui producit contra te exemplum a facias scribi in actis quod copia est data tibi de vobis iurata a dicitur tui r. ex mandato iudicis: tunc scilicet per illud exemplum probat contra eum. ita sentit glo. in d. s. neq. r. docto. tenent illud. vos videtis qd exemplum non probat nisi sit publicum autenticum a iudice. Quero nunquid requiritur aliud: videtur quod requiritur iuratio quod possit ledi: vt. l. nam ita dixi. ff. de adop. vide in Spec. de instr. editi. s. ost. l. e. Sed quero nunquid de voluntate partium vnum instrumentum possit exemplari extra iudicium a deo quod probet. dic vt not. per Innocentium in c. fin. extra de fi. instr. et ibi tenet quod non. Item quero potest quod plures testes deponunt r. dicunt tale instrumentum quod tu habebas est perditum: quia videtur debere probare in materia nostra per. l. testium. in fi. r. de testi. per. l. publicari. r. de testa. docto. tenent contrarium. Item quid si dicat testes se vidisse r. legisse et recognouisse literam notarii: nunquid iste attestationses possit videtur quod non: quia ille videtur quod admodum exemplum. Sed exemplum non probat: vt hic. In contrarium est veritas: vt in c. cum olim. extra de pium. dic qd si testes essent periti litera r. in: adeo quod deposito predicto modo facta possit credere in mente eorum: tunc optime probat. casus est in d. c. cum olim. r. ibi glo. aut non sunt testes periti tunc tenet instrumenti non probatur per dicta testium. Item quero postro quod debet probari originalis amissio: quero qualiter probatur: glo. in d. c. cum olim. videtur dicere quod amissio instrumenti probatur per sacramentum. Item quero nunquid exemplo exempli debeatur crediti: doc. dicunt quod no: per. l. ij. de diuer. refcrip. Item querunt docto. pone quod iudex in sententia sua dicit nos talis cognitor: r. vobis libello r. talis sententia p. scimus in scripris: non apparet de actis. Nunquid ista tenentia probat acta de hoc dixi in l. i. r. de v. r. l. xy. r. agis hic. et dicitur in l. unad partio. ff. de fi. instr. r. ibi no. bar.

Acto tenetur edere reo ad exceptionem fundandam. et num. 3. Reus tenetur edere actos ad replicationem fundandam. et intentiones fundatam coadiuvandam. et numer. 4. Reus quando tenetur edere actos instrumenta communia. Regitur in modis tertio modo secum per secundum lect. antiquorum quam puto veram hoc in dicitur reo edatur ad actos re ad exceptionem probandam actos.

Acto tenetur edere reo ad exceptionem fundandam. et num. 3. Reus tenetur edere actos ad replicationem fundandam. et intentiones fundatam coadiuvandam. et numer. 4. Reus quando tenetur edere actos instrumenta communia.

Que

Regitur in modis tertio modo secum per secundum lect. antiquorum quam puto veram hoc in dicitur reo edatur ad actos re ad exceptionem probandam actos.

Acto tenetur edere reo ad exceptionem fundandam. et num. 3. Reus tenetur edere actos ad replicationem fundandam. et intentiones fundatam coadiuvandam. et numer. 4. Reus quando tenetur edere actos instrumenta communia. Regitur in modis tertio modo secum per secundum lect. antiquorum quam puto veram hoc in dicitur reo edatur ad actos re ad exceptionem probandam actos.

primeno instrumento obligationi ad quod facit...

non edificatio ad intentionem fundam...

Quero circa hoc quod est quodam...

Quero quid sit ratio quod non debet...

Quero quid sit ratio quod non debet...

Quero quid sit ratio quod non debet...

Quero quid sit ratio quod non debet...

Quero quid sit ratio quod non debet...

Quero quid sit ratio quod non debet...

Quero quid sit ratio quod non debet...

tenetur. si quis ergo arguitur...

Postea venit Bull. r. dixit idem...

Postea venit Bull. r. dixit idem...

Postea venit Bull. r. dixit idem...

Postea venit Bull. r. dixit idem...

Postea venit Bull. r. dixit idem...

Postea venit Bull. r. dixit idem...

Postea venit Bull. r. dixit idem...

Postea venit Bull. r. dixit idem...

Postea venit Bull. r. dixit idem...

4 Instrumentis vltimus erat in...

Quero quid sit ratio quod non debet...

Quero quid sit ratio quod non debet...

Quero quid sit ratio quod non debet...

Quero quid sit ratio quod non debet...

Quero quid sit ratio quod non debet...

Quero quid sit ratio quod non debet...

Quero quid sit ratio quod non debet...

Quero quid sit ratio quod non debet...

Quero quid sit ratio quod non debet...

probari. ita Abb. et Mod. in d. c. f. de proba...

Quero quid sit ratio quod non debet...

Quero quid sit ratio quod non debet...

Quero quid sit ratio quod non debet...

Quero quid sit ratio quod non debet...

Quero quid sit ratio quod non debet...

Quero quid sit ratio quod non debet...

Quero quid sit ratio quod non debet...

Quero quid sit ratio quod non debet...

Quero quid sit ratio quod non debet...

Et que... in ius vocando...

Offera...

Offera... aduer...

Offera... aduer...

Offera... aduer...

Offera... aduer...

Offera... aduer...

Offera... aduer...

Offera... aduer...

Offera... aduer...

Offera... aduer...

Sicut bonis... de in ius vocando...

- 1 Dano libelli an sit de processu.
2 Iudicium q valeat si pars coparet in iudicio absq...

facit q non inconuenit mritu ab vobeyouenian. vt...

Questionem adde videndum pulchrum casum per Bal. consil. lvi. lib. iij.

Andre. Poima. Conditio. r. aduertere quia ille rex loquitur in futuro pendente: tamen a die certa.

Andre. Poima. dicitur conditio. Not. ad questio. b nem. quam consilium. Testator. gratias.

1 Necesse. Quia ibi nulli erat fideicommissum et licet ibi res vera esset materia tamen ex quo erat dubium penes voluntatem pacis non possumus dicere quod aliquid ipse haberent quia non sufficit habere potentiam pacificandi nisi etiam quis fiat. Illa habere potest argu. l. heres instituta. in fine. ff. de acquir. heredit. et. l. quero. vbi per Bar. ff. de eo qui pro tute. r. l. is q. heres. S. f. ff. de acquir. heredit. quam potentiam non possumus dicere quod dubium sicut sibi competere cum equis pareretur ignoranti. vt per Bartolum. in lege. manij. felle.

Alterius ad istud. adde gloss. docto. in. c. ex multiplici. de decimis.

Andre. Poima. Absente parte. r. ultra istos duos casus hic quod valebit renuntiationi simpliciter de futuro si est iuramento firmata. et per Au. r. ibi Alex. in. l. is qui be. res. ff. de acqui. here. et clare hoc tenet Aug. in. l. is q. posthumus. ff. de libe. et posthumis.

Andre. Poima. Et spe. hoc inrelligere et spe hoc est iam deducta ad esse alias enim implicaretur quod quedam nobis competunt cum spes sit de futuro r. ita patet ex expressis Bartol.

Andre. Poima. Jus reale. Barto. videtur tenere contrarium in non solum. S. si liberationis. ff. de libe. lega. dum ibi alleg. l. postquam. l. i. eod. nisi dicas quod ibi loquitur quando res esset penes aduerterium hic vero eorum tra. vide etiam Alexan. consil. iij. in. ij. dub. volu. s. et etiam vide ad hoc Ange. are. in. s. idem iuris. colum. xv. in. l. i. de excep.

Andre. Poima. Non valet. r. vtrum ius quod competit spe. r. non re possit renitti pacto aut simpliciter renuntiatione r. pacto pot. tolli vt hic per Bar. de q. tolli non ipso iure sed ex exceptione ita Raph. in. cons. ex. l. iij. col. v. circa. ff. et hoc etiam videt hic sententia Pan. de. ca. in. l. iij. co. ver. restat. et Ange. are. in. s. idem mater. col. xv. in. l. i. de ex. ce. vbi vide plenep. et cu. duab. precede. r. et ibi no. per eum. p. iij. in. fine colliges q. fit ratio diuersitatis b

fideicommissum. ratio qua me fundat fuit ista: quia etiam si diceremus fideicommissum remanere nullus esset momenti nisi tantum deberem ego tibi quantum tu mihi. et sic nullum. vt. l. ab omnib. r. si. tricio. de leg. i. et ibi dixi. r. c. Venio ad glo. r. oppo. l. i. de futuro non potest renuntiare. vt. leges ista scriptum. S. si sub condicione. ff. de leg. i. Solu. t. non potest renuntiare nisi simpliciter renuntiatione vt in contrario. sed per pactum sic. vt. hic dicitur. ratio quia pactum mittit cor. sensu duorum. renuntiationi consentiens vniuers: ideo et maioris firmitatis: ita dicit glo. magna. not. C. Sed contra hoc oppo. de. l. nec nos. ff. de capri. dicit glo. l. ibi fuit error. vel dicit ibi erat ius quod non competere nec spe. ideo nec per pactum potest renuntiare. ita loquitur ibi. r. vide glo. l. iij. m. az. C. Item oppo. ff. de leg. l. i. S. quod ait. glo. dicit quod illud magis accedit repudiationi quam pacto. tu. dicit r. melius quod ibi interdictum quo. leg. als bonorum hereditibus no. co. petebat nec nec spe. ante q. adiret hereditatem: vel bonum posse. petere. Et ideo p. pactu no. pot. renitti. C. Alteri ad istud. oppo. extra. gl. de. l. in plurim. ff. de acqui. here. r. de cura. do. d. l. i. r. ff. a quib. ap. no. l. i. l. s. r. de rep. ap. l. i. circa. ff. de glo. in. d. l. i. de cura. do. dan. dicit q. renuntiationi simpliciter. si quidem fuit facta in iudicio valet. vt. l. contrarius. si. fiat ex tra iudicium non valet. ita loquitur quod dictum est supra. Et istud est bene dictum. Alij dicunt aut renuntiationi fit parte presente et valet. ita loquitur hic ac. absente parte. r. non valet. vt. dicit. l. si ita. S. si sub condicione. cum fini. Et ideo si fuit in iudicio valet propter presentiam partis vt iudicio. ista est opti. Jaco. de Aret. que placet mibillicet quidam contra quia verba renuntiationis facta parte presente habentur pacti obligatorij de non petendo in futurum. vt. l. rat. le pactum. in. princip. ff. de pact. C. Pro declaranda igitur ista materia perfectius quam tetigerim in solutione contrario: distinguo tres casus. C. Quod dam sunt iura que vere competunt nobis r. spe. quedam que nobis competunt spe. r. non re. quedam que nobis non competunt nec spe. nec re. Primo casu si quidem illa iura nobis competunt re absq. aliquo facto nostro ex dispositione. l. vel testatoris vt legata que a die mortis queruntur. ignorant et hereditas que queritur filio suo ignorant tunc potest repudiari r. per pactum renitti non sicut dubium. vt. lege. fin. l. i. infra. de repu. heredi. et. l. si quis ita. ff. de condi. insti. et quod ibi no. l. seru. filij. S. ff. de leg. i. Si vero nobis competunt ex aliquo facto nostro: tunc si est ius personale nullo modo potest tolli renuntiatione. sed requiritur pactum factum parte presente quod ap. parer. quia alteri pacificando alteri non acquiritur. vt. lege. fidei. solis. et ibi nota. ff. de pact. l. stipulatio ista. S. alteri. de verborum obligationibus. Si vero est ius reale. tunc ius possessionis potest perdi. si simpliciter renuntiatione ius dominij non. vt. l. si quis. S. differentia. de acqui. pos. Quoad hoc est ius quod competit spe. r. non re: tunc per pactum potest renitti vt hic. simpliciter vero renuntiatione dic. aut fit parte presente: et idem: quia habet vim pacti. vt. l. tale pactum. in. prin. ff. de pac. Si parte absente tunc in iudicio valet. vt. lege. prima. de cura. bono. dan. et ibi not. cum similibus allega. s. Si extra iudicium no. valet.

vt. l. si ita. S. si sub condicione. ff. de legatis secundo. cum similibus. Quandoq. est aliquid ius quod non competit: nec re. nec spe. r. istud si quidem verba renuntiationis vel pacti sapiant dispositionem de presentibus nullo modo ad aliquid ius futurum porrigitur. vt. l. de capri. nec nos. ff. quo. lega. l. prima. S. quod ait. Sed si verba pacti porrigerentur in futurum hoc modo si quo tempore res ad me pertineret etiam ex causa de futuro facto tibi pactum: de non petendo r. similia verba. tunc pacto quod illud valet. argu. ff. de verbo. obligatio. l. si rem meam. facit ad hoc. ff. de vsu. l. cum vsu. q. d. bino. C. Ad do. expeditus sum de primo. C. Opponi. quod non valet tale pactum quia est de futura successione. vt. eodem titu. l. i. r. de colla. l. pactum. Solu. glo. hoc optime. hic tractatur de successione iam mortui ibi de successione viuientis. r. vide glo. extra. no. q. de fideicommissum in ius cum inter fratres non succedit frater fratri si succedit defuncto. ideo illud pactum est hoc hereditate de defuncto. non de hereditate viuientis. C. Item opti. voluntas testatoris est lex vt in aut. de iurp. S. d. sponat. sed pactum contra. l. non valet. vt. i. eodem. l. pacta que contra. ergo non valet pactum contra voluntatem testatoris. Sol. hic testator non prohibuit nisi pactum. r. vide glo. de iurp. in ius ista glo. quod pactum contra voluntatem defuncti no. possit fieri. Trista est si pactum esset prohibendum per defunctum factum: aliquid possit fieri pactum contra voluntatem defuncti vt de legato. l. si in cuius fauore testator disposuerat. vt. ff. de legatis secundo. l. cum pater. S. libertus. de leg. l. i. in. l. i. de fideicommissi. l. quoritas. quod ergo dicitur voluntas testatoris est lex. verum est in fauorem eius in cuius fauorem dispositum fuit. sed hic pactum fuit factum inter eos in quorum fauorem fuit facta dispositio. ideo si testator prohibuit nisi pactum. C. Opp. vltimus quod istud pactum debeatur irritari quasi non facta causa propter quam pactum fuit factum. nam iste filius non decessit sine liberis. Solu. vt in glo. r. bene. Item opti. r. videntur quod hec. l. sit male situata: na. debuit poni in. l. i. de r. i. fac. Sol. dicit gl. l. l. i. loquitur quantum res est dubia. p. r. l. i. r. cetera. h. hic est dubia alia ratione. tunc est magis pacti quam tractatio. Ergo dico quod etiam si esset tractatio optime stare in hoc tit. q. hic titulus est generalis ad oia pacta. r. tractatio est pacti: ergo r. c. Quare postquam filij illi septem non tradidissent aut postquam contra eum vigore huius conventionis. Venit aduertere et ista conventionibus incommunitatis non potest agere ille qui no. impleuit contractum ex parte sua. vt. l. naturalis. S. si. ff. de prescrip. verb. r. et placito. ff. de re. permu. Ad do. ad propositum quando verba conventionis fuerunt ita concepta dabo tibi septem r. no. petas fideicommissum in iunctum inueni a patre. r. tunc iste serans non potest peti. r. tunc q. ille qui promisit non potest vti q. hodie possunt petere etiam: ideo si no. potest implere ex sua parte nunq. habebit actionem ex tali pacto. Sed si verba conventionis essent ita concepta do. tibi septem r. tu renittas ius fideicommissi. certe istud renitti potest fieri incontinenti. et ideo implet contractus eius renuntiatione r. sic haberet actio

inter pactum r. simpliciter. r. de ista materia vide etiam Abb. in. c. ex multiplici. extra de ver. ci. do. de Rota de off. c. c. in. notis. Bal. in. l. sed r. si quis. S. questus. ff. si quis cau. hoc tam limita vt per Alexan. in. l. postquam l. i. colum. ij. co. per nota. per Barto. ibi vbi vide q. addidit et q. valeat renuntiare r. tio facta r. iudicio. vt. de ista nota ma. consil. p. iij. col. r. Simol. consil. l. iij.

Conditionis.

Ius fideicommissarij a conditionalis dependet eius eventus potest renitti per pactum. h. d. C. Et dicitur in duas partes. q. primo ponit dicitur in genere. secundo infert ad speciem. secunda ibi. cum igitur. C. Oppo. et sum in glo. dicitur hic quod talis res missio valet. contra de. l. si ita scriptum. S. si sub condicione. de leg. i. Sol. glo. quod renuntiationi sparis futuri simpliciter non valet. vt. hic. r. extractio in glo. C. Sed contra dictam sol. oppo. de. l. nec nos. ff. de capri. et possi. reuerfis. Solu. vt in gl. C. Item Oppo. de. l. i. S. quod ait. cl. ij. quo. leg. Solu. glo. quod ibi illud magis accedit repudiationi quam pacto. Illa solu. videtur contraria solutioni precedentis contrarij de. S. si sub condicione. quia in. d. S. quod ait. interuenit consensus duorum: r. tamen non valet ista renuntiatione neq. nocet. Quare potes soluere melius quod ibi illud interdictum non competebar hereditas ante aditam hereditate neq. nec spe. ff. i. S. si sub condicione. saltem spe. co. petebat illud ius. r. ita etiam in litera nostra. Sed in hoc casu non potest agere ille qui no. impleuit contractum ex parte sua. vt. l. naturalis. S. si. ff. de prescrip. verb. r. et placito. ff. de re. permu. Ad do. ad propositum quando verba conventionis fuerunt ita concepta dabo tibi septem r. no. petas fideicommissum in iunctum inueni a patre. r. tunc iste serans non potest peti. r. tunc q. ille qui promisit non potest vti q. hodie possunt petere etiam: ideo si no. potest implere ex sua parte nunq. habebit actionem ex tali pacto. Sed si verba conventionis essent ita concepta do. tibi septem r. tu renittas ius fideicommissi. certe istud renitti potest fieri incontinenti. et ideo implet contractus eius renuntiatione r. sic haberet actio

Andre. Poimate. Et ista contente. aduerte tamen quod gloss. non dicit hoc quod ille titulus loquatur quando res est dubia propter istem non autem alio modo quia hoc esset contra. l. prima. ff. de transac. r. si dicitur q. ergo ista. l. no. fuit postea in titulo primo sicut. l. de alij mentis. in. ij. in. respon. dicit q. sic placuit compilatoribus et in hoc non erat ius vt hic per eum et vide hic Alexan.

Andreas Pomate.

C. S. fina. sunt qui dicunt quod. S. si in. d. l. properandum. non potest dicentur quod ubi videtur casus specialis in toto videtur casus generale sed certe hoc non est verum sino remouet specialitatem dum vult quod

minor cura rat tepus 3 in instantie vti in alijs. non tollatur ius.

C. Z. titia. Adde ro. idem tenentem et cōsilio. cccet b. xps. et in quantum i Aleps. als leg. Rorā: deoctioni s. bys suis 4 qd renuntians liti r cause non censetur renuntiare beneficiō. vis de late des. c. cccv. in noui. de renū. r. ibi an requisitat presentiam r renuntias liti r cause et beneficiō nisi possit dimittat r nē ad fru ctus perceptos vt iudem do. c. decidunt de d. clyiij.

C. Aduer te dico. Utium videtur renuntiare liti r cause. videtur quod non per c. d. d. m. de elec. in ver. liti r cause. dic. quod emana vit gratia tollit dubitationem. vide rex. in. c. cū pū dem. de pactis. in ver. liti cedere. r ab infelinatione monachorum cessat ratione. vt. s. vide domi. Car. di. quod allegat hic Bart. dicere quod si parti remissit instrumenta videtur renuntiare liti. Sed Bart. hic hoc non dicit. Andreas Barba.

Andreas Pomate. C. Quero vtrum ista. Inno. cen. in. c. cum pū dem. de renū. tenet quod non requiritur presentia partis odio liti: sed in renuntiatione literarum videtur scribites.

quod non cause. nec enim cogebatur quis proderet circūducebatur edictum. vt. l. r post edictum. ff. de iudi. Et habetis infra de iudi. l. properandum. S. si. vnde tunc renuntiationi cause non erat necessarium preambulum ad renuntiationem liti seu instantie. hodie vero post actionem postam et parte citata non potest actor desistere. vt in auten. qui ses in cl. f. quomodo r quando iudex. Et ideo tunc esset eadem ratio que est in hac. l. post lit. contestata. Sed si aduersarius non esset citatus proceperet dicitur glo. nec ob. quod dicit per. quia renuntiationi in iudicio. habet vim pacti quod concedo istud in eo in quo quis vult renuntiare sed hic non vult renuntiare cause vt est causa: quare ad istam causam non extendatur talis renuntiationi cum possit renuntiare instantie recentio sibi illo iure cause. C. Quero vtrum ista renuntiasio requirat partis presentiam: gloss. dicit non curio q: potest fieri parte presente et absente. et videt gloss. istud r quod glo. dicit q: valere absente aduersario intelligi qd est verū si ibi iudex est presens tanq: publica persona recipia pro aduersario alias absenti non prodest. vt. l. certum. S. si quis absente. ff. de conses. r. l. si de in erro. act. non obli. glo. que est in l. non solum. S. liberationis verba. ff. de lib. leg. vt dicit ibi. C. Quero vtrum quid ista renuntiationi tribuat aduersario. Teo casu quod videtur renuntiare iuri r causae. Itē. breuiter qñs actor renuntiat cause: per hoc querit reo exceptio pacti vel doli. ita loquitur hic. ita intelligit glo. in. d. l. no solum. S. liberationis verba. quandoq: renuntiat reus: tunc si quidem actor habebat actionem que illi dederat ut quidam pro ista verba paratur actoris replicatio. eadem ratione qua actor renuntiare paratur reo exceptio: sed si ipse actor nullam habebat actionem ex ista renuntiatione vel pacto ipsam non potest consequi. vt. l. iurisdictio. S. qui nūm. c. l. si vnu. S. pactus. ff. eo. r. r. C. Ultra mo no. vnum quod exceptio que dicitur ex hoc pacto vel renuntiatione facta liti impedit litem ingrederi sum. Et sic potest opponi ante lit. contestata. et impedit eam. hoc apparere ex isto rex. in duobus. Primo in eo quod dicit causam finitam. r. n. am exceptio rei finire sine dubio impedit lit. cōtest. vt extra de lit. cōs. rest. c. l. lib. vj. r. l. elegerant. S. si quis post. ff. de cōd. inde. Item ex eo quod dicit instaurari posse nulla ratio permittit que verba respiciunt ipsam profectionem ad impediendum eū. q. d. lis de nouo non poterat instaurari ergo impedit lit. cōtest. r. c.

R. O. s. titi. Vis finita per pa

scitari vel restaurari. hoc dicit. C. Quero quid si pars renuntiat liti nunquid videtur renuntiare instantie. Quans. doq: pars renuntiat instantie tantum: r iste casus non est dubi: nunquid instantia possit prorogari de consensu partiu. glo. est in l. properandum. post pūc. de iudi. quandoq: pars renuntiat omni iuri et liti et instantie et adhuc iste casus est dubius quandoq: pars renuntiat simpliciter liti et tunc est nota. glossa huius legis que dicitur in dubio. C. Sed querit ad quid renuntiationi hoc prodest dic. secundum Jaco. qd si renuntiat actor doli exceptio querit reo si esset absens fin qd sentit glo. hic r idem in. l. non lo

lun. S. si liberationis. ff. de libe. lega. Si vero renuntiat reus tunc potest prodesse actori in hoc: quia si reus habeat aliquam exceptionem que poterat opponi contra actorem per talem renuntiationem actor poterit replicare. C. Sed quero per que verba fiet hoc renuntiationi. glossa. prima huius legis dicit quod fit renuntiationi per hoc verba promittit amplius non vocare ad causam. Istud not. dicitur quare renuntians actori videtur renuntiare toti liti: r ita habet locum hec. l. quod est norabile. C. Quero quid si dicat simpliciter non acturum. an ex hoc inducatur renuntiationi an censetur malam causam fouere ex hoc dicto. r dico quod sic. vt. l. si maritus. S. si uerba querit. ff. de adulterijs. cum sua glossa. r nititur probare per. l. si aduersarius. ff. de fide instrum. C. Quid si relinquo instrumenta in manu iudicis an videtur renuntiare liti. videtur posse porius dici quoddam pactum de non petendo. argu. huius legis. cum iudex videtur obtinere locum partis. vt. l. si ob causam infra de eius. pro hoc expresse in c. cum pūdem. extra de pac. C. Sed nunquid fit ego renuntiare

10 possum ita etiam procurator: meos. glo. in c. cum pūdem. p. galleg. expresse tenet sine speciali mandato renuntiantem: dominus non nocere. sed nunquid probatoribus et exceptionibus dilatorijs r peremptorijs procurator simpliciter constitutus ad litem possit renuntiare quamuis non habeat speciale mandatum ad renuntians. Innocent. tenet quod possit se imputare sibi qui talem eligit. hoc ipse notat in c. cum pūdem. in vltima glossa. extra de offi. deleg. Pū ro tamen quod liti sine speciali mandato renuntiare non possit quamuis dominus instantie factus sit per contestationem liti. vt. l. procuratoribus. r. nulla. f. de procuratoribus. C. Sed quero ni quis in renuntiatione tacita r vel expressa. sit necessaria aliqua causa expressio. pro hoc arguendo dicit potest. C. Vtrum est quod renuntiationi inducit pactum vt hac. l. sed in pacto liberatorio vim exceptionis tenent non est necessaria causa. vt. l. creditoris infra eodem. r. l. r. l. t. l. pactum in princip. ff. eodem. ergo nec in renuntiatione tacita vel expressa. probatur hoc expresse quod non sit necessarium causam inquirere in glossa. prima in c. super hoc. extra de renuntia. ibi dum dicit alias non tenetur r. c. et si illud habeat locum quando de beneficio agitur r circa spiritualia que maioris sunt ponderis. multo fortius hie in quibus de tanto pre

9 si reus habeat aliquam exceptionem que poterat opponi contra actorem per talem renuntiationem actor poterit replicare. C. Sed quero per que verba fiet hoc renuntiationi. glossa. prima huius legis dicit quod fit renuntiationi per hoc verba promittit amplius non vocare ad causam. Istud not. dicitur quare renuntians actori videtur renuntiare toti liti: r ita habet locum hec. l. quod est norabile. C. Quero quid si dicat simpliciter non acturum. an ex hoc inducatur renuntiationi an censetur malam causam fouere ex hoc dicto. r dico quod sic. vt. l. si maritus. S. si uerba querit. ff. de adulterijs. cum sua glossa. r nititur probare per. l. si aduersarius. ff. de fide instrum. C. Quid si relinquo instrumenta in manu iudicis an videtur renuntiare liti. videtur posse porius dici quoddam pactum de non petendo. argu. huius legis. cum iudex videtur obtinere locum partis. vt. l. si ob causam infra de eius. pro hoc expresse in c. cum pūdem. extra de pac. C. Sed nunquid fit ego renuntiare

11 riatione tacita r vel expressa. sit necessaria aliqua causa expressio. pro hoc arguendo dicit potest. C. Vtrum est quod renuntiationi inducit pactum vt hac. l. sed in pacto liberatorio vim exceptionis tenent non est necessaria causa. vt. l. creditoris infra eodem. r. l. r. l. t. l. pactum in princip. ff. eodem. ergo nec in renuntiatione tacita vel expressa. probatur hoc expresse quod non sit necessarium causam inquirere in glossa. prima in c. super hoc. extra de renuntia. ibi dum dicit alias non tenetur r. c. et si illud habeat locum quando de beneficio agitur r circa spiritualia que maioris sunt ponderis. multo fortius hie in quibus de tanto pre

12 in iudicio non agitur. C. Item querit glo. quando T no ceat ista renuntiationi sufficit. dicit glo. qd licet tantum mota: r sic licet contestata dicit verū secundū ista iura r secundum que actor absentem non contrahebatur heremodiciu. vt. l. post edictum. S. finali. ff. de iud. di. sed secundum iura hodierna qualiter ante litem contestatam actor absentem proceperit glo. non procedit nec dicit bene: quia etiam si fieret ante litem contestatam renuntiationi noceret cum ante litem contestatam habeat necesse proceperet: non potest desistere: vt in auten. qui semel. f. quomodo et quando iudex. Nor. renuntiationem factam in iudicio valere etiam in absentia quod est mirum: quia nullus actor inter vivos potest fieri in absentia nisi mediante nuntio vel epistola. vt. l. consentiu. de act. r obli. facit qd nor. in. l. illud. de sacrosan. eccle. sed ratio huius. l. est 2

que in fine ponitur. de ista glo. sed mentem in. l. f. de conses. Et aduerte quod ista glo. non dicit verū in eo quod dicit absentem aduersario per. l. fina. de iniur. r rraga. act. nisi intelligeres quod hoc renuntiatario fuisset facta in iudicio presente iudice tanquam publica persona pro absentem quo casu renuntiationi haberet locum. argu. eodem. que nota. in. S. si quis alij. in. l. de iniur. l. pūla. C. Item nota. rex. huius. l. qui dicit causam finitam: quia ex isto potest probari qd exceptio non potest agere: quia renuntiasio liti. impedit liti contestationem. vt. l. elegerant. S. si quis post. ff. de conditio. indebi. r ibi nota. glo. Bar. C. Causa in pactis liberatorijs non consideratur: sed in pactis obligatorijs.

Reditori.

breuiter dicit obligatorio potest tolli pars solutione partiu pacti exceptione. quod dicit. Glo. sic dicit vnum ibi nec causam in pactis r. c. Erre norabile illud non bene colligitur hic. quia text. loquitur de causa id est de litem sine questione vnde fecit missi pactum: quia defendendum causam seu litem eius. Item istud norabile non est bonum in se. nam in pacto liberatorijs non consideratur causa. vt. l. tale pūctum. in pūc. ff. eodem. Sed in pactis obligatorijs proceperet dicitur glo. vt. l. cum de ini debito. S. fina. ff. de probatio. r de doli except. l. ij. S. circa. r. l. iuda. ff. de donatio. r. c. Pactum quod fit contra legem vel preter legē quando valeat. Actio beneficii quando datur ad id quod deuenit in pacto an tunc fit stricti iuris.

Acta que contra.

Depulatio ista. S. alteri. ff. de verbosi obligatiōibus. Sol. ibi est pactum pter. l. ideo non valet principale licet valeat accessorium. hic vero loquitur in pacto contra. l. ideo gloss. tua distinguit quia quedam sunt pacta fin. l. quedam sunt contra quedam pter. l. t. Primo membrum est que d pacta secundum legem valeant r valet principale r valet accessorium r hoc nullum habet dubium. dicitur dicit glo. altero sit contentus q. d. non potest haberi illud quod venit in principali conuentione r pacto. de hoc tamam. f. eo. l. si pacto quo penam. Secundum membrum est quando pacta sunt contra. l. tunc neutrum valet. dicit gloss. hoc videtur contra. l. pactis. ff. eo. ubi valet pactum contra legem. Soli. illud pactum dicitur contra legem quod est reprobatum a lege ita loquitur hic in l. contraria pactum non erat a lege reprobatum: sed illud quod deuenit in pacto erit contra renouent. l. c. Item oppo. de hoc de pactis iniuris dolo et metu vt dicit in. l. non dubium. s. de leg. i. l. omnes obligatiōes. de verborum obligatiōibus. r. l. ca. r ibi dicit. Tertium membrum est clarum. dicitur hinc nullo vim ex eo quod vritur signo vniuersali in nullo quod pactum habeat multas vires. Quero ergo de vitijs pactum. quae est hic variat hanc materiam. illud quod glo. dicit quod actio que pūctus erat beneficii quando datur ad illud quod deueniat in pacto test. l. in iudicio dicitur etiam per gloss.

in. l. iuris gentium. §. quinimo. ff. eo. sed non est verum: quia est contra. l. i. §. de pac. inter emp. r. ven. cōstitra. l. videas unus. §. si actionem. ff. de vsu.

Acta q̄ cōtra.

Acta contra. l. nō valet. h. d. C. Opp. de §. alteri in situ. de inuti. stipul. glo. fol. r. signate eā. Sed contra dictum glo. oppo. de. l. pacifici. ff. eodem. Solu. quod illud pactum ibi valet: quia nō est reprobatum a iure: quia licet illud quod dicitur in illo pacto sit cōtra beneficium illius edis: tamen fieri nō est prohibitum. Item quia repr. loquitur simpliciter cum de indefinita idem iudicemus quod de vniuersali. C. Quero que sint vires pacti. glo. enumerat quas tuos: de quibus videbitis infra. Ad uerere tamen quia glo. videtur ranges re de virtute informandi r. dicit glo. quod vterus actio informatur licet originaliter actio fuerit beneficii ad id quod dicitur in pactum efficiatur stri cti iuris. Simile no. glo. in. l. iuris gentium. §. quinimo. ff. eo. ista glo. reprobat per doctr. dicit in. l. i. §. de pac. inter emp. r. ven. r. per illam reprobatur ista glo. Barto.

1 Si creditor succedit debito ex tinguatur actio r. quid e contra. r. numero. 3.

2 Abicumq; heres transfert hereditatem ad alium sine suo dolo licet extrin guaratur actio durat tamen effectus.

3 Actio que tollitur successione alteri vel creditoris vel debitoris an tollatur quasi sit solutum vel iure confusio nis remissione. Pactum adiectum per creditorē qui succedit debitori in traditione rei facta possessio qua actionem pariat. Hereditas quando remanet penes aliquem remanet cum omnibus oneribus suis.

Debitori.

Debitori. Si creditor succedit debitori actio extinguatur. r. promissa cum aliquid tradit seruanda sunt. h. d. C. Mora tu iures nōs quod si creditor succedit debito r. extrinquis actio. C. Opp. §. de iure delibe. l. i. §. si vero r. ipse. solu. dicit glo. ibi durat actio ppter inuentariū qd fecit. Aduertere tamen qd hic r. ibi est actio extrinca ipso iure: durat tamen eius effectus in hoc qd in cōputatiōe ponit sui debiti ppter inuentariū. 6 simile vbi cumq; heres transfert heres

ditate ad alium absq; suo dolo durat effectus actionis vt debeat sibi deducere debiti. vt. l. herede. ff. de his quibus vt indig. r. l. ppter venent. §. nepos. ff. ad fil. l. cianū. r. l. debitor. in prin. ad trebel. C. Oppo. r. vis def qd successione tno extrinquis actio. vt. l. genera. liter. ff. de fideius. Blos. que est hic huius timore dicitur. l. r. vbi aut succedit creditor debitori aut eodē tra r. vide tuā glo. qua signa r. dicit satis bene. Cuius enim esset examinandum hic vtrum actio tollatur. Quasi sit solutum an tollatur iure cōfusionis. r. ista materia est difficilis quam vbi plene in. l. vnamus. de fideius. glo. tangit in. l. i. §. fuer. in prin. solu. mar. facit. l. si cui. de enic. C. Oppo. alteri stipulari nemo potest. vt. l. stipulatio ista. §. alteri. ff. de verbo obli. gatio. sed hic stipulatur alteri. scz creditoribus alijs. ergo non valet pactum. Sol. glo. hoc ideo est. quia pacificentis interest. vt dicit. l. stipulatio ista. §. si quis infulam. eo. titu. vide tuas glo. C. Quero ex reuoco in dubium circa finem. l. hic in. §. dicitur qd agitur actione ex stipulatu si intercessit. C. Quero quid si non intercessit stipulatio aduerse: quia glo. tua loquitur optime r. dicit glo. r. si quidem tale pactum fuit interpositum iuxta traditionem rerū fuit vestitum illa traditione. Et ideo ex eo oisitur actio pscriptis verbis. vt. l. rebus. j. de remm. permu. r. j. eo. l. legem. Et in hoc glo. dicit optime quam vide. Si vero pactum non fuit appositum iuxta traditionem: quia res fuerunt vniuersales apud possessores. tunc illud pactum remanet nudum nec habet aliquē dēstinentum: ideo nullam producit actionem: sed ager actione descendente ex sententia que inerat. Et si opponitur sibi de pacto: replicabit de dolo quia pacta non seruauit. vt. j. eo. l. cum proponas. et vide glo. C. Sed quero quid si fuerit res vniuersalis apud possessores absq; aliquo pacto qualiter subueniatur illi creditori. glo. dicit quod pro se ager actione prima: pro alijs creditoribus ager actione sibi cessa. vt. ff. de here. ven. l. i. §. penulti. vide glo. C. Ad pimum quod dicit ager actione prima hoc videtur contra istum tex. qui dicit quod actio est extrinca successio ne. dicunt quidam quod actio non est ipso iure subla ta per successione: sed ope exceptionis vnde actio prima intentabitur: si ex pte replicabitur. istud est contra. l. in omnibus. ff. de solu. vbi dicitur quod successione tollitur actio ipso iure. Sufficiens glo. dicit quod agit actione sibi cōpetenti ex sententia ita debes intelligere hic nō actione prima qd erat subla ta. C. Ad scdm quod pro alijs ager actione sibi cessa nō videtur bene dicit. nā cum ipse sit debitor: non videtur qd possit cedi cōtra scipsum: qd extrinquetur confusione. Sol. ppter bona que dimiserat alijs: videtur ipse non esse debitor: in effectu: r. ideo potest actio sibi cedita debere intelligere hac lege. C. Sed iuxta pcedera quero vnde est quod quando heredes transfertur apud aliquem absq; aliquo pacto re negatiffacere sibi r. alijs creditoribus. Respon. hoc imponat nomen hereditatis r. quod apud se remanet cum omnibus oneribus suis: r. debet solvere ea alie num. vt. l. si quis scilicet. §. fina. cum. l. sequen. ff. de legat. §. r. l. fina. de vlt. fruct. leg. Quero quid si alijs creditoribus non cessum hinc actionem quo iure agerit iura cū apud que dimiserat bona: glo. dicit

r bene qd debet agere actione prima sibi competenti ex sententia: vide glo. r. c.

Debitori.

Debitori. Per additionem hereditatis debitoris confusio dicitur actio. Item pactum iuxta traditionem appositum est obseruandum. hoc dicit. C. P. de l. i. duo. ff. de duo. reia. l. heres a debitoze. §. i. ff. de fidei. bonum timore glo. distinguit hic r. signa eam. C. Item oppo. dicitur hic quod potest agi ex stipulatu vt satisfiat ces teris creditoribus cōtra. l. stipulatio ista. §. alteri. ff. de ver. obli. huius timore est facta glo. que incipit. qd intererat vt soluere tur alijs creditoribus. Quid que rit glo. quid si non intercessit stipulatio. glo. dicit qd si intercessit pactum iuxta traditionem rerum hereditarium quod tunc poterit agi pscriptis verbis. l. rebus. j. de re. permu. videbitis in. l. legem. j. c. C. Item querit glo. quid si non intercessit aliqua traditio: sed res hereditarie remanserunt penes illi qui fuerat conuentus: dicit glo. quod isto casu poterit agi ex sententia: si opponatur. exceptio: replicabitur de dolo: quia nō obstat pactum. r. intelligas qd pactū interueniat. ex quo nō. quod pactum vestitur rei traditione. vt. l. legem. j. eo. tamen non vestitur nisi vbi sit traditio: licet permittatur rem per manere penes illum cum quo contrahitur. Item querit glo. quid si nullum pactum interuenit. glo. dicit quod iste creditor qui successit debitori ager actione prima pro se: pro alijs creditoribus ager ex iure cesso. Ista glo. videtur dicere male in duobus. Pimo in eo quod dicit qd ager prima actione. istud nō est verum: quia actio per successione fuit extrinca. Postea tamen allegare glo. quod hic agitur actio ne descendente ex stipulatu. Item dicit male quod p alijs creditoribus ager ex iure cesso: cū creditores cedantus sum. r. hoc modo vult quod cedatur eius contra semetipsum qui est heres. potest tamen si sibi glo. qd ideo sit cesso huiusmodi videlicet pro ceteris creditoribus cum hereditas tota remanserit penes illum conuentū qui satisfidare promissit. Itē querit glo. quid non est cessum ius. dicit vt in glo. Bartol.

Ascenda.

Ascenda. Pactū inter dolo: minuit et eū qui hoc dicit. C. Querit qua actione compellatur. glo. dicit r. bene. quādoq; iste est contractus societatis: r. tunc agerur actione pro socio. vt. l. cum duobus. §. in cocunda. ff. pro socio. Quandoq; est contractus inominatus tunc ager actioe pscriptis verbis. vt. l. si tibi. ar. de pscript. verb. r. ibi colligitur qualiter cognoscatur iste contractus. quam vide.

Quom postea.

Quom postea. Pacemiter hoc dicit pacta inita dolo: doli exceptione tolluntur. h. d. c. 1. Pactum nudum appositum iuxta traditionem rei vestitur in tradentis fauorem. 2. Pactum nudum quid sit r. qualiter cognoscatur. r. numero. 7. 3. Pactorum vestimenta sunt sep. re verbis literis consensu coherentia contractus r. rei interuentu operis

initio r. iure iur.

4. Differentia inter vestimentum re r. rei interuentu. 5. Pactum nudum quando vestitur legit an illud. 6. Pactum nudum quid vestitur in ca sibus iure iurando. 7. Incontinenti dicitur fieri anteq; dicitur uertatur ad extraneos actus. 8. Actio vetus quādo dicitur informata r. informatur. 9. Pactum quando vestitur coherentia contractus an semper pariat actionē pscriptis verbis.

Egen.

Egen. B. dicitur pactum appositum iuxta rei traditionem vestitur ab ea vt actionem inducat. hoc dicit. C. Not. ex pacto nudum nō oisitur actio. C. Item no. quod pactum appositum in rei traditione vestitur ab ea adeo qd producit actionē: a vt dicit in summario. Sed oppo. de. l. si tibi quis. ff. loca. Solu. pactum appositum iuxta rei traditionem vestitur in fauorem tradentis: vt dicitur in eius odium: vt in contrario. habemus ergo hoc videre de vestimento pactorum. glo. remittit ad legem iuris gentium. §. quinimo. ff. de pact. et dicit vt ibi c.

Egen.

Egen. Dicitur pactum non pariat actionem tamen si apponatur iuxta rei traditionem vestitur et actionem parit. pimo ponit vnum dictum. secundo responder euidam r. dicit obiectis. secunda ibi: nec obz esse. Et ad euidiam huius. l. est scie dum quod sunt tres. quorum vnum non est alterum. Nam est stipulatio r. quid sit r. qualiter fiat habetis in lege prima digestis eodem et pactum quod est nudum: r. quod est vestitum vt videbitis. C. Opponi. dicitur hic quod vtilis est conditio imo videtur quod sit directa. vt in lit. quibus mo dicitur contra h. obliga. post princip. pro huius solutione est sciendum qd quidam habent conditionem sine ea et tunc debet exponi id est pactio: tunc omnia obli. Quidam habent conditionem r. tenent nomen actionis id est certi conditio. C. Ad contrarius tunc dicitur directa est. quod hic dicitur vtilis esse: r. ponit id est efficitur. Item oppo. de lege si tibi infra de loca. et condit. solu. vt ibi dicitur glo. et no. eam vel dicit quod pactum nudum

Andreas Bonate. C. cum postea. et replicat r. pte iste text. fm. l. cū a te. et l. anteq. ff. de dolo. r. illi text. vt verbo in ritū declarā expedire do vt simi li per glo. in. l. i. in r. bo rita. §. de r. c. d. v. d. in. l. nō omnia. et istū tex. loquen. de dolo: §. de eo qd latrat pcedit illi mū vt ipm deperer sicut dicit mns d me tū d esse talis vt ca dererit cō stitē vris ita vniuersa dicit Abb. in. c. penult. ex tra - quod met. can.

appositum iuxta traditionem non vestitur in odium traditio vt in contracto sed in fauorem sic vt hic. **¶** Sed quero quod vestimentum sit illud. gl. que incipit r. sicon est videtur sentie. quod sit vestime tum interuentus rei. domi. Jacob. reprobat dictum huius glo. Nam vestimentum rei interuentu habet locum solum in contractibus inominatis. vt. l. iuris gentium. §. quimimo. ff. eo. **¶** Sed intrat materia vestimentum pactorum et remittit ad ea que no. in l. iuris gentium. §. quimimo. ff. eo. **¶** Sed quero qd sit pactu nudu dicit qd pactu nudum est duoni vel plurium in idem consensus ad differentiam pollicitatio nis. probatur in. d. l. pactum. dicit si est in suis finibus stans: quia si ultra procederet et vestiretur. rebus vt verbis et tunc non esset nudum sed vestitum. vt. l. vis debis. **¶** Item quero qualiter cognoscatur nudum. pro cuius declaratione oportet scire que sunt vestimenta pactorum. gloss. dicit quod sex sunt vestime ta: res: verbis: literis: consensus: coherentia: contractus: et rei interuentu. ita no. glo. in. d. §. quimimo. ff. de pact. Ad. duntur duo alia. vtz operis initio. et laupilio. et no. ibidem adduntur duo. nouum vestimentum. iuretu. vt. ff. de oper. libe. vt iure iuran. **¶** Sed quero de diffe rentia inter vestimentum rei interuentus et re. gl. hoc assignat in dicto. §. quimimo. in. d. glo. magna. doc. assignant aliam differentiam dicunt quod differen tia est in hoc. Nam in contractibus sine pactis que vestiantur re vestimentum ipsum designat ad quid contrahatur obligatio vt in mutuo ad tantumdem: in deposito ad idem restituendum. sed in contractibus qui vestiantur rei interuentu tibi ex hoc no apparet ad quid contrahatur obligatio nisi dicat. pu ta do tibi vt des mihi equum et scilicet a comento de signat non ipsum vestimentum. Aduerte tamen qz Jacob. de cre. dicit quod solummodo est vnum vesti mentum pactorum vtz interuentus rei vtputa in co tractibus inominatis: et dicit quod alia non dicuntur vestimenta nec pacta vestita. Ratio quia illud debet dici vestitum quod ante fuit nudum: illud patet ad sensum. Sed contractus qui contrahuntur re vel verbis vel literis: vel consensus: nunquam fuerit nudu. nam eo ipso quod fit contractus si re nascitur: vestitur: si verbis nascitur: vestitur: et sic de alijs: ergo concludit quod ista non dicuntur vestimenta. **¶** Et aduerte ad vnu quod dicit. Nam dicit quod in contractibus qui consensus contrahuntur. de quibus in. d. de obli. ex consensus dicit quod ibi non est nisi vnum vinculum naturale tantum: probat quia si esset ibi vtriusq. scilicet naturale et civile non posset civile tolli per pactum nudum quod non tollit nisi naturale. vt. l. fidum. §. naturalis. ff. de solu. et tamen tollit vtriusq. l. ab emptione. in. p. in. p. ff. eodem pote stia salutare glo. quia ista non est opin. noua ino nra gitur in glossa magna in dicto. §. quimimo. Et aduer te: quia glossa sententia quia non proprie dicuntur vestiri his vestimentis: vnde dicas secundum doct minum Jacobum quia aut queris nunquid pacta possint dici vestita his vestimentis: et dico quod sic. Nam habes quod homo cum nascitur possit dici ve stitus pelle et carne vt legitur de Job. Aut queris nunquid pacta dicantur vestiri his vestimentis. et tunc dicas quod proprie non dicantur vestiri cum

nunquam fuerint nuda: sed improprie sic. ita debet hoc materia intelligi. sed ad aliud quod dicitur vt tramontani quod in contractibus qui consensus con trahuntur no sit nisi vnum vinculum naturale. illud est fallum: gloss. dicit quod ino vtriusq. quia civilis obligatio est per approbationem: vt no. in. d. de obli. post princip. Et ad contrarium doc. l. ab emptione. ff. eodem. dicit quod scilicet fuerit hoc contractus. cly gant veste. scilicet consensus ita ex eadem equitate fo uet contrarium consensus: vt possit ad eis recedat per nudum pactu re integra quia nihil tam naturale. et. vt. l. abli tam naturale. ff. de regulis iuris. **¶** Item dicunt vltra montani quod vestimentum operis ini tio est vestimentum. Laupilio: non sunt vestimenta qz attributa cuiuslibet non vestirent sed haberet locum cer tum solum in certis casibus specialibus: vt. l. ff. de vlt. l. §. quis argentum. §. penultimo. ff. de donat. o nibus. vt. d. l. d. d. §. secundum. Jacobum quod quatu do lex fouet pactum et contemplatione ipsius pacti ipsum vestit et coadiunat: et tunc certali vestimento oitur actio. ita debet intelligi materia contractuum qui consensus contrahuntur. Quandoqz lex fouet pa ctum non contemplatione pacti. Sed contemplatio ne persone paciscentis: tunc ex isto pacto quantumcu qz nudo oitur actio. ita debet intelligi re etiam. ff. de vlt. ita posset intelligi. l. §. si conuenit. allega. in. d. l. et potest dici istud pactum vestitum legis auupilio. et sic bene dicit gloss. Quandoqz lex non fouet pas ctum seu contractum sed contemplatione pacti seu contractus producit actionem tunc ex pacto vel ex contractu non oitur actio. Sed agatur condicione ex. l. ita intelligit do. Jacob. l. si quis argentum. §. pey nul. ff. de dona. **¶** Ad dicitur etiam modernu vesti mentum iuris iurandi per. l. fina. de libe. cau. aduer te quia ibi videtur casus specialis. **¶** Sed renoco in dubium nunquid in alijs casibus pactum possit ve stiri iure iuran. primo videtur quod sic: quia ex iure iuran. oitur actio. vt. l. actio. ff. de iure iuran. facit au ten. sacramenta infra si aduersus ven. Preterea vis detur ter. in dicta. l. de libe. cau. et. l. vlt. iuris iurandi. de ope. libe. Tene contrarium quod pactum non ves situr hoc modo: quz iuris iuran. non est de modis et. vt. l. obligationum fere. §. placet. de actio. et. l. non ob. l. actio. p. allega. quia illa loquitur quando sacramen tum est interpositum super aliquo de preterito et ad licum decidendam. secus si interponeretur super alio quo de futuro prestando. **¶** Non obli. anten. sacras menta. quia ibi non interponitur sacramentum ad obligationem inducendam: sed ad confirmandum contractum: non obli. iuris iurandi. et. l. ex fin. quia ibi est casus specialis. **¶** Vidimus que sunt vestimenta pactorum: ergo queris qualiter cognoscatur pactu nudum dicit quod illud dicitur nudum quod non est vestitum aliquo de predictis vestimentis. **¶** Sed quero de exemplo de pacto nudo. gl. que incipit p. te. in dicto. §. quimimo. ponit plura exempla. primum exemplum fuit quod illud dicitur pactum nudum cum partes hoc agant inter se quod sit nudum. alle. gl. l. iuris gentium. §. quod fere. ff. eodem. **¶** Et ramon tanh redarguit istud. dicunt autem ipsi si partes co trahunt per stipulationem dicunt ipsi stipulatio est facti. vt. l. consilio. in. fin. ff. de cura. iuriso. sed ea que

fiant

sunt facta non possunt haberi p infectis. vt. l. in bello §. sacre. ff. de capri. et. post. l. reuer. h. ergo partes agat qz stipulatio sit pactum nudum istud non potest fieri. tu salua gl. qz gl. vt sensisse cu dicit qz nudu dicitur pres hoc agat debet intelligi vbi pres agat no p mo du stipulatiois que valeat vt stipulatio: quia tunc ipse diceret verum. Sed debet intelligi vbi stipulatio no valeret tanqz stipulatiois videtur sensisse gl. in d. d. c. §. quod fere. **¶** Item dant aliud exemplum de stipulatione facta inter abentes que alias fit in iuris. istud redarguit vltra mont. quia licet stipula tio fiat inter abentes tamen habet stipulatio esse n tialia sua: quia preceles interrogatio sua. et ideo dicit quod stipulatio inter abentes facta dicitur inutilis non in totum. vt. l. in. p. in. de ver. obli. vel dicas per interemptionem quia non habet substantia sua. ideo quia expulso verborum debet fieri inter pres sentes. vt. d. l. et si dices pactu est infirma et si non valer vt stipulatio non potest valere vt pactum nudum per. l. non codicillum. ff. de testam. et quod ibi not. per doct. dicit quod istud procederet vbi partes agerent inter se quod vt stipulatio valeret: secus si simpliciter fecimud do. Jacob. tene ergo exempla illius glo. Et ergo queris in quibus casibus nudu pactum pariat actionem. dico vt not. in dicta gloss. que incipit caute. in dicto. §. quimimo. vel dic vt dixi secundum domi. Jacob. dicas ergo quod nudum pas ctum non pariat actionem nisi velletur aliquo de p dictis vestimentis et sic habes vnam virtutem pa ctorum. l. virtutem parientu. habes aliam virtutem scilicet informandi. et tunc recito gloss. l. in bonafidei vtputa quando pactum apponitur incontinenti iux ta contractum: tunc istud pactum informat veteres actiones que oitur ex contractu et nouam precri ptis verbis parit. ter. in. l. §. de pact. inter empto. et vend. l. fundi partem. de contrahend. emptio. et dicitur hic vestiri coherentia contrah. **¶** Sed quero nu quid hoc habeat locum tam in contractibus stricti iuris quam bonafidei: dicit quod sic. vt. l. bonafidei. §. l. perena. j. eod. **¶** Sed quero quando dicitur inco titenti fieri dicit gl. qz ante qua contrahentes diuer tant ad alios actus extraneos. secus si necessarios. ar. l. cum antiquitas. ff. de test. et ibi l. yn. vel potes di cere quod incontinenti dicitur fieri antequam par tes habeant contractum absolutum. vt. l. contract. ff. de fide. iustu. **¶** Item quero qualiter dicatur ves tus actio informata. et glo. dicit quod primo info rmatu: ex quo quod competit ad id quod no est de na tura. vt. in. d. l. §. de pact. inter empt. et vend. et dicit l. fundi partem. Item informatur: ex quo: quia vbi pri mo erat bonafidei efficitur stricti iuris gloss. est in. l. pacta. **¶** Item dico quod quandoqz appositum pa ri actio: tunc quero nunquid semper pariat actione m **¶** Preceptis verbis vbi vestitur coherentia contras ctus. vltra montani dicunt quod quando vestitur ex relatione habita pacti ad contractum si oitur alijs quis contractus inominatus. verbi gratia condus ita redomum contruendiam iure contractus con ditionalis: et iuxta contractum sui pactum apposi tum quod iores pro me romam. ex relatione habita pa cti ad contractum videtur pariat vnus contractus in nominatus videlicet facio vt facias. tunc dicunt qd

semper quando infur. qz iste contractus inominat? ex tali relatione. habet locum precriptis verbis. Si vero habita relatione predicta non oitur contra ctus inominatus. puta promiss tibi per stipulatio nem. iuxta contractum stipulationis fuit nudum pactum appositum quod scriberem tibi librum hie non infur. qz aliquis contractus inominatus. Ilo casu dicunt quod non oitur precriptis verbis actio. ipsi dicunt male in duobus. primo quia ipsi videtur velle quod ista precriptis verbis actio oiautur ex con tractu inominato habita dicta relatione quod tam men est fallum quod imo oitur ex pacto vestito co herentia contractus. hie est ter. in. l. in bonafidei. §. e. sibi dum dicit ter. Ex pacto actio competit. item dis cunt male in alia quia dicunt quod vltimusqz con tractus inominatus oiturur habita dicta relatio ne haberet locum precriptis verbis actio. **¶** Dodo pone. promiss tibi facere domum per stipulationem iuxta contractum fuit appositum pactum quod tu dares mihi centum hie habita dicta relatione oitur vnus contractus inominatus videlicet facio vt des nunquid isto casu oiturur precriptis verbis actio qz facio vt des: certe non habet locum precriptis ver bis actio. sed potius deberet oiri actio de dolo. vt. l. naturalis. §. quod si facio. de precri. ver. necqz habet locum actio de dolo in hoc casu quia ex pacto inco titenti apposito oitur actio non tamen ex contras ctu inominato etiam considerata dicta relatione. **¶** Quero pone quod iuxta contractum venditiois fuit appositum pactum quod deberes ire pro me ro mam et ego pro te per ipsum et tu scribere pro me li brum et plura pacta. Insequenter quero vtrum om nia ista pacta vestiantur coherentia contractus aut non omnia. Si tu dices quod omnia vestiantur istud non videtur verum quia multa pacta non coherent contractui. quia inter contractum et vltimum pas ctum est medium aliud pactum quod impedit vestim entum vltimi. ar. l. quifella. §. si. ff. de scriu. v. b. pres di. Si dices quod vltimum vestiat a predicto pacto vestito coherentia pactus istud no est veru qz cu p cedas pactu habeat dependentia a contractu. p vesti meto suo no pot dicit vestimetur alij. l. filij. ff. ad ma cedo. dicit qz oia dicunt apposita incontinenti. vt. l. in bo nafidei. §. e. facit in arg. l. pe. §. paulus. ff. de acqui. re. do. Bar.

¶ **Conuentione.** Breniter. h. d. Ad eos exreditur illud sup quo interponit. h. d. Quero an omnia que sunt ratio differentie inter p. et n. h. d. l. §. illa qua dixi vobis in summano qd fund? redit ad muliere. in fin. ideo opp. §. sine ce. vt resc. l. vbi est quasi id ter. **¶** Al. l. qd no valer pactu in p. iudiciu fisci: vt ibi. sed in p. iudiciu premitten tis sic. vt hic et.

¶ **Conuentione.** Pactu ex tendit ad eos ad quos pot exredit illud sup quo pactu apposit. h. d. **¶** Dep. de. l. §. si ne cen. vt. res. l. Sol. vt in glo. et qz sit ro l. dicit vt in glo. Bart.

¶ Voluntas precedes derogatoria sicut tollit se

se extendent ad futurum tempus. Item oppo. de lege si vno. §. pactus ne pereret in secundo respo. ff. eo. sol. glo. limitido qd illa lex debet intelligi: si pua ma actio sit ipso iure sublata qz tunc vltimu pactum non feruatur & valet ad questionem. Pone refoz mario est facta qz exbanniti pro quacumqz iniuria res banniantur postea piores faciant aliam refoz mario non postqz exbanniti fuerint rebanniti per refoz mationem volunt reponere in ipso banno: quid possint pmo iocip qz non. Nam per rebannimentum fuit sublata iniuria commissa ipso iure. Unde per alia refoz mationem illa iniuria non renascitur & bannum nactur ex delecto & iniuria nascitur ex contumelia vt in d. §. pactus ne pereret. Quero de viribus t pacit de non petendo dic qd pactum de non petendo tollit naturalem obligationem: pactum vero extendit se ad id quod apponitur. vt. l. item in summa. ff. eo. pas. 6 arum de non petendo respicit peritionem non obligatorem sed peritio & obligatio non habent comune simul. ergo de vno ad aliud non inferunt. vt. l. natura liter. §. nihil commune. ff. de acqui. pol. Sed pactum liberatortum tollit naturalem obligationem. Et idē cōferunt glo. & Bull. sed loquuntur magis genera liter glo. vniuntur istis verbis in l. nichum. §. natura hie. ff. de sol. Et est secunda quia elidit civilem obligatorem. C. Altramōn. repobant & dicunt quod imo perimuntur allegantur. in l. quicunqz. ff. de cōpensa. tu salua glo. ideo quia pactum de non petendo si pō rimeret omnem obligationē & reus esset absolutus. actor nūqz possit agere: quia omnis obligatio fuisset sublata. & tamen agit quod patet quia si actor agat op. exceptio rei iud. a reo absoluit. sed exceptio ptes supponit actionē vt. l. de excep. Non ob. l. queciqz. quia intelligo quod perinatur in effectu non tamen solūre. Est etiam tertia virtus quia pactum de nō petendo obligat pacificos: naturaliter non petere ita dicit gloss. in d. §. pactus. & probatur in l. vbi. §. de transacionibus. istud impugnant quidam et dicunt quod idem actus nō potest producere diuersos effectus quia obligaret & liberaret & est ter. rotundus a contra. in l. si pater in. §. de iure do. C. Tene glof. et ad contraria responde quod nō operatur cōtrarios effectus eodē respectu. nam respectu debitoris operatur liberationem quo ad naturalem obligationē respectu creditoris operatur obligationem: quia obligatur nō petere: & valet ad istud est quia si obligatur non petere obligatio non facere: vnde si faceret venire interesse in obligatione & esset obligatus naturaliter & possit compari. vt. l. etiam. ff. de compēsa. Tene ergo dictum glof. non ob. l. si pater. §. de ius rebo. quia ibi dicitur qui pacificatur non obligatur. verum est ad vandum sed non ad agendum. Est alia virtus que inducit exceptionem ex se videlicet pacti de petendo vt hic per. 2. Quero a te de ista questione: pone tu debebas tamen recipere centū sterili 2 per triginta annos quod non petisti & fecisti pactum de non petendo. post. xxx. fit pactum de petēdo. quez 3 vtrum habeat vires: videtur quod sic: quia pacti de petēdo remouet omne obfaculum in ductum per de non petendo. Bull. de ci. determinat quod tunc est verum quod pactum de petendo remouet oblat

culum quando actio ista non esset ipso iure sublata sed in propofita questione secus. quia naturalis est sublata per pactum. cuius per prescriptio. et sic cum ipso iure sit sublata. pactum de petendo nihil operatur: vt in d. §. pactus ne pereret. domi. Fran. trigini de pēsis dicit quod ex ipso pacto vltimo optime agi potest quia per pactum vltimum de petendo fuit res suscitata pma actio. Nō ob. id quod de prescriptio. ne dicit quia nunquam contra me prescribitur per illum qui habet beneficium a me: vt. l. anal. agitur. §. de prescrip. triginta anno. Sed tu ex pacto nudo de non petendo beneficium a me habebas. de ea potes videre ea que no. in Specu. de prescriptio. in materia libellorum in gloss. que incipit vt si pimum fuit: ibi. Item verum nisi pimum derogat. C. Inducuntur predicta per vltimōntanos ad questionem: si de iussu: Tactus antequam fidei iubeat vadit ad creditorem et ei predicti quod non intendit fidei iubeere pro tito cui creditor mutare intendebat denum postea mutatur eiz talis fidei iubeat. an talis fidei iussor obligatur sibi videtur ex ista glo. quod non. quia ista potestatio precedens scilicet quando non intendit fidei iubeere impedit fidei iussorem secum per ista verba glo. In contrarium facit. l. cum in plures. §. locatoz horei. ff. loca. Pe. tener quod antipba. p restationis resperunt expresse actum futurū puta de non intendendo fidei iubeere et si contingat me fidei iubeere teneri nolo. tunc nullatenus teneri. pro hoc facit. l. qui in aliena. §. fina. ff. de acqui. re. hered. & l. si quis. §. pleriqz. de religioz. C. Item facit que dam gloss. que est in l. in concubinari. ff. de concubiniis. que dicit quod potestatio semper debet fieri ante actum super quo potestatur. Si verba derogatoria et potestatio precedens non respererit expresse actum futurum in forma de qua supra dixi sed simpliciter fuerint verba talia puta non intendendo fidei iubeere. tunc si quis actus immediatus sequitur post illa verba: tunc certum est quod impeditur fidei iussio. Sed si fieret ex intervallo tunc non impeditur sed erit obligatus fidei iussor. arguunt. d. §. locatoz horei. Et hec possunt induci ad questionem quam fouat gloss. in lege si fidei iussor. digests de fidei iuss. et si tu dic's nonne lex alibi dicit quod potestatio precedens inter viuos non releuat quem a periculo vel obligatione sequenti vt lege fina. §. item si predicti perit. ff. nau. cau. stab. solu. ibi loquitur in actu qui de necessitate alstringebat potestantem et eius potestatio non releuat nisi iussu sit potestatio consentanea. Sed questio nostra et theoretica data procedunt in eo qui obligabatur ex voluntate non. necessitate. Bart. tolus.

¶ Pactum nudum etiam in actionibus stricti iuris vestitur coherentia contractus. Pactum appositum supra contractum etiam ex intervallo quando valet. Quia actio agatur ad id quod venit in pacto. Actio prescriptis verbis quando concurrat cum alia. Pactum quando dicitur fieri incontinenti post contractum.

* **N**on fidei. **¶** Ex ista ponit quod regulas: vt patet in ea. C. No. quod pactum nudum dicitur coherentia contractus. C. Secundo no. quod pactum nudum appositum ex intervallo nō producit actionē. sed exceptionē. C. Ppō. hic dicitur in bonafidei: cōtra. 5 imo idē in stricti iuris. vt. l. lecta. ver. dicebas. ff. si cer. peta. & l. petas. §. eo. Sol. fateor: qz idem in stricti iuris. & ideo hic dicitur in bonafidei: quia in illis videbatur valere pactum ex intervallo appositum quod fecus est. C. Ppō. qz valet pactū t appositū tū ista ex intervallo. vt. ff. de ptaben. empr. l. pacta. Sol. ibi in pactis que apponunt circa substantia contractus hic in his que apponuntur circa accidētia & glossa remittit ad distinctionem positam in dicta. l. pacta. C. Quero quia actione agitur ad id quod venit in pacto. glof. dicit duplici actione. scilicet ne prescriptis verbis & actione ex eo contractu inuouata per pactum & vide gloss. Istud non videtur esse verum. nam actio prescriptis verbis non concurrat cum alia. vt. l. quorū. ff. de prescrip. ver. ff. dicunt vltimōn. & bene actio prescrip. ver. non concurrat cum alia que habet originem ex eadem forma ista loquitur. l. contraria. sed hic actio antiqua dicitur ex cōtractu nominato qui precedit actio vero prescriptis verbis dicitur ex quodam contractu inominato habita relatione pacti ad cōtractum. ita loquitur hic. Et ex hoc dicunt qz glo. que est in l. ex pacto. §. de re. pmut. que dicit qz quedam est actio prescriptis verbis que resultat ex cōtractibus inominatis. quedam que res 2 fultat ex pacto incontinenti appositum non dicitur verum: qz vtrumqz est vnum & idē em dicitur actio ex pacto sed ex eo contractu inominato qui resultat 3 habita relatione pacti ad cōtractum. Sed ipsi expresse dicunt contra casum huius. l. idem in l. iuris gen. §. quāto. vnde teneas glof. in l. ex pacto. p. habo vobis alijs rationibus. C. Secundo quero: dicitur hic si incontinenti fit. quando dicitur fieri pactum in cōtinenti dicit glo. sine fiat in ingressu ptabentis sine in ipso cōtractu sicut statim postea et bene dicit. probatur in. l. iij. §. de edil. ac. vbi est text. exp. pressus nunqz vidi alibi. vltimōn. dicunt & bene qz tunc dicitur fieri pactum incontinenti qz fit anteqz cōtractus habeatur a partibus pro perfecto et absoluto. vt. l. contractus. §. de fide instrumē. Tu tū tene opt. gl. p. l. quam allegant tibi. §. circa hanc materiam. dicam. §. c. l. petens. cc.

- 1 ¶ Stricti iuris. & ideo hic dicitur in bonafidei: quia in illis videbatur valere pactum ex intervallo appositum quod fecus est. C. Ppō. qz valet pactū t appositū tū ista ex intervallo. vt. ff. de ptaben. empr. l. pacta. Sol. ibi in pactis que apponunt circa substantia contractus hic in his que apponuntur circa accidētia & glossa remittit ad distinctionem positam in dicta. l. pacta. C. Quero quia actione agitur ad id quod venit in pacto. glof. dicit duplici actione. scilicet ne prescriptis verbis & actione ex eo contractu inuouata per pactum & vide gloss. Istud non videtur esse verum. nam actio prescriptis verbis non concurrat cum alia. vt. l. quorū. ff. de prescrip. ver. ff. dicunt vltimōn. & bene actio prescrip. ver. non concurrat cum alia que habet originem ex eadem forma ista loquitur. l. contraria. sed hic actio antiqua dicitur ex cōtractu nominato qui precedit actio vero prescriptis verbis dicitur ex quodam contractu inominato habita relatione pacti ad cōtractum. ita loquitur hic. Et ex hoc dicunt qz glo. que est in l. ex pacto. §. de re. pmut. que dicit qz quedam est actio prescriptis verbis que resultat ex cōtractibus inominatis. quedam que res 2 fultat ex pacto incontinenti appositum non dicitur verum: qz vtrumqz est vnum & idē em dicitur actio ex pacto sed ex eo contractu inominato qui resultat 3 habita relatione pacti ad cōtractum. Sed ipsi expresse dicunt contra casum huius. l. idem in l. iuris gen. §. quāto. vnde teneas glof. in l. ex pacto. p. habo vobis alijs rationibus. C. Secundo quero: dicitur hic si incontinenti fit. quando dicitur fieri pactum in cōtinenti dicit glo. sine fiat in ingressu ptabentis sine in ipso cōtractu sicut statim postea et bene dicit. probatur in. l. iij. §. de edil. ac. vbi est text. exp. pressus nunqz vidi alibi. vltimōn. dicunt & bene qz tunc dicitur fieri pactum incontinenti qz fit anteqz cōtractus habeatur a partibus pro perfecto et absoluto. vt. l. contractus. §. de fide instrumē. Tu tū tene opt. gl. p. l. quam allegant tibi. §. circa hanc materiam. dicam. §. c. l. petens. cc.

* **N**on fidei. **¶** Pactum in cōtinenti appositum iuxta contractum parit actionem appositam ex intervallo sola exceptione. hoc dicit Bar.

- 1 ¶ Quando penalis stipulatio incipit a precedente conventionem nuda debet agi ex stipulatio non ex pacto. 2 Stipulatio penalit nō vestit pactū nudum principa le sui coherentia. 3 Quia pot purgari & qm. remissioe in m. 6. 4 Possessio bonorum non potest dari nisi iuris ordine seruato.

¶ Pro concordia. Aduerte qz ordinarie legentes in hac. l. in bonafidei dicunt qd bar. hic voluit in si qz pactū nudum factū postqz actus fuit habitus p perfecto & absoluto intra modicum tempus antequam partes se diuiserant ad experandos actus vestitur coherentia tur coherentia actus contractus vestitur accessio. Stipulatio penalit an nouet precedente obligationē. remissioe. in. l. iij. §. de solut. tu. m. 9. Sinia super eo qd nō fuit petiti qz fieri possit.

¶ **S**tipulatio. **¶** Quādo penalit stipulatio incipit a precedente conventionem nuda debet agi ex stipulatio non ex pacto. C. Secdo ex hoc habes notare qz stipulatio penalit nō vestit pactum nudum principale sui coherentia. simile videtur in l. nuda. de ptaben. stipul. C. Tertio not. qd mox ra potest purgari qd patet qz peracta pena potest reus solueri qd in prima conventionem deuenit. C. Ultimo not. qz t possessio bonorum non potest dari nisi iuris ordine seruato. videbitis in l. iij. de exec. rei iud. C. Ppō. dicitur hic ex stipulatione. Contra imo debet agi certi conditione ex stipulatio vt. l. si quis certum. ff. si cer. pet. Sol. glo. & bene qz hic d. de stip. id est certi. cōditioe ex stipulatio. vel dic qz hic pena erat promissa incerta. C. Secudo opt. po. & videt qd debeat agi ex pacto. p. imo tanqz vestit coherentia cōtracti vt. §. l. proxima. Sol. dicit glof. & bene t pactū nudū nunqz vestit coherentia cōtractus vestit accessio: vt hic fuit penalit stipulatio. vt. l. nuda. §. de cōm. hoc dicit Bar.

¶ Pactum nudum nunqz vestitur coherentia contractus vestitur accessio. Stipulatio penalit an nouet precedente obligationē. remissioe. in. l. iij. §. de solut. tu. m. 9. Sinia super eo qd nō fuit petiti qz fieri possit.

¶ **S**tipulatio. **¶** Quādo penalit stipulatio incipit a precedente conventionem nuda debet agi ex stipulatio non ex pacto. C. Secdo ex hoc habes notare qz stipulatio penalit nō vestit pactum nudum principale sui coherentia. simile videtur in l. nuda. de ptaben. stipul. C. Tertio not. qd mox ra potest purgari qd patet qz peracta pena potest reus solueri qd in prima conventionem deuenit. C. Ultimo not. qz t possessio bonorum non potest dari nisi iuris ordine seruato. videbitis in l. iij. de exec. rei iud. C. Ppō. dicitur hic ex stipulatione. Contra imo debet agi certi conditione ex stipulatio vt. l. si quis certum. ff. si cer. pet. Sol. glo. & bene qz hic d. de stip. id est certi. cōditioe ex stipulatio. vel dic qz hic pena erat promissa incerta. C. Secudo opt. po. & videt qd debeat agi ex pacto. p. imo tanqz vestit coherentia cōtracti vt. §. l. proxima. Sol. dicit glof. & bene t pactū nudū nunqz vestit coherentia cōtractus vestit accessio: vt hic fuit penalit stipulatio. vt. l. nuda. §. de cōm. hoc dicit Bar.

trahen. et committit. stip. l. sed vestitur... coheretia contractus vestiti principas...

6 Turpare moram: et solvere quod in prima conventiono venient. vt in l. tras...

rite spontanee solutionis facere per euz. et hoc est qd dicit ibi textus: consequeris. et infra ad penam dicit epiges. cc.

In pacto quo. Vbi precedit conuentionio nuda: et tunc... quitur stipulatio penalit: agit ut per...

periretur in iudicio sine actione. Item agetur ex stipulatione penalit: non commissa. Dynus: vult tollere opinionem Joann. et dicit quod hoc procedit ex dispositione...

rio continet plus quam prima aut minus. primo causa penalit stipulatio nouat primam: secundo non. Pro hac opinione facti in argumentum. l. qui vult fructus...

et de condi. in si. In iustitio talis. Quidam volentes...
sunt hinc lecturam veram. Et fatentur qd...
interuallo pactum apponitur et stipulatione...

pacti ad contractum ergo non est bona eius possessio...
per hoc ponitur ipse casus sic quod facta fuit stipu-
lacio de permittendo codice meo cum tunc per...

rarium esset. non intelligas quod actio prima infor-
metur: quia illud est impossibile. vr dictum est: sed p-
tanto hic dicitur quia possibile est istum contractum...

conditione. et ita dicebat do. Jacobo...
Sed certe ista ratio concluderet...
si poneremus ex post facto conditionem...

C. 2. in iuditione. Adde qd Paul. dicit...
marru de Bart. qui no cofide...
naus quid diceret qd...

Densus. Pactus in...
positus supra contractum...
stricti iuris. verere actio...

a **¶** Tantum percipit. Adde qd hic dicit Abb. consil. c. xvij. in ij. lib. a nemine reprobatum invenisse.

b **¶** Quibus adde pulcherrime de intellectu dicit. c. 8. Per de ancha. consil. xxxvij. Pau. de cast. consil. c. xvij. 9 Ro. consil. c. xvij. Bal. consil. cccclij.

c **¶** Tertio. addit bal. c. xvij. in ij. lib. paul. de ca. consil. cccij. ang. consil. c. xvij. fil. dicit. **¶** De re tu qd in hoc non videtur esse ratio 7 ses qd fit contra bonos mores: qd tunc no fit marit. c. i. de pact. a lib. vi. sed alia videtur esse ratio 7 melior: lex loquitur prohibitive cui renuntiare non pot. glo. in rub. C. ne fidei. do. den. 7 Bar. in l. de his. ff. de transactio. 7 ibi plene per doct. c. episcopi sed de re domini. d. c. ij. de pact. 7 sequitur. **¶** Daria. fo. 11 in c. si obligent. in glo. 7 versum. circa tertium. de foro competent.

d **¶** Inter viros aut dicenda non oia bona mea. vide Alex. consil. l. colum. iij. vol. iij. 7 consil. ij. colum. prima. vol. i. 7 Roma. consil. xvij. in primo du bio. et Zing. consil. c. lxxij. in primo du bio. 7 consil. xvij. colum. ij. in ij. du bio. volum. ij. 7 Panor. consil. xvij. vol. i. 7 Barro. consil. lxxv. 7 Barba. consil. lxxij. col. ij. vol. ij. 7 Roma. consil. lxxv. 7 consil. c. lxxv. 7 Imola in rub. extra de testa. 7 aret. consil. lxxij. colum. iij. in ij. du bio. vbi omnino videas 7 Are. xvij. in fine. volum. iij. vbi loquitur in eo qui donavit omnia presentia 7 futura aliquo sibi retento.

e **¶** Ad presentia dicit Pau. de cast. hoc esse singulas re verbum quod ista generalitas restringatur 7 qd hoc sequitur quasi omnes de quo etiam vide per ipsam Pau. consil. lxxv. 7 an donatio causa mor. omnium bonorum presentium 7 futurorum cum pacto quod non possit reuocari 7 interposito iuramento donatio inter viros per eundem consil. c. 7 vide etia Zing. 7 omnino consil. cccij. 7 an valeat donatio omnium bonorum presentium 7 futurorum saltem in presentibus vide Zing. consil. c. lxxij. 7 c. lxxij. 7 qd valeat donatio omnium bonorum presentium 7 futurorum facta ecclesie sequitur Abb. consil. c. ij. lib. 2. Ad de re tu circa hoc eundem Pau. in consilio. xvij. in primo volumine. 7 in secundo volumine. consil. c. lxxij. 7 eundem in cap. si de success. ab inter. in c. ij. de co. cef. pb. 7 in c. pr. vltima. de p. ius. Alex. de ino. in l. stipulatio ista. colum. iij. ff. de verborum obligati. tenet. et Daria. fo. 11 in tracta. obliga. libello. p. q. s.

quo. in fine. ff. ad legem falc. Si vero tantum no perciperet tunc de iure civilis pactum non valeret. 7 de colla. l. pactum. de iure canonico valet si fuerit iuramento firmiturum. vt in c. quis. de pac. lib. 2. vt et ideo hodie est consuetudo 7 qd filie femine faciat pactum de non succedendo 7 iuratur 7 valet illud pactum: 7 si tu dices videtur quod iuramentum non habeat confirmari: pactum qd est contra bonos mores: vt hac. l. ergo. 7c. vt in c. non est obligatorum. de reg. iur. lib. vi. 7 videbitis. 7 de success. sup. aut. quod eis. solu. dico quod istud pactum non est contra bonos mores: nec obstat hac. l. quia loquitur de pacto de succedendo vel disponendo de hereditate postquam fuerit successum quod pactum inducit verum captum de mortis alterius: 7 sic non valet. Sed questio nostra loquitur de pacto de non succedendo per quod verum captum de mortis non inducitur. imo tollitur merito iuramento firmiturum. **¶** Tertio 7 quarto an valeat pactum de succedendo benciter dico 7 videtur expellum quod non cum fit contra bonos mores. et ideo non valet. vt. s. eo. l. pactum. 7. 7. titu. s. l. cum de hereditate. c. ff. de ver. obl. l. stipulatio hoc modo. 7 de pact. conuen. l. hereditas. glo. r. amen que est hic videtur dicere quod per stipulationem hoc poffit fieri. promittendo tibi omnia bona presentia post mortem 7 vide glossam super verbo accommodatum. in fi. quamno. 7 tene menti. **¶** Signatur promitto tibi quod tu sis heres meus vel mihi succedas. vel quod te faciam heredem non valet istud pactum. quia contra bonos mores: vt dicitur. Sed si promitto tibi tota omnia bona mea post mortem meam valet dicit glossa. et erit donatio causa mortis vel inter viros. **¶** Et primo examine non an fit donatio causa mortis vel inter viros benciter dic quod siquidem non est facta mentio mortis. intelligitur inter viros si est facta pressis sic dicitur quod fit inter viros vbi quod reuocare non liceat. vt. ff. de do. p. leg. l. scia. c. ff. de dona. tio. causa mortis. l. scia. in fi. 7. vbi ita donatur. **¶** An autem valeat videtur qd sic primo per l. quam allegat glossa. secundo per l. hereditarium. ff. de bon. au. ludi. post. tertio proba per remocationem seu remotionem contrarium. nam istud pactum non auferit liberam testamenti facientem. potero enim quocumq; vos lo instituire: si ille tenebitur illi stipulatio dare. **¶** Et non inducit votu captum de mortis non plicitor: hoc fit de voluntate eius cui sperat succedere. **¶** Ita dicitur si quis ista puissit est donatio causa mortis: 7 tunc valet qd pot reuocari. **¶** l. no omnis si. cer. per. **¶** Item non auferit liberam testamenti facientem: qd heres debet habere salu dicitur. **¶** l. in donationibus. 7 ad. l. fal. quom. le. l. s. si quis ex mortis. **¶** Si vero est donatio inter viros aut dicenda omnia bona 7 tunc valet. vt. nor. in glo. 7. s. alleg. nec auferit liberam testamenti facientem: quia potest superlucrare: de suo lucre facit testamentum. **¶** Item de fructibus potest restari: qm ista verba omnia bona mea ad presentia tantum referuntur. **¶** l. final. s. primo. ff. de legatis secundo. nec obstat. **¶** l. hereditas. 7. de pactis conuen. quia ibi fuit facta illa promissio iure te testamenti: vbi apparet quod non licet. **¶** vbi. hoc in 12 tollige animo donandi. **¶** Si vero diceret omnia

bona mea presentia et futura tunc non valeret. **¶** p. i. a mo quia auferret liberam testamenti facientem per quamdam consequentiam cum non possit habere de quo restaret. **¶** Secundo quia videtur contra bonos mores alia occasione. nam sicut casum aduersamq; fortunam liberi hominis expectare est contra bonos mores. **¶** l. inter stipulante. s. sacra. de ver. ob. ita potest necesse homine in statu in quo fit certu qd nihil in peruenit habere poterit istud est contra bonos mores.

13 **¶** Predicta forte non habet locum si quis donaret ecclesie. nam cui quis possit persona sua vouere ecclesie multo magis bona presentia et futura. **¶** c. conu. que dicit in aut. ingressi. **¶** Sed si quis diceret dono hereditate mea. id est dicitur dicitur qd dono omnia bona mea presentia et futura. nam hereditas est nomine iuris 7 semp recipitur augmentu. vt. ff. de peti. her. l. her. veniit. s. fructus. **¶** Sed quid dices si quis non donaret: sed videret tota bona sua presentia 7 futura certe istud valeret. nam remanet pretium de quo potest testari: etiam si esset deceptus ultra dimidiam iustitiam remanet illud in pretium restitutiones in hereditate. **¶** Quarto eo casu quod dicitur omnia bona mea presentia et futura: quod non valet verum videtur illa adiectio et futura: tamen videtur nota doct. natio: videtur qd illa adiectio tibi videtur. **¶** l. sanam. 7 de dona. **¶** In contrarium videtur quod videtur totum quasi totu fit contra bonos mores. **¶** l. hereditas. 7 de pact. conuen. non determino modo plus.

14 **¶** Quarto est videndum vtrum valeat pactum de hereditate obuenienda 7 certo modo disponenda ista est prima materia huius. **¶** l. circa 7 quam glo. signavit plura contraria dices: sicut aut fit pactum de hereditate huius: licet 7 valet. **¶** l. in. s. de illo. ff. pro. hoc aut huius certu: tunc aut hoc fit ex necessitate potestis contra: cuius licet 7 valet. **¶** l. si quis seruum. de ac. em. 7 aut non fit ex necessitate: tunc aut hoc venit ad quadam consequentia potestis contractus. 7 tunc id est valet. **¶** l. si. s. illud. de her. ven. aut hoc fit per se principa liter: 7 tunc aut hoc pectat contra liberationem eius cui fit: valet fauore liberationis. **¶** l. 7. sum. **¶** Sicut probat. ff. eod. aut continet alia dispositione circa res hereditarias: tunc habet locu. **¶** l. nostra. vt distingua mus. aut fit ignota: sed de cuius bonis agitur: et non valet: aut eo sciens: et tunc aut perferat in voluente 7 valet: aut non et non valet. **¶** l. h. l. modo habetis plenissime hanc materia.

15 **¶** Ultimo quero vtrum hereditas tunc cum successurus sum ad intestato dicitur mihi deberi. **¶** l. h. l. videtur esse casus qd sic in prin. ibi spes aliene 7c. **¶** In contrarium videtur et hoc est veritas. **¶** de lib. leg. l. post emancipationem. s. 7. 7 ibi est ref. **¶** l. in d. probo. illud dicitur debet esse probo non dependet ex mera voluntate alienius: sed ex alio quod futuro erit. **¶** l. h. de sta. l. sed cum hereditas ad intestato fit obuentura ex mera voluntate defuncti: quia potest testari 7 alium instituerenon dicitur mihi esse spes. hoc apparet ex alio: qd de eo qd sibi co perit fit homo potest disponere licet de eo qd co perit reu. **¶** l. de dona. l. spem. 7. s. eod. l. s. 7 ibi dicit. **¶** Sed de ista hereditate seu spe non potest disponi: ergo 7c.

16 **¶** Non ob. hoc lex que dicit spes: quia illa est qd spes non iuridica: sed que dicitur spes vana: 7 non attendenda. qd tene menti perpetuo 7c.

DE questione. **¶** Pactum interpositu su per hereditate viuicntis: certo modo disponenda licet tollat post mortem illud tamen valet: nisi ipse de cuius hereditate tractatur consenserit 7 in consensu permanserit: sed ad mortem huius in quatuor: patres. nam in prima parte ponitur r. em. et questio. in secunda parte ponitur dubitatio. in tertia parte ponitur de casu questionis. in quarta parte ponitur quedam exentio. secunda ibi faciebat autem. tertia ibi sed nobis. quarta ibi vitem. **¶** C. Op po. et videtur quod hoc. l. nullum habet dubium: quia ex nudo pacto non oritur actio: vt. l. leg. s. eo. huius timore dicit glo. quod huius fuit interposita stipulatio. **¶** C. Tre opp. 7 vide qd in nullo modo valeat pactu positu qd ille de cuius hereditate tractat consenserit. ratio est: quia pactu valet qd aliquid est donandum vel faciendum ab vno paciscentium alteri. **¶** l. s. quod ibi no. ff. eo. huius timore est facta glo. que incipit per stipulationem. 7 pone. casum in glo. reproba do opi. quodda. **¶** C. Tre oppo. dicitur hic que d. pactu valet: quia ille cuius est hereditas consentit contra d. l. pactum. s. eo. **¶** Sol. glo. quod licet ille de cuius hereditate tractatur non possit pacisci de successione sua: potest tamen consentire. **¶** l. si pater. ff. de manu. v. in. **¶** Et intrat gl. alia materia de qua videtur in c. por. qd extra de reg. iur.

teneri contrarium in l. questu. s. de leg. in die Bar. fo. mar. diuersas questiones: quia in hac. l. in d. l. stipulatio. format questionem de qua. s. in d. s. p. fo. mar. questionem quado denans vritur verbo hereditatem meam dono 7c. quasi error in hoc nomine appellatio hereditatis que non dicitur esse viuicntis: vt in iuribus p. allega. 7 sic concluditur alere nec obstante illorore quia sunt conformia verba dices de omnia bona 7 ducere hereditatem. vel dicitur de quod in d. s. p. recitat opinio. vel vltimo scilicet. in domi. Alexand. **¶** An intelligit de hereditate scilicet. sed dicitur bona qd tunc p. specialiter habebat 7 7 7 p. cedat scda opi. aut voluit donas referre ad omnem hereditatem hoc est ad oia bona presentia 7 futura: et tunc non valet et procedat prima opi. est in dubio solutio: tunc non valet. **¶** Ad de an que habentur ad Angel. et Pau. de ca. in l. penales. in prin. ff. ad legem falc. ad Pau. in l. licet. C. de pac.

b. of. ¶ Item opp. de l. ij. § illud. ff. de here. vel act. ven. fol. vr in glo. ¶ Item opp. de l. i. quis seruun. de act. emp. fol. vr ibi no. pro quomiu declaratioe dic quod quandoq; ille de cuius hereditate tractatur facit pactum de successione sua. quandoq; alij facit pactum de successione tertij. primo casu aut aliquis paciscitur quod sibi succedatur vel non succedatur. et istud non valet. l. pactum. § eod. quandoq; non paciscitur per hunc modum: sed per modum stipulationis: ut puta bona mea post mortem meam tibi do no. Istud valet quia cessat ratio. l. istud sentit glof. que incipit. sed ipso. circa fi. Secundo casu principali aduerter: quia aut paciscitur de hereditate tertij in certi. et istud valet. vr. l. iij. § de illo. ff. pro soc. Aut paciscitur de hereditate tertij certiter tunc aut co; sentu illius tertij certu aut sine. primo casu valet si in consensu perseverata non: vr. hic. si vero sine consensu non valet. vr. hac. l. ¶ Aduerter tamē ad unum quandoq; hereditas tertij incerti venit ex necessitate: re pcam bulli contractus: et tunc tale pactum valet: vr. l. i. quis seruun. de act. emp. Quandoq; venit propter quandam consequentiam: et nunciam isto casu pactum valet. et ita debet intelligi. l. i. § illud. de here. vel act. ven. licet glo. foliar. hic et ibi quod subaudiatur maxime. ¶ Querit gl. in quibusdā hęc. l. habeat locum in filiis: videtur quod non quia filij nō captat mortem patris: tamen glof. oeterminat in contrariū. ¶ Item querit glo. nunquid paciscentes punientur alio modo. dic q; sic. eo q; hereditas auferretur eis vr ab indignis. casus est in l. quidam. §. ff. de don. r. signa glo. que incipit sed potius. ¶ Item glo. querit vtrū aliquo modo possit fieri quod hereditas mea veniat ad te. glo. que incipit sed ipso: dicit q; potest fieri p stipulationem q; si promittā tibi bona mea post mortem meam valet. erit donatio causa mortis vel inter vivos. Ista glof. dicit verum per iura alleg. per eam et per l. heredi. de bo. auto. iudi. possi. r. vtrum sit donatio causa mortis est glo. in l. que dotis. folu. matr. Et aduerter ad unum: quia dicit glo. bona mea. et nō dicit omnia bona mea refertur ad presentia tantum arg. l. si ita. de auro r. arg. leg. r. est casus in l. fina. §. qui in diuisam. de legatis secundo. Nam secundū gl. cessat ratio. l. quia poterō instituire heredes. r. heres habebit falcidiam. vr. in l. in donationibus. que infra ad legem falcidiam. ¶ Querunt hic quidam quid si dico promitto tibi omnia bona mea presentia r. futura: vtrum valet stipulatio. r. tenent quod non. Nam per eam videtur auferri libera testandi facultas: et ideo stipulatio non valet. vr. l. stipulatio hoc modo. ff. de verb. obli. obligat. Ratio differētie inter questio nem istam r. questionem glo. fit ista quia vbi simpliciter promittendo omnia bona refertur ad illa sola bona stipula. que sunt promittentis tempore stipula. per ea que no. in l. si. §. qui diuersam. de lega. ij. Sed quando promitto bona etia futura tunc nihil remanet de quo testari r. heredem instituire possit. Ista eorum opinio. nihil placet. ratio patet cum hite contrarius sit causa mortis donatio: vr. dicit. §. eo. r. in donatione causa mortis de rabi falcidia vr. in l. in donas rionibus. §. ad. l. fal. Adhuc est de quo testari possit. r. heredes instituire quia in falcidia maxime cu ipsa. l. ipso iure refect legatā. vr. l. lincea. margaritarum. ff.

ad. l. fal. r. istud puto pro veritate tenendum. nec ob. l. stipulatio hoc modo. quia ibi venit in stipulatione vr me heredem faceret quod quidem non est libera r. standi facultas: secus hic vr. §. dicit. ¶ Nam promittens alicui bona post mortem suam etiam futura nō est promittere heredem facere cum: vr. verbus bona ad heredem seu ad hereditatem nō adaptantur: vr. §. dicit. ¶ Sed contra hoc opp. quod habetur in l. i. h. i. verbis. ff. de here. insti. et glo. in §. nulli. in aut. de here. r. fal. §. eo. in summa de here. insti. in. §. colum. ad quod dico quod aut dispositio in qua quis omnia bona sua relinquunt. dicendo omnia mea bona relinquo: confertur vniuerfaliter. r. in illum solum ea confert. et tunc dico quod est institutio r. imporat hereditatem. aut illa dispositio non confertur vniuersaliter ad omnia bona sua quia illum sub nomine bonas sed in aliam partem hereditatis sue disposit sub nomine hereditatis: tunc dispositio per verbum relinquo bona mea vel partem bonorum meorum nō im portat institutionem: vr. l. i. quis seruun. cum. l. sequen. de leg. ij. quod enim dicitur in l. h. i. verbis. r. similibus obtinet vbi aliqua pars hereditatis relinquuntur sub nomine hereditatis. nunquid laudem debet habere solum quartam partem bonorum eorum que erant testantis tempore testamenti: tamen etiam etiam eorum que erant tempore mortis. Et videbatur quod solum eorum que essent tempore testamenti. argum. l. si ita. de aur. r. argen. leg. et eorum que no. in l. fina. que res pign. ob. poss. ¶ In contrarium est veritas. ratio quia nomen hereditatis est quedam vniuersitas: r. auer vniuersitas semper dicitur eadem licet aliqd crescat vel minuat. ergo semper eadem quarta sit cur dicitur in peculo quod est vniuersitas: tamen crescit et decrescit: vr. in l. peculium. ff. de pecul. et tamē idem peculium. et hereditas auferret fructus: vr. litem veniunt. §. cum predictus digessit de pe. heredi.

De transactionibus Rubrica.

¶ Continua hęc rubrica vr in glo. vel vr. §. de in ius voc. vbi p rimum oēs rubricas vsq; ad fi. h. m. lib. i. r.

¶ Plures tutores vel curatores etiam qm administratio est diuisa qm r. qliter tenent. r. nu. 4. r. n. 7. ¶ Transactio facta cum vno ex pluribus tutoribus seu curatoribus quando possit alij. et nu. 5. r. 9. ¶ Tutoris vel curatores plures habent a. quatuor beneficia. ¶ Quando plures tutores seu curatores conueniunt ad inter eos habere locum beneficium ordinis. ¶ Beneficium diuisionis quando habeat locum inter plures tutores vel curatores. ¶ Cessionis beneficium quando habeat locum inter plures tutores. ¶ Beneficium vtilis actionis quando habeat locum inter plures tutores. ¶ Ratio quare inter plures tutores habeat locum beneficium vtilis actionis non inter plures fideiussoribus nisi cedant. ¶ Differentia inter acceptilationem r. pactum nudum: gratum r.

¶ Hic est titulus subtile diffinitio. l. i. r. i. l. i. magis q; alijs de toto co dicit. r. hęc est diffinitio. Et primo loquitur in genere. Secdo in specie. r. dicitur ibi q; loquitur de re. r. dicitur dicit. ¶ Transactio facta cum vno plurius obligat ad alios nō potest r. h. d. hęc lex diffinit in re. r. glo. ¶ Opp. r. videt q; continet superfluitate in eo quod dicit nec q; pactio nec transactio contra §. quibus. in pama consti. Sed dicit glof. q; hęc loquitur de pactione gratuita r. de transacione non gratuita. ¶ Secundo oppo. ff. de tu. r. ra. distr. l. si ex duobus. Soli ibi pro dicit alijs vi solutionis nisi vi transacionis. non sunt plura contraria in glo. tamen q; r. iste dicit q; alij conuenire non prohibetur: nec dicit in quantum: ideo est facta tota ista glo. vr. eadem in quantum alius cu quo nō est transactum possit conueniri. p. cuius de claratione multa sunt videnda. ¶ Ad tunc eius euidē tiam est sciendū primo qualiter plures tutores r. curatores tenentur. ¶ Item aut administrator est diuisa a testatore vel a iudice: aut non. ¶ Primo casu quilibet tenetur pro parte sua. Fallit in casibus quiponitur in l. i. de di. tu. Si vero non est facta diuisio a testatore vel a iudice: omnes tenentur in solidum: vr. l. §. h. nunc tractemus. de tu. r. ra. distr. ¶ Modo ad p. 6 postum in illis casibus in quibus quilibet tenetur pro parte transactio facta cum vno non potest ad alios. ita loquitur hic dum dicit r. in his que sepas ratiū r. c. In illis vero casibus in quibus tenent in solidum remanet magnū dubium. Illud ergo disturiamus vnde omnia qm fra dicam intelligas diuisione non facta a testatore vel a iudice. ¶ Et pro huius declarationis in solidum tenentur: videndum est qualiter possint conueniri. Et hęc aduerter debetis scire q; tutores r. curatores habent quatuor beneficia. ¶ Primo est beneficium ordinis. Secundo est beneficium diuisionis. Tercio beneficium cessionis. Quarto beneficium vtilis actionis. de quolibet videamus. ¶ Primo de beneficium ordinis. ¶ It glo. hic. r. l. §. nunc tractemus. de tu. r. ra. distr. dicit: aut omnes gesserunt: aut nullus: aut quidam gesserunt r. quidā non. p. ius duobus casibus non est locus beneficium ordinis: vr. d. l. iij. de diuid. tuel. ita dicit glof. nec dij. ¶ Stinguit vtrum diuisio fuerit facta a seipsis vel no. ita etiam dicunt cōter doctores nostri. ¶ Jaco. de are. in isto passu dicit aliter r. melius iudicio meo. aut nul la est facta diuisio a seipsis. r. vtrum dicit glo. aut est facta a seipsis: r. tunc aut omnes sunt eiusdem ordinis: quia omnes testamentarij vel legitimi vel omnes datiu: tunc vtrum dicit glof. Sed si quidam sunt datiu r. alij testamentarij vel legitimi: p. ius conueniatur datiu. secundo magistratus anteq; perveniatur ad controuersiam: vr. l. lucius. ij. §. cum testamento. ff. de administr. tutor. licet glof. intelligat qd ibi erat facta diuisio a testatore: quia r. non sonat. tertio casu quando quidam gesserunt r. quidam nō. dicit glo. primo conuenitur gerens. secundo non gerens. tertio magistratus. vr. dicit. §. nunc tractemus r. infra si tut. non gcl. l. r. ij. sed istud dicitur glo. suppletur per Dy. r. per vltimam. ¶ Et ideo tu dicit me. l. ius. aut quidam gesserunt r. quidam non. si quidā

gesserunt ex mandato eorum qui non gesserunt: et tunc nō est locus beneficium ordinis: quia omnes gessisse videntur per alium vr. l. tres tutores. §. non solum de administr. tuto. aut non mandauerunt non gerentes: r. tunc aut loquitur de gessisse aut neglectis. Si de gessisse verum dicit glossa. vr. dicit. l. pama er secunda. §. tut. non gcl. et dicit. §. nunc tractemus. Si de neglectis: et tunc aut sunt connea gessisse et idem: vr. l. tutorem qui tutelam de administr. tuto. et dicit. l. tres tutores. vers. item in eodem ritu. Si vero non sunt connea gessisse: et tunc non erit in eis locus beneficium ordinis: vr. l. tutores qui post. §. in eis de administr. tuto. et dicit. l. tres tutores. ver. item in eo. ¶ Tunc ad propositionem quod relinquit ista inuestigatio in casu present. Respon. aut transactio est cum eo qui primo loco debebat conueniri: tunc ad alium perveniri non potest: et ita non loquitur hic non obstante beneficium ordinis. aut fuit transactio cum eo qui secundo loco debebat conueniri: tunc ad alium potest perveniri non obstante transacione facta in eo quod est solum nomen transacionis: quia vi solutionis potest alteri non vi transacionis: vr. l. si ex duobus. in fi. de tu. r. ra. dist. r. hoc modo potest intelligi hic dum dicitur conueniunt gesserunt vel gerere debuerunt. ¶ Videamus nunc de beneficio diuisionis: r. in hoc est opin. qui ibi de dolo conueniunt nō habent beneficium diuisionis. bur. dicit contra et melius: vr. probatur in l. i. ff. plures. de adm. tu. et hoc est verum quando conueniunt ex communi culpa vel ex communi dolo. nam si aliquis conuenitur de dolo proprio vel ex culpa: tunc non habet beneficium diuisionis: vr. l. r. ij. §. si tu. nō gesse. hoc permittit ad q. p. opositam in quantum possit conueniri ille cum quo non est transactum si quidem transactio est facta cum eo qui conueniebatur ex proprio dolo vel ex propria culpa. et sicut nō habebat beneficium diuisionis non poterit agi contra alium: vr. l. si pupillus. de adm. tu. alias. l. §. si. ff. si tut. vel curato. non gcl. et isto casu non loquitur hic. Si vero transactio est cum eo qui conueniebatur ex communi culpa vel dolo: tunc potest agi contra alium: nisi iudicemus per beneficium diuisionis deberet agi contra eum quo transactum est: et ita loquitur hic dum dicit conueniunt gesserunt. ¶ Videamus t de beneficio cessionis: et in hoc omnes concordant: quia si conuenitur ex communi dolo vel propria culpa: non habet beneficium cessionis. Si ex communi culpa vel culpa alterius: sic vr. l. i. ff. plures. de adm. tu. r. l. §. nunc tractemus. de tu. r. ra. dist. Sed videndum est in quantum fiat ista cessio. r. quidem aliquis conuenitur ex propria culpa tunc nulla fit cessio: vr. l. r. ij. §. si tutor. non gcl. et ista est ex communi dolo. Si vero conuenitur ex culpa communi. tunc fit cessio pro parte conuenitur ex culpa alterius in totum fit cessio in totum: vr. videbitis in l. i. §. de duobus reis. et ibi plenius per docto. et ff. de solutionibus. l. modellus. nus. et ibi dicit. ¶ Tunc t ad propositionem in quantum potest agi cum eo cum quo non est transactum sic de cas aut ei debet cessio actio contra eum cum quo transactum erat in totum: tunc in nullo poterit conueniri obstante exceptione cedendarum actionum. vr. l. si cum aut pampulium. §. pe. de sol. et sol. casu non.

ditio. In debi. Alij. solum quod ibi remittat obligatio certa. hic obli...

causam secundum istam tertiam solutionem non potest habere originem neq. ex mora neq. ex penitentia.

Ad datur de nouo.

Actio. Actio est iuncta per acceptationem non potest amplius intentari: sed si in transactione datus intervenit agatur de dolo nisi si per dolo sit transactum.

Et ex tunc adde aduerte lec. ad hac cautelam. quia arbitri q. non obtinere...

naturalis. §. de prescriptis verbis. et videtur non competere actio de dolo. unde ipse intelligit de dolo commissis in ipsa transactione...

forma puetionis an vero impletio. Verbum suscipere et recipere et simili...

De nota. Necesse subitio et specimen latria et vitia. l. et est fundamentum lectionis...

De nota. Transactio sine scriptura valet. hoc dicit. C. no. qd dicitur in sumario. C. no. quod probatio per confessionem est sufficiens...

- 1 Actio que per lit. contest. trans ad heredes extinguitur quando conventionione partium a lite disceditur.
2 Verba que possunt intelligi sub conditione et sub modo qualiter intelligantur.
3 Si remitto tibi actionem iniuriarum pro centum an ista actio sit sub lata ante q. solvas.
4 Contractus innotatus vt cognoscat an inspicit da sit

Et ista materia. De hoc videtur de per nos nisi. Papi. insit. de actio. §. col. j.

1 Super aliquo contractu. Et quod stipulatio in terposita super aliquo actu intelligitur in eius natura. adde eundem bar. in l. si quis aliter. ff. de reb. ob. r. alex. in 2. ff. p. in prin. in. v. vol. r. Nouissim. in. repe. c. f. de iud. col. 1. Str.

Andreas

2 Pomare. 2

3 C Interponit stipulationem interpositam super aliquo actu deest intelligitur in dubio exemplum consentium fuit ut si a lite recederem daretur ceterum: que verba possunt intelligi ligi conditionaliter vel sub modo. deo. dicitur quod in dubio debent intelligi ligi sub modo: vt. l. quero. §. inter loca. tom. ff. loca. quod apparet ex eo quod ibi est exceptio: dicitur quod non esset necessaria si intelligeretur conditio: licet. Fallit quando causa in se de necessitate conditionem imponat: vt. punito tibi centum pro deo. vt. l. stipulatio. nom. ad. q. remittere. ff. de iure dor. ff. ff. illos colligitur quod in l. si in situta. in dubio debet intelligi sub modo: ideo hec sol. non est bona q. ibi sub conditione. et. ff. si ista inducitur. doc. vltra. mon. ad. q. remittere. ff. ibi actionem in iuriam pro centum: vt. actio sit sub lara ante q. soluat centum. certe sic non ista actio cum sit ex delicto potest tolli per pactum ipso iure: vt. l. si tibi. §. quedam. ff. de pac. c. l. si vnus. §. pactus. eo. titu.

4 C Item ista verba intelliguntur sub modo: ex de natura modi est non suspendere effectum eius de quo agitur quin ipso iure inducatur: vt. l. de demoni. stratio. §. finali. de conditio. et demoni. stratio. et. l. quibus diebus. §. ternis. i. i. eodem titulo. C Sumus expedit de re publico est dare contractus in nominatos quia notarij super illis apponunt stipulationes quasi tunc vt ipse ibi sentit sit recurrendum ad contractus in nominatos: r sic non esset verum id quod ipse hic dicitur: sed pro boni declaratione: vide Alex. in l. si ff. de pactis. r in l. si. ff. de ver. bo. obli. in. ff. oppo. Bar. intelligit autem hoc verbum quod stipulatio debet sapere naturam contractus. procedit ista regula: quando super vno interponitur super quo fuit interpositus: scilicet eius super duos: ita. Jimo. in l. i. §. car. in. v. op. po. Bar. declarat de verbo obligatio quod dicitur ibi appellatur Alex. intelligit etiam hac regulam quod stipulatio r r de dicitur in plus quam dabitur prius minus contractus videtur longioris sit vite non autem quod non possit prius contractum fortiter reddere: ita dicit egregie Jimo. in l. miles. §. de ee. ff. de re iudic. per illum rertum. r ad hoc vide etiam Jmol. in l. si ita quis. §. scilicet de verbo. obli. vbi vult hanc regulam habere locum nisi stipulatio esset conditio: a nalis r interponitur super contractu prius. et vide b Alex. in eod. m. l. p. v. v. col. f.

prima parte veniamus ad secundam et hec est multis difficultis. dicitur quod datur actio preteritis prius ver. contra. hic fuit facio vt dicitur fuit conuen tum vt ipsa discederet a lite r acciperet partem bonorum meorum datur actio de dolo r l. naturalis. §. quod si faciam. de prescrip. ver. Blo. dicitur hic fuit dolo vt facias non facio vt deo quod apparet quia si res plicis verba tept. prius conuenitur de dando quam de faciendo. dicit enim vt partem bonorum susciperet r a lite discederet: licet fuit in faciendo presentibus: quia mater prius recessit a lite quam sibi fuerit datur tunc hoc dicitur scilicet ad huius legis. r vlt. in prin. r vide eos. C Ergo cognoscam? r quis contractus in nominatos sit: debemus suspicere formam conuen tionis magis quam formam impletionis sui gloss. hic posita. r in l. ex placito. ff. de re. penmu. Ultra mon. sunt in contraria opin. qd suspicatur forma imple tionis magis qua conditionis r solum solum tenet re quas idem licet per alia verba. Itaque suspiciamus? vt in q. sicut in contractu emptionis r venditionis ex parte eius qui dat pretium dicit emptio: r ex parte eius qui dat re dicitur venditio: ita in contractu isto in nominato ex parte eius qui facit dicitur facio vt des. ex parte eius qui dat dicitur vt facias. vnde remanet quod hic est facio vt des. ex parte matris: ergo videtur quod debeat dari de dolo vt in contra rio. solu. l. contraria loquitur quando ex facto nihil adest ei cui sit sed quando ei aliquid adest: tunc habet locum actio prescriptis verbis. sicut in do vt des. et hic est casus. nam ex eo quod a lite desisto tibi ad est liberatio vt not. in do. §. quod si faciam. disti vobis in l. lactioe. §. eodem. C Ergo hic habet notare r quod ista verba suscipere recipere et similia debent intelligi in re domini quod apparet quia perinde est ac si aliquid sibi promitteret dare secundum gloss. et docto. de similibus verbis disti in l. si fundu presari. de ver botum obligationibus que tenc menti. r Interquam ego soluam istam glo. et istud dicitur contra quam primo oppo. si ista verba imponantur donationem r fuisset interposita stipulatio non ageretur ad interesse: sed ageretur ad ipsas res. vt. l. vbi autem. in fi. de verbo rum obligationibus. sed hic dicitur quod agitur ad in teresse. ergo apparet quod ista verba continent factum magis quam donationem. et vide re. dico gloss. bene dicere in hoc quod ista verba imponantur datio nem. proba. quando promittitur aliquid simpliciter nec adiecitur tradit dari vel prestari. exempli. promittit tibi fundum nec adiecio fundum dari vel prestari vel fundum tradit intelligitur de donatione vel est rert. in l. si ita. §. de contrahen. emp. sed hic ex parte eius qui obligatur non fuit appositum aliquid: verbum sed dixit. tu recipies fundum vel bona: sed ex parte eius qui debeat recipere. ergo debet intelligi quod obligetur ad dandum. Ad contrarium in eo quod dicitur id quod interest. respondetur duobus modis. Primo si in id quod interest: vt exponam. r l. quid quia interest petantur ipsa bona: vel aliter r melius r magis placet in promissione simplici de dolo proccedit contrarium: sed quod stipulatio de aliquo dando interponit super aliquo contractu: vbi intelligi sui naturas illius contractus super quo interponitur vt. ff. de viur. l. si stipularis. et. l. vni infecti quidam in princip. de dani.

dam. in fec. c. l. v. §. conuentionales. de verb. obli. modo cum hic fuerit stipulatio interposita super illo actu in nominato ad hunc naturam ipsius cuius natura hec est vt dicitur in obligatione agatur ad interesse: vt in naturalis. §. si de prescrip. verbis. habuistis not. in l. si. ff. de sent. q. p. eo qd interest. C Oppo. vltimus in gl. videretur qd si non seruat fides debeat agi actio ne prima: vt. si. l. cum proponas. §. gloss. r dicitur hic duas scilicet prima qd speciale est hic facio si quis aliquid eis non datur quereela: ommissa fuit preparatio: r ista sola potest esse bona vt dicitur. Alij dicunt qd hic speciale odio querele. nam sicut obligatio ex maleficio pactu tollitur ipso iure ita querele per pactu tollit ipso iure: ideo ad eam non potest haberi regressus. Sol. ista non est vera. nam si hoc et si ipsa mater vinceret non posset habere regressus ad querele qd est pra. l. si in situta. de ino. test. Et dicitur est ergo qd hic ad prima actione non potest haberi regressus: quia sublat per more matris r sic contra in nominatos. l. vt a lite desisteret videt implere? ex parte heredis misis merito datur actio prescriptis verbis. r hec inuit precedens solu. dicit speciale est fauore filiorum r vide gl. istud no vt bene dicitur: ista dicitur vera litem desisteret vel discederet debent intelligi discedere vt in perpetuo. vt l. seruus. §. de pact. ergo ex parte matris vel heredis ei non potest impleri: qd fulte de feco poterit ad litem redire vt. l. vbi pactum. §. eod. r hanc bulli no. §. eo. l. actione. concedo contrarium r ideo dico qd ista actio prescriptis verbis non oriat ex isto contractu in nominato tanquam implero a matre vel ei hereditibus: sed datur a lege obsequia aliqua matris oblig gatione vel contratu. r hoc est qd dicitur. vbi dicitur ibi dando. dicitur gl. legalis ergo alias natura actio nis prescriptis verbis sit qd oritur ex contractu: vt l. iuris ius tunc. §. ff. de pac. r hic non oritur sed a lege. p dicitur sine matre. ergo isto casu ista actio datur non nata na: r id dat ista actio: quo alio modo illis filiis subueniri non potest r hoc voluit dicere glo. ibi spale. i. p. filijs r c. C Ergo hoc in situta. ino vt qd possit sibi subueniri per aditione ob cam vt se r ponat in pullina ob bone: vt l. si quis accepro. de conditio. ob cau. solu. duobus modis. primo quod hic conditio ob cau. non cōpetit qd impossibile est quod quis se in pullina obligacione rponat. cum enim t querela ex consensu partium non oritur non possit ex consensu partium restantur: vt l. si vnus. §. pactus. ff. de pac. Per. contra ista solu. dicitur farco: qd non potest restantur: sed qd potest facti co ueniri vt l. iul. §. qm. ff. ad exhibe. hec non pl. primo p ista. l. q. vt velle qd ista actio vltis prescriptis verbis dicitur in subdistingit: qd nulla. l. dicit ergo pessum age re r alique vt parat se mōi: r de facto. sed potest qd si vult sua sponte ad euadendū illi actionem. ita loquitur. d. l. iul. §. quanti. facit. de ali. in. mu. ca. fact. l. si. §. xl. vel die quod conditio ob causam non potest habere locum neq; ex penitentia cum non habet locum in transactione: neq; ex morte: quia cum non sit impletus contractus ex parte hereditum vtriusque. §. eod. l. actione. de necessitate ergo recurrendum ad actiones prescriptis verbis daturam. C Item contra istam opo. ponit r videtur quod isto casu si danda actio de dolo contra cum qui non seruauit fidem. vt disti. l. az ctiens. §. c. Sullimedo opi. Pla. scilicet libelle qui de dolo

lo volebat agere ex parte sua fecit quicquid potuit quia si bene uult per acceptilationem r acquiescentiam stipulationem. hic vero hoc non fecit: licet liberatio sit facta per mortem matris: tamen hoc fuit casu iudiciali: qd quam factio suo: r non potest ita datur aduersario impingi merito recurratur ad actionem prescriptis verbis daturam. ista est vera lectio. que mihi placeat. Possimus etiam dicere qd hic loquitur de actione prescriptis verbis natura que oritur ex contractu inno minato. r quod hic dicitur in rex. vltis expen. c. effi. cap. r videtur hic velle quendam gloss. super verbo vtilis q. r. §. d. d. d. c. l. l. c. r natura contra r ambuli: vt sic in natura daturam: vt. l. iuris ius. §. ff. de pac. Et si tu dicitis quomodo cum hic non sit impletus contractus ex parte matris r hereditum. r r hoc dicit quod hic fuit quantum vt discederet a lite presentiu remanendo ei r hoc fuit expeditum. vnde per illum renu tiam transactionem praetax videtur impletus. Precedens in lec. vbi magis subtilis r magis applaudit hanc quod tene menti. C Vlti. nor. tex. hoc. l. in iuuenis quod actio non debet inseri in libello. quia actio ex natura rione facti apparere r vide rert. l. vtilis r vide gl. in per ver. vtilis. forte dicam in l. edita actio. §. de ed. r Item quidam inducunt illum tex. quod actio est factum: quia res ipsa gesta est actio. sed trutta est. et est opti. vlti. r mon. quia tex. dicit in sit. de actio. §. ff. qd est sit. ideo non curo. de quo per l. in l. edita actio. de eden.

Ad datur nouiter.

Am nota. Vbi querela est exercita per trans actione amodo no potest agi p nuncia actionis si stipulatio intercessit ad itery de cala agit pter. vbi. Bar. d. hic qd hanc dicitur huius misis no cōpetit qd r. C cū fuerit parata qrela qd dicitur. cū mora qd deat cōpetere hanc bus: vt. l. posthūm? §. ff. de ino. test. do. gl. qd hie no cōpetere habebit qd fuit remissa scilicet septa p tras actio. ita sol. est no. qd effecta r paratiois potest per tras actione si potest litem. ite cessit trasactio r quis per litem. ore. actio effecta p ppetua ad heredes trasactio ris: ite tamen effecta? per disti trasactio r. C Item op. de l. si quis filius. ff. de ino. test. sol. in glo. l. r Item. ff. de hic qd querela iterum intentari non potest. §. de l. si in situta. ff. de ino. test. qd. var duas sol. p ima est qd p matre potest intentari non p herede vt hic. Itala scilicet vera. Itala sol. d. qd qd ibi fuit renuunt sub condicione p hanc hic sub modo. Itala est dā in fecu no quatenus ad. l. nam q. est in uinare. C Ergo hoc fol. collige qd vbi remittit actio sub aliqua aditione: rca no existente no datur actio ex materia hanc r mētra r potest vt hic r hanc vbi apparere. Itaque in dubio po ne remitto r tibi actionem meam pro centum non colligatur an sit ubi condicione vel sub modo: qd sub modo l. q. r. inter locato. ff. loc. ar. ca. ff. istud est l. pmit tēdo. r l. stipulatio. ff. de iure dorium: potes dicere qd ibi fallit in promissione octo. r rē est qd promittit centum nomine dotis no potest sine hoc qd matrimonio nū r hanc remittit r tibi actione meo hanc potest esse sine eo qd des mihi centum. et in pcedenti intelligit esse sub conditione in illo q. quoniam sub modo. C Ergo hoc collige si remitto tibi tantam p centum: r no des mihi centum.

ubi etiam de clausula que pena soluta vel no. Er vniu 110. de dicta clausula quod dicit Bal. in addi. Spe. in ri. de loc. ver. quid si pena letalis. videlicet qd apposta in contr. actu non operat. sed quod intelligi nisi esset appositum quod toties committeretur quo- ties ec. q1 tunc verifi- ficatur in quibusu- libet. ita Bro. in ru. de arbi. co. lum. ex. et spe. in ru. de. arbi. se- quitur. Et de tam- men Bal. in contra- rium in l. si. coli. r. j. l. de his que pe. no.

Transigere de causa capitali qua re possit et ad quem effectum. nume- ro. 7. S. et. 9.

Adulterio 2 Super adulterio quare non admitti- tur transactio 3 quoad transig. possit. huc. l. tran- sigere ar. 3. gultur de contradi- ctione. S. 3. 4. In quo ar- ticulo et p. 5. In pactione falsi. quare permissa sit tra- factio.

Crimen falsi 4 est opprobiosus criminu- bus que sunt in mundo secundum mo- res nostros.

Adulterium 5 autem aduersatur ad fa- ctum et ius.

Accusationibus 6 in quibus agitur ad vindictam publicam an sit locus delationis iuristurandi.

Inter pactum et transactionem 7 que differ- rentia sit.

Super crimine rap- ti 8 quod possit tra- sige. adde an stante 14. Staturo qd 15. Inquisitio non est ius deducendi in in- dicio: sed quidam modus in iudicium bear con- demnari. i. 18. In puaris criminibus an sit in pote- state partis facere q non fit crimen.

Si fiat transactio super crimine 19 pro- hibita reus habetur pro confesso.

Pactum in criminibus publicis 20 quado- ris commu- valeat.

Dicta in precedentibus intelliguntur 21 habere mil- le. Joan. And. in addi. ad sp. in tit. de accu. S. dicto. versum. S. f. d. pone.

Ratio dicitur 22 pau. de cast. quod difficile est redde- re rationem nisi persuasum et per frequentiam de- licti vel fauore matrimonij.

22 Mandantes fieri falsum an possint transigere. **23** Pacem super adulterio qn possit fieri vt deducatur pars condemnationis propter pacem et beneficio stas- turti et quod sufficiat habere pacem cum marito. nu- me. 24.

Transigere Dec. l. est subtilis 2 singularis tractat materiam vtili. Diuidit in quatuor pres. 1. paoi ponit na reguli pmissiua. sedo po- nit exceptione tertio pmissiua. phibi- tiua. quarto ponit exceptione. pres parit in litera no- eget summario. qd. glo. vltima ponit duos versus ex qbus summat hoc l. quos nor. Notabi. ia sunt clara. **1. Geniam** no ad declaradiu materia nostre. l. spe- cialiter videam rones hui. l. **2. Que est ro qd de crimine capitali** tra sige. r. gl. dicit q culibet est li- citu redimere sanguine sui. vt. l. ff. de bo. eo. q. mo- sti. vbi. hoc dicit gl. sup dno phibitiu. post pu. ista ro- co dicit in reo: sed et parte actiois q est ratio. rideo eade. na cum de iure cor si ipse accusator no probaret puniretur eade pena qua reus accusatus est. vt. l. f. de accusa. r. id eo isto men etia ex parte accusatois pernititur transactio quo ad ista. Ita capitalē cui- tandam non quoad alia: vt. j. dicit. **3. Secundo** q est ratio q super adulterio non pernititur transac- tio glo. non dicit quida dicit q adulteriu est mai' crimē qd no est veruqnoia grauis est homicidiiu paricidiiu 2 similia. Alij dicit hoc esse: q imperator est amaro castitatis: vt in aut. de leno. circa prin. ista ro no concludit: q hoc id est in incestu et stupro q in adulterio. sed hic in adulterio tri dicit. Alij dicit q istud est. ppter frequentia delicti vt ne multis cras- tantib' loc' sit exple: vt. l. aut facta. in ff. de penis. et ita dicebat per. Nos possumus dicere q ex parte accusatois est ratio. q si pecunia accipit. p coperto stupro sine vt adulteriu celaret puniat. i. l. iulia. de adulte. vt. l. iulianu. in fine. de inuoi. vnde accipien- do pecunia vt desisteret incidere in illam. l. Ex parte rei sit ratio frequentia delicti huius. **4. Tertio** nor. Tque est ratio in alia criminibus que penam sang- uinis non ingerunt. bxeitur ratio est fauo: publice vindicte: quia reipublice expedit vt mactata non re- maneant impunita: vt. l. ira vulneratus ad legem a- quilliam. et. l. licitatio. S. quod illicite. ff. de publican.

4. Quarto que t est ratio in actione falsi quod licet transigere. glo. dicit quia plerumq accusatio falsi re- fertur ad pemptiarum estimacionem quasi dicat ac- cusatio falsi plerumq fit propter priuatum commo- dum. ista ratio non est generalis neq bona. nam idē hic quod dicitur in publicis criminibus est in accu- satione priuata: vt infra dicam. p rerea ista ratio non se extendit quado falsum committitur in ratio- nibus publicis: et ideo dicendum est vt dicebat qui- dam doctor: longobardus qui fuit vocatus Hugoli- nus de fontana cuius dicitur refert hic. 2. p. quod ratio est: quia condemnatio falsi quancumq homi- nem non interumit vel penam sanguinis non inge- rat: tamen cum totaliter vituperat: quia t non est crimen in mundo secundum nostros mores. ita opprobiosum. ideo in eo omnino est eadez ratio que est in criminibus ingerentibus pena capitale: rati- tio est vt liceat honore et statum redimere: ille-

persuasiones possunt dari: licet non vsquequaque necessario concludant et venio ad apparatus. **Uppo.** primo quod huc licet. continet superfluum: s- quia dicit transigere vel pacisci: r rera priuam con- sultacionem. S. quibus dicit qd intelligo transigere: res: licet data pecunia pacifi. l. si licet gratis. hoc pu- ro verum licet alij dixerint aliter vt transigunt in glo- sa mag. circa finem. **Uppo.** secundo quod hic male dicit imperator: in his autem publicis. r nam. 6 natura huius r ditionis aures: est vt aduersatur ad- factum et ius: vt. l. hoc amplius. S. de his autem. de dam. infec. r. l. sed 2 si lege. in pncip. de peti. hered. 9. r. l. i. r. ibi no. ne quis cum qui in ius voca. r. sed hic non aduersatur ad factum. nam supra dixit de crimi- ne capitali r hic etiam reperit de crimine capitali. qz crimen capitale dicitur etiam illud quod sanguinis penam non ingerit sed ingerit penam feruitus vel amissionis ciuitatis: vt. l. i. de pe. r. de bo. pos. l. edicto: S. rcl. autem capitalis. S. l. huius timore dixit quod in principio dum dicit de crimine capitali accipit ibi- ete hoc est de eo quod ingerit penam sanguinis ad literam. r tunc bene sequitur: illa aduersaturia. r vide glo. ff. **Uppo.** tertio r nunciatu glo. magnum r aduerte quia ille duo pime oppositiones respicitur totam. l. Tunc opponit ad priuam regulam tantum

7 r videtur quod de crimine capitali non liceat tran- sigere: vt. l. ab accusatore. ff. ad turpil. glo. dicit ist- dicitur est transigere rep vt redimat. sanguinem suu: accusatois non licet: quia incidit in tur. vt. l. contraria: r vide glo. ff. super verbo probatum in pncipio. Ali- tramon. dicit quod hie et. loquitur generaliter rā ex parte actiois quam ex parte rei. non obli. l. ab ac- culatione. quia ante inscriptionem licitum est transi- gere: ita loquitur hic sed post inscriptionem factam r fidei iussio: em datum de accusatione psequenda: non licet; transigere: vt. l. contraria. r ita dicebat pe- do. communiter tenent glo. Aduerte qui a videtur mihi quod per omnia scripta intellectus huius. l. no- tangatur. forte glo. habuit bonum intellectum. pzo- cuius declaracione deberis scire quod in criminib' in quibus non licet transigere si actus desitit potest iudex ex officio suo super eodem processu procedere et diffinire vt in l. secunda infra de abol. Tunc ad propostum dico quod in crimine capitali licita est trans- actio ex parte accusatois r ex parte accusati quantum ad impediendum processum ne iudex ple- rius super eo procedat r hic est casus hic. quoniam transactio ad hoc principaliter proponitur vt impe- diat processum: vt. l. fratres. supra eodem. r per hoc accusatus quadrit penam que imponeretur si proba- retur delictum: et accusator: eadē penam capitale in quam incidere fit in calumniam reperitur: quia iudex de hoc decetero non poterit cognoscere. ita lo- quitur hic. Sed si r transactio no est premissa rema- neret processus: r iudex ex officio suo postea proceder- et reum condemnare vel accusatozem: vt dicta. l. secunda de abol. non obli. l. ab accusacione. quam glo. ff. allegat quia factoz quod accusatois incidit in turpil. cuius pena est pecuniaria: vt. l. pecuniaria. in fine. ff. de pecunia. r tamen penam capitale m equita- et ita deberis intelligere huc 2 est fundamentum to-

rius materie nostre hic possit. Quatio oppo. de. l. qui ceru. S. fina. ad legem iustiam. de vi pub. S. solu. glo. ff. quod pactum vel transactio preiudicat pacifi- scenti non autem alij acculare volenti: vt. l. contraria. vide glossam ubi sicut nunquid r. Alius ergo pote- rit de eodem crimine accusare de nouo: r noui pro- cessum inchoare: super veteri autem processu no po- terit procedere: nec ille dicit nec illi transigentes nec extraneis: ita loquitur hie dicit eo quantum est respo- citu illius processu et illius instantie preiudicat omi- nibus. Contra illud oppo. quod etiam respectu actio- nis l. seu a causacionis debeat alius preiudicare. l. pro uanacionis. ff. de pecunia. r. ff. de iur. iur. l. cum qui. In popularibus. Solutio glo. contraria loquit- tur in sententia seu iure iudiciali quod preiudicat omnibus propter autoritatem iudicis. hic autem lo- quitur in transactioe que habet tantum partium consensum. vide gloss. p. iur. loquitur de sententia ve- rum dicit quia non debet de delicto cuiusdem homi- nis sepis queri. vt. l. penitit in fi. nau. cau. sta. pte. loquitur de iur. iur. rando: hoc non est verum simpli- ter. nam. l. cum qui. S. in popularibus loquitur in ac- tione populari cuius commodum est propium par- tis agens post sit. contest. vt. l. i. in. de verb. signi- f. que liostra loquitur in accusacionibus r que iur. r- tatur ad vindictam publicam in quibus an sit locus delatiois iurista. gl. rigit in l. i. in. p. ff. de iur. iur. r. l. i. bene dicit de i. de iur. iur. r. ego dixi plene in l. manit' ff. de q. Alii vero dicunt ad d. l. q. estu. S. fin. qd ibi lo- quitur in pacto. hic in transacione: quod non placet quia etiam de pacto hic dicit. r. j. dicit. **Uppo.** ad regulam et alium oppositionem factam in fin. glo. ff. de l. iur. iur. S. si paciscat. r. S. ff. de pac. glo. dicit quod illa. d. i. i. n. g. i. n. s. u. r. i. s. t. i. a. l. l. a. p. a. c. t. a. c. o. s. t. r. a. r. e. p. u. b. l. i. c. a. m. n. o. n. v. a. l. e. n. t. S. alii in criminibus que ingerunt penam sanguinis vt hic. Alij dicit ibi lo- quitur in pacto hic in transacione. et quod dicitur transigere vel pacisci: intelligo pacisci pacto neu gratuito. et vide glo. in fi. Paimo ista sol. Then est ve- ra: quia quantum ad impediendum processum eade ratio est in transigente et paciscente: vt hie dicitur. Quantum ad alia vtrum quis habeatur pro confesso vel non bene est differentia inter transigente r pas- ciscentem: vt. l. iur. i. S. pacta. ff. de his qui no. infra. r ibi dicam circa scidam regulam. **Uppo.** ad p. dicitis venio ad exceptionem dicitur: exceptio adulterio. co- tra. j. p. quibus cau. s. r. libera. merue. l. penitit. et rertoz ad ordinem glo. s. dicitur quida quod hic dicitur ibi suppletur. quia etiam de crimine rapini non licet transigere. Jo. fuit in cōtraria opi. quod de crimine rapinis liceat transigere quod probat per- ter. l. i. contraria ubi transactio dimissum r. et sic apparet quod transactio est permissa. quida moder- ni de cō. d. d. m. n. t. o. p. i. s. a. n. v. i. d. e. o. q. u. o. d. p. a. t. e. r. t. r. a. n. s. i. g. e. n. s. d. e. r. a. p. t. u. n. i. u. r. v. t. l. i. s. a. n. t. e. f. i. n. e. m. i. n. f. r. a. d. e. r. a. p. v. i. r. g. i. e. r. g. o. n. e. m. e. s. t. l. i. c. i. t. a. q. u. i. a. e. s. t. e. s. t. l. i. c. i. t. a. t. r. a. s. c. i. o. n. e. n. o. n. m. e. r. e. r. e. t. u. r. p. e. n. a. m. p. u. t. o. J. o. a. b. e. n. e. d. i. c. e. r. e. p. i. m. o. q. u. i. a. c. e. s. s. a. n. t. v. a. r. i. e. t. i. o. n. e. s. q. u. e. s. u. n. t. i. n. a. d. u. l. t. e. r. i. o. n. e. n. a. m. v. t. d. i. i. n. a. d. u. l. t. e. r. i. o. e. s. t. r. a. t. i. o. e. x. p. a. r. t. e. a. c. t. o. i. s. q. u. i. a. n. o. n. l. i. c. e. t. a. c. c. i. p. e. r. e. p. e. c. c. u. n. i. a. m. v. t. c. e. l. e. r. a. d. u. l. t. e. r. i. i. i. n. o. i. n. c. i. d. i. t. i. n. l. i. u. l. i. a. d. e. a. d. u. l. t. e. r. i. o. q. u. o. d. n. o. n. r. e. p. e. r. i. t. u. r. i. n.

Andreas Pomate.

Oppo. 12. ad istam. et an possit fieri pariter in adulterij. vide in consilio. l. iiii. in ci. domus porcatari. et an pcur. confititur. ad faciend. d. poterit obligare doz. minum suum vt non poterit ista re in ciuitate. vid. per. 13. in consilio. l. x. qd. si par. vi. de bart. in. p. l. lxxvi. Et an sufficit habere pacem a marito dum ratur disponere. re statuto de adulterio pacis faciendo. v. de i. quia dicit quod sufficit fieri a marito a ponde. ra si dicit possit illud veru quod fit cum vxore volente adulterij fecerit. vide cen. f. Barto. d. in. p. porcatari. terre. vbi dicit qd. in. 14. voletis no

raptu. Item erat ibi ratio frequentie delicti. quia adulterium frequenter committitur; sed ista ratio non est in raptu. quia raptus non frequenter committitur. puto tergo quod licet pascif. ci. vel transg. vt lege qui ceru. s. fin. l. ii. ad legem iulian. de vi. pub. et hac lege que solum adulterium excipit. non obstat quod pater transgens puniatur. quia vt supra dixi ista transactio valet quantum ad impediendum processum. ita loquitur hic. Item quantum ad evitandam penam capitalem si reperitur in manifesta calumnia. sed ista quam desistens puniatur innoxia pena per victimam legem prima. infra de rapto virgi. quia sicut in alijs criminibus transgens pena turpil. punietur. C. opponitur secundo ad istam exceptionem in autent. vt. l. mariti. et anie. s. penultimo. Solum quod ibi dicitur non refertur ad crimen adulter. s. ad alia capitalia. et ista bona. C. opponitur in autent. vt. l. nulli iudi. s. adulteris postis. v. de adu. aut. sed hadie. Solum ibi licet pascif. de adulterio post penam impositam. an. no. quidam tamen dixerunt quod hoc die per istam autent. licet indistincte transgere de adulterio. nam non habemus expectare ad cuius. nihil operatur eventus. sed post sententiam licet pascif. ergo et ante sed illud placet. quia verum est quod post sententiam licet pascif. et post penam impositam. vt in contrario. ante non. C. opponitur ad idem. ff. de adulter. si maritus. s. si negauerit. glo. dicit quod ibi repudiat vel pactum fecit. ibi gloss. se inulti inuoluit in solutione huius contrarij breuiter illa. l. potest habere duplicem iurelectum. primo quod intelligamus de repudiatione facta antequam inchoaret iudicium. tunc ad hanc legem non ob. quia hic loquitur quando iudicium erat inchoatum. Item potest intelligi post inchoatum iudicium. tunc dico quod illa repudiationem valet quantum ad impediendum processum ita loquitur hic. quia iudex poterit super eodem processu procedere. valet tamen quantum ad repellendum accusatorem tanquam suspectum. vt. ff. ad turpil. qui desistit. et. j. qui accusator non possunt. l. qui accusator. em. C. sumus expediri de p. ma. parte. et. tenio ad secundam regulam prohibendam et in hac processum de per modum questionum. Dicitur hic in alijs criminibus. C. Quero quid in p. n. t. crimibus an liceat

transigi quidam dicunt quod sic. arguunt. huius legis a contrario sensu. Alij dicunt contra. quia de eis non potest compromitti. vt. l. non distinguimus. s. iul. ff. de arbi. pro hoc etiam facti. l. quoniam. et. l. fur. ti. s. pactus. ff. de his qui no. inf. glo. distinguunt aut agitur similiter. et potest transigi et pascif. Aut crimi. n. aliter. tunc scens. et vide gloss. Jacobus b. i. d. i. s. p. n. t. istam questionem. et dicitur inquit quod in distinate valet pactum super p. n. t. crimine et p. n. t. iudicat omnibus etiam iudici inquirenti quando est permittit et foris statuto. quod p. n. t. inquit rere de quolibet crimine. p. n. t. imo probat per hanc legem a contrario sensu. secundo in criminibus p. n. t. rias est in potestate partis facere quod crimine com. m. n. t. ut in iuriam non reuocet ad animum. vt in. de in iur. in. si. Item in furto si non adesse volumus contradicendum. quia futurum est contractio vel aliene inuito domino. et. ad. quod factum in. de e. l. ca. que ex delicto. s. placuit. et. l. inter omnes. s. re. re. ff. de fur. ergo est in eius potestate crimen commissum extingueri. p. n. t. et super hoc se fundabat prob. sic crimen publicum dicitur quod p. n. t. per sui immunitatem inferret iniuriam publicam. vt. s. de hereti. l. in manichaeos. de episc. et. l. e. l. si quis in hoc. et. i. de publi. iudi. in p. n. t. et in illo casu licet iniuria sit p. n. t. exercitio. competeret iudicet de populo ad commodum publicum. non ad commodum ipsius agentis. merito non potest pacto vel transfectione remitti. crimen vero omnino p. n. t. inferret iniuriam p. n. t. iuriam. quod pater quia p. n. t. iuriam tantum potest accusare. merito poterit ipse accusationem suam seu actionem suam remittere. vt. l. si quis in conferendis. do. s. i. ff. nec ob. ff. de in iur. l. s. v. s. q. ad. quia ibi ex vno facto plures nascuntur iniurie vna p. n. t. et ex ra. filio. merito facto vnius non tollitur actio alteri. sed in proposito vni tantum scilicet offenso nascitur actio. ergo ipse poterit remittere etiam quando per statum conceditur iudici quod potest inquirere. nam inquisitio non est ius p. n. t. quod dedit in iudicio. sed quidam medius deducendi in iudicium sus. competens alij. nam iudex representat locum accusatoris et istam accusationem que actio. comperebat ipse in iudicium deducit. vt. j. de eni. l. si ob causam. et. l. a dno pio. s. si potest aditum. ff. de re iudica. et. l. p. n. t. perandum. s. si autem. j. re. in. vbi absentia partis repleret presentia dei. hoc est iudicium. vnde sicut ipse accusator suam accusationem produceret in iudicio et postea remittere ita quando iudex inquit et per hoc concludebat ipse quod si iudex inquit contra aliquem de furto. si dominus vadit ad iudicium et dicit quod hoc contra eius voluntatem non fuit factum quod extinguitur crimen furri et cessat illa pena. nisi videretur iudex glossa tua dicit optime. nam quando de crimine agitur similiter potest transg. et pascif. vt dicta lege iurisdictionum. s. si pascif. et. digellis de pactis et infra de furris lege post decti. s. tenem et digellis de conditio. fur. lege si pro fure. et de furris lege interdum. s. qui tunc et digellis de pactis. lege si tibi. s. quodam. Fallit in quibusdam casibus in quibus non licet transg. quia reus haberetur pro confessio et infamatur. licet quantum

ad impediendum processum et instantiam processus valet. vt de his qui notant. infra. l. prima. et. l. furri. a. s. pactus. Si vero agitur criminaliter tunc non valet transactio nec pactum nec ex parte actio. neq. ex parte rei. ex parte rei non valet propter regulam que est quod in casibus fiscalibus qui aduerfarium suum corumpit data pecunia habetur pro conuictore. et. l. eius qui de lazarum. ff. de iure fisci. Sed ista causa criminalis intentatur ad publicam utilitatem et ad penam applicandam fisco. ergo et. Ex parte actio non licet. quia est reus legis si quis reperere. s. primo ad turpillianum. ideo desistens extra ordinem puniatur. et pro hoc etiam regula generalis. quia contra publicam utilitatem. vt dicta. l. iurisdictionum. s. generaliter. non ob. h. e. l. a. contrario sensu. quia fatos quod non est prohibita transactio per banc. l. sed per alias sic. C. Non ob. quod dicitur. Hac. de. ar. quod in p. n. t. crimibus est in potestate partis ne sit crimen. primo quia hoc non est verum in distinate. nam in criminibus seu iniurijs que habent ledere corpus non est in potestate partis facere ne sit crimen. quia nemo est dominus membrorum suorum. vt. l. liber homo. ad legem aquilianam. Item si ipsemet se percuteret puniretur. vt. l. si quis. s. penult. de bo. eo. qui mo. sibi. consi. et. l. omne delictum. de re milita. p. n. t. et in illis casibus in quibus est in potestate partis ne crimen osatur non concludit eius ratio. nam multi possunt impedire ne osatur actio ex crimine quam nam non possunt extingueri vt habuistis no. supra. s. i. p. n. t. pactum cur. raronum. C. Non ob. quod ipse dicit quod crimina dicitur publicae. ideo dicitur iniuria publica. quia nego istam. ideo dicitur crimina publica. quia aliqua. l. est expellum quo d. s. iur. publica. vt. l. p. n. t. rati. in fine. ff. de p. n. t. rati. et. l. ff. de publi. iudi. et quod dicitur sumum sit falsum ostendo. quod pono ego occidi hominem potest agi contra me actione iniuriarum p. n. t. iudicio. et potest agi publico iudicio. l. come. de sic. vt. l. p. n. t. edit. s. j. ff. de iniurijs. si esset verum illud quod ipse dicit. quod ideo dicitur publica. quia fit iniuria publica quacunque actione seu accusatione ageretur semper esset publicum iudicium quod agitur de iniuria publica. sed hoc est falsum. vt p. n. t. ergo et. Ex quibus concludo quod in criminibus p. n. t. pars non potest pascif. nec transg. ergo ad impediendum processum etiam quomodus iudex inquirat. arg. dicta. l. j. de aboli. que loquitur generaliter predicta. t. vera. post accusationem propositam nam anteq. veniatur ad iudicium bene potest quis pascif. ad impediendum senon ad impediendum alium. arg. dicta. l. qui cer. et. l. si. ad legem iulianam de vi. publi. et. l. si maritus. s. si negauerit. de adulter. et si dicit si impeditur agere alij non admittitur. quia accusatio est p. n. t. a per istam iniuriam factam confanguineo. vt de iniur. l. i. et co. in p. n. t. facit ad hoc. ff. de li. cau. l. secunda. et quarta. procedo ulterius. quero dicitur hic quod in his criminibus non licet transg. Quero quid si transactio fiat gloss. dicit et bene quod

infertur iniuria. et scilicet illud quod ego dixi. Andreas Pomate. C. s. p. n. t. iurisdictionum. Dicitur qd. Bar. hic videt vellem qd. per. l. non probatur. nam non habemus. l. quod si fiat tibi iniuria quod alius etiam agnatis datur actio iniuriarum non ob. l. come. l. i. q. lo. tur quo ad potestatem iudicandi et cognoscendi. p. n. t. et speciale ea in parte. et. l. sed si vnus. s. si lio. eo. tit. de iniur. con. trarius est ius coe et imo pro de fendo. Dicitur. et. necesse tra. ctarean. p. n. t. crimine p. n. t. uato crim. n. t. n. t. ber possit agere. de quo vide qd. Bar. in rubi. ff. de pe. act. C. pro co. fesso. Ad. de dilig. ter notand. dum fin. Paul. de ca. q. s. tra. lis trans. g. s. habea tur pro co. fesso. et con. uictio si t. n. t. mo. i. tur anteq. co. demne. ista pena non tran. fit ad here. dem eius. v. m. p. mo. tem crimen. et. inquis. casus est singu. in. l. eius qui de lat. cen. ff. de iur. i. que dicitur honorem Bar. in ciuitate. p. n. t. per qua p. n. t. s. i. statutum diceret qd. cotinua. habet pro co. fesso et co. uictio si t. n. mo. i. anteq. co. demne. non potest eius heres co. denari qd. est menti remittendum pro eo quod haberetur in. l. j. de in. cal. et. c. j. de confes. in. v. j.

transactio no valet et reus habetur pro co. fesso. vt dicit gloss. nec tamen processus impeditur. quid dicitur ex suo officio illud processum expedire. vt. d. l. j. de aboli. tamen illum accusatorem transigentem non audiet non cum eum impedit transactio sed cum im. pedir desistentia et infamia que se. quitur ex desistentia. l. qui accusat. ff. de accusationibus. et ad turpil. l. qui desistit. per hoc est expedita vltima questio. que est postea in hoc. l. vltima. an transactio valet inter. co. fessorem. C. Quero an pactum valet in istis criminibus publicis quidem dicitur quod sic. quia non reperit iust. transigeret. s. hoc glo. not. qd. ca. que dicit sunt in precedentibus non intelliguntur repetita in sequentibus in dispositione legali hic. et. sequens do. vlt. rati. dicit contra per legem rati. s. idem. respondet. ff. de verbo. obligati. et. l. rem. quia. ff. de pact. C. Adere si tu. q. n. t. an liceat pascif. quantum ad hoc. vt transgens reus habeatur pro co. fesso vel no. glo. dicit verum quia reus pascifens non haberetur pro co. fesso. vt dicta. l. furri. s. pactus. ff. de his qui not. infra. Si b. quers an liceat pascif. quantum ad impediendum processum tunc non licet pascif. sicut nec desistere. et. quibus lo modo licet desistere. ar. dicta. l. j. de aboli. et. ff. ad turpil. l. et in p. n. t. rati. et. l. n. q. s. repetere. s. j. C. h. s. p. n. t. missa venio ad vltimum dicitur hic circa falsi. accusationem. quero vtr. habeat locum in quolibet falso. quis dicitur quod non. Quis dicit quod habet locum in quolibet falso. vt dicit supra circa rationem istius exceptionis. Quid p. n. t. declaranda ista materia essent vltima et rati. vel quantum per modum p. n. t. iurisdictionum. primo an in criminibus liceat transg. et pascif. quod ad impediendum processum. De

quod an liceat pacisci vel transigere... pro confessio. Tertio an liceat transigere... Quarto an liceat pacisci...

Excep. a pto. Adde an liceat transigere de adulterio...

Additur nouiter.

Transigere.

Et hoc si ponit duos versus. qz de quolibet crimine capitali ingerere penam sanguinis potest transigere...

hec. l. non habet locum nisi in accusato. vltima tracta in intelligunt istam. l. tam in accusatore...

bl. Aut queritur nunquid sit licita quod reus transigens habeatur pro confessio vel no. er dico quod licita est...

inquisitionem iudicis. Et si opponeretur de. l. s. vsq. pado. ff. de iniurijs...

Quero an liceat hac q. late videz Jo. de ana. in c. col. xv. extra d. col. in. de reg. r. idem qd Bald. hic dicit d. marito. adde qd idem tenet Barr. in suo p. qd incipit sup eo qd quis a me domie potest.

preferit in iniuria vindicanda: vt. ff. de adul. l. i. §. si. vbi est casus. r. j. de adul. te. l. quis adulteri. cu muliere no pot fieri par cum no possit dici iniuriata: quia in volente fuit factum. pro 2 preera ipa de hac iniuria non potest conquiri accusandi adulteri: q. so: cia criminis: vt. j. de accusato. l. fina. r. iij. q. iij. c. nemi. igitur ab ea non requiritur remissio apud qua no est eius iniurie profectio. arg. de inoffi. cio. testa. l. papi. in ca. l. sed si vnus. §. filiofa. cum gloss. super verbo filio: actio. ff. de iniurijs. Preterea proba: tio facta contra adulterum no p: iudic car mulieri. l. de iur. i. §. fina. j. de adul. Mulier no confitetur se adul teram sed iniuriata. r. sic ab ea no re: quiritur par: quia fm hoc lequeretur qd confiteretur se adulteratam: vt. l. 3 quoniam. ff. de his qui no. inf. sed in contrarium facit. j. de rapu. virg. l. i. r. in au. de rapto. r. quod no. per Dy. in c. scienti. in pmo contrario de rez. gu. iur. sed illud verum in muliere rap: praesens in adulterio simplici.

- 1 Transactio quando rescindatur preterit instrumenti de nouo reperti.
- 2 Lausula inspectis r. cognitis verbis testamenti semper est apponenda in instrumento qd contrahit super depe: dentibus a testamento.
- 3 Actio de dolo qualiter habeat locum contra subtrahentem instrumenta: vel celantem r. exproquentem transactio nem ab aduersario.
- 4 Dolus dans causam transactioni qn reddit eam nullam. r. nune. s.
- 6 Transactio licet sit stricti iuris: tamen de ea iudicatur vt de omni contractu stricti iuris liberatio fm natura illius actionis super qua interponitur.
- 7 Libellus super actione de dolo quia do dolus dedit causam transactioni. Bonafides est de substantia contra: ctus bonafidei.

De preteritu.
 Reuiter dicit. Trans: actio non rescindit pre: terit instrumenti de no: uo reperti: r. si dolus rei dat causam transactioni. acro: per replicationem vel dolo exceptionem succurrit. hoc dicit. Cppo. ad pimum dicitur r. videtur quod transactio rescindat: tur preterit instrumenti de nouo re: perti: vt. ff. de reiu. di. l. imperatores. dicit dolo quod hoc regula que peni: tur hic: fallit in casibus quos vide in prima glossa. pmo in eo quod glo: ff. alleg. l. imperatores. de re iudica. ibi

loquitur in sententia. r. habuistis simile no. j. de re iud. l. sub specie. tamen hec est bona allegatio quia quantum ad hoc eundem auroitaris est sententia r. transactio: vt. j. l. post. ma. Item in eo quod gloss. al: leg. ff. eo. l. de his. no. semper r. perperuo tene menti quando facta in instrumentum transactiois composi: tionis vel alterius pacti super his que ex testamento dependent factas quod semper dicatur inspectis et cognitis verbis testamenti. alias non valeret: vt. di: cra. l. de his. nisi aliter scientia probaretur qd esset difficile. ad idem. ff. quema dmodum testam. ape. l. §. penulti. C. Ex predictis apparet quod per diuisio nem factam inter fratres no potest videri sublarum fideicommissum: nisi de notitia testamti appareat. C. Hecio ad secundam partem r. oppo. actio de dolo non habet locum vbi habet locum alia: vt. j. de do. l. iij. r. ff. de dolo. l. §. air pctor. h. hic dicitur quod instrumenta fuerunt subtrahata. ergo habet locum actio furti. r. per consequens cessat de dolo. C. H. ius timore sunt hic tres sol. vna glo: ff. r. quod hic fue: runt instrumenta subtrahata taliter quod furtum non cadit quod sit duobus modis: vt. glo: ff. r. exim: plium. Iste solutiones continet veritatem in ser tamē nimis istam legem restringunt. vide Pe. dicit quod actio furti et actio de dolo concurrunt non per istam rationem quod sint famose quod hic reprobat. vt in glo. sed quia competunt ad diuersa. nam actio furti datur ad duplum vel quadruplum. actio de dolo da tur ad interesse. ff. de dolo. l. arbitrio. Ista solu: per. non videtur vera. nam actio de dolo nunq: habet lo cum pro illo facto quod cadit in certam speciem deli: cti. quia pro eo non competit actio de dolo: vt. l. iij. de dolo. de crimine scellio. l. i. sed hic est illud facium quod cadit in certum nomen delicti ergo non habet locum actio de dolo: vt. l. iij. de dolo. vide Jacobus but. dicebat sic. r. bene. Duplex est dolus. vnus cont: missus in subtrahendo r. ex illo competit actio furti r. non actio de dolo. Secundus est dolus commiss: sus in celando r. exproquendo a te transactioem et ex isto secundo dolo non oritur actio furti. quia ass: dua contrereactione non nascitur: vt. l. ei. qui. ff. de fur tis. merito agitur de dolo. et isto casu ista lex loquit: tur ita. r. hec est vera. Cppo. tertio r. videt quod quando dolus dat causam contractus transactionis transactio sit nulla: vt. l. in summa. in pncip. ff. de com: di. in debi. Solu. dicit gloss. hic et vbiq: in l. contra: ria. et. l. iij. §. eodem. si quidem dolus acrois dat cau sam transactioni: tunc est ipso iure nulla: vt in contra: rio. Sed si dolus rei tunc valet: sed datur actio de dolo vel replicatio doli. ita loquitur hec. l. et vide glossam. Per. dicit quod non est differentia inter acroem et reum committentes dolum. nam vbiq: valet transactio et reus potest ea que soluta sunt re: perere: vt dicit. l. in summa. propter dolum acrois: r. actor propter dolum rei postea perere. qd remisit vt halet. Ista dicit Pe. no videt v: r. nisi si transactio valet reus esset tutus anteq: solueret et licet exceptio ne. r. sic exceptioe odiosa. vide f. lucas non reperet: re indistincte: vt de condicione indebiti. l. qui ex ce: ptione. sed dicit. l. in summa. non dedit repetitioe in: disticta. ergo apparet quod transactio ipso iure non va lebat: vnde ego audiui dnm Jaco. in dicit. in sum

ma. dicere qd speciale est in contractu transactionis a vt propter dolum acrois sit ipso iure nullus. postea audiui cum quod hic sic dicit in l. ista r. melius r. est ista veritas. Quandoq: dolus committitur in casu: moe litigando. r. in hoc concedo dictum gloss. quod dolus acrois facit transactionem nullam ipso iure a dolus rei non. hic est casus in dicta. l. in summa. et hec est ratio: quia fauorabiliores sunt rei. vt regula iuris fauorabiliores. quidam est dolus qui committ: ritur in exproquendo transactionem ab aduersa par: te: in isto est idem sine committatur ab acrore sine a reo: ita etiam intelligit istam. l. quia nulla. l. reperit: tur distinctum. C. Tunc opponi. quando dolus dat cam contractui contractus est ipso iure nullus: vt. l. eleganter. in pncip. ff. de dolo. Sol. hic ponit duas solutiones que videntur sibi iniuncte aduersari nec aduersantur. C. H. aduersari pmo dicit qd licet con: tractus sit ipso iure nullus: tamen si sequatur tradi: tio reuocatur per actionem de dolo: vt dicit. l. elega: ter. in pncip. sed hic in transactioe secuta est libera: tio que habet vim traditionis merito datur actio de dolo. vel aliter quando dolus dat causam contra: ctui bonafidei: tunc contractus est ipso iure nullus: vt. l. contraria. Sed quando contractus stricti iuris: tunc valet contractus ipso iure. ita loquitur hic r. p: batur. j. de iur. i. stipula. l. dolo. vide gloss. Iste solu: videtur contrarie. quia vna presuppouit contractui transactionis no generalia presuppouit tenere: cer: te quilibet est vera recte intelligendo. nam aut nos intelligimus hanc legem quod transactio fuerit in: terposita super actione bonafidei: tunc procedit so: lutio prima. nam T licet transactio de se sit stricti iu: ris: tamen iudicamus de ea r. de omni contractu stri: cti iuris liberatio secundum naturam illius actio: nis super qua interponit. ita no. in dicta. l. de tutela. j. de in integ. resti. erit ergo nulla transactio sed libe: ratio secuta habet vim traditionis que per actiones de dolo rescinditur: ita loquitur hic. r. secundum hoc illud quod hic dicitur de replicatione doli r. de exce: ptione pacti erit exceptio facti r. replicatio facti non iuris. nam cum non sit secuta liberatio pactum tras: actionis non producit exceptionem: quia nullum. ideo non est opus replicatione iuris. Si vero hanc legē intelligimus quod fuerit interposita transactio super actione stricti iuris: tunc sine dubio r. sine scr: pulo procedit secunda opinio. T h. est differentia illius subtilitatis in formando libellum super actio: ne de dolo. nam quando transactio valet quis pe: tit per actionem de dolo rescindi transactionem vel peret interesse: quia deceptus in transactione. Sed quando transactio non valet: tunc petit quis res: scindi liberationem suam vel interesse: quia libera: uit. sic debet intelligi supra eodes. l. actione. hec sunt vera secundum opinionem nostram communem. C. Petrus de bella perica fuit in sua opinio. misa: biliter in hac materia dicens quod no est verum qd contractus bon: eadei sit ipso iure nullus: quia dolus dat et causam. ratio quia contractus habet sua sub: stantialia et eius opi. refert Dyn. in l. secunda. infra de res. iud. vendi. pro eo facit talis ratio: facilius impeditur dominij translatio quam personalis obli: gatio. hec probatur in venditione rei sacre et liberi

C In summa. Adde que ibi polui post Barto. r. est aduertendum fm Paulum de castro. quod in casu: bus specialibus in quibus rescinditur sententia per instrumenta de nouo reperta vt in minore r. ecclesia: qd rescinditur per remediū. resti. in integ. sed in trans: actione res sciendepa instrumenta non nouiter reperta no est necessaria restit: tio: sed pōt mere iure redire ad actionē pū mā vel de dolo: et in hoc maiō: rīs antōz: tatis cōtra: ctus nōs actio. quia difficiliss resciditur sententia h. quid in arbitramē: do. Val. di: cit quod si perita est reductio ad arbitriū boni vi ri in casu reductio: nis pores: rūr produs: ci instrumē: tade nouo reperta sū: cur possit produci in causa app: sed si non est perita reductio: r. sit trans: actio rem: pus peten: ditane lē: casus? spes dialis et mediante beneficio restit. in integ. sed transactio quam faciunt partes per se ipsas no petit reducti ad arbitriū boni viri: hec dicit Pan. menti: figendum: quia alibi non meminit se legisse subdens quod idem Val. vult quod si quis abulit probatio nem restitum corrumpendo vel mimando eis qd non restituerunt: quod habet locum hec. l. quod. per do: lum posse rescindi transactioe iuris resti. et instrumē: ta equi parantur. l. j. ex eodendis. j. de fide instrum.

Andreas 8
 Pomare.
 Ad p: m. vide i
 simill. De
 dra. i. trac.
 de arbi.
 clar. xvij.
 q. pe. vbi i
 simill. que
 rit quid in a
 ris in arbi
 tramento.
 r. vide non
 ab re. Ale:
 jan. conf.
 j. r. co. l. si.
 volu. v.

Acta de nocte an tantum valeat quantum de die.

- 2 Actus voluntarij vt contractus & vltime voluntates ita valent de die sicut de nocte.
- Actus necessarij vt iudicia debent fieri de die alias non valent.
- 4 Actus quando fiunt de nocte an debeant esse luminaria.

Non minorum. Transactio ea equisparantur: et tunc valet factum de nocte quantum de die. h. d. C. pp. q. res iudicata: vt habuistis no. s. eo. l. si diuersa. Soli. hec regula fallit in quibusdam casibus quos glo. ponit hic. latius in. l. ij. ff. de iureiur. Secundo no. q. tantum valet actum de nocte quantum de die. Contra in auren. de iudi. s. sedebunt. extra de offi. deleg. c. colu. luit. Debes scire quod de iure quedam sunt que no forciuntur effectum vt obligata. et ita puniunt de nocte fitur de die. licet de nocte grauius. et. l. ij. ff. de iurib. balnearijs. et. l. iij. ff. ad. l. aquil. et. l. de adul. l. gra. c. chus. Quedam sunt que de iure fontuntur effectus et in his die aut quena qua die dicatur factum: aut queris an factum valeat. Pimo casu dic. vt. l. more romano. ff. de fer. Secundo casu dicant sunt factus voluntarij vt contractus & vltime voluntates. et ita valent de nocte sicut de die: vt hic. et. l. ad. restium. s. posse. de restam. aut sunt factus necessarij vt iudicia: tunc debent de die fieri alias non valent: vt dicto. s. sedebunt. Fallit ex ca si iurisdidio expirat: et videro. c. consilium. de offic. delega. C. Quero an quando fit de nocte debeant esse luminaria: dico qd sic vt. l. prima. s. tria luminaria. ff. de ven. in spl. ratio: quia testes debent cognoscere partes quod non bene fit in obscuro. vt. l. i. s. finalem dubius. de iure delib. et de resti. l. restium.

Qui ea que. Breuiter dicit. Simul late venditionis preteritum peti non potest. h. d.

Qui maior. Non legit immario ppter b. enitatem. de hoc videbitis in. l. item. s. quod metus causa et.

- 1 Lex de his. ff. de transactio. quod habeat locum in testamentis et vltimis voluntariis.
  - 2 Infulsa viso testamento et quod debeat apponi in instrumento: quando foris dorata facit quietationem fratri de omni eo quod possit petere de hereditate et.
  - 2 Transactio an valeat quando dolus dedit causam contractui. et num. 3.
- S**ub preteritu. Pretertu istius menti de nouo recepti non rescinditur transactio hoc modo. Item si dolus rei dar causam transactiois succurrit hoc dicit. C. pp. po. de. l. imperatores. ff. de re iudi. in. s. sancimus. in auren. de non alienandis. colla. secunda. de. l. rem. publi. s. de iure reipubli. libro vndecimo. Sol. quod ibi sunt casus speciales: circa materiam. vide glo. de sen. aduer. fil. l. i. libro vndecimo. C. Item opp. de. l. de his. ff. eodem. Sol. illa loquitur in restamentis et in vltimis voluntariis in quibus non valet nisi respectu et. Aduerte quia cum factio transactiois

nem super aliquo legato vel cum foris est dorata a fratre. et ista contentatur dote et facit sibi querationem quod de omni eo quod possit petere de hereditate et. debet apponi in instrumento viso restamentis. et. alias non valeret vt dicta. l. de his pualleg. Item oppo. actio de dolo non conarrat cum aliqua actioe ne. sed hic competere actio furti ergo et. solu. vt in glo. secunda. C. Item oppo. videtur quod cum dolus dedit causam contractui siue transactiois videtur quod transactio non valeat ipso iure: vt. l. electanter. ff. de dolo. Gloss. fina. dar duas solu. vna qd liberatio venit infirmanda: licet transactio non valeat ipso iure. C. Alia quod contrarium habet locus in bonafidei contractibus. Sed transactio est stricti iuris. Item solu. videtur contrarie: quia prima solu. presuppouit transactioem non valere. Alia presuppouit valere: vnde dic quod aut transactio interponitur super contractu bonafidei: et tunc habet locum prima solutio. Si interponatur super contractu stricti iuris potest habere locum secunda solutio. C. Item oppo. de. l. si quis accepto. ff. de condicio. ob. si. vt in glo. fina. Barto.

Nec intentio. Exceptio facti vt intentio non potest opponi post transactioem lite fini ra. h. d. C. pp. ff. de iure. et ra. distra. l. si ex duobus. So. vt in glo. ibi loquitur in pluribus tutoribus vel curatoibus qui tenebantur in solidum quorum solutio vnus predest alteri. Quero verum sol. facta per istum qui non erat heres proffit alij qui est heres. Soli. vt glo. que dicit qd no: quia soluit pro sua obligatione.

Nec intentio. Pro dato vel pmissio ex causa transactiois non competit aditio. hoc dicit. C. pp. de. l. in summa. in punci. de cond. inde. ff. de glo. C. Querit gl. nunquid per solutionem huius heredis puratur factam ex causa transactiois liberentur heredes veri. Et nunquid a veris heredibus possit repeti illud solutum: videtur quod sic per. l. si quis possessio. ff. de peti. her. gl. terminat contrarium ad. l. si quis possessio. responder vt in glo. Barto.

- 1 Confessio sola rei dicentis se debere certam quantitatem non preiudicat crediti.
- 2 Reus si soluit creditore ex eo non ostenditur presumptio quod nihil debet recipere a creditore cui soluit.
- 3 Confessio sola creditore dicentis se debere habere certum a titio quando sibi preiudicat in reliquo.

Quidem. Solutio partis ex causa transactiois inducit liberatione a toto. secus in confessione partis facta a reo. h. d. C. Alia des ergo quod arrestario rei dicentis se debere certam quantitatem sela non preiudicat creditore. C. Sed quero vtrum preiudicet ipse rei ita vt ex eo quod aliquid soluit sit presumptio quod nihil debet recipere a creditore cui soluit. res. est quod non in. l. si cum dos. in pncip. ff. re. amo. C. Quero quid in creditore. creditore censetur esse debere habere centum a titio vtrum videatur dicere et nisi: h. d. tra adeo

tra adeo quod sibi preiudicat in residuo. Breuiter aut ipse apponit aliquam dictionem capariam: vt si dixit centum sola vel centum tantum: tunc in residuo preiudicat sibi alias non. hic est res. cum glo. ff. secundum opinio. Iso. in. l. ratione. s. de pba. que est vera probatur in. l. cetera. s. cum titio. ff. de ad. leg. et.

Quidem. Solutio partis ex causa transactiois liberat reum a toto. Sed si reus parte tantum confitetur debere non preiudicat creditore quo ad residuum. h. d. Que rit glo. que erat ratio dubitandi in secundo casu: dic vt in gl. aduerte qd confessio debitoris circa partem no preiudicat creditore circa alia. s. qd de confessioe creditore nunqd confessio creditore sibi preiudicat circa aliam partem: de hoc est glo. in. l. rones. s. de pba. et per illu. res. in. l. iij. s. cum titio. ff. de ad. leg. Barto. legum doc.

Quid maiores. Transactio non reconditur ob defectum cause non expresse. hoc dicit. An per pactum factum cum matre filij succedant in minus. dic vt. l. pactum. s. de colla. et.

- 1 Transactio vt valeat necessario non debet fieri apud acta nec in scriptis.
- 2 Acti qd possit ex pacto nudo transactiois.
- 3 Reus non obseruans pmissa conuenitur prima actioe ad qua reuertitur actor et non actio prescriptis verbis. et nu. 6.
- 4 Edictio ob causam qd copetatur reo ad repetendum ea que dedit si actor no obseruat pmissa. Edictio ob causam qd no obseruat pmissa no ostendit ex pacto transactiois: sed extra id quod agit ex contractu ex illo negotio gesto.
- 5 Actio prescriptis verbis an det reo impleri contractum ex parte sui contra actorem. Contractus transactiois qd sit quidam contractus immo minatus. et nu. 21.
- 6 Et quis contractus immo minatus sit. et nu. 23.
- 7 Reo transigenti ex transactioe copetunt tria rene dia. scz exceptio: et edictio ob causam: et actio prescriptis verbis.
- 8 Actio prescriptis verbis quare fit qd copetatur reo et no actori.
- 9 Remittere qd sit facere. et non dare. et nu. 23.
- 10 Acto: qd dicat liberare reu: et sic implere contractum ex parte sua vt habeat actione prescriptis verbis. et nu. 15. et quid dicatur si subueniri per hanc actione et nu. 19.
- 11 Actio qd prestat de modo implendo an habeat locum in contractibus benefici.
- 12 Transactio interposita super aliquo contractu de ea iudicatur sicut de contractu super quo interponitur.
- 13 Acto: qd possit cogi ad cauendum si transactio est interposita super contractu benefici.

- 14 Cauere quis quod non cogatur in vltimis voluntariis de ir. p. dia. coactioe ne pccatificat causatua.
- 15 Edictio ob causam an copetatur actori contra reu: vt sic reponat in pssimam obligationem.
- 16 Peri qd no debeat vt fiat id quod factum non releuat.
- 17 Acto: et reo qd subueniat per actione de dolo ppter no obseruantiam transactiois.
- 18 Transactio quod sit contractus.
- 19 Transactio quare non dicitur contractus nominatus: et ponitur pro vera quia non habet fines determinatas.
- 20 Transactio si non fiat per verba sed per dictionem sicut sit contractus immo minatus.
- 21 Actor agens ob non seruatum transactioem an debeat proficisci primam instantiam vel de nouo succedere.
- 22 Transactio super rebus possessionis qd faciat eum querere omnium expensa eius a quo habet titulum.
- 23 Actio mutiana non habet locum vbi dispositio fit sub modo.

Que apud. Breuiter dicit. Transactio legitime facta non conuenit: et si fiat pacto nudo ex eis non agit. s. ad pmissa actione actor reuertit. h. d. Dicitur qd primo loquitur in genere. scdo inferat ad hoc. scda ibi: qm. C. l. hoc. pmo qd de substantia transactiois non est qd fiat apud acta vel qd exinde fiat scriptura: vt. s. c. l. cu. re. et. s. l. pactum. C. T. Sed no. qd ex pacto nudo transactiois no pot agi. C. T. Actio no. qd si reus no obseruaret pmissa pot conueniri prima actioe. videlicet. s. r. l. l. ca. pponas. C. Veniamus ad declaratioe ne materie nre. l. et videbitis pulcherrima. l. C. pp. s. hic qd ex transactioe no pot agi: s. agit actione prima. et contra. ff. de cond. ob cau. l. iij. s. l. et de cond. inde. l. cle. anter. s. pe. So. dicit al. fatore qd no potest agere actor: vt hic sed reo tibi copetit editio ob causam ad repetendum ea qd dedit si actor non obseruat pmissa. et vide. qd super verbo ex pacto. in. p. Aduertatis: fatore qd reo competet editio ob cau. ad repetendum vt dictu est: sed ista no ostendit ex pacto transactiois: sed extra id quod agit: vt. l. si in. in. ff. de. c. mo. et. hec sentit gl. vlti. huius. l. et. r. quia vide vt ppter sol. est vt dicamus qd editio ob cau. non ostendit ex pacto transactiois: sed extra id. quod agitur in contractu ex illo negotio gesto inter. te

- 1 C. Sicut apud. vid. de. p. c. in. c. si qd. et. de. lega. q. alij alleg. ista leges. Andreas barbi.

restaurari non datur aut condi. ob
cau. vt. f. eo. l. cum mora. et. f. eo. l. q
uibus. Si vero per consensum partium
potest restaurari: tunc aut actor vult
per conditionem ob causam. et sua pe
nitentia restaurari: hoc non potest:
vt. f. l. q. n. q. u. s. Aut aduersarij mora:
et tunc si quis rem sponte tenuit impleret
implet contractum ex parte sua. ha
ber locum conditio ob causam als ha
berer locum actio de dolo: vt nor. in. l.
actione. s. eo. r. ibi dicit. Predicta vera
quando per transactionem actio fuit
suo iure sublata. nam si sublata non
esset curaret actio prima. ideo no esset
locus conditioni ob causam. vt se repon
nerer in pristinam obligationem hic est
casus hic. Sed contra hoc eppo. vi
deo quod reus cui legatur liberatio
habet actionem et testamentum vt libe
retur licet sit tutus' exceptione: vt. l. ij.
ff. de lib. lega. ergo eadem ratione li
cet iste actor habeat replicationem po
test perire vt reus se reponat in pristi
nam obligationem et faciat pactu de
perendo. et hoc tenet Jacob. de ra.
17 quod docto. nostris non placet. Tquia
non debet peti vt fiat id quod factum
non releuat: vt. l. hec stipulario. s. di
uis. vt. l. nor. cau. sed hic actio nihil
releuat quia ex pacto de petendo con
sequeretur replicationem tantum: vt
in. s. pactus ne peteret. quam replica
tionem habere sine co. est per hac. l. no
obli. op dicitur de eo cui relinquitur li
beratio: quia illud ideo quia non est in
potestate rei quando conuenitur vt sic
opponat exceptionem. Et igitur sibi
paratere probationes permittitur sibi
agere vt liberetur. sed in potestate ac
toris est agere quando vult sic repli
cationem opponere. ita loquitur hic.
18 hoc ergo viso. hoc est qualiter ac
tori subueniatur per conditionem ob
causam reallimo' qualiter sibi subue
niatur per actionem prescriptis verbis.
Et dicas sic. aut verba transactionis
sunt contracta affirmatiue ita quod ex
parte actoris possunt impleri: tunc im
plemento secuto et comperit actio pre
scriptis verbis: vt. l. si pro fundo. f. eo.
et. l. naturalis. s. f. de prescript. ver. aut
sunt concepta negatiue. ita quod non
possunt impleri: tunc autem interposi
ta super contractibus beneficiet ca
21 uedo impleret. vt. l. in silam. in. ff. loca.
et. sic et compererit actio prescriptis ver
bis. ita intelligi glo. hic postquam. Aut
super contractibus stricti iuris: et tunc a
aut actio prima non est sublata et non
datur actio prescriptis verbis: sicut nec
conditio ob causam. vt dicitur est. s. f.

necessitate reuertitur ad actiones primam. casus est
hic. aut actio sublata est talis quod potest conueni par
tium restaurari tunc actio prescriptis verbis non
habet locum daturia vel natura. Natia non: quia
contractus non est impleretur ex parte actoris. Da
taria non: quia cessat equitas propter quam datur:
quia potest agere conditione ob causam: vt se reponat
in pristinam obligationem: vt. s. dicit. Aut non potest
conueni partium restaurari habet locum actio pre
scriptis verbis daturia non naturam. l. cum mora. s.
eo. Omnia que dixi ex parte actoris quando verba
contractus sunt ita concepta quod ex parte eius no
possunt impleri: intellige etiam ex parte rei si pone
res verba ita concepta quod eius parte impleri non
possent ita intelligi istam materiam. Contra omni
nia predicta oppo. dicit quod tam actori quam reo
subuenitur per conditionem ob causam vel actione
prescriptis verbis. Contra ino' per actionem de
dolo: vt. s. eodem lege actione r. lege si per retru. er
go apparer quod iste alie actiones non habent locu
quia actio de dolo non concurrir cum alia. gloss. hoc
rangit in vlti. gl. 2. in circa hoc dicitur breuiter sic qua
doq' queritur de dolo commissio circa: actionem sus
per qua transigitur postet. et de hoc non dico hic glo.
rangit in. l. actione. s. e. r. f. l. pro r. et. ibi dicit. Quia
doq' queritur de dolo commissio in litigando circa
litem de qua transigitur: tunc aut dolo commissi
tur ex parte actoris aut ex parte rei. primo casu tras
factio est nulla. sed si reus actori nomine transactio
aliquid dedidit: habet locum actio de dolo ad resti
tuendum data. sed ex parte rei valet transactio et va
tur actio de dolo actori ad rescindendam transactio
nem si primam actionem sustulit: vt. s. eo. l. sub pte
re. et. ibi no. ff. de condic. ind. deb. l. in summa. in prin.
quandoq' committitur dolo inducendo aliquem
ad transigendum. et tunc dicitur transactio interpo
nitur super contractibus beneficiet: aut super contra
ctu stricti iuris. et de hoc dicitur. s. eo. l. sub pte re. et.
Quandoq' dolo committitur in non obseruando
promissa: et tunc loquitur materia nostra: quia requi
sitarer habet locum conditio ob causam vel prescri
ptis verbis vel agitur actio prima: vt. s. dicit. vides
licet quando actio exiuncta non potest restaurari per
conditionem ob causam que non comperit ex penite
tia: vt. l. quibus. f. eo. Item no. quod ex mora aduersa
rij quando actor non potest implere ex parte sua nec
datur actio prescriptis verbis. ea ratio scilicet quia
non potest implere. et ideo datur actio de dolo secun
dum opi. Pla. r. norabilem. In casu tamen potest agi
20 actio de dolo: vt. s. eo. l. actio. Et istis promissis
restat quod veniamus ad questiones. et primo que
ro vt in transactio sit contractus. certe sic videtur
circaq' nascitur obligatio: vt. l. labeo. ff. de verb. sign.
et. s. eo. l. cum r. ibi si de fide contractus r. et. 22
no secundo vt in transactio sit contractus nominatus vel in
nominatus. et videtur quod sit nominatus quia ha
bet elegans nomen sicut emptio et venditio de p. si
tuum et loceras pignus. ita transactio: habet nomen
elegans. In contrarium est veritas. quia contractus
nominati producit actionem inceptio quod. penum
tur absq' aliquo implemento: vt. l. iurisdictionum. in
pincip. ff. de pactis. sed transactio non producit

Andre.
Boma.
a. Et verit
tas. vide
Alexa. vbi
tenet op est
contractus
in nomina
tus. ff. de
col. l. vo. v.

actionem nisi impleatur rei interuentu. ergo appo
rer quod no est contractus nominatus. vt hic. et hoc
sentit ista gloss. tota et est veritas. Sed tunc quero
22 Tquare non est nominatus sicut emptio r. venditio
in permutatione. et per l. hoc dicitur. f. de rerum
perm. super rubi. r. in dicta. l. iurisdictionum. s. i. nam
permutatio fin veram opi. ideo non dicitur contra
ctus nominatus quia habet nomen generis non spe
ciei. nam etiam emptio potest dici permutatione: quia
permutatur res cum pecunia. Idem in. locatioe per
mutatur opera cum pecunia. vnde pmutatio est non
men generis r. appellatio generis non facit contractu
dici nominatum. vt. l. nominatum. de libe. r. posthu. r.
l. f. Idem possumus dicere in transactione. nam siue
recedas a lite pacto. gratuito siue simpliciter renuntia
tione siue contentione potest dici transactio hoc est traf
actum a lite vel transactum ab actione. quia proprie
ex parte actoris dicitur transactio vt habuissit nor.
in. l. ij. s. eo. cum ergo sit nomen generis non facit co
tractum dici nominatum. Pererea r. ista est melior
ratio que postet reddi. Contractus nominati habet
suo fines determinatos: in emptioe r. venditione
emptor dat pretium. venditor dat rem. In locatioe
nec locator: nec rem conductor: perium. sed transactio
non habet fines determinatos: quia quandoq' ac
tor dat pecuniam quandoq' recipit. vt lege secun
da. r. lege si super possessione. s. eodem. vel dic quod
ideo no est nominatus qu. non placuit conditioibus
iuris eius ponere inter contractus nominatos. r. forte
23 non est mala ratio. Quero quia contractus in
nominatus est hic. quidam dicunt quod est facio vt
des: quia remittere est facere. Alij dicunt quod est
do vt des non curio. Aduerte gloss. nostre considerat
contractus in nominatos penes modum in quid co
tractum: vt habuissit not. s. eo. l. cum mora. r. hac
l. sed ego teneo cum vltimone. quod debemus in
spicere vtraq' parte vt ex vna parte sit facio vt des: et
ex alia parte sit do vt facias. idem in similibus vt di
xi in. l. cum mora. s. eodem. Nunc ad ppositu loco q
contractus transactionis committit et remittere
vt datur aliquid. r. istud remittere secundum que
dam est idem quod dare. vt hic dicit gloss. circa prin.
Secundum alios quando remittitur debium du
26 bium non est dare sed facere: vt. s. dicit. r. dixi in. l. a
tione. s. eodem. r. sic secundum alios esse facio
vt des. secundum alios do vt des tamen in hoc non
est curandum. quia cum ex isto facto aliquid ad sit
partu datur prescriptis verbis sicut in do vt des. 2. u
ergo idem sit effectus non est curandum. quis con
tractus sit. vt. l. callus. s. si eius. ff. de libe. r. posthu.
tamen potest esse qd transactio vere est facio vt des
ex parte actoris. Exemplum. Actor petebat sibi dari
fundum. deuenitum est ad transactionem hanc quod
actor. iter romam pro reo r. reus sibi daret fundum.
tunc est facio vt des ex parte actoris. ex parte rei do
vt facias. Item potest esse ex parte actoris do vt des
in exemplo praesitio. si in transactione fuisset comen
tum vt actor daret centum r. reciperet fundum: vt. s.
eodem. l. si super possessione. r. tunc ex vtraq' parte
erit do vt des cum ex vtraq' parte sit datio. Item
potest esse ex parte actoris do vt facias: r. tunc ex par

te rei est facio vt des. potest etiam esse ex parte vtri
usq' facio vt facias: vt diligens inuestigator pererit
perquirere. vnde contractus transactionis potest ca
dere in qualibet specie. contractus in nominati hoc
vult scire prima gloss. ita mag. circa f. r. vide cam.
24 Quere quid sit transactio non fiat per vt. f. de
per. si hoc modo. si dabis nisi centum renittam is
bigationem. vtrum sit contractus in nominatus. vi
detur quod non quia non datur vltro dicitur obli
gatio. ergo non est contractus. p. p. i. l. ab eo. de ver
boi significatione. Illud enim qd est in conditione
no est in obli. vt. l. si qd sub adone. ff. si qd omis. ca
testa. r. hoc vt tenere gloss. in. l. si quis cum debitor.
ff. de iur. iurando. In contrarium quod sit trans
actio r. contractus in nominatus. videtur per. s. eod
dem. l. si super possessione. r. videtur tenere gloss. ff.
de pactis. l. si intra. r. ff. de do. l. hoc iure. Bulliel. de
cug. in dicta. l. si quis cum debitor. dicit aut in condi
tione venit aliquid per quod parti aliquid adest et
erit contractus in nominatus. Aut non venit id per
quod parti aliquid adest r. non erit contractus in no
minatus r. hoc facta potest procedere. Ad id quod
dicitur quod non est in obligatio illud quod est in
conditione. Respondet r. et necdo oppositum r. di
co quod ille contractus in nominatus tunc incipit
esse contractus quando quod conditionem implere
incipit: vt no. in dicta. l. si quis cum debitor. ff. de iur
reim. ita debetis intelligere. Quero dicitur hic
25 vendicatione pendente. vtrum actor habeat pcesse
qui primam instantiam vel habeat necesse de nouo
inchoare. res. hic videtur velle quod prosequatur in
stantiam: dicit. s. eodem. l. si dicitur. hoc declaro in
sequenti questione. Quero dicitur hic quod si reus
vult evadere primam actionem cogitur parere trans
actio. Quero vltq' ad quod tempus potest actor
nem primam enadere parendo transactionem. glo. si
bitar. dicam. f. eodem. l. si maior. Ultimo glo. ff. de
mat. vnum contrarium r. non scilicet super verbe pen
dente. ibi. ff. ad. l. fal. l. si. alias. iij. s. f. sed melius ob
stat. l. iij. quia. l. iij. nihil ad ppositum. Item. l. iij.
non videtur contradicere prima facie. sed recte inspi
ciendo contradicit ad id quod glo. ista proxime dicit
26 Nam titulus superueniens post factum facit cum que
rere dominium ex persona eius a quo habet titulus:
sed hic possessio superueniens titulus scilicet transactio.
ergo videtur quod ex persona actoris querat domi
nium. r. sic actor definit esse dominus cuius contra
rium hic dicitur. Solu. verba transactionis hic non
reliquunt transactionem dominij sed solum tendunt
ad impediendum actionem qua premissum agere
vel pererit supra dicit. merito dominium nec transi
fertur: vt videbitis infra eodem. lege si pro f. in. ij.
do.

Sue apud acta Transactio
legitime fa
cta debet obseruari r. si fiat nudo pa
re ex eis non agitur: sed si promissa non
obseruatur prima actioe agi potest
r. si opponitur exceptio transactionis: replicatur in de
dolo. hoc dicit vltq' ad finem. et dicitur in duas
partes. quia primo ponit dicitur in genere. secundo
p. iij

infert ad speciem, secunda ibi sed quoniam. **C**o-
 pona: intro gloss. mag. dicitur hic quod ex nuda co-
 nventione non potest agi, sed agitur prima actione:
 hinc videtur quod competit actio: vt. l. iij. post prin-
 ff. de condi. ob cau. Sol. glo. quod reo competit actio
 ad reparendum quod dedit. Sed actio non vt hic.
 Aduertere quia lex contraria loquitur, de conditio. ob
 cau. q. competit: vt. l. iij. Et aduertet q. conditio ob cau-
 sam dicitur extraria quod agitur inter contrahentes:
 vt. l. iij. in f. si commod. l. iij. autem nostra prohibet
 interari actionem ex nuda conuentione non autem
 prohibet quin possit agi alia actione pura conditio-
 ne ob causam. **C** Et hoc no. quod ubi reus cum quo
 fit transactio implet contractum ex parte suae: daf.
 conditio ob causam ad reparendum quod dedit: vt
 dicitur. l. iij. si actio non obseruata promissa. **C** Item co-
 petit sibi ex pno transactionis vt per totum hunc ri-
 tum. Item ex eo quod implet contractum ex parte
 sua potest sibi competere actio prescriptis verbis
 habet ex q. tria remedia. dicitur quod reo datur condi-
 tio ob causam. **C** Quicrit gloss. quod est ratio q. actio
 no datur actio prescriptis verbis sicut reo: dicitur qui
 dam q. ex parte actio: in transigentis dicitur esse: fa-
 cio vt dea. s. et quo contractu dicitur actio de dolo: vt
 l. n. ar. l. iij. §. quod si faciam. p. alle. sed actio de do-
 lo non potest competere cum alia: vt. l. i. §. ff. de do-
 lo. ideo actio non datur actio sicut reo, hanc repro-
 bant gloss. quia aliud est verbum generale quod ex
 parte actio: in transigentis semper dicitur: contractus
 factio vt destino potest esse do vt dea cum remittere
 fit dicitur. l. i. nullus. ff. de condi. ob causam. quod
 est verum secundum do. Facis debemus esse puri:
 vt dicitur in l. actione. §. eo. vnde glo. dicit quod non da-
 tur actio quia hic fuit nudum pactum et non est ver-
 titum aliquid vestimentum. Contra rationem glo. opo-
 po. r videtur quod fuerit vestimentum: quia colpsio reus
 liberatur: per consequens competit actio: vt. l. iij.
 §. si de condi. in situ. Sol. glo. per interemptionem:
 quia licet actio liberet reum adhuc ex parte sua no
 dicitur impletus contractus: ideo ei datur actio:
 quia licet in posse agere de facto: vt. l. vbi. §. eo. vbi
 est tamen dicitur glo. quod si actio caueret se non actu
 rum tunc videtur plene impletus contractus ex par-
 te sua: quia talis cautio habetur loco vestimenti: vt
 dicitur. l. iij. §. si. a. ideo agit. Concludit ergo gl. qd
 ista cautio mutiana habeat locum in dispositionibus
 inter vivos. Ita sicut dicitur hic. contractum fuit no.
 in l. i. §. si. n. u. p. §. si. n. u. p. §. si. n. u. p. §. si. n. u. p.
 conditio: vt. in l. i. §. si. n. u. p. §. si. n. u. p. §. si. n. u. p.
 de condi. ob causam. teneat quod cautio mutiana habeat
 locum in contractibus alleg. l. si. fidem. §. si. qui fa-
 rida. co. gl. l. imperatoris. §. si. ff. de app. l. l. present. i.
 §. si. a. §. de his qui ad eccl. con. §. si. ff. de app. l. l. present. i.
 tra. in aut. de mona. collatio. §. peretere. et gl. ordina.
 in l. nostra. dicitur quod alie glo. sunt vere: non ista.
 Ratio quia cautio mutiana habeat locum solum vbi
 dispositio est sub conditione negatiua concepta. Et
 materia contractus in nominatozium de quibus legi-
 quitur materia nostra habet locum vbi dispositio p
 27 codit. sub modo. Et quod cautio mutiana non ha-
 beat locum vbi dispositio fit sub modo. glo. est no. in

l. cum pater. §. ratio. quod incipit quo casu. de legatis se-
 cundo. Non ob ista allegata in contrarium: quia ista
 in ra loquuntur de cautione inducta ab alijs iuris
 consil. non a iure et ex permissione aliarum legum
 dicitur de cautione omnino diuersa secundum di-
 uersas materias: vt pater ex dicitur iuris. vt. pos-
 test dicere quod hec gloss. non est necessaria illic: q.
 hec gloss. loquitur vbi quis sponte recipit hanc cau-
 tionem. sed. l. mutiana. est materia sua loquitur qua-
 do heres debet dare legatum sub conditione: no
 faciendo si offeratur cautio mutiana habet necesse ac-
 cipere dicitur cautionem: ita debet intelligi hic.
 Item opponi. de. l. iij. in princip. ff. de condi. ob cau.
 Solu. gloss. quod si actio vult cauere se non actum
 potest non tibi cogitare se tollit contrarium. et quod
 dicit non cogitur vel verum nisi in casibus: vt in con-
 tractibus bonae fidei: in vltimis voluntarijs. alle.
 gloss. l. in omnibus. ff. de indi. **C** Quoniam ad istas
 passum cum gloss. dicitur de contractibus bonae fidei.
 ergo videtur innuere quod lex in omnibus non ha-
 beat locum in contractibus stricti iuris. **C** Unde
 non est verum: quia lex ista habet etiam locum
 in stricti iuris. **C** Item in eo quod dicit glossa
 quod in vltimis voluntarijs non intelligas pecti-
 scilicet causari legatarum vult consequi legatum.
C Item opponi. de. l. cum mora. §. eo. §. l. i. pro fun-
 do. §. eodem. glo. dar duas. scilicet illa videtur: qd
 in iuris contrarijs datur actio prescriptis verbis
 a. l. adeo quod non fit varius sed varius. ita fuit non.
 in. d. l. cum mora. p. alle. **C** Item oppo. r. l. iij. in
 gloss. si. a. et oppo. per hunc modum videtur qd hec
 l. sit in scripta contraria. Nam dicitur in quo ex pa-
 cto modo vbi nascitur actio. postea vbi in l. p. etia
 cogere aduersarium. huius timore. est factum p. ius.
 huius gloss. quia aduersarius vagebarur. non pecti-
 scilicet causari: quia si non vult teneri: ad quod re-
 nebatur prima actio ne obseruabit promissa per cau-
 tionem. Simile vidit in l. i. §. si. pacto quo penam. §. i-
 titu. p. o. §. i. **C** Item oppo. r. hic quod non agit ex
 nuda conuentione contra. Aut in transactione inter
 venit et ol. r. per terit agi actione de dolo. Aut non ob-
 seruantur promissa: poterit agi conditione ob cau-
 sam. Solu. gloss. quia lex prohibet actionem nasci ex
 nudo pacto: non tamen prohibet agi actione de do-
 lo: r. non prohibet quin possit agi conditione ob cau-
 sam que omnia oiumur ex pacto quod intelligit vt
 dicitur. §. l. Quero nunquid transactio dicatur esse co-
 tractus. dicit quod contractus est vt dicitur in l. si cu-
 re. §. eodem. ibi si de fide contractus r. probatur per
 l. vbi. §. eodem. vbi in acceptatione que interuenit
 in transactione dicitur esse vinculum et sic obligatio
 vt in l. iij. de obligatio. in princip. **C** Sed quero que
 sit differentia inter transactionem et contractum. fa-
 cio vt dea. dicitur in gloss. quam no. et gloss. mag. in
 si. verum tamen volo quod sciat quod transactio
 potest cadere in quilibet specie contractus in nomi-
 nati: potest enim ex parte actio: esse factio vt dea.
 verum est quod gloss. mag. differentia assignat hic.
 per hanc gratia per totum istum titu. Et ego do. desisto
 a lite vt dea: mihi decemur parte tua est do vt fa-
 das. pone agebam contra te conuenimus qd item p

te Romae et tu pome Perusia. **C** Item potest cadere
 in illa specie do vt dea pone petebat fundum mihi vari-
 penicinus ad transactionem qd ego actor: darem tibi
 centum: qd tu darem mihi fundum. hic est transactio.
C Item potest cadere in illa specie contractus innoari
 do vt facias: qd remittere dicitur vt dicitur. §. r. p. ab in
 d. mulier. **C** Quod sic penicinus ad transactionem qd
 remitto tibi actionem vt vadis p me Romae: transactio
 icidit i actu do vt facias. Quero qd iterum intelligi pe-
 dete dicit vt gl. r. b. r. teneant ista. hic no sunt alia.
 1 **C** Transactio quod porrigatur ad ea de quibus no
 est cogitatum. r. n. §. 5.
 2 Remissio generalis quando comprehendat ea que
 specialiter sunt incognita. r. n. §. 4.
 3 Transactio r. sententia sunt eisdem conditionis.
 4 Compromissum quando comprehendat incognita.
 5 Remissio doli an veniat in generali transactione.
 6 Intellectus ad istam. l. in ver. error. autem.
 7 **S**ub preterito. **C** Ubi est petitio ge-
 neralis refertur ad omnia que in actione
 proposita poterunt comprehendere. scilicet in his que
 postea emergunt. hoc dicit. **C** Ad primum dicitur
 extra glo. **C** Oppo. et videtur quod transactio non
 porrigatur ad ea de quibus non est cogitatum: vt. l. i.
 cum aquiliana. et. l. qui cum turoibus. ff. eo. l. vbi
 timore dicitur quidam quod hec l. debet intelligi de
 illis speciebus de quibus cogitatum fuerat. et ita
 intelligit dicitur. **C** Contra quem est expresse hec l. re-
 ra dum dicitur post reperratum. ergo apparer quod
 primo de hoc cogitatum non fuerat. vnde docto. vlti-
 tramon. dicitur et bene iudicio meo quod quandoq.
 potest de re aliqua cogitari specialiter: et illo modo
 non fuit cogitatum. hic potest etiam cogitari de re
 generaliter: vt quia habeo intentionem remittendi
 quicquid in actione tunc possit venire. et isto modo
 fuit cogitatum hic. et sic intelliguntur contraria: vbi
 delictur in generali transactione non veniunt ea de
 quibus non fuit cogitatum: scilicet generaliter vel spe-
 cialiter. Et hic fuit cogitatum generaliter. et ista vbi
 finctio cogitari vel generaliter vel specialiter. pro-
 batur per text. ff. de testa. null. l. qui iure militari. ita
 debet intelligi hic. **C** Hoc penicinus venio ad gloss.
 2 **C** Oppo. qd i ea que sunt specialiter incognita non ve-
 niunt in generali remissione: vt. l. tres fratres. ff. de
 pac. Solu. ibi erat incognitum propter dolum aduersi
 farij: hic alterius. **C** Oppo. r. ad idem. ff. eo. l. de his
 et. l. non est. Solu. ibi loquitur de his que in testamen-
 to dependent que in transactione non veniunt nisi in
 specie et cognitio verbis testamenti. **C** Oppo. ad
 idem. §. de indi. licet. Solu. dicitur quida qd ibi fuit a
 petitio specialis licet generalis sententia. hic fuit vtrius
 generalis. gloss. reprobat istam solutionem. quia etiam
 ibi fuit generalis petitio. Alij dicunt quod aliud est
 in sententia: vt ibi. aliud in transactione: vt hic. et assu-
 gnant duas rationes. Primo quia iudicium reddi-
 tur in omni transactione fit inter volentes et de hoc
 sequitur alia ratio: quia transactio est favorabilis. in d. b
 3 cum odiosum. Ista est transactio. quia tunc eisdem conditio-
 nis est transactio r. sententia: vt. §. eo. l. non minor. Dicitur
 4 dum tunc ergo quod ibi fuit petitio generalis et senten-
 tia generalis. sed prosecutio cause fuit specialis. me-

pro concordia. Aduertet quando generalis fuit
 petitio et prosecutio fuit specialis et facta est transac-
 tio generalis in effectu an habeat iustem opo repli-
 cationis ob stare exceptio solum in qua actor fuit spe-
 cialiter prosecutus. **C** Barto. videtur tenere quod sic in
 hac l. sub
 preterito spe-
 cialiter. co-
 tra videat
 tenere in
 l. tres fra-
 tres. ff. de
 pacis. Et
 dicitur verum
 est quod
 obstat for-
 lum in spe-
 cialiter agi
 gitatis: vt
 in. d. l. res.
 frates. n. §.
 si operepli-
 cationis ex-
 lidatur ex-
 ceptio. et
 ita loquar
 tur in hac
 l. sub pre-
 terito. et ita
 suppledo
 concordar
 volumus qd
 obstat in
 effectu pre-
 iudicatur
 qd ad spes-
 cialiter: r.
 secuta si re-
 plicet ab
 agente no.
 fuisse pro-
 secutum.
 l. aliter
 possit in-
 ter legi bar-
 tel in hac
 l. sub pre-
 terito: vt loquatur in vno et de duobus casibus specialibus
 positus in d. l. tres fratres. pro fallen.
 Andreas p. canare.
C Sub preterito. ista l. allega. Spec. in fi. de arbi. §.
 excipitur. ver. sed ponitur r. ad notabilem que-
 sitionem r. ibi per cum ad materiam huius l. vide Ale-
 xan. cons. p. vo. h. Barba. cons. vii. volu. ii. r. co. h. vj.
 cel. vi. eo. vo. r. aliquid cons. p. cum. ff. eo. vo. et co. §.
 si. vj. col. iij. eo. volu. r. cons. p. col. iij. eod. velum.
 Andre. p. cana.
C Unde docto. Declara istam solutionem vt per
 Barto. in l. i. de certa. in vlti. cel. §. eo. in verb. cogita-
 te autem. r. Panos. r. extra co. tit. r. vide Alex. cons.
 p. i. col. iij. et sequit. vel. l. r. Barto. p. p. iij. col. f. in. et
 do. in fin. Ro. eccij. col. i. r. iij. seq.

a Si maior allegatur condi. quod periturus repelli...

b Infula. Adde scd3. Admitratu purgatio post sententiam qd...

maior. Si post terminus reus offerendo promissa...

maior. Si reus intra terminu soluit causa transactio...

Remissis. Si non implent promissa ex causa transactio...

Transactio. De fidei commisso. eo. Sol. supple hic vel remisso. Ter si tu...

Damnis. Contractus transactio nis non resoluitur...

Andreas Bonare. Transactio ad declinationem huius. l. ultra tradita...

ergo ipse has. l. quod post lit. contest. fuit facta transactio...

maior. Si reus intra terminu soluit causa transactio...

Remissis. Si non implent promissa ex causa transactio...

Transactio. De fidei commisso. eo. Sol. supple hic vel remisso. Ter si tu...

Damnis. Contractus transactio nis non resoluitur...

Andreas Bonare. Transactio ad declinationem huius. l. ultra tradita...

Andreas Bonare. Transactio ad declinationem huius. l. ultra tradita...

Andreas Bonare. Transactio ad declinationem huius. l. ultra tradita...

vt hic et vidistis in. l. si pro fundo. s. eo. r. l. si maior. r...

1 Alternativa posita inter genus et specie qn de...

2 Acceptilatio an habeat vinculum obligatorium.

3 Variare qd quis pot qn vna obligacione tenet ad...

4 Exceptio transactionis qd non possit opponi post...

5 Doce purgatio no admittitur qn pena comittitur...

6 Electio in alternatiuis copertit reo qn plures res al...

7 Agere qn qs possit r dicatur sine actione. r nu. 8.

8 Pacta circa actione sublatam que non pot rescisci...

9 Tracte itantio qd banitus occidat impune si occid...

10 Tertius etia cuius no interest qn aliquid cotinet pu...

11 Pacta q no succedat loco rei. pmissio qn trasactio fit...

12 Reo qualiter subueniat quando actor venit contra...

13 De facto fieri quando sufficiat sine ad actione dan...

Hi pactum. Si pactum. Zet ista est mul... tui difficilis et sin...

natia ponit inter gen? et specie resoluit in dictione...

Andreas Bonare. Transactio ad declinationem huius. l. ultra tradita...

Andreas Bonare. Transactio ad declinationem huius. l. ultra tradita...

Andreas Bonare. Transactio ad declinationem huius. l. ultra tradita...

Andreas Bonare. Transactio ad declinationem huius. l. ultra tradita...

Andreas Bonare. Transactio ad declinationem huius. l. ultra tradita...

Andreas Bonare. Transactio ad declinationem huius. l. ultra tradita...

Andreas Bonare. Transactio ad declinationem huius. l. ultra tradita...

Andreas Bonare. Transactio ad declinationem huius. l. ultra tradita...

Andreas Bonare. Transactio ad declinationem huius. l. ultra tradita...

Andreas Bonare. Transactio ad declinationem huius. l. ultra tradita...

Andreas Bonare. Transactio ad declinationem huius. l. ultra tradita...

Andreas Bonare. Transactio ad declinationem huius. l. ultra tradita...

Andreas Bonare. Transactio ad declinationem huius. l. ultra tradita...

Andreas Bonare. Transactio ad declinationem huius. l. ultra tradita...

Andreas Bonare. Transactio ad declinationem huius. l. ultra tradita...

Andreas Bonare. Transactio ad declinationem huius. l. ultra tradita...

Andreas Bonare. Transactio ad declinationem huius. l. ultra tradita...

Andreas Bonare. Transactio ad declinationem huius. l. ultra tradita...

factis per que a venditione receduntur: et illo pacto nulla dicitur obligatio sed propter pactum dicitur quedam naturalis equitas: ex qua quis obligatur naturaliter per quam obligacionem quis tenetur naturaliter non petere. Ita intelligitur hic gloss. Item dicitur in omni actu liberatorio. nam si solus tibi equi est quod de cetero non petas a me. ideo tenentis naturaliter ad non petendum nec oportet ex solutio: sed propter solutionem et equitate naturalis: ut dicitur in d. l. mentis. si. ita intelligitur gloss. hic postquam et illo modo possit intelligi d. l. si vult. §. pactus ne peteret. cum sua glossa. Et tenentis modo ad vltima: et fortiora et intro glossa magna. C. D. Opponi. q. reus non possit repetere d. v. l. d. d. in p. m. c. l. quod seruimus. de condi. ob. cau. Sol. non potest repetere nisi actor contrahentis. ita loquitur hic. et sic conico. cum contrariis. C. D. Oppo. dicitur hic quod pena vna cum his q. data probantur ante cognitionem cause inferenda est: et sic inuit quod prius cognoscatur sup. p. petio ne pena et repetitio daturum q. super actione proposita per actorem. Contra qui prior appellat p. ior agat. ff. de iud. l. qui prior. Huius timore variat hic lex tribus modis. Primo modo q. illa verba (ante cause cognitionem) determinent verbum (est) positum in si. l. c. tunc procedit contrarium. dicunt quida hic est speciale. In contrarium est regula et istam tenebat Jaco. de ra. assignabat rationem: quia hoc est in electione vel petere penam et repetere data: vel repellere actorem agentem exceptione. et sic possit hie referri variare quandoque etiam post sententiam. vt. l. est qui ceterarum in si. ff. de ver. obli. vnde si causa proposita per actorem prius ageretur: reus condempnaretur: sequeretur quod post sententiam reus possit exceptionem transactionis opponere: quod esset iniustum. ideo prius agitur causa qua petitur pena et repetitur data: vt sic de transactione non possit postea opponere. ita dicitur p. de. Ita sua ratio non est vera: q. intelligitur quod ista tria omnia possunt fieri. l. quod actor repellatur: pena petatur: et data repetantur. vt d. i. d. can. Pererea eius ratio non est vera. nam tunc quod quis vna obligatio tenet ad plures res alterna tunc tunc habet locum. l. cum qui ceterarum. §. finali. de verborum obligacionibus. Sed quando aliquis habet plura iura alternaue electione vni sibi preiudicat in alij nec admittitur variatio post contestatione. vt. l. quod in heredem. §. eligere. de trib. f. c. i. quod habuistis no. in. l. cum proponas. supra eodem titulo. Pererea exceptio transactionis non potest opponi post sententiam. vt. l. e. legantur. §. si post. de condi. l. d. c. b. Et ideo per. legit istam legem alio modo vt illa verba ante cognitionem cause derym inuenit verbum maluerit. quasi dicitur vel actor: et repellatur vel pena petatur et que data probantur repetitur prout aduersarius elegerit ante cause cognitionem. et sic no. obli. l. qui prior. certe ista lecta. proccedit secundum opinionem eorum qui dicunt reum non posse consequi omnia ista tria sed scilicet illa deos quos sequor ista lecta non est bona vt infra dicam. C. Alii legunt istam rectum tunc modo et ista est in. l. c. l. quod illa verba ante cause cognitionem derym inuenit participium data quasi dicitur pena vna cum his que probantur data ante cause cognitione

inferenda est: et secundum hoc nihil obstat. et istam tenentis et videatis glo. C. Alterius eppo. ego dixi supra quod est in electione rei conuenit vel actorem repellere vel penam et data repetere. et contra ille qui primo fuit actor: in illo iudicio in quo petitur pena est reus: si in alternatiuis est electio rei. vt. l. plerumq. in fine. ff. de iure do. ergo eius debet esse electio. Ita inus timore. l. ista legitur duobus modis. primo vbi hic imperator loquatur reo: qui questus qualis remedia haberet contra actorem. qui respondet imperatori vel actor: obtemperabit placitis vel ab eo auferetur pena vna cum his que data probantur prout ipse maluerit: ipse vero actor qui modo in hoc iudicio est reus et vide glossa ista lecta. potest esse vera si questio proponatur principi antequam actor conueniat. quasi dicitur. alii in electione aduersarii tui vel ebrems perare transactionem vel solvere penam et reddere data. nam si proponeretur questio quod iam actor contraherent non possit esse in electione sua. sine precibus compelleretur solvere penam et reddere data: q. l. quando pena committitur propter maleficiu non admittitur purgatio. vt. l. qui ea merte. ff. de fur. Alio modo legitur quod imperator loquatur hic actori: secundum hunc modum posui tibi casum: dicit enim quod vel actor obtemperabit sententie vel si ipse contraherit: si aduersarius eius velit cogitur solvere penam et reddere data. nec obli. Tunc in d. d. c. i. quod actor modo est reus. ergo ipse debet habere electionem quia quando plures res alternatiue sunt in electione qua reus est electio rei in vobis. vt. d. l. plerumq. in si. ff. de quando plura remedia competunt alternatiue est electio eius cui competunt ista remedia: non eius contra que competunt. vt. l. i. §. et genera iter diffinitur scilicet. et. §. fin. alia. s. nemo. §. quoties. ff. de reg. iuris. ff. de eo quod cer. lo. c. l. quod in heredem. §. eligere. de tribu. et. l. cum filius. §. variis. ff. de leg. i. et j. de fur. l. c. i. si. ff. d. hic ista remedia repellendi actoris vel repetendi data et petendi penam competunt ipsi actori ergo eius est electio et ista est vera. Ita ab eo epeditum principium glossa. modo venio ad fortia et vtilia huius. C. D. Oppo. hic inuit quod si reus vult petere penam et repetere data quod actor auddiat super prima actione proposita. vel si reus vult repellat actorem et non petat penam et repetat data. C. D. Oppo. sine actione nemo reperitur. vt. l. si pupilli. §. videmus. de neg. gest. sed actori nullam habebat actionem: quia sublata per acceptilationem. ergo nullo modo poterit. Et tu dicit concedo quod actor non poterit agere tunc sequeretur quod reus conf. queretur ista tria scilicet quod actorem repellere quod penam peteret: et repetere data quod est expresse contra. l. cum proponas. §. eo. l. d. cum contrarium timore intellectus huius. l. variatur quibus q. modis. secundum primum agitur de facto reo volente. secundum tres alios agitur de iure. secundum quintam agitur de facto reo iniusto. C. D. c. etiam minus ista per eadem dico et ad contrarium respondeo quod hic agitur de facto prima actione reo volente hoc parti. hoc est quod dicitur hic. rep. si aduersarius maluerit quasi dicitur bene poterit reus causa ista tria remedia habere si velit. sed si vult actorem admittit: et solum petere penam et repetere data: hoc

hoc potest et ista lecta. Azo. quia pbat tribus rationibus. Primo quia hoc est in odium remittentis tam solenniter. vt. l. eodem. l. post. quia remittit per aquilianam simulationem et acceptilationem. Secundo quia actio prima est ipso iure sublata sicut dicitur in pacto quod ipso iure. vt. l. si vnus. §. pactus. ff. de pac. Tertio quia si iudex interrogabit actorem de qua actione agitur: actor non potest dicere. et sic iudex absoluet reum. ita dicit Azo. et secundum hoc non obli. cum proponas. §. eodem. quia hic reus absoluitur non ideo quia accipit sed quia iudex reperit actorem sine actione agere. vnde fateo: quod reus non possit accipere sed iudex de necessitate habet reum absolueri quia reperit actorem sine actione agere. Vbi vero habebat actionem que elidebatur exceptione: vnde cum excepit non possit proponi procedit actio. vide istam glo. Et ego istam opinionem. Azo. teneo tanquam verissimam et proba. j. in quinta opinione. C. Alii dicunt quod hic agitur de iure quia reo petente penam et repetenda restituitur: restituitur actio prima sublata. arg. j. de non nu. pec. aut. contra qui propriam. et quando licet ab emp. discedere. l. si. sicut quando per pactum quis recedit. vt. l. si diuersa. §. eodem. Sed Azo contra dicit quia hic reus hoc non facit vt actionem primam restituit: vel transactionem rescindat. imo vt sibi debitum consequatur: et dicit bene. quia etiam si expresse hoc ageret vt actio prima reuinceretur pacto nudo non possit fieri. vt. l. si vnus. §. pactus. ff. de pac. et dicit. §. eo. l. si diuersa. nec obli. aut. contra qui propositam. quia ibi nondum restituitur actio prima sed datur nona. l. conditio ex illa. l. nec obli. l. quando licet ab emp. discedere. quia ibi actio prima non erat sublata sed elisa. C. Alii ergo dicunt quod hic agitur de iure scilicet actione prima que remittitur. ideo q. reus petat penam et data. arg. j. si aduer. transact. l. c. i. et sic. l. c. i. non faciunt quia ibi fuit imperata restitutio cuius natura est primam actionem restituta re. C. Alii dicunt hic agi de iure hoc modo: quod p. i. mo actor ager conditione sine causa: vt reus reponat se in primam obligationem quod facto ager actione prima de iure. certe hoc non placet: quia ideo hic deuenit de causa ad non causam quia actor deliquit veniendo contra transactionem: et sic non est equum quod ex suo delicto consequatur conditionem sine causa. vt. l. itaq. fullo. ff. de iure. Unde non potest sustineri quod hic agatur de iure. C. Unde dicunt alii et est quinta opin. quod hic agitur de facto et reus cogitur hoc parti si vult petere penam et repetere data non omnia ista tria consequatur secundum l. cum proponas. §. eodem. et secundum hoc exponeitur hic. rep. si aduersarius hoc maluerit. q. d. est electio rei vel actorem repellere vel debere eum admittit et repetere penam et data. et vide istam glossam que hic ponit istam lecturam quintam quod de facto agitur non de iure licet reo iniusto. Per. de bel. per. allegat p. casu. l. iul. §. quantum. ff. ad exhibend. Certe dominum illa. l. nihil facit. nam ibi de facto agitur reo volente liberari ab vna actione partium que conueniri de facto sed eo iniusto non dicitur ibi. Ad. l. nuda. et. l. si titius. quas glossa alleg. Respondet per ista verba. Quamuis doct. quibus non habet actionem. sed eam habere

perat per contestationem factam super actioe proposita de facto. tunc bene admittitur quod quis agat de facto. vt dicta. l. si titius. de verborum obligacione. et dicta. l. nuda. secundum vnam lecturam. Quia ad hoc quis non habet nec habere sperat: et tunc si quid queris an admittatur ad agendum de facto quantum ad hoc vt possit consequi illud quod petit et tunc nihil admittitur nisi reo volente. vt hic. et. d. l. iulianus. §. quantum autem. reo vero iniusto nulla. l. reperitur. Et ideo standum est regule que dicit quod sine actione nemo reperitur. Si vero agit non vt illud quod petit consequatur sed vt aliam obligacionem faciat committi tunc admittitur. vt dicta. l. nuda. et sic tenet hic opin. Azo. quod si reus vult actori repellitur: pena peretur: data repetitur: ideo dico quod actor repellitur non erit vigore exceptionis propositae nulla enim exceptio comperat cum nulla crata: et cetera erit ideo quia iudex reperit actorem sine actione expresse: postquam quod reus nullam exceptionem obijciat: et quod hoc sic verum dico. quod est casus in. l. si vnus. §. pactus. ff. de pac. vbi quando actio tollitur ipso iure per pactum quod est in actionibus de scendentibus q. delictor: per aliud pactum non potest reus agere quod actor possit agere. ita hic cum actio prima tollitur per acceptilationem non potest pacto nudo tacto quod induceretur per petitione penae et repetitionis daturum fieri quod agatur actione prima: nec potest dici agitur de facto. vt. d. §. pactus. vbi in d. l. iudex dicit quod non poterit agere et sic restitit in facto. non enim dicit non habet actionem sed dicit agere non poterit. Pererea si hoc esse verum quod potest agi de facto frustra esset introducta actio prescriptis verbis datus. de qua loquitur l. cum mora. §. eodem. et glo. tanq. in. l. sine apud acta. Item frustra ageretur vt quis se reponat in primam obligationem si actio prima intentata de facto sufficeret. ad quid ergo fieret circuitus. vt. l. de minus testamento. de condi. l. indebi. certe hoc non video. C. Et ideo quando sunt ista pacta et circa actionem sublata que non potest restituitur debent sic fieri vt statim dicam. Pone exemplum liberari te ab actione iniuriarum per pactum de non petendo si facis mihi pactum de petendo. actio prima non restituitur: vt dicitur. §. pactus. fiat ergo pactum sic quod tu reus promittas de illo pacto de non petendo nihil dicere vel opponere in iudicio allegare sub certa pena: tunc si allegabis incidet in penam: si non allegabis tunc poterit conuenire de facto et iudicium procederet: vel causus super tali pacto de non opponendo vel non allegando in iudicio interponat iuramentum: quia tunc iudex non audiret contra iuramentum tuum. vt in aut. iuramenta. j. si aduer. vend. ideo non poterit sibi liquere actorem sine actione expresse: talis si sibi liqueret haberet necesse reum absolueret: vt hic secundum lecturam. Azo. verissimam. C. Et ideo iam de facto dicitur. Si vero tenuerit quod ex animo possit impune offendere quidam offendit ex animo: inquirebas tur de hoc maleficio. reus non audeat comparare ad hoc allegandum: comparat quidam tertius et dicit. domine ille qui fuit offensus per talem erat ex ab

C ego dixi. ad eundem Bar. in l. si. ad crim. de pub. iudi. per Cy. in l. reos. ubi Bal. de acc. in c. s. iniuria. de pa. in fir. in l. s. officium. ff. ne qus eny 14 qui in ins. voc. est vi. exinat.

C et si dicat. vide Bar. in l. pe. s. ad crim. de pub. in. vbi pro seruo moa a cho subdi a to in ca cri minimali pot cop. are. do. And. Barb.

And. po. b

C adra. 11 fiat. qm qd de deure oz fieri no sufficit qd de fco fiat no in qd si aliqd d fco in c. iur. rate obler uaref qd de iure no teneret qd pnde effect acti de iur re valeret de quo est gl. in l. qui habebat. in fi. ff. de ma. re. r. p. pper hoc. de q dicit v. Albe. i. l. in vltima co. s. de si. tri. r. iulio ne de fide iussod. cir. a vltima.

nitus r produxit bannu r liquidauit de banno. ego dixi quod iudex de beat illi reum absolueret: no potest vltimus recedere. ratio quod liquet iudex si dnd no esse debeat r illud iudicij sine actione seu accusatione pcedere. casus est hic scdm vnam lec. 230. verif sima. Et si dicatur qno admittat iste tertius ad hoc dicendum. dico quod hoc cõtinet publica vtilitate vt ex bñ nri possint offendere. vt. l. r. ij. f. quado lic. sine iur. se vin. sed quando hoc oppo nere cõtineret vtilitatem tantu pñas tant no admittitur nisi ipse cur. inter est. C. Procedo vltimus extra gloss. C. Opp. q pena succedit loco rei. vt. l. si quis a socio. ff. pro socio. r. l. pedia. e de act. emp. dixi in l. penus. s. eo. tit. f. Si actor obseruasset. pmissa ab eo no repererentur data. ergo si soluit pena nri videatur obseruare. pmissa non de beat ab eo posse repen data. hic dicit contrariu qre male. Sol. dico quod qn transactio fit per aquilianam stipulatione r acceptationem pena non succedit loco rei. pmissa. nam certu est qd actor amplius no poterit rem inuitu exigere: sic cedit ergo loco contemp? quo casu pena r data possunt repen. vt. l. si q rem. ff. de arb. C. Et ideo p Thulus declaratione scias quod qn actor venit cõtra transactioe qualiter subuenitur reo: dicas: aut transactio fuit firmata iure iurando: tuc sine du bio actor repellitur pena petet r data reperent. vt. l. p. quandoq non fuit iuramento firmata: tuc aut fuit actio prima ipso iure sublatu vel acceptatone vel pacto in casibus in quib? pacto tollitur: tuc ideo q actor repellitur si reus vult penam petere r data reperent. vt hac. s. in generali. scdm lect. 230. aut actio prima non fuit ipso iure sublatu: tunc aut fuit dictum raro manente pacto r exceptio obliet. et pena petetur: non aut reperentur data. vt. l. cu pponas. s. eod. ff. eod. l. qui adem. aut non fuit dictum raro maney te pacto r tunc est in electione rei vel opponere exceptione vel petere penas vel reperere data conditio ob ca. vt. l. cu pponas. r dixi in l. sine apud acta. post etiam actione pñori. vt. vt in. d. l. sine apud acta. C. l. i. mo oppo. quado de cuiusq. opi. teneat ap

paret q bec pena committitur qñ de facto agit. C. tra. j. ff. man. ita fue. alie. Lea quidem. de verb. ob. l. ff. pulario ista. S. questum. Sol. qm qqueritur vtrum sufficiat de facto fieri quantum ad habenda seu dñs actionem: dic vt. l. mulier. s. i. de condi. iustu. quandoq querit an sufficiat de facto fieri quantum ad cuiusda pece commissioe. dic vt no. per 230. in. l. quidam cum filium. in. fi. de ver. ob. r ibi etiam pñit de precedenti mendo. quandoq queritur vtru suffi ciar de facto fieri qñ ad pece commissioe. ista est materia re. in q dicitur tria rba. Aut qñs de pena legali aut pñionali. Si de legali aut qñs no pot foriri de iure effectur r cõmmissione r sufficiat de facto fieri. vt. l. euz qui. f. de adul. f. de sepul. vio. l. f. de sacrosan. ecc. lib. vltimus. r. l. nemo martyres. r qd ibi no. aut potest foriri effectur r consummatioe saltem de facto. r hoc locum materia. l. si quis non dis cam rapere. de epif. r de. C. Secundo casu quando queritur de pena conuentionali r tunc aut fuit actus q committat fõtra fiat de facto. r hoc cõstat. committitur. vt. l. qui reus. s. huius heredes. de ver. ob. r. l. iudius. s. tres heredes. ad reb. aut fuit actum q committatur fõ de iure contra fiat: r hoc cõstat et non committitur fõ fiat cõtra de facto. vt. l. stipulario ista. S. questum. de verb. ob. aut dubitatur. r tunc si fiat de facto aut fit in cõmmodum aduersarij: pena cõmittit vt hic aut aduersarij no in cõmodat. p. de no committitur. vt. Lea quidem. ff. man. ita fue. alie. et. l. continuus. s. cum quis. de verbo. oblig. r ibi de hoc dixi cc.

Bipactum. Tenens contra transactioe ag. stip. r accep. stipulatioe firmata repellitur ab agendo. Item pena soluit: ac cepta noie transactioe. restituit. h. d. scdm veram lec. 230. C. P. d. hic vbi pactum vel transactio. Iste tex. videt superfluu cõtra. s. quib? s. in prima cõsi. huius timore est facta prima ghuq exponit tex. dupliciter. C. Prima expositioe est de na: q hic in textu dicitur que data pbantur r tamen pactum debet esse gratuitum: tene ergo secunda ex positionem. habentis ergo intelligere solum in trans actione r ex isto intellectu no. vbi dicitur: vel aut: pos nitur pro idest vt hic. r. l. i. in prin. ff. ad. l. aquil. r ibi no. quod potest esse verum vbi apparet de mente. pferentis scdm quod hic alias ponitur aliter vs distis in l. transigere. s. eo. C. Item oppo. dicitur hic accep. vincul. r. iste tex. videtur innuere quod in ac ceptatione fit vinculum tamen cum acceptatio fiat ad liberandum non debet operari cius contra rium: scilicet obligationem. argumen. cum tale. s. sal sam. de condi. r demonst. Solu. gloss. quod eo quod quis liberatur per acceptationem ex parte liberati non habet vinculum obligationis in se: sed ex parte liberantis sic quis tenetur ad non petendum narra r aliter. dictum huius gloss. reprobat Jacob. de bus tri. quia secundum hoc acceptatio operatur con trarios effectus: scilicet liberatione r obligatione: tra. l. cu is. s. primo. ff. de conditio. in debi. Pterea dicit ipse agentium actus non debent operari vltra coy inten tionem: vt. l. no omnis. ff. si certum petatur. Sed iure

to transigentium per modum acceptationis est: vt contingat liberatio r non obligatio. et ex his conclu dit gloss. male dicere. benefacere tamen quod vbi dicit pactum de non petendo ibi est obligatio ad non petendum secus in acceptatione. tamen potest sal uari tam dictum gloss. quam dictum domini Jacob. et dicitur quod in pacto r acceptatione illa natura liter non dicitur cui obligatio ex acceptatione: sed propter acceptationem ex quadam naturali equis tate animo non petere obligatur: contra solet. dis ci in l. ex hoc in regentium. ff. de iustu. et iur. C. Item oppo. et sunt in pñcip. gloss. magne dicitur hic quod non potest peti pena nisi cum contrarium fuerit cõ tra transactioem. C. Item oppo. dicitur hic in text. nostro. l. quod aut subiectus. ac aut pena inferenda est ante cognitionem cause. f. pñcip. passis. Iste tex. vi detur innuere quod si actor qui transigit veniat con tra transactioem agedo et reus petit penam appo sitam in transactioe quod ista questio et pena primo debeat terminari quam pñcipalis causa. 3. Iud est falsum per legem qui pñor. ff. de iudic. huius timore ista litera legitur dupliciter in gloss. tertio modo secu dum vltimotantos. primo intelligitur quod ista ver ba ante cogni. cause terminentur ab illis verbis infe renda est. et ad contrarium. responder quod hic fit speciale ratio specialitatis non apparet in isto casu r ideo non videtur vera intelligitur alio modo quod hec verba ante cognitionem terminentur a pñcipio data: et tuc in nullo obstat. C. Intelligitur tertio mo do secundum vltimotantos quod determinentur ab illo verbo maluerit: quasi velit dicere si aduersa rius malit ante cognitione cause pñcipalis petere penam et reperere data potest. iste intellectus saluar quod reus no habeat nisi duo remedia videlicet peti tionem pene r repetitionem datorum. et in hoc fuit opinio vltimotanta. Iste intellectus no est verus: imo habet tria remedia r statim videbitur: quia et actor potest repelli. tene ergo quod ista verba determinentur ab illo participio data r contrarium non obli. C. Item oppo. dicitur hic in ter. si aduersarius mal uerit. Iste tex. videtur innuere quod electio fit rei cui rumpitur transactio. C. Sed tunc oppo. et videtur esse electio aetiois qui transactioem rumpit ed quod nunc cum agitur contra eum ad penam et ad data ipse videtur reus. et videtur teneri alternatiue vt hic sed in alternatiue est electio debentis. vt. l. plenit. q. digestis de iure det. in fi. Timore huius ista verba si aduersarius maluerit in glo. exponuntur dupliciter. vno modo quod exponat aduersarius. i. reus qui cõ uenit ad penam tunc: qui tamen actor fuit primo. C. Alio modo exponit aduersarius id est actor qui penam petit et tunc qui primo erat reus cum fuit tra factio rupta. ambe iste due expositiones possunt rcle rari. Nam antequam perueniatur ad iudicij est in electione pñmi aetiois vtrum uellet obseruare trans actionem an penam soluere. et restituere data. sed postquam ipse venit contra transactioem sic ven tum est ad iudicij quia petitur pena r reperuntur data tunc non est in electioe pñmi aetiois sed potest cogi ad soluendum penam et ad restituendum data vt hic videtur. poterit etiam cum repellere ab agedo. vt. f. videtibus secundum vnam lecturam. et sic intelli

gedo iste expositiones tolerant r sunt lia. C. Item op. r sunt in gl. magna in d. bo q incip. ex predictis ps. vobis videtur qd transactio facta fuit p acceptil. r sic actio fuit sublatu ipso iure: vt in l. qui bus mo. tollit obli. s. et aut. r hic dicitur. qd venit r transactioe: sic sine actione agit s. l. pupilli. s. videam. ff. de neg. gest. huius contrarij timore. l. legit. quinq. modis in gl. r ad ordinē gl. q. re opinioes vobis prima r vltima tendit qd lex nostra agat de facto: sim pñma opi. agit patiere reo: sim vltima vltimo. Alie tres opi. scilicet tertia et quarta tendit qd agat de iure venio ad pñma q ipse venias et tunc fuit opi. 230. r ea tener dñs Jac. hic pñma est qd hic agat de facto r reus patiatur. q. d. ter. Si aduersarius: id est re? cui rumpitur transactio malit penam petere r data reperere potest hoc velle r si actor vellet repellere etia pot quasi cõcludit ter. q omnia ista remedia re? possit habere pena: reperet data: r actor repellere: tuc potes exponere aut pro. et ratio huius opi. est triplex. r vlt debitis in gl. nostra. tertia ratione que est multu notanda ad id op. dicitur. r est rō ibi: tertia cu iudex fuit. C. S. d. b. a. opi. q hic agat de iure allegat gl. pro hac opi. l. f. qñ h ab emp. di. r aut. 23. pñcip. f. de no mu. pecu. 230. cui? fuit predicta opi. vt hic videtur hac reperer bar vna rōne: sed potest esse alia r quia actio extincta nunq restituitur: vt. l. q res. s. area. ff. de so. tertia fuit opi. qd hic agat actioe vt illi alleg. gl. l. r. ij. f. si aduer. tra fact. Ille leges nihil faciunt ad materia nostra: vt dixi in. l. si dicitur fa. s. ea. l. loquunt em in res. in integr. C. Et alij dicit q hic agit p actorē vt re? ponat se in pñtima obligatione et agit cõditioe sine car: ita agit de iure sim hac opi. r etia sim duas pcedentes. r ita contrariu no ob. q agit actione habet ista opi. non est vera: qz causa fit reuersa ad no causam vbi transactio rumpitur tamen cu causa reducatur ad no causam ppter doli aetiois venientē r transactioe r ex isto suo dolo no debet cõscq cõditione sine ca. arg. ff. de fur. ita q: fullio. iō hinc opi. no est vbi. vñ alij dixerit r ista est qnta r vltima qd hic agat de facto r no de iure etia reo iustu to. p. l. cu ppenas. s. p rōne qua gl. assis gnar. hac opi. tenet vltimot. et do. 23. r de hac faciebat mentionē. l. ea qd d. f. si mād. fue. alie. ista no ē rā. Na si potest agi de facto eo re iusto ad qd dicitur. l. qd vbi actio est sublatu ipso iure pñcip. vt in bis actio cõpeteret datua sim qd dicitur. l. in mora. ff. s. re ad

* Adverte quod Bart. in hac l. si quis maior arguitur de contrarietate. sed in quo allegatur contradicere. et pro saluatione. Bar. vide concordantiam positam ad l. si quis pro eo. ff. de fideiuf.

Andre. Poma.

C Si quis maior et pcedat etiam si iudicium iuramentum esset sibi illi legitime res latam pcedat et non citata. Arc. in consilio cccxxij. incipi. reneri. et in versu. et ex hoc etiam suby sequenter. Andre. Poma.

Pena soluit in re. l. i. quod cadit ab acrio. quod

do fuit per iuramentum super causa illius actionis secus si fuisse per iuramentum super alia causa ita Alexand. consil. 4. p. vj. incipit. ponderatis his in. v. volumi. Felii. in. c. dilecto. de excep. et vide ad istam. l. marthe. notabi. suo. l. in. v. char. Felii. in. c. testimonium. colum. vj. de 6. test. et ser. ver. seq. sed inquantum et Barb. in. c. l. 3. ex 7. suscepro in decimo casu. Pa. ibi. de fo. co. p. vbi dicitur quod ista. l. habet locum etiam si quis iuraret per re. gem et vide etiam Gard. consil. et vj. in. ij. dubio. et Barb. in. c. ex literis. colum. v. post Bald. ibi. de consilij. 9. tu. et Roma. singulari suo. cccxv. colum. lv. incipit. tu. Bald. c. de iureiuran. et Barba. in. c. f. colum. vij. de offi. delega. Alexand. consil. xxxij. ad fl. volumi. ij. 10. et. xxxij. columna. ij. ad fin. eodem volumi. et Felii. in. capitulo querelam. columna secunda de iureiuran. do. vbi ponit an habeat locum in violatione fidei et v. de que ponit ad. signo. in consilio. cclij. incipiente in 11. quibuslibus ad hoc vt procedat ista. l. requiritur. dor 12. lus. ita Bald. in. l. obferuare. s. p. officio. ff. de officio. 13. pro consul. et Alexander in consilio. cclij. incipiente. per spectis his que in thernate narratur et in. l. si. q. qui a factis. da. cog. vide etiam in materia huius legis Ange. l. in consilio. cclxj. incipiente et eximiate et actus. cofer. in repetitione rubrice de iureiurando. in pu. mo. et in secundo p. illi legio. Alexand. in consilio. xv. b. in secunda columna volumine secundo et consilio. xvij. in secunda columna volumine tercio. Felii. in. capitulo dilecti filij columna prima. de exceptioni. et Cardina. in. consilio. vicesimo quinto in fine. vide de etiam istam. l. per Barba. in. consil. xxxij. colum. j. volumi. ij.

secundum dominum Jacob. ista ratio tertia facit ad q. pone statuto cauetur quod non solvens collectas non audiat ad ius neq. etiam agendo neque etia defendendo. tu non soluis collectas eam contra te: excipias agere non potes: quia nullam actionem habes contra iure: replico contra te: quia tu non soluis collectas non potest reddi ius neq. in agendo neq. in defendendo quis obrinebit. respon. non solvens collectas. Nam licet eum possim repellere v. iure defensionis que non competit ex forma statuti tamen iudex officio suo videndo menon habet actionem poterit me repellere et interrogari enim secundum formam huius glosse. **C** Item valet ad aliud. pone quod bas natus non potest audiri ad ius: dixi expamitius contra me excipio ipsum esse banniti: quia forte timeo. certe notantur cumq. non excipiam tamen iudici esse notum per alium modum ipsum agentem esse expamitius et expamitio non coepit ius agendi. **I**udex sine aliqua exceptione poterit eum repellere eo quod videbit sine actione et faciet. interrogatiorem secundum formam huius glo. **C** Item oppo. secum dum p. ius intellectum quem dixi quod etia pena si agatur de facto petatur. et tunc oppo. de. l. ea quide. si manci. tra. sue. ale. Sol. vt ibi dixi. **C** Item oppo. de. l. stipulatio ista. s. ista. de. vt. verbo. obliga. Solu. vt hic no. in glo.

Dispositio huius. l. quod non habeat locum in minore.

Pena huius. l. quod non habeat locum in compromittente et forma statuti.

Pena huius. l. quando habeat locum.

Pena legalis vt committat requiritur qd quis peruenit vsq. ad sententiam secus in conuentionali.

Dicitur agitur cum lege quam cum homine.

Per ius est infamia.

Endens contra transactionem iurata: reddat: soluit penam et perdit actionem.

Iuramentum appositum in contractu habet tamen clau. rato manente pacto.

Iuramentum appositum in contractu habet tamen clau. si non valet quod: ago vt. ago. valet vt. valere potest.

Pena huius. l. quod inferatur ipso iure nec expectatur sententia.

Verba preteriti temporis important ipso iure. Dicitio mox importat ipso iure.

Iuramentum qd apponitur mora purgari in reo.

Pena huius. l. quod habeat locum etiam in reo.

Pena huius. l. quod habeat locum etiam in alijs contractibus.

Siquis maior. **H**ec est s. i. et breuiter h. v. Qui venit contra transactionem iuramentum per eum vel p. ius faciem infamatis penam soluit: sibi data reddat: et actionem perdit: que parti obseruanti applicatur. hoc dicit. vadam per ordinem. Nota quod ista. l. tantum habet locum in maiore. **Q**uero quid in minore iurante do. Jac. bu. dicebat aut ipse iurauit non venire contra ratione minoris eratis et tunc satis est quod iuramentum eum representat ma-

De transactionibus. **H**oc s. in h. i. approbat. in. i. s. in fine. **H**oc s. in h. i. approbat. et s. in fine. **H**oc s. in h. i. approbat. et s. in fine.

Item vt pena huius constitutionis non teneatur aut iurauit non venire contra ratione minoris eratis vel alia. et tunc teneatur pena huius constitutionis: quia duo iurauit: propter p. ius respicietur maior: p. ius propter aliu d. teneatur pena huius constitutionis. **S**ta. tis. **P**rosumus dicere quod ista constitutio no. habet locum in minore: et iuramentum quod iuramentum factum cum maiore istud est interpretatiue. ergo ad eum hec lex non extenditur. vt. l. iij. s. hec verba: de nego. gesto. f. atque: tamen quod iuramentum validat contractum secundum aurenti. sacramenta. si aduer. sus. veld. et quod ibi dicitur non autem q. teneat pena huius legis. **C** Secundo habet hic. quod hec. l. habet locum in transactionibus factis nullo cogen. te imperio sed libero arbitrio. **E**t hoc dicit q. si fuerit iuratum super compromissum vel transactione que sunt a parte inuita ex forma statuti vel precepto iudicis: quod pena huius constitutionis no. teneat. dicit eum nullo cogente imperio. **C** No. quod hic dicitur b. q. venire contra fit vel interpretatiue iudicem vel sup. plicando principibus vel non implendo promissa. **C** Contra. ff. rem. ra. habe. l. amplius non peri. vbi dicitur q. requiratur lit. con. Sol. plures sunt ceteri compromissum stipulationum. quando q. promittit quis non contrauenire. tunc ista stipulatio committitur fin. formam huius. l. quod multum no. propter statuta et propter alia que dicunt si quis contrauenit vel cōtrafecerit et similia. quando q. quis promittit amplius non petere. ita loquitur. l. contraria. quia requiritur l. i. s. contest. quando q. quis promittit controersiam non mouerit. et loquitur. l. dūms. ff. de peti. here. et d. de his et multis alijs ibi latius in leg. amplius non peti. **C** Oppo. ad istud et videtur quod requiratur qd perueniat vsq. ad finem. vt. l. qui cum maior. s. accus. 4. fa. de bonis libe. Sol. ibi. in leg. h. i. in. con. e. uentionali. et iuris tacitur cum. l. qu. cum homine. vt. de arb. l. cellus. d. i. p. ius in dicta. l. amplius. **C** Item habet hic notare q. per iuramentum testifam. et hoc ple. ne no. in. l. lucius. ff. de his qui no. infra. tercij. in. l. ij. ff. de crimine. stellion. et ceteris no. ex. l. ista. l. q. quā do est iuratum super transactione vel pacto qd qui venit contra reddat: data et soluit. penas. et perdit actio nem. **C** Contra. s. eo. l. cum proponas. et. ff. e. l. qui si dem. Sol. istud est hic. propter iuramentum quod no. multum bene. nam iuramentum habet vim illi. clau. s. i. l. que apponitur in stipulatione penali rato manente pacto et. in. no. maior. vim habebit vt. ex. ista. l. p. 3. **C** Item dico iuramentum habet vim illi. clausula si no. valet iure transactionis valet omni iure quo valet pot. vt. l. cū pater. s. filius matris. ff. de lega. ij. et ideo puto q. si transactio non valebat iure transactio nis. valet iure pacti: propter iuramentum qd fecerit. **C** Aliteri no. hoc qd iste t. pene infligit ipso iure. **N**ec expectatur sententia qd apparet ex eo quod dicit actione p. ius. et sic loquitur in preterito. **I**tem apparet ex eo qd infra sequimur: ita omnia eam no. comoda deputa. buntur. et. na. ex dictione mox apparet qd fit ipso iure vt in aut. de inest. imp. s. i. d. in. l. i. lib. em. s. econos. e. mus. s. de sacrosan. eed. **C** Item nota etiam qd iuramentum impedit purgationem mox. hoc em. sonant verba huius. l. hoc etiam probatur: quia vbi

Império. **A**dd. secundum Pan. de cast. et fulgo. quod hoc verum si fuisset compellens iurare et compromittere secus si compromittere tantum quia si spore iurauit veniendo contra incidit in istas penas cuius illud iuramentum sit nullum. **C** Item si nolit. s. qui assidua. ff. de edil. edic. dicit etia Sali. has penas non habere locum quando ius compromissum apparet q. necessitate statuti. esset compromissum alias scens. vnde qui necessitatem allegabit probabit. l. fideicom. s. si rem. de. l. e. ff. de materia huius. l. vide Alex. in consilijs suis aliquid per abb. consil. iij. lib. ij. Angel. consil. l. i. p. de. de ancha. consil. cclxxij. **C** Iuramentum. **A**dd. hoc iuramentum habet vim stipulati. vt voluit Bald. c. f. c. l. iij. et clausula derogatorie vt etia eius consilio. cclxj. eo. lib. j. **C** Quo valere potest. **A**dd. te et collige ex isto dicto Barto. quod iuramentum semper ad dit dispositionem super qua interponitur. et adde ad hoc eundem Barto. in. l. eam quam verfici. s. ius casus. ff. de fidei. co. et quod tradit Bald. in. l. i. in. i. q. j. commoda. et ponunt moder. in. l. si conuenierit. de iurist. omni. iud. et ponit de els in re. c. p. i. m. i. col. i. ff. extra. de iud. i. tra. **C** Ipso iure. **A**dd. de postea que dicit Alex. de istis verbis iure videndum Baldum consilio. cclxxij. lib. i. v. o. iij. **Andre. Poma.** **C** Item hoc no. vide Roman. consil. i. v. l. i. colum. ij. an autem istud quod mox non possit purgari iuramentum interueniente habeat locum in his omnibus quas tuor. penis de quibus hic licet Bald. videatur in. disticte tenere quod sic scias tamen quod Angel. in. l. si infulam. in. v. questione. Bartol. ff. de verb. obli. et Pau. de cast. hic dicit opinio. **B**art. pro. cedere quo ad infamiam et actionis omissionem ab ipsa lege non autem quo ad penam et data relinquitur da de quibus asserent alias asserent factum hominis nisi requiri quasi volens quod potius hinc non admittitur more purgatio ex quo quod fiat executio. l. qua propter. vbi iuramentum interuenit vt plene per eos habetur. imo tamen et quid modern. **P**er h. in. dicta. l. si infulam. in loco v. allegato dicitur quod op. bar. indistincte pcedit quo ad oēs penas de q. l. hic eo q. vna determinatio respiciat plura detent. in. nabilita ea equali deterrimare d. l. n. q. de iure. ff. de vul. t. p. h. uic. rident quide. f. n. c. et de more. Alex. hic qd illud est verbi vbi est ead. d. l. si i. tra scripti fue rit. Bar. l. i. ff. de man. testa. et in. l. si feruus. de stat. lib. ij. hic est diuersa ratio ergo. c. l. do. p. Bart. facit h. i. mo. ibi q. si illa. l. nulla habere spūalitate est clarū fit qd vbi fit executio a. licet admittit more purgatio huic rident ibi p. ius ad istam et est de more d. alex. hic q. inuenit speciale quo ad infamiam et actionis p. ius p. ius dicit vt p. eos. ff. si cit fin. do. petru. c. iij. hic qd vna res no. d. i. diuerso iure ceteri. l. etia. q. dices.

Si in sole ad i. q. cum maior reprobat. a. j. ff. de si p. omitt. pena a. l. sed ubi dicitur meenas apalem requiritur ut p. fuerit usq. ad finem. sed salit. s. edio p. p. i. et a. j. ff. in fine

tiat parte noie transactionis. petebas. xxx. tertium de. xxx. est. r. sed ego puro q. fit. xv. ego promitto tibi xv. tunc continet expessum errorem computationis. ideo in. v. succurrit promissio per exceptionem doli: sed si fuisset promissa. xv. simpliciter in transactione non fuisset facta computatio: tunc error non est expessus commissus in transactione sed apparet ex eo quod agebat: q. non agebat nisi de terra. r. fuit expessus sum de medietate: tunc enim poterit condici liberatio r. opponi exceptio r.

Errores calculi. Errores calculi potest esse in re retractari si non sit secuta sententia transactionis. h. d. Nos videtur q. iste error immittit q. si hinc esset lata q. non cõsuetur retractatio. Contra hoc op. de. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. Solu. vt hic no. r. etiam in l. contracta. qua non videtur in l. i. §. quando p. no. non est necesse. No. glo. p. no. non tenetur r. quia multa periturum pronuntiar per officium iudicis. vt no. Inno. in. c. primo. extra de offi. iudic. circa finem. Item r. cognoscitur per modum exceptionis: vt nota in glossa. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. tamen glo. ibi dicit qd. epi. poneretur per consuetam sententiam fuisse erroneam. Fran. sig. r.

De postulando. Rubrica.

Continua rubricam vt. de pactis.

- 1 Qui non appellat videtur sententie consentire.
- 2 Aduocatus prohibetur aduocare qm dicit perpetuo prohibitus.
- 3 Prohibitus aduocare a iudice cremona intelligitur prohibitus aduocare etiam florentie.
- 4 Aduocatus condempnatus ex aliqua causa: an tacite dicitur prohibitus aduocare.

De appellando. Non appellat videtur sententie consentire. h. d. No. quod t. qui non appellat videtur consentire: vt l. ab eo. quomodo et quando in. r. de appellacione. l. hi qui ad ciuitatem. 2. C. d. p. de. l. i. §. ff. de pe. glo. hic t. ponit duas so. quas reprobat. et ponit tertiam veram. aut iudex condempnat aduocatum ne possit esse aduocatus causam cognita. r. per sententiam diffinitiuam. r. loquitur l. i. §. quia perpetuo no. poterat esse aduocatus. aut condemnat ex interloutoria: r. tunc non extenditur prohibicio ultra tempus sui officii. C. vidimus de tempore: quero quid de loco vtrum prohibitus aduocare a iudice hinc ciuitatis possit esse aduocatus in ciuitate florentie. glossa. respondit notabiliter. Aut fuit prohibitus ex causa quicquid in iudicio non irreparat. et ista prohibicio se non extendit ultra locum iudicacionis iudicis prohibentis. Si vero fit ex causa que infamiam irrogat: tunc videtur prohibitus in eundem loco. l. ex ca. ff. eodem. optimum dicitur est. r. hoc per deraui multum in l. cum. r. de pe. p. l. supra de summa trinitate et fide catholica. C. ultimo erit querens.

- 1 Qui non appellat videtur sententie consentire.
- 2 Aduocatus prohibetur aduocare qm dicit perpetuo prohibitus.
- 3 Prohibitus aduocare a iudice cremona intelligitur prohibitus aduocare etiam florentie.
- 4 Aduocatus condempnatus ex aliqua causa: an tacite dicitur prohibitus aduocare.

causa: r. tamen non est expesse prohibitus postulare an prohibitus videtur tacite. glo. hic in rari illa materia quam habes in l. quid ergo. §. pena grauior. ff. de his qui not. infra. et distinguitur aut pena est diuinita. aut aucta. r. sic fit dispensatum cum fama vel non. quod no. r.

De appellando. Non appellat videtur sententie consentire. h. d. Nos videtur q. iste error immittit q. si hinc esset lata q. non cõsuetur retractatio. Contra hoc op. de. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. Solu. vt hic no. r. etiam in l. contracta. qua non videtur in l. i. §. quando p. no. non est necesse. No. glo. p. no. non tenetur r. quia multa periturum pronuntiar per officium iudicis. vt no. Inno. in. c. primo. extra de offi. iudic. circa finem. Item r. cognoscitur per modum exceptionis: vt nota in glossa. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. tamen glo. ibi dicit qd. epi. poneretur per consuetam sententiam fuisse erroneam. Fran. sig. r.

De appellando. Non appellat videtur sententie consentire. h. d. Nos videtur q. iste error immittit q. si hinc esset lata q. non cõsuetur retractatio. Contra hoc op. de. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. Solu. vt hic no. r. etiam in l. contracta. qua non videtur in l. i. §. quando p. no. non est necesse. No. glo. p. no. non tenetur r. quia multa periturum pronuntiar per officium iudicis. vt no. Inno. in. c. primo. extra de offi. iudic. circa finem. Item r. cognoscitur per modum exceptionis: vt nota in glossa. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. tamen glo. ibi dicit qd. epi. poneretur per consuetam sententiam fuisse erroneam. Fran. sig. r.

De appellando. Non appellat videtur sententie consentire. h. d. Nos videtur q. iste error immittit q. si hinc esset lata q. non cõsuetur retractatio. Contra hoc op. de. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. Solu. vt hic no. r. etiam in l. contracta. qua non videtur in l. i. §. quando p. no. non est necesse. No. glo. p. no. non tenetur r. quia multa periturum pronuntiar per officium iudicis. vt no. Inno. in. c. primo. extra de offi. iudic. circa finem. Item r. cognoscitur per modum exceptionis: vt nota in glossa. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. tamen glo. ibi dicit qd. epi. poneretur per consuetam sententiam fuisse erroneam. Fran. sig. r.

De appellando. Non appellat videtur sententie consentire. h. d. Nos videtur q. iste error immittit q. si hinc esset lata q. non cõsuetur retractatio. Contra hoc op. de. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. Solu. vt hic no. r. etiam in l. contracta. qua non videtur in l. i. §. quando p. no. non est necesse. No. glo. p. no. non tenetur r. quia multa periturum pronuntiar per officium iudicis. vt no. Inno. in. c. primo. extra de offi. iudic. circa finem. Item r. cognoscitur per modum exceptionis: vt nota in glossa. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. tamen glo. ibi dicit qd. epi. poneretur per consuetam sententiam fuisse erroneam. Fran. sig. r.

De appellando. Non appellat videtur sententie consentire. h. d. Nos videtur q. iste error immittit q. si hinc esset lata q. non cõsuetur retractatio. Contra hoc op. de. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. Solu. vt hic no. r. etiam in l. contracta. qua non videtur in l. i. §. quando p. no. non est necesse. No. glo. p. no. non tenetur r. quia multa periturum pronuntiar per officium iudicis. vt no. Inno. in. c. primo. extra de offi. iudic. circa finem. Item r. cognoscitur per modum exceptionis: vt nota in glossa. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. tamen glo. ibi dicit qd. epi. poneretur per consuetam sententiam fuisse erroneam. Fran. sig. r.

De postulando. Non appellat videtur sententie consentire. h. d. Nos videtur q. iste error immittit q. si hinc esset lata q. non cõsuetur retractatio. Contra hoc op. de. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. Solu. vt hic no. r. etiam in l. contracta. qua non videtur in l. i. §. quando p. no. non est necesse. No. glo. p. no. non tenetur r. quia multa periturum pronuntiar per officium iudicis. vt no. Inno. in. c. primo. extra de offi. iudic. circa finem. Item r. cognoscitur per modum exceptionis: vt nota in glossa. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. tamen glo. ibi dicit qd. epi. poneretur per consuetam sententiam fuisse erroneam. Fran. sig. r.

De postulando. Non appellat videtur sententie consentire. h. d. Nos videtur q. iste error immittit q. si hinc esset lata q. non cõsuetur retractatio. Contra hoc op. de. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. Solu. vt hic no. r. etiam in l. contracta. qua non videtur in l. i. §. quando p. no. non est necesse. No. glo. p. no. non tenetur r. quia multa periturum pronuntiar per officium iudicis. vt no. Inno. in. c. primo. extra de offi. iudic. circa finem. Item r. cognoscitur per modum exceptionis: vt nota in glossa. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. tamen glo. ibi dicit qd. epi. poneretur per consuetam sententiam fuisse erroneam. Fran. sig. r.

De postulando. Non appellat videtur sententie consentire. h. d. Nos videtur q. iste error immittit q. si hinc esset lata q. non cõsuetur retractatio. Contra hoc op. de. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. Solu. vt hic no. r. etiam in l. contracta. qua non videtur in l. i. §. quando p. no. non est necesse. No. glo. p. no. non tenetur r. quia multa periturum pronuntiar per officium iudicis. vt no. Inno. in. c. primo. extra de offi. iudic. circa finem. Item r. cognoscitur per modum exceptionis: vt nota in glossa. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. tamen glo. ibi dicit qd. epi. poneretur per consuetam sententiam fuisse erroneam. Fran. sig. r.

De postulando. Non appellat videtur sententie consentire. h. d. Nos videtur q. iste error immittit q. si hinc esset lata q. non cõsuetur retractatio. Contra hoc op. de. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. Solu. vt hic no. r. etiam in l. contracta. qua non videtur in l. i. §. quando p. no. non est necesse. No. glo. p. no. non tenetur r. quia multa periturum pronuntiar per officium iudicis. vt no. Inno. in. c. primo. extra de offi. iudic. circa finem. Item r. cognoscitur per modum exceptionis: vt nota in glossa. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. tamen glo. ibi dicit qd. epi. poneretur per consuetam sententiam fuisse erroneam. Fran. sig. r.

De postulando. Non appellat videtur sententie consentire. h. d. Nos videtur q. iste error immittit q. si hinc esset lata q. non cõsuetur retractatio. Contra hoc op. de. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. Solu. vt hic no. r. etiam in l. contracta. qua non videtur in l. i. §. quando p. no. non est necesse. No. glo. p. no. non tenetur r. quia multa periturum pronuntiar per officium iudicis. vt no. Inno. in. c. primo. extra de offi. iudic. circa finem. Item r. cognoscitur per modum exceptionis: vt nota in glossa. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. tamen glo. ibi dicit qd. epi. poneretur per consuetam sententiam fuisse erroneam. Fran. sig. r.

De postulando. Non appellat videtur sententie consentire. h. d. Nos videtur q. iste error immittit q. si hinc esset lata q. non cõsuetur retractatio. Contra hoc op. de. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. Solu. vt hic no. r. etiam in l. contracta. qua non videtur in l. i. §. quando p. no. non est necesse. No. glo. p. no. non tenetur r. quia multa periturum pronuntiar per officium iudicis. vt no. Inno. in. c. primo. extra de offi. iudic. circa finem. Item r. cognoscitur per modum exceptionis: vt nota in glossa. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. tamen glo. ibi dicit qd. epi. poneretur per consuetam sententiam fuisse erroneam. Fran. sig. r.

De postulando. Non appellat videtur sententie consentire. h. d. Nos videtur q. iste error immittit q. si hinc esset lata q. non cõsuetur retractatio. Contra hoc op. de. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. Solu. vt hic no. r. etiam in l. contracta. qua non videtur in l. i. §. quando p. no. non est necesse. No. glo. p. no. non tenetur r. quia multa periturum pronuntiar per officium iudicis. vt no. Inno. in. c. primo. extra de offi. iudic. circa finem. Item r. cognoscitur per modum exceptionis: vt nota in glossa. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. tamen glo. ibi dicit qd. epi. poneretur per consuetam sententiam fuisse erroneam. Fran. sig. r.

De postulando. Non appellat videtur sententie consentire. h. d. Nos videtur q. iste error immittit q. si hinc esset lata q. non cõsuetur retractatio. Contra hoc op. de. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. Solu. vt hic no. r. etiam in l. contracta. qua non videtur in l. i. §. quando p. no. non est necesse. No. glo. p. no. non tenetur r. quia multa periturum pronuntiar per officium iudicis. vt no. Inno. in. c. primo. extra de offi. iudic. circa finem. Item r. cognoscitur per modum exceptionis: vt nota in glossa. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. tamen glo. ibi dicit qd. epi. poneretur per consuetam sententiam fuisse erroneam. Fran. sig. r.

De postulando. Non appellat videtur sententie consentire. h. d. Nos videtur q. iste error immittit q. si hinc esset lata q. non cõsuetur retractatio. Contra hoc op. de. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. Solu. vt hic no. r. etiam in l. contracta. qua non videtur in l. i. §. quando p. no. non est necesse. No. glo. p. no. non tenetur r. quia multa periturum pronuntiar per officium iudicis. vt no. Inno. in. c. primo. extra de offi. iudic. circa finem. Item r. cognoscitur per modum exceptionis: vt nota in glossa. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. tamen glo. ibi dicit qd. epi. poneretur per consuetam sententiam fuisse erroneam. Fran. sig. r.

De postulando. Non appellat videtur sententie consentire. h. d. Nos videtur q. iste error immittit q. si hinc esset lata q. non cõsuetur retractatio. Contra hoc op. de. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. Solu. vt hic no. r. etiam in l. contracta. qua non videtur in l. i. §. quando p. no. non est necesse. No. glo. p. no. non tenetur r. quia multa periturum pronuntiar per officium iudicis. vt no. Inno. in. c. primo. extra de offi. iudic. circa finem. Item r. cognoscitur per modum exceptionis: vt nota in glossa. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. tamen glo. ibi dicit qd. epi. poneretur per consuetam sententiam fuisse erroneam. Fran. sig. r.

De postulando. Non appellat videtur sententie consentire. h. d. Nos videtur q. iste error immittit q. si hinc esset lata q. non cõsuetur retractatio. Contra hoc op. de. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. Solu. vt hic no. r. etiam in l. contracta. qua non videtur in l. i. §. quando p. no. non est necesse. No. glo. p. no. non tenetur r. quia multa periturum pronuntiar per officium iudicis. vt no. Inno. in. c. primo. extra de offi. iudic. circa finem. Item r. cognoscitur per modum exceptionis: vt nota in glossa. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. tamen glo. ibi dicit qd. epi. poneretur per consuetam sententiam fuisse erroneam. Fran. sig. r.

De postulando. Non appellat videtur sententie consentire. h. d. Nos videtur q. iste error immittit q. si hinc esset lata q. non cõsuetur retractatio. Contra hoc op. de. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. Solu. vt hic no. r. etiam in l. contracta. qua non videtur in l. i. §. quando p. no. non est necesse. No. glo. p. no. non tenetur r. quia multa periturum pronuntiar per officium iudicis. vt no. Inno. in. c. primo. extra de offi. iudic. circa finem. Item r. cognoscitur per modum exceptionis: vt nota in glossa. l. i. §. ff. que sententia sine app. re. tamen glo. ibi dicit qd. epi. poneretur per consuetam sententiam fuisse erroneam. Fran. sig. r.

Bart. super prima parte Codicis.

Providendum. Adde fin Paulum de cast. hanc legem esse mentem tenendam contra illos qui faciunt consilium ab uno doctore. et deinde ab aliis omnibus sub scriptis ut patet non possit se iurare: quia debet per dicitur causam. alle. Et hic in addit. quia ille qui subtrahit partem suas pro beneficio vel defensione subtrahendo instrumenta testium modo illos corrumpe...

Publico. arg. l. f. s. i. i. deo est idem. preterea ratio huius legis habet locum in aduocatis hodiernis. Item querit gloss. hic dicitur cauere et foro ipso: nunquid ipso iure. dicitur per sententiam. argu. eorum que nor. in l. i. b. e. m. s. e. e. n. o. m. s. de sacrosanct. eccle. sibi dum dicit. punitur. et argu. eorum que no. in l. si quis in tantum. j. vnde vi. C. No. in hac. l. e. r. n. dum dicitur quod ille qui subtrahit defensionis causam aduersario videtur nunquid licite fouere causam docto. in c. consiliarius. circa finem. extra de in iure. resti. ad hoc allegat hac l. ex qua videtur posse per bari glo. q. est in c. causam que. extra de resti. In tua dicitur si aduersarius meus impedit testes per me producendos examinari quod aduersarius meus potest pro conuicto haberi.

Nullus potest esse aduocatus qui non sit christianus. hoc dicitur in summa.

Nullus potest esse aduocatus qui non sit christianus. hoc dicitur in summa ista. l. vel sic. Judeus vel non catholicus non potest esse aduocatus et iudex cum admittens punitur. hoc dicitur quod non catholicis non patent potestates dignitatis: sequitur ergo quod officium aduocacionis est dignitas: vt. l. laudabilis. j. titu. secundo. hinc est quod infames repelluntur a possu. vt. l. ff. de possu. et quasi per totum. Et hoc concludas quod vnus sacrae iudex non possit esse potestas vel iudex. col. q. colligitur ex nor. in rubrica institutionum. super verbo. in nomine dñi. Item iudeus non potest esse doctores.

De aduocatis diuersorum iudiciorum. Rubric.

Sententia lata propter aduocati corruptionem: ad hoc vt sit nulla tria requiruntur. Quando possit opponi quod prius agatur contra aduocatum quam sententia retrahatur. Probatio peccacionis aduocati: an sufficiat in causa contra principalem.

Patronum. Patronus aduocati probata facit aduocatum puniri et iterum de causa queri non probata facit accusantem puniri et sententia retrahitur. hoc dicitur. C. v. p. de i. m. no. autem. s. ff. de i. m. no. Res videntur solutiones. vna quod ista concordat cum illa: quod de nouo queritur de causa petita restitutione. Alii dicunt quod siquidem aduocatus allegaret pro aduersa parte ipso iure sententia rescinditur vt hic. Si vero pro aduersa parte non allegatur sed omisit dicenda pro sua parte habet locum restitutio: vt in contrario. Tertii dicitur aut fuit corruptus pecunia et sententia est ipso iure nulla: vt per precibus et tunc sententia non est ipso iure nulla: vt l. contraria. t. l. venales. j. quando pronoca. non est necess. et l. sermo iniurio. s. cum pteroz. ad rebelletia. Per res ner primas opinio. reprobatas alijs distinctionibus. Nam illa distinctio an fuerit corruptus pecunia vel non: non reperitur nisi in iudice. scus in aduocato ratio quia in eo non substantiatur iudicium sed in acto

re reo et iudice. Et istam opi. per. puto vers. C. v. p. videretur quod sententia ipso iure sit nulla: vt. l. si pteroz. s. marcellus de iudic. glo. fatetur contrarium si aduocatus fuit corruptus dolo aduersarij. certe ad hoc vt sententia sit ipso iure nulla propter corruptionem aduocati tria requiruntur. primo quod dolo aduersarij corruptus intercesserit. secundo quod aduocatus falsas allegationes corruptus fecerit tertio quod sententia fuerit lata contra absentem: vt. d. l. si pteroz. s. marcellus. Cum ergo ista. l. loquatur generaliter quod sententia rescinditur quando aduocatus fuit corruptus intelligatur quod rescinditur per restitutionem vt comprehendantur oes casus. C. v. p. quod non habeat locum restitutio quia habet locum actio de dolo: vt. l. eleganter. s. si dolo malo procura. ff. de dolo. Solu. restitutio habet locum ad ipsam actionem primam seu ad ipsam causam. actio de dolo habet locum ad cetera damna: vt. l. contraria. Ad idem oppo. videretur quod debeat agi actione prima vt si excipiat de sententia replicet de dolo: vt. ff. de dolo. l. cum a. re. Gloss. et docto. non solunt. dico sic ubi loquitur quando fuit corruptus procura. in quo iudicium sustentabatur hic quando fuit corruptus aduocatus in cuius persona non sustentatur iudicium. Item oppo. extra glo. et videretur quia prius debeat agi contra ipsum aduocatum corruptum quam redatur ad acti. vt. l. eleganter. s. pe. ff. de dolo. et argu. l. ff. de eo per quem fac. erit. Solu. illud procedit quando aduocatus esset corruptus absq. dolo partis. sed si fuerit corruptus dolo aduersarij non potest opponere quod agatur primo contra aduocatum cum fuerit in pari dolo. C. v. p. ad secundam partem hic innuitur quod coipso quod quis non probat calumniatur. sed contra. ff. ad turpil. l. s. j. Sol. in hoc sunt opinio. inter glof. nostras. et. y. circa hoc dicit multa. Tu dicas breuiter vt dicit glo. in l. archleras. s. calumniator. ff. de his qui nor. infra. C. v. p. quero an si est probatum de peccacione contra aduocatos: an ille probationes sufficiant in causa contra ipsum principalem. Breuiter istam questionem plene examinavi quam disputavi de fillofamil. co demnato pro quo pater teneatur soluere co demnationem quam pono in l. cum filius. ff. de verborum obligat. tamen quantum ad propositum dico quod non sufficeret: vt. l. si veteris. j. de fide instrum. t. l. j. ad legem come. de fide. etc.

Patronum. Aduocatus accusatus de peccacione et non probata punitur aduersarius et sententia remanet firma. hoc dicitur. C. v. p. hoc dicitur in sumario. Nota primo duo dicta quod aduocatus peccatoris tota punitur et questio restituitur quasi videatur dicitur text. quod sententia lata non valuerit. C. v. p. videretur quod sententia valeat quantum ad aduocatus peccatoris tamen rescindatur per restitutionem in integ. vt. l. m. no. s. ff. de m. no. i. b. Gloss. pro huius solu. dar tres solu. prima est hec quod hoc debeat intelligi secundum illam quod tantum restituetur opo restitutionis. et ista communiter tenetur. Alia fuit quod aut aduocatus pro alia parte allegat aut facit non bonas alleg. pro parte sua pri-

mo casu non valet sententia ipso iure vt hic. secundo casu valet. Solu. apud plaudir retri. contrarie. tamen gloss. non tenet istam. Sed solu. quod aut aduocatus est corruptus pecunia aut gratia vel precibus. primo casu non valet sententia ipso iure. secundo rescinditur alleg. glo. l. venales. j. quando pronoca. non est necesse. l. seruo iniurio. s. cum pteroz. ff. ad rebellet. licet glo. firmer istam opi. hic tamen non est vera. Nam iura cotraria loquuntur in iudice cuius persona: mediate per persona actoris et rei sustentatur iudicium: et ideo non mirum si sententia non valet ipso iure ubi iudex corruptus est pro pecunia: sed aduocatus non particeps de substantia. cause enim nullus actus iudicialis: itrogratur in persona aduocati: ergo tene primam solutionem quod valeat licet rescindatur pro resti. in integrum. Sed contra. predicta instatur de. l. si pteroz. s. marcellus. ff. de iudic. glof. fatetur. contrarium quod ubi per dolum aduersarij litigantis aduocatus est corruptus sententia non valet ipso iure. quod intelligere nota. in dicto. s. marcellus. Item oppo. videretur quod non habeat locum restitutio in integrum si competat de dolo. l. eleganter. s. dolo malo. si procura. ff. de dolo. solu. gloss. et bene quod restitutio in integrum competat vt causa restituetur: ita habet locum hec. l. que supra dicitur. sed actio de dote competat ad expensas et alia damna. vt in contrario. Quero. nunquid si probata est peccacione contra aduocatum coipso visis actis acritatis contra aduocatum debeat rescindi sententia contra partem lata per peccacionem aduocati. dicit quod no. arg. si vereris. j. de fide instrum. et facit quod res inter alios acta etc. Dicitur hic quod non probans videtur calumniari. text. videretur in contrarium. ff. ad turpil. l. i. s. j. solu. glo. quod ubi loquitur in casibus specialibus. solutio gloss. non est bona. Nam minus restringit illam. l. vnde dicitur fm. per. quod quando queritur nunquid ille qui non probat sic succubit presumitur habuisse istam causam litigandis: tunc non est dubium quod sic. hinc est quod fir. co demnatio expen. nisi iusta causa ignorantie vel absentie hoc excuset. vt. l. propterandum. s. sin autem aliterur. j. de iudic. et in aut. generaliter. s. de episc. et cler. l. quosuisdum. s. etiam. de leg. ij. hinc est quod pro sententia semper presumat sita iusta: et per consequens

Alto. et an ille qui pro parte est condempnatus et parte abso- luitur an de- uoluar tota causam ad iudicem appellatio- nis. etc. per hic quod non per. l. circa. ff. de inoff. test. extra tenet Bart. que vide in c. j. s. incip. cu predicta examinat. 2. Ind. bary bar.

Incumbens p[ro]curat[ur] habuisse in ius
tam causam: facti ad hoc. l. herentius. 1
§. cala. r. l. no. ff. de iur. iur. quadoq[ue]
queritur nunquid qui probat et sic
succumbit videatur calumniator: et
tunc dicitur ipse quod non. Casus est
in dicta. l. §. ff. Et ad hanc. l. respon
deo quod quadoq[ue] iudex in sententia
sua exprimit non probantem fuisse ca
lumniatum: quandoq[ue] hoc non expr
mitur: primo casu succumbens: quia
non probavit videtur quod calumnia
tor. secundo casu non: vt dicto. §. ff. qui
probat secunda. r. maxime verum vbi
esset p[ro]curat[ur] sacramentum calunie
vt in aut. de iudi. §. oportet. col. vij. r.
quod ibi no. in glo. nam illa gloss. que
tenet quod nunq[ue] fit cōdemnatio ex
pensarum. vbi est p[ro]curat[ur] sacramen
tum calumnie quod verum sit verū. 3
vide quod non. per l. y. in aut. genera
liter. §. de episco. r. deri. Barto.

1 Aduocatus qui habet officium
in ciuitate nō pot[est] exire extra ciuitate.
2 Qui habet salarium a republica non
pot[est] esse aduocatus cōtra republicā. 1

Qui necessario.
hic fuit punctus in pri
ma parte breuiter dicit. 3
Qui ad magistratū assu
mitur extra eum non pot[est] vagari r.
in eo nō pot[est] aduocationis officium exer
cere p[ro]terq[ue] contra rempublicā. h. d.

1 C. Not. ex hac. l. et nene uenti quod
aduocatus qui habet aliquod offi
cium in ciuitate non pot[est] ire extra
ciuitatem. C. Secundo no. quod po
t[est] esse aduocatus p[ro]terq[ue] contra
rempublicam. Et quo habes t[er]q[ue] qui
salarium habet ex republica non des
bet esse aduocatus contra rempubli
cā. Et sic facit quod doctores huius
ciuitatis salariati nō possunt esse ad
uocati contra rempublicam huius ci
uitatis r.

1 C. Secun
do. not. vii
de in. c. ff.
de postul.
vbi allega
uit istud di
cū r. tenet
cōtra. An
dreas bar
ba.
2 Andreas
Bonate.
3 C. Licet. 1
Hic ad
illud reit. 2
Seli. l. c. ex
litteris. col.
ff. de testib.
tu. r. Ro.
de ff. c. xvij.
alias. xvij.
col. iij. et
Arc. l. iij.

Equis. Aduocati non
sunt esse sus
ceptores collectarum volens
res neq[ue] in ius. h. d. r.
Aliud est esse ex aliquo. aliud est
occasione.

Salarium que hodie percipiunt aduo
cati a clientulis succedit loco salarii b
publici: r. in eo restantur.
Assesores quod acquirunt: est quasi
castrensē pecuniam.

Qritui. Qd ad
uocari q[ue]
ritur aduocatione vel
cuius occasione quasi ca
strensē pecuniam. repu

tatur. h. d. C. Not. primo quod dixi in summaris:
C. Not. differentia t[er]q[ue] aliud est esse ex aliquo: aliud
eius occasione. dixi vobis in l. nō dubium. §. de legi.
C. Not. etiam gloss. hic qd salaria q[ue] hodie percipi
unt aduocati a clientulis succedunt loco salari
orum que olim percipiebantur a publico. r. sic pos
terit testari r. facere omnia. C. Nota etia[m] ex ista glo.
qd eo qd dicit de iudicibus communis B. Bononi. qd
illud t[er] quod assesores acquirunt est quasi castrensē.
simile in. d. l. velur. §. de assesoribus r.

Dicquid. concessa p[ro] ad alios
per superiorem generalib[us] verbis tra[n]s
ferri. h. d. simile facit papa Bonifacius
qui p[ri]uilegia concessa fratribus mino
ribus r. predicatoibus concessit fratribus heremi
tarum sancti Augustini.

Aduocati nō p[ro]t[est] co[n]t[ra] ad munera personalia.
Aduocatus pot[est] cogi suscipere delegationem.
Aduocatus non debet exercere officium aduocato
ris in alio loco.

Sancimus. Aduocatus nullum
mun[us] personale de
bet inungi nisi necessitas iudicandi solu
uendi seu arbitrandi. hoc dicit. C. No.
v. mo. t[er] quod aduocati non possunt cogi
ad munera personalia. C. Nota t[er] quod pot[est] cogi
suscipere arbitrium hoc est delegationem. Et idē
dico de consilio: vt not. ff. de p[ro]f. sac. r. primo. l. ff.
C. No. illud quod dicit in eo dicitur loco r. q[ue] ad
questionem facit q[ue] aduocatus non debeat aduoca
tionis officium exercere in alio loco de quo not. in. l.
fed. r. he. §. non solum. de p[ro]cur. Sequitur. l. si idem.
que. l. idem dicit quod. l. quicquid. §. eo. r.

Conaduocatio. Officiū ad
uocati fidi li
berat a conditione curiali: nec enim deces
sero aduocatus sed aduocatorum officio
pot[est]ur r. quod lucrabitur quasi castrensē rep[er]tas
bitur. h. d. breuiter ista lex.

Si quis de togatis. Si
adu
uocatus ad vnum officium assumitur
eo finito pot[est] officium aduocationis
reintegrare. h. d. r.

Inos. Quando in officio cui vn
cōsuevit p[ro]esse plures sunt
vel eliguntur quilibet illorum illis p[ri]u
uilegia videntur quibus illi solus v[er]ba
tur. h. d. r. e. notabilis casus. C. Quid
de salario an habebit quilibet tantū. de hoc habes
casum. r. titu. §. l. restituende. quod. debet diuisi[m]iter
eos equaliter r.

Nemini licere. Sub colore
assidendi p[ro]u
hibitus in consilium non debet assumi.
Item nullus in aduocatorum collegiū
assumatur nisi prius fuerit probatus
eum non esse coartat[ur] conditione astricturn r. doctoy
tum iuramento fuerit approbatus filius aduocato
rum his quisunt vltra numerū in subrogatione p[ro]u
ponendis. hoc dicit. p[ri]ma pars huius legis facit

ad questio. Statutum est hic q[ue] hic fuerit affectus
non possit assidere hinc vsq[ue] ad quinq[ue] annos: p[ro]p[ter]
aliquē que sub nomine affectus retinere nō poterat
retinebat sub nomine consilij. certe h[ic] est arg. q[ue]
fit prohibitorium r.

Non aliter. Nota hunc casum. r. not. hic
ter. probandi negatina q[ue] ali
quis non est curialis vel coartat[ur] quia curialis vel
coartat[ur] hoc dicitur quod ipse non est de eis: qd est
optimum ad probandum quod quis non sit de col
legio r. familia. facit ad hoc. l. nullus. ff. de omni agro
deser. r. facit quod dixi in. l. hoc iure. ff. de verbo. obli
ga. C. Secundo no. quod doctoy creditur de schola
ri suo.

Ancinus. Officiū aduocati fidi
durat biennio. hoc vult
ffa. l. r.

Restituen. Ex isto p[ri]ncipio.
qd nomina conu
qui sunt de collegio debet scribi in mat
ricula: r. quod matricula probat eos
esse de collegio. ad qd facit. ff. de agen
in re. l. matriculam lib. r. quod intelligit verum si ex
erceant ea que pertinent ad matriculam seu ad illō
collegium: alias seu. l. qui p[ro]teru. §. de sa. san. ecc.
de testa. mill. l. scriuarios. facit. ff. de testa. mill. l. pe.
C. No. istud ver. hereditibus. ad. q. quando officialis
decedit officio durante. vtrum heredes debeat ha
bere salarium p[ro] toto tempore. de quo videbitis. ff.
col. post duos r.

Aduocati. Breuiter dicit quod
aduocati dicitur ita
in legibus militare sicut milites annis
r. magis sunt necessarii republice qua[m]
milites r.

Restituen. Breuiter dicit. si offi
cialis decedit intra annum heredes ei
debent habere salarium illius anni: qd
no. ad materiam huius. l. tangit gloss. in
l. §. diuus. de varijs r. p[ro]cur. cog.

Abemus. Nota qualiter probat
quem non esse coartat[ur]
dixi supra eodem. l. nemini. Non habetis
hic alia r.

C. De aduocatis diuersi iudicium.
Rubrica.

C. In quo differat hic titulus a precedenti. dicit vt in
gloss. r.

Segregationem. No
t[est] qui
deposuit aduocationis officium
est in dignitate: r. appellatur clas
sissimus. r. ex hoc apparet quod
non debet roqueri tanquam ha
bens dignitatem: r. debet surame
tum iuri ad eum tanquam ad egrégiam personā.

Audabile. Nota istud p[ri]ncipium
p[ro] arcanis.

Restituen. Nota hunc casum. r. not. hic
ter. probandi negatina q[ue] ali
quis non est curialis vel coartat[ur] quia curialis vel
coartat[ur] hoc dicitur quod ipse non est de eis: qd est
optimum ad probandum quod quis non sit de col
legio r. familia. facit ad hoc. l. nullus. ff. de omni agro
deser. r. facit quod dixi in. l. hoc iure. ff. de verbo. obli
ga. C. Secundo no. quod doctoy creditur de schola
ri suo.

Restituen. Nota hunc casum. r. not. hic
ter. probandi negatina q[ue] ali
quis non est curialis vel coartat[ur] quia curialis vel
coartat[ur] hoc dicitur quod ipse non est de eis: qd est
optimum ad probandum quod quis non sit de col
legio r. familia. facit ad hoc. l. nullus. ff. de omni agro
deser. r. facit quod dixi in. l. hoc iure. ff. de verbo. obli
ga. C. Secundo no. quod doctoy creditur de schola
ri suo.

Restituen. Nota hunc casum. r. not. hic
ter. probandi negatina q[ue] ali
quis non est curialis vel coartat[ur] quia curialis vel
coartat[ur] hoc dicitur quod ipse non est de eis: qd est
optimum ad probandum quod quis non sit de col
legio r. familia. facit ad hoc. l. nullus. ff. de omni agro
deser. r. facit quod dixi in. l. hoc iure. ff. de verbo. obli
ga. C. Secundo no. quod doctoy creditur de schola
ri suo.

Restituen. Nota hunc casum. r. not. hic
ter. probandi negatina q[ue] ali
quis non est curialis vel coartat[ur] quia curialis vel
coartat[ur] hoc dicitur quod ipse non est de eis: qd est
optimum ad probandum quod quis non sit de col
legio r. familia. facit ad hoc. l. nullus. ff. de omni agro
deser. r. facit quod dixi in. l. hoc iure. ff. de verbo. obli
ga. C. Secundo no. quod doctoy creditur de schola
ri suo.

Restituen. Nota hunc casum. r. not. hic
ter. probandi negatina q[ue] ali
quis non est curialis vel coartat[ur] quia curialis vel
coartat[ur] hoc dicitur quod ipse non est de eis: qd est
optimum ad probandum quod quis non sit de col
legio r. familia. facit ad hoc. l. nullus. ff. de omni agro
deser. r. facit quod dixi in. l. hoc iure. ff. de verbo. obli
ga. C. Secundo no. quod doctoy creditur de schola
ri suo.

Restituen. Nota hunc casum. r. not. hic
ter. probandi negatina q[ue] ali
quis non est curialis vel coartat[ur] quia curialis vel
coartat[ur] hoc dicitur quod ipse non est de eis: qd est
optimum ad probandum quod quis non sit de col
legio r. familia. facit ad hoc. l. nullus. ff. de omni agro
deser. r. facit quod dixi in. l. hoc iure. ff. de verbo. obli
ga. C. Secundo no. quod doctoy creditur de schola
ri suo.

C. De errore aduocatorum. Rubrica.

Restituen. Breuiter dicit q[ue]
aduocatus dicit
parte presente videtur ipsa
pars dicere. h. d. Quero quo ad quid
habeatur perinde acti pars diceret
Rn. quoad partis reuocatiū m. vii si
vult reuocare dicit aduocari pot[est] r.
uocari sicut suū p[ro]p[ri]o errore vt vide
bitis in. l. §. i. eod. Quero aduocar
cois iudice loquitur literaliter: dicitur
est idiota v[er]ū dicitur aduocari p[ro]u
dicit sibi: certe nō ideo gl. hic dicit sup
verbo p[ro]sentibus r. intelligentib[us]. vide
gl. certe istud dicit[ur] glo. est v[er]ū dicit[ur] cā
de consti.

Andreas
Poma.
C. Sugge
stionem. vi
de p[ro]curat[ur]
similia per
Fell. in. c. q[ue]
in ecclesia
r. cor. r. r.
de consti.

- a **C** Infamia. An appellacione in fame veniat infamia iuris vel facti vide quod habetur in c. super his de pena.
- b **C** Causa malefici. Adde. c. super his. r. qd ibi. Inno. 2. c. de pe.
- c **C** Infamia. Alter a cur. **E** x quibus causis infamia irrogatur. Rubrica.

C Continua istam rubricam sic. quia in infamiam quis repellitur a postulando. Ideo post tractatum de aduocatis ponit tractatum ex quibus causis infamia irrogatur. Rubrica.

C Continua istam rubricam sic. quia in infamiam quis repellitur a postulando. Ideo post tractatum de aduocatis ponit tractatum ex quibus causis infamia irrogatur. Rubrica.

- 1 **D**issio in carcerem quando infamet.
- 2 **F**ama quid sit.
- 3 **I**nfamia quid sit.

Namie. Dissus in carceres vel vincularis causa malefici inquirere non est infamia. h. d. **C** p. r. videt t. p. missio in carcerem infamatur. cur. pena damnatio nis in metallis. ar. ul. feruus. f. de pe. Sol. intelligit hic de eo qui ad postus in carcerem causa malefici inquirere non est infamia. na si esset missus causa pene r. perpetui carceris tunc esset infamis.

C Circa hanc l. querit gl. quid est infamia: Ad hoc v. sciamus quid est infamia. primo ops referre quid est fama. r. lex t. dicit. fama est illese dignitatis status legibus r. moribus copio barus. v. l. cognomus. de var. r. extrator. cogit. Infamia est lese dignitatis ista tus legibus r. moribus reprobarus. unde quando vita r. status alicuius est reprobarus legibus r. moribus: tunc iste est infamis: q. infamia ex multis causis contingit: vt videbitis. in hoc r. r. ff. eo. per totum titulum r.

Neq. furti. Damnatusey edicto de publicanis non est infamis. h. d. **C** p. r. de fur. l. etiam. So. duobus modis. **E** lmo modo quod hic non contrectauit iniurio domino. s. volens soluit: licet plus debito: vlt. aliter etiam si eo iniurio contrectauerit vel per vim abstrulerit: feroz quod esset infamis si esset furti accusatus vel vi bonum raptorum. secus si ageret ex edicto illo de publicanis r.

Judex causa cognita vsq. ad finem potest penam minuire.

Judex ex causa post finem potest penam transmutare in grauiorem.

Judex non potest etiam si ipsi constaret condemnatum non culpabile: finiam ipsam tollere sed rescribit p. n. c. p. i.

Pena diminuta an dicat cu infamia dispensatum.

Judex ex causa minuit infamiam.

Infamie effectus multiplex.

Cause, ppter quas pena auget vel minui possit.

Et si seuerior. Ita. l. hys forte mazer. l. r. dicit. si pena ca cognita minuat infamia vt esse remissa. h. d. **C** p. r. q. dicit in summario. Circa hac l. pmo videnda sunt ex epla que ponunt in gl. super r. bo. certis rationibus q. est clara. **C** t. v. t. p. d. y. l. mag. ad qua recitanda debent scire q. in hac l. vno dicit. pmo q. iudex potest minuire pena. s. d. q. pena minuita vt cu infamia dispensari. **C** t. v. t. p. d. y. l. mag. ad op. in fl. q. d. iudex in p. n. r. ideo plus recitabo si. gl. **C** p. r. q. iudex minuire non possit pena q. non est in arbitrio h. in l. p. r. e. vt. l. i. ff. ad tur. r. l. ordme. ff. ad m. i. **S**o. ca cognita potest pena minuire an finis vt b. post finem aut no vt in p. n. s. **C** t. v. t. p. d. y. l. mag. ad op. in fl. q. d. iudex potest minuire. vt. l. i. l. l. c. i. s. ff. de of. q. post finem possit minuire. vt. l. i. l. l. c. i. s. ff. de of.

causis infamia irrogatur.

- 2 **p**resid. **T** Solu. ibi loquitur in mulctra. hic in pena.
- C** Item contra hoc op. et videtur quod etiam pena possit mutare. v. l. i. c. i. n. q. f. de ser. fug. et. l. i. quis
- 3 **i**d quod. ff. de iur. i. s. i. d. **T** Solu. post. sententiam
- a **n**on potest minuire penam sed ex causa potest eam
- 4 **t**ransmutare in grauiorem penam. **T** plus dico quod etiam si liqueret iudici post sententiam condemnatum non esse culpabilem non potest sententiam tollere. v. l. i. in fin. ff. de questio. sed debet ad superiorem remittere. vt ibi plene dicitur hoc circa p. n. c. p. i. **E**t ex predictis potes colligere distinctione perire. **C** t. v. t. p. d. y. l. mag. ad op. in fl. q. d. iudex potest minuire penam de l. i. s. ff. ad turp. l. i. c. i. n. q. f. de ser. fug. et. l. i. quis
- 5 **v**idetur **T** dispensatum cum infamia. penam. **T** plus dico quod etiam si liqueret iudici post sententiam condemnatum non esse culpabilem non potest sententiam tollere. v. l. i. in fin. ff. de questio. sed debet ad superiorem remittere. vt ibi plene dicitur hoc circa p. n. c. p. i. **E**t ex predictis potes colligere distinctione perire. **C** t. v. t. p. d. y. l. mag. ad op. in fl. q. d. iudex potest minuire penam de l. i. s. ff. ad turp. l. i. c. i. n. q. f. de ser. fug. et. l. i. quis

C Item contra hoc op. et videtur quod etiam pena possit mutare. v. l. i. c. i. n. q. f. de ser. fug. et. l. i. quis id quod. ff. de iur. i. s. i. d. **T** Solu. post. sententiam non potest minuire penam sed ex causa potest eam transmutare in grauiorem penam. **T** plus dico quod etiam si liqueret iudici post sententiam condemnatum non esse culpabilem non potest sententiam tollere. v. l. i. in fin. ff. de questio. sed debet ad superiorem remittere. vt ibi plene dicitur hoc circa p. n. c. p. i. **E**t ex predictis potes colligere distinctione perire. **C** t. v. t. p. d. y. l. mag. ad op. in fl. q. d. iudex potest minuire penam de l. i. s. ff. ad turp. l. i. c. i. n. q. f. de ser. fug. et. l. i. quis

Et si seuerior. Ad euidetiam est sciendum qd est fama. et de hoc est. vt. in l. cognomus. num. s. c. l. i. m. r. de var. et extrator. cog. **C** Item est sciendum quid est infamia. na est p. n. c. p. i. fame. gl. r. i. g. i. n. l. i. s. eo. **C** Item est sciendum quod quadruplex est infamia. dicitur est q. p. n. c. p. i. palter et duplex. l. i. n. i. u. r. i. a. r. a. c. t. i. **C** Item quadruplex est effectus infamie. caduerre quia effectus infamie videt esse multiplex. vt. in l. i. s. per totum. ff. eo. r. de poss. t. l. i. s. remouet. **I**tem effectus infamie facti. gl. dicit communiter quod est duplex. repellit enim a dignitate r. a querela. videbitis no. in l. nullam. j. eodem r. no. in l. i. s. ff. eo. titu. verum est quod glo. alibi tangunt alium effectum. videlicet effectum relictionem ferendi circa quem effectum glo. variant. Nam in l. callius longinus. ff. de s. n. a. r. o. t. e. n. e. n. t. v. n. i. r. l. i. s. de sun. r. i. n. i. d. i. e. v. t. i. b. i. p. e. r. d. e. c. t. **I**tem sciendum est quod infamia habet sepe querela criminis ex quo quis damnatur. **C** Item est sciendum quod ex causa iudex potest auerere r. minuire penam. laur. facta. s. ff. de pe. l. que dam. eo. s. i. n. i. n. l. i. q. d. ergo. s. pena grauior. ff. eo.

Et si seuerior. Ad euidetiam est sciendum qd est fama. et de hoc est. vt. in l. cognomus. num. s. c. l. i. m. r. de var. et extrator. cog. **C** Item est sciendum quid est infamia. na est p. n. c. p. i. fame. gl. r. i. g. i. n. l. i. s. eo. **C** Item est sciendum quod quadruplex est infamia. dicitur est q. p. n. c. p. i. palter et duplex. l. i. n. i. u. r. i. a. r. a. c. t. i. **C** Item quadruplex est effectus infamie. caduerre quia effectus infamie videt esse multiplex. vt. in l. i. s. per totum. ff. eo. r. de poss. t. l. i. s. remouet. **I**tem effectus infamie facti. gl. dicit communiter quod est duplex. repellit enim a dignitate r. a querela. videbitis no. in l. nullam. j. eodem r. no. in l. i. s. ff. eo. titu. verum est quod glo. alibi tangunt alium effectum. videlicet effectum relictionem ferendi circa quem effectum glo. variant. Nam in l. callius longinus. ff. de s. n. a. r. o. t. e. n. e. n. t. v. n. i. r. l. i. s. de sun. r. i. n. i. d. i. e. v. t. i. b. i. p. e. r. d. e. c. t. **I**tem sciendum est quod infamia habet sepe querela criminis ex quo quis damnatur. **C** Item est sciendum quod ex causa iudex potest auerere r. minuire penam. laur. facta. s. ff. de pe. l. que dam. eo. s. i. n. i. n. l. i. q. d. ergo. s. pena grauior. ff. eo.

causis infamia irrogatur.

- not. per Bartol. in l. omnes pepuli. in. v. q. p. n. c. p. i. ff. de iust. et iure.
- B** dicit quod sante statuto qui occidit occidat deo bet intelligi dolo. pau. de ca. vbi dicit plures iussisse. et Bal. con. c. c. c. v. i. j. p. i. m. o. l. b.

C dem. omnia tamen ista debent fieri cause cognitione. vt. i. videbitis. h. i. s. p. i. s. i. s. l. n. o. s. t. r. a. h. o. c. d. i. c. i. t. **E** t. i. b. i. i. n. d. e. x. c. i. i. cause cognitione imponit penam nisi noxiem damnatus non remanet infamis quia videtur transactum super infamia. hoc dicit secundum glo. que glo. incipit. pone exemplum ponit casum in l. i. **C** p. r. de i. n. i. u. r. i. a. r. a. c. t. i. s. l. e. m. e. s. e. c. l. a. r. i. s. s. i. m. u. m. c. o. t. r. a. d. e. l. a. p. r. o. s. r. e. s. s. e. d. e. e. p. i. s. t. e. d. e. s. o. l. q. u. o. d. h. i. c. p. o. n. i. t. t. u. r. i. n. p. r. o. p. r. i. e. **C** Item oppo. dicitur quod iudex potest minuire penam de l. i. s. ff. ad turp. l. i. c. i. n. q. f. de ser. fug. et. l. i. quis

C dem. omnia tamen ista debent fieri cause cognitione. vt. i. videbitis. h. i. s. p. i. s. i. s. l. n. o. s. t. r. a. h. o. c. d. i. c. i. t. **E** t. i. b. i. i. n. d. e. x. c. i. i. cause cognitione imponit penam nisi noxiem damnatus non remanet infamis quia videtur transactum super infamia. hoc dicit secundum glo. que glo. incipit. pone exemplum ponit casum in l. i. **C** p. r. de i. n. i. u. r. i. a. r. a. c. t. i. s. l. e. m. e. s. e. c. l. a. r. i. s. s. i. m. u. m. c. o. t. r. a. d. e. l. a. p. r. o. s. r. e. s. s. e. d. e. e. p. i. s. t. e. d. e. s. o. l. q. u. o. d. h. i. c. p. o. n. i. t. t. u. r. i. n. p. r. o. p. r. i. e. **C** Item oppo. dicitur quod iudex potest minuire penam de l. i. s. ff. ad turp. l. i. c. i. n. q. f. de ser. fug. et. l. i. quis

C dem. omnia tamen ista debent fieri cause cognitione. vt. i. videbitis. h. i. s. p. i. s. i. s. l. n. o. s. t. r. a. h. o. c. d. i. c. i. t. **E** t. i. b. i. i. n. d. e. x. c. i. i. cause cognitione imponit penam nisi noxiem damnatus non remanet infamis quia videtur transactum super infamia. hoc dicit secundum glo. que glo. incipit. pone exemplum ponit casum in l. i. **C** p. r. de i. n. i. u. r. i. a. r. a. c. t. i. s. l. e. m. e. s. e. c. l. a. r. i. s. s. i. m. u. m. c. o. t. r. a. d. e. l. a. p. r. o. s. r. e. s. s. e. d. e. e. p. i. s. t. e. d. e. s. o. l. q. u. o. d. h. i. c. p. o. n. i. t. t. u. r. i. n. p. r. o. p. r. i. e. **C** Item oppo. dicitur quod iudex potest minuire penam de l. i. s. ff. ad turp. l. i. c. i. n. q. f. de ser. fug. et. l. i. quis

causis infamia irrogatur.

videtur transactum super infamia: quia pena non videtur in ducere premium. vt. l. relega. §. fin. de interdi. et leg. facit quod not. in l. i. h. uere hereditaria. ff. de nego. gest. si autē imponitur propter hereditaria delinquens. quod est licitum. vt. l. aut facta. §. p. allega. et tunc videtur transactum super infamia: ita potest in relligi. l. sequens. fin. vnum intellectum. Secundo casu videtur quod aut sine cause cognitione et tunc remanet in famia. vt. l. diuisio. ff. de iniur. aut cum cause cognitione. et tunc glo. in d. §. pena grauior. dicit quod videtur esse transactum super infamia. Ultramoneta. redarguant dictum gl. Nam non sequitur ad minus notari: et pene remotio infamie. sufficit enim in pau. vt. l. ruroi. ff. de nego. gest. Et unde dicitur ipsi quod quando cum cause cognitione minuitur pena. aut in sententia apparet iudicem voluisse dispensare super infamia. aut non. primo casu non remanet infamia vt hic. secundo casu sic tenent glo. secundum do. Jaco. quod. cum infamia veniat vt sequela criminis vbi dispensatum est super crimine minoando penam cum cause cognitione videtur esse dispensatum super infamia secundum dominum Jacob. quia quod iuris est in principali est in accessorio. Et contra predicta oppo. de. l. i. ff. de aboli. Solu. vt in glo. dixi quod iudex potest augere et minuere penam. cum cause cognitione. quid versetur circa cause cognitione et que sunt cause propter quas pena potest minui vel auferri. glo. que incipit pone exemplum enumerat plures causas quibus pena potest minui ratione etatis. vt. l. ij. de ter. mo. l. aut iustum. ff. de mis. alios casus dicit in glo. Item adde ad gl. propter nobilitatem per sonae. l. pedius. de incen. rui. nau. l. ij. circa fi. §. de sum. tri. et sic. et hoc in casibus in quibus ea minuitur. et cause quibus augetur sunt due primis scilicet. vt atrocitas delicti. vt. l. que dam. de pe. Itē frequentia delictorum. vt. d. l. aut facta. in glo. que incipit cum et in ibi sequela. Intellege. Per. et. Y. hic in lec. qd pena minuitur quamuis cum cause cognitione nunquam conferret famiam nisi ex tenore sententie appareat iudices hoc velle. Ego puto quod si iudex non expressisset causam in sententia quare hoc minus fuisset potest tantum haberi recursum ad iudicem quod declarat causam ex qua dicit se causa cognita fecisse. Pro hoc induco primo dicti Jac. de arc. in l. qui testamentum. ff. de exca. tur. vbi tenet quod si de cetero aliter non apparet iudex interpretatur verba dubia sententie vt. lab. executione. ff. de appel. Sed pro dicit ergo Jac. induco gl. expressam in l. sed et si seuerior. ff. de euectionibus. Fran. sigri.

S i possidonium. Ita dicitur in glo. dupliciter. et quare hoc fit videbitis et secundum vtraque lectu. h. d. vbi pena est aucta vel minuita cum cause cognitione videtur esse transactum super infamia. h. d. C. oppo. et videtur quod fit superflua per l. precedentem. huius timore variata est lectu. habet los. stre. C. primo legitur quod lex. §. proxima. habet los. cum vbi pena est diminuta cum cause cognitione hoc habeat locum vbi est aucta. et tunc ista verba relegas tum et damnatum pronuntur impiope. glo. reprobaunt hanc lectu. tanquam non habentem vim littere: quia ista verba possunt stare proprie. vnde tenet alia lectu. et dicit quod non est superflua. quia lex peccet dens loquitur in remora ab ordine hanc in relegato. prima lectura videtur ad herere. et ibi seueritas. et. C. item oppo. dicitur quod videtur transactum super infamia contra transactio in criminibus non in gerentibus penam sanguinis non valet vt. l. transigere. §. de transacionibus. solu. q. facta a parte non sed facta a iudice valet. vt. hic. et.

D e iniuria est infamis. hoc dicit. habes ff. eodem. l. prima damnatus ad tepus in opus publicum finito tempore remanet infamis. h. d. C. oppo. de. l. ij. ff. de penis. Soli ibi damnatur in opus publicum perpetuum. hic ad tenuis. C. Quaro que est differentia inter damnatum in opus publicum et damnatum in metallum. vide glo. tuam que est clara.

D e iniuria est infamis. hoc dicit. habes ff. eodem. l. prima damnatus ad tepus in opus publicum finito tempore remanet infamis. h. d. C. oppo. de. l. ij. ff. de penis. Soli ibi damnatur in opus publicum perpetuum. hic ad tenuis. C. Quaro que est differentia inter damnatum in opus publicum et damnatum in metallum. vide glo. tuam que est clara.

S i possidonium. Ita dicitur in glo. dupliciter. et quare hoc fit videbitis et secundum vtraque lectu. h. d. vbi pena est aucta vel minuita cum cause cognitione videtur esse transactum super infamia. h. d. C. oppo. et videtur quod fit superflua per l. precedentem. huius timore variata est lectu. habet los. stre. C. primo legitur quod lex. §. proxima. habet los. cum vbi pena est diminuta cum cause cognitione hoc habeat locum vbi est aucta. et tunc ista verba relegas tum et damnatum pronuntur impiope. glo. reprobaunt hanc lectu. tanquam non habentem vim littere: quia ista verba possunt stare proprie. vnde tenet alia lectu. et dicit quod non est superflua. quia lex peccet dens loquitur in remora ab ordine hanc in relegato. prima lectura videtur ad herere. et ibi seueritas. et. C. item oppo. dicitur quod videtur transactum super infamia contra transactio in criminibus non in gerentibus penam sanguinis non valet vt. l. transigere. §. de transacionibus. solu. q. facta a parte non sed facta a iudice valet. vt. hic. et.

S i possidonium. Ita dicitur in glo. dupliciter. et quare hoc fit videbitis et secundum vtraque lectu. h. d. vbi pena est aucta vel minuita cum cause cognitione videtur esse transactum super infamia. h. d. C. oppo. et videtur quod fit superflua per l. precedentem. huius timore variata est lectu. habet los. stre. C. primo legitur quod lex. §. proxima. habet los. cum vbi pena est diminuta cum cause cognitione hoc habeat locum vbi est aucta. et tunc ista verba relegas tum et damnatum pronuntur impiope. glo. reprobaunt hanc lectu. tanquam non habentem vim littere: quia ista verba possunt stare proprie. vnde tenet alia lectu. et dicit quod non est superflua. quia lex peccet dens loquitur in remora ab ordine hanc in relegato. prima lectura videtur ad herere. et ibi seueritas. et. C. item oppo. dicitur quod videtur transactum super infamia contra transactio in criminibus non in gerentibus penam sanguinis non valet vt. l. transigere. §. de transacionibus. solu. q. facta a parte non sed facta a iudice valet. vt. hic. et.

D e iniuria est infamis. hoc dicit. habes ff. eodem. l. prima damnatus ad tepus in opus publicum finito tempore remanet infamis. h. d. C. oppo. de. l. ij. ff. de penis. Soli ibi damnatur in opus publicum perpetuum. hic ad tenuis. C. Quaro que est differentia inter damnatum in opus publicum et damnatum in metallum. vide glo. tuam que est clara.

D e iniuria est infamis. hoc dicit. habes ff. eodem. l. prima damnatus ad tepus in opus publicum finito tempore remanet infamis. h. d. C. oppo. de. l. ij. ff. de penis. Soli ibi damnatur in opus publicum perpetuum. hic ad tenuis. C. Quaro que est differentia inter damnatum in opus publicum et damnatum in metallum. vide glo. tuam que est clara.

S i possidonium. Ita dicitur in glo. dupliciter. et quare hoc fit videbitis et secundum vtraque lectu. h. d. vbi pena est aucta vel minuita cum cause cognitione videtur esse transactum super infamia. h. d. C. oppo. et videtur quod fit superflua per l. precedentem. huius timore variata est lectu. habet los. stre. C. primo legitur quod lex. §. proxima. habet los. cum vbi pena est diminuta cum cause cognitione hoc habeat locum vbi est aucta. et tunc ista verba relegas tum et damnatum pronuntur impiope. glo. reprobaunt hanc lectu. tanquam non habentem vim littere: quia ista verba possunt stare proprie. vnde tenet alia lectu. et dicit quod non est superflua. quia lex peccet dens loquitur in remora ab ordine hanc in relegato. prima lectura videtur ad herere. et ibi seueritas. et. C. item oppo. dicitur quod videtur transactum super infamia contra transactio in criminibus non in gerentibus penam sanguinis non valet vt. l. transigere. §. de transacionibus. solu. q. facta a parte non sed facta a iudice valet. vt. hic. et.

qđ non per hanc. l. p. l. generi. de publi. iud. glo. oēs determinat contrarium per. l. i. ff. eo. de fur. l. non pos. test. nec ob. l. generi. quia ibi est speciale in focero. nec obstat hęc. l. quia hic in fine non fuit cōuent. actione furti sed certi condicione vel alia actione. et hęc est vera. et tenent hanc licet glo. det plures solutiones et. Barto.

S i furti. Condemnatus actio de furti efficitur infamis. Sed condemnatus alia condicione non infamatur. hoc dicit fin. verum intellectum glo. C. No. quod dixi in sumario. C. oppo. contra. l. nostram de. l. non potest. ff. de fur. huius timore est facta gloss. ma. et pro huius fol. glo. dar plures sol. illa est vera que est tertia glo. dicit ergo quod hic non fuit condemnatus actione furti. ff. condi. certi generali. hanc tenet glo. ex qua solu. no. quod condemnatus certi condicione non efficitur in famis vt. l. cessat. ff. de actio. et obligat. et infert argu. quod condemnatus ex forma status vel per inquisitionem cum ex status oriatur condicio et. l. no. efficitur infamis. q. habetis in. l. i. §. p. ff. de suspe. tu. et. hoc tenet in. d. l. cessat.

D e iniuria est infamis. hoc dicit. habes ff. eodem. l. prima damnatus ad tepus in opus publicum finito tempore remanet infamis. h. d. C. oppo. de. l. ij. ff. de penis. Soli ibi damnatur in opus publicum perpetuum. hic ad tenuis. C. Quaro que est differentia inter damnatum in opus publicum et damnatum in metallum. vide glo. tuam que est clara.

D e iniuria est infamis. hoc dicit. habes ff. eodem. l. prima damnatus ad tepus in opus publicum finito tempore remanet infamis. h. d. C. oppo. de. l. ij. ff. de penis. Soli ibi damnatur in opus publicum perpetuum. hic ad tenuis. C. Quaro que est differentia inter damnatum in opus publicum et damnatum in metallum. vide glo. tuam que est clara.

S i furti. Condemnatus actio de furti efficitur infamis. Sed condemnatus alia condicione non infamatur. hoc dicit fin. verum intellectum glo. C. No. quod dixi in sumario. C. oppo. contra. l. nostram de. l. non potest. ff. de fur. huius timore est facta gloss. ma. et pro huius fol. glo. dar plures sol. illa est vera que est tertia glo. dicit ergo quod hic non fuit condemnatus actione furti. ff. condi. certi generali. hanc tenet glo. ex qua solu. no. quod condemnatus certi condicione non efficitur in famis vt. l. cessat. ff. de actio. et obligat. et infert argu. quod condemnatus ex forma status vel per inquisitionem cum ex status oriatur condicio et. l. no. efficitur infamis. q. habetis in. l. i. §. p. ff. de suspe. tu. et. hoc tenet in. d. l. cessat.

S i furti. Condemnatus actio de furti efficitur infamis. Sed condemnatus alia condicione non infamatur. hoc dicit fin. verum intellectum glo. C. No. quod dixi in sumario. C. oppo. contra. l. nostram de. l. non potest. ff. de fur. huius timore est facta gloss. ma. et pro huius fol. glo. dar plures sol. illa est vera que est tertia glo. dicit ergo quod hic non fuit condemnatus actione furti. ff. condi. certi generali. hanc tenet glo. ex qua solu. no. quod condemnatus certi condicione non efficitur in famis vt. l. cessat. ff. de actio. et obligat. et infert argu. quod condemnatus ex forma status vel per inquisitionem cum ex status oriatur condicio et. l. no. efficitur infamis. q. habetis in. l. i. §. p. ff. de suspe. tu. et. hoc tenet in. d. l. cessat.

S i furti. Condemnatus actio de furti efficitur infamis. Sed condemnatus alia condicione non infamatur. hoc dicit fin. verum intellectum glo. C. No. quod dixi in sumario. C. oppo. contra. l. nostram de. l. non potest. ff. de fur. huius timore est facta gloss. ma. et pro huius fol. glo. dar plures sol. illa est vera que est tertia glo. dicit ergo quod hic non fuit condemnatus actione furti. ff. condi. certi generali. hanc tenet glo. ex qua solu. no. quod condemnatus certi condicione non efficitur in famis vt. l. cessat. ff. de actio. et obligat. et infert argu. quod condemnatus ex forma status vel per inquisitionem cum ex status oriatur condicio et. l. no. efficitur infamis. q. habetis in. l. i. §. p. ff. de suspe. tu. et. hoc tenet in. d. l. cessat.

S i furti. Condemnatus actio de furti efficitur infamis. Sed condemnatus alia condicione non infamatur. hoc dicit fin. verum intellectum glo. C. No. quod dixi in sumario. C. oppo. contra. l. nostram de. l. non potest. ff. de fur. huius timore est facta gloss. ma. et pro huius fol. glo. dar plures sol. illa est vera que est tertia glo. dicit ergo quod hic non fuit condemnatus actione furti. ff. condi. certi generali. hanc tenet glo. ex qua solu. no. quod condemnatus certi condicione non efficitur in famis vt. l. cessat. ff. de actio. et obligat. et infert argu. quod condemnatus ex forma status vel per inquisitionem cum ex status oriatur condicio et. l. no. efficitur infamis. q. habetis in. l. i. §. p. ff. de suspe. tu. et. hoc tenet in. d. l. cessat.

N illam effimatio. Tomenta ad erudendam veritatem infamiam non irrogant. h. d. C. oppo. ff. eo. lictus fustium. Solutio. ibi fuit fustigatus in penam licet non precedat sententia. tamen ex genere pene cum causa precedentis infamatur: vt. §. dixi. in glo. que est in illa. l. quid imponeret infamia facti dicam in. d. l. fratres. de inoffi. testa. tamen pu. to q. fustigatus ad erudendam veritatem non infamatur de iure vel de facto: vt. hic probatur in rer. cum dicitur nulla. et. que dicitio est signum vniuersale. ergo. et.

S ecreto. Non ferri uare lucu in habitu no infamatur sed casus si festinanter nubat. h. d. an ista lex sit hodie correcta per dictum apostoli dicentis: q. mortuo viro nubat in domino. glo. hic dicit quod non. Contrarium habuistis. ff. de secundis nuptiis. l. ij. et. illa verior: illa tenent canonice. extra de secundis nup. c. p. et.

S i furti. Condemnatus actio de furti efficitur infamis. Sed condemnatus alia condicione non infamatur. hoc dicit fin. verum intellectum glo. C. No. quod dixi in sumario. C. oppo. contra. l. nostram de. l. non potest. ff. de fur. huius timore est facta gloss. ma. et pro huius fol. glo. dar plures sol. illa est vera que est tertia glo. dicit ergo quod hic non fuit condemnatus actione furti. ff. condi. certi generali. hanc tenet glo. ex qua solu. no. quod condemnatus certi condicione non efficitur in famis vt. l. cessat. ff. de actio. et obligat. et infert argu. quod condemnatus ex forma status vel per inquisitionem cum ex status oriatur condicio et. l. no. efficitur infamis. q. habetis in. l. i. §. p. ff. de suspe. tu. et. hoc tenet in. d. l. cessat.

S i furti. Condemnatus actio de furti efficitur infamis. Sed condemnatus alia condicione non infamatur. hoc dicit fin. verum intellectum glo. C. No. quod dixi in sumario. C. oppo. contra. l. nostram de. l. non potest. ff. de fur. huius timore est facta gloss. ma. et pro huius fol. glo. dar plures sol. illa est vera que est tertia glo. dicit ergo quod hic non fuit condemnatus actione furti. ff. condi. certi generali. hanc tenet glo. ex qua solu. no. quod condemnatus certi condicione non efficitur in famis vt. l. cessat. ff. de actio. et obligat. et infert argu. quod condemnatus ex forma status vel per inquisitionem cum ex status oriatur condicio et. l. no. efficitur infamis. q. habetis in. l. i. §. p. ff. de suspe. tu. et. hoc tenet in. d. l. cessat.

S i furti. Condemnatus actio de furti efficitur infamis. Sed condemnatus alia condicione non infamatur. hoc dicit fin. verum intellectum glo. C. No. quod dixi in sumario. C. oppo. contra. l. nostram de. l. non potest. ff. de fur. huius timore est facta gloss. ma. et pro huius fol. glo. dar plures sol. illa est vera que est tertia glo. dicit ergo quod hic non fuit condemnatus actione furti. ff. condi. certi generali. hanc tenet glo. ex qua solu. no. quod condemnatus certi condicione non efficitur in famis vt. l. cessat. ff. de actio. et obligat. et infert argu. quod condemnatus ex forma status vel per inquisitionem cum ex status oriatur condicio et. l. no. efficitur infamis. q. habetis in. l. i. §. p. ff. de suspe. tu. et. hoc tenet in. d. l. cessat.

S i furti. Condemnatus actio de furti efficitur infamis. Sed condemnatus alia condicione non infamatur. hoc dicit fin. verum intellectum glo. C. No. quod dixi in sumario. C. oppo. contra. l. nostram de. l. non potest. ff. de fur. huius timore est facta gloss. ma. et pro huius fol. glo. dar plures sol. illa est vera que est tertia glo. dicit ergo quod hic non fuit condemnatus actione furti. ff. condi. certi generali. hanc tenet glo. ex qua solu. no. quod condemnatus certi condicione non efficitur in famis vt. l. cessat. ff. de actio. et obligat. et infert argu. quod condemnatus ex forma status vel per inquisitionem cum ex status oriatur condicio et. l. no. efficitur infamis. q. habetis in. l. i. §. p. ff. de suspe. tu. et. hoc tenet in. d. l. cessat.

C Rem dubiam. adde Barto. in l. non solum. §. qui alieno. ff. de eodem ritu. Item limitat Bal. in l. tale paratum. §. qui proxiogantur. in fine. de pact. nisi prelium pto esset contra negatum. per l. si vero. §. qui pro rei. ff. qui facti. cog. Item nisi facta negatide appareat emidca p/ barto in co 12 mandato glo. dicitur negationem Tad/ d uerle parit vt. l. i. ff. qui. ad li. p. cl. no licet. ff. de trasla. l. postre. j. de si. instru. l. i. p. lura. r. vide gl. Doc. omnes sunt. in cotaria opi. pper incovenies quod/ dam quod sequeretur. nam veniet ali/ quis r diceret procuratorem. Aut ad uerfarus confitebitur et tunc ipse h/ ppositum suu aut negat r tunc est du/ bium de mandato r admittetur cu cautione de rato qd esset inconuenies. nec ob. l. s. allegare. quia verit est qd negotio facit rem dubiam ad commo dum ipsius negantis et ad incommo dum aduersarij vt dicitur. l. sed hie negatio facit rem dubiam ad incommo dum ipsius negantis quia faciet ad mitti aduersariu cum cautione de ra/ to qui pcedi non admittetur ita vi/ citur pcedit doc. dicendum est ergo sin eos. et hoc omnes sequuntur p res efficitur dubia per aliquod factu eius qui se procuratorem asserit. verbigrat/ tia: ostendit literas sigillatas de qua/ rum fide dubitatur vel ostendit instrum entum de cuius fide dubitatur vel probat per vnu testeprou dicitur in l. in bonafidei. j. de iur. iura. r. l. ad monendi. ff. de iur. iura. Item si procurator plene doceret de mandato r de reos cautione doceret semiplene qrtu esset dubiu de madata vt. d. l. vulgo. de ad m. tur. hoc omnes tenent. dñs Franc. accur. voluit semel sustinere istam glo. Et dicit q dicta doctorem no poces debant nam si de madata probaretur semiplene deserretur insura. pcurato ri. vt. d. l. in bonafidei. r. l. ad monendi. de iur. iur. r. sic de mandato est certus nec esset locus cautioni sed hoc no est verum: q iuramentum pcuratoris no noceret dño: quia ad iurandum super mandato non habet madata. vt. l. sed et si possessio. §. si. cum. l. eq. ff. de iure iur. r. l. iurandum quod est conuentione. §. si. co. tit. **Q**uero hic dicit q d/ cauere de rato quid vult dicere ratiha brio. dic vt in gl. **Q**uero dicit quod hec satisfactio est cum fideiussore: tan post de volutate partiu mutari gl. dicit q sic tñ tunc no remaneret pteos rta simutatio fieret abiqz mente p/ Bartol. in l. licet. r. eodem. **C** Sed dicitur vide etia bar. in l. l. j. An. de poma. **C** Sed dicitur vide etia bar. in l. l. j. co. col. ij. r. Panor. in c. col. j. extra co.

tois: vt. l. in conuentionalib. ff. de verb. obl. **Q**ue ro qñ est dubiu de madata in cui? electioe fit pbare mandari: vel dare cautiones an pcuratoris an pñi? dicitur non solum. §. q alieno. ff. co. tit. **U**ltimo scias vt possis euadere opt. q est in hac glo. q vult qd negationem res fiat dubia postmodum assumeret rati/ luum: vt qñ quis se asserit pcurator? Tu nec neges nec pcurator: eum fatuaris: s dicitur pteos mibi fieri copia madata: si habes qd v/ facere pcurator suis expensa. vt. d. l. j. de defendi. qui. ex. cau. in p. ca. r. c. **A**utorati. **U**bi dubitatur de cautio de mandato. h. d. **C** Opp. dicitur p/ qd exigitur cautio a pcuratore imo vt qd pcurator: debeat ea prestare. vñ oppo. de. l. seruum quocq. §. pteos. ait. ff. co. sol. quod ista cautio exigitur postea alias intelligi. vno modo quod procurator: de cuius mandato dubitatur exigitur cautionem ab alio: sic ponatur ista verba actiuet tunc istud est falsissimum. Alio modo possunt intelligi quod a procuratore de cuius mandato dubitatur exigitur cautio ab alio: sic ponatur ista verba passiu. nec habet locum hec. l. seruum quocq. §. pteos. ait. r. allegata. Item quod appellacione cautionis continetur nulla promissio: vt. l. sanctum. j. de verb. obli. signifi. sol. procurator: qui debet cauere de rato debet prestare fideiussorem. an talis cautio fit pteos: vt. l. j. §. r. l. pteos. ff. de pteos. l. i. p. solu. glo. quod cautio est nomen generale quod comprehendit sub se duas species in ista satisfacione ex parte recipientis vnde debet hoc intelligi in fideiussoribus cum pteosia fit r ita concordat. **C** Itē oppo. de. l. si procurator absentis. ff. eodem. solu. quod erat ibi certum procuratorem habere mandatum hie dubitatur. vnde vbi est certum non est necessaria cautio. vbi autem esset certum non habere mandatum cautio non susciperetur quia non audiretur cum actionem non habeat: vt. l. e. si pupilli. §. ff. de nego. gest. vbi autem dubitatur habet locum hec. l. **C** S. contra hoc oppo. et videtur quod etiam vbi est certum procuratorem habere mandatum: procurator: debet satisfidare: vt. l. i. in fine. j. de satisfidando. solu. quod ibi loquitur in procuratore rei et que sit differentia inter procuratorem rei r actoris. dicit vt. l. non solum. §. qui alieno. ff. eodem. **C** Contra predicta instatur et videtur quod etiam si sit certum procuratorem actoris habere mandatum: tamen debet satisfidare de rato. vt. l. illud. §. si. cum. l. ff. de m. i. §. ff. de m. i. **C** Solue secundum dominum Jacobum sic quod quandoqz constat procuratorem actoris habere mandatum et mandatus est legitimus. et isto casu cautio non esset necessaria. vt in d. l. si procura. ff. co. quod qd constat procura. habere mandatum sed mandatum non est legitimu pone exemplum. quia requiritur speciale madata in certis casibus pcurator: producit generale. et ita vt intelligi. l. illud. §. si. cum. l. ff. de pteos. ff. de m. i. **C** Itē qd contra secundum medum dicebat qd vbi constat procuratorem non habere mandatum etiam cum cautione admittitur. **C** Oppo. de. l. sed r. he. ff. co. r. l. epi gendi. j. co. tit. Sol. quod fallit in conuentionis. personis. **C** Item oppo. de. l. no tantu. ff. de appella. So. qd ibi est casus specialis et ratio specialitatis assignat i. tex.

C Itē oppo. de. l. non distinguemus. §. ff. de arb. So lu. vt in gl. hic dicitur quod vbi dubitatur de madata ro exigitur cautio de rato. querit gloss. qualiter efficitur res dubia vt habeat locum ista. l. glo. dicit qd efficitur dubia per negationem. alle. l. i. ff. qui. ad li. procl. non licet. docet. tement communiter contra dicitur huius gloss. r dicitur quod res sola negatione no efficit dubia sibi de dubia: qper aliqd vitiu. q. pcurator ostendit sigillum domini de quo dubitatur vel pone exemplum quia probatur per vnum testem: r alleg. ad. l. i. §. tunc cause. ff. ad carbo. non ob. l. i. alleg. pro gloss. quia tunc est verum quod per negationem efficitur res dubia: quando in hoc versaretur commodum ipsius negantis. sed si in hoc casu efficeretur res dubia per sciam negationem esset incommo dum ipsius negantis quia procurator: alias non admittetur. Item querit gloss. nuquid hec cautio possit augeri vel minui ex consensu vtriusqz partis r non est dubium quod sic r diceretur potius conuentionalis q pteosia. l. in conuentione. ff. de ver. ob. aut vtracqz parte non consentiente r hic dicitur quod quia doq. l. dicit debere satisfidare cum fideiuss. vel pigno rer: tunc non possit mutari hec cautio vel satisfidatio commo dum ipsius cui debet eam recipere. imo est in electione sua vellet fideiuss. vel pignora. alleg. l. promissio. §. ff. de consil. pecu. procurator: l. dicit debet satisfidare simpliciter. r quia tunc satisfidatio intelligitur: cum fideiussore vel pignore quodammodo dicitur obligatio alternatiua r in alternatiua est electio debentis: vt. l. plerumqz. §. si. ff. de iure do. r isto casu non possit mutare contra voluntatem eius qui debet prestare. quandoqz. l. dicit debere prestare fideiuss. r tunc non potest mutari contra voluntates creditoris qui fideiussorem debet accipere. argu. l. paulus. cum similibus. ff. de solutio. **Q**uero per que verba debet interponi cautio de rato. **D**of. dicit quod procurator: debet promittere facturum et curaturum quod dominus suus habebit ratum: q alias si promittere ratum haberi videtur promittere facturum alienum contra. l. si p. ista. §. salteri. ff. de ver. bo. obligatio. tu dicit quod potest interponi sic. pteos mitro rem ratam haberi domino meo. vt. l. in stipul. §. rem ratam haberi. hoc tenent gloss. in. §. si quis alium. instat. de iuri. stipula. Item hec. l. loquitur de procuratore dato ad iudicia. **C** Pone procurator: vult exigere debetum. et dubitatur de madata eius dicitur ipse solue mibi et prestabo cautionem de rato: nunquid debet videtur quod sic per istam legem: dicitur casu contrarium. per §. eos autem. de coll. col. mona. l. quia etiam conuictis non possit solui: vt. l. secunda. vt. l. no. r. et istud tenet gloss. expresse in l. non solum. §. qui alieno. in medio magne glosse. ff. eodem. **I**ta eandem opinionem tenet Bzo in summa huius titulu licet hoc d. doct. in lectu. tenet etiam Lyn. r vltra mont. contra tamen ipsorum opinionem videtur tex. in l. procurator: ad expiben. §. primo. ff. rem rata haberi. et in l. cum minor. §. primo. cum sua glossa. eo dicitur titulo qui incipit dubitatur. Non ob. §. eos. per glossam inductus quia loquitur in exactore tributo rum qui habeat mandatum a principe quod mandatu a principe collatum probari debet per scriptura

ram qua princeps facit de hoc fieri. vt probatur in l. prima de manda. princip. secundo responderet ad legē qui tra. §. primo. ff. ad trebellia. per illos qui dicunt quod no debet admitti tñ cum cautione de rato. nam illa. l. loquitur in procuratore qui debet recipere restitutionem heredis: et tamen ibi conceditur quod cum cautione de rato admittitur: r tunc respondere sic quod restituitur est duplex: vna est restituitio que fit solo verbo alia que fit realiter vt probatur. l. restituta. cu sua glossa. ff. ad trebellia. **I**ntelligitur ergo. l. qui tra. quod ibi loquatur de restitutione verbalis. no autem in reali et sic remanet in opm. quam supra dicit que non est vera. Nam posteo qd ad illam respondere possit ratum no possit respondere ad allegatas. l. ff. rem ratam habe. **C** Item quero in cuius electione sit probare mandatum vel prestare cautionem de rato. dicitur. **C** Item quid si pcurator: dicit promitto quod dominus meus habebit ratum quicquid per me factum erit. Si contingat me probare mandatum posse non tementi de hac pmissionione. Tunc aliquid poterit. dicit quod sic. vt. l. pteos. ait. ff. de ad. inste. **Q**uero nunquid mandatum procuratoris possit probari per testes. **A**ltranon. communiter dicunt quod non: qd possit sequi magna absurditas. Nam si contingeret rem absolui dominus procurator: post se iterum agere r si obiceret exceptio rei iudicate dominus possit negare mandatum procurator: r si re allegaret mandatum fuisse probatum per testes: testes examinati per procuratorem et rem dicta eorum non nocerent. dominus **S**uilelmus in l. si procura. absens. ff. eodem. determinat contrarium allegat multas rationes. et allegat ista quod procuratoris madata non fit per nuntium. vt. l. i. ff. eodem. Item pro hoc est gloss. in c. j. extra eodem titulo. **Q**uoniam potest esse procurator: vxoria. **C**ause pecuniarie possunt agitari per procuratorem. **I**n causa appellationis prestant factis dationes que deberent prestari in causa principali. et quando. in nu. 4. **D**emrem. **Q**uestio duobus modis fin vram qz lect. breniter. h. d. **I**n causa pecuniarie principalia vel appellationis admittitur procura.

Celap pellationis. Circa ea q tangit hic Lyn. vide l. ad. in d. l. no solum. §. qui alie. no. **A**bbas Jos. and. in add. ad spe. in ritu. de satisfid. do. §. expe ditio. hec aut. et an in caribz traria possit interne nire pcur. vide p. do. anob. c. offi. ccl. xij.

tur satisfatione prestita pro defensor ne. Contra iudico debet cauere de iudi- caro soluto vt ff. iudicatum solu. l. 4 iudicatum. Solut. fatore r quod hic dicitur qd alia obferuatione r. r. intelli- gatur qd interponatur illa stipulatio qd conuenit illas tres claufulas. Ideo defen- dendo r dolo r soluerie iudicatum vt l. contraria. Alij dicunt qd ista verba intelliguntur quod debeat cauere de rato qd glof. reprobat r denc. dic vt in eu. C. Et iudico opp. ff. de mi. l. patri. cir- ca p. in. r vadit ista opi. Tad sed in nor. So. coniuicta persona admittit pro coniuicta ad agendum sine mandato. ve- rum est nisi in casibus in quibus requi- ritur speciale mandatum. vt. ll. cotrarijs qd dicit vt ibi. C. Quero r an coniuicta persona possit agere pro coniuicta persona minore videtur qd non. quia non admittit eum mandato mino- ris. ergo nec sine mandato vt. s. eod. l. 10 r. ad s. eod. contrarium determinat gl. in. l. tutores qui post in prin. de ad. ni. tu. in gl. parus. dicit. sibi in. l. s. actor. l. de ap. r hoc tangit Jac. de are. r. l. y. C. Item ad scdam parte principales r videf rex. sibi contradicere. nam p. m. non dicit non in iuste potuit repelli. post ea dicit qd iustum fuit eum admitti. et sic contra dicit sibi. Sol. sin verum in- lectum in iuste potuit repelli. fm cōex regulam. iustuz fuit eum admittit in re specialis duplici de causis vt dicit. et ista est vera solu. Alij dicunt qd iuste potuit repelli ante lit. contes. sed post lit. contes. non debet repelli. r vide glof. que ponit hoc quod tene ment. C. Et sceno. qd exceptio minoris etatis non potest obici procurator post lit. contes. sicut nec exceptio militie. l. l. p. prima. r quod habuisti no. in. l. r. s. eo. Et quo no. qd exceptio qd proci- ra. est minor non reddi iudicium retro nullum. Et ideo nō potest opponi sem- per. vt. l. eo. licet alij dicant qd illud qd bicit sequitur scilicet multo iustius r. ponatur correctiue. tene p. m. C. Item oppo. hic di qd minor non potest esse p- curator. Contra in. l. s. collectaneus. ff. de ma. in. l. qui ma. non pos. r. r. r. qui manumitrit. dicit glof. ibi loquitur

tem hoc est. vij. annis. si loquitur de procurato- re ad negotia: non est necessaria manumissio quo- niam seruus potest esse procurator ad negotia: vt. l. seruum quocq. in p. n. c. ff. eodem: r fuit no. s. l. p. m. ma. non ob. h. c. l. quoniam hic non dicitur de procuratore sed de defensore sue mandato. r minor non est legitimus defensor. ita loquitur hic r. l. s. minor. ff. eo. ratio pater. quia ibi minor restituetur r eius fide- iussores. qd qd ista verba sunt satis subtiliter dicta. r tenent contra hoc habent hodie casum expellum in c. q. generaliter. in sine extra de procur. lib. vj. r hoc tenent omnes nostri doctores. r glof. non obstat qd dicit propria dicitur r. q. qd licet seruus possit et procurator ad negotia potest esse necessaria manumissio qd l. b. r. hoies contrahunt cu eo fco. libero: qd cu eo est sc. r seruo. Item r eius gestione ipse obligat qui nō est liber non obligatur vt. l. eum actum. de neg. gest. Item fidelicus agitabit istud negotium sciens se a dño manumissura loquitur. d. l. collectaneus. r. o. s. qui manumittitur. C. Item dicitur hic quod in isto casu minor ad defendendum admittitur sine manda- to. Quero in cuius personā proferuntur verba con- demnationis an in istum minorem defendentem: an in principalem. locentium. respondeo in minorem: vt l. libero. de nego. gest. r in. l. s. de sen. quicquid alij dixerint. C. Sed tunc oppo. quia fm hoc in iurgit iniquitas nam iste minor qui admittitur autoritate l. ipse r fideiussores eius restituetur. vt. l. s. minor. ff. eodem. quod videtur iniquum: vt. l. s. de his qui ve- era. in p. e. l. huius timore variatur lecta. ista secunde partis nam quidam dicunt qd hic minor admittitur ad allegandas causas absente. non ad plenam def- ensionem. certe istud est. contra princip. l. nostre. ibi qui se ad defensionem r. r. ibi cum satisfatione r. Et quo apparet quod veniebat ad plenam defen- sionem: unde alij volentes. subintrare dicunt quod in princip. veniebat ad plenam defensionem in veri- ficul. sane. veniebat ad allegandas causas absente istud est contra illum rex. ibi dicit r filius tuus. r. r. Et quod apparet qd loquitur eo casu quo. s. v. de ve- ritas est qd hic veniebat ad plenam defensionem spe- ciali fauore. vt dicitur est. s. nec ob. quod dicit qd in- surgit iniquitas: quia minor restitueretur quia illud nego. in hoc casu non restitueretur duplici ratio- ne prima ne per hoc ipse pater restitueretur. vt. l. s. s. sed vtrum. ff. de mino. Item quod. l. auroitate hie vt minor admittitur. ergo r. vt. l. s. de his qui ve. era. impe. C. Oppo. vlti. quod non potest perueniri ad diffinitiuam lit. non contes. r. l. s. s. illud. de tem- po. appel. Sol. intellige hic parte absente lit. nō pte. C. Oppo. de. l. p. prima. s. pueritiam. ff. de postulan. Sol. alud in aduocato alud in procur. vt. l. contra- ria. r. c.

Rigendi. Ad defensionem alios ruis potest quis venis- re prestita legitima satisfatione. Item persona coniuncta pro coniuncta etiaz sine mandato admittitur. Item si- lius licet minor admittitur ad defensionem patrio: vbi procedi posset contra eum ad diffinitiuam. Et videtur in duas partes. nam in prima parte ponit vna dicit vbi exanimat exceptio defectus ma-

dat. In secunda parte ponitur aliud dictum vbi exa- minatur exceptio defectus etatis minoris. secunda ibi sane. Nota circa finem huius. l. qd licet minor non possit esse in iudicio fallit tamen in hoc casu vbi sen- tentia diffinitiuam potest ferri contra patrem. C. l. oppo. dicitur hic qd circa primam partem qd defensor de- bet satisfare pro defensione. contra: imo videtur qd debeat satisfare iudicatum solu: vt. l. iudicatum. s. iudi. solu. l. infra. de satisf. solu. quidam dixerunt qd hoc nomine pro defensione comprehenditur clau- sula etiam iudicatum solu. Sed contra hoc instat de text. quia dicit r alia proculdubio dicunt qui volunt tenere hanc opinio. quod ista verba tenetur defensor etiam satisfare de rato hec est falsa. tamen quia non reperitur iure cautum quod prestando sa- tisfactionem de defendendo videatur continere clau- sulam iudicatum solu. tamen quia defensor ex parte rei non satisfat de rato nisi in casibus: vt. l. non so- lum. s. fieri. ff. eodem. vnde tene primam solu. glof. que incipit quod defendet. C. Item opponi. dicitur quod coniuncta admittitur pro coniuncta. contra. de. l. patri. ff. de mi. solu. vt in glo. que incipit cum sit de coniunctis. C. Item opponi. r tranco ad secun- dam r videtur quod iste textus sit adiuuicem con- trarius cum dicit non iuste r postea dicit multo ius- tius. glof. dar plures solu. Ista est veritas quod ius- dex fuit repellit minorem viginti quinque annis in iudicio in casu nostre. l. Fallit vbi contra patrem pos- est procedi ad diffinitiuam casu in quo ipse abest. C. Item oppo. dicitur hic qd minor viginti quinque annis non potest esse in iudicio. contra de. l. s. puer- titia. ff. de postu. sol. quod. l. contraria nō loquitur in aduocato in cuius personā non substantiatur iudis- cium. sed in procuratore in cuius personā substantia- tur non potest esse in iudicio. C. Item opponi de. s. qui manumittitur. insti. qui ma. pos. lo. glo. minor vis- ginti quinque annis potest esse procurator ad nego- tia non ad iudicia: vt hic. r. ff. de l. minor. C. Item oppo. tranco ad glo. p. magnam: dicitur hic quod iste filius minor admittitur ad iudicium: contra aut- tu dices quod iste filius minor admittitur ad defen- dendum patrem r sententia feratur contra eum et 15 quod tanquam minor possit petere. restitutionem in in- tegrum r illud videtur falsum quia iam aduersa- rius litigans cum eo deciperetur auctoritate huius l. contra. l. s. de his qui ve. era. impe. aut dices quod admittitur. et si condemnatur non possit petere res- titutionem in integrum r illud videtur contra. l. ait petor. r quasi per totum. ff. de mino. aut dices quod iste filius admittatur ad defend. sed sententia non feratur contra eum nec ipse condemnatur sed pater: r illud est falsum per. l. libero. s. fin. ff. de nego. gest. huius timore est facta glo. huius. l. r quidam dicunt quod ipse non condemnabitur: et non interueniat nisi ad allegandum causas absente. Ista opi. est fal- sa r est contra textum aliter vt quidam dixerant. in glo. ista solu. est vera quod hic filius licet minor de- beat admitti. vt rex. dicitur in eius personā sententia firmabitur. r licet condemnatur dico qd non percer- telt. in iure. qd hec restitutio prodefect patri contra. l. iij. s. sed vtri. ff. de mino. quia aduersarius cum eo li- tigans reperitur deceptus auctoritate huius. l. s. pos-

set petere filius restitutione in integ. Quero que sunt persone coniuncte. glo. in. l. sed et he. in p. n. c. ff. eodem enumerat plures finaliter se referet ad. l. s. cū l. sequenti. ff. de postulan. r inter alias enumerat sor- tes eiusdem litis. C. Circa istud aduerte: r quia demum confos eiusdem litis sine mandato admitti- ritur pro confos. si lis sit contes. ab omnibus confos- ribus alias non ita debet intelligi. l. s. de confos- tibus eiusdem litis. r hoc tenent doctores et est glof. in. c. cum. ad. ferrariensis. extra de consil. Sed iura- dictum glo. quero vtrum Tamicus pro amico: vide- tur quod non: quia iura loquuntur de coniunctione ratione affinitatis. Bullelmus determinat contra- rium ratione harum. ll. Ratio enim quare coniu- cta admittitur pro coniuncta videtur esse quia cum coniuncta persona teneatur prestare certas satisfas- tiones: vt. l. pomponius. s. finali. r ibi nota. ff. eod. em- ideo videtur verisimile quod amicus permittat am- cum incidere in illam cautionem seu promissionem sicut consanguineus consanguini argum. l. s. et. ff. si quis in ius vocatus non ie. Et intelligas de amicit- tia non leui de qua. l. lare. s. amicos. ff. de verbo obi. s. gnificatione. Petere talis amicitia preponderat fraternitati. casus est pro glo. in. l. cum allegas. s. de castren. pecu. lib. r duodocimo. C. Sed ne inuenit in dubium. qd frater pro fratre possit agere. r Petere ea amicus petit tutorem filio amici sui. r. l. s. in p. n. c. ff. qui pe. tu. r sic idem est in amicis. C. Item ques- ito nunquid t coniuncte persone possit solu. Sol. sic quod non: vt. l. s. ff. vt leg. no. ca. r et glof. in. l. vero procurator. ff. de sol. et sic concludas conclusionem libelli. Nam coniuncta agens pro coniuncta non de- bet concludere in libello sibi solu. cum solutionem non possit recipere. Sed debet concludi solu pro- sone coniuncte de qua agit vel sibi recipienti non- ne suo et eodem modo colligas formam sententie. Iuxta predicta quero nunquid coniuncta persona possit agere pro coniuncta minore viginti quinque annis. vidistis glof. in. l. s. actor. secundum vnum in- lectum infra de appel. r. l. in. l. tutor. ff. de ad- minit. tuto. r etigi in. l. sed et he. ff. de procuratoribus. C. Item quero nunquid t coniuncta persona lite cōte- stata et prestitis satisfationis legitimis possit pro- curator facere. primo videtur quod non: quia licet procurator hoc performetur post lit. contes. vt. l. pro- cura. s. eo. tamen non permittitur coniuncte perfo- ne quia non dicit procur. vt. l. s. s. sed et si forte ex- lis beris. ff. iudic. solu. potes dicere contrarium. quia postquam coniuncta persona prestavit satisfationem habetur loco domini. r eodem modo potes dicere in defensore ex parte rei: qui prestita cautione iudi- solu. habetur loco domini: vt. l. titius. ff. eodem. Sed dominus constituitur potest per procuratores: ergo r et Speculator hoc tangit in titu. he. de sen. C. Item quero nunquid minor viginti quinque annis possit esse proci. glo. velle communiter dicunt quod non ad iudicia. sed ad negotia sic in glo. parer Jaco. de are. r D. hanc. dicunt totum contrarium quia licet ex parte rei nō possit minor. xv. annis esse procura. vt hic. r. l. minor. ff. eo. cum habeat necesse sa- tisdari in. sol. r posse restituere r id est iure in dicta l. minor: r ex parte actus potest interuenire. vt in

curandum in infamiam nisi interest. qz sicut euitatur infamia quando procurator interuenit ante lit. conre. ita euitatur quando interuenit post. vt. l. fur. ti. §. qui alieno de his qui no. infra. licet. Quil. dixerit contrarium. Quero an procurator constitutus post lit. co...

Quero an procurator. Arc. 15. praxi qz procurator post lit. co. re. co. sit. tus no. pos. sit. uti co. sit. uti: ni si de b. h. ad. ver. man. darum ita nor. ipse in c. de. pu. in. vi. sed opin. yltra. non. est. ve. rior. quod est effect. dominus litis quia sententia fertur in eum. vno. in. l. c. de. sen. ten. c. in. ter. om. in. item quia in causis vbi lit. no. conre. ta. sed habet pro conre. g. est. sing. i. c. de. ap. in. vi. qd. e. no. dignu. Andreas barba.

Litis. Adde qua litem procurator dicitur esse? dñs litis. Dicitur esse? cccxvii.

Nihil arbitratum. No. est differentia vtrum procurator interueniat ante litem conre. ta. an post. hoc dicitur. C. Not. quod dixi in summario. pone casum. l. secun. d. infra de consorziis eius. l. litis. nos. ta. istam legem quia est multum not.

Quero in quibus non interest. glo. ponit plura exem. pla vt in ea parer. Inter cetera ponit vnum exem. plum quod sicut procurator interueniens ante litem conre. ta. tam debet condemnari. ita et interueniens post. licet quidam contra vt visum fuit infra de sen. ten. et interlo. omnium iudicium. l. prima. et hic vnu. verbum gloss. not. quod tunc est verum quod procurator debet condemnari quando sententia vel verba ipsius possunt cadere vel adaptari in personam procuratoris. Quid enim si efficit causa criminalis. vel quid si esset causa matrimonialis nunquid condemnabitur procurator vel somabitur sententia in persona suam. certe non. vt. l. finali. infra de iur. iur. do. tunc quia verba non adaptantur in persona procuratoris. vnde vide gloss. quam nota. circa mediu. faciebam mentionem de ea in dicta. l. circa mediu. C. Item oppo. et videtur quod sit differentia: vt. l. ante litem. et. l. post litem. cum sequentibus. ff. eodem. titulo. C. ita reuocationem iuris est differentia: quia ante litem conre. ta. remouetur iudicium etc. postea non nisi secundum cause cognitionem. C. Item oppo. et videtur quod etiam sit differentia an interueniat ante vel post. quia si interuenit ante litem conre. ta. tunc potest facere alium procuratorem: sed postea non cum non sit dominus. vt. l. procurator. §. eodem. secundum Joan. fatetur contrarium: quia in hoc est differentia. vel dicit gl. sub dubio. forte quod etiam interueniens post. potest procuratorem constituere. dictum huius glo. in fi. approp. domi. §a. hic per hanc rationem: quia sicut procurator interueniens ante lit. conre. ta. post. efficitur dñs instantie. vt. l. procurator. §. eod. Ita et procurator interueniens post. eo ipso quod incipit tractare merita cause efficitur dominus instantie et poterit procuratorem constituere. post. facere pro opinione sua. l. nulla. §. eodem. vbi dicit post causam in iudicio agitam. quasi vellet dicere postquam merita cause ceperunt tractari. et no. dicit post lit. conre. ta. et idem videtur tenere yltra. mon. hic imo plus quia est casus vbi lit. non fuit conre. ta. tantum operatur secundum eos exercitium alicuius actus iudicij de illis actibus qui solent exerceri post litem conre. ta. tam. quantum operatur ipsa conre. ta. facta ad hoc specialis. l. secundum da. §. de cens. scribis eiusdem litis secundum eos. C. Aduerte qz dictum huius glo. et etiam dictum domini Jaco. vbi dicitur procedere ratio quia procurator non potest constitui nisi a domino. l. §. ff. eodem. l. procurator. §. eod. sed probo quod interueniens post litem conre. ta. tam non potest dici dominus cause vel litis. ratio quia est dominus instantie procura. pimus qui interuenit ante litem conre. ta. Sed quo non possunt esse insoludum eiusdem instantie domini. argum. l. siue certo. §. duobus vehiculum. Digestis commo. et sic cum pimus procurator sit dominus instantie concluditur qd interueniens non possit esse dominus eiusdem instantie. et sic per curato. non posse constituere. videtur vera opinio Jo. hic pe. fita cum dicit. secus si dicitur et. C. Aduerte qz in translatio instantie fida de vno procuratore in alium vel in dñm per fieri altero de tribus modis. vel per modum c. n. rati cuius secun

dum quod no. in. l. mutari. ff. eo. vel per modum cessationis. vt. l. in cause. §. si ex parte. et ibi no. ff. co. et isti casus non sunt dubij: quia in primo casu ille procurator in quem fit translatio ipse videtur litem fuisse conre. ta. et omnia fecisse facta narratione. In secundo videtur idem quod in procura. in rem suam. C. et sic potest fieri translatio instantie ad alterum per modum constitutionis procuratorum. alium constituat tunc habet locum dictum huius glo. quod supra dicit. nos tamen quod dictum yltra. videtur procedere vbi lit. non debet conre. ta. vel de iure communi pone exemplum per. l. de subinertis. §. de naustra. l. ita. §. vel de iure iudicij. quod tunc exercitium actus iudicij claris de illis actibus qui solent exerceri post lit. conre. ta. tam operatur tantum quantum ipsa conre. ta. Et hoc valet ad questionem. pone dicit statutum quod questio ciuiliu remanere debebat intra mesem a tempore lit. conre. ta. pone ex forma statuti sunt certia mensis in quibus lit. conre. ta. quatio incipit currere in casu forma statuti: incipit currere eo ipso quod incipiunt tractari merita cause que solent tractari post litem conre. ta. argu. eo. que supra dixi. Et circa hoc vide et. y. in. l. p. operandum. in princip. §. de iudi. in hac. l. que sit. si interuenit procura. post litem conre. ta. quo tempore procedatur via perendi cautionem de rato. responderi ipse qd post pimum actum contradicentium inter talem procuratorem et aduersarium interuenientem quod tene menti.

- 1. Quod dicitur quod vixit conre. ta. pro quibus bonis sine mandato admittitur.
2. Mulier habet paritimum triplicis generis.
3. Maritus ex traditione instrumentorum eidem facta pro vixit videtur continens procurator.
4. Agere quando quis potest ad id quod non est in mandato.
5. Permissum in vno quando in alio videtur prohiberi.
6. Expressio speciei quando restringat genus.
7. Maritus quando admittitur vt coniuncta persona an admittatur sicut alie coniuncte.

Maritus. Breuiter dicit. Maritus tanquam coniuncta persona admittitur ad agendum pro vxo sine mandato: prestata cautione. et quod in vno concedit in ceteris prohibetur. hoc dicit. Diuiditur in tres partes. primo ponit dictum quando maritus nullum habebat mandatum. secundum ponit rationem. tertio ponit aliud dictum quando maritus habebat mandatum in quibusdam. scilicet ibi nec femine. tertio ibi finem. Iste versu. finem tenentur duobus modis. vno modo secundum doctores alio modo secundum gloss. et secundum lectu. glo. hic est singularis casus que no. l. fina. vbi videtur esse procura. etiam si no. caueat de rato. T. Solum. mulier habet matrimonium triplicis generis. nam habet dotem. et ita est vxi sine dubio. vt. l. doce ancilla. infra de rei vendi. habet quando que quedam alia bona viro tradita extra dotem et ista dicuntur paraphernalia. et in his maritus videtur esse procurator. vt. l. contraria. habet quedam alia boz

Maritus. no. dictum ino videtur negati in a. hoc verum nisi sit expressum propter maiore frequentationem. ita colligit domi. Antio. ex glo. in ver. ad d. dentes. in clef. de re. scrip. vbi vide Joan. de ver. p. de illud dicitur fieri contra mandatum quod sit sine ne mandata. B. al. in l. c. de filij. l. nec fillij. C. de iur. iur. And. barba.

Tene. Tene. adde vt pulchre p. co. sil. cccxv. et ibi an maritus qui egit causam vt procurator. cu. no. esset possit sustinere tantum maritus videtur dicitur etiam hic Paul. de causa. in aliam debet maritus posse admitti tanq. coniuncta persona. huius timore Jac. de bel. fatetur contrarium et hanc legem intelligit aliter. videlicet quod vltra id quod est mandatum: maritus non potest admitti vt procurator: sed vt coniuncta persona. ita intelligit hic text. quem vide. certe opin. nostrorum docto. est vt dicit gloss. T. q. si habuerit mandatum in aliquibus: in ceteris videtur prohibitus. quod nota: quia singularis est. Preterea hic intellectus Per. nullam dubitationem habere. Respondeo ad contrarium. casus omnisus remanet dispositioni iuris communis: est vt maritus: et alie coniuncte persone admittantur sine mandato: concedo omni sit alia que presumptio: ex qua presumatur illius cuius nomine agitur: hoc nolle. vt. l. Sed et. in principio. ff. de procuratoribus. et. l. si cum deret. §. eo autem tempore. folu. matr. et. de.

rit a patre mafculo: qd tamen in ipsam non transibit emphyteosis. quia in parte non incipit linealiter ipse sit principium linee. sed in ipsa filia que non est masculus. et ita dicit tenere Speculatozem in titulo de locationibus. §. innc aliqua. versiculo quadragiesimo sexto. Tu adde Baldum: consilio centesimo vicesimo octavo: quimto l. d. quod accipiens emphyteosum vixit in tertiam generationem: ipse non comprehendatur.

Tene menti. Solum allegare in arg. bonum regnum in. l. §. de dona. quem vide omnino. Joan. Nicolaus.

postul. l. quod servus. sed eo quod mulier facit maritum procuratorem in una causa tantum in surgit presumptio quod ipsa noluit eum esse procuratorem in omnibus sine eius conscientia que presumptio facit maritum repelli. ita debet intelligere. l. nostram.

6 C. l. ppo. expulso specie non restringit genus: vt l. questum. §. finalis. de fun. instructo. ita hic mandatum speciale mulieris non debet restringere generalem legis permissionem. Sola. ibi exprimitur genus et species hic exprimitur species tantum. C. ultimo quero dicitur hic in fine prescribitur qualiter intelligitur. dicit glo. prima ante oculos scripsit cū scriptura vel etia sine scriptura: in eo quod dicit sine scriptura: velle videtur ista glo. quod mandatum possit probari per testes. de quo dixi vobis. s. eodem. l. f. C. ultimo quero habetis hic quod maritus admittitur vt coniuncta persona. C. l. Quero vtrum sint alie persone coniuncte. gloss. remittit ad. l. sed. et de. in prin. ff. eod. vt ibi dixi anno in. l. ij. ff. de accusatio. et vide ibi plene. et Innocen. ponit in. c. nonnulli. extra de prescrip. cc.

Maritus dicitur admittitur ad agendum pro vxore sua sine mandato. Item quod conceditur in vno in alijs videtur esse prohibitorium hoc dicit concordat secundo dicto. l. cū pter. de iudi. cum multis simi. C. Item no. quod illud ius quod est de aliquo re illud ius est de pinc. illius rei. scilicet quod maritus et vxor: non sunt affines sed pncipiū affinitatis et tamen hic vides quod sicut affinis agit sine mandato. ita maritus agit sine mandato. C. Item oppo. de. l. fina. ff. de pactis conuen. Sola. vt in gloss. vel de secundum dominū Jacobum quod mulier suet vxor: potest habere triplicis generis bona. habet enim dorem suam. puta fundū dorem propriū inestimatum datum. vel fundum estimatum datum in his maritus potest facere vt sibi placet. vt. l. doce. §. de rei. vendi. c. l. quous. de iure do. cum simi. C. Item potest habere bona paraphernalia extra dorem viro tradita. et his maritus videtur esse procurator vxoris sue et non requiritur quod prestet satisfactionem de rato. et de his bonis loquitur. d. l. fina. alle. C. Item potest habere bona paraphernalia non tradita marito. et in his maritus non videtur esse procurator vxoris: sed maritus agere vult habere necesse prestare legitimam satisfactionem. ita debet intelligi. l. nostra secundum dominum Jacobum. C. Item oppo. contra ver. ff. de. l. ad rem. et. l. ad legatum. ff. eodem non fo. tu dicas quod in scribis contrarijs videtur contineri sub primo mandato omne illud sine quo primo mandatum exprimitur non potest. et ita tollitur contrarium. Item opo. pro. casus omniū remanet sub dispositione iuris communis. vt. l. si cum dorem in pncip. ff. soluto maritumonio. cum simi. modo si maritus est constitutus procurator. ab vxore sua ad vnum actum tantum: quantum ad alios actus videtur remanere sub dispositione iuris communis. Sed dispositio iuris communis est ita quod maritus et persone coniuncte possunt agere pro coniunctis sine mandato. vt in pncip. no. l. re. l. et. l. sed. ff. eod. Sed. l. nostra prohibet omnino maritum agere quare male. quidam vt per. videntur

tur dicere contrarium: et intelligunt hanc legem qd licet maritus datus ad vnum actum non videatur datus quo ad alias neq. agere possit vt procurator: tamen potest vt coniuncta persona. sic intelligunt ipsum. et hoc arguitur a questionem. coniuncta persona constituit aliam personam coniunctam procuratorem. Procurator: constituitur videns fore qd procuratorum non est legitimum non vult comparere vt procurator: sed vt coniuncta persona: nunquid potest. videntur per predicta quod sic. et idem possent dicere in procuratore constituto ex parte rei sue. vt si videtur procuratorum suum non solum poterit comparere vt defensor vel vt coniuncta persona. Intellectus iste est contra legem istam in fine. quia videtur esse prohibitorium quo ad alia. C. Ad contrarium cum dicitur casus omniū. r. c. concluditur quod maritus debet admitti tanquam coniuncta persona. respondet qd coniuncta persona admittitur sine mandato: non tamen contra mandatum. vt. l. p. m. p. §. fina. ff. eodem titulo contra mandatum autem videtur intendere in casu nostro. l. quod copio quod maritus est datus procurator: quo ad vnum actum: videtur esse prohibitorium quo ad alios. hic est intellectus nostrae. l. de questionibus autem tactis vide quod not. per Lynum in. l. contra malos. §. de inoff. testamen. C. Item dicitur quod procuratio omnia prescripserit quero de intellectu horum verborum. gloss. exponit dupliciter. Secunda expositio est multum nota. quia concludit quod procuratorum possit probari per testes sine scriptura. dixi in. l. supra eodem contra hoc videtur l. §. de mandatis pnci. Sol. quod ibi est casus specialis. et illud tenet. Itō in summa illius titu. et est glo. in. c. extra eodem.

Rocuratoribus. Procurator per contestationem effectus dominus litis: non poterit renouari sine causa. h. d. C. Nota per consensum procurator: efficitur dñs litis. Et per hanc legem dicebat et consulit dñs Albertinus de rationibus quod post litem contestatam a procuratore si citatur dominus ad aliquem actum et ipse non comparet: in eius domini contentacionem ille actus geritur qd non valet quod agitur. nam ipse dominus non debet citari: sed debet citari procurator. quia ius est effectus dominus litis: adeo quod eo inuito: dñs prosequi non potest. ita loquitur hic. sed si dominus veniret: et sua sponte litigaret: et procurator non contradiceret: istud non est prohibitorium. et de causis ex quibus potest renouari procurator. habes plene in. l. filius. §. si cum multis. l. sequentibus. ff. eod. cc.

Rocuratoribus. Per litem contestationem procurator: efficitur dominus instantie et non potest renouari nisi ex causis legitimis. hoc dicit. hec. l. inducitur in arg. ad questionem istam de qua iam dixi supra de sen. et interlocu. omnium iudicium pone iudicium fuit agiturum per procuratorem et litem contestatio facta per eum debet ferri diffinitiua non fuit citatus procurator sed dominus et fuit contumax lata fuit sententia. nisi quid valet. et determinati fuit

Nono. per Valendum quod sententia non valet et tanquam lata in personam que non fuerat in iudicio: nec erat dominus instantie. et sic videtur lata sine instantia scilicet vltra. Ino debuit citari procurator: qui est dominus litis. et hic est casus sine dominum quod ubi ibi persequendi non habeat facultate. ego puto contrarium qd valet sententia et valet citatio. et ego dominus potui comparere. non obstat mihi rep. iste. quia et verum tunc demum quando procurator contra dicit aduersarij meo. sed ubi procurator: presens non contradixit: ego possum optime eo patere per tractare negotium quauis ipse fuerit lite contestatus. et ita determinat istam legem Joan. and. in. c. extra de procura. c. ij. eodem tit. lib. vi. Sed tunc inducitur fateur quod citatio et per consequens sententia esset nulla quando ego dominus citarer post lit. contesta. a procuratore factam: et eo absente et sic contradicere non valente. vel faciendo eum citari eo expresse contradicente.

Nulla curatore domini morte non fit nisi mandatum et potest alius a procuratore substitui. hoc dicit. Ratio huius est quia post litem contestatam non dependet ex solus dominio voluntate cum sit procurator effectus dominus litis. ideo domini morte non fit nisi mandatum. C. Quero quis est in causis in quibus non contestatur litem quando dicitur procura. efficitur dominus litis. docto. dicit statim cum incipit tractare merita cause. quod dictum satis placet. et videtur casus hic. nam supra proxime dixi post litem contestata. hic dicit post causam iudicio agitam. vnde statim cum merita cause incipiunt agitari et tractari per procuratorem ipse dicitur efficitur dominus litis. hic est casus hic. hoc intelligo verum nisi illius litis alius iam esset effectus dominus vt supra eo. l. nihil. C. Quero mortuo domino qualiter formabunt sententia verba in illum procuratorem. nam si cum contumacia sit mortuus videretur sententia esse nulla. vt. l. penultima. que sententia sine appellat. rescind. Quid dicemus cogitabis.

- 1 Exceptio procuratoria quando fit dilatoria et quando peremptoria et opponi possit post litem contestatam.
- 2 In his que non dependunt ex consensu meo approbatio mea nihil releuat.
- 3 Autela ad opponendum contra procuratorem.
- 4 Actus contrarius factus contestationi nihil pdest.
- 5 Exceptio procuratoria est quintuplex.
- 6 Exceptio tu non es procurator: quoniam potest opponi.
- 7 Pronuntiatio facta per iudicem quem esse procuratorem non nocet domino.
- 8 Iudicium factum cum non procuratore licet non valet in preiudicium domini valet tamen in preiudicium procuratoris.
- 9 Solutio facta fallo procuratoris potest repeti.

Dicitur Exceptio que reddit iudicium opponi potest. hoc dicit. C. Opponitur quod exceptiones procuratoris debent opponi ante litem contestatam. et

vt. l. ita demum supra eodem. l. p. m. p. §. rati. ff. eodem. Ratio tunc sunt hic plures solutiones. dicitur quidam quod post litem contestatam per mittit opponi si ipse qui opposuit hoc vult probare. ita loquitur hic. Ita non videtur vera simpliciter. cum enim sit mera negatio non potest probari. vt. l. actor. infra de probatio. ff. et. l. asseueratio. §. de non numerata pecunia. vnde alij dicunt quod hic est speciale in exceptione que reddit iudicium retro nullum: vt hic. et §. si a non comperen. iudi. l. p. m. p. Ratio huius est vt statim dicit gloss. ibi vel melius. et. quia cum iudicium sit nullum non potest dici quod oppositio exceptionis sit retardata post litem contestatam cum nulla sit contestatio. Ita est optima ratio. Alij dicunt aliter. tamen ille sol. tendunt ad aliud contrarium magis generale. ideo ipsas forma sic. C. l. p. m. p. quod exceptio dilatoria debet opponi ante litem contestatam. vt. l. ij. ff. de exceptioni. §. de litem. §. de probatio. §. de ista est dilatoria: ergo et. Iocunt quidam aut opponitur exceptio tu non es procurator. et ista est peremptoria. aut opponitur exceptio: tu non potes esse procurator: et ista est dilatoria. dicit glo. qd illud sibi non placet: vnde dicit: contra text. dicit. l. ij. de exceptio. qd vtrique est dilatoria. Alij dicunt aut scio ipsum non esse procuratorem et debeo ipsum repellere. alis est quod mihi impetur. Aut credo ipsum procuratorem esse et tunc si postea ad me notitiam peruenierit quod ipse non est procurator: quando cumque possum opponere: ita loquitur hic. si vero dubito vtrum sit procurator: vel non debeo opponere in pncip. litem ita loquitur hic hec. l. in pncip. et vide ista glo. ibi alij vtbul. C. Pncipiū meum est qd si scio ipsum non esse procuratorem ab initio debeo ipsum repellere hoc est verum: sed si eum non repellere in iura opinio quod mihi presudicet qd puro verum quantum ad actionem quam possum habere contra procuratorem ad interesse. deberis enim scire et notare qd si aliquis agit contra me tanq. procurator vel aliter constituit ipse teneat me docere se procuratorem. ar. l. §. cre. cui. pig. no. de. §. §. §. si cum non procuratorem non renebitur mihi ar. l. si fundi. §. de cuius actio. et. l. cum donationis. §. de trans. actio. Sed si volo opponere exceptio nem nullitatis: quoniam non est procurator istud possum non obstante scitria mea. nā tū his qd non dependunt ex consensu

C. l. p. m. p. An gesta cū pcuratore qd non debuit ad mitti reneat. vide Zan. l. iij. rub. l. iij. qd. de. de. Ro. conclusioe dicitur. vbi allegauit qd pcurator habes mandatum substituenti et reno. cadi. si substituat et prestet se nolle de ea intronfite re. vide domini. Per. in. c. et parte decani. de rescip. qd gesta p. p. curatorem no pnt parari rata. Andreas barba.

meo approbatio mea nihil relevat ad validandū iudicium: vt. l. si expressum. ff. de appel. dist. in. l. si non puto. non est necesse. Sed quid in his qd ex consensu meo dependet. vide in. l. si tutor. f. in quibus cau. in. l. in. qd non est necesse. et ibi dicit. C. Secundo iudicium qd si credo eum procuratorem esse: non est verū quod docens ad mei notitiam peruenerit potero opponere: hoc videtur esse verū: vt extra de excep. c. pastoralis. r. vide qd hoc quod peruenerit ad mei notitiam probet per iuramentū vbi dicitur. C. Tertium mēbū est qd si subito debeo dicere in pān. vt hic istud no. puro verum. r.

dicit in. l. pe. §. ad crimē. ff. de publi. iudi. C. Quarto oppo. de cautione non prestata. r. ista debet opponi ante lit. cōtest. vt. l. pōpo. §. rati. ff. eo. C. Quinto oppo. po. itū no es procurator. r. de hoc loquitur hic. Ita exceptio quāq; op. ab eo contra quem procurator sitū gaudit. Quāq; oppo. ab ipso dño cuius nomine litigat cum procurator. pāno casu si quidem ab initio cōtestatur de mandato: nec deciditur: sed propter dubiū procuratoris admittit cum cautione de rato tūc de rato sita exceptio tu no es procurator: potest opponi nisi opponēs hoc incontinenti probare: vt. l. inter quos. §. alieno. ff. de dam. in. sec. Quandoq; disputat de mandato r. determinatur quod est procurator et iudex pronūtiat eum esse procuratorem legitimum: tunc decetero non poterit opponi ipsi procuratori qd non sit procurator: qm determinatū est. arg. l. iij. f. si ex fal. instru. Idem si instrumētū procuratoris fuit productum in iudicio r. probatū: vt. l. si. de fide instru. r. Inno. tractat in. c. quoniam contra falsam. extra de proba. vbi expresse dicit hoc in instrumētū procuratoris. Si vero de hoc nunq; p̄ter cogitatus nec disputatum de mandato tunc potest quando docens opponi. ita loquitur hic. seruata tamen distinctione ad ar. que ponitur hic in glos. Hic unq; autem dixi quod postq; est determinatum non potest decetero opponi exceptio tu non es procurator. hoc est verum nisi ille qui opponeret vellet in se assumere onus probandi istam negatiuam qd post se facere procuratoris mandatum reuocatum vel instrumentum falsum. r. intelligas semper nisi de hac falsitate vel de reuocatione fuit cognitum. r. hoc modo potest intelligi p̄ma opinio postea in glos. C. Secundus casus p̄dicti palis est quando ipse dñs cuius nomine agitur vult dicere qd ille non fuit procurator: tunc potest quando docens dicere nisi de mandato doceat vel de rat. habitatione: vt. s. eo. l. i. procurator. ff. rem ra. l. procurator. vltima. illa enim pronūtiario per quam iudex declarat esse suum procuratorem non nocet domino absentis: quia eo no citato causa eum eo dicitur r. causa non cognita. hoc fuit pronūtiatum. arg. l. cū non iusto. de collu. dēre. ff. ita tenent omnes doctores. h̄ secus sit in tutor: ratio qz eius constitutio p̄ncipaliter spectat ad iudicem. vt. l. i. §. idem pomponius. ff. quod fal. tu. auto. per Inno. in. c. super lyster. de rescrip. quo ad quid. tamē p̄iudicet domino. vt. qm do recipiuntur testes super mandato: vt dicit in. l. i. §. p̄iudicem. C. Dodo habetis expeditam istam marisam et p̄nam glos. venio ad secundam glos. r. op. po. si nullum est iudicium: ergo non potest examinarī an sit procurator: vel non nisi ante constet de mandato: sed ante non potest constare de mandato nisi examinetur: sic videtur perplexitas seu indissolubilis quoddam. Solu. dicit glos. beneiter et bene iudicium p̄imum. an ego sum procurator: non agitur procuratoris nomine. sed ego proprio nomine dico me procuratorem. Et sic in hoc habet legitimam personam merito quantum ad hoc an sit procurator: constat litigū: quia ex persona legitima. vide glo. quam nota: bene. ideo si procurator ageret nomine minoris vel syndicus nomine vniuersitatis: vel tutor: contingeret aliqua lesio in examinatione persone: an sit procurator: vel syndicus vel tutor: certe

Andreas Pomare. C. In tutor. vide ale pan. cōfil. cū. in vlti. col. ad fi. i. §. volu. et conf. cū. in fine. vos lu. l. iij. r. pa. noz. conf. xvij. colū. §. volu. ij. r. Alex. lxx. col. §. ad fi. vol. ij. r. c. ex. dly. xij. colū. ij. eo. vol. ij. vbi sentit hoc procedere etiā si pronūtiasset omni modo tūc. et. lxxxv. v. colū. ij. volū. ij.

non possunt petere restitutionem in integrum quia ista causa an sit procurator: vel syndicus vel tutor est cum ipso tutor vel procurator agitata. non cum minor vel ecclesia. C. Opponi. r. videtur quod h̄ non habeat mandatum iudicium valeat. l. si sine in p̄in. r. §. ff. rem ratam habe. Solu. iudicium non valet quantum est in p̄iudicium dominici: sed in p̄iudicium cuius sitis r. si dicitur quis quem dicit de rato bene valet. C. Ultimo querit glo. tan si soluitur huic falso procuratori possit repeti. dicit glo. sic. fed an idem si soluitur cū iudice dicas qd sic qz sententia lata fuit cum falso procuratore. de hac materia plene dicitur me in. l. si sine in p̄in. r. §. r. §. cum aut. ff. rem ratam habe.

Et in principio. Excipio qd habet reddere iudicium retro fuisse nullum potest opponi in quacūq; parte iudicii. h. d. C. Op. r. intro gl. magna qd dicit qd permittitur. vos videtis qd exceptio falsi procuratoris potest opponi. contra. de. lita demum. s. eo. huius r. timore facta est ista gl. dicitur qd tunc est verū qd hec exceptio potest opponi quando cūq; etiam post lit. contē. quando ille qui opponit velit probare procuratorem non habuisse mandatum quasi velit dicere glo. quod quia suscepit in se istud onus non mirū si potest istam exceptionem opponere quando cūq; nisi ista prima solu. quoniam est vera: quia ista causa fit mere negatiua no est probabilis. l. actor. f. de proba. r. in de glo. dicitur aliam solu. est ista veritas. dicit glo. qd hic est specialis in hac dilatoria que potest opponi in quacūq; parte iudicii. r. idem in quacūq; alia que haberet reddere officium retro nullū fuisse. no. in. l. §. de iuris r. facti igno. r. est ratio quia iudicium dicitur nullum r. infortuna nulla ideo cōtestatio litis non habet forum iudicii. vnde non potest dici ratio de opposuisse hanc exceptionem nec potest obici non opposuisse ante litis cōtestationem. qz non dicitur lis cōtest. nisi iudicium sit nullum r. istud voluit sentire glos. cum dicit vel melius. r. ista est vera solu. Alij deo derunt aliam sol. r. dicitur qd exceptio de qua loquitur lita demum fit dilatoria. Sed hec exceptio est per se proia. et ista solu. est falsa: quia vtraq; est dilatoria: tamen optime loquitur: qm ad aliud. Nam quāq; opponitur non est procurator: et tunc licet sit dilatoria: potest opponi quando cūq; vt hic. quando que opponitur talis exceptio: non potest esse procurator. et hic aduerte secundum domi. Jac. qz quandoq; est defectus ratione cause: vide debitis de hoc in. l. quāuis. indubitan. f. de adulte. quandoq; est defectus ratio: ne persone et potest esse duplex. p̄imus: qz persona non possit esse in iudicio nec pro se nec pro alio: r. tūc ista exceptio potest opponi quācūq;. l. seruus. f. de iudic. l. §. si quis his. ff. qui vniuers. co. qd est alia defectus quod quādoq; persona potest esse in iudicio pro se r. no pro alio. r. tunc ista exceptio debet opponi ante litem cōtestatam. vt in. d. lita demum. quādoq; oppo. exceptio non potest esse procurator: quia non legitimus: et ista debet opponi ante litem cōtestatam. vt. l. pōpo. §. rati. et vide ibi bonam glos. ff. eo. fed querit h̄ Jac. quid de exceptione libelli inepre formati quando debet opponi. ipse dicit quod h̄c

Pro concordia. Ac uerte quando mandatum recusat in dubium an sit validum vel no et producat r. resca et r. sententia super eius validitate. Barto. dicit in. l. §. eodem titulo quod isti resca et sententia p̄iudicat domino etiam non citato. contrarius al. legat per cōrela. allegat qd h̄c libello. in. d. l. §. des. bet inrelli. qz scidū determinatū quā dicit i hac l. scz quod p̄iudicat. scilicet qz causa co. gnita non alter ideo caute obicit do. Alex. r. qz lūmā r. turnonau r. qz con. tractetur. in alio casu meo b̄m. de Franciscis arell. in. l. scidū. col. si. ff. de ver. bo. ob. alle. gatur con. trari? bar. in hac l. qz in p̄ic. voluit qd qui dicitur procurator esse fallum no tenetur p̄bare: que gratia no coartata loco et tempore. l. actor. C. de p̄o da. cum similibus. r. tamen secundum eum contrarium voluit in eadem lege. f. vbi voluit qd potest probari probando reuocationem mandati. Tu dic qd p̄ima opinio vera. r. non obstat quod dixit cōlūna final. quia Bartolus loquitur quando quis assumpsit in se onus probandi quod ita probari potest producendo reuocationem. et sic nihil obstat. imo subtiliter intendendo: tunc negatiua non probatur sed affirmatiua reuocationis: que tamen habet annexam negatiuam vt late habetur in lege h̄c in re et in. l. in illa. ff. de verborum obligationibus no uis. in. l. de pupillo. in. §. si quis ip̄s. ff. de noui opoz ris nuntiatione.

Excipio opponi potest etiā post litē cōrela. allegat qd h̄c libello. in. d. l. §. des. bet inrelli. qz scidū determinatū quā dicit i hac l. scz quod p̄iudicat. scilicet qz causa co. gnita non alter ideo caute obicit do. Alex. r. qz lūmā r. turnonau r. qz con. tractetur. in alio casu meo b̄m. de Franciscis arell. in. l. scidū. col. si. ff. de ver. bo. ob. alle. gatur con. trari? bar. in hac l. qz in p̄ic. voluit qd qui dicitur procurator esse fallum no tenetur p̄bare: que gratia no coartata loco et tempore. l. actor. C. de p̄o da. cum similibus. r. tamen secundum eum contrarium voluit in eadem lege. f. vbi voluit qd potest probari probando reuocationem mandati. Tu dic qd p̄ima opinio vera. r. non obstat quod dixit cōlūna final. quia Bartolus loquitur quando quis assumpsit in se onus probandi quod ita probari potest producendo reuocationem. et sic nihil obstat. imo subtiliter intendendo: tunc negatiua non probatur sed affirmatiua reuocationis: que tamen habet annexam negatiuam vt late habetur in lege h̄c in re et in. l. in illa. ff. de verborum obligationibus no uis. in. l. de pupillo. in. §. si quis ip̄s. ff. de noui opoz ris nuntiatione.

A In pecuniariis et alleg. istum tex. bar. in l. i. §. suffi cit. ff. de admini. tuto. c. in l. qui habet. §. si pupillus. ff. de tutel. quod pupillus potest solus citari ad iudicium: quia intelligitur quod compareat per se vel per procuratorem ego tenui contrarium in l. sed si ex stipularo quem puer codit. l. si ex legato ff. de verb. oblig. c. vi de. c. us in iure. de offi. fi. dele. c. vi de ibi doc. qui alleg. Bart. hic. Andreas barb.

* C Pro co coodia. Aduerte vult iudex facere leges parere alii quem ex litigantibus personaliter responsum potestionibus vel similibus audire etiam potest denegare procuratorem in hoc quasi dominum legalior et melius instructus: vt per Barto. hic in hac l. si. contra allegatur teneo in l. si actor. ff. e. ti. in. f. colum. tu dicin. d. l. si actor loquitur bart. quando quis venit ad defendendum non simpliciter vt procurator sed tanquam pro iure suo quod dicit menti comm. endant. sed si simpliciter et ita loquatur. adde ad no. in. c. f. de cōf. in. vj. marime per Jo. and. in glo. sitē et aliter dicit potest q. si procurator specialiter ad sic respondendum i. formatus et missus et non et ita procedat scda opin. alias procedat. in. d. l. si. Ita Bart. in l. qui bona. §. qui alieno. ff. de dam. infect. c. alleg. concon. Adde ad Jmo. in. c. pastor. alis. in prin. de iudi. in criminalibus autem vide Bartol. c. docto. in. l. i. §. defendi. ff. ex quibus cau. in p. ca.

B And. poima. C. nisi ex ca. vel nisi quis impetrat se referri primum quod aduersarius possit compelli compare personaliter quo casu etiam ipse impetrans cogere tur vt per Foram in titu. de iole et contu. c. secundo in antiquioribus de quo Felix. in rubrica. de rescrip. celum. in.

C Afflictoes. sed contra videtur tenere idem Bart. in l. qui bona. §. p. de dam. infect. c. ibi vide Joan. de imo. in. c. i. alias. §. de iura. calum. vbi tenentū Bar. in dicta. l. §. penult. c. alleg. Joan. andr. istud tene menti in. c. fima. de iura. calum. in. vj. tangitur in. c. pastor. alis. de iudi. vide. c. penult. de postula. p. ca. c. ibi dicit. And. barba.

in minore. Ita vltima gloss. cōter approbatur per rationem superius dictā. et aduerse qd. l. ff. de iud. loquit vbi dicit ratificat iudicium agitatum per sal sum procurator: et ante sententiam lata. quid autē si post sententiam vide supra. Quero iudex punitur procurator esse legitimus et se habiturum ratum quicquid per eum factum fuerit. nunquid valebit. videt qd sic vt l. §. idem pōmponis. ff. quod falso iuro. contrariū videt per. l. cū no iusto. ff. de collu. dete. non ob. l. con. traria: q. loquit in tutore cur? tutoreis dāna depēdēt ab ipso iudi. qd no est in procuratore. veritatem est qd si iudex punitur sic punitio exceptiones oppositas cōtra mandatum huius procura. no obstat. et eis no obstantibus esse procedendū in causa isto casu iudicium valeret: ita est practica. cōis quam pōnit Specu. in spē. de ex. §. iij. in f. c. y. h. m.

Quicunq. Illius persona no litigat per se sed per procuratorem: alias puniet. h. d. C. sic est aut. qd ius que limitat. l. rationem. l. die vt in glo. etc.

Quicunq. Quis in illustri dicitur comparari? gnitate non litigat per procuratorem cum aures quero de ratione. videt vt in glo. quia ratione digni ratis debet federe cum iudice.

Quasi in quibus quis cogitur personaliter et no per procuratorem comparere. Afflictoes raro vel nunq admittunt excusationem per procuratorem.

Pecuniariis. Per procuratorem citatus potest comparere etia si in ciuitate no expulsi: nec cogit comparere personaliter nisi ex ca. h. d. Quero qd tunc cause p quas quis cogit personaliter copare. Pro huius declaratione debetis scire quod hic tex. ibi nisi forte quosdam et legitur duobus modis. pmo sic dicitur est supra q quis pot copare per procuratorem si vult. nisi in casu in quo cogitur quis copare re per procuratorem. et s. l. p. et ita intelligit iste vbi. nisi forte: vt dicit gl. super verbo iusticiis. in pncip. Alij dicunt econuerso. c. ita posui casum q est magis notabilis: vt. s. dicitur est qd pot copare per procuratorem: nisi ex causa coparet personaliter que est ergo causa iusta. dicit gl. causa iusta est in his causis in quibus no admittitur procurator: vt puta in causa criminali in qua ponitur pena a relegatione supra et istud est clarū: vbi dicitur glo. quia melius scit de minus veritatem q procurator. sed scidū hoc temp iudex poterit dicere compareas eam: nobis per os nalter: quia volumus scire a te veritatem. e. vide gl. do. Jacob. circa hoc dabat remediū quod quis facit procurator: et instruit ad omnia de quib? potest iudex cum interrogare. c. hoc exprimat in mandato sed certe hoc non placet mihi. nam dicit. l. de infor. §. tomtra. ff. de questio. quod veritas penditur ex vultu et respiciatione. et qua constantia quis loquatur: sed in his iudex no pot infornari per procuratorem: quia alius est aspectus dominici talis est aspectus procuratoris. c. sic cōcluditur qd semper qui iudex vult facit dominū personaliter comparere. et hoc colore afflictoes raro vel nunq admittunt excusationem

excusatione p procurator: quod satis placet. vel quare dicit glo. est alia causa iusta si plona vbi est legalis: nec est tripla sicut est procurator. arg. l. si actor. ff. eod. qd dicitur placet multum in pcuratore simpli ci per cuius aduētum cōditio aduersarij in nullo dicit fieri deterior: vbi. l. scda. §. defendi. quibus ex causis in possessio. ea. Sed quid in procuratore. in rem sua doctores tractant hic. de hoc est textus et glo. in l. si actor. ff. eod. c. ibi dicitur deo dicit. Bartolus legum doctor.

Pecuniariis. Omnia dicitur ratio cōcludi dicitur hanc potestatem quod citari possit comparere per se vel per procuratorem nisi in excusatione contrarium appareat vel alia legitima causa intercedat. h. d. Not. qd dixi in sum. legitima causa intercedat. h. d. Not. qd dixi in sum. mario. Quero quid velit dicere tex. ob causam: videt vt in glo. Pone tu agis et iure cesso contra meo: dico qd compareat cedens tanq melius nouerit veritatem an debet comparere: videtur qd sic vt l. si actor. ff. eod. m. dicit contrarium fin Jaco. de are. quia tunc cōfesso cedentis non potest p iudicare cessionario in aliquo: vt. l. si pater. ff. que ad mo. seruitu. amitta. l. seruim filij. §. ff. de leg. c. ibi per Dy. et in l. facta. §. si heres. ff. ad tre. ad qd o. compareat cedens. certe non video. quod est verum fin Jaco. de are. nisi ad cedentem spectaret aliquod periculum vel commo dum isto casu dicitur prima causa cedentis et possit vocari cum debet. arg. l. §. in propria. ff. quando appel la. sit. Item quero tu compareas tanq procurator: in iudicio. oppono tibi. c. volo quod compareat pncipalis tanq melius nouerit veritatem: pncipalis est absens de beo sibi facere sumptus videtur qd sic q. volo inducere eum in resem. arg. l. quoniam liberi. §. de resti. c. l. eos. §. de appel. dicit contrarium q. p absentiam aduersarij non debet fieri mea conditio deterior: et est in l. i. c. ibi glo. quibus ex causis in possessionem eatur. Item no. hanc. l. in arg. pone qd cauetur qd pro maleficio debeat quis citari: vt per compareat per se: per procuratorem legitimum. quidā fuit citatus vt compareat: ipse non comparuit fuit positus in banno. Nunquid bannum valeat: videt qd non. quia citatio est fundamentum iudicij que non fuit facta fin foamm statuti. contrarium determinat dominus Jacobus vbi per hanc legem quia potestas comparendi per alium inest tacite per hanc. l. c. ex p. sic eorum que tacite inest nihil operatur: vt. l. no re. c. de fidei. l. hec verba. de leg. i. C. Ultimo nota practica: ex hac. l. qd si aliquis est accusatus eorum te de aliquo crimine cuius pena sit infra relegatione et tu citas eum et ipse compareat per procuratorem qd est licitum. l. seruim quoq. §. p. ubi. ff. eo. quo ad obuiadum malitie fuerit: vt possit melius inuestigare veritatem possit dicere quod tu vis pncipaliter qui melius nouit veritatem per hanc. l. c. si vis qd clientul? tuis non compareat qd ipse facit procuratorem: specialiter ad iurandum de calumnia. c. est casus extra de procurato. lib. vj. c. qui ad agendum. c. ponas qd ipse confiteatur vel respondeat ad omnia de quibus interrogabitur. c. omnia ista ponantur expresse. c. singulariter in procurato. q. per bigratia. si interroga-

beris de hoc respondeas sic. et ista est practica. Bartolus.

Ne liceat potentioribus; Rubrica.

Continua vt in glo. et sicut rubrica patres duas habet ita in nigro sunt due leges: prima tractat de prima parte rubricae. secunda de secunda tractat cetera.

Procurans patrocinium potentiorū debet priuari causa. Officialis prestans fauorem alicui priuato punietur. Iudex minor punit maiorē de fauore per eum prestato in causa alicui priuato. Pena huius legis non imponitur ipso iure sed p sententiam. Dispositio huius. l. habet locum in actore et reo. Pena huius legis an committatur ex sola procuratore vel requiratur quod patrocinium fuerit prestitum. Pena huius. l. committitur quocūq modo patrocinium prestat. Dispositio huius legis habet locum etiam si patrocinium fuerit prestitum per familiarem potentioris. Delegari quod non possit per rectorē prouincie hęc causa.

Dixit. Qui patrocinij potētia rōne officij procurat cā priuatur. ille potētia punietur et rector. punitur ex iudex est. h. d. Pmo loquitur iudex re. secundo respondet querenti. scda ibi: quare cū interfit. Itē prima sub diuidit: pmo punit partē procurantē. scda dicit punit potētiōē facientem hoc. scda dicit ibi: quam palam et. Nota ex hac l. qd ille qui procurat aduocationē seu pcuratiōē seu auxiliū potētiōē p priuari causa. qd not. contra eos qui in ciuitate ista faciunt qd priores fauere tētib in aliqua causa cōs alijs officialibus debent cū causa priuari. vt hic videt. C. Not. qd officialis qui prestat patrocinium vel fauorem alicui priuato in ali qua causa eorum alio officij punitur. C. Secundo no. Tq de isto delicto iudex minor potest punire officialem maiorem. C. Opp. ff. de ali. iudi. in. cau. fac. l. iij. Sol. ibi loquitur de potētiōē non ratione officij: sed forte diuisarum ratione vel alterius status. hic de potētiōē ratione officij. Cōtra hoc oppo. s. de aduo. diuer. iudi. l. iij. vbi decuriones possunt esse aduocari. So. hic loquitur de potētiōibus ratione officij ita magni quod possit alteri minime committere offendere seu inferre: vt. l. si per impu. si nem. que d. metus causa. c. deo propie possit exemplum in priores sibus istius ciuitatis. C. Opp. secundo. §. de iur. i. §. Solu. vt in glo. quia ibi no erat potētiō. C. Circa hac. l. queror dicitur hic quod priuatur i causa vt priuatur ipso iure an per sententiam. glo. optime dicit per sententiam. quia dicit pcurator non priuatur. sic. si simile habuissis nota in l. in venus. §. hanc. §. de sacrosan. ecclesie. c. l. si quis in tantam. §. vide vi.

In iudicio eum nominavit. Item prece... officii tantum. hic loquitur in eis qui... habent dignitatem et privilegia digni...

sine quod quando accusatio non procedit iudex non... debet eam admittere. simile habes in l. ff. de officio...

Equus. Quis alterius principis... legitima auctoritate rebus apposerit le...

Regimaleffa. Rubrica summar. l. istam. s. r. h. in paribus... istis de consuetudine non...

Regimaleffa. Quis titulum sub no... mine principis rebus in...

Equus. Breviter... bus. alienis non potest... quis titulus vel arma alte...

Equus. Breviter... bus. alienis non potest... quis titulus vel arma alte...

Et nemo priuatus. Rubric. Quando accusatio non procedit... iudex non debet eam admittere.

In quo differt hieci. a precedenti. dic. vt in glo. Ex... quo habetis intellectum datum.

Epe rescriptum est. No. ex rubro et nigro sequentium... legum quod sine auctoritate iudicis...

ma cognoscione ne includant in constitutionem. l. memi... nerit. infra vii. vi. pro hoc q. quis possit esse natus...

Continua vt in gloss. hanc rubricam. et hec rubric... ca est summarium totius tituli. tamen qualiter leg...

Epiblicae. Non pot. dari inso... lutu republicae. actio litigiosa vel dubia. h. d. C. vpp. i.

Epiblicae. Quero hic q. fise... ctione delictorum priuati non d. suscipere etia...

Om allegas. Actioem litigiosam vel bu... dia et ca donationis republica non potest suscipere...

Bhorret. Propter remissionem... debiti non debet fiseus contra alium procuracione suscipere. h. d. ista l.

fraudem. Omnes leges... quod de procuracione seu auxilio ex parte actoris. hec loquitur in auxilio...

De negotiis gestis. Rubrica. Dicitur est. s. de procura. qui geruntur mandate...

Si in tutela dicitur tale proximior dedit tuto... rem an videretur tutela. Etiam preside est porrigenda accusatio suspecti.

Om tutores. Expense facte... pterate mater na vel affectione domestica acti. nego. gest. non repetuntur. h. d. C. vpp. i.

Om tutores. Expense facte... pterate mater na vel affectione domestica acti. nego. gest. non repetuntur. h. d. C. vpp. i.

Ne qd. Er not. q. coispd. q. quis efficitur clericus. desinit esse plebei. qd. no. pro ita ruto s. do. flo. adde gl. de ple. dist. lii. c. ro gationes. q. appella tione plei heij non ve nit seruus Zap. c. fi. de offi. de le. in. vi. q. appellatio ne plebeij non. venit monach. q. est seru. m. alterij. Audi. bar.

Et in tutela dicitur tale proximior dedit tuto... rem an videretur tutela. Etiam preside est porrigenda accusatio suspecti.

contrarii dicit in l. iij. in ff. de acqui. pof. ubi est glossa supra verbo genus. et in l. servus communis in eij. §. ff. de stipul. seruo. no. hanc. l. c.

Hue p fratre.

Quod coheredes soluit p coherede ab se p necessitate repetit actione nego. gest. alias fami. etc. h. d. C. Ad euiden. tia huius. l. est sciendum. nor. ex p. inci. q. si sint plures coheredes quilibet sol. uendo partem suam liberatur. licet de 2. functus non liberetur solutione partis 3. et si videtur q. ex persona heredis non tenetur conditio obligat omnis: qd. dicitur b. ne de verbo. obliga. l. i. §. ex his. ad sey. cundam partem opp. de l. heredes. §. si vnus. ff. fami. l. c. Solu. expone. et sic dem. actionem licet in genere. et sic est de are actione in genere: vlt. amod. contra simile nor. in l. seruus communis in eij. §. fina. ff. de stipul. seruo. vt ibi dicitur plene.

Si pupille.

Mandatum tutoris non impedit hanc actionem nisi inter dominum et gerentem. h. d. C. No. hac. l. quia licet gerat negotia pupilli ex mandato tutoris est necesse q. geram negotia pupilli cons. templatone pupilli vt acti. nego. gest. fit inter pupillum et me. de hoc optime in l. si mandati. §. eodem. et ibi dicitur quod facti pro formatione libelli vtrius sit necesse apponere in libello qd. gestis eius contemplatione. et hoc probare quod no. c.

Si pupille.

Mandatum tutoris non impedit hanc actionem dari pupillo. h. d. C. Oppo. quod debeat dari actio mandati. Solu. hic mandauit tutor: non pupillus et intelligas q. tutor mandauit negotia gerenda ratiq. sua hoc est pertinentia 2. ad ipsum tutorem cura et sollicitudine si eam fecisset procura. consentiente pupillo secundum formam. l. nec. §. de p. cura. habetur actio mandati. Bar.

Officio.

Quod qd. cessitate obsequij debiti in hac actione non venit. h. d. l. ista.

Oratorem.

Si dum inunctum non ar. cat gerentem pro gestis competit acti. nego. gest.

h. d. C. Op. de. l. de creati. §. de epi. audien. solu. ad u. curato: in testamento no. potest dari vt. hic. sed si riolo bene potest dari vt. l. contraria.

Tab co. Pro ea parte pro qua debij. tor creditor succedit exigitur actio pro reliquis firma remaneat et cetera.

Quersus. Actio negotiorum gestorum non tollitur prescriptio lon. gi temporis. h. d. c.

Ratibabitio quando mandato equiparetur. Actio negotiorum gestorum vnde oiaitur. Actio negotiorum gestorum quando oiaitur.

Specuniam.

In hac lege tractamus alias materiam de negotijs gestis in negotio quod est nostru ratibabitio: hec actio oiaitur ratibabitioe secuta. h. d. C. Op. et videtur quod ratibabitio nisi operetur vt. ff. pupilli. §. sed si ego. ff. eodem. Solu. hic expigitur nos. mine meo merito potest haberi rati. als. secus: vti in contrario nisi in subfidium. vt. l. mater. §. de rei ven. et ibi videbitis. C. Op. quod actio tertij non preiudicat creditori vt. l. si stipul. in fi. de nouatio. Solu. non preiudicat nisi preceat mandatum vel sequatur ratibabitio. C. Item oppo. Ratibabitio mandato comparatur vt. l. semper qui non prohibet. ff. de reg. iur. et in c. ratibabitio. de. regu. iur. lib. vj. c. l. si. §. ad macedo. ergo debet oiairi actio mandati non neg. gest. Solu. ponit hic plures solu. quarum tres possunt esse vere. Et ideo oiaas sic quado q. ratum habetur negotium gestum a presentere et tunc ratibabitio cons. paratur mandato et oiaitur actio mandati vt. l. qui patitur. et. l. si remunerandi. §. si passus. ff. manda. quan. doq. habetur ratum negotium gestum pro abente: tunc si quidem mandatum precessit: licet non fuerit acceptum a mandatario: tunc tamen si postea gerat secuta ratibabitioe oiaitur actio mandati: vt dicta. l. semper. et hic in secunda solutione. si vero nullu man. datum processit tunc oiaitur actio nego. gest. vt hic in. ter. et. l. si pupilli. §. item queritur. ff. eo. nec obstat re. gula contrarie: quia ratibabitio coparatur mandato: non tamen quo ad omnia. ita hic glo. sentit. tangitur per dy. in c. ratibabitio. de. regu. iur. lib. vj. C. Pro declaratione huius. l. sunt videnda duo que hic tan. guntur in gloss. Primo vnde oiaitur actio nego. gest. Secundo est videndu quando oiaitur. gl. nostre videtur dicere q. in tribus generib. negotiorum scz. quado negotium est nostrum et ipsa ipso gestu cura et solici. tudine oiaitur: ex ipsa gestione actio: sed quado nego. tium est nostrum ratibabitioe. tunc oiaitur actio ex ratibabitioe. ita videtur velle gl. hec ibi dicitur quarto. et ita videtur gl. in l. pupilli. §. item queritur. ff. eo. dy. in dictis tribus vt. q. dicitur q. oiaitur ex nego. gest. et ratibabitioe tacta vel expresse: vt. l. pomponius scribit. ff. eo. in negotio quod est nostru ratibabitioe concordat cum gl. breuiter in dictis tribus generib. oiaitur actio: ex ipsa gestione seu ex ipso negotio gest. vt. pro eod. accipio: nec est verum quod dicit dy. q. requiritur ratibabitio tacta vel expresse. nam furiosus no.

potest habere ratum tacite vel expresse vt. l. qui ad certu. ff. locati. et. l. certe. ff. de precario. et tamen quis gerat negotia furiosi oiaitur sibi et contra eum act. nes. go. gest. vt. l. iij. §. et si furiosi. ff. eodem. C. In quarto genere quando originaliter negotium est nostrum ratibabitioe. sicut op. inter gloss. in dicta. l. si pupilli. §. item queritur. Ultra montem. tenent opinio. contra l. gloss. nostram quod oiaitur ex negotio gesto no. ex ratibabitioe. sicut dicitur in simili in l. ex placito. in. fra. de rerum permu. §. acco. butri. tenebat simile op. ino. etiam contra gloss. et bene iudicio meo per text. in l. si pupilli. §. item queritur. ff. eodem. vbi dicitur. ratibabitio inquit negotium nostrum facit. Aduerse ergo quod ratibabitioe oiaitur super ipso negotio: negotium qd. alias no. erat nostru per ratibabitioe efficitur nostrum: non autem oiaitur super actione nascenda et gestione seu nego. gesto. Ex ipso ergo negotio quemadmodum est in eum per ratibabitioe oiaitur actio nego. gest. et licet illud sit de apici bus: tamen est vtile ad pacificam. Nos scitis qd. quis potest conueniri in loco contractus vel quasi contractus. modo ego gest. negotium tuum in ciuitate ista: tu habuisti ratum in ciuitate florentie si actio oiaitur ex nego. gest. apparere quod quasi contra. ribabitioe oiaitur: tunc possit agi in ciuitate florentie vbi quasi ille contractus est celebratus: et ratioe ibi secuta. C. Ad idem vnde oiaitur: quero tunc quando oiaitur ista actio negotiorum gestorum oiaitur actio statim cu. p. imis generibus negotiorum oiaitur actio statim cu. gerit. ita no. in l. na. et ferus. ff. c. et. b. in neg. ge. qd. est in ratibabitioe oiaitur ratibabitioe sequuta l. oiait ex nego. ante gesto: vt. h. d. dicta. l. si pupilli. §. item queritur. ff. eodem. nec obstat l. oiaitur actio in fin. ff. de solu. et ibi dicitur licet autem hoc sit verum in actioe nego. gest. vt oiaitur actio illo tunc cum geritur: tamen hoc non est verum quando negotium geritur: ex officio tutelle vel ex officio societatis: qz. tunc oiaitur deum finita tutella vel societate vt. gl. dicit hic et bene vt. l. si tutor. ff. de tutel. et. ra. d. iura. c.

Item seruum.

In curando seruum in curando seruum otilem a domino hac actione reperatur. hoc dicitur. C. Querit glof. quid si hic seruus erat inutilis. dicitur in glof. la. c.

- 1. Mater qui possit alimenta repetere facta filio.
- 2. Protestatio declaratoria voluntatis non habet effectum in his que ex voluntate nostra non dependunt.

Alimenta.

Quod mater personam filij in dubio non videtur facere animo repetendi. secus in eo quod expedit circa res. hoc dicitur. Et habet hec. l. duas par. res: vt pater ex litera. l. ab actis duas glof. vna ponit materiam alia ponit vnum dubium. C. Op. ad p. in. de l. nescimus. ff. eod. Sol. ibi mater fuit protestata quod faciebat animo repe.

tendi hic non. C. Op. secundo. §. de pa. po. l. nec filium. Solu. ibi loquitur de expensis quas mater tenebat fa cere de necessitate patris: quia erat infans vel. §. triennium vnde mater debebat eum lactare. et. §. deo pio de claratione t. huius. l. debetis scire q. quandoq. mater expendit circa perso. na filij de necessitate patris: vt quia filius est infra triennium: vel quia filius non habet alias vnde viuat: vel quia matrimoniu est solumum diuor. tio eius culpa: et onus filiorum spe. ctat ad matrem: vt. l. nec filium. §. de. pa. po. et. l. si quis a liberis. §. sine pas. ren. ff. de liber. agno. et. §. de diuor. fac. apud quem libe. edu. l. i. et. auren. ibi posita. isto casu mater non habet repetitionem etiam si fuerit protesta. ta quod faceret animo repetendi: vt glo. nostra hic dicit et bene. Quandoq. expedit de necessitate car. sita: vti in peredo t. i. r. o. et. sic qd. iuris sit dicit. s. c. l. §. et. iij. Quasdoq. expedit ex volu. tate: tunc aut onus alimentandi filij spectat ad alium: vt puta ad patrem: et tunc mulier poterit repetere ab ipso patre: vt. l. nescimus. ff. eo. ibi finge patre perere et egisse. et. l. si qd. a liberis. §. si mater. ff. de liber. agno. et. c. Ab ipso vero filio non poterit repetere etiam si fuerit protestata: quia aliq. erat facturus: vt. s. eodem. l. iij. et. istud tenentiam hic glo. quam vide et postea facta reparare: nor. ibi etia si fuerit protestata. Et quo. q. ista pore. statio declaratoria voluntatis nullum habet effectum in his que ex volunta. te nostra no. dependent sed sunt decisa et determinata per. l. Quandoq. omnis alimentandi spectat ad ipsum filiu: tunc si quidem mater gerat alia negotia filij in dubio videtur expendisse de bonis filij: vt. l. nescimus. ff. eo. de. Si ne. goria filij non geratur in dubio videtur facere animo non repetendi. vt hic in p. inc. nisi fuerit protestata: vt. d. l. nescimus. ita debet intelligere hanc ma. teriam. Et istud idem quod dico de ma. tre habet locum in aua. ita dicit glo. in l. nescimus. ff. eo. C. Tenio ad secun. da parte. hic dicitur repetendi animo fecisse ostenditur. Quero quomodo hoc ostenditur glo. dicit et bene eo ipso qd. no. pbatur cotrarium presumitur qz. cisse animo repetendi in expensis que sunt facte circa res. c.

Alimentum.

In pa. trun vel frater pres. stat alimen. ta focti di. uiti. potest repetere vel ipus. tare. vide do. Per. in p. i. c. c. v. iij. Andreas barba. Andre. Poima. C. l. nes. fenni? hoc d. clarat vt. p. arer. c. col. fi. vol. si. vbi pos. nit an ex. pte p ali. quo redi. munda ma. rtime a fra. tre possit recipi et vl. de et. Bal. c. fi. l. in. v. parte.

Alimenta.

Quod mater personam filij in dubio non videtur facere animo repetendi. secus in eo quod expedit circa res. hoc dicitur. Et habet hec. l. duas par. res: vt pater ex litera. l. ab actis duas glof. vna ponit materiam alia ponit vnum dubium. C. Op. ad p. in. de l. nescimus. ff. eod. Sol. ibi mater fuit protestata quod faciebat animo repe.

Alimenta.

Si filius pro patre animo repetendi potest repetere. hoc dicitur. Quoroluid i. dubio

Andreas Poima.

C Stipul. seruo. simi. lis est ad hoc gloss. solitaria. i. l. in. ff. de magistra. conuent.

C Si per. cuniaz. Et salua repr. q. dicit per. cuniaz. tua nec est nec esse expo. ni tibi des. bitam: qz. potest licet. q. per. cuniaz. erat sponza vt. commoda. ra et stat. p. prie: qz. dos. miniu non transt. an. autem isto. mo. no. potes. rit pectia. accommo. dari. et. rep. i. l. iij. §. si. cum. l. seq. ff. como. e. em differ. tia ter. sive. et debitu. vt. no. glo. sup. verbo. debitus. in. dem. andi. ro. de. res. scriptis. And. bar.

¶ Sua cul pa adde late d hoc p. Ro. ff. ccccviij. Abb. p. ff. lxxv. et q. postu in l. diuorio §. si vir. ff. solu. ma.

verum presumatur facere animo donandi in dubio vel animo repetendi. Jo. hic dicit quod animo donandi in dubio vide q. sed mihi videtur quod hoc dicit contrarium quod in dubio non presumatur animo donandi. Nam primo dicit quod ita demum non repetitur si habuit animum donandi. Secundo dicit quod si soluit pro parte gerendo negotium simpliciter nec apparet verum animo donandi vel non donandi quod potest repetere quia presumitur fecisse animo repetendi: et vide rex. qui manifeste h. d. hoc etiam probat s. l. proci. in simili. nam non presumitur expendisse animo donandi nisi in his que sunt circa personam: vt. s. proprie vidistis. hoc autem esset clarum si poneretur filium gessisse et necessitate reputa quia pro parte fideliterat vt eius fideliterat susceperat quod tunc non videtur soluere animo donandi: vt. l. ex parte. §. filius. ff. fami. erci. als. l. heredes. §. si filius. eo. ti. c. l. si dubite l. m. §. filius. ff. de fideiussio. ¶ Quero de quo soluit hic filius pro parte. cert. de te si intelligas de peculio profectio non est locus distinctioni huius. l. quia cum pertineat ad patrem etiam ad coheredes non potest repeti: vt. f. fa. erci. l. certum si loquitur de peculio ad iudicium potest hec. l. procedere fin ius. hodierna vt possit filius repetere a coheredibus vel etiam ab ipso patre in casibus in quibus sibi non queritur usufructus. ff. ponis quod soluit de peculio caltrei vel quasi procedat sine scrupulo: quia in eo habetur vt paterfamilias: vt. l. secunda. ff. ad macedo. cc.

¶ Quid in bro ¶ Item. Expense in cura de vxorem facte non repetuntur. secus in expensis funeris eiusdem. hoc dicit. ¶ Quero quid si vir fuerit protestatus quod illas expensas faciebat animo repetendi: verum possit repetere. videtur quod sic. vt. l. nescimus. ff. eod. Et pro huius questionis declaratione habem? videre verum maritus teneatur de nec cessitate expendere in vxorem egram vel non: quia si teneatur licet protestatus retur non repetet: vt habuistis no. s. eodem. l. alimenta. Debes ergo scire quod quandoque est talis infirmitas per quam vxor non prohibetur esse in obsequio viri: tunc sine dubio debet eam alere et curare. argu. l. in rebus. §. postunt. ff. com. mo. et de ope. libers. fo. l. scur. consuet. l. verborum. de

verborum significatio. et tunc protestatio nihil operatur. Quandoque mulier propter infirmitatem pro habetur esse in seruitio viri ab ipsa culpa: tunc si quidem est dotata vir debet facere expensas in curando eam secundum quantitatem dotis: vt. l. si cum dotem. §. si autem. ff. de iure matrimonii. Et contra verum ad illud nil operaretur protestatio in contrarium: in eo vero quod excedatur quantitas dotis. dic veridicam ista quando non erat dotata. Si vero mulier non erat dotata si quidem habebat aliunde unde posset curari vel supererat pater qui ad hoc teneatur: tunc maritus non teneatur in eam expendere: et tunc habet locum. lista quod expensa simpliciter facta videt facta affectione maritali. sed si esset protestatus posset repetere. argu. l. nescimus. ff. eodem. et. l. quod si nulla. ff. de re. Si vero nullus alius erat ad quem spectaret: nec ipsa alitudo habebat tunc maritus ipse necesse habet facere: vt dicta. l. quod si nulla. et infra unde vir et vxor. autem. preterea. c. tunc protestatio nil operaretur. alias autem quando vir teneatur alere vxorem. tangit dyn. in dicto. §. si autem in seculimo. et. y. hic.

¶ Actio negotiorum gestorum vt competat mulieri vel contra eam quid requiratur. ¶ Illius in actione negotiorum gestorum quid continere debet.

¶ Mandatum. Dada non impedit hac actionem dari inter gerentem et mulierem. h. d. ¶ Primo expeditur secundum glossam postea renertur ad piamam. ¶ Cippo. vbi interuenit mandatum non habet locum hec actio. in. ff. de obli. que ex quasi contractu. §. si. Solu. hic non interuenit mandatum inter gerentem et vxorem: sed inter maritum et gerentem. ¶ Item oppo. de. l. si mandauero. §. si curato. ff. manda. Glo. soluit optime. dic vt in gloss. ¶ Tenio ad glo. piamam: quero verum ad hoc vt negotium competat mulieri vel contra ea sit necesse vt est contemplatione sit gestum. Jo. dicit q. sic. glo. videt contra. et vide gl. et ista opi. Jo. est contra hac lege de directo in principio. vbi dicit si mandatum solus maritus sequitur ergo apparet q. non fuit contemplatio vxoris sed solius contemplatione viri mandantis. ¶ Et ideo pro declaratione huius passus debetis scire q. quicquid gerit negotia alterius: non hz animum obligandi aliquem: quia forte putat negotium esse suum vel pro se factum: tunc ista actio non ouit sed habet locum retentionis: vt. l. si in area. de codi. in debi. Fallit in possessore hereditatis. vt. l. si pene. §. et. l. repetitio. de cod. inde. ¶ Hic habet animum obligandi alium tunc si quidem ille est dñs ad quem spectat principaliter negotium non est dubium quod habet locum hec actio: vt in toto tr. isto hic. et ff. vero non est dñs si quidem ad eum pertinebat negotium quod gerit cura vel sollicitudine. solui: hoc non impedit quin actio negotiorum gestorum ouatur contra verum dominum licet eius contemplatione non sit gestum: vt. s. eod. l. qui pupilli. et. l. si pupilli. in principio. ff. eodem. Si vero ad eum cuius contemplatione

tionem gerebatur non pertinebat cura et sollicitudo: tunc si quidem ad eum poterat quoquo modo pertinere actio negotiorum gestorum non dabitur contra verum dominum: vt. l. si pupilli. §. si ego. ff. eodem. nisi si negotium fuerit gestum nomine serui vel filij qui habebat peculium. unde ad eos pertinebat et poterant obligari saltem naturaliter. si vero nullo modo pertinebat ad eum cuius contemplatione gerit: et tunc ouit ista actio contra verum dominum cuius contemplatione non est gestum: vt. l. item si cum putauit. §. si. ff. eod. et hoc modo debet intelligi hec materia. ¶ Et predictis habes videre verum sit necesse in libello vel in articulo ponere verum negotium fuit gestum contemplatione eius contra quem agitur. vel verum ille contra quem agitur gesserit contemplatione agentis. ¶ Sed quero in casibus in quibus hoc debet probari quod alterius contemplatione sit gestum qualiter hoc probabitur. Respon. sufficit quod gerens sciat negotium ad eum pertinere: quia in dubio videtur gerere eius contemplatione: vt. l. ex maleficio. §. primo. ff. de act. et obli. in. ff. de obligatio. que ex quasi contractu. §. si. ¶ Quero et redeo ad glossam vltimam hic postquam verum inter maritum et vxorem in casu huius. l. habeat locum actio negotiorum gestorum. certe si maritus videtur gessisse se alium: vt. l. nam et seruis. §. si. ff. eo. cc.

¶ Paterno. Expense facte circa personam patris non repetuntur nisi fuerint facte animo repetendi. hoc dicit. ¶ Quero quando quis debet probare animo repetendi se fecisse: quia est presumptio contra eum. quare hoc probabit dicunt quidam quod probabitur ex protestatione. vt. l. nescimus. ff. eodem. potest etiam probari et alio modo. dicit glo. et nihil plus dicit. quomodo erit hic alio modo. certe potest intelligi directe. vt puta quia quando expendebat faciebat libentium in quo continebatur talis teneatur mihi in tantum quod pro eo expedit: vt. d. l. nescimus. potest etiam probari ex coniecturis que sumuntur ex qualitate persone facientis vt dicit in. l. si. eodem. Item ex qualitate persone eius pro quo sit vt distinguat? an illa erat in seruitio in domo matris: aut non que distinctio est valde notabilis: et vide gl. qd tene meti. ¶ Alitimo quero in quibus cessat ista actio negotiorum gestorum. glo. hic enumerat et vide eam cc.

¶ Negotium. Expense facte pro rebus foris repetuntur hac actione vel mandati si intercessit. h. d. ¶ Querit hic glo. verum sit differentia inter rogare et mandare. cert. tenuis est differentia: vt. l. si. §. ff. man. cc.

- 1 Directa actio negotiorum gestorum quare dicatur directa.
- 2 Actio quando distinguitur per actionem directam et contrariam et quomodo.
- 3 Actio quando dicatur directa respectu vtilis.
- 4 Interdictum unde vtiliter loquatur in edibus tamē habet etiam locum in fundo.
- 5 Actio directa quando habeat locum et quā vtilis.
- 6 Actio dicitur vtilis respectu directe que competat eodem casu.

Item respectu directe que alio casu competat. ¶ Sedens quando possit solutionem recipere et debitorem liberare. ¶ In actione negotiorum gestorum contra heredes quando venit dolus et lata culpa. ¶ Heres gestoris necessarii vel voluntarii quando teneatur in minus quam defunctus. ¶ Heres gestoris an teneatur de leui culpa suis suis.

¶ Oratoris. Traherens gestoris ex necessitate datur hec actio vtilis in qua venit dolus et lata culpa et hoc officium ad heredes non transit. hoc dicit. ¶ Pro declaratione illius materie primo habemus videre differentiam inter actionem vtilis et directam. Et ad hoc declarandum est facta prima et secunda glossa huius. l. Et glo. nostra pro huius declaratione primo vult videre vt sciamus quid est dictum vtilis: dicitur recta dicitur glo. dicitur dicitur respectibus. vno modo directa dicitur respectu contrarie: vt supra eodem. l. si mandatum. Alio modo dicitur directa respectu vtilis et ita assumitur hic. ¶ Et primo quod actiones distinguantur per actionem directam et contrariam ponit glossa et clarus in l. consensu. de act. et ob. tamē in aliquibus deficit. ideo dic quod quandoque est aliquis contractus in quo non variatur nomen contractus nec nomen contrahentium: vt in contractu societatis tunc ex vtraque parte actio est directa nec distinguitur inter directam et contrariam vt in situ. pro soc. ff. et c. et in l. eo. Quandoque variatur nomen contractus et contrahentium vt in emptione et venditione. locatione et conductione: et hoc casu non distinguitur actio per directam et contrariam. sed cuiuslibet competet ex nomine suo. vt mihi ex empto tibi ex vendito: et mihi ex locato tibi ex conductione. Quandoque variatur nomen contrahentium seu quasi non autem variatur nomen contractus vel quasi. ¶ In casu quicquid ista variatio contingit non est deficiente a nosse: vt mandas et mandari? depones et deponari? comodas et comodatarius et his similes: tunc variatur actio inter actionem directam et contrariam directa contingit et quā hz nomen pro patre. ¶ Contraria si qui habet nomen contrahentium: vt. s. eo. l. si mandatum. et in toto tr. ff. de po. ff. com. mo. ff. manda. et c. quicquid

¶ Si paterno. Ad de Ludo. roma. c. vi. §. c. l. h. p. hic dicitur.

varias nomine contrahitur vel quaeritur nomine non defen- dit a noie et non variatur nome contractus vel quasi...

test esse quod habet locum directa directo: et dire- cta vultur: vultus directo et vultus vultur. Et idem glossa dicit in rei venditio in peritioe hereditatis...

quod heres non tenetur nisi de dolo et lata culpa de- 10 functi an tenentur de leui culpa suspensus heredis in eo quod ipse gesserit glo. dicit quod sic et vide glo.

negotium. Hec actio est bone fidei siue spore siue ex necessitate geratur: ideo ex mora in eo ve- niunt vixere. hoc dicit.

hno. Etiam pro communi negotio haz- bet locum hec actio. hoc dicit bies niter in summa etc.

- 1 Officium procuratoris quando sit voluntarium.
2 Bestor quando tenetur etiam de neglectis.
3 Bestor quando tenetur de leui culpa.
4 Bestor non potest intentare actionem.
5 Bestor vnius negotij tantum an tenetur a seipso debita epigere.

Noti. Tutor et curator differunt a gestore: quia ipsorum officium est necessarium et finitur necessitas...

Item primus potest exercere actionem: secus non: uterque etiam de leui culpa tenetur: hoc dicit. Et vide, primo ponit differentiam inter tutorem et curatorem...

Secundo no. quod gestor tenetur de dolo lata culpa et leui. Et tertis parte nor. quod sine actione nemo reperitur et sic no potest gestor intentare actio...

Prohibito tollit actionem negotiorum gestorum. Prohibito potest fieri in scriptis et sine scriptis et quando et nunc. Prohibito in gerente negotia an tollat repetitio nem.

ut. l. pompo. in negotijs. in fine cum. l. sequen. ff. eod. et non accesserit: ut gesturus omnia sed ut gesturus quicquam tunc aut alius fuisset gesturus omnia...

Cognati. Obligatio personarum non impedit libertatem serui et factus liber non tenetur ex ante gesto. hoc dicit. bies. v. l. pompo. vnius in negotijs. ff. eodem.

Negotium. Tutor non tenetur de casu fortuito. hoc dicit bies lex breuissima etc.

Prohibito tollit actionem negotiorum gestorum. Prohibito potest fieri in scriptis et sine scriptis et quando et nunc. Prohibito in gerente negotia an tollat repetitio nem.

quis nolente. Prohibito actionem negotiorum gestorum in his que post prohibitionem geruntur: sed in his que gesta sunt ante. hoc bis dicit. Nota quo d. prohibito tollit hanc actionem.

de lat si quis. §. idem lab eo. de relig. Solu. speciale est in funeraria que non tollitur per prohibitionem.

4. Contra hanc legem queruntur duo: vtrum hinc vtiliter expenditur post prohibitionem de equitate, competat aliqua actio. et post solutionem huius questionis intrat alia questio qm prohibitio non fuit facta expressa sed tacite, verbi gratia: madant illi vt emerco nisi coedem pro. et emisti pro. et illa. et vltra possit repetere. et in hoc fuerunt opiniones. si nalliter glo. determinat quod non repetit. si ergo tacita prohibitio impedit repetitionem: multo magis expressa. in prohibitione expressa. habemus duas glos. contrarias: vna est in l. solucendo. ff. eodem. alia est in l. si solum in fine. ff. de notationi. que contrariatur hinc. Sicut. de cu. videtur tenere glo. soluendo. per legem si quis mancipijs. §. proculus. de instito. et de relig. l. arsi quia. §. idem lab eo. Ad istam. respondet bene et valde subtiliter. hic loquitur quando prohibitio est facta circa administrationem reru postquam quis non potest administrare sine delicto. nam post prohibitionem delinquis si ingrediens fundum meum vel in eo operari. vt. l. dicitur. de seruitu. rursus. predicto. et l. si. circa principio. de acquirendo rerum dominio. et quod vi aut clam. p. prima. §. quid sit. sed questio glo. in l. soluendo. loquitur quando post prohibitionem potest geri negotium sine delicto: vt puta: veni nec creditos meo solueres pro me. frumentum et similia. tunc de equitate habet locum actio non obstante prohibitione: licet hoc responso sit bona ad hanc legem. tamen est contra. l. si pro te. ff. manda. vnde tenent hanc glossam. et glo. que est in l. si solum. in fine. ff. de notationi. non obstat §. proculus. et §. idem lab eo. vt supra responsum est circa contraria. Quod vtrum hoc fit verum indistincte. quod proestatio possit fieri in scriptis vel sine scriptis. Responderit quandoque proestatio succedit in locum actionis: tunc debet fieri in scriptis: vt. l. vt perfectius. de an. na. ex. p. Quandoque non succedit in locum actionis tunc regula est quod potest fieri in scriptis et sine scriptis. vt hic. et l. si re oportet. §. oportet. de excusa. tur. fallit in casu infra de non numerata pecunia. au. rea. hanc querelam. Quod secundo vtrum proestatio de qua loquitur hic debeat specialiter fieri: vel in genere. rex. hic in principio videtur dicere specialiter. glo. videtur exponere specialiter id est expressa. sic si quidem volo prohibere ne gerat negotia mea simpliciter omnia: tunc satis est si generaliter loquatur nec est necesse quod res designetur vel negotium nominetur. vt. l. de pupillo. §. qui natiat. de operis noni nra. sed si volo prohibere de aliqua particulari illam debeat designare: nec debeat oblcure loqui: talis proestatio nihil operatur: vt. l. aut qui aliter circa prin. ff. quod vi aut clam.

De his que vi metusve causa gesta sunt. Rubrica.

Continua glo. vno modo et dicit vt in ea vel aliter dicitur est de pactis: et de transactio. verum quia predicta sunt mem vel de lo aliquando. ideo subinigitur rubrica. de his que metu vel vi. et postea de dolo. Quod: qualiter fecit mentionem de vi? glo. dicit

Imperator sequitur est antiquam institutionem: sed hodie aliter: vt habes in glossa. quam vide. et

Executione Ad futurum inferentem spectat periculum inferentis. hoc dicitur. Pponitur de. l. si cum exceptione. §. quod si homo. ff. eod. Solu. ibi loquitur. quando res perit. §. quadrimestria tempora. hic quando perit ante. ratio patet ibi. Pponitur de. l. si cum exceptione. §. sed et si non culpa. ff. eodem. Solu. ibi loquitur quando res erat eodem modo peritura penes actorem: hic non. quod intelligitur ibi notatur. Item oppo. de. l. sub tracto. infra de furtis: et infra de conditio. furtiu. l. parui. Solu. ibi purgavit moram hic non. Quod vtrum non re perempta ad quod somatib libellus vel quid petetur. rex. hic videtur quod ipsa res petetur. licet sit perempta. vnde ea que sunt ablata etiam postquam interderint possunt peti. Item videtur. l. si furtus. §. boue. ff. de conditio. furti. et l. si iuramentum. §. de verbouum obligationibus. et l. si mulier. §. i. re. ano. In contrarium quod peratur effluuio. videtur textus in. l. an re furtiu. de conditio. fur. licet glossa ibi aliter exponat rex. ego istum passum examino multum diffusio in repetitione. l. si pupila. non dicit. de verbouum obligationibus. vtrum obligationi rem restitui re perempta succedat obligatio ad interesse: et quid sit in repetitione et finaliter teneat: vt rursus possit peti. scilicet res cretissatio. ad hoc fact. l. si. de donatio. causa mortis. et ibi dicit. Ultimo glo. intrat hic maritiam violentiarum. quam glo. ponit lausus in. l. ex. et. ff. eodem. et ponit hic sex genera violentiarum re vide eam.

Executionem Metu et metu: tenetur de interitu. d. d. Pponitur re sum in glo. si dicitur quod metuolosis tenetur de interitu. contra. de. l. si exceptio. §. quod si heredo. ff. eodem. Solue qd hec debet limitari secundum illam: quia hoc est verum: nisi res percat in quadrimestre tempus: et que sit ratio huius: dicit vt ibi notat. Sed contra istam solutionem oppo. et sum in glossa prima. et videtur qd indistincte veniat periculum. vt. l. §. re. c. ff. de i. merito. ff. de vi et vi annata. tunc de huius glo. distinguit hic quod quinq; sunt genera violentiarum. et ad contrarium respondet quod in duobus generibus violentiarum: videlicet expulsiua: et ablata: venit interitus indistincte in compulsiva: habet locum lex notat: et dicitur. §. quod si homo. Sed contra istam solut. oppo. de. l. si ipsa. ff. eodem. Solue re soluit glo. magna circa medium. et aduerse ad vniuz quod glo. dicit quia glo. magna circa finem dicit quod sunt plura alia genera violentiarum. Istud dicitur redarguitur per doc. quia non est verum quod sint plura sed bene sunt plures modi puniendi istas violentias et plures constitutiones faciunt has constitutiones vide plene: vt. l. ex. et. ff. eodem. Item oppo. et sum in glo. si. et videtur quod debeat distingui

qui vtrum res esset eodem modo peritura penes actorem vel non. vt. l. si cum excep. §. harenus. vers. sed. l. si non culpa. ff. eo. gl. fateri contrarium. Contra istud possit op. de. l. si in alia. ff. de pos. §. si. l. quod te. et quod ibi non. ff. de. p. pro. huius solutione dicit eundem do. Joco. but. quandoque queritur nunquid morosus teneatur de interitu indistincte vel debeat distingui vtrum res esset eodem modo peritura penes actorem. et sic hic quod quoadque contingit quod nulla obligatio precedere poterit exemplum in reali: sicut fides solum meum. et. l. circa illud membrum dicit vt no. in. l. item si verberatum. §. si. in. glo. magna. ff. de rei vendic. quandoque contingit quod precedit obligatio et tunc aut talis obligatio descendit ex delicto quia effectum quod fieri non debuit aut delecto dit ex alio contractu. Primo casu regulariter morosus tenetur de interitu: vt dicit. l. §. re. c. ff. de. l. i. merito. ff. de vi et vi annata. Fallit in metuoloso vbi debet distingui fin quod distinguitur in dicto. §. qua tenus. vt. sed si non culpa. Si autem obligatio delecto dit ex contractu vbiq; precedit mora aut culpa. Primo casu morosus tenetur indistincte de interitu: vt d. l. quod te. et dicit. l. si in alia. in fine. licet dicitur aliter. vt ibi no. In secundo casu vbi precedit culpa. tunc debet distingui vt cum res esset eodem modo peritura penes actorem aut non. est rex. cum glo. sua in lege si velpena. §. finali. ff. ad legem r. d. facti. et facti. Item opponi. de. l. sub tracto. infra de furtis §. solue. vt gloss. si. in fine. quia ibi fuit purgata mora. Bartolus.

- 1 Ignorantia iuris quando nocet in damnis vitandis.
- 2 Scilicet soluens quod pmissit per metum non repetit quod et que soluit.
- 3 Exceptio mere odiosa que dicitur.
- 4 Exceptio metus est odiosa respectu metus inferentis: et respectu passivi est fauorabilis.
- 5 Solutio potest parere obligationem et solutionem.
- 6 Soluens coacte post cautionem metum factam quando repetat.
- 7 Metus tyranni quid dicitur durare.
- 8 Qui iuravit per metum dare. §. si soluit quod repetat.
- 9 In materia iuramenti statuitur iuri canonico.
- 10 Vbi cumque in solutione potest subesse alia causa qua approbatio pume promissionis quis non presumitur illam approbare.
- 11 Stante statuto quod per instrumentum non possit opponi exceptio doli vel metus cum debitor capiat soluens non videtur pumam obligationem approbare.
- 12 Contra asserentem se spoliatum metu competit exceptio sed non competit quando agit possessorio.

Si te non solum. Solutio spontanea purgat vtrum metu adhibito tepore promissionis. hoc dicit. C Assum o principio et oppo. ff. de conditio. ob turp. cau. l. ex. et. et. l. metum. §. sed quod p. et. ff. eodem. Solu. ibi fuit adhibitus metus in

soluendo: hic in promittendo tantum. C Oppo. secundo et assumo finem t glo. iuris ignorantia non nocet in damnis vitandis: vt. l. iuris ignorantia. ff. de iuris et fac. ignoran. sed hic soluens errauit: ergo re. glo. dicit quod hic fuit error: supinus: vt. l. nec supina. de iuris et fac. igno. et vide glo. Contra istam se. lu. videtur. ff. de conditio. inde. sed et si me putem. vbi in damnis quilibet errans quantificat: factus: in facto proprio excusatur. Solu. dicit quod hic soluit scilicet: vel si ponis eum errasse postquam quod repetitio competit per iura contraria non competit per actionem quod metus causa. et hoc est quod dicit iste rex. sed alio modo competit repetitio: non autem competit per hanc actionem. vt dicit rex. qui dicit vniuz passum. et. d. d. o. vno ad opinio. et redeo ad princ. glo. et concludo t quod si scilicet soluit sublatum est vtrum metu adhibito tempore promissionis: et sic cessat repetitio: si soluit ignorantem fore postquam petere non per hanc actionem sed per aliam: scilicet per conditionem indebiti. C Ad hoc oppo. tunc de exceptione odiosa si soluit per errorem non repetit: vt. l. qui exceptione. ff. de conditio. indebiti. glo. fateri contrarium dicens: etiam per istam rationem cessat repetitio et vide glossam. Doctores moderni hic multum notabiliter dicunt quod ista glo. non dicit verum nam. l. qui exceptionem. loquitur de exceptione in re: odiosa: vt exceptio macedoniana: exceptio tunc tus: et odiosa respectu inferentis metum. et est fauorabilis respectu passivi metum: ideo non obstante illa odioso competit repetitio ne alibi sit melioris conditionis delinquens qui non delinquens contra. l. no. f. lam. ff. de no. rali. ubi. et ita dicitur ipse quod fatum plene nisi pro modo fore alibi istum passum etiam nabimus melius. C Item oppo. dicit quod soluens per ignorantiam repetit. Contra vna solutio non parit repetitionem et liberationem: vt. l. qui omnium. §. si na. ff. de solu. ergo iste soluens cum sit liberatus ab illa obligatione non potest repetere. Sloss. fateri contrarium. Tu dic contra si soluit ignorantem. nec ob: quod ista solutio parit liberationem: quia verum est quod parit liberationem ab omni obligatione inuoluta: quia erat tutus exceptione: ideo non impeditur repetitio. C Dodo habes primam glo. veniamus ad questionem: vt debet scire quod suar. possit sit per hanc legem vnam istum gloss. que an sit vera vbi biratur: et eius verba: et dicitur hic per glo. quam vide. ista glo. habet tres partes. Prima cum dicitur pre sumitur quereit de vi non habuisse. ista pars est vera si ponis eum scilicet soluisse postquam metus cessante ritalias fecerit: vt infra dicitur. secundo dicit aut ergo omnino non potest: ista pars est vera si ponis eum soluisse scilicet postquam metus cessauerit alias fecerit: vt. §. dicitur. tertio dicit aut entem impedit donec probetur contrarium. ista pars est vera si ponis soluisse ignorantem vel soluisse in metu. alias non possit repetere: vt. §. dictum est ita debet intelligere glo. hic positam. C Quod quid si parum post cautionem coactus soluit: an possit repetere. Dicit quod sic hic glo. contra. Responderit oes doctores tenent istud. aut quis soluit in instante metu vel metu periculo et tunc potest repetere. aut postquam metus cessauerit: tunc sic. ita loquitur hic rex. qui hoc probat. puto autem metum

instare si causa ex qua metus inferretur batur subsistit. verbigratia. aliquis tyrannus cogit me ad promittendum. certe toto tempore sue tyrannidis instat metus & donec suum in loco ubi ipse exercet suam tyrannidem. ar. l. fulcis nius. s. i. qui ex cau. in pos. ea. facit ad hoc extra eo. titu. c. i. Querit glo. fa. q. uis si iurauit per metum dare decem. postea soluo sponte an possum repetere. gl. hic dicit qd non licet de iure canonico extra. quia videor solvere metu perituri. v. repetam. argu. extra de iur. iur. c. a. d. nostram. ij. r. c. de bitores. r. vide glossam. r. huic iuri canonico standi est in his. C. Et quo no. qd r. vbi dicitur in solutio potest esse alia causa qd approbatio p. missio. quis non presumitur illam approbare. v. de bitores. l. p. hoc quia videor solvere metu perituri soluo non vt appobem promissionem p. man. sed vt non sum periturus. C. Et hoc dico qd in ista t. dicitur r. alijs ciuitatisbus fultice vbi contra instrumentum non pot opponi exceptio doli vel metus quin aliquis capiatur. r. fiat solutio quod soluens non videtur p. missio. approbare. sed videtur solvere ne capiatur r. possit repetere. facit ad p. dicitur quod dicit ff. quod vi aut cl. l. s. i. r. Restat videre in gl. que opp. quas omitt. C. Opp. r. vides tur quod obligatio facta metu sit nullam r. q. turpis. vt. s. de leg. l. non dicitur. v. dicit in gloss. C. Item opponi. quale fuit p. dicitur talis debet esse processus quo ad p. dicitur l. i. r. c. Solu. quod hic sequitur post principium est contrarium p. dicitur quia spontanea solutio est contraria coactioni merito illud tollit. C. Ultimo extra gloss. hor. r. tene meti. dicit quod spoliatus ante omnia t. est restituetus nec pot obijci aliqua exceptio. vt. l. momentane. f. vide vi. r. si per vim vel alio modo. l. s. hoc est verum si agitur possessio. vt ibi sed si agitur peritio. vt actio. nec quod mer. causa. potest obijci exceptio quod ille metus est purgatus per aliquem actum postea subsecutus vel per consensum ep. p. dicitur. vt. l. prima. si per vim vel alio modo. c. r. c. quod vide per 3mo. c. extra de rei mun. c. super.

De te. C. Abi p. facta per vim r. sequitur solutio spontanea non competit actio qd mer. causa. hoc dicit. C. Opponi. de. l. ex

ea stipulatione. ff. de conditio. ob turpem causam. Solu. glo. bene qd ibi interuenit metus tam in p. missione quam in stipulatione. hic in p. missione r. tum et assignat tres rationes. Prima est multum no. r. intelligitur ex l. contraria. Secunda est bona. Tertia est falsa in eo quod gloss. dicit quod eadem solutio. r. c. dicitur glo. habet locum vbi quis repetitur in delictis. quia est verum quod eadem solutio non parit liberationem et repetitionem. quia isto casu repetens videtur sibi contrarius quod non est in casu nostro. et aduerte quod si tertia ratio gloss. esset vera. eodem modo deberet dicere quod si mer. esset adhibitus in solutione non competeret repetitio quod est falsum. Et his omnibus glossa nostra reprobat quandam glossam que glossa incipit vbi presumitur esse r. c. Aduerte quod gloss. contraria habet tres partes. prima particula fin. gloss. r. docet. est vera dicit modo intelligant secundum dominum Jacobum de presumptione iuris contra quam non recipitur probatio in contrarium. C. Item secunda particula est vera. Tertia falsa. vt hic patet in gloss. pro qua videtur. nostre legis vbi ponit pro. c. f. qd vis uo fuit adhibita in solutio. Item op. qd iste solues vt errasse in iure quo poterat se defendere sed erro. iuris in da no vitando non noceret. l. iuris ignorantia. r. l. regula. de iuris r. facti ignorantia. Solue vt gl. vel dicit qd leges contrarie habent locum vbi solui. fuit facta ignorantia hic fuit facta sceler. C. Item opponitur r. vides quod cu talis solutio sit contra. l. quod quicquid sequitur ex ea non valet. r. non dubium. solu. vt in fine glo. quam no. quia licet fuerit turpiter facta per metum scilicet non tamen fuit turpis de se. de hoc vbi de bitis in l. dolo. infra de iur. lib. stipulationibus. Querit glo. de duobus. pone quod aliquis per vim promisit centum. non ex interuallo. sed statim soluit. nunquid repetit hic fuerit opinio. quia quidam dixerunt qd sic. argu. l. iij. s. seio. ff. de mi. no. argu. l. mulier. f. ad vel. glo. secundum l. Hugo. reprobat hanc opinionem. r. non alleg. domi. Jac. tene idem quod glo. per hanc. l. que loquitur in d. l. sine. no. obstat. s. seio. q. ibi ex actio senat. de necessitate venit ad consequentiam nam ex actio debitorum de necessitate sequitur aditionem hereditatis quod non contingit in casu nostro. l. quia sol. non sequitur de necessitate ad p. missionem facta per vim. imo soluens poterat opponere exceptionem quod metus causa r. si non opponitur videtur habere ratam precedentem vim. non ob. l. s. mulier. f. ad velleja. vbi succurritur mulieri circa secundum actum sicut circa p. dicitur intra biennium. respondeo. quia secundus actus noster eadem ratione qua p. dicitur quia vtroque actu inest ratio fragilitatis tenet. q. non est in casu nostre legis. quia soluens poterat opponere exceptionem. verum est qd do. l. yn. reprobat dictum eius glo. nam vbi statim post p. missionem coactum fit solutio. in solutione adhuc videtur inesse vis seu metus qui fuit in p. missione. per regulam iuris que incontinenti r. cetera. vt. l. lecta. si certum per. ibi iuris casus contra dicitur glo. r. l. nouissime. s. i. ibi q. si coactus r. c. ff. quod fal. tuto. auro. r. vt hoc intelligas. debetis scire qd ille. s. p. dicitur hic quod hoc sunt paria aliquem facere aliquid coactum ad hoc. aut facere timore ne compellatur unde

unde soluens iam fuit expectata cum in p. missione illa. C. Item eadem vis presumitur esse in solutione que non valet. facit ad. q. pone ex forma statuti reformat q. bona. rebellium debet venire in commune r. debitoris eorum possit eligi. debitor. cuius dicitur rebel. l. s. i. coactus vt solueret debitum communis. non soluit tunc. sed relaxatur. soluit post vnum diem. vel duos. reuertitur creditor. rebellis r. petit debiti. op. ponitur pro debitoris quod ipse est liberatus per solutionem factam cor. r. allegat questionem factam in l. l. bertio. l. lucius. de an. leg. l. creditor. ff. de folu. repl. catur quod si fuerit detentus in palatio. tamen post ea facta est solutio. quid iuris. hic glo. facit contra de bitores. veritas videtur in contrarium per. l. nouissime. s. i. p. allega. C. Item querit glo. pone quod aliquid iurauit per metum postea soluit. nunquid possit repetere. gl. dicit qd non. q. tale iuramentum reinitur. vt. l. i. ff. de his qui facta. coguntur. de iure canonico secus vt in glo.

- 1 Res vendita per metum potest repeti per actio nem in rem.
- 2 In hac actioe habet locum exceptio retentionis ppter pretium licet non interdicto vnde vl.
- 3 Res empta metu potest prescribi sic contra actio nem quod metus causa apponitur exceptio prescri ptionis.
- 4 Actio quod metus causa quando datur contra tertium possessorem.
- 5 Actio personalis quod metus causa scripta in rem quando datur contra tertium possessorem vnde nas scatur.
- 6 Pretium rei vendite per metum cui debeat restitui qua do agitur ad rem.
- 7 Si pimus emptor dedit manus pretium quam p. tium quod dedit secutus: quod pretium restituit agens ad rem. r. nu. 8.
- 8 Clausula in instrumento venditionis vendidit rem et omnem actionem qua habet in directa re seu pro di. cta r. quid oportet.
- 9 Exceptio retentionis ppter pretium quo opponi de. beat per secundum emptorem conuentum.
- 10 Actio personalis scripta in rem prescribitur longo tempore.
- 11 Possessor bone fidei licet faciat fructus suos tamen tenetur restituere quatenus est factus. locupletior.
- 12 Possessor bone fidei an teneatur de fructibus an tri. nium r. ipsos prescribat triennio.
- 13 Res possessa violenta compulsua prescribit non au. tem possessa vi expulsa.
- 14 Actio quod metus causa an ouret contra p. dicitur empro rem si secundum rem prescribit.
- 15 Actio quod metus causa non finitur anno.
- 16 Contractus venditionis metu celebratus qm no sit nullus ipso iure.

De vi del metu. Coactus fun. dit videri potest illi repetere a quolibet possessore si pretium restituit r. prescriptio non currit. l. s. p. dicitur no. q. res videri p. metum possunt repeti per actioe in rem a quolibet posses

ore. secundo nota quod debet restitui pretium a ven dicante. r. quo habes r. quod contra hanc actionem opponitur exceptio retentionis propter pretium licet contra interdictum vnde vi nulla talis exceptio pos sit opponi. C. Tertio no. quod res empta metu pos sit prescribi. r. quod habes q. contra actionem quod metus causa opponitur exceptio prescri. rei. Quid ista tria opponamus per ordinem. C. Opp. ven. dicit. s. si per metum tran. iulit. dominium. vt. l. si mulier. s. si metu. ff. de rerum diu. s. per traditionem. et non pot vdicare r. q. no. dicit. vt. l. in re. in p. n. ff. de rei vendi. So. gl. qd de iure ciuili non possit vdicare. sed de iure p. terto sic. quia iure non vt contra perdit disse. C. Item oppo. r. videtur q. contra tertium pos sessorum non debeat dari actio quod metus causa. vt. l. in metum. s. licet. ff. eodem. Solu. fateor contrarium quod ex dicitio r. dantur remedia. scilicet vtilis in rem. actio personalis. quod me. cau. que est in re scri pta. exceptio metus. vt. d. l. in metum. s. sed quod p. tior. r. s. licet. r. s. volenti. r. hac. l. Circa hoc queritur ista actio personalis. scripta etiam in rem. quando datur contra tertium possessorem vnde nascit. So. magna hic mirabiliter dicit. q. nascitur ex varijs figuris causari. vt. l. si. in p. n. de acti. r. obli. C. Et ad uerte ne erres ego non quero de actione in re. v. oia tur. q. illa non ouret ex obligatione causate. datur em contra possidentem q. possidentem q. obligatus. in l. litu. de act. s. i. Sed ego quero de actione personalis in rem scripta. ista enim datur contra possessorem tan q. obligatum. adeo quia possidet vt. l. de. in fine. ff. ad exhibendum. Illa igitur obligatio contrahitur sola rei perueniente coipio qd res peruenit ad eum. Ideo videtur ouri ex varijs figuris causarum. C. Ad secun dum nota. oppo. j. de rei vendi. l. si mancipium. r. sum in. l. glo. magna. Solu. hic debet restitui. Ideo q. p. tium est verum in eius vtilitate. C. Opp. ff. de rei vendi. l. emptor. Solu. eodem modo. C. Opp. j. de p. scri. r. r. an. noui. l. s. Solue eodem modo. C. Item j. de p. po. j. de rescindenda venditio. l. s. So. vt in gl. C. Opp. po. j. de l. si per in possessionem. f. eodem. Solu. aliquid agitur conditione ex l. illa. aliquid agitur actione quod metus cau. C. Circa istud notabile quero. T. i. mo cui debeat restitui illud pretium. Respo. deo. si qui dem agitur contra metum in scientem debet restitui sibi sine dubio. si agitur contra possessorem tunc po. test esse qui vendicatur solvere p. dicitur emptori. Item po. test solvere huic emptori. Item potest solvere secun. do si vult. ita dicit glossa quod qualiter procedat in. fra dicitur. vide gloss. in p. dicitur. in eo quod dicit po. test solvere huic secundo emptori videtur contra. q. non ab eo habuit presumpsit a p. dicitur emptore r. p. si p. dicitur emptori. debetur ergo soluens aliter non sequitur liberatio. vt. l. si. si p. dicitur. s. si nullo. ff. de so lutio. So. l. respondet duobus modis. primo modo quia p. dicitur emptor. cogitur habere ratam quia ei negotium est vtiliter gestum. soluit enim creditur suam hic secundus emptor poterit repetere a p. dicitur mo qui sibi vendicatur. vnde cum eius negotium vtiliter sit gestum. ergo r. vt. l. soluens. de nego. gest. r. l. p. n. po. r. l. que vtiliter. Preterea licet si iure cre ditur creditor. vt. l. si opera. de velle. exceptio. r. l. si liber. de nego. gest. ita dicit gloss. magna. Sed vides

modi si quis vellet agere vt obseruarentur promissa habere optime locis actio prescrip. verbis. Et sic quicquid glossa. hic dicunt non dicunt verum. sed hoc loquitur quando aliquis volebat repetere id quod fecit vel dedit. et sic volebat recedere a contractu. et quia conditionem ob causam non habet: quia factum vel datum non est repetibile: ideo recurrit ad actionem de dolo. hic est rep. in l. nostra. et vi de reum tum qui dare dicit. unde tota lex non tenet nisi ad ostendendum qualiter succurrat tibi vel tibi recedere a contractu: quando datum vel factum non est repetibile. **P**etere: glossa in solutione predictorum contractuum presupponit etiam aliud quod contractus inominati dicantur secundum modum inuendi non secundum modum implendi. Ita tenet hic. et l. cum mora. de transactio. et nota. quia non tractat in rebus contractuum nominatorum. **E**ltras montani contra: dicit enim in contractu emptionis et venditionis et parte ementis dicitur empro: et parte vendentis dicitur venditio. et idem in contractu locationis et conductionis: ita hic et parte eius qui facit vt detur. dicitur factio vt des: et parte eius qui datur vt fiat dicitur do vt facias. **I**tem opinionem puto veram quam probos sic. contractus inominati dicitur dicantur secundum naturam contractuum nominatorum quibus assimilantur vt lege prima. §. si quis seruum. ff. de positi. et l. cum qui. §. si. ff. commoda. **I**tem propositum si do tibi sicut vt vadis pro me roma iste contractus assimilatur locationi et conductioni et ideo non est locatio: quia tibi non interuenit pecunia. merito ergo sicut in locacione et conductione diuersimode nominantur contractus: ita hic diuersimode nominantur et diuersitate personarum. **P**etere: que est ratio quod in factio vt des: datur actio de dolo: certe quia ex facto nihil adest aduersario: ideo cessat equitas que actionem prescrip. verb. inducit. sed pone aduersario aliquid affit subest equitas que parit actionem prescrip. verbis et parte illius. et idem eodem uerbo. ponamus quod fuit in contractus do vt facias. et ille puenit in faciendo si ex facto inibi nihil adest non est equitas que actionem prescrip. verbis inducat. certe non video quid obster licet hoc gl. dicat in l. iur. gentium. §. si. ff. de pactis. puto ergo quod et parte vnius dicatur do vt facias. et parte alterius factio vt des: nec curo a quo incipit contractus: tamen dominus Jacob. buttiga. defendebat glo. nostras et faciebat tales rationes: et dicit quod contractus debet distinguari secundum modum inuendi non secundum modum implendi. vt. ff. de noua. l. si stipulatus. et l. cum enim. ergo. **R**espondeo quod bene dicit: sed nihil ad propositum: quia dico quod secundum modum inuendi ab ipso initio fuit do vt facias et alio factio vt des: quicquid puenit in faciendo vel datur donec. qz semper fuit sic. **P**etere: dicit ipse illud debemus inspicere: sed quod res principaliter inspicitur non illud ad quod per consequentia deuenitur vt. l. et si non sunt. §. peruenimus. ff. de auro et argen. lega. faretor: istam rationem sed nihil ad propositum: quia ab ipso initio et parte vnius principaliter

agitur vt fiat: et parte alterius principaliter vt detur sicut in emptione et venditione locacione et conductione: quia et parte vnius principaliter agitur habere pecuniam: et parte alterius habere principaliter re. **P**etere: dicit ipse ab ipso initio et tali contractu inominato nata est naturalis obligatio que postea ro bonatur a iure civilis propter interuenientium rei. vt. l. ex pacto. de re. perm. ergo ipsam obligationem vt ab initio interuenit debemus inspicere. **R**espondeo. concedo. sed nihil ad propositum. quia faretor: quod ab initio ista obligatio datur diuersimode secundum diuersitatem respectum propter diuersitatem personarum. vt. s. dixi. **T**enio ad sequentem particulam. quero quomodo potuit esse quod dominium remaneret penes tradentem. glo. ponit plures modos inter quos ponit vnum quod tradidit ancillam non habita fide de mancipio. et sic non transiit dominium sicut in venditione. vt in l. i. de re. diu. §. vendite. **N**o. **T**er hac glo. quod illud quod dicitur quod non transferretur dominium rei nisi petio solutio vel fide habita de co: habet locum in omnibus contractibus etiam inominatis. vt in iur. hic glossa. et in l. si seruus. §. locati. ff. de fur. **C**ontrarium videtur velle glo. in l. i. traditionibus. §. de pac. §. de re. perm. l. i. istam puto veram vt dixi in d. §. locati. **Q**uero quod si mouetur questio status dic vt hic in glo. et.

C In con-
dicio vt des: et parte vnius dicitur do vt facias. et parte alterius factio vt des: nec curo a quo incipit contractus: tamen dominus Jacob. buttiga. defendebat glo. nostras et faciebat tales rationes: et dicit quod contractus debet distinguari secundum modum inuendi non secundum modum implendi. vt. ff. de noua. l. si stipulatus. et l. cum enim. ergo. **R**espondeo quod bene dicit: sed nihil ad propositum: quia dico quod secundum modum inuendi ab ipso initio fuit do vt facias et alio factio vt des: quicquid puenit in faciendo vel datur donec. qz semper fuit sic. **P**etere: dicit ipse illud debemus inspicere: sed quod res principaliter inspicitur non illud ad quod per consequentia deuenitur vt. l. et si non sunt. §. peruenimus. ff. de auro et argen. lega. faretor: istam rationem sed nihil ad propositum: quia ab ipso initio et parte vnius principaliter

agitur vt fiat: et parte alterius principaliter vt detur sicut in emptione et venditione locacione et conductione: quia et parte vnius principaliter agitur habere pecuniam: et parte alterius habere principaliter re. **P**etere: dicit ipse ab ipso initio et tali contractu inominato nata est naturalis obligatio que postea ro bonatur a iure civilis propter interuenientium rei. vt. l. ex pacto. de re. perm. ergo ipsam obligationem vt ab initio interuenit debemus inspicere. **R**espondeo. concedo. sed nihil ad propositum. quia faretor: quod ab initio ista obligatio datur diuersimode secundum diuersitatem respectum propter diuersitatem personarum. vt. s. dixi. **T**enio ad sequentem particulam. quero quomodo potuit esse quod dominium remaneret penes tradentem. glo. ponit plures modos inter quos ponit vnum quod tradidit ancillam non habita fide de mancipio. et sic non transiit dominium sicut in venditione. vt in l. i. de re. diu. §. vendite. **N**o. **T**er hac glo. quod illud quod dicitur quod non transferretur dominium rei nisi petio solutio vel fide habita de co: habet locum in omnibus contractibus etiam inominatis. vt in iur. hic glossa. et in l. si seruus. §. locati. ff. de fur. **C**ontrarium videtur velle glo. in l. i. traditionibus. §. de pac. §. de re. perm. l. i. istam puto veram vt dixi in d. §. locati. **Q**uero quod si mouetur questio status dic vt hic in glo. et.

Superfite. **T**ransactio tollit exceptionem ipe actionis vel ipso iure si acceptas non intercessit contra patrem non datur actio de dolo: sed in facti. hoc dicit. **C**ppo. ff. de furis. l. qui vxi. §. secundo. vbi est actio furti contra patrem. dicitur quidam ista actio est famosa: illa trassa est. in expone ibi furti contra id est in factum occasione furti. **C**rem oppo. de. l. sed et si. §. peto: ait. de in ius vo. l. peto: edit. §. peterea. de iniuris. **S**olu. eodem modo expone ibi id est in factum. **C**ppo. de. l. prima. §. interdicitum hoc. de vi et vi arma. **S**olu. ibi illud interdicitum non infamat. **C**Quero dicitur hic non ageretur de dolo t sed in factum quomodo cognoscitur hoc ex ly bello cum hodie non proponatur nomen actionis. rec. in l. non debet. ff. eodem. ponit istam practicam dum dicit sed in factum verbis temperandum dandam actionem et bonafidei mentio fiat. illa verba sunt re. **C**Ex quo colligitur primo quod in narratione narrabo factum: nec ponam illa verba de notantia dolum et fraudem. verbi gratia. dico quod pater meus talibus verbis me induxit ad transigendum non dicam dolo fraudulenter et similia verba. deinde in conclusione dicam sic. quare cum bonafidei non congruat alium locupletari cum aliena iactura: ideo peto. sed in actione de dolo dicerem manifeste: quare non fit equum ipsum locupletari ex suo dolo: ideo peto. **Q**uero quid si per patris dolum transactio fuit facta nudo pacto: certe tunc ageretur actione prima: et si excipitur de transactio ne non replicabitur de dolo sed in factum: vt. l. apud celsum. §. aduersus. de doli exceptione.

Superfite. **T**ransactio subsecuta aquiliana stipulatione et reprobatore tollit actionem ipso iure vel ope exceptionis. **I**tem actio de dolo non competit contra patrem. hoc dicit. **C**ppo. de. l. i. qui t aduert. quos. solu. vt ibi nota. **C**rem opp. contra patrem de. l. i. quis vxi. §. ff. de furis. dicit quod ibi debet exponi actio furti: id est actio in factum nomine furti. **C**rem opp. de. l. sed si hac. §. peto: ait. ff. de in ius vocandi. **S**olu. vt precedens contrarium. **C**rem opp. de. l. §. interdicitum. ff. de vi et vi arma. **S**olu. vt in glo. in fin. **Q**uero infra glo. cum hodie actiones non proponantur in libello qualiter poterit cognosci vtrum agatur actio de dolo contra patrem: an actio in factum: hoc potest intelligi in l. non debet digelisse eodem. ibi: vt in bonafidei mentio fiat. **N**am si agerem contra patrem dicerem sic. tibi quod contrari cum patre meo et fui sic inductus ad contrahendum: narrare factum quare cum bonafidei non congruat alium locupletari ex aliena iactura peto. **E**t ista in narratione videtur intertata actio in factum. Sed si diceret sic dico quod fui inductus dolo. quare non congruit alium locupletari ex dolo suo.

Que consistunt in animo non possunt directe probari: sed ex indicis perspicuis. **E**xempla ex quibus dolum presumatur. **D**olum quando presumatur.

lo. vt lege naturalis. §. quod si faciam. **E**t est ratio huius: quia actio prescrip. verb. vtitur equitate. vt. l. prima eodem titulo. unde cum ex facto meo tibi ad est aliquid. equum est vt des inibi illud quod debes. et ad illud competat prescrip. verbis. Sed vbi ex facto meo tibi non adest aliquid ista equitas cessat. Sed quia et eo facti quod debuit licet tibi nihil addidit inibi non facias quod debes tumpis fidem et ideo competit actio de dolo. **S**ed contra hoc opponit de casu nostre. l. nam ex isto facto tibi qui recepisti ancillam manumittendam adest inspatronatus per manumissionem et tamen non competit prescrip. verbis: se de dolo. solu. quod licet dicaris habere ius patronatus: non tamen debes tibi adesse licet nec dicaris locupletor. probatur per l. plane. la. ij. in fi. de legatis primo. Sed oppo. de. l. iur. gentium. §. i. ff. de pactis vbi conuenit de manumittendo seruum meus et manumissi. vt daret inibi sicut: sicut dar? euius et sic non videtur datus et dicitur ibi in re. qd competit actio prescrip. verbis. **S**olu. et facit solu. vt raimon. debes scire quod quoddam est facti meorum quod non participat aliquid de datione. aliquid est factum quod continet in se aliquam dationem. in primo dicitur vt dixi. §. aut ex merito factio adest aliquid aut non. **I**n secundo pone exemplum in manumissione que manumissio est dario libertatis et in isto facto non mero habet locum. **I**ur. gentium. §. i. in contrarium allegat. **C**pponitur de re. nostre legis. nam videtur in l. nostra quod hoc est factum non merum sed continens aliquam dationem: vt puta manumissionem et competit actio de dolo. **S**oluunt doto. quod ex contrariis inominatis quando non fit vel datur qd fieri vel dari debuit pot agi dupl? quandoque enim agis vt fiat vel detur quod fieri vel dari debuit: tunc habent locum ea que. s. dixi. quia doq agitur non ad hoc sed ad repetendum id quod est datum: quia non seruantur promissa. et isto casu aut illud de cuius repetitione tractatur est quid non est repetibile. pone exemplum in libertate et tunc habet locum lex nostra: quia competit actio de dolo ad inter esse. **C**rem opponitur de. l. i. §. de di. ff. de conditio. ob causam. **S**olu. vt solu. glo. in fine. quam nota et vi de quod nota. in l. i. cum exceptione. §. cum qui. ff. quod metus causa. **Q**uero quando potest esse quod si tradidisti ancillam manumittendam: et sic ille est factus procurator: in rem suam quod do minimum non fit translatum per traditionem: tamen re. dicit contrarium. et gloss. dar plures modos: tamen vltimus est multum no. qui allegat. §. vendite. in l. i. de rerum diuisione. **E**t primo dicit glo. habes notare quod sicut in contractibus nominatis non transferretur dominium vbi pretium non est solutum. vel fides habita de petio ita et inominatis.

- 1 Contra patrem datur actio in factum actione furti.
- 2 Quomodo cognoscatur an agatur actio de dolo contra patrem vel actione in factum et quomodo fori mabitur libellus.
- 3 Transactio si est facta dolo patris nudo verbo agitur actio prima.

nam pupillo, opponit. de eo quod dicitur in l. si quis in tantum, §. unde vi. c. de p. ca. p. in partem. Sol. in contrahendis equiparantur: non in delinquendis dicitur ibidem. Ad tertiam equiparationem t. quod adultus equiparetur pupillo, oppo. de l. quia etate. ff. de res. sta. Solu. dico in actibus viventium equiparantur: non in actibus mortuorum. rationem huius plene dixi. ff. ad trebel. l. si. §. fuit questum. ubi habet de his vnam bonam glossam quam hic ety. recitat. C. lppo. de o. §. fuit questum. Solu. fallit ibi. C. lppo. in l. de susce. tur. §. impuberibus. ff. de susce. tuto. l. impuberibus. Solu. fallit in accusationibus suspecti ubi non equiparantur pupilli et adulti. C. tenio ad glo. querit gloss. quid si habens tutorem: vel curatorem contrahat cum decreto iudicis: an t. autoritas iudicis sufficit. hic in glo. sunt op. finaliter tenent quod sufficit iudicis autoritas. vide gloss. et tene menti. Contrarium videtur tenere gloss. §. eo. l. fina. et §. si pro. publi. peni. l. fina. Ad ar. sili. tener glo. non ob. §. permit titur. quem allegat quia ibi loquitur in actu necessario vt recipere solutionem. vt. l. fideicom. §. si in rem. ff. de leg. iij. non ob. l. bonorum. quia loquitur in casu special. sed tamen alij tenent ista gloss. Ad contraria respondet. vt. §. dicas. ego dico sic. quid est actus in quo requiritur iudicis et tutoris auctoritas: vt in alienatione immobilium. vt in toto titu. de predi. inno. et. ff. de re. eorum. tunc auctoritas sola iudicis non sufficit: quia deberet vnum de substantiabilibus. l. cum hi. §. ait p. etor. de trans. ca. ita loquitur iura. §. alleg. in contrarium. et ita dicebant dicti doctores. et bene. Quidam sunt actus in quibus auctoritas tutoris et curatoris tantum sufficit. et in hoc dicit docto. tenent istam glo. simpliciter. tu dic aut celebratur actus necessarius: et iudicis auctoritas sufficit. vt. l. ait p. etor. §. permittitur. consuetura. l. fideicom. §. sicut. ff. de lega. iij. aut est actus voluntarius: et tunc quidem loquitur in curatore. dico quod auctoritas iudicis sufficit: et potest supplere defectus curatoris: sicut enim possent vnum alium curatorem dare. vt. l. ventri. de tut. et cura. da. ab his. ita ipse iudex potest per sonam curatoris assumere. et ita loquitur ista gloss. et bene. Si vero in tutore tantum: tunc si quidem pupillus non habebat tutorem: tunc iudex potest supplere defectum tutoris. vt. l. bonorum qui. admit. ad bono. pol. et §.

de iu. dell. l. si infans. in fi. Si vero tutorem habebat tunc iudex non potest supplere defectum tutoris. vt. o. l. si infans. a contrario sensu. qd. p. b. per rationem: habet t. tutorem tutor non potest dari nisi in casibus. vt. §. in qui. cau. tu. ha. Cum ergo habeat tutorem iudex illius tutoris officium non assumit: non potest sibi auferre sine causa: et officium alterius tutoris assumere. re. quia non potest ei dari nisi vt dictum est. farce. tamen si ille tutor non posset haberi: tunc iudex potest eius defectum supplere. ar. l. si longius. ff. de iudi. et l. si cum dotem. §. eo autem tempore. ff. de seluro. matri. et ubi pup. edu. l. fina. Ad vnum tamen adnerere ad practiam quod t. vbi cumq. iudex supplere defectum tutoris debet notarius de hoc facere expressam mentionem in actis dicens: sciens et cognoscens tutoris iudex eum esse minorem et predicta huius autoritate facere suum decretum interposuit: et autoritate. hec practica probat infra qd. admit. ad bo. pol. l. bonorum.

Curatozem. Vendita facta sine curatore per adultum curatorem habentem non valet ipso iure: locus si. curatorem non habeat quia valet: sed si lesus est potest restitui in integrum. hoc dicit. Nota equis parationem istam quod minor curatorem habens equiparatur prodigo si contrahit sine curatore. alia equiparationem facit glo. quod prodigus equiparetur pupillo. l. certi conditio. §. idem queri. ff. si certu. pera. i. et h. arguit glo. quod adultus curatorem habens equiparatur pupillo. Sed contra prima equiparationem oppo. adultus potest restitui prodigius no. et per colesque equiparatio non valet. vt. l. is cui. ff. de resti. la. urelio. §. si. ff. de lib. lega. Solu. qd. in actibus mortuorum dicta equiparatio non est bona: sed in actibus viventium sic. Item oppo. contra aliam equiparationem de. §. impuberibus. in l. de susce. tuto. Glo. fateor contrarium qd. quantum ad actionem suspecti non equiparantur pupillus et adulti.

Allegans etatem qui habeat illam probare. Semel minor non semper presumitur minor: quatenus potest cursum mutatur. Qui semel possedit an dicatur semper possidere. Illa oratio dicitur negativa que significat priuatio nem: affirmatiua que significat positionem. Et etatem probat qui eam allegat.

Minorem. Ille debet probare etatem que ei allegat etatem. et qui ea allegat etatem fundatam exceptionem. h. d. notabilis. C. lppo. de l. minor. §. xv. annis adito. ff. de inno. Sol. Tunc ille allegat etatem de ea probare: nisi exspectat transierat onus probandi in aduerfam partem. vt. l. c. etra. C. §. It. opo. po. qui semel est vni semper presumit vni. vt. §. de proba. l. siue possideris. ead. rone qui semel fuit minor: semper presumit minor. An det glo. qd. illa regu la est vera in his qd. solo cursu repositis non mutantur. no. ha. cl. limitatione. Querit glo. quid t. de possessio ne nuquid qui semel possedit presumat semper possidere: quid de dno. similiter dicit. vt. d. l. siue. l. in eo. in fi. ad ex. b. C. l. Quero et reuoco in dubio: vtrum qd. debeat probare se minor: an aduerfari? et maior: et glo. in l. de etate. ff. eo. dicit multa verba: vt ibi p. et p.

Ad ex. b. den. nihil ibi sed in l. no. ignora. bit in glo. super ver. do fuisse. eo. titulo. Jo. Nico.

nit vnam opinio. inter alias vt distinguamus qualiter qd. ponat. aut ego ex. p. iendo dico re no esse minor. aut ego assero re maior: ista op. est vna trussa. Adherere ne erres: quia forte dicam in l. actor. de proba. ideo non curo aliquid vtrum verba proferantur affirmatiue vel negatiue. T. sed omnis illa oratio dicitur negativa que significat priuationem: et illa dicitur affirmatiua que significat positionem: vnde quando ego dico ego sum minor. certe ista est priuatio et semper negatiua: sicut ista homo est mortuus etiam est priuatio: quia nihil ponit. et quando dico non sum maior prople est priuatio. hoc videtur velle glo. in l. fina. §. de adul. T. sed ille debet probare etatem qui eam allegat: siue actor ad fundadam intentionem huius reus ad fundadam exceptionem: casus est hic apertus et rotundus: quod no. et perpetuo tenentur.

Minoribus. Qui est minor et le. re in integrum restitutione ante. xv. annis et in. xv. anno. hoc dicit. debet ergo quis dicere in libello se minorem et lesum: vt. p. et. l. si facilitate. vt infra eodem. l. fina. et ibi videbitis et.

Intra. Dors rei non impedit minoris inchoatam. hoc dicit. C. lppo. quod restitutioni in integrum non potest renuntiare: nam eo ipso quod renuntiatur leditur. vt. l. o. l. exceptio. vt. d. uerum. ff. de noua. 2. et ff. eodem. l. interdu. et no. in l. si iudex circumuen. to. ff. eo. Solu. farce quod non potest renuntiare in 3. minor: etate: vt in contrarij. sed factus maior: sic: vt hic cum glo. quod no. bene.

1. Et estis deponens super etate in causa scientie dicens scio quia patrus bene deponit.
2. Turpitudinem suam quando quis allegare possit.
3. Liberatio quado secum trahat executionem.

Dentela. Sciens qui minor scit etatem probatone etatis se deceptum esse allegare non potest. hoc dicit. vel aliter. Affinitas tunc et proximitas sanguinis facit presumi: vt quis sciat etatem minorem. hoc dicit. T. testis interrogatus de etate dicit illum esse minorem. Item interrogatus quomodo scit. respondet: quia est filius patris vel filius annu. culus: vel filius sua nutrix. certe ista ratio videtur qd. concludat in hoc et. Dices tunc: nonne ratio restis debet esse per aliquem actum qui percipitur sensu corporis. vt. l. qui testamento. in fine. ff. de test. l. i. in prin. de his que in test. de len. et §. de test. l. restium. et per Inno. etra de test. c. causam. sed iste rationes non sunt huiusmodi: ergo et. hoc cogitabis. C. Tenio ad l. oppo. nemini licet allegare turpitudinem suam. vt. l. transactio. §. de transactio. sed hic minor allegat turpitudinem suam: scilicet falsas allegationes nea dedisse: ergo et. C. l. huius t. minor hec. l. legitur duobus modis. Primo in minore probare: tunc obstat contrarium. sed responder glo. de iure non potest allegare turpitudinem suam: vt ibi et aliter: sed ei qui fraudem participat t. sui particeps huius turpitudinis: tunc allee

gare potest. vt. hic ita videtur concludere ista prima solu. et vide istam primam glo. ista prima solutio non videtur vera per d. l. transactio. §. de transactio. ubi etiam ei qui fraudem participat non licet allegare turpitudinem suam. Solu. glo. qd. tunc se credet maior: tunc videt se minorem: et ista est magis tuta. Secundo vero modo legit de tutore probate etatem falso. Tunc oppo. qui dicitur dat causam contractui beneficii: contractus est nullus. vt. l. eleganter. in prin. ff. de dolo. sed iste contractus fit super actione tunc a tele que est beneficii: ergo et. Solu. vt ibi. §. tunc. §. l. maior. quia est vni fractus non contractus. et ideo valet: quod est liberario que fecit trahit executionem: t. intellige liberationem factam ipso iure non per pactum: nam si per pactum tunc debet agi actione prima: et si exciperetur replicaretur. vt. §. de transactio. sub perextu.

Minoribus. In omni. nis et etiam in neglectis minoribus loci currunt. hoc dicit. An sit bona consequentia: minor est vni iure communis ergo non lesus. Senus non infert suam speciem de necessitate. Idellus in integrum restitutionis quid debeat continere.

Non videtur. Scilicet summat. glof. dicit pone casum per. l. verum. §. sciendum. et alijs legibus all. per glo. in hac l. non sunt alia. veritatem suam. posuit in hac l. vnam suam glof. de cuius intellectu dubitatur inter nostros doct. et scholares qui nesciunt logicalia. ego dico illud qd. mihi videt t. anteq. in. etrem eam oppo. et ostendit qd. minor potest esse vni iure communi. et tamen est circumscribitus: vt puta precedente deliberatione plena adit hereditatem et postea repertum non solvendo iure coi vni est in eo qd. deliberrant tunc reperit circumscribitus: et daret sibi resti tutio. vt. §. si ad here. se ab illi. §. et. §. l. huius tunc et. Suar. posuit hic vnam glo. que dicit sic consequentia tollit. no oppositum infert: quia eius est: quid igit vult dicere ista glo. dubitat turpitudinem glo. et per doct. Et primo videas quid vult dicere consequentiam tollit: Respondeo: antequam est istud vni est iure coi: ergo circumscribitus. istud est colesque istum consequentiam tollit ista. Quasi dicit conseq.

Adul. Nihil ibi. sed est glo. in l. si. §. ff. de doli excep. Jo. Nisco. C. Et allet gat. Adde Bar. c. off. p. iij. incip. ser. finon. et Bal. c. off. iij. libro Paul. de cast. c. off. c. l. Bal. p. c. d. p. iij. libro.

quantia no est bona: vsus est iure coi: ergo circumscribitur. istud sequitur no oppositum infert. quasi dicat ex dis...

quantiam tollit non. posita in hac lege et sic dictio non tollit consequentiam. Sequitur in glossa oppo...

De filiofamilias minore. Rubrica.

Si filiofamilias fideiussit pro patre vel extraneo potest restitui nisi lesio per successorem tollat...

frater tuus. filiofamilias minor. Idnerus mutuū restituitur nisi iustus paris interemerit vel macedo. iunef...

Pro concordia aduerte quod vbi ope exceptio nis minor tutus est de iure communis aduersus alio...

Fideiussor potest intendere restitutionem...

caque. minor. ledit facilitate sui beneficium restitutionis non transit ad fideiussorem. scilicet si leditur dolo aduersarii...

De fideiussoribus minorum. Rubrica.

Quisquam. Restituito minore no videt restitui fideiussor nisi dolus creditoris intercessit. hoc dicit cum...

- 1 Beneficium restitutionis quando transit ad fideiussores minorum et m. 4.
2 Decretum iudicis quando faciat cessare beneficium restitutionis in integrum.
3 Actio de dolo cessat vbi habet locum restituito in integrum.
4 Restituito in integrum quid operetur.
5 Restituito in integrum quando dicatur beneficium personale et quando reale.
6 Restituito minore an fideiussor habeat de nouo potest restitui in casibus in quibus beneficium ad ipsum transit.

procedat quado restituito datur iure actionis negatiua, vero quando datur officio iudicis.

Andreas Domate. Dicit. Istud sequitur do. An ro. in. c. f. de in. reg. re. st. h. in. con. trarium fa. cit. l. minor. r. s. co. vide Joa. de mol. in. d. c. f. vbi dicit comu. man. opin. in. contra. stum.

Bart. super prima parte Codicis

lit hoc iudicio. ff. fami. er. l. apud cel sum. Si rem queritur. de do. excep. sed...

qua restituitur. iudex condemnauit eum ad restitutionem de hinc occasione reliquorum cum in veritate...

- Quid dicemus. Et id bar. to. i. l. q. vas. ff. de fur. l. i. si p. h. a. r. e. ff. de i. fo. ma. do. An. r. alios in. c. cu. ter. nos. de re iud. Bal. in. l. i. C. eod. r. gl. in. lap. d. cellum. S. te. querit. ff. de do. l. ex. And. barba. C. p. o. d. i. m. i. a. ad. de. quid. si. q. v. e. d. i. c. a. t. fundi. m. e. d. i. c. a. t. p. i. n. d. i. u. i. s. i. o. r. p. a. r. p. d. i. n. i. s. i. o. q. s. e. n. t. e. n. t. i. a. d. e. b. e. a. t. f. e. r. r. e. i. n. d. e. x. S. e. t. d. e. c. o. n. s. i. l. i. c. a. r. r. i. t.

Etiam montana argumen. ff. de i. offic. testam. l. circa. Jaco. de bur. dicebat quod. l. circa. nil facit ad propo...

di q. actio moueret. re. intelligit eodē modo q. moueatur actio pro sequēdo...

cum pater.

In causa status filius minor aduersus sententiam latam pro parte pater...

Alit p. r. e. t. o. i. n. f. a. m. n. i. h. i. l. f. a. c. i. t. v. o. l. u. i. t. a. l. l. e. g. a. r. e. l. q. d. s. i. m. i. n. o. r. r. e. s. t. i. t. u. i. o. n. e. f. f. d. m. i. n. o. r. J. o. N. i. c. o.

* Pro concordia. Adverte quod restituere potest solus princeps aduersus illum qui vice principis...

Duerfus. Aduersus sententiam vicari vel delegati principis...

hoc dicitur. Et in hoc dicitur. Dicitur glo. alius in appellatione quam in restituitioe. Et dicitur. Quod tunc in appellatione...

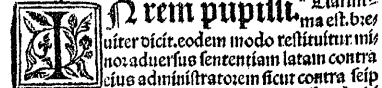
De minoribus. Sententia lata aduersus filios minores indefensos...

Sententia lata aduersus filios minores indefensos est ipso iure nulla sed si sunt defensus est valida. Sed possunt reuocari...

in potestate. Lapud iulianum. Si. et. l. si minor. de bo. auto. iudi. possi. Sol. dicit glo. fallit in sententia inter locutoria...

si qua est appellatione valeat dico quod sic. vt. c. audi. tis. extra. de resti. in integ. dist. in. l. si qui prouo. non est necess. cc.

- 1 Restitutio aduersus sitam latam contra aduinitratorem minoris... 2 Restitutio in integru... 3 Remediis extra ordinariis... 4 Minor an currat tempus ad appellandum.

Nemo pupilli. Inter dicitur eodem modo restituitur minor aduersus...

Inter dicitur eodem modo restituitur minor aduersus sitam latam contra aduinitratorem...

cura. interuene. et in hoc residet gloss. Contra glo. videtur tex. in. l. si ptes. f. q. no. et q. iudic. Preterea vt. ro. ideo enim in. l. pperandum. in. f. currit tempus...

Si aduersus venditionem. Ru. i minor.

i minor. Juramentum de non vendendo praestitum...

Juramentum de non vendendo praestitum in venditione impedit postulare hoc di. Et dicitur. In f. de legi. libius timore hec. l. variat duobus...

terit iniam a qua fuit appellatus no tunc fuerit ap. stoli petiti q appella tio di. dicitur q. ostendit in re: no obstat delegato pncipis. In rem pupillu. q ista lex plicit data i pntibus do. Doere f. lio. dñi. flo. et ex glo. p hoc nor. q appellatio non pedere potest in integru restituito. et tenuit aoc. lxxvi. dist. c. irreligio sum. et hoc est videbat d. flosia. h. et al. l. fa. d app. c. in. cit q. pote rit peti in principali ca. ergo. l. ipe. s. pelt q. vt d. no. cau. And. Barb.

to r sic dicta iura non ob. C. opp. lei... cundo videtur qd competat repetitio 2 ipso iure. vt in toto tit. de condi. inde. ff. r. C. sol. l. ibi loquitur quado soluit indebitum vtroq; iare: hic quando soluitur naturaliter debitu per errorem iuris. quo casu maior non daretur repetitio: sed minor concedit per beneficium restitutionis. C. oppo. tertio r videtur quod etiam in minor detur repetitio ipso iure per conditionem. vt. l. interdum. de condi. inde. Sol. ibi loquitur quando no soluit legitime: q sine curatore: hic quado soluit legitime interveniente tutore: quo casu non repetitur nisi per restitutionem. iste passus est satis duobus ibi examiniatur melius r. C. contra hoc oppo. ff. de compensa. l. etiam. nam si minor repereret istud naturaliter debitu opponeret compensatio. Solu. dicit glo. hic propter beneficium eratis compensationem curat vel t dic clarus r meli. l. etiam. de compensa. que dicit quod pro debito naturali potest opponi compensatio habet locum in perente no in re perente. ratio quia repetitio ista que fit per tit. de condi. indebi. habet vltimam causam restitutionis quia ego eris spoliat meo errore peto me restituat. ideo ante omnia sum restituendus. et ideo illa exceptio compensationis non potest opponi. r hoc dicit glo. in d. l. interdum. ff. de condi. inde. vbi latius terminatur ista materia.

C Si aduersus dotem. Rubrica.

Dos est iusta causa alienationis. Restitutio aduersus dotem immoderata qm datur muliere mortua. Constitutio dotis facta a minore qm sit ipso iure nulla.

Donnam. Aduersus dotem immoderata r tam restituatur vniuersaliter mulier et heredes eius. hoc dicit. C. oppo. del. pedia. j. de pedia. minor. r. l. lex que tutores. ff. de administra. tuto. Solum intellige qd hic erat bona que poterant alienari sine decreto vel si requireretur decretum vicas quod interessit. Sed contra hoc oppo. quia bona possunt alienari a minore tantum ob es alieni. vt j. de pedia. minor. l. ob es. sed dare dotem non est alienum es ergo r. huius si moue sunt hic opinto. an causa dotis fit iusta causa alienationis. veritas est ista qd sic. vt. d. l. pedia. r. d. l. lex q

3 Annot. Adde qd pau. de ca. format hic q. de minor. re que no petit tuto re filio an excuset de quo p. Ro. p. c. cely. Aug. co. sil. q. viij. bal. co. sil. d. l. ij.

tutores. r. ff. de iure do. l. ita r tenet h. r bene. C. oppo. Tertio si mulier est mortua dos potest res peti ipso iure qd soluto matrimonio dos debet reddi. vt. l. ij. in prin. ff. soluto mari. ergo restitutio non est necessaria. vt. l. in cau. ff. eodem. Sol. dicit quod hic factum erat pactum de lucrando dotis. vel forte erat statutum in ciuitate quod vir lucraretur certam partem dotis. r ideo interest heredis vt restituatur aduersus illam constitutionem dotis. C. Item potest interesse propter fructus medio tempore perceptos. ita debes intelligere hanc materiam. C. Item opp. et videtur t quod constitutio dotis facta a minore sit ipso iure nulla. vt. l. siue generalis. ff. de iure do. huius timore glo. sua ponit vnam suam distinctionem bonam et nota. que communiter tenetur: licet vltimam non teneant r.

C Si aduersus delictum. Rubrica.

Minor aduersus delictum quando r ex qua causa restituatur. Differentia inter delictum et crimen.

Recriminibus. Aduersus delictum dolo commissum minor non restituitur. secus si culpa. hoc dicit. C. oppo. ff. ad legem come. de fca. l. infans. de fur. l. impuberem. sol. ibi loquitur de minore infante doli non capace hic de eo qui est doli capax. C. oppo. r videtur t quod minoribus subueniatur in delictis. vt. l. au facta. in fi. de penis. Solum. quandoq; minor excusatur se a delicto propter defectum eratis vel consilij. aut quia fit infans sine doli non capax tunc iuuatur ipso iure. vt. l. infans. r. l. impuberem. quandoq; minor iuuatur ex dispositione legis: quia in eum pena non cadit r tunc etiam ipso iure iuuatur nec est opus restitutione. vt. l. l. proxi. vbi est casus quod quedam in minore non sunt delicta que in maiore essent delicta: quandoq; minor excusatur propter infirmitatem animi: q iuuenis: et tunc si quidem delictum committitur dolo: bene ne potest iuuari tunc minor pena imponitur ex officio iudicis: non per restitutionem in integ. vt. d. l. aut facta. in fi. de penis. r. l. au factum. S. in delictis. ff. eod. si vero committitur sine dolo: tunc per resti. in integ. iuuatur a rota pena. ita loquitur hec. l. C. Nota dist. forentiam t inter delictum r crimen secundum glo. quam vide et nota bene. Alii tamen aliter s. i. munt r.

Inter minor. Minor etas excusatur a tutore non petit. h. d. l. p. l. ita.

Contra. Minor restituatur aduersus vsuceptionem. hoc dicit. C. oppo. r videt qd no fit opus restitutione. vt. j. in qui. cau. in integ. resti. non est necess. ff. Sol. glo. ibi plene dicit r.

Inter minor. Minor etas excusatur a tutore non petit. h. d. l. p. l. ita.

C Si aduersus vsuceptionem. Rubrica.

Contra. Minor restituatur aduersus vsuceptionem. hoc dicit. C. oppo. r videt qd no fit opus restitutione. vt. j. in qui. cau. in integ. resti. non est necess. ff. Sol. glo. ibi plene dicit r.

C Si aduersus furtum. Rubrica.

Probus. Si minor a procuratore fisci decipitur potest restitui. hoc dicit. vt aliter. Ita r restituitur minor aduersus furtum si cur aduersus pignatum. hoc dicit. in relligas quod no fuit deceptus vltra dimidia iusti pretij. alias haberet locum rescissio. vt. l. j. de rescinden. vendi. i. cuius legis haberet remedium r cessaret restitutio. r.

Dicto quidem. Magna potest casum in. l. lista r nihil aliud ponit et bene. hoc dicit. Quando furtus veniatrem minoris tanquam sui debitoris minor non iuuatur nisi fraus intercesserit vel solentias seruata non fuerit. hoc dicit.

Aduersus. Prefes est iudex inter p. uarios: pro curatore: si fit inter furtum r pignatum. h. d.

C Si aduersus creditorem. Rubrica.

- 1. Unusquisq; debet probare id quod est causa sue intentionis.
2. Minor perens se restitui aduersus creditorem vel rem alienatam quid habeat probare.
3. Dispositio huius legis non habet locum in creditore non fenerante qui mutauit minor.

Imaiple. Minor restituatur aduersus feneratorem nisi per eum probetur pecunia in eius vilitate esse conuerfam. hoc dicit totus tit. h. d. aduerte quia est totus practica bilis. C. oppo. hic videtur quod minor psumatur lesus nisi probetur contrarium contra. s. de in integ. resti. l. minoribus. et. l. nam r postea. S. si minor. ff. de iure iur. ran. Solum. speciale est hic in odium feneratorum. contra hanc solutionem oppo. de pedia. in l. si pedia. dicit glo. sol. vt. ibi. Alii ponunt hic bene quatuor solutiones. tu venient dic r bene r per hoc intelliges totam hanc materia pro fundamentum. scias t quod vnusquisq; debet probare illud quod est causa intentionis sue. actor illud quod est causa actionis. reus illud quod est causa exceptionis. vt. l. si minor. s. de in integ. resti. r. l. ij. ff. de proba. modo ad propositum quicq; minor r reperit rem sua alienata dicens contractu ipso iure nullum: reus vult retinere r dicens pretium conuersum in vilitate minoris: tunc reus debet probare minor locupletari qd istud est casu intentionis. ita loquit. l. si pedia. j. de pedia. minor. Hic minor repetit rem sua per restitutionem in integru vel alis petit se restitui. r tunc aduerte: quicq; minor dicit se lesum in eo qd vendidit: qd no expediebat sibi vendere. aduersarius vult retinere rem pro pretio qd dedit minor qd est versum in vilitatem minoris: tunc aduersarius qd probare minor locupletari. qd est casu exceptionis: r sufficit qd minor pber qd vult lesus eo qd vendidit. vt. l. p. l. j. r. ij. ff. de co. r. l. si res. S. j. ff. de iure do. Hic minor petit se restitui qd lesus est in eo qd pretium perdidit: r tunc ipse qd probare se perdidisse qd est casu intentionis. l. minoribus. s. de in integ. resti. r. l. nam et

postea. S. si minor. de iure iur. fallit in feneratore hic est casus hic ideo dicuntur doc. r qd si est simpliciter mutatum sine fenore non haberet locum hec. l.

C Si minor ab hereditate se abstineat. Rubrica.

- 1. Repudiatio hereditatis in filio non est necessaria.
2. Abi amq; existentia sui heredis est filio proficua. etiam hodie si est filius ergo heres secus si esset nocius.
3. Existentia sui heredis operat transmissionem hereditatis.
4. Item confirmat tabulas pupillares.
5. Item confirmat donationem tutele.

Abi. Si non iuuatur hereditati ut sit ipso iure alis pot restitui. h. d.

Abi. Si minor in filio non est necessaria repudiatio. sufficit enim qd se no immiscuit. C. contra hoc opp. videt qd coiplo qd filij ergo heres sim aplin. vt probat inst. de heres. qua. r. d. i. s. fil. r. de here. q ab inst. rest. s. ij. de acquir. here. l. necessarius.

Syn. circa hoc facit magna filiaris: vt r sit fundata terto qd quis sit heres coiplo qd filius. venient glo. hic a tenet qd non qd rex dicit hic no immiscuit r est veritas. vt. l. au bonis. de acquir. here. r. de l. s. l. na h. nec emacipatus. Pro cui? veritate debet scire r aduertaris qd de vire antiquo r cuius li coiplo qd erat filij? erat heres suus r necessari? superuenit beneficii pretoris quo filij habet beneficii abilitate nendi. r fuit istud intro ductu in fauorem eorum ne creditores? teneant. vt dicit. S. l. de here. qua. r. d. i. s. de here. que ab inst. s. ij. vnde hodie vbi cique existens sui heredis esse ipse filio noctua existens nihil operat propter pretoris edictu. vbi cique tunc existens filius sui heredis est filio piana ad huc hodie coiplo qd filij? ergo heres: qd cu beneficii abstineat sit eius fauorems intro ductu no dz retro: queri in eius lesione. vt. l. qd fauore. de legi. r. d. i. s. h. hic est rex. rotundus si bene inspicat in. l. si filij? qui patri. de vulg. r pupil. r ibi disti latissime. C. Et his ptes quod creditore in intro no est fundata causa tra filij? vt dicant? si filij? ergo heres: qd esset sibi noctua: vt hic cu filij? C. Et his ptes qd r existentia sui heredis operat transmissionem hereditatis sim opi. veram. vt. l. apud hostes. j. de suis r legi. l. ex militari. in fi. de testa. mili. r. l. liber h. s. j. de stipu. ser. r de

Andreas Pomare. C. cum r ipse. Jste rex. reputa tur. s. i. p. Dardel. in no. l. i. i. incip. nota vnu casus quoridia i num. Andreas Pomare. C. d. q. minor. vnu quisq; erit go dz probare id qd est casu intentionis. r vide ex plun per Alex. co. sil. p. v. in. j. dubio. r vide ad hec Soa. co. sil. xv. i. col. iij.

CSi omnes. pro intellectu istius autē. vide Imo. 2 docto. 7 ibi dicit in. cum inter. de excep. vide Joā. an. dominum Zironii. Joan. de inmol. 7 ibi dicit in c. collecti. eodem titulo. Andreas barbatia.

Ad de tu r limita non ista aut. in non pcedere qn agit principali

ter de tras ferendo post sessionē in 4

CSi hie apparer qd t existētia sui heredia pntat tabulas pupillares. 4

vr. l. si filii qd patri. de vulg. 7 pupil. 7. l. filius. 7. l. iulianus. de acquir. her. re. 7. l. parer. de pmiss. credi. ratio qz est fauorabile filio quod habeat sub

stituti r sic deccat restatus. 5 Item t confirmat tutele darioē. vr. l. si ney mo. 7 qd ibi not. ff. de test. tute. 7. l. si. Est tamen quida tertius casus in hys 5

qz filii nec nocent neqz profunt in hys vtrum existētia sui heredis alii quod operetur nō est materia nostra. dicit plene in. d. l. si filius qui patri.

CSippo. glo. de. l. cū quasi. §. sed r si quis in fi. de fideicom. liber. Solu. ibi speciale fauore libertatis.

CSi hie apparer qd t existētia sui heredis alii quod operetur nō est materia nostra. dicit plene in. d. l. si filius qui patri.

CSippo. glo. de. l. cū quasi. §. sed r si quis in fi. de fideicom. liber. Solu. ibi speciale fauore libertatis.

CSi hie apparer qd t existētia sui heredis alii quod operetur nō est materia nostra. dicit plene in. d. l. si filius qui patri.

CSippo. glo. de. l. cū quasi. §. sed r si quis in fi. de fideicom. liber. Solu. ibi speciale fauore libertatis.

CSi hie apparer qd t existētia sui heredis alii quod operetur nō est materia nostra. dicit plene in. d. l. si filius qui patri.

CSippo. glo. de. l. cū quasi. §. sed r si quis in fi. de fideicom. liber. Solu. ibi speciale fauore libertatis.

CSi hie apparer qd t existētia sui heredis alii quod operetur nō est materia nostra. dicit plene in. d. l. si filius qui patri.

CSippo. glo. de. l. cū quasi. §. sed r si quis in fi. de fideicom. liber. Solu. ibi speciale fauore libertatis.

CSi hie apparer qd t existētia sui heredis alii quod operetur nō est materia nostra. dicit plene in. d. l. si filius qui patri.

CSippo. glo. de. l. cū quasi. §. sed r si quis in fi. de fideicom. liber. Solu. ibi speciale fauore libertatis.

CSi hie apparer qd t existētia sui heredis alii quod operetur nō est materia nostra. dicit plene in. d. l. si filius qui patri.

CSippo. glo. de. l. cū quasi. §. sed r si quis in fi. de fideicom. liber. Solu. ibi speciale fauore libertatis.

CSi hie apparer qd t existētia sui heredis alii quod operetur nō est materia nostra. dicit plene in. d. l. si filius qui patri.

CSippo. glo. de. l. cū quasi. §. sed r si quis in fi. de fideicom. liber. Solu. ibi speciale fauore libertatis.

in possessionē. ideo peruenit ad diffinitū. pro hoc facit optime. l. §. ad rebel. sancim. 7. h. vna lech. ac aut. examinat. l. ar. §. i. l. finita. §. iulius. ff. de vno no. facto. C. No. terio. 7. p. ludo. ex officio suo est parte nō petere pōt pōndere ne perat bona. ratio est: qz sibi liquet vt iudici. CSippo. ad pōna pōnat ille qui certus est nō vs certiorari. vr. l. in fi. de act. emp. ergo creditores si sunt presentes citari nō debet. intellige hic presentes in eadē ciuitate. non tñ erāt in iudicio. nā si t essent in iudicio nō rēqerēt citario per dictā regulā qz certus est r hoc tenet Bar. in. l. §. ff. de in ius vocan. CSippo. scdo ad diffinitū nō pōt perue nri lite nō cōtēstata vr. l. §. illud. de tempo. appel. Solu. hic est speciale in cā restitutionis in integ. vel sic hū alios speciale est in hys in quibz nō pōt esse cō sultū per missionē ex pmo r scdo decreto. C. Quos ro circa hāc. l. quid si filius ignoret 7 sunt creditores qualiter fiet t citatio. Rñ. sit gñalis pclamatio per duitate. vr. de reuul. pig. l. si co tpe. C. Quero an les gatarū sint citandi. glo. de terminat. qd sic est bene. vr in aut. de r. §. sancimus. 7. in aut. §. cum tes tator. ad. l. fal. no. bene. 7. hic non sunt alia.

CSi omnia hereditate vel bono. p. Rubica.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

In quibz causis i integ. resti. nō est necel. Rub.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

In quibz causis i integ. resti. nō est necel. Rub.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

In quibz causis i integ. resti. nō est necel. Rub.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

In quibz causis i integ. resti. nō est necel. Rub.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

In quibz causis i integ. resti. nō est necel. Rub.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

In quibz causis i integ. resti. nō est necel. Rub.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

In quibz causis i integ. resti. nō est necel. Rub.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

In quibz causis i integ. resti. nō est necel. Rub.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

In quibz causis i integ. resti. nō est necel. Rub.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

Quidam quod hic appellatio debiti ponitur large. 7 quolibet debito. Alii dicūt qz in emptione 7 venditio ne non est speciale in minorē in alijs contractibz. vel potes dicere qz etiam in emptione 7 venditioe sit a speciale. nā maior cōstitutio emptioē in moza cum res tradit sibi tñ empto est in moza vt ipsa: hē nō tradita scous vt. d. §. ex vendito. In minore sit hodie spale qz emptioē cōstitutur in moza etia rē emptio: nō tradita: nō tñ ei tradat rē cum fructibz r ita potest intelligi litera notha. CSippo. ij. qz alis contrahatur moza rē ipsa. vr. d. §. qz me. cau. l. §. So. faroz. 7. qz quan do qz re ipsa moza cōtrahit hodie debitois delinquē tis. vr. in contraria quado qz fauore creditois. vr. hic 7. l. rita. scio. §. ij. al. vltimas de. ij. qz qz cā cuiusdā rēcōpensationis. vr. d. l. curabit. de act. emp. qz qz ex alijs causis quas dic. vr. no. g. l. in. l. moza. ff. de vltis. ideo hic hō in summa tractant materiam moze. 7 vltimo. etiam r d. §. hic recitat gl. r ponit in. l. moza de vlt. r ibi dicitur deo vice.

CSi omnia hereditate vel bono. p. Rubica.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

In quibz causis i integ. resti. nō est necel. Rub.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

In quibz causis i integ. resti. nō est necel. Rub.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

In quibz causis i integ. resti. nō est necel. Rub.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

In quibz causis i integ. resti. nō est necel. Rub.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

In quibz causis i integ. resti. nō est necel. Rub.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

In quibz causis i integ. resti. nō est necel. Rub.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

In quibz causis i integ. resti. nō est necel. Rub.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

In quibz causis i integ. resti. nō est necel. Rub.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

In quibz causis i integ. resti. nō est necel. Rub.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

pro saluacione Bart. in hac. l. s. turoz in qua arguit tur de contrarietate vide concord. quam posui ad. l. non eo minus supra de procu.

CSi omnia hereditate vel bono. p. Rubica.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

In quibz causis i integ. resti. nō est necel. Rub.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

In quibz causis i integ. resti. nō est necel. Rub.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

In quibz causis i integ. resti. nō est necel. Rub.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

In quibz causis i integ. resti. nō est necel. Rub.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

In quibz causis i integ. resti. nō est necel. Rub.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

In quibz causis i integ. resti. nō est necel. Rub.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

In quibz causis i integ. resti. nō est necel. Rub.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

In quibz causis i integ. resti. nō est necel. Rub.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

In quibz causis i integ. resti. nō est necel. Rub.

Minores. Dnoz restituitur ad heredi tatem r bononū possessionē vel alia lucra. d. d. totus iste titus.

bi. vbi videtur tenere qd cura fit tam antequam post biennium illa obligatio sed post biennium illa cessat 3 habet illum effectum quam dicitur obligatio naturalis et civilis. Et dicit Bartol. in bac. l. fina. refert se ad dicta sua in dicta lege cum quis vbi refert opinio. d. veritas et ita debet intelligi in dicta lege etiam si postposito qd Bart. vbi supra inclinat in ptem vltra montanorum quod ante biennium non fit natura naturalis tunc ad hoc dico quod bene videtur Barto. in dicta. l. p. ma. ff. de condit. in debi. videtur etiam inclinare. in eandem partem sicut scilicet in questione propofita 2 et vbi ponitur ista verba unde equitatis naturalis non tenet. licet videatur alterare istud in conclusio ne quis facit dum dicitur quod glo. non bene exemplificat quia re spadeo qd Barto. potest intelligi quod loquatur in materia conditionis in debi. non aut male loquitur dicitur quod non est natura si in suo robore ut possit in iudicio deducit sed quod ad naturam tenet sic et ita loquatur in d. l. f.

tionis. vr. l. h. si aduer. v. l. pig. Sol. vr. l. ibi dicit. C. de quarto 2 videtur t qd hoc non fit fauor minoris sed odii. nam ante hanc l. completa erat habebat quadriennium ad petendum restitutionem: sicut ista habet biennium tantum ad proponendam exceptionem hie non est eius fauor. Sol. dicit glo. quod fauor est in hoc quia sicut ista tempora illud quod erat ipso iure nullum non firmabatur iuramento sed quod erat rescindendum per restitutionem in integrum firmabatur iuramento. vr. s. si aduer. ven. l. f. est ergo fauor: in hoc ne iuramento alstringatur. vel possit esse qd petendo restitutionem in integrum non probaret. quod qualiter possit procedere. v. dicam. Et possit esse qd peteret per fas vel nefas. ita dicit glo. vel dicas tu qd illud quod dicitur qd quis habet quadriennium est verum quod adole dicitur et contractus sed quando tunc dicitur ex cursu tempore debet petere restitutionem infra tantum tempus quantum est illud in quo dicitur lesus. vr. l. ab hostibus. s. fina. ex quo. cau. maio. quod sumitur ex l. inter dum. ff. eo. C. vltimo ad secundam partem et intro gloss. que est super verbo concesserunt. C. de p. ne de statu defun. l. si mater. ff. de mino. l. auxilium. dicit glo. ibi loquitur in casibus specialibus in quibus olim prescriptio curreat sine spe restitutionis in quibus nihil per hanc l. immutatur quia hie solum loquitur in casibus in quibus curreat sed restituebatur. C. de p. s. eo. l. i. ff. eo. l. inter dum. r. f. si manci. f. ue. al. l. f. Sol. ibi loquitur in casibus specialibus: in quibus olim non curreat prescriptio. et sic non erat opus restitutione. in quibus casibus ille. l. non mutantur per istam. C. de p. et videtur quod hodie etiam currat prescriptio. sed restituitur. vr. f. de iudi. l. p. operandum. in f. t. dicit glo. r. bene quod regula que ponitur in bac. l. fallit in prescriptione in dictione. vr. in tempore instante. vr. d. l. p. operandum. in f. adde idem in tempore appellationis interponende. vr. in aut. de appella. et intra que tempora. s. f. et. f. si sepius in integ. resti. post. l. f. eadem ratione de tempore appellationis psequende. vr. s. vtr. si aduer. r. iudi. l. f. et ibi no. glo. licet dubitauerit ibi. r. dubitat etiam in l. et si sine. s. p. ff. eo. tamen text. est in d. aut. de appellationibus. et intra que tempora. s. f. et eadem ratione in omnibus dilationibus datis a iudice. vr. d. l. et si sine. s. p. de mino. C. item opp. in aut. de here. et fal. s. pupillus. Sol. speciale sibi in tempore constituendi inuentarij vt minoru currat sed restituitur. C. de p. f. de re. in integ. resti. aut. si minor. solu. ibi speciale est. C. de p. de. l. f. cum miles. ff. ex qui. cau. ma. Sol. ibi nulla fit de re de minore r. sic no ob. C. de p. de. l. et. ff. eo. Sol. dicit qd illa corrigitur per ista. l. vel dic quod ibi prescriptio non currit contra minorem. C. de p. si aduer. vlt. cap. l. f. Sol. dicitur quidam qd illa corrigitur per istam. r. vbi secundum glo. ibi dicit qd ibi loquitur quando vltimus cepit contra maiorem illa currit minoru dicit restituitur. hie quando cepit contra ipsu minorem. ista tenetur c. c. immuniter per doc. nostros sed vltra non tenetur precedere qd illa. l. corrigitur sine cepit contra minorem sine cepit contra maiorem per rationes huius. l. ibi inclinat r. q. bene ratio haberet locum sine cepit contra minorem sine non cepit. sed contra eos facit. l. si fundum. ff. de fun. dora. vbi defectus superueniens prescriptionem non impedit.

impedit. sicut respodent r. dicitur qd qm superuenit defectus tendens ad defendendam prescriptionem. et iste defectus superueniens impedit. vr. l. scilicet. de p. scrip. xxx. an. C. de superueniens defectus tendens ad prescriptionem. r. sic no impedit. vr. d. l. si fundus. ita dicitur hie. r. in aut. quas actiones. s. de sacro san. eed. in illa questione qm pmissi legat? succedit no pmissi legat. s. cerre. d. l. scilicet. qua allegant loquuntur in casu specialis. l. in p. scrip. xxx. an. q. ponit. ergo r. in alijs casus esset. vt teneam? opl. gl. per. d. l. si fundus. qd pr. qm in prescriptione debemus inspicere initium. qd r. si possessionis. ff. de vlt. cap. teneamus ergo opl. glo. vr. d. p. Sed extra hoc op. si vides qd qm cepit contra maiorem contra minorem currit sed restituit. dicitur contra. l. emili? ff. de mino. r. s. si aduer. v. l. pig. l. f. glo. dicit alibi d. l. l. loquuntur de prescriptione conuentionali: hie de prescriptione legalis. ita not. in. l. etiam. ff. de mino. q. scriptio hui? no b. h. vides. vbi s. de are. dicit aliter. Aut prescriptio venit ad corroborandum contractum celebratum cum defuncto maiore r. currit contra minorem sine spe restitutionis. vr. d. l. emilius. et l. f. si aduer. ven. pig. als currit sed restituit. vr. l. f. si aduer. vlt. ca. ista sicut videtur contra. l. si intra. f. de no nune. pecun. s. in qd glo. ca. inter se. s. na prescriptio 5 exceptionem no numerate pecunier dicit ad corroborandum r. actus celebratum cum defuncto maiore r. tunc currit cum spe restitutionis. vr. d. l. si intra. r. s. d. p. Aduer. te q. fundamenta huius iuris sunt in verbis edicti p. tois. vr. l. f. s. ff. de mino. r. last. petro. in p. in. ff. eo. vbi verba dicunt qm minoru gestu erit que res erit animaduertentia? p. scriptio cepita a minore tunc habet animaduertentia? et hac prescriptione iudicetur aliquid gestu cum minore ex qua ipse ledatur r. com petit restituitio. als nosq. verba petitoris dicitur q. cum minore gestu erit animaduertentia? in exceptione non numerate pecunie ante biennium no est nata naturalis: sicut op. vera? vr. d. p. in. l. cum q. s. de iur. r. fac.igno. Si ergo biennium copletur in persona minoris obligatur naturaliter ergo cum eo aliquid gerit: merito habet restituitioem in integru. sed si teneamus op. vltra mo. q. ante biennium esset nata naturalis tunc per curriculum biennij si nihil geritur cum minore no habet resti restituitio. gl. nostra no diceret bene in casu. l. si intra. idem dico in vlt. capioe r. prescriptio eper quas que rit dominij. nam ista prescriptio copletur cu minore: et ab eo auferet dominium r. ipse videtur alienare. vr. l. alienationis. ff. de verb. signi. r. sic cum eo aliquid dicitur gestu merito copert sibi restituitio. vr. l. f. si aduer. vlt. cap. istud idem dico in prescriptione conuentionali. siquid dicitur minoru aliquid gerit ex quo ledit. vr. pura q. ipse interpellat. copertet sibi restituitio. vr. l. si cum venditor. s. illud. ff. de dista. pig. de verb. obli. l. cum filius. s. in hac. r. l. f. cum militariibus. r. qd ibi no. de resti. m. l. Sed si cum eo nihil geritur q. defunctus dedit mibi potestatem vendedi post annum. r. ego vendidi ex potestate habita a defuncto ab sp. aliquo factio vel gesto. cum minore. merito non habet restituitioem in integru. ita loquitur. l. emilius. r. l. f. si aduer. ven. pig. r. est effectus r. radice totius istius materie. C. vltimo ad glo. magnam r. ostendo qm imperator: seruauit nobis de vento quoniam ante ista. l. hoc erat constitutum. vr. f. si quis igno. rem. m. sine decre. s

copa. l. f. r. f. r. quibus no ob. lon. tepo. prescri. l. no est. Sol. dicit? pla. q. in peccato bene potuerat quoad fecit ista legem. r. ideo no bene recordabatur de illis sed no est verisimile qm imperator q. habet oia iura in peccato suo no fuit memos illarum legu. vr. l. omniu. r. l. hui manui. s. de legi. r. io dicit. gl. in. l. contra r. a curreat prescriptio. sed no cu effecti propter restitutionem hie vero ipso iure non currit. C. de opp. q. seruic rit nobis de vento. Et opponitur a dispensatione sic. aut loqueris in rebus vlt. pilli? de iure antiquo non poterat p. capi. vr. l. bonef. dei. de acquir. re. do. Aut loqueris in rebus? aduere. r. tunc aut erant res in obedi? de iure antiquo non poterant alienari. vr. l. f. de re. cor. r. ergo nec vlt. cap. vr. l. vlt. ff. de vlt. cap. Aut erant mobilia que seruari po terant. r. id q. no poterant alienari r. per consequens nec vlt. cap. vr. l. lex que turores. de admini. tuto. aut erant res que seruari no poterant in illis fructu? fra querit de prescriptione q. tanto tempore no durat sed pereit. unde videtur q. de iure antiquo est illud dicitur quidam hie loquitur de prescriptione contra actione. p. r. r. de prescriptioe rerum. hac rep. oba. vr. b. in gl. ali dicit q. hie loquitur quando venditio tenuit. r. hanc rep. oba. vr. in glo. resti dicit q. hie alienauit p. defectos minoris r. ista est truffa. q. tunc quis haberet dominium in continet. vel si cepisset prescriptio contra maiorem curret non contra minorem. vr. dicitur est. unde gloss. dicit q. d. c. argumtatio non procedit que no possunt alienari no possunt vlt. cap. vr. l. si fundum. de fun. dora. ista no est bona resp. sio. nam. l. si fundus loquitur qm vitiu impeditis alienatione superuenit post inchoata prescriptione. s. regula de qua opponitur dicit q. q. non possunt alienari no possunt prescribi. unde gl. soluit aliter. s. per dicitas regulas sumpediret vlt. capioem non erat factus ante ista. l. f. specialiter. sed istud esset modici effectus. dicit quidam vltra montana. quos sequebat? Mar. fil. q. quado alienatio est prohibita per naturam rei q. facra vel religiofa tunc vlt. capio est prohibita. secus si alienatio est prohibita fauore persone. vr. in tenore. r. ideo d. c. argumtatio no tenet. istud no placet per no. in. d. l. vbi. ff. de vlt. cap. dicit fin. Jaco. de are. q. rei minoris no est prohibita simpliciter alienatio sed est permissa cum decreto merito prescribi potest. r. ideo dicta argumtatio non procedit. C. vltimo ad tertiam par-

Alia? nisi i illo tex. h. no. i gl. s. pro hac sequetur tex. habes epist. suz i. l. alie. natiois. ff. de d. signi. Jo. Nico.

ticulam & dicitur hic melius est ante
 tempus re contra ff. de auto. tuto. l. si
 tuto. dicitur glo. magna b. c. in p. n. ibi n. i.
 h. d. de minor. certe fateor. tam illa
 lobitar ad rationem huius. l. que est
 generalia. ideo dicitur ibi quia ibi erat
 dubium an minor: lederetur vel non:
 hic autem erat certum. ut statim dicitur.
 Item oppositum. quod secundum hoc
 in integrum restitutio nunquam esset
 necessaria: quia melius est ante tempus
 re. sic esset destructus totus titulus p.
 cedens de in integrum restitutio. hic &
 ff. dicitur gloss. magna hic in fi. hic certum
 est minorem de cepum sed non est ita
 certum in contractibus ita decipi est.
 vide gloss. in fi. immittitur quod si certum
 est in contractibus minorem ledi ipso iure
 servare ut illis per rationem huius
 l. hoc autem fallum est. ut l. si minor. p. v.
 an. s. ff. eodem. in eo quod loquitur
 de minore qui prouincit. quare dicitur
 quod id est aliud in contractibus quia
 ibi intrinsecum factum minoris vere in
 prescriptione interuenit fidei. ut l. alie.
 nationis. de verbo. signi. unde illum si
 cum consensum renouet hec. l. suade
 te equitate: non enim subest equitas
 quare illa fictio inducatur & sic potest
 verum consensum renouere. C. Ex
 hac gloss. no. vnum quod in casibus a
 in quibus. s. d. p. minorum restitui ad
 uersus vti capionem & prescriptionem
 non habet necesse probare aliud quaz
 quod vti capio concurrat statim em
 presantur quod si lesus. vide gloss.
 que hoc dicit. Contrarium videtur vel
 le. tertia gloss. huius. l. in eo quod dicitur
 vel perdo restitutionem no probaret.
 si enim eo ipso presuntur lesus quo no
 potest probare lesio: intelligas ibi
 non. pbaret scz cucurrit prescrip. na
 eo probato pbata esset lesio ut in hac
 glo. C. Ex per hoc videtur questione de
 facto. minor. p. v. an. non appellauit. f.
 p. oies. restitutionem petit ad appella
 dum: quid habet probare. videtur per
 hanc. l. quod eo ipso qd currit prescrip
 sit lesio. in contrarium videtur quia
 in dubio presuntur sententia iusta et
 sic non expedit sibi appellare. ut l. hez
 remissus. s. caio. ff. de iur. Sol. si que
 dem certum esset quod minor non ex
 pediat appellare no daretur restitutio:
 si dubitatur utrum sibi expeditur ap
 pellare vel no: in dubio presuntur res
 lesus eo ipso quod passus est perdere be
 neficium appellandi. rep. est & gloss. in
 d. l. si minor. s. ff. de canonice rangit
 istam questionem. C. Tenio ad vlti
 mam partem dicitur hic quod prescri
 ptiones. p. v. vel. l. an. remanent in suo

statu. C. Oppositum. f. de prescriptione. p. v. an. l. si
 cur. s. penultimo. Huius timore sunt hic in glossa
 opt. pro quarta declaratione dicitur sic in prescrip
 tione. p. v. an. vel maior. si quidem minor est pupillus co
 tra eum no currit prescrip. ut. l. si cur. Si vero est
 maior: pupillo & tunc aut prescrip. cepit contra est
 & finitur cum eo & tunc currit sine pre. restitutionis.
 ratio: qd ista est longa prescrip. que excedat centum
 p. v. an. & quadrennium quod datur ad petendam
 restitutionem. si vero cepit cum maiore vel cum mi
 noze & finitur cum minore: tunc currit licet restitutio
 datur. ut. d. l. si cur. ita debet intelligere hanc wate
 riam. in alijs vero prescrip. tionibus minoribus collis
 ge distinctionem per re ipsam ex predictis. C. Ex
 ditus de glo. circa. hanc. l. extra gloss. dicitur doc. que
 ro tan tempore. qd datur ad petendam honorem pos
 sessionem currant hodie minor. videtur quod no: qd
 olim curret sed restituebat minor. ut. s. ti. s. l. ff. ex
 glo hodie ipso iure non concurrunt. In contrarium
 videtur quod ista. l. videtur locum tantum in casibus
 in quibus minor tractat de vno vitand: vt appa
 ret expin. l. primam opinionem puto veriorum pro
 pter generalitatem huius. l. que dicit in omnibus ca
 sibus & c. ergo nihil expicit. C. Quero quid in prescri
 ptione & quid dicitur per restitutio. R. dicitur & pu
 to quod currit hodie s. restituitur sicut olim. ut. l. iij.
 s. & si heres. ff. de iur. loquitur tantum in prescrip
 tionibus legalibus: non in his que procedunt ex contras
 ctibus vel vltimis voluntatibus. ut. s. d. i. p. C. Quoz
 ro quid in prescrip. tionibus que procedunt ex stat
 utis: utrum currant contra minores: Innoc. dicit qd
 no habet locum hec. l. nec de statutis cogitauit. ita di
 cit in c. auditis. als. est in c. constitutus. extra de in in
 teg. restit. & idem videtur mihi qd teneat Spe. de ideo of
 dit ipse & quod ille prescrip. tiones currunt sed minor
 restituit. casus in dicit. c. auditis. fm eum. videamus
 utrum hec. l. cogitauerit de statutis. & ut dixi vobis
 in. l. sub preteriti. s. de transac. potest quis t. cogitare
 de eo quod ignorat in genere s. non in specie. ut. l. si
 miles. ff. de testa. mil. ita ista. l. cogitauit in genere de
 omni prescrip. tione legali contra quam lex daret restitu
 tionem: sed qd dubitat qd contra prescrip. tione statu
 toni ista. l. dat restitutionem ergo de illo cogitauit lex.
 Preterea statuta recipiunt interpretationem restri
 ctiuam ne qd indebit dantur paria. ut. l. ij. de hor. l. ce
 sar. de publi. c. l. adigere. s. q. uis. de iure patro. no au
 tem recipiunt interpretationem restrictiuam ne qd su
 cres: aut ergo est illa prescrip. tione qd auferit minor qd
 sibi iam est questur: tunc statutum simpliciter loquens re
 stringitur ad maiores ne habebit locum in minoribus
 per hanc. l. per rationem hic posita. aut per illa
 prescrip. tione minor: amittebat lucrum: statum no
 restringitur & currit sed restituit. hic est casus in. d. c.
 auditis. per qd Innoc. se fundat.

**Quid aduersus quos in integrum restitu
 tio no postuletur.** Rubrica.
 Quando semiplena probatio eliditur aliqua
 presumptione non est locus delationi iuramenti.
 Minor in dultrosus presuntur commertisse mutuum
 in pcpias vtilitates.
 Approbat? ab aliquo collegio no pot in cōcernitibus?

etius professionem petere se in integrum restitui.
 4. Assumptus in defectum alicuius non dicitur appro
 batus.
 5. Prodigus cui fuerint bona interdita si eligitur de
 ptoibus an vigetur sublata interdicio.

Constituto. glo. dicit vnum:
 fm lec. vlt. amon. dicit aliud. ponose
 curandij gloss. beneuit hoc intendit.
 vbi minor semiplene docuit de lesio
 recurritur ad verisimilitudinem. sed vbi de
 lesione constat verisimilitudo minime attenditur. h. d.
 fm gloss. sed fm vlt. amon. beneuit hoc dicit. In acti
 bus in quibus quis est approbatus industrius ces
 sar restituit ipse etatis. secus si in subsidij est assum
 ptus. h. d. Ad. l. nostram opp. gloss. a diuisione. aut iste
 probauit fe lesum & debet restitui. ut b. c. in fi. aut no:
 et non dicit restitui. vlt. minoribus. s. de in integ. restit.
 et. l. nam & postea. s. si minor. ff. de iureiur. ergo istud
 utrum sit in dultrosus vel non pro nihilo attenditur.
 Solu. hic loquitur in casu ubij quando de lesio
 no constat semiplene. in illa est locus delationi iur
 ramenti. ut. l. in beneficij. de iureiur. et. l. ad monen
 di. ff. de iureiur. quod non defertur modo ppter ista
 presumptionem quod sit in dultrosus. vide glossam.

Ex hac lec. no. 7 qd semiplena probatio aliq psum
 ptione eliditur. ut no sit locus delationi iuramenti. tes
 ne mēi. dicitur in. d. l. in beneficij. Alii dicit quod
 hoc debet intelligi de mutuo in quo minor presumit
 lesus nisi in contrarium probetur per creditorem. ut
 s. si aduer. et. l. i. que presump. tione tollitur sicut in du
 strosus. vbi ista gl. & tene mēi. gl. approp. p. ma lec.
 h. ista non reprobet. istam secundam tertiam teneam?
 quod si minor est in dultrosus et est illigē. presumi
 tur pecuniam in pcpias vtilitates commertisse. arg.
 ad hoc. f. de pig. l. si. & quod ibi videbitis. Ista est lec.
 tio. alij vt per. de bel. perti. legunt aliter. eos scitis
 quod t sunt quidam actus ad quos quis no admittit
 titur nisi esset examinatus. vt puta doctor: ad collegij
 aduocatorum vridistis. s. de aduo. of. iud. l. nemini.
 modo pono. aliquis est legum doc. petit restitutionē
 in integ. ad quandam allegationem omittam. certe ista
 restitutio denegabitur pbar? hoc quod publice sito
 casu approbatus est in dultrosus. sed pone quod ex
 aliqua necessitate in defectu aliquo est assumptus:
 non dicitur approbata eius in dultrosus. non denegare
 tur sibi in integ. restit. Ratio primi dicti est quia dicitur
 de doctorem et allegando se lesum in allegatione
 iuris allegat turpitudinē suā. ut. l. ij. s. in iur. ff. de ozi
 gl. in. & sic professio & desiderij dicitur par. vt. f. de ex
 cu. mune. l. professio. lib. q. de eadem ratione putarem
 in istis alijs actibus quod aliquis est approbatus in
 mercata & postus in matricula no posset petere
 restitutionem in illo actu. arg. ad hoc. f. de his qd ve. era.
 imp. l. i. in alijs vero qui ex alijs actibus solis no dicitur
 cum in dultrosus. nec sunt approbati a publico. pcedit 2
 lec. g. modo habes vnu. C. Circa p. ma partem que
 ro quo iudex hoc considerabit qd fuit electus de curio
 si no est probatus. dicit qd sibi erat notorius: qd omnib?
 erat notoriū qd fuit de curio. istud em probatione no
 eget vñ si aliquis fuerit vel sit de ptoibus pbatioe
 non indiget. & vide glo. fact qd habet. f. de appella. l.

clucos. C. Vltimo ex fine no. ad questionē qua vidi
 hoc anno T alium fuit interdici bonis vt prodigo.
 dem fuit assumptus inter ptoes. vtrius ex hoc videri
 tur sublata interdicio quasi ad sanos mores puenies
 rit. ut. l. ij. s. ff. de cura. furio. hic habes text. q. no. hic
 in fi. hoc etia clarus dicit vt b. c. in. fi. glo. qua vide &
 perpetuo tene mentē & c.

Sed in apud. Ratio minoris
 etatis contra patre
 vel patronum restitutio denegat. h. d.
 C. p. ff. de dolo. l. no debet. c. s. de do
 lo. l. si superflite. Solu. ibi loquitur de res
 tione qd dat iure actionis: hic de ea qd dat iudicis offi
 C. S. de opp. de ho. que libe. l. si. in vtrorq. Solu.
 ibi no datur restitutio contra patre sed contra aliu licet
 per quandā cōsequentiā dicitur et ad patre. C. Itē
 op. s. si aduer. rem iud. l. cū parer. Solu. ibi est specia
 le in causa status. vel dicitur quod ibi datur restitutio
 contra patre no tamē aduersus factū patris fed iudij
 cis & ista est solu. magis notabilis. C. p. p. s. si ad
 uer. do. l. ij. Solu. ibi no restituitur contra patre licet ad
 uersus factū patris. Unde pro huius. l. declaratione
 assume b. c. uterque queris de restitutioe que datur
 iure actionis & potest dari contra patrem vel patros
 num. ut. s. de dolo. l. si superflite. aut de ea que datur
 officio iudicis ratione meritis etatis. et tūc quādoq;
 quis petit restitutionē contra patrem et contra patris
 factum: & sibi denegatur vt hic quandoq; petit contra
 patrem sed no contra patris factū & sibi conceditur. ut
 l. ij. s. si aduer. rem iud. quandoq; quis petit contra
 patris factū & no contra patrem: et tunc etia sibi con
 ceditur. ut. l. ij. s. si aduer. dona. etia si contra patre vel
 iurē per quādam cōsequentiā. ut. l. ij. in vtrorq; f.
 de bo. que libe. aut petitur restitutio no ratione mi
 noris etatis sed ratione absentie vel ex alia iusta causa.
 et tunc dicitur Jacob. de Are. quod hec. l. non habet lo
 cum: nec reperitur quā filij vel libertis datur ista re
 stitutio: quare & c.

Si minor se maiorem esse dixit. Rubri.

Si cum minor. Si minor dixit
 se maiorem esse
 aduersarij et no denegat restitutio: sed
 si dolo propiosed si nullus intercesserit
 dolo restitutio conceditur: nisi iuratiū
 fuit. hoc dicitur inter tres leges. C. p. ad p. ma. cou
 fessio erronea reuocata de iure. ut. s. de iur. & fac. i. g.
 Lerroz. & l. cū testamentum. ergo non est necessaria resti
 tutio. So. fatroz qd hic no petitur restitutio a dultrosus
 cōfessione ista: s. aduersus factū in qd ille lesus & lesus
 est se maiorem ipse minor imitabit. on? p. d. qd tpe
 cōtractus erat minor. ut. l. si minor. s. de in. te. restit.

Etas melius pcedat per instrumēta qd p. testeo.
 Minor eo ipso qd dicit se maiorem an dicitur cōtra do
 lo & denegatur ei restitutio.

Sed in alterius. Sedm vers lect. l.
 ista diuidit in tres
 partes. p. ma loquitur qd minor asse
 ruit se maiore ppio dolo: sed qd dolo
 aduersarij. tertio qd neurius. sed a. ibi

quod si per iniuriam. tertia ibi: aditus itaq. et ita becl. ponit casus precedentium legum. et addit vniu alium casum quando neurius dolo. Op. de l. in/ nor. xv. an. adito. S. plane. ff. de mino. Solu. ibi mino res adhiberunt dolo contra alium non contra cus raronem. Op. S. de in integ. resti. mino. l. de tutela. Solu. ibi minor fuit scies r aduersarius similiter scies hic vero aduersarius decipit. Op. ad tertia parte. 1 S. de transact. l. si ex falso. vbi iuramentum doli aduersarii non tollit. glo. que est hic ponit multas solutiones. breuiter illa est vera quod illa. non contradi dit in aliquo. nam hic in ver. aditus vbi ad finem los quitur quod nullus dolo intercessit secundum lect. Azo. et verum. si enim dolo intercessit non tolleret tur per iuramentum vt. l. contraria. Op. quod idem ius est instrumentorum et resti. vt. l. in exercet dis. j. de fi. instru. Sola. fallit in casu huius. l. quia resti nere menti pemoniam annorum est difficile: vnde 1 facillius admittitur probatio instrumentorum qua resti. vt. ff. ad cardo. l. iij. S. de. C. Quero vtrū eo? 2 ipso quod minor asserit se maiorem presumatur in do lo. glo. pe. hic in. si videt contrarium: quia non presumi tur dolo nisi probetur. vt. l. quoniam. S. qui do. ff. de 3 proba. et istam op. puro veram per hanc. l. in ver. az ditus. vbi apparet. quod si dolo intercessisset non ostē ditur. presumitur non intercessisse. r vide re. in. ver. additus. ibi non repererit. C. No. quod dicit non res pererit et qui concluditur quod si nihil apparet. de hoc probata est infamia intentio. vnde 1 pro. declarati one huius mater dice quod minor asserit se maio rem suo dolo tantum adhibito contra aduersarius et hoc constat. r denegatur sibi restitutio. vt. l. hac. l. in prin. Quandoq. dolo suo non adhibito contra ad uersarium et no denegatur sibi restitutio. vt. l. minor. S. plane. ff. eo. quandoq. dicit se maiorem dolo aduers arii tantum. et restitutio sibi non denegatur. vt. S. e. l. j. et hac. l. i. refertiam si fuerit iuratum. arg. S. de tra fact. l. si ex falso. quandoq. asserunt se maiorem dolo suo et aduersarii r restitutio sibi non denegatur. vt. l. 2 de tutela. S. de in integ. resti. in. si nisi esset iuratum: vt in. aut. sacramenta. quandoq. asseruit se maiore neu trius dolo tantum distinguitur vt dicitur in hac. l. aut non fuit iuratum aut fuit iuratum. si fuit iuratum aut no coposaliter. aut coposaliter. quandoq. dubitatur an dolo intercesserit r in dubio presumitur no inter cessisse: vt hac. l. vtrū. aditus. r ita debes intelligere hanc in artem.

- 1 Iudex quam interlocutorias renouet ex officio.
- 2 Unum remedium extraordinarium non excludit aliud.
- 3 Restitutio denegata propter defectum probationis potest iterum peti.

Circum. Hec est difficilis. l. breuiter dicit. Si restitutio est denegata propter etate non probatam: ad restitutionem et etate probandam iterum admittit. h. d. fin. lec. ma. 1 gio notabilis. Dec. l. legitur duobus modis punci paliter. primo quod fuit erratum per iudicem in dica. tate. C. Ad istam. l. od. ff. que sent. f. ap. re. l. j. S. f. solu.

vbi fuit expressus error: in sententia. hic no. Seco mo do legitur q. hic fuit erratum a restibus qui dixerunt falsum circa etate. et ista lectu. sub diuiditur in duas. vna quod iudex de etate pronuntiauit in re locutioe alia quod pronuntiauit diffinitioe. C. Ad prima op. interlocutoria potest renouari arbitrio iudicis. vt. l. quod iussit. de re iudi. ergo non debet peti restitutio. vt. ff. eo. l. in cause. So. fateo: T quod iudex paret res uocare si vult suo arbitrio: vt in contrario. tamen no cogitur nisi impetretur restitutionis beneficium: vt hic. et hoc magis placet. vel ob quod ista est talis in terlocutioe que permittit vires tot? cause vnde quos dam modo est diffinitio. vt. l. intra vtile. ff. eo. C. Ad secundam ponit hic fuit pronuntiatum diffinitioe. Op. quado iudex pronuntiauit ex falsis restibus competit restitutio de iure communi. vt. f. si ex fal. in stru. per totum. r. l. diuus. ff. de re iudi. ergo ista resti tutio que datur ratioe etatis non debet habere locu vt. l. in cause. ff. eo. Sola. licet auxilium ordinariū excludat extraordinarium. vt. d. l. in cause. T tamen vni extra ordinariū non excludit aliud. vt. l. qui bona. S. qui opus. ff. de da. in fec. et quod me. cau. l. i. cum ex ceptione. S. eum. vnde nihil repugnat quod q. possit habere restitutionem ex duabus causis. C. T rem op. restitutio semel denegata iterum non conceditur. vt j. i. l. i. S. Sola. hic fuit denegata propter defectu probatationis etatis: vnde iterum potest restitui. ibi pro pter defectum probationis lesionis ratio est: quia de etate non fuit cognitum nisi in iudicio restitutionis: et sic non habet nisi vnam sententiam contra te hoc respectu: sed de lesione et iustitia fuit cognitum in pri mo iudicio. et in iudicio in quo probatur restitutio. ideo semel denegata iterum no conceditur. ita de de tis hoc intelligere.

C. Si sepius in integ. resti. r. Rubi.

Differentia qm quis restituitur ad appellandum an ad totam causam. Si quis primo appellauerit et tempus appellacionis est lapsum si petita restitutione fuit denegata an iterum restituitur. Ille qui omisit appellare quando possit petere resti tutionem in integrum ad appellandum et cora quo iudice.

Si resti mel denegata iteru no pcedit nisi ad appellandum vel nisi ex noua ca: h. d. totus titu. differt lex sequens a precedentibus: fuit in hac lege postu tata restitutio contra finas in lege ti contra contractu. ibi restitui desiderabat aduersus contractu vel finam. ibi adferat se iudice. Op. ad l. q. rpa appellacioni no currit. vt. l. i. S. in qui. cau. in integ. resti. no est neces. Dicitur quida q. becl. hodie corrigi. Contrarium videt vtrū ibi dicit. pbat in aut. de appel. r iura que tep. S. f. vbi est speciale in istis re poibus in iudicio. C. T Quero que est differentia vni quis restituitur ad appellandum non ad tota causa: dic vt in gl. C. Quero: qua sua datur restitutio ad appellandum: dicit gl. a qua vult vel vt possit appelli

- 2 lare ab ea a qua fuit denegata restitutio. C. T Quere gloss. quid si primo appellauerit et tempus appelli lationis est lapsum: postea petat restitutionem: r fuit denegata: au restituitur iterum. glo. dicit q. non: nisi ad appellandum intelligatis ad appellandum. l. a sententia in qua est restitutio denegata: vel ad profe quendam appellacionem cuius temporis sunt curia.
- 3 C. T Ultimo no. ex hac. l. q. ille qui omisit appellare 2 potest petere resti. in integ. ad appellandum: non so lum coram iudice a quo debuit appellare: sed etiam coram superiore: vt hic: dicit vobis restitutio: vni imperato: restituit eum ad appellandum: vt dixi vobis in. l. si ptes. de appel. r.

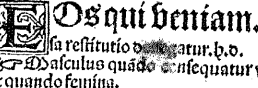

Banquam. Ad istam. l. oppo. quia etiam ex cau tis antiquis potest iterum peti restit utio. vt. S. si. l. i. ff. eo. intellige hic de no uis causis hoc est de nouo allegatis: vt dic nouis causis hoc est de nouo imperuenientibus. vel dic nouis causis. id est de nouis probationib? fac tis super causis antiquis allegatis. vt. S. si. l. i. ff. in hoc ergo habes q. quando nouis cause vel noue prob ationes allegantur potest restitui ad totam causam alias non restituitur nisi ad appellandum. C. Quere ro quando restituitur ad appellandum iudex appellacionis restituit sicut debuisset facere prius. Rn. quandoq. restituitur ad appellandum a prima sententia: tunc procedit rati q. iudex appellacionis fin format. l. eos. de appel. quandoq. restituitur ad appellandum a iura: qua improbara est restitutio. et tunc cu illa sita sit per appellacione certina. tamen 2 iudex appel. iudicabit. cum illa causa ad eum sit de uolura. vt. d. l. eos.

Bona. Oppo. r videt q. restit utio datur sepius. vt. ff. eo. l. r si sine. S. restitutus. gl. soluit optime ibi fuit restitutio concessa: vni potest ite rari concedi. hic fuit denegata. ideo hic iterum non concedit ne leges iudicio fiant. Per. e. 1 probauit istam lo. quia eadem est ratio in vno casu si cut in alio. quod mihi non placet: ideo tenere op. gl. nam quando minor non est restitutus est incius pos restate vtrūrat restioe vel no. vt. l. si iudex circūuē? ff. eodem. si ergo vsus est a cum possit non vti: po test contra hoc petere restitutionem in integrum. et est noua causa restitutionis: que ratio cessat quando restitutio est denegata. C. Ultimo querit gl. quid si minor vult petere restitutionem: vt omisiam. pbatioe facta: r sic possit venire contra sententiam. gl. dicit q. sic. r dic vt in ea.

C. De his qui veniam etatis impetrauerunt. Rubica.

Eos qui veniam. Cui etatis ve niam est concef sa restitutio denegatur. h. d. 1 De dalcus quado conseqatur veniam etatis r quando femina. 2 Vni: scilicet in impetratione etatis an restituitur. 3 Mulier est minoris vite qua masculus r citius heri scitur.

Mnes. De dalcus etate. r. an. femina. xvij. veniam consequitur etatis p qua in immobili alieq nare non poterunt. h. d. C. Querit gl. cora quo iudice fiat probatio dic vt in gl. C. T Querit gl. q. d. si minor est lesus in eo qd impetrauit veniam etatis an restituetur. dic vt in gl. C. Quero q. est ratio q. in muliere minus tps requiritur q. in masculo. glo. dicit q. mala herba cito crescit. ratio test ista: q. mulier cu sit minoris vite q. masculus: citius pcedit tur. r ita ptingit in quolibet animaliq. q. pro res e. breuiois vite: r cito cito pcedit. r ista est ratio p. p. p. gl. signat q. d. dam arg. contrarium r no soluit. vide ea ibi. l. Sol. hoc ppter aspectu p. ne qui requirit. arg. j. de cadu. tollen. l. vna. S. vt autem. r. ff. de adop. l. post mortem.

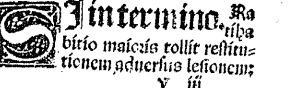

Os qui. Qui veniam etatis meruerit no possunt alienare vel immobilia obligare sine decreto. h. dicit. C. T. Etas legitima vel perfecta dicitur. r. xv. anno. Sacrum ciuilitate quando representat eundem effectum quod factum natu rali ter.

Siquis aliquid. Ad implenda ditione no sufficit ciuilit factus. h. d. Nor. in iunens qd etas legitima vel etas pfecta d. r. an. de hoc habes in. l. cu filio. ff. de leg. iij. C. Seco no. q. non sufficit ciuilitate factum. C. Ad istud op. gl. hic. ff. manij dati. l. si. S. r. de don. que sub mo. l. i. S. ff. de insti. r sub sti. l. si mater. So. bre uiter r quando ciuilit facti representat eundem effectum sicut facti naturaliter: factu ciuilitate sufficit vt in contrarijs: alio secus vt hic. ista est q. d. qua possit d. in. l. si cu dore. in prin. ff. sol. ma. r. l. ex ea parte. S. infula. ff. de ver. obl. r in l. deo nobis. S. de epi. r cler. r ego d. r ca. hoc dedit vnam magnam distinctione r multu vtilem in. l. gallus. S. et qd sit. de libe. r posthu. ibi r. r. gl. tan gunt r.

C. Si maior factus natum habuerit Rubica.

Si in termino. Ra brio maioris tollit resti tutionem aduersus lesionem. y jf

petende, vide istam legem declaratam per...
noctentium, et alios in c. de causis, de offi. delega. An b
dreas aarba.
* Pro concordia. Aduertere quod dilatio tertia quando
petitur in criminalibus et est coacta reo potest accu-
sari: inui-
to reo ea-
ri. Bart.
in l. post
uorem. s.
fi. ff. de con-
trata. C. de
trarium te-
nere alle-
gatur hie i
haec. pete-
de. c. in. l. si
iudex citat
cuius. ff.
de inno. s.
tu dici. d.
l. si iudex.
Bart. super
mat. q. sed
no decidit
in hac ve-
ro. l. peten-
de pot. in. i.
relligi. secū-
dum distin-
ctiones hie
posita. s. 3.
An cum actor ponit libellum resti-
tutionis in prin. quadriennii si rēpus
labatur ob disputationes an sit dan-
da dilatio ad probandū que excedat
totum tempus.
An idem sit in instantia cause pūciat
palsi et in causa appellationis.
Si reus vult renūtiare dilatori dā-
te ro an actor poterit illa vti: et sic res
nūtiari possit in eius pūdiūm.
Uter reo datur vna dilatio plūquā
actor: tamen actor etiam ipse poterit
vti in dicta dilatore.
Bart. in 7
d. s. in. an
dilatio fue-
rit dara ad a-
petitiones.
rei vel no-
dic vti ibi p
eum. adde
ad. doini.
Zaf. in. l. si
arrogator. ff. de adop. colū. xxi. qui relatis opī. dicit 6
istam esse communem sententiam.
* Andreas Pomate.

S' minor. Ista au-
ten. pos-
nit quedam specialia in
ista materia. C. de ppo.
qz in minori etate no cur-
rit tempus petende restitutionis. vt. s.
eo. l. i. et haec. l. C. solu. speciale est hic.
et in aut. ponit. vt. vel. vi. specialia: vt
glo. tua dicit qz vide. Circa ista au-
tē quero dicit hic a tēpore nuptiarū. s. 3.
contractari. et ex hoc sequit qd vsqz ad 4
xv. vij. annū post differt. glo. repetes
hendit a die vt habes in ea.
* Tempus instantie ex causa legitī-
ma prorogatur.
Actor potest vti dilatore que datur
reor contra.
An cum actor ponit libellum resti-
tutionis in prin. quadriennii si rēpus
labatur ob disputationes an sit dan-
da dilatio ad probandū que excedat
totum tempus.
An idem sit in instantia cause pūciat
palsi et in causa appellationis.
Si reus vult renūtiare dilatori dā-
te ro an actor poterit illa vti: et sic res
nūtiari possit in eius pūdiūm.
Uter reo datur vna dilatio plūquā
actor: tamen actor etiam ipse poterit
vti in dicta dilatore.
Bart. in 7
d. s. in. an
dilatio fue-
rit dara ad a-
petitiones.
rei vel no-
dic vti ibi p
eum. adde
ad. doini.
Zaf. in. l. si
arrogator. ff. de adop. colū. xxi. qui relatis opī. dicit 6
istam esse communem sententiam.
* Andreas Pomate.

P' etende. Hec est
notabi-
lis et singularis. l. b. v.
reor dicit. Si petitur dila-
tio que ipis instātie non
excedit tā actori quā reo cōcedit: qd
si excedat non actori. sed reo concedit. poterit tamen
actor vti dilatore reo concessa. h. d. in summa. Ad
evidentia huius scias quod olim erat annus vtilis
ad petendam et finitiam restitutionē hodie est quā-
drinennium continuū. vt. j. eo. l. i. C. Nota qz rēpus
instantie ex legitima causa pōt prorogari. C. de
cundo nota quod actor potest vti dilatore que daf
reoidem puto econterio. l. vti. f. de fructibus et lit.
expen. C. de ppo. j. l. ppi. Sol. illa intelligitur secūdi
istam. vt. j. videbitis. C. de reo quid fit actor dedit
libellū circa pūncipiū quadriennii et tanti sui quā-
drinennium super libello et super legitimatione perone
qd modicū superest ad pōtiones faciēdas: an actor
si debeat dari dilatio que rēpus excedit. text. vide
hic velle qd non. simpliciter em in dicit actori dene-
gandum. hoc etiam videtur velle glo. que dicit duo
sufficeret: scilicet vt denegetur quod in confinio pete-
tur: rēpus transcedat: ita dicit glo. super verbo
quippe. sed hic sunt duo. ergo et. Admuniter deters
minatur cōtrarium per rationem que hic ponitur in
text. ratio: qz qñ actor denegetur est propter negligē-
tiam suā: qz est in arbitrio e' qñ ager. Si igit eadem
ista ratio cessabit ista. Et sic si in actore esset eadem
ratio que in reo. esset idem ius. pro hoc videt text. in
l. quinquaginta. et. l. si cū ipse. de excur. tur. C. de
reor vti hoc idē fit in tēpore instātie cause pūncipi-
lis. Respon. beneiter qd non. vt. l. pperandū. de iudi-
cīs. quasi per totā legem maxime in. s. si. Ratio diffe-
rentie est quia hic perempta instātia perit instantia
ex causa: sed in causa pūncipali perempta instantia
remanet ius pūmū vt postea eam de nouo inchoare
simile vidistis in causa appellationis. et idem. j. de
temp. app. aut. si in appellatione. C. de reo dicit
hic qd actor pōt vti dilatore cōcessa reo quid si reo
vult renūtiare dilatori sibi date an actor poterit
ea vti. Docto. dicit hic qd sic per. l. si post mortē. s. si.
ff. de cōtratabū. nō ob. ff. de inno. l. si iudex circūuen-
tior: ibi loquitur in beneficio restitutionis qd est de
iure specialī qd facilius tollitur quā ius cōe fm eos.
Jaco. de are. vt collegit ex dicitis suis in. d. l. si post
mortē. dicit contra qd qñ aliquis habet pūilegiūm
a me si quidem vult vti cōtra me me inuito non pōt:
vt. d. l. si iudex circūueno. et. l. amicus filius. de excur.
tuto. sed si vult vti contra aliū potest me inuito. vt
d. l. si post mortē. ita in proposito si actor habet istud
ius ex persona rei nō potest vti contra ipsū rem eo
inuito. vt. d. l. amicus filius. et. d. l. si in dext. circūueno.
cōtra hoc facit. j. de fruct. et lit. exp. l. si. Sol. ibi aduer-
sarius volebat vti pūilegio merito alius vti cōtra
eum: sed questio non pūilegionū qñ suo beneficio
hoc est sue dilatori volebat renūtiare. predicta vera
et integra. nā re nō integra postqz forte actor dederat
articulos ad probandū vel fecerat citari testes ad
examinandū: nō est loc' penitētię. l. si pecunia.
ff. de condi. ob cau. C. de pper. hanc. l. dicitur mo qd ly
reo cōcedatur vna dilatio plūqz actori. vt. l. in pecu-
niarīs. ff. de ferijs. in actori poterit vti ea per hanc. l.
C. de pper. hanc. l. dicit quidā qd qñ minor restituit
post restiū presentationē vt postea iterū testes pū-
dere qd illa restitutione poterit vti aduersari? suus et
iterū producere testes: quod tamē examina latius:
vt dixi in. l. si in operis. de ope. vo. nuntia.

Italia dicitur provincia.
Et diuersitate locorum nō debet induci diuersitas
iuris. et hoc quando fit in m. 7.
Tempus minoris etatis et absentie subducit de qua
driennio.
Dicitur qñ restituitur in his qz facit intra quadriennii.
Tempus petende restitutionis an sit continuū.
Tempus redhibitorie vel quanto minoris an dicat
vtilē vel continuū.
Tempus restitutorie quortuplex sit et an sit vniforme.
Tempus petende restitutionis quando sit quadri-
ennium et quando biennium.
Prescriptio si incipit a minori etate et completur in
maiori tempus restitutionis petende quando incipit
currere et an datur restitutoria.
Hec est bo-
peruaciam. lex. Pro an-
no vtili datur hodie quadriennium cons-
tinuum de quo minor etas et iusta ab-
sentia excipiuntur. hoc dicit. C. de no-
Italia dicitur provincia: tamen strictus accipitur
vt videbitis in l. fina. j. de prescrip. long. temp.
Secundo not. qd quod ex diuersitate locorum non
debet induci diuersitas iuris. C. de tertio not. quod
rēpus minoris etatis et absentie subducitur de qua
driennio. C. de ppo. quod illud quadriennium non
fit pūilegiatum. vt. d. olli excip. vt. diuersum. ff. de
noua. Sol. dicit glo. fa reo quod non est pūilegiatum
sed pūilegiatē rei datum. vide glo. super verbi.
continuū. C. de no. ex hac. glo. qz in his qñ minor
facit infra quadriennium non potest perere resti. in
integ. vt. d. diuersum. fallit in l. fina. de repu. her. et ad
ibi est singularis casus in quo nor. qz minor restituitur
in his que facit in quadriennium post perfectam
etatem. C. de ppo. iij. quando tempus est continuū
currere omni tēpore. vt. l. ff. de diuer. et temp. prescrip.
sed hic in prin. dicit qd est rēpus continuū. In fine
dicit qd nō currit rēpus minoris etatis vel absentie
quare male. C. de pūnis timor. facta est hic additio q
est prima glo. magna que glo. est satis clara. Et bze
uiter rēpus resti. perēdē nō est continuū quo ad
oia: sed quo ad quid. et ista eandē glo. habetis de di-
uer. et temp. prescrip. in rubi. c. in. l. i. Blo. dicit hic ali-
qua de quibus alibi dubitat t scz an rēpus redhibi-
torie vel quāto minoris sit vtilē vel cōtinuum. et vide
glo. qz in. d. l. cū fer. et in. l. annus. sunt gloss. cōtrarie.
Blo. tāgit istud in rubi. de diuer. et temp. prescrip. et
ibi dicit: examinat in. l. ij. ff. de edi. edi. C. de ppo. et
videtur qd ex diuersitate locorū inducat diuersitas
iuris. vt. ff. de eo qd certo loco. l. id eo qz. de offi. pūcō-
sul. l. i. et. ij. Blo. nō soluit. dicitas: qz quādoqz ex diuer-
sitate locorū inducitur diuersitas rationis. et tunc
inducitur diuersitas iuris. vt. l. j. de villa. l. p̄tia. ff.
ad. l. fal. et. l. i. de restitue. et. j. qui nunc. liberorū. l. i.
Si vero nō inducitur diuersitas rōnis nō debet induci
diuersitas iuris vt hic. C. de ppo. s. eo. tit. aut. si mi-
nor. Sol. ibi est casus specialis. C. de ppo. ff. ex qui.
cau. ma. l. sed et si per p̄torē. s. sed cū ferie. et. s. quoz
tes. glo. huius timorē loquitur hinc multum inuoluntate
super verbo continuo. et in hoc sunt multe opinio.
quas m̄ examinao tibi tātū qd eas clare habeas.
debes t̄ care: et hic aduertere qz subtilis passus est qd

No. ex hac. adde. l. olli exceptio. s. diuersum. ff. de
noua. fallit in casu. l. fina. in. f. j. de repu. her. et ad
de Barto. in. l. ab hostibus. s. sed quod simpliciter.
ff. ex qui. cau. ma. vide gloss. in contra. in clemen. j. de
in integ. resti. vide per omnes in. c. cum ex p̄teritis.
de in inte-
rest. et in
o. clem. j.
Andreas
barba.
* Andreas
Pomate.
Quam-
do tēpus.
vide alex.
confi. l. iij.
in col. iiii.
in. iij. vel.
et in pen.
col. in prin
7. Seli. i. c.
s. colij. vj
de resti.
vbi pul
che tāgit
d' isto qua
driennio et
Alex. con
fil. l. xj. col.
ij. volu. j.
et. l. xvj. iij.
col. ij. c.
7. Bre. xv.
col. iij. fina.
Panor. in
c. cum et li
teris. col. iij.
et seq. de
resti. et ale
xan. confi.
iij. vj. vol.
ij. in fine.
vbi dicit qz
hec qua i
driennius
est vtilē et
is nō cury
rit ignora-
ti et idem
dicit confi.
l. xvj. col.
ij. eo. vol.
in fine. eo.
volu. ij. de
quo etiam
vide Zaf.
i. s. vtrius.
col. iij. in. l. i. parte. et. xij. ca. parte.
col. iij. in. l. i. de actio. et vide etia Alex. p̄. xvj. col.
i. si. vo. v. et. xvj. col. ij. et. l. xvj. ad. fi. eo. vol. v. et. Bal.
cō. fi. c. xvj. in. l. i. parte. et. xij. ca. parte.

restitutione vero habita datur antiqua actio subla-
ta vtilis. et ista actio restitutio vtilis appellatur concessa
sola quia circa eam est facta restitutio. Sed contra
facit iste rex. qui dicit exemplo vtilis actionis et non
ex hoc patet quod alia actio est ista que interpretat
aliam illa vtilis que restituitur: quia nihil est exempli
4 Insuper: nullum simile est idem. v. l. quod ner-
ua. ff. de pos. et autenti. si quis in aliquo. s. de edens.
Iustus timore gloss. exponit istum rex. tribus modis
quos videtur in gloss. ¶ Quero quando nascatur ista
5 Tactio restitutio. Respond. due sunt opinioniones. vna:
quod statim finita absentia nascitur licet inefficax
donec pater: per restitutionem in inte. in fuffler in eo
spiraculum vitæ fructu dicitur naturalis philosophi de
6 leona 7 que parit fructu carniū et per clamorem que
facit super eos inspirat in eos spiraculum vite et vi-
sificatur. alij dicunt quod ista restitutio non compe-
tit nisi in integ. restit. p. habita. et ista est vera qua
tenet gloss. in l. si ab hostibus. §. sed quod simpliciter
7 probatur ex isto rex. v. l. cum restituta. de
act. et obli. vide gloss. in l. in. in. si. que tangit illas opi-
tione opti. gloss. in l. §. sed quod simpliciter. ¶ Quero
vtrum ista restitutio sit nativa vel dativa. gloss. no-
stre subtiliter sunt locute et dicunt quandoque vsuca-
pitur res mobilis per quam vsuca. queritur dominium
directum. v. l. traditioibus. s. de pact. cum ergo pri-
ma actio sit totaliter sublatam que restituitur erit
dativa non nativa: si vero est prescripta res immobi-
lis tunc per prescriptionem non tollitur dominium
directum: sed queritur vtilis prescribitur: vt in auten-
tici et ibi per gloss. plene de bo. ma. tunc restitutio tol-
litur de medio obstatulum prescriptionis per quod pa-
ratur exceptio contra vendicationem: ista actio erit
nativa: s. de dominio directo qd. resider. penes istum
restitutionem: restitutio solum exceptionis obstatulum
sustulit: idem in prescriptionibus que currunt con-
tra actionem. nam actio non tollitur ipso iure: tem-
pus non est modus tollendi vel inducendi obligatio-
nem. v. l. obligacionum fere. §. placet. de actio. et ob-
vnde per istam restitutionem tollitur solum exceptio
que erat parata contra actionem et intentabitur
actio prima directa ita sentit gloss. hic et in. §. sed
quod simpliciter. ¶ Ultramont. dicunt quod etiam ita
per prescriptionem tollitur directum dominium si-
cut per vsucapionem. et ideo dicunt quod etiam in
re mobili prescripta sit locus vtilis restitutioe que dis-
citur dativa. tamen istorum opinio. repobamur: vt
dicam in auten. nisi de bo. ma. Item dicunt qd. quan-
do prescribitur actio: prescriptioe. xxx. vel xl. annos
rum tollitur ipso iure actio. probatur in l. omnes. de
prescriptio. xxx. anno. et sic dicunt esse locum vtilis re-
9 scissioe quam dicunt simpliciter dativam: hic t ad
uerte rogo. licet propter prescriptionem triginta
vel quadraginta annorum actio ipso iure tollatur. vt
dicitur. L. omnimodo. tamen non tollitur obligatio. vt
dicitur. L. obligacionum fere. §. placet. de act. et obli. q.
ergo lex restituit illam actionem sam motum cum
reporat vivam obligationem eius matre vicemus
istam nativam non dativam: q. habet matre ex qua
ouitur. v. l. iuris gentium. §. ff. de pact. sicut videmus

in christo qui restituitur filij ex matre sua vicemus
ne illum restituerunt sine matre. certe non: ista ista
actio restitutio diceretur nativa: non dativa aduer-
te tamen t quod vbiq. in actione reali ego appella-
laui eam nativam seu dativam non intelligitur eam na-
tivam ex matre obligata: q. actio in rem non ouitur
ex obligatione. vt in l. i. de act. §. i. l. p. prof. sed pro-
tanto appello eam nativam: q. habet materiam subis-
stem ex qua ouitur dominium et possessio: vt videbitur
tis. §. l. p. prof. ¶ Hoc premissis queritur quanto tem-
pore tollatur ista restitutio. glo. dicit quadriennium. §. de
dicit. §. titu. p. i. §. fina. et vide istas glo. ego dixi vo-
bis puod duplex est iudicium. est iudicium rescindens
et iudicium rescissiois. in iudicio rescindente est pro-
postum quadriennium. v. l. fina. §. titu. §. in iudicio
rescissioe est propositus annus vtilis vt hic. c. in l. in
honorarijs. vers. sed cum rescissa. de act. et obli. hoc
non reperio mutatum. ergo adhuc hodie durat an-
no. ergo et quia quod non immutatur et. v. l. p. i. p. c. i.
pinus. §. de appel. nec obiste glo. que videtur velle
quod tollatur quadriennium: nam fateor quod si per
quadriennium quia fuerit negligens in proponendo
et prosequendo iudicium rescindens impeditur nati-
uitas istius actionis rescissioe. et pro tanto dicit qd
12 quadriennio tollitur. ¶ Sed quero a quo tempore
incipit currere ista actio. v. l. i. p. c. i. secundum opinio.
quam tunc ouitur et perpetuatur ista actio concessa.
quia tunc ouitur et perpetuatur ista actio concessa. istis
secundum quod glo. iste dicunt. ¶ Quero quando
ista actio est directa nativa non dativa vtrum res-
titur anno vtili. certe hic est casus quod sic secundum
lectu. prout loquitur in re non vsucapta vide gl. tuas.
sed postumus loqui clarius: quando actio prima ouit-
rar per restitutionem datur replicatio contra exceptio-
nem iudicium ex tempore vel ex parte. vidistis. s. si
aduer. transa. in l. si. dico ergo quod ista actio prima
est perpetua hodie sicut erat prius: sed effectus repli-
cationis. inducere per restitutiones finitur anno sicut
actio inducitur per restitutionem finitur anno. ita repli-
cario. Sed de nouo est mirandum quomodo he actio-
nes pietioe que sunt rei persecutioe sunt perpetue:
vt in l. i. de pe. et temp. act. et l. in honorarijs. in p. i.
de act. et obli. ergo et ista debet esse perpetua. Resp.
14 T actiones persecutoe que dantur a pietioe sunt per-
petue nisi dentur contra ius civile. vt. d. l. in hono-
arijs. ver. sed cum rescissa. et ideo rehibitoria et qua-
to minoris finitur anno vel septem sibus: quia datur
ad rescindendum contractum validum de iure civili
ita ista que datur ad rescindendum illud quod erat
validum de iure civili finitur anno et.

De alienatione iudicij mutandi causa facta. Rn.
Quoniam in rem. Si res est alio-
nata causa mu-
tandi iudicium pot. agi contra alienato-
re ex hoc edicto vel contra possessorem
actione in rem. h. d. ista no. l. ¶ Ppo.
quod imo dominium parit actionem in rem. v. l. in re.
ff. de rei ven. Sol. rei vendicatio habet duo p. i. p. i.
formalia. vnum ex parte actiois et istud est. dominium
aliud

aliud ex parte rei et isto est possessio: vt hic. et ideo ista
duo requiruntur coposaliter: s. oñium et possessio neca-
sufficeret vnus: illud vult dicere glo. postea hic. dicit
en quida de quasi dominio et quasi possessione: q. an
sint vera dicit statim. et vide primo in glo. in eo qd. dicit
de quasi dño. viderit contra it. ff. de pub. vt quasi
dño datur publiciana non rei vendicatio. et credo q. gl.
voluit intelligere quasi dñum: s. vtilis dominium.
de quo loquitur ff. si ager vec. vel emphy. p. Item il-
lud qd. dicit de quasi possessione videt contra. quia in
coposalia quasi possident: vt. l. seruus. §. in coposalia.
les. de acq. re. do. de ferul. l. quories. et tamen non peti-
tur incoposalia per rei vendicationem: sed per confes-
sionem et negationem. R. ideo credo gloss. intellexisse
quasi possessionem pro eo qui dolo velut possidere que
conuenit perinde ac si possideret: vt. l. parem. ff. de re-
gi. iur. de rei ven. l. is qui dolo. et l. si culpa. vel hoc vi-
ditur pro eo qui habet detentacionem tñ. vt. l. officij.
de rei ven. et ista sufficiunt quantum ad rei vendica-
cionem. ¶ Ppo. et vide q. non des restitutio ex hoc
edicto: sed actio in factum. vt. ff. eodem. l. §. i. ex hoc
edicto. Solu. intelligit restitutur per actionem in fa-
ctum. ¶ Quero quid requiritur per actio in factum lo-
cum habear. dicit vt in gl. quam vide. ¶ Quero vtrum
contra istam alienacionem datur rei vendicatio cum
alias quasi dolo deserit possidere gl. dicit q. sic. et be-
ne. et dicit vt in glo. ¶ Quero an per actionem ex hoc
edicto tollat rei vendicatio glo. dicit q. non. ff. eod. e.
l. iij. §. ex quibus. et verum dicit quia competit ad di-
uersa. ¶ Quero qualiter probat quod dolose alie-
nauit. dicit vt in p. dy. in. c. p. o. possessore. extra de re.
iur. l. ij. gl. in l. fulcinius. §. qd. sit latitare. qui ex cau.
in pos. eatur.

De receptis arbitris. Rubrica.
Gloss. continat vt habetis in ea. tu potes conti-
nuare: vt colligitur ex his que dixi. s. de in ius voca.
l. §. et.

- 1 Ab illa sententia que parit actionem iudicati po-
telt appellari.
- 2 Sententia arbitri non ouitur actio: et ideo ab ea non
appellatur.
- 3 A iura arbitri eo casu quo ouit actio: appellatur.
- 4 Hodie cu. ex iura arbitrorum ex forma statutorum ouit
actio ab ea poterit appellari.
- 5 Pactum quod a sententia arbitri possit appellari an
valeat.
- 6 Verba debent intelligi scdm. subiectam materiam in
qua posita sunt.

Sententia. v. Bre-
uiter B
inredit ista bona lex. A. hia que
nulla est appellari non pot. Item
iura arbitri vltra dñe copromissi
pena comitti non facit hoc dicit.
¶ T No. q. ab illa iura pot. appel-
lari q. parit actionem iudicati. ¶ Sedo not. q. hie
arbitri metu penere non qd. ex iura ouit actio.
¶ No. q. a iura arbitri non pot. appellari. ¶ Ppo.

And. Pomate.
¶ Requiritur aliquando tamen rei vendicatio dat
contra non possidentem qui sit sperat de portio possi-
dere ita no. bar. h. in. c. fin. extra de iudi. q. ibi illi laici
agebant contra illam ecclesiam petitione q. non erat
in possessio-
ne electio-
nis: reced-
ris: fed spe-
rabatur d
postimo
esse p. sen-
tentiam in
fauorem il-
lius eccle-
siae latam a
florentina
potestate.
¶ Ex ista.
Qualiter
ista debe-
ant pcedere
de iure
caro. c. in l.
ta vis per
Ro. in l. ex
consensu
de appel. et que ibi dixit Alex. et legem istam in verbo
sepe rescripti ponderat Pau. de cau. in p. qd. incipit
In christi nomine amen. ver. visus et ponderatis om-
nibus et quia communiter accidentibus bona est
argumentatio de quo vide in l. neq. natales. infra
de proba.
¶ Aduerte. quod Bartol. in hac. l. de arbit. inuoluit
vicio contrarietatis scdm. quoldam. Sed pro sal-
uatione Barto. in quo arguitur de contradictione.
vide concordatiam quam posui ad l. nemo pot. ff. de
de leg. §.
¶ Quatur actio. h. qd. si fiat copromissum p. stipula-
tionem sine pena an ex ista ouit actio sicut qd. pena
est incerta: vide de p. qd. ibi no. bar. p. illi ter. in l. de
p. fere. §. si. ff. de arb. et differetia sit inter copre-
missum et iudicium. vide late de p. in ti. de arb. §. ref. et per
totu. illu. §. et Ang. de arc. in §. omnium. in. ij. colu-
in l. de actio.
¶ Ppo. scdo. quatuor intelligat. vide oino Barto. in
l. ff. de bo. pos. fin. tabu. et hac. l. limita vt no. per gl. ff.
et bar. in l. arbitro. qui fari. cog. vbi vide oino et vide
per Wood. in l. ex consensu in p. h. c. de ap. item limita
nisi copromissum sit in iudice. tiple vt arbitri iuriam
tulit. q. tunc poterit appellari. rex. est valde not. in. c.
a iudicibus. ij. q. vi. et no. in. c. a arbitris. de offic. de-
le. l. ij. pot. tñ. semper apponi exceptio deli. fin. bal. in
ru. §. de ap. in fi. Itē pot. peti in integ. vtili. fin. bal. in
l. §. in fi. si de monent. pos. lue. appel.

Andreas Pomate.
¶ Atum hodie. vide Alex. in l. nemo pot. in. vj. col-
li. et ibi Wood. et maritime. et Bas. ff. de l. ex que-
ru dicit colliges veritatē boni q. dicit hic Bart. et vj
de l. Kapb. cu. p. h. l. et qd. iuris sit in ista arbitratia
vide Panoz. cons. l. xvj. col. h. in vj. ou. possit. Alex.
in l. §. col. vj. ff. de leg. §. j.

a Decernit ius. Sacramentum. no. ad. c. cum contin...

b Moraliter. r. vide que no. Bart. in. l. si societate...

c Apposita pena. vi. de omnino. Bar. in. d. S. arbitror...

d Quero de duobus. primo in quo corrigatur...

e Quod si. huius. l. non corrigatur...

f Quod si. huius. l. non corrigatur...

g Quod si. huius. l. non corrigatur...

h Quod si. huius. l. non corrigatur...

i Quod si. huius. l. non corrigatur...

k Quod si. huius. l. non corrigatur...

l Quod si. huius. l. non corrigatur...

m Quod si. huius. l. non corrigatur...

n Quod si. huius. l. non corrigatur...

ris eterne. Querit gl. quid si fuerit apposta...

Ex sententia arbitri a partibus emologata...

Claufula rato inante pacto quid operetur...

Dispositio huius. l. quando in compromisso...

Zaudum quod. possit emologari ante...

Litis contestata. facta coram arbitro...

Probationes facte coram arbitro faciunt...

Ex sententia arbitri pacto nudo...

Quinto ponit an fiat prescriptio...

Quid si. huius. l. non corrigatur...

Quid si. huius. l. non corrigatur...

Quid si. huius. l. non corrigatur...

tionem simplicem et tunc siquidem non fuerit...

Ex sententia arbitri a partibus emologata...

Claufula rato inante pacto quid operetur...

Dispositio huius. l. quando in compromisso...

Zaudum quod. possit emologari ante...

Litis contestata. facta coram arbitro...

Probationes facte coram arbitro faciunt...

Ex sententia arbitri pacto nudo...

Quinto ponit an fiat prescriptio...

Quid si. huius. l. non corrigatur...

Quid si. huius. l. non corrigatur...

Quid si. huius. l. non corrigatur...

Stipulationem simplicem. Et ita tenet hic...

Ex sententia arbitri a partibus emologata...

Claufula rato inante pacto quid operetur...

Dispositio huius. l. quando in compromisso...

Zaudum quod. possit emologari ante...

Litis contestata. facta coram arbitro...

Probationes facte coram arbitro faciunt...

Ex sententia arbitri pacto nudo...

Quinto ponit an fiat prescriptio...

Quid si. huius. l. non corrigatur...

Quid si. huius. l. non corrigatur...

Quid si. huius. l. non corrigatur...

Im antea. sine pena assumpti emologata...

Quinto ponit an fiat prescriptio...

Quid si. huius. l. non corrigatur...

Quid si. huius. l. non corrigatur...

Quid si. huius. l. non corrigatur...

Quid si. huius. l. non corrigatur...

Quid si. huius. l. non corrigatur...

Quid si. huius. l. non corrigatur...

Quid si. huius. l. non corrigatur...

Antimus. Quilieres no possunt...

Antimus. Quilieres no possunt...

Antimus. Quilieres no possunt...

Antimus. Quilieres no possunt...

Mon iuris. Procurator factus...

Mon iuris. Procurator factus...

Mon iuris. Procurator factus...

Mon iuris. Procurator factus...

De satisfando.

Rubrica.

1. C. ad h. et adde qd hoc regulariter fit qd procurator rei caueat de iudicatio soluendo in illud fallit si ve...

2. de odi. in d. et in l. si iusta. de dona. et in l. cum pcurator. in p. ff. de vaim. inf. quod 2. not. Item not. qd vbi procura...

3. C. Nota qd procurator actiois tenet cautione de defendendo in causa rellitacionis vel reconuentionis. Nota quod procurator rei in iudicio cauet de iudicatio soluendo. Nota etiam qd si iste exceptiones debet opponi an...

4. de raro caueat quoniam si quis non defenderet: in d. ex officio defendere et supplere teneretur secundum glossam in lege vbi pactum. s. de transac. etiam quia in tali defensione inter persona in habilitate puta...

5. de iudicatio soluendo vbi natura cause non partitur: vt declaratur in l. penult. s. ad crimen. ff. de publ. iudi. et adde quod in iudicialibus veru est qd certifficari aduersarius de reuocatioe antea facta si fuit facta fides de mandato: non est necesserit est gl. in c. ij. de procur. in. vj. quam ad hoc alleg. docto. in c. ex parte decani. de rescrip. an autem in extraiudicialibus sit necesserit reuocationem venire ad notitiaz aduersarij. vide per Innocent. in d. c. ex parte. et de hoc ibi per omnes docto. vbi ponunt hanc materiam: et an in matrimonio habeat locum dicta reuocatio etiam antequam perueniat ad notitiam. habetur in c. fina. de procurato. in. vj. vide per docto. in dicto. c. ex parte decani.

6. C. Notabile et oppo. an et quando factum a pcurato reuocatio valeat. et limita totam istam materiam vt no valeat reuocatio pcuratoris. hodie faciedo ipm pcuratoem cras reuocando: sic ca captiois cum ipso et habetur. rex. et. ff. in l. s. et si pupill. s. h. et si alio. ff. de iust. iure. rex. p. sing. alle. Ro. in singulari cecel. res. incip. variant.

7. C. Tertio aduersarij. et est ter. no. in d. c. ex parte decani. de rescrip. et in c. ij. de pcur. in. vj. vbi bona gloss. et in c. de. de renun. vbi est gloss. et ff. in l. mandati. j. manda.

8. C. Apud acta. de hac materia plene per Jac. de bel. in l. j. ff. quod iustu.

9. litis contestationem ibi dum dicit in ipso liti contestationis exordio. C. Pp. et videtur qd T quocunq modo conser de mandato non debet satisficere de raro vt. ff. remratam hab. l. ne satisficario. et ff. de procur. l. si procuratoem. s. de procu. l. j. glo. fateat contra...

10. reuocatio: quia idem si quocunq modo de mandato conser. ego autem puto aliqd esse specialitatis in pcuratoris facta apud acta: vt. j. d. ca. C. Pp. ff. de ope. no. num. l. de pupillo. s. qui procurator. dicit gl. ibi speciale. tu dic vt ibi no. qd ibi erat verus procurator. tamen de mandato dubitatur. C. Pp. tertio de l. qui ita. s. j. ff. ad trebel. Sol. fateo: quod ibi est speciale per rationem que ibi ponitur in ter. de ista materia dicit vobis plenus in l. ij. s. de procu. C. Tenio ad secundum notabile et oppo. quod factum a procuratoris reuocatio fit ipso iure nullum. s. de procura. l. j. ff. de sol. l. vero. procurator. s. sed et si quis madag uerac. l. huius tunc de gloss. dissinguit vno modo et si...

11. circa reuocationem procuratoris examinemus alia membra istius glossae. dicit glossa quandoq in d. et aduersarij hanc reuocationem ignorantiu procedit iudicium. ita loquitur hic et vide glossam quandoq procurator est factus contra certum aduersarium sine dubio procedit ista glossa. vt lege si procurator. ff. de procuratoribus. argum. lege hie in l. i. ff. de dolo. ff. manda. que probant quod debet aduersario nitari. facit. l. nomen. infra que res pig. ob. poss. quandoq non factus est contra certum aduersarium sed est procurator generalis ad causas tunc siquidem est factus. apud acta debz reuocatio apparere apud acta alias reuocatio non nocet et hie est casus in hac l. nota. Et hoc est. T vna differentia inter procuratoem factam extra iudicium et factam apud acta. nam sicut quando est dubium de mandato est locus cautione de rato: vt. l. prima. s. de procurato. ita etiam quado est dubium de reuocatione: licet conser de mandato est locus cautioni de rato: vt lege vulgo. de administra. tuto. sed quando factus est apud acta non potest esse dubium de reuocatioe nisi apud eadem non potest dubitari: et est ratio quia sicut quando habet certum aduersarium debet ei denuntiare: vt dicitur est ita quando certu habet iudicem sibi debet hoc denuntiare sicut partit: vt infra dicam. Et predicta vera in his que aguntur in eodem tribunali apud cuius acta factus est procurator. in his vero que aguntur in alio tribunali esset idem quod in procuratoe facta extra iudicium: vt dicta lege vulgo. de administra. tuto. ita de betis hic intelligere. Si vero non esset factus apud acta talis procurator generalis tunc siquidem per eum iam inceptum est negotium cum certo aduersario. erit idem quod si esset factus procurator contra certum aduersarium eadem ratione. argum. etiam in lege apud bellum. s. questum. de doli exco. prio. sed si nihil ceperat: reputo quod non requiratur quod reuocatio perueniat in notitiam iudicis vel aduersarij: ratio: quia nullus est certus iudex apud quem fit factus: nullus est certus aduersarius.

12. et ideo non est sibi imputanda si no denuntiat: ne scit cui probatur in l. si dicitur. s. ff. de iur. qd dicit. s. qd est certus iudex vel certus aduersarius debet ei denuntiare: videri dico si erit certus locus vt puta...

13. C. Tertium in eumdem est quando peruenit in notitiam aduersarij et non iudicis tunc valet sententia ipso iure lata pro illo aduersario sciente. sed ope repli cationis eliditur. ita dicit glo. magna. D. Bar. f. l. eia. in pugnat istud membrum: quia plus debet impedire doliis partis quam doliis tertij vt. Legat. in p. in c. p. ff. de dolo. sed doliis tertij vtputa iudicis facit iudicium ipso iure nullum vt dicitur est. s. et probatur in l. licet. s. de procura. et l. cum no iusto. de collu. de j. re. ergo multo magis doliis aduersarij. Ad istam rationem respondetur per doctores: verum est de dolo tertij per quem non celebratur actus: sed secus vt. l. cum mancipium. de edil. edic. Item arguitur contra glo. quado sententia est lata per falsas allegaciones est ipso iure nullavt. l. si p. eto. s. marcellus. ff. de iud. sed hic est huiusmodi dicitur qd. Sol. debet intelligere re quod hoc pars que sciebat non allegauit: sed solitacuit. et hoc modo sustinetur glossa nostra. C. Tertium in eumdem est quando peruenit ad notitiam procuratoris tantum et no aduersarij. isto casu dicit glo. quod valeat sententia lata contra dominum qui fecit procuratoem: sed no valeat lata pro eo. vide gl. e pro hac glossa: induco. ff. pro soci. l. sed et sciens. s. j.

14. C. Sextum in eumdem est quando. dubitatur veru peruenit in notitiam alicuius vel non. isto casu pre sumitur ignorantia nisi probetur scientia: vt. l. verius digelhis de probatio. et de regul. iur. capitulo presumit. tur. libro tertio. C. Alterius opponitur de. l. p. l. l. item digelhis de procuratoribus. Sol. omnia que. s. dicit loquuntur in reuocatioe facta ante liti contestationem: scus si post quia tunc non potest reuocare procuratoe inuito sine causa: vt in contrario. addit glo. in lege si procurator. ff. de procura. quod satis iustia causa est si procurator sit presens et hoc partatur. et secundum predicta de reuocatione madati debet intelligere. extra de procurat. capitulo tertio et in capitulo in nostra presentia. et capitulo mandato. C. Tertio ad tertium not. dicitur hic quod procurator debet cauere de defendendo i per illum certum potest reprobari opinio vitramenta. contra gloss. nostram. nam glo. in l. scerum quoq. s. ait p. eto. ff. de pcur. dicit quod procurator actiois cauet de defendendo in causa reconuentionis. et in l. et ideo. s. si filia. ff. res. tum amota. et. s. de procurat. l. actioem. C. Tertio ad tertium not. dicitur quod nulla lege hoc conuertitur: sed leges que di...

15. C. Imputandum. vide Bartolum in l. non solum. s. moire. in. vj. colum. de nou. ope. nun. et ibi omnino al. leg. in. xij. colum. C. Denuntiare. no. hoc quia est claus huius passus. et per hoc. etiam no dicitur quod si mandatum mo: te reuocatur non est necesse qd ad notitiam aduersarij perueniat vel ad ius dicitur cum non sit qd mo: iudici do mino in pcuratoris imputetur in d. not. dicitur Barto. in l. si procuratoris. digelhis de procurat. C. Non valet. et de materia de pe. de...

16. C. Imputandum. vide Bartolum in l. non solum. s. moire. in. vj. colum. de nou. ope. nun. et ibi omnino al. leg. in. xij. colum. C. Denuntiare. no. hoc quia est claus huius passus. et per hoc. etiam no dicitur quod si mandatum mo: te reuocatur non est necesse qd ad notitiam aduersarij perueniat vel ad ius dicitur cum non sit qd mo: iudici do mino in pcuratoris imputetur in d. not. dicitur Barto. in l. si procuratoris. digelhis de procurat. C. Non valet. et de materia de pe. de...

17. C. Imputandum. vide Bartolum in l. non solum. s. moire. in. vj. colum. de nou. ope. nun. et ibi omnino al. leg. in. xij. colum. C. Denuntiare. no. hoc quia est claus huius passus. et per hoc. etiam no dicitur quod si mandatum mo: te reuocatur non est necesse qd ad notitiam aduersarij perueniat vel ad ius dicitur cum non sit qd mo: iudici do mino in pcuratoris imputetur in d. not. dicitur Barto. in l. si procuratoris. digelhis de procurat. C. Non valet. et de materia de pe. de...

18. C. Imputandum. vide Bartolum in l. non solum. s. moire. in. vj. colum. de nou. ope. nun. et ibi omnino al. leg. in. xij. colum. C. Denuntiare. no. hoc quia est claus huius passus. et per hoc. etiam no dicitur quod si mandatum mo: te reuocatur non est necesse qd ad notitiam aduersarij perueniat vel ad ius dicitur cum non sit qd mo: iudici do mino in pcuratoris imputetur in d. not. dicitur Barto. in l. si procuratoris. digelhis de procurat. C. Non valet. et de materia de pe. de...

19. C. Imputandum. vide Bartolum in l. non solum. s. moire. in. vj. colum. de nou. ope. nun. et ibi omnino al. leg. in. xij. colum. C. Denuntiare. no. hoc quia est claus huius passus. et per hoc. etiam no dicitur quod si mandatum mo: te reuocatur non est necesse qd ad notitiam aduersarij perueniat vel ad ius dicitur cum non sit qd mo: iudici do mino in pcuratoris imputetur in d. not. dicitur Barto. in l. si procuratoris. digelhis de procurat. C. Non valet. et de materia de pe. de...

20. C. Imputandum. vide Bartolum in l. non solum. s. moire. in. vj. colum. de nou. ope. nun. et ibi omnino al. leg. in. xij. colum. C. Denuntiare. no. hoc quia est claus huius passus. et per hoc. etiam no dicitur quod si mandatum mo: te reuocatur non est necesse qd ad notitiam aduersarij perueniat vel ad ius dicitur cum non sit qd mo: iudici do mino in pcuratoris imputetur in d. not. dicitur Barto. in l. si procuratoris. digelhis de procurat. C. Non valet. et de materia de pe. de...

21. C. Imputandum. vide Bartolum in l. non solum. s. moire. in. vj. colum. de nou. ope. nun. et ibi omnino al. leg. in. xij. colum. C. Denuntiare. no. hoc quia est claus huius passus. et per hoc. etiam no dicitur quod si mandatum mo: te reuocatur non est necesse qd ad notitiam aduersarij perueniat vel ad ius dicitur cum non sit qd mo: iudici do mino in pcuratoris imputetur in d. not. dicitur Barto. in l. si procuratoris. digelhis de procurat. C. Non valet. et de materia de pe. de...

22. C. Imputandum. vide Bartolum in l. non solum. s. moire. in. vj. colum. de nou. ope. nun. et ibi omnino al. leg. in. xij. colum. C. Denuntiare. no. hoc quia est claus huius passus. et per hoc. etiam no dicitur quod si mandatum mo: te reuocatur non est necesse qd ad notitiam aduersarij perueniat vel ad ius dicitur cum non sit qd mo: iudici do mino in pcuratoris imputetur in d. not. dicitur Barto. in l. si procuratoris. digelhis de procurat. C. Non valet. et de materia de pe. de...

23. C. Imputandum. vide Bartolum in l. non solum. s. moire. in. vj. colum. de nou. ope. nun. et ibi omnino al. leg. in. xij. colum. C. Denuntiare. no. hoc quia est claus huius passus. et per hoc. etiam no dicitur quod si mandatum mo: te reuocatur non est necesse qd ad notitiam aduersarij perueniat vel ad ius dicitur cum non sit qd mo: iudici do mino in pcuratoris imputetur in d. not. dicitur Barto. in l. si procuratoris. digelhis de procurat. C. Non valet. et de materia de pe. de...

24. C. Imputandum. vide Bartolum in l. non solum. s. moire. in. vj. colum. de nou. ope. nun. et ibi omnino al. leg. in. xij. colum. C. Denuntiare. no. hoc quia est claus huius passus. et per hoc. etiam no dicitur quod si mandatum mo: te reuocatur non est necesse qd ad notitiam aduersarij perueniat vel ad ius dicitur cum non sit qd mo: iudici do mino in pcuratoris imputetur in d. not. dicitur Barto. in l. si procuratoris. digelhis de procurat. C. Non valet. et de materia de pe. de...

25. C. Imputandum. vide Bartolum in l. non solum. s. moire. in. vj. colum. de nou. ope. nun. et ibi omnino al. leg. in. xij. colum. C. Denuntiare. no. hoc quia est claus huius passus. et per hoc. etiam no dicitur quod si mandatum mo: te reuocatur non est necesse qd ad notitiam aduersarij perueniat vel ad ius dicitur cum non sit qd mo: iudici do mino in pcuratoris imputetur in d. not. dicitur Barto. in l. si procuratoris. digelhis de procurat. C. Non valet. et de materia de pe. de...

26. C. Imputandum. vide Bartolum in l. non solum. s. moire. in. vj. colum. de nou. ope. nun. et ibi omnino al. leg. in. xij. colum. C. Denuntiare. no. hoc quia est claus huius passus. et per hoc. etiam no dicitur quod si mandatum mo: te reuocatur non est necesse qd ad notitiam aduersarij perueniat vel ad ius dicitur cum non sit qd mo: iudici do mino in pcuratoris imputetur in d. not. dicitur Barto. in l. si procuratoris. digelhis de procurat. C. Non valet. et de materia de pe. de...

27. C. Imputandum. vide Bartolum in l. non solum. s. moire. in. vj. colum. de nou. ope. nun. et ibi omnino al. leg. in. xij. colum. C. Denuntiare. no. hoc quia est claus huius passus. et per hoc. etiam no dicitur quod si mandatum mo: te reuocatur non est necesse qd ad notitiam aduersarij perueniat vel ad ius dicitur cum non sit qd mo: iudici do mino in pcuratoris imputetur in d. not. dicitur Barto. in l. si procuratoris. digelhis de procurat. C. Non valet. et de materia de pe. de...

Aduocatus. Si aduocatus debeat esse presens: vide bal. in l. si postulatuerit. S. quoniam de adul. sed an pars debeat habere copiam positionum anteq...

Om et iudi...

ces. In prima parte loquitur quando quis litigat per se durat vsq ad. S. quod obseruari t breuiter dicit. Liti...

fit in ipsa lris contestatione vel statim post ea vt hic: r sic ista cõcordat cõ illa. C. hoc premisso venio ad questio. r in hoc pin. per modũ summe. primo que...

supra de procura. Et habuisti plene in l. ita demũ. eodem ritu. r. l. per hanc de temp. appellatio. quod est hodie determinatum extra eodem ritu. c. ij. lib. vi. b...

Isto sacramento. Ad somnium ramati additur per ista an. aliud. c. habes hic quod non est sepius iurandum...

Juramentum calunie est credulitatis non veritatis. Juramentum calunie est credulitatis non veritatis. Juramentum calunie est credulitatis non veritatis...

- 26 Positio contraria que dicitur: et quan do positio contrarie fit respondens dum.
27 An fit respondendum sepius eidem positio.
28 Positio continet factum alienum quando fit respondendum.
29 Positio que continet ius quando fit respondendum.
30 Positio fit vt pars a probatione re lenetur.
31 Positio negatiue hodie de iure cas nonico est respondendum.
32 Positio criminosa quando fit respon dendum.
33 Positio in criminalibus quando fit respondendum.

Quod obseruari.

Hic est sollemnis. et habet glossa. magis notabiles quam sint in hoc ritu. breuiter dicit. Qui se legitimos administratores asserunt debent de calumnia iurare: et alie leges que de iuramento loquuntur in suo robore perseuerent. hoc dicit. Continua hic. hoc modo. dictum est supra de his qui litigant per seipsos. hic ponitur de istis qui litigant per alios vt puta per administratores legitimos infra pro xime dicitur de his qui litigant per procuratores. Item hic. diuiditur in tres partes. Primo ponit dicitum. secundo ponit rationem. tertio dicitur mat leges antiquas de iuramento lo quentes. secunda ibi: conuenit enim.

1 tertia ibi: in omnibus. Nota 1 quod administratores legitimi iurāt de calumnia. Nota 2 quod iurant in animam suam non in eorum quorum bona administrat ibi quod ex animi sui scientia iurent. Nota 3 iuramentum cum calumnie est credulitatis et estimatio nis veritatis: vt hic circa fine. Nota hic in versis. qd conuenit. primo dicit ipsi causam scientes: et postea credit possunt: et infra dicit qd quisq; credit et estimat. Et 7 quod has duas quod illud quod quis credit dicitur scire. Scire enim est vehemens opinari: vt. secunda. s. idem labeo. et quod ibi not. ff. de aqua pluuia ar cenda. quod tene menti. Venio ad glossam. primo oppo. non debet prestari iuramentum quod predictum non releuat: vt. l. hęc stipulatio. s. diuis. vt legat. nom. ca. sed de consensio tutoris vel curatoris non preiudicat pupillo vel adulto: vt. ff. de confessis. l. certis. s. sed an ipsos quo videtur quod eorum iuramentum et eorum confessio

non fit exigenda. huius timore est facta glossa prima et glo. inuoluit se multum: et squaliter non bene soluit. idem facit in contrario. examini vobis hoc anno istum passum infra de confes. l. prima. Breuiter ista Test vera si quidem confesso administratores legitimi emanat per modum voluntarie iurisdictionis no preiudicat. vt dicto. s. sed an ipsos. Si vero emanat per modum iurisdictionis contentiose tunc preiudicat: vt hic. debet enim veritatem confiteri et agnosce re bonam fidem: vt. l. quorites. s. sicut. de administ. tutorum. Secundo oppo. videtur quod vnus et idem tutor et vtraq; parte iurat de calumnia: vt. l. accipientis. de autoita. tuto. Solu. intellige qd ibi erant diuerse actioes siue cause diuersorum pupillorum non vna. Oppo. tertio de l. videamus. ff. de in lit. iur. Solu. Tibi loquitur de iuramento in lite quod est iuramentum affectionis. et est alia affectio tutoris. alia est affectio pupilli. hic loquitur in iuramento calumnie. quod est iuramentum credulitatis. Ali terius oppo. de l. iurifurandi. j. de testi. Solu. ibi loquitur de iuramento tellis. qd est veritatis. hic de iuramento calumnie qd est credulitatis. Quero ergo et reuoco in dubium an de veritate dicenda debeant ipsi minores iurare: ppter hoc est facta alia glossa. magis hic super versis. possunt. nam quidam dicit qd si adultus scit veritate eodem modo sicut ipse curator ipse debet iurare de calumnia et de veritate. Alij dicunt contrarium: veritas est quoddam est iuramentum calumnie et istud semper debet prestari ab admini stratore: vt hic in hoc. s. Ratio huius est duplex: prima quia cum istud iuramentum fit de forma et substantia iudicij debet cadere in legitimam personam: vt. l. momentanee. j. qui le. perso. Sed ista ratio mihi non placet. Primo quia iuramentum calumnie potest omitti. vt in. s. sed quia veremur infra eodem ff. effect de substantia non potest omitti. Preterea hinc con testatio est de substantia iudicij: vt. l. j. de lit. co. test. l. fina. s. illud. de tempo. appel. et tamen potest fieri ab adulto cum auctoritate curatoris: vt. l. j. s. sufficit. de administ. tuto. Ratio igitur est qua ponit rex. hic. quia ipsi administratores possunt scire iustitia causę se melius qua ipsi pupilli vel adulti: licet isti sciret melius veritate facti. et ista ratio ponitur hic in text. sed hec ratio non concludit nisi in minoribus vel aliis imbecillibus intellectu vt in furioso prodigo et similibus. In patre vero qui est legitimus administrator: fili etiam si filius esset antiquus ista ratio non videtur concludere: quia filius potest scire veritatem sicut pater et iustitiam cause sicut pater. raneum dico quod eadem est ratio scilicet quod ipse iurat. scit iurat aduocatus: vt. s. pro. s. s. scit iuratur. p. curator. vt. d. l. pro. i. ita debet iurare legitimus admini strator: non enim alias ad causam debet venire nisi sciat iustitia cause qua potest scire per suam credulis ratem rane per predictam rationem non remouetur quin ipse filius iuret sed inducitur quod pater ipse debet iurare. Quod dicitur est iuramentum veritatis. et in hoc est aduertendum quidam sunt quorum bona administratur qui tarent omni intellectu. vt in similes et dementes et furios et isti in hoc dubio non prestant iuramentum veritatis: quia eorum etas quod videt ignoat: vt. l. j. de fal. no. Quidam sunt qui

habent intellectu sed imbecillim: vt pupilli. et in istis a dicant quidam idem qd non debent iurare de veritate dicenda: sicut enim non recipiuntur in testes pro alijs nec contra alios: vt. l. iij. s. lege. iulia. ff. de test. ita nec in causa sua. ita dicebat Jacobus burri. mihi au tem videt qd si pupillus scit veritate et est voli cas par qd potest sibi deferri iuramentum veritatis. qd pro bo per ea que dixi in aut. sacramta. s. si aduer. veni dit. secundo proba impubes potest examinari vt testis no ad plena probatione sed ad indicium: vt. l. j. s. impu beres. ff. ad fil. videbitur facti. j. ad fill. l. i. si ergo ali quid operat in causa vt dictum est ergo potest sibi deferri iuramentum. Preterea si respōdebit cum aucto ritate tutoris auctoritas tutoris supplet ei defectum: vt. l. clarum. j. de au. ptestan. tamē pcedēs ratio ma gis placet mihi quia tutoris auctoritas proprie est in respōdebo: vt infra dicam. Quidam sunt qui habēt intellectu no ita imbecillim. sed magis plenum. T vt adulti. et istis deferunt iuramentum veritatis et ipsi de veritate respōdent. et ita determinat glo. tua qua vide super verbo possunt. Circa hoc quo an quan do minor responder de veritate t debet tutor suam auctoritatem interponere: retr. videtur qd sic in. d. l. clarum. infra de auto. ptestan. veritas est ista iudicio meo: quod duplex est actus. pimus vt cognoscatur an minor debeat interrogari vel non et ista examina tio debet fieri cum ipso tutore cum eius auctoritate: vt. d. l. clarum. et arg. iustus. s. ipse enim scit istam in stantiam an debeat cadere in scientiam minoris vel non istud de quo interrogatur. quidam est actus res pondendi et iste est duplex. aut enim queris verum tutor auctoritate vt respondeat. tunc puto qd debeat auctorari: vt. d. l. clarum. aut vt sic respōdeat co. sistenti do vel negando. et non puto qd tutor in hoc debeat auctorari: hoc non cadit in scientiam suam. arg. d. l. videamus. de in lit. iur. ita intelligo hanc materiam. Quero dicitur hic et alij qui habent legitimam ad ministracionem. Quero qui sint isti alij qui habent legitimam administracionem. glo. ponit exemplū in patre et aucto. in similibus. et dicit vt in glo. Quero an quando pater agit tanq; legitimus administrator filij: possit filius interrogari de veritate dicenda. Respon. sic sicut dicitur est de adulto. et idem quan do monasterium agit pro monacho. Quero quid in causis tm quibus pupillus vel seruus habet legiti timam personam vt. s. si per vim vel alio modo. l. j. et j. quile. perso. l. momentanee. certe qd tunc iurabunt de cal. non est dubium. Quero quid t qn filius agit vel conuenit pro castrensi peculio. certe in hoc habet vt paterfamilias et ipse iurabit: vt. j. ad maces. do. l. ij. Sequit videre materia declarationis modo qua hic tractat glo. nostra et pro declaratione glo. et materie. primo quero quo iure fit introducta possitio. dicitur quidam quod iure digestorum per. l. offi dius. ff. de lega. iij. ibi pone inquiri et. Sed certe ibi est magis interrogatio iudicis quam positio. alij dicunt per titu. de interrog. actio. Sed certe eodem modo ille loquitur de interrogatio non de positio ne vt infra dicam. Alij dicunt per titu. de confes. sed certe illu. loquitur de confes. eius quod est decisiuum totius. sed positiones sunt de quolibet parti culari facto. Alij dicunt per hanc legē quis debet re

Introducta positio: in quo differant positiones ab interrogacionibus. vide Specu. in ritu. in positio nibus in ver. hic dicamus. et qualiter fieri debeat. vi de in. s. quinto superest. et.
Cure positio. et quando sint fiende positiones. vide de late per Specu. in ritu. de positio nibus? in ver. quary to quero.
Quid est positio. an autem positiones possint fieri ante lit. co. test. retr.
an autem positiones possint fieri ante lit. co. test. retr.
quod sic i c. vnico. de lit. co. test. et no. Bart. in. l. j. de lit. co. test. licet videatur tur cōtra. quia succedunt in locum pro barionum quod no. et adde retr. in. c. v. d. de elec. et aduere qz illa iura non arctat partes ad responden dum illis vi dere meo debet re sponderi. tu vide qz in. c. j. et j. de confes. in. vj. et per titu. de po si. s. iij. in prin. et not. quod pos itio non dicitur pūspū fit positio / cta et admitta per iudicem fin Baldum in l. genera liter. s. primo. de re. credi. et ibi vide per eum no. dify ferentiam inter positionem et copulam. et articulum quem etiam dixi post Bartol. in. l. non factur. ff. de confes. ad fi. et vide etiam an super epensis emanan ribus ante litis co. test. possit fieri positio. vide Spe cu. in ritu. de posi. s. j. vers. j.

ad hoc ff. de excusa. tuto. l. scire ops. §. conseqvens et quod ibi no. per docto. 6 quandoq; tempus statuitur actioni: tunc non est dubium q; finito tempore finitur actio: vt. l. fin. §. de volo. et. l. super uacua. m. §. de tempo. ap. cum similibus. 7 Tempus in statu in causis in quibus sit contestatur. incipit currere a die lit. contest. in alijs ab ea die qua ce pit tractari de causa. 8 Prope finem triennij dicitur per sex menses. 9 Dupillus dicitur proximus pubertati quando est prope sex menses. 10 In causa semper proceditur ad instantiam am petitoris citia altera parte absente. Heremodicius actor absente condempnatus. 11 In de in sententia debet dicere visis actis. 12 Legitime expense dicuntur que eo sive tunc ad notam sunt. 13 Expensa in quo supplicatur per autem. qui semel. c. n. i. §. 6. 14 De causa quando dici possit no liqre. 15 Absens q; non damnatur nisi sit contumax. 16 Ad sententias ab obseruatione iudicij ante triennium actor absente quando perueniri possit. 17 Sententia ab obseruatione iudicij an sit diffinitua. remissive. 18 Si sententia. et lata ab obseruatione iudicij an actor remaneat in primo statu vel sit nouatio. 19 Instantia precepta: que acta pereant. 20 Hodie actor absente et reo presente et instante negotium liquidari potest. 21 Actor absens legitime citatus si de causa no liquet condemnatur in expensis. si de ca liquet diffinitua. p; fertur sententia pro habere iustitia. etiam si fuerit absens sine spe retractationis. h. d. C. No. q; tempus instantie incipit currere post lit. cont. in casibus ergo in quibus lis no core. puto q; incipit currere rēps ab ea die qua cepit tractari de meritis cause. vt. no. doc. §. de procur. l. nihil. et habuisti ter. in. l. nulla. eo. ti. q; rene menti. C. No. scdo q; t prope finem triennij dicitur qd est prope sex mēses. 22 Et sic facit q; pupill' dicat proxi mus pubertati tgn est ppe per sex mēses ad idē facti. ff. de excu. tuto. l. no tm dicit plene. ff. de noua. l. vbi gl tangit. 23 C. No. tertio q; semper tgn vna pars est absens debet procedi ad petitiones et ad instantia partis petentis: vt hic. c. l. ad percipit. ff. de co. r. j. quo r qn in. aut. qui semel. c. ibi retigi. C. No. Tertio qd absente actorē h; heremodicijs.

italq; pot perueniri ad diffinituas sententiam. C. No. aliud q; h; dicitur iudicem acta apud se confecta debere inspiciere: vt vis cautus in pronuntiationibus dicere: visis actis et agitaris in causa r. non est suffi cit hoc esse agitarum si iudex ignorat: vt. l. hoc autē §. i. ff. de qui. cau. in pos. eatur. dicit plene in. l. mutum. de conditioni. r. demon. C. No. etiam duoq; que vici tur hic circa expen. Primo dicit quod debet condemnari in expen. que confutero modo circa lites expen duntur. Secundo in ver. finautem et gestis. dicit in expensis quas reus se legitime expensis se iurauerit. Et quo. no. t quod legitime expense dicuntur ille que confutero modo sunt: sic iudex rare debet tugi vobis in. l. non ignoat. de fru. r. lit. expen. Nota casum in quo ille qui vicit condemnatur in expen. Ultimo not. quod versus contumax non appellat de hoc dicam. §. proxi. §. C. Veniamus ad apparatus. 24 Oppo. et videt q; maior Tollatio debeat dari actori absenti: vt. j. quomodo r. quado iudex. aut. qui semel. glo. super verbo decem confutur contraria et dicit quod hodie ista dilatio est aucta. vide glo. videte no puto hoc verum. nam aut. qui semel. loquitur quan do contra actorem absentem quis vult procedere ad liquidationem negotij: et ad diffinitiuam sententiam: ideo ibi maiores dilaciones statuantur. hic vero loquitur quando contra actorem absente procedit ad absolutionem ab obseruatione iudicij. negotium no est liquidum vel sit liquidum ad diffinitiuam. vnde hoc additur huic. l. per aut. qui semel. quia per hanc l. non poterat negotium liquidari absente actore: licet per illam aut. sic. C. Oppo. ff. que senten. sine appell. rescin. l. prima. §. item cum et edicto. §. lo. pro solu. bu. ius contrarij hic diuinat. tu dicas quod fuit hic legi mus citatus in. l. contraria scus. C. Oppo. tertio r videtur quod non potest esse casus in quo de causa non liquet. nam aut probatum est per actorem r dz vincere. aut non est probatum r actore non probante reus absolutur: vt. §. de eden. l. qui accusare. glo. no bene soluit: dicit enim q; illud quod actore non probante reus absolutur in dubio: est verum actore p; sententia nihil est dicere. Tu dic q; lex contraria loquitur quando apparet actorem non probasse datis legitimis dilacionibus: vt. l. finali. ff. de fer. r. j. de di la. l. j. Sed si ponimus actorem se absentasse non par tis legitimis dilacionibus tunc de causa non liquet. ita loquitur hic. C. Oppo. q; non debet recurri ad in ramentum partis nisi in subsidium. vt. l. ad monedi. ff. de iur. iur. an. r. l. in beneficiis. §. de iur. iur. Sol. speciale est hic in expen. C. Oppo. r videtur qd con tumax debet perdere litem. vt. l. contumacia. ff. de re iudi. Solu. expone vt ibi: vt cessent contraria. C. Ulti mo oppo. de. l. certum. §. penult. ff. de confel. vbi p; quod sens non damnatur absenti. Sed verum t est quod non damnatur absenti nisi sit contumax. quia tunc est absentia dei repletur iustitia. vt. j. proxi. §. C. Venio ad questiones et quero t vtrum ante finem triennij possit perueniri ad illud quod hacl. dicitur. In hoc sunt tres opi. in gl. Bul. quod sic. Placen. q; no. §. o. dilinguit. sed opi. Pla. videtur verum: quia ad hoc non potest perueniri prope finem triennij: sive sit absens actor: sive reus: vt. j. ca. l. §. huiusmodi. autem sententia hodie autem videtur scus quod no sit nec

esse tantum spectare actore absente. ino potest citi' a perueniri ad istam absolutionem que fit ab obserua tione iudicij: vt infra de dil. aut. quod fieri. C. Que 12 ro tsecundo vtrum ista absolutio ab obseruatione in dicitur sit diffinitua sententia vel interlocutoria' dic plene. vt. l. citia. ff. de accu. vbi glo. tangit r ibi tracta ui plenissime. C. Quero vtrum ista absolutio tsecu ta actio remaneat in primo statu vel sit in aliquo in nouata. gl. dicit hic q; in primo statu remaneat: ino natur tm in aliquibus primo in eo q; est perpetua in. pl. an. ppter lit. cont. vt. l. §. de prescri. r. r. vel. pl. an. In hoc dicit veru' si queda gl. videat velle dicere aliter in. l. iij. §. de fru. c. li. expen. r ibi dicit. Tre in noua uat in eo q; adhuc durat viru' litigiosi licet instatia sit precepta. hoc tangit per Jun. de testi. c. tam lites. b. r. §. l. tñ vt dicere tra. §. de pfor. l. d. r. l. §. in pi ma l. ec. dic vt dicit in. d. l. §. de fru. c. r. expen. C. Que 14 ro vtrum acta facta in prima Teausa vident in scda rez perita instantia. beneitur ea que pertinent ad lites ordinationem pereit vt hic in re. in eo q; dicit cautio nes expirare. r. l. §. i. iud. solu. In actis vero que per tinent ad lit. decisionem glo. remittit ad notam in. l. is apud quem. §. de edendo. tangam. j. ca. l. §. finali. 15 C. Querit glo. §. quid si reus p; fens vult assumere in se onus probandi. vt diffinitiuē absolutur an po test: certe non poterit fieri per istam. l. sed hodie absente actore potest negotium liquidari vt in aut. qui se mel. C. Querit glo. In quo inuocetur ista. p. aut. qui semel. dicit gloss. primo in numero. secundo de q; abbe. cuius tempus triennij. hoc non placet: q; ibi loquitur quando proceditur ad liquidationem absente actore. hic vero scus. tertio inuocatur quia hodie potest absente actore pcedi ad liquidatione quod non poterat per legem ista hoc est veru'. quar to dicit glossa quod hodie cadit actor ab actione ipz so iure per dictam autem. quod non est verum: vt ibi vidilhis. qualiter debeat concipi ista citatio quado citatur absens: vidilhis. §. quomodo r quando in. in. l. consentaneum. 1 C. Continuat quis possit appellare. 2 Contra reum absentem post litem contestatam per uenitur ad primum decretum. 3 Missio in possessione quomodo fiat: quando fit expe cutio sententie. 4 Sententia diffinitua an feratur per actore absente non contumace reo presente. vbi quod non. c. Sin autem reus. Hic incipit tertia pars in qua loquitur de reabsente. Et beneitur dicit. Reo absente legis timo citatio si de causa liquet ad diffinitiuam senten tiam peruenitur que executioni mandabitur sine spe recuperande possessionis vel appellatio. et hoc pro 2 pe finem triennij debet fieri. hoc dicit. C. Oppo. quod reus adiuat volens recuperare possessione vt infra de bo. au. in. p. auten. et qui. sol. i. ubi fuit fa 3 cta missio ante litem contestatam. hic postea quod dicitur habuisti in. l. consentaneum. infra quomodo r quando in. c. in. l. §. vbi in rem actio. C. Opp. se 4 cundo r videtur t quod contumax appellat vnde vi detur obitare. ff. de appellat. l. creditur. §. iustus. §. o. lu. h; loquitur de eo qui est contumax in no veniens 5 do. ibi de eo qui est contumax in non exhibendo.

Interlocutoria. Adde r vide Fran. de are. in c. examinata. de iud. colum. fina. r domi. Daria. fo. si. in. c. dilecti. de libel. obla. art. r. r. queho. v. vbi dicit quod est interlocutoria habena vim diffinitiuē et quod sit interlocutoria ita decidendo. consilium do. meus do. Fran. peptus in eius consil. quod incipit in causis ad me transmissa. C. A litteris. nec vly lumveru' de hoc ibi facit. In s no. sed ex pte hoc tagit in. c. causam q. eodē. titu. C. Sin autem. vide Bartel. in conf. r. r. in c. p. dicit vbi confus luit si per ferri sentia i absentem. And. bar. C. Sin autem reus. Item subz dit hic gl. de quo no ra. vide q diti post Barr. in. l. si finira. §. iulianus. §. xliij. ebar. ff. de dam. infec. r vly de etia ibi Har. in co lunt. v. iij. Adde an instantia iudicij coaz arbitrodu ret triennio ab. conf. r. r. §. i. li. r Pau. de cast. §. seq.

Andreas 1 Pomate. a C. Nota q; rēpus. s; v; t; ergo 2 Barto. qd dispositio 3 hui' l. has bet locum 4 etia in cau sis summa 5 r; is et ere; cutinis et vide Alex. consilio. 6 colima. in. vol. li. r. 8 co. oino in tracta. con 9 cordan. 10 rictarum. 11 Bartol. in vlti. cōcedan. vide etia Sost. consil. r. xv. C. Et sic 12 dem. Ser meca. v; d. Bal. in. j. 14 ad ille. c. Dilatio 15 nibus. v; d. Bald. in. l. sancimus. in autep. col. j. q; r. q; n. r. v; d. de Bar. in l. ad monē d. in. ff. co li. de iur. iuran. fuz r; it verba 3imo. in. c. sup eod. el b i. de app. specu. in ti tu. de sent. polat. §. nūc vidē dum. ver. s; l. d.

Sinautem. Aliquis victori debet condemna-
 ri in expensis. h. d. r. t. l. §. est de peccet
 deti parte. no. r. t. l. §. ibi pro solutis exp. 3
 r. c. **Op. s. ea. l. s. sin auter exp. gestis.**
 Sol. ibi est casus spalis vt vincēs cen-
 demet in expensis. **Op. ff. de le. ii.**
 qui solidum. §. etiam. **Sol. dicit gl. qd**
 a regula hic postea facit exceptionem
 p. tunc. **vt. d. §. sin auter exp. gestis. 3re**
 iusta ignorantia. **vt. d. l. qui solidum. §.**
 etia. ille ergo qui huius instam causas liti
 gadi excusat ab expensis. **Quero**
 ergo si vtrum iuramentū calūnie excu-
 set que ab expensis. **doc. r. t. in aut.**
 generaliter. **s. de opi. c. d. l. i. r. ibi terigi**
 tibi. r. glo. in aut. de iud. §. op. **Hui. in**
 l. iij. circa p. n. c. ff. de iureiur. **Et dicit**
 ipse sic. **Iuramentum calū. excusat a**
 calū. non a temeritate. **vt. d. l. iij. §. i. ff.**
 de iur. iur. r. l. i. in p. n. ff. si mulier ven.
 no. in pos. mit. sed expensis veniunt r. fi
 ciendi etiam ppter temeritatem. **vt. l.**
 emm. quem temere. **ff. de co. r. in si. de pe.**
 re. l. ergo iuramentum calūnie non ex-
 cusat ab expen. **do. Jacob. bu. niteba**
 tur c. tendere q. iuramentum calūnie
 excuset etia a temeritate. **nā iurament**
 rū illud cōtinet q. qd credat se habere
 iustā cām. **vt. l. i. §. qd obseruari. §. i. l. i.**
 §. r. dicit intelligi q. credit iustis ratio-
 nibus nō temerariis ideo illud iura-
 mentū nō pēstā iustā ab homine legis-
 timo r. habere etatem legitimā. **vt. ibi**
 videtur. ergo apparet q. nec in calūnia
 nec in temeritate est. **Redo de. Hui.**
 habuisse bonū intellectum. **Et etiam**
 do. **Jac. bu. nam iuramentū excusat a**
 psumpta calūnia. **3re a psumpta**
 temeritate s. m. **3a. sed. p. rāto. d. Hui.**
 dicitur inter calūniam r. temerita-
 tem. quia calūnia consistit in animo.
 ideo nō pōt p. bari dicitur. **temeritas**
 2 t aut pōt ex actis facilliter colligi. **qd**
 enim si errauerit in iure quod est lara
 culpa. r. temeritas. **vt. l. leges. §. de**
 leg. r. no. in. **liberorū. §. necatur. ff. de**
 his qui no. in. **3a. 3re pōt apparere**
 ex actis qd actio nō inuelligatur cū
 que debuit ante q. peruenire ad iudi-
 cium. **vt. l. qui in alteri. ff. de reg. iur. q.**
 aut hoc dicitur fecerit nō pōt ex actis
 pēpēdi. **Et ideo placet iustis vna pra-**
 ctica quam ego iudici qd si apparet
 aliam partem certo tempore litis
 temerario sit. **gale certo tempore nō**
 verbigratia. **post productio. ē vnus**
 instrumenti post publicatiōe restitū
 fuit. **cetera vna pars qd nē habebat**
 iustā causam vel iustitiam iudex debet
 bit cum cōdemnare in expensis factis
 a sic p. ductionis talis instrumenti

ctra vel ablapertura restitū. **citra. i. antea factis nō. ar.**
 pro hoc imo. **ter. ff. de pos. l. si quis inficiatus. potest**
 etia apparere ab ipso initio temerario litigantis. **r. sic**
 condēnabit in omnes exp. **Et ista tōpōne dicitur**
 do. **Inno. r. etiam do. Jo. an. qui dicitur qd quando**
 causa app. agitur ex p. n. actis indistincte victori
 victori condēnabitur in expen. **Ratio quia erravit**
 in iure victus videns omnia acta debuit cognoscere
 vtrum habeat iustitiam vel non. **vt. no. vt. no. per. Innocet.**
 extra de do. r. contr. c. finem litibus. r. per. **Jean. an.**
 in. c. iuris ignorantia. **de reg. iur. lib. vi. C. Quero**
 vtrum iudex possit r. condēnare victum victori in
 expensis. si non sit petitor. **Respon. q. iudex si non**
 sit petitor potest condēnare in expen. **q. si iudex emer-**
 git in lre r. p. tineret ad officii eius vt hic. r. l. ediles.
 §. itē sci. n. ff. de edil. ed. c. l. nō ignoret. **de fruc. c. li.**
 expen. tamen si iudex condēnator em. c. mittit. **non**
 puniatur ex hoc si non orat petitorum. **vt. l. iij. §. h. c. au-**
 tem iudicium. ff. de damno infecto. r. ibi hoc tangit
 per. **Dynum. r. ibi dicit. C. Et propter hoc sicut causis**
 q. quod ex parte actiois iudex p. natus in libello pe-
 tit reum condēnari ad p. dicitur cum damnis et ex-
 pensis factis r. in faciendis r. c. si iudex ex parte rei
 hoc petatis. **non sunt alia.**

Adagnus quādo magis puniatur quā parvus.
 Dispositio huius. **S. an habeat locum in his iudicijs**
 quā per annum tantum constituitur vel p. r. mēses.
 Tempus scilicet suppletum iterum nē suppletur.
 Infinitas est cuitanda.

Sinautes vtraq. Hic incipit quarta
 pars in qua puni-
 tur negligens iudex. **breuiter dicit. Iudex negligens causā**
 famulā terminū tricenariū terminare pens legitimis
 puniatur r. si iudex fuerit mutatus r. ad litem termi-
 nandam minus anno super tricenarius supplebitur.
 hoc dicit. **Vides hic quod magis puniatur magnus**
 quam parvus cōtra in. l. pedius. **ff. de ien. rui. nau.**
Solu. ibi in pena corporalis hic in pecuniaria. C. Op.
 ponitur. **ff. de iudi. l. proponatur. Solu. ibi nē finit**
 iudicijs ita nec hic. tamen mutatur iudex. **C. Op.**
 ponitur de. l. i. iudex. **ff. de edem. Solu. vt ibi. C. Que**
 ro vtrum hec lex habeat locum in iudicijs annali-
 bus et semestribus. **dicunt quidam quod non quod**
 glo. non placet et merito. **nam cum sit iudex per annū**
 apparere quod potest habere annum quem vult ista
 lex. **In iudicijs autem semestribus videtur quod**
 non possit perire instantia auctoritate huius. **l. nam**
 cum debeat habere annum integrum. **et in omni ca-**
 pite lex mensium mutetur nunquam finitur instan-
 tia ita dicit gloss. **quam videt. docto. n. c. l. i. dicitur con-**
 trarium. **nam hec lex loquitur quando iudex muta-**
 tur r. causa ista quod pars non potuit prouidere.
 Secus si potuit prouidere. **arg. ff. qu. ex. cau. nauo.**
 l. sed r. si per p. tōre. **§. si ferie. Sed certe licet ista ra-**
 tio concludat in partibus nē tamen concludat in
 diebus. **quod iudex nē est quid impuratur. r. t. c. s. r.**
 go quod ratio est quia tempus scilicet suppletum ite-
 rum nē suppletur. **vt. l. fidei commissi. §. si quis iustis**
 decem. **de leg. iij. c. l. §. si cui iura. vt leg. no. caueatur.**
C. Item ad hoc facit r. ratio vitandē in finitatis.
C. Querit glossa. vtrum hec casus finatur instantia.

et dicit quod finitur: sed partes restituuntur. **de a**
 quo dicit vt in glo.
 1 **Causa in sententia hodie non inseritur.**
 2 **Clientulus causa pendente potest cogi solvere salu-**
 rium aduocato officio iudicis mercenario.
 3 **Causa in quibus sententia inserti debeat.**
 4 **Instantia licet sit peremptoria officium tamen iudicis**
 durat vt possit hoc declarare et partem in expensis
 condēnare.
 5 **Illo proculdubio.** Hic incipit quinta
 pars in qua puniuntur
 aduocati. **breuiter dicit. Si per negligentiam**
 aduocati causa differitur legitime puniatur. r. si p. r.
 per salarium non solutum retardetur pars solvere
 compellatur hoc dicit. **Nora hec ibi ipso videlicet in**
 dice r. **Nora quod in sententia debet inseri causa**
 circa quod vide quod no. per. **Dynum in. l. qui romē.**
 §. duo fratres. **de verborum obligationibus. Et hoc re-**
 fert. **Dyn. ad litem. Sed i hodie non est necesse**
 quod inseratur causa. **vt. in. c. sicut extra de re iudic.**
 2 **Not. q. per t. officium iudicis mercenarium deser-**
 uens cause. causa pēdente potest aduersarius clien-
 tulus cogi solvere salarium aduocato. **videbitis in**
 fra de iust. l. prima. **C. Quero circa hanc legem**
 que est ista sententia in qua iudex debet istam causā
 fam inferere. **In glo. ponuntur tres opiniones. vna**
 est quod loquitur de sententia in qua aduocatus con-
 demnatur: ista est clara. **Alia in qua iudex absoluit**
 ab obseruatione iudicij. **Alia in qua declarat par-**
 tes absoluentis ab obseruatione iudicij. **quelibet**
 est vera vt p. tōre: **nam iudex absoluit ab obseruatione**
 ne iudicij prope finem tricenarij ante tamen clapsum
 tricenium. **vt supra eodem. l. prima. §. r. si quide. sed**
 tricentium est clapsum tunc partes sunt absolute
 ab obseruatione iudicij ipso iure. **vt supra. l. i. in prin.**
 et habuissit not. in d. c. r. si quidem. **r. in eo quod**
 dicit quod sententia non valet post tricentium licet
 per. r. **Dyn. aliter dicant r. male. C. Ex quo not. qd**
 licet r. **Instantia sit peremptoria tamen officium iudicis**
 durat vt possit hoc declarare r. vt possit partem
 propter quam hoc contigit in expensis condēnari
 re. **hoc probatur in. l. p. r. c. s. j. quomodo et quando**
 iudex. r. l. iij. vt intra certum tempus cū. **questio ter.**
 cetera dicit vt in glo.
Sin vero cause. Hic incipit sexta pars
 in qua puniuntur admi-
 nistratores. **breuiter dicit. si tutores vel curatores ne-**
 gligentes exiterint quo minus causa intra tricentium
 terminetur per instantiam iure remanere minoribus
 b saluo r. danimum quod inde contingit administratores
 c res respiciat. **hoc dicit. Ex. l. i. §. habes colligere vni**
 et r. p. vnum et gl. primo an minoribus def. regressus
 sus contra actorem vel procuratorem constitutum a
 tutore. **r. hic r. p. tōre. post induci pro et contra. vide ibi**
 r. t. tene menti. **3rem tene menti glossa. que videtur**
 velle quod. **l. vltima. j. de testi. habeat locum etiam**
 in testibus examinati coram iudice. **quod an sit ve-**
 rum dicemus ibi r. c.

Rem non nouam. Iudices et
 aduocati de
 bent iurare solemniter vt hac. **l. exprimitur.**
 hoc dicit. **C. Nota r. ibi vel qui ex iurisdictione sua**

Illo proculdubio. Nora quod in sententia requi-
 ritur expresse cause de qua per. **Jacobum butri. in. l.**
 si. **Signominie. de his qui no. in. iust. vbi tradit hac dōs**
 criminam dicens quod aut in d. vult grauiare condē-
 natum vltra quam consistet effectus sententia simpli-
 ceter late r.
 debet cau-
 sam expre-
 mere. **vt in**
 d. **Signo-**
 minie. r. in
 l. si. cū ibi
 no. j. de ius-
 spe. **turo. r.**
 l. si legatus
 r. i. **de fidei cō. liber. aut vult restitueri iura r. ce-**
 onerare cū p. r. que est f. i. i. r. t. c. cām exprimere
 q. tali effectui cōuenit. **alleg. ibi r. r. §. scia. r. hic**
 alleg. in gl. aut neutri facere. **r. t. c. est illud q. iudex**
 exprimat cām r. sic scia lata et vna cā pariter excep-
 rei iud. in alia. **si mater. §. eadē cū r. ff. de excep. rei**
 iudic. **De substantia aut iure ad cū validitatis non est**
 qd requiritur expresse cause. **c. sicut. de re iud. Et ab**
 hac doctrina nō discrepat etia **Bar. in. d. §. Signomi-**
 nie. **Spec. in r. de sen. pla. §. qualiter. verū. verū. vbi**
 ponit multos casus i quib. in ista requiritur expresse
 cause. **r. inter ceteros dicit q. qd absoluat ab instan-**
 tia r. per patronos cause vel alios stererit quominus
 poterit infra instantia cā diffiniri. **vt exprimi causa.**
 id est cui culpa stetit vt hic. **r. idē dicit vbi cū q. iudex**
 a iure cōi recedit. **l. sciendū. ff. de app. r. c. r. idco**
 inserti qd vbi victus nō condēnā in expensis supra
 regulā postea. **s. ea. l. §. sin autem vtraq. debet exprimi**
 cā vt in. **§. op. in aut. de iudi. r. in. c. calūniam. de**
 penis r. idē dicit **Jo. an. r. alij in. c. finē litib. de do. cō-**
 rō. r. **Bar. in aut. generaliter in. v. col. §. de episc. r. c.**
 cle. r. **Spec. in tit. de expen. §. postremo. arguit in con-**
 trariū. **Wal. in. l. p. r. c. s. j. quō r. q. in. r. in aut. si no**
 uo iure. **j. eo. r. dicit qd de hoc est r. r. no. Jo. an. i. d.**
 c. sicut. **vbi etiam sequitur dicta per. Spec. in. d. ver-**
 verū in oib. falleris ibi positus. **plures etia casus in**
 quib. requiritur cause expresse in ista ponit **Wal. in. l.**
 p. r. c. s. j. **et alia fallentiam ponit etia glo. in. d. c. sicut. r.**
Wald. in. l. generaliter. §. primo de rebis credi. Ad
 de an in sententia sit inserenda causa. **Per. de ob. chaz**
 pa. **consilio. c. iij. vbi dicit quod fatuus est iudex qui**
 causam in sententia exprimit.
Andreas. Pomate.
C. Nora quod licet. Et de Alexand. consilio. c. r. r. vj.
 in princip. in secundo volumine. **et consilio. i. in fine.**
 volumine quarto. r. **anna. xij. columna quarta. et**
Alexand. r. r. r. columna prima. volumine quinto. et
lviij. columna secunda eo. vbi dicitur partem cuius ne-
 gligentia lapsa est instantia in expensis condēnari
 r. debere.
Andreas. Pomate.
C. Colligere. Et de Alexandrum consilio. vigesimo
 tertio in tertio dubio vbi dicit post istus textum: **qd**
 minor aduersus lapsum instantie nē datur restitū-
 tio ita nec pie cause ante verū. **tene menti. vide Pau-**
 lum de cal. consilio. trigesimo primo in quarto du-
 bio vbi declarat.

Bart. super prima parte Codicis

magis vtili. Primo dicit q minor hz le...

Itē quandoq; in interdico recuperade possessiois...

1. Tunc dicitur in dicitur in dicitur...

Et tunc dicitur in dicitur...

2. Tunc dicitur in dicitur...

Quis. Item dicitur...

de non erat summario. dicitur...

3. Tunc dicitur in dicitur...

De ordine iudiciorum. Rubrica.

4. Tunc dicitur in dicitur...

Continua vt in gloss. et.

5. Tunc dicitur in dicitur...

St pupillo agenti mouet questio status an iudicium differatur...

6. Tunc dicitur in dicitur...

Super incidenti quando sit pronuntiandum...

7. Tunc dicitur in dicitur...

Exceptio rei iudicate iurisurandi...

8. Tunc dicitur in dicitur...

Dite presidem. Sup incidē...

9. Tunc dicitur in dicitur...

Itē dicitur in dicitur...

10. Tunc dicitur in dicitur...

Itē dicitur in dicitur...

11. Tunc dicitur in dicitur...

Itē dicitur in dicitur...

12. Tunc dicitur in dicitur...

Itē dicitur in dicitur...

13. Tunc dicitur in dicitur...

Itē dicitur in dicitur...

petitiois: tñ differebat qd stat. sol. hic agebat...

ipso non existente filio non potuisset obtinere. Sed...

1. Itē dicitur in dicitur...

2. Tunc dicitur in dicitur...

3. Tunc dicitur in dicitur...

4. Tunc dicitur in dicitur...

4. Tunc dicitur in dicitur...

5. Tunc dicitur in dicitur...

5. Tunc dicitur in dicitur...

6. Tunc dicitur in dicitur...

6. Tunc dicitur in dicitur...

7. Tunc dicitur in dicitur...

7. Tunc dicitur in dicitur...

8. Tunc dicitur in dicitur...

8. Tunc dicitur in dicitur...

9. Tunc dicitur in dicitur...

9. Tunc dicitur in dicitur...

10. Tunc dicitur in dicitur...

10. Tunc dicitur in dicitur...

11. Tunc dicitur in dicitur...

11. Tunc dicitur in dicitur...

12. Tunc dicitur in dicitur...

12. Tunc dicitur in dicitur...

13. Tunc dicitur in dicitur...

13. Tunc dicitur in dicitur...

14. Tunc dicitur in dicitur...

Quero tertio. quid autem si fuder omnia pronuntia- rione sup emergenti processum sit ipso iure nullus. vlt denur qd sic. quia dicitur doc. qd ideo est pronuntia- dia quia non pot ad vltima procedere. gl. est de hoc in l. arbitro. ff. q. furti. cogan. preterea in d. videtur in ordinariis

procedere. 5 Quero tertio * vtrum super inci- denti sit pronuntiandum. gl. super hoc refert tres opi. Pla. dicebat quod sic. vt. l. de qua re. ff. de iud. l. infra vtile. de mino. j. de pcurat. l. pcurat. r. d. Bul. vero dicit quod non per hanc. l. 8 per. l. i. j. de ordin. cogan. et hoc verum dicebat Bul. quando civilis questio incidit civilis. sicut in criminali. vt in criminali: tunc de vtraq. pronuntiat. vt. d. l. si publico. ff. de adulc. de libe. cau. l. si filium. j. cod. l. penult. idem si questio civilis incidat in criminali. vt dicit. l. penult. j. cod. l. secunda Bul.

Quero tertio. Quod in iudicio. et hoc que distinguit inter incidentem et emergens tunc. Incidens dicitur que habet causam verisimilem ante iudicium. et tunc de ea non pronuntiat. vt hac. l. Item est exceptio emergens qd emergit in ipso iudicio vt qd aliquis fuit falsus testis quod dilatio non debet dari: tunc super illis est pronuntiandum. vt. j. de dila. la. procedere. et de libe. cau. l. a liberis. ff. de i. l. sequi. ista opinio est verissima. Tamen vt eius veritatem videamus oppon. exceptio transactiois re ius dicat et iurifurandi impediunt pro- cessum. vt. l. fratris. s. de transacti. r. l. eleganter. s. si quis post. de conditi. in. debi. et tamen constat quia habuerit originem ante iudicium: et super eis est pronuntiandum sicut an habeant im- pedire vel non impedire processum. vt ibi videbitis. Item pone quod pacta de non petendo sit factum pendente iudicio super ista exceptio seu pacto non erit pronuntiandum: tamen ha- bet originem pendente iudicio: ista cry- go dilatio non videtur vera. Solutio. secundum omnes exceptio que oppo- nitur ad processum de necessitate ha- bet originem pendente processu. non enim poterat impedire processum an- tequam processum inchoaret vel ins- choari velle. et ideo T. quando ego opo- pono exceptionem referi iudicare transactio- nis et iurifurandi ante litis contesta- tionem: ista potest dici emergens. nec enim de iustitia vel iniustitia cause tra- ctatur: sed de hoc an sit procedendum: vel non sit procedendum sicut quans- do opponitur dilationem dandam vel aliquem in. veltem admittendum vel non admittendum. quia tunc non potest vltra procedi nisi super hoc pro-

nuntietur. si vero ille qui opponeret dictas exceptio- nes rei iudicare transactiois et iurifurandi non opo- neret ad processum sed ad iustitiam cause: vt quia diceret: ideo me absolvendum vel te non fore iusti- tiam: quia iudicatum iuratum vel transactum: tunc fateor quod non esset super. ea pronuntiandum. sed super principali. Ad illud quod dicitur de pacto de non petendo facto pendente iudicio. respondeo quod Jo. respicit ad illud quod communiter accidit. quia iste exceptiones peremptorie: consueverunt habere originem retro ante iudicium. et clarus tamen ne pos- ses Terrare debes dicere sic. quod aut exceptio oppo- nitur ad impediendum processum et super ea est pro- nuntiandum de necessitate. vt. j. de dila. la. proceden- te. l. a liberis. in fi. de libe. cau. de pcur. l. pcuratio- nis. Aut opponitur ad iustitiam cause. et tunc super ea non est pronuntiandum: vt hic in in. intelligas de necessitate. potest tamen iudex si vult. vt. l. infra vtile. ff. de mino. ita debes intelligere ista materia: ista est veritas. Dixi super exceptione que respicit processum esse pronuntiandum. quid si omittitur dicit tibi in. la. procedere. j. de dila. de materia pcur. l. sic per Jmo. extra de elec. cum inter in. gl. que incipit cen- trarium videtur et per Ber. de mu. per. cap. j. et per specu. in titu. de incidentibus questionibus.

Sistat. Ista. l. dicit idem in- quies. summa quod proces- deo ideo non summo offer quia in. l. p. ce- deret. Ultimo no. qd non est necesse qd de nullitate testamenti agat pncipali- ter: sed hoc venit incidenter in petitione hereditatis. an autem hic pncipaliter possit peti qd testamentum vel aliud instrumentum nullum pronuntietur. plene dicit in lege que sub condi. in fi. de condit. indebiti. r. c.

Quando civilis inci- dit criminali vel ex- tra vtraq. causa eadē sententia dicitur. vt. d. l. p. q. primo finitela sit cri- minalis. vt. j. l. propi. Sol. ibi vtraq. pnci- paliter intentabatur: hic vna pncipaliter: alia inci- denter. Contra hoc Opponitur ergo super incidenti non est pronuntiandum. vt. j. l. propi. r. l. dicebat Bul. ibi loquitur quando civilis incidit civilis. Vel aliter fm Joa. et melius qd hoc intelligatur fm illas quia vna sententia terminabitur. nam lata sententia super pncipali videtur sententiarum super incidenti: r. c.

Quando iter duos vi- detur pendente criminali superpe- ditur super civilis. h. d. Concordat. ff. de iud. l. per minorum. et ex hac. l. sumebā vobis vnam regulam ad impediendam cumulatorem. de qua dicam vobis in. l. edita actio. s. de eden. C. oppo. de. l. r. amo. actio. s. ob adulteri crimem. ff. de amo. So. vt ibi. r. v. in. o. d. l. r. a.

De litis contestatione. Rubrica.

Continua vt in glo.

Litatio licet interrumpat prescriptionem non tñ inducit litis contesta.

- 2 Libellus datus principi interrumpit prescriptionem. a
- 3 Litis contestatio per que verba inducatur. et m= mero. 5.
- 4 Et factio ius oisur.
- 6 Litis quod non contestetur per exceptiones declinat. b
- 7 Exceptio iurifurandi an inducat litis contest.
- 8 Exceptio pacti de non petendo. et exceptiones per- empitorie an inducant litis contestationem. et nu= mero. 12.
- 9 Litis contestatio quod non possit fieri parte absente.
- 10 Litis cōte. non pot fieri per novationem et respōsionē factam ex intervallo
- 11 Litis contestatio vnde dicitur.
- 13 Et respōsio facta positionibus nō inducitur litis contestatio.
- 14 Libellum quando dicitur fieri et quando badalu- dum.
- 15 Si quis reus respondendo negat et quod non res- pondet animo litem contestandi. qd non inducitur li- tis contestatio.
- 16 Proestatio cōtraria actui qd non reuelat. et qñ dicit cōtraria actui. m. 7.
- 18 In litis contestatione quasi contrahit et supra. nu= mero. 10.
- 19 Proestatio facta cōtra. prestationē qñ profic.
- 20 An respondēt in litis contestationē debet responde- re de credulitate.
- 21 Si reus in respondēdo confiteat an per hoc induca- tur litis contestatio.

Res in iudicium. Hec est mala declarata p nostras doc. dicitur ter dicit. Postulatio vel actiois editio litis cōte. non facit: sed fit per narratio- nē negotij et rñsionē. h. d. Ad evidentia punitur qd de iure antiquo fiebat restitutiōsa p lit. ore. tunc em res dicebat deducta in iudicium. vt. l. i. j. de litigi. Poi- no ergo casum sic. actio. petiū citari reuelat dedit sibi libellū vtrū videat ex hoc litis ore. et si res in iudicium deducta tñder imperator. r. c. l. p. de. l. sicut in pn. c.

- 1 J. de psc. xxx. an. Sol. h. qñq. sola citatio habeat effe- ctū interrūptiois pscritiois. nō tñ inducit litis ore.
- 6 C. p. s. qñ libellus pncipi datus. l. i. so. Teodē mō
- 2 h. ibi hēat effectū interrūptē pscritiois: qd ad aliō tñ non vltis pscrit. qd ad huc pot iudex recusari. vt in aut. offerat. et ideo nō pot dici qd sit litis ore. qd nō pot dicit in pscro qd pot effugere pscritiō. ita nō pot dici qd sit litis ore. qñ pot litis effugi. C. p. d. hoc pncipaliter negotij: h. in libello narrat negotij. ergo. r. c. r. d. h. c. hic subaudi p narrationē negotij: et respōsionē vtri- usq. pncipi. vt. s. de iura. cal. l. j. post pn. et d. in. l. r. c. non nouā. s. pncip. C. hoc pncipio venio ad. q. qro cū in libello cōtineant dōc. h. narratio factis cōclusio iu- ris: qd d. narrare actio: quid debet reus rñdere vt inducat litis ore. m. vñtū. et facti. r. ius. et ideo con- fuerudo obseruat qd actor dicit narrata. pnt narrat vera et hoc respicit factum. et petita fieri debet: hoc respicit ius. reus rñder narrata. pnt narrat vā non esse et petita fieri nō debere. Rō huius: qd sicut ex p- te actiois sita d. esse cōsonis libello. ita ex parte rei

Res. in primo vidi dubitari reperitur in actis nar- ratio et petio et subdit p noram actoz tali pncipē r- nō cōsentiente. vtrū inducatur lit. ore. vide qd no. in c. l. extra eodem.

Quando libellus. Adde tu r aduette qd quando factum p ponitur co ram pncipi per tunc vlt det qd nēn fit necesse rita libe- lus. ita Jo. and. in. c. j. d. libel. ob. latio. r. rez mittit se ad nota. in c. l. de lib. cō re. et idem dicit Ste- pha. r. Za- noc. r. Jo. sep. de q. signifi. q. r. in. in. intel. licet hoc dicit i pama ibi tamen idē est in quo- liber pnci- pte superiozem non recognoscere et iure pncipi- fungente ex quo est solutus legibus. l. pncip. ff. de l. faciunt nota per Bartolum et Joannem de Jmo. in lege infantes. ff. de publico iudic. et per Bartolum in lege hostes. ff. de captiui. r. postlimi. reuer. et vide in proposito Bartol. in l. prima. ff. de mino. et ad pre- dicta vide domi. Maria. So. in dicto. c. j. de libel. obla. fal. j.

Querit ergo. facit glo. in. i. j. q. d. c. quia pscula- tus. i. questio. i. spiritulo notum. r. in. c. cum ecclesia. de cau. poss. idem si fiat coram papa. argumen. l. om- nium. j. de testa. et quod non. in. capitulo primo extra eodem. tamen in contra. est glo. ff. in. c. de lit. contesta. vbi requirit quod inseratur petio et illam sequitur do. Joa. r. Bartol. vbi dicit qd si procedat libellus est necessaria narratio. illa narratio refertur ad libel- lum in quo opposita erat petio. tamen Bart. dixit in. l. liberorum. ff. de accusa. quod est speciale in cri- minibus vt admittatur solus libellus narratiois ergo in contra. est ius commune. vbi nec ob. glo. c. quia psculatus pscalle. quis procedit in iudicio dicitur reu- perandē h. c. sumus in his in quibus sufficit offi. iud. et procedit opini. Barto. vt in spualibus in cle. dispē- diolam. de iudicant non erubaret iudicis officium. et tunc procedit glo. in. c. j. de mu. peti. facit tex. in illo. c. l. r. c. dudum. el. j. de elec. t. cle. sepe. de verb. sig. licet h. c. l. de fi. Jm. in. c. in nostra. de sepul. in pn. r. c. de lig. in. c. j. r. in. c. in liris. de ressi. spo. vide modicū in c. j. co. pcal.

crisus ipsam facit contradiccionem iuris: quia actio factum non probante reus absoluit. vt. s. de eden. l. qui accu sare. C. Quero tertio qd si actor ius narrat reus contra negat illud ius narrati. vt. de verbi gratia dicit actor perita fieri deberentus negat perita fieri deberent inducat contestatio. gl. hic videtur dicere qd sic in exemplo quod a ponit qm dicit qd actor dicit: debes mihi hi decem: debere enim est obligatum esse et est iuris. in fi. de obli. in prin. et si reus istud negat inducit lit. etc. et istud puro veru. na ad positionem consequentis sequit postio an recedat. vt. l. pro herode. s. papi. r. l. illud. ff. de acqui. he re. vnde cum ego narro ius iudicior: nar rare istud factum ex quo illud ius osti tur. et idem in reo negare. hoc etia videtur p. jmo. de li. etc. et. s. de. in fi. de litis conte. et eadem ratione dico qd si actor narrat factum respondendo negat reus factus videtur ad ppositu respondisse. vt. induceret litis contest. ar. in. l. que exprinse. s. fi. de ver. ob. et l. si sub vna. in prin. eo. ti. et eorum qd cam statim in eo qui exceptionem opo ponit. C. Quero vtrum opponedo ex ceptionem inducat litis contest. glo. hic dicit qd si opponitur excep. peremptoria pacti vel iuristurandi inducit litis core. scilicet si opponitur exceptio decli narotia iudicij ex persona iudicis acto ris vel libelli. ita dicit gl. quam vide vo. 3a co. bu. contra hoc habemus casum ex pressum de lit. contest. c. s. lib. vs. Quid dicemus in eo qd glo. dicit quando ob iicitur excep. Declinatoua ista no indu cit litis conte. hoc est verissimum: nam ad declinandum iudicium pponitur no ad litigandum. et sic vos videtis in istis pclijs coposalibus qm multa p cedunt anteq perueniatur ad pclijs vt deplanare locu vbi pletur destrue re munitiones eorum qui pclijs con tennur et declinant. ita in isto pclijs ci uili r intellectuali omnes iste excep tiones declinatoe debentur omnia exa minari debet enim videri libellum vtr procedat. l. s. ff. de affect. libellus em est id super quo contendit. ideo d3 depla nari et examinari vtrum sit contenden dum super eo. Item ille exceptiones tu non es iudex non es legistm? actor: omnia ista debet rescindi anteq ad li. corollationem perueniatur: super eis est pronuntiandū. vt vidistis. s. ti. s. l. l. 7 Exceptio vero iuristuradi de qua di cit hic gloss. pot opponi ad impedien dum processum. qd est de impedie rib: et tunc no inducit litis contestatio. nam

declinat iudicium: non inducit: et esset idē qd in pces dentibus. Sed si opponeret ad merita cause tunc est idē qd in exceptione pacti et alijs peremptorijs: de quibus statim dicam. C. De exceptione vero p pacti et alijs peremptorijs videtis glo. nas et doc. contra dices contra cum decretali. s. extra de lit. cōtest. Pao cuius declaratione premitte dū sum duo. pmo an litis cō test. Possit fieri absente parte. P. in l. cōtra. s. de eden. dicit qd sic ex parte actoris hodie p aut. qd mel statim dato libello. r sic pposita facti narratio ne actor est obligatus litari. et sic ex pte eius est litis cō testata. Doc. omnes dicit cōtrari: hoc est cōtra istum rex. et est speciale in aut. qd semel quod puenit ad diffi nitiam litis no contest. sicut qm in bello copali qd pot vincere aduersariū suum sine bello. ita in casu istius aut. sine libello r sine litis contest. potest vincere actor: nisi specialis casus est ibi. facit ad hoc de temp. ap. l. s. illud. sicut em si vna partiu tū esset in capto no potest dici pclijs. ita ex vna tm altera absente no potest dici litis cōtest. C. Quero secūdo vtr litis cō testatio possit fieri per narrationem et responsonem factam ex interuallo. Rm. q non. nam vt citis in con testatione quasi contrahit vt. l. s. f. na. r ibi no. ff. de pecto. li. l. iij. s. id scribit. ff. de pecul. sed contractus vel quasi impeditur. ppter interuallum tps inter interrogacionem r responsonem. vt. l. s. ff. de ver. ob. l. continuis. in prin. eo. titu. Pterea vt dicit sicut vt dea in isto copozali pclijs si vtr veniet in capum hodie r postea reuertet. r alius cras: non videret pclijs inter eos. ita etiam ex interuallo no potest dici litis contest. predicta duo s3 de parte absente r de inter uallo probantur ex significatione. notimus. r Litis enim cōtestatio dicit a con: qd est similitudo quasi simul attestatio in lit. sed ex interuallo vel inter absentes non potest ita simul attestatio interuenire. ergo r. facit ad predicta. ff. de confel. l. cecum. s. fi. q3 ab sen te. r de interro. ac. l. s. C. Nict ad ppositū an p op positionem exceptiois peremptoe inducatur litis cō test. dicit sic aut statim post narrationem factam ab actore sequit responso rei opponentis exceptionem peremptoria: tūc inducit lit. cōtesta. ita intelligat ista glo. r rex. hoc videtur velle in. d. l. rem non nouam. s. patroni. l. ibi post narrationē pposita r contradic tione obiecta. sed si post libellū datum vel p narratio nem ppositam reus ex interuallo veniet r produ ceret suas exceptiones. tunc non induceretur lit. con te. quia no videtur pducere super meritis cauita loquitur. c. l. vel. ij. de lit. contest. ita debes intellige re istam materiam. C. Quero vtrum per responso nem factam ppositioibus inducat litis contest. Res ppon. q non. nam repubiloquitur de narratione nei goni vniuersalis: r responso facta secuta ad eand. sed in ppositioibus sunt narrationes partiū larce: merito non inducitur litis contest. sicut enim videmus in istis pclijs copozalibus inter famu lum r famulū no appellatur pclijs sed badalucum sed qm tota massa er totus exercitus vtriusq partis inuicem cōfluunt tunc d3 pclijs. r ita hic iste para dictiones particulares vt respō deo postiorib: nec inducunt litis pte. et de hoc est casus extra de litis cō test. c. s. C. Procedo vterius r quero quid si re? res pōndendo narrationi actoris dicat qd respondet no

animo cōtestadi litē glo. bicit qd no videt cōtestatio. a ar. ff. q. mo. pig. vel hypo. sol. l. si debitor. s. s. de excep. l. si quid. in fi. Quidā doc. dicit qd ista prestatio est cōtraria actui qd celebrat ideo nihil releuat. imo indu citur cōtestatio. qd qm prestatio est cōtraria actui qd celebrat nihil releuat. extra de appel. c. sollicitudinem no. etiam ex de consti. c. cū. d. d. ferrarionis. facit ad hoc qd no. in. l. in euentis. s. de cōrah. emp. puro 17 tamē qd gl. nostra verius dicit. de cōrah. emp. puro est cōtraria actui qui celebrat. tunc em esset cōtraria qm esset circa idē. verbi grā ego reus respō deo nega do r prestor: qd no respō deo ista em bene essent cō traria vere r repugnātia. vtr. in. l. vbi repugnātia. de re. iur. r de si. in l. r. l. scriptur: sed qm est circa djuer sa no dicitur cōtrarie potest enim animus prestatio nis separari ab actu. vt. l. qui in aliena. s. l. s. de acq. he re. l. ar. si quia. s. pletiq. d. relig. r. l. si debitor. s. s. quā alleg. glo. ista fit in ppositio. nā vt dicit per litis r con testationē inducitur quiddā quasi contractus p que quis obligatur in ista. vt. s. dicit. vnde cū reus respō dit negādo potest esse qd non h3 animum cōtestadi litē. hoc est inducendi istū quasi cōtractū. videmus etiā in istis pclijs copozalib: vt dicit qd possit vna pars aggredī aliā no animo pcliadi vel istū d3 secū in plio sed istam alio retrocedere. sed istū sunt qui dicit qd ista prestatio potest nisi ex diuersa parte per actorē pro testet cōtrariū. vt. l. s. s. ff. de lib. agno. r. l. aurqui ali ter. s. l. s. l. ij. ff. qd vti antelam. bzeuter dicit qd ista cōtraria prestatio actoris quantū est in casu pposi 19 to. nihil operat. in duobus em casib: 1 ego reperio qd cōtraria prestatio aliquid operat. pmo qm p pzi mā protestacionē inducit quēdā quasi patētia r cō sensus eius qui fiebat. prestatio: qd per cōtrariam p testationem declaratur qd. l. e. quasi cōsensu seu pa tētia non inducitur. vt. d. l. s. s. de lib. agno. C. 3re operatur prestatio cōtraria qm fit ad diuersos effe tus. vt puta pcessit. prestatio tua que intendit ad notificandū mihi aliqd vtrū excusaria a vitio clade similitatis: ex aduerso: ego facio aliam protestacionē ad prohibendum ne facias vt sic incidas in vitium violentie. hoc potest fieri. vt. d. l. aut qd alter. Sed qm per prestacionē partis solū inducit declaratio cū p testatio: vt est in. q. nostra. prestatio aduersa dicitur circa hoc. nō potest aliquid operari: quia non fit circa illud qd fit in potestate sui protestantis. vt habui stis no. in similib. in. l. a. in ieta. s. de nego. gest. sed qd fa ciet iudex qm pars non vult cōtestari litē. certe proce deret ad missionem ex pmo de re. vt habuistis glo. qm r quido iudex. aut. qui semel. C. Quero quam 20 do r responderetur in litis conte. vtrum debeat rēde ri de veritate an de credulitate. dicit de credulitate. ex ita obseruat conseruato et intelligat hoc de veritate hoc est de eo quod videnter opinat r credit. vt no. in l. ij. s. labo. ff. de a. q. plu. arc. alias ille qui cōmēti retur et facte alieno nunquam possit cōtestari litēz 21 qd esset absurdum. C. Querit glo. T quid si respō deo actoris cōstitatur reus: an inducatur litis contest. gloss. distinguit aut pcepti libellus. et tunc per cōt sessionem fit litis cōtest. aut actor litē simpliciter peti tit sine libello: r tunc no fit litis cōtestatio. nec datur cō diffinitua. sed fit simpliciter pceptū de soluendo vt. l. si debitor. ff. de iud. Doct. vlt. r amon. dicitur 3m.

Non animo cōtestadi litē. quid si reus respondē do libello actoris dicat quod respondet animo non cōtestandi litem. vide de hoc per Specu. in titu. de litis contesta. s. s. ver. illud. et non cum alijs pluribus veris. loquen. et an responso facta per verba iuris in ducat litis contest. vt de Spec. not. vbi fa pra. s. pzi mo veris. quid ergo fit pceptū tur. cōtest. ibi in veris. s. qd fit veritas. contestatio fit per narratio nē r tradiccionē sine dubio. sed alibi dicit rex. per narrationē r responsonē. b non dicit vtrum sit responso cōtradi cione vel sit responso consonas. vt. l. s. s. de iura. calum. nec ob. l. alleg. in contrariū. imo cōcordant cū gl. si regre inspicias. nam potest esse qd quis cōfite tur eo pposito qd non cogatur subire iudiciū. ita loquitur cōtraria. volebat enim statim ibi loquere. 3tes pōt q3 cōfiteri eo animo vt iudiciū subeat et feratur diffinitua. ita loquit ista glo. hic videtur sentire quod partes possunt renuntiare libello non tamen quā potius quā qualisq3 peritio ad hoc: vt iudex certam ferat sententiam. et sic videtur contradicere. hie loquitur ipse dicit. in autentica. offeratur. scilicet quod partes non possunt renuntiare libello in col. q. in fi. qui tamen saluari potest in tel liguendo dicta hic quod partes conueniunt quan do iudex non in figura iudicij sed de plano ex officio suo veritatem inquirat r audiat: sed cum reperta dicat alias autem tali solennitate renuntiarī non pot test. l. nemo potest. ff. de lega. s. r tunc quando partes sic non veniunt non requiritur libellus. l. quoties. in fi. C. de puiule. schola. l. iij. quem ita quidam intelli gunt. facit rex. in aut. vt dicit iud. s. s. vero corrigent. et in. c. cum tempore. extra de arbi. non enim fieri pos test cōmitione partium quod iudex sententiam dicit sine libello ex quo debet esse cōfessionis. c. licet libelli. de simo. cum fit et bene secundum Panon. in. d. capitul. pmo de libello. obla. et ibi domi. d. varia. s. si. in articu. v. fal. iij. per net. in capitulo dudū. de elec. r in. l. postquam liti. de pact. quia si partes possunt in torum cedere liti. vt in iuribus. s. allega. sic et totam causam poterunt ponere in manu iudicis. et tūc citus dictum non erit sententia. sed cert quoddam manda tum. argu. no. hic per Bart. l. cum ad quod facti glof. in capitulo de causis. de re iudica. et in isto modo po test procedere illa opinio: que vult libellum posse a partibus remitti que fuit opinio gloffa. et Specula. et Adde etiam quod partes possunt facere quod iudex in causa procedat vt arbitrat: per legem si in feruū. s. si quis. ff. de arbi. et dicit. de. d. varia. in loco s. alleg. r ibi conca.

Et potest iudex in non so luy. s. in quor ta charra. de spe. no. nuntia. C. Necda tur diffinitiu. ita. adde tunc r aduer te qd Bar.

And. po a Abire parte. r vi de are. col. s. l. vij. col. s. r col. s. iij. r vide alex. s. i. col. s. vol. v. vbi dicit qd pt fieri parte absente p rsumada declarā do vt ibi p eu. b Ad no. Abb. in. c. s. et eo. dicit rotā re rium decl. ecccl. s.

ficat vides in bello corporali. nam potest esse qui vult esse in bello et vult per vim belli capiatur. Item in proposito licet quis constitatur: tamen vult ut per diffinitionem sententiam condetur. qd est quoad opus vite: imo necessarium. ut puta propter conservandam stipulat. de cuius. vt. l. vici. de rei vici. r. de neg. gest. l. sin aut. vnde nostre glo. dicitur optie. Ultimo quo quid si in actis appareat lis et rest. nec dicitur per confessionem vel contradictionem an valeat processus. de hoc dicit in l. sciendū. de verb. obli.

- 1 Libellus debet in scriptis offerri a nisi in causis breuioribus.
- 2 Dispositio huius aut. determinatur per l. admodum. ff. qui factis. cog.
- 3 Libellus per quem offeratur.
- 4 In libellis offerendis consuetudo curie seruanda est.
- 5 Libellus cuius expensis detur.
- 6 Libellus offeritur coram arbitro.
- 7 Sportule que sint.
- 8 In pretiosis stipulationibus persona fideiussoris requiritur.
- 9 Dilatio de qua in ista aut. q. causa co gnita possit inui.
- 10 Iudex qui imperat ab vtraque parte. b
- 11 Notarius de consuetudine scribit vice dari libelli.
- 12 Interruptio prescriptiois quando fiat per lit. contest. nullam.
- 13 Productio libelli qui possit renuntari. f
- 14 Litis contestationi non potest renuntari per partes.

Feratur. rentica est bona. Primo ponit quid habet facere actor. secundo quid habet facere reus. tertio quid habet facere iudex. quarto quid iuris si predicta obseruata non fuerint. scda ibi: r. inde. tertia ibi: venit. quarta ibi: l. i. s. ergo. C. opp. h. reuiter hic de libell. r. sic inuit qd dicitur dari in scriptis contra. de eden. l. i. in prin. So. de iure antiquo non erat necess. qd libellus daret in scriptis in ciuilibus. vt. l. cōtra. h. in criminalib. sic. vt. l. libellon. ff. de accu. hodie vero etiam in ciuilibus daret in scriptis. vt hic. nisi in causis breuioribus. vt in aut. nisi breuioribus. r. de sen. ex peri. recitā. C. pp. de l. sciendū. ff. qui factis. cog. So. quidā dicitur qd illa corrigat per ista. Alii dicitur et ista tenetur cōter qd ista determinatur per illa. f. qd illud. qd hic simpliciter

de fideiussore vado distinguat an possideat immobilia vel no. vt. d. l. sciendū. arg. de legi. l. na. et postiorior. C. circa aut. ista essent querēda multa: sic dicitur tibi tān ea que sunt necessaria. d. hic offeratur et qui ad iudiciū vocatur libellus impersonaliter loquitur. quero per tūc debet libellus offerri. tres sunt opē. Prima qd ante oia libellus debet dari iudici: r. postea pars citari: r. tūc per iudicē offerat libellus parti. r. hoc vt pbare et ordine tit. s. q. primo ponit de edendo. scdo ponit de in ius vocando. quasi libelli oblatio coram iudice debeat precedere. Alii dicitur qd primo citari r. postea libellus ei offert ab actore reo postulante: r. hoc videt probari ex ordine titulos in. ff. nam primo ponit de in ius vocan. scdo tūc de eden. p. hoc optime facit de iudi. l. non videtur. Tertii dicitur qd libellus offeratur iudici r. mittatur parti per vniū nūm et in hac opē. sunt vltra. r. hoc probat primo. per. l. scit. r. l. cū notissim. f. de prescri. xxx. an. si per sola citationem sit prescriptiois interruptio de necessitate os intelligi qd mittatur libellus cū citatio. alā nescitur reus ad quid esset citatus. p. hoc. f. prior. aut. libelli. r. j. q. i. q. i. q. i. q. i. q. i. Nos qd dicemus: certe qd liber practica est bona. vti tene quā via. r. hoc tenet glo. tua prima hic. quā vide r. no. In hoc tamē est differētia. q. quādo libellus mittit cū citatio: postea reus comparens non potest petere dilationē ad desl berā dum super libello: cum iā libellus fuerit missus. vt extra de dila. c. i. j. facit. f. r. i. h. l. i. q. uo. tamē in pre dicitis r. serua consuetudinem curie ciuitatis in qua es. nā in ciuitate ista in criminalibus mittitur libellus cū citatio: in ciuilibus non. in ciuitate pisanū mittitur etiam in ciuilibus libellus cum citatio. vnde secundum diuersitatem locorum ita debet fieri. C. Quero quādo reus cōparer debet sibi dari copia libelli. quero tuius expēsis. tēx. videtur velle in. l. i. circa prin. ff. de eden. quod expēsis ipsius rei. satis cū est quod ei fiat copia desl berā: vt ibi patet. In quib. busdā partibus obseruatur vniū in alijs aliud. vnde serua consuetudinem curie. C. Sequitur ei qui cum ad iudiciū. C. Quero vtrum coram arbitro sit offerendus libellus. gl. dicit r. bene quod sic. vt. l. penult. f. si. s. de arbi. r. de iudi. l. rem non nonam. circa prin. C. Alterius quero. dicitur hic exinde puelitis sportulis que sunt iste sportule. glo. dicit quod in iudice delegato sunt declarare. in aut. de iudic. s. ne autē in iudice vero ordinario non reperitur expressum nisi in clericis. vt. l. cum clericis. et. l. omnes. s. de epi. et cle. C. Alterius procedo dicit hic data fideiussione. quero si non vult dare fideiussorem sed pignora. gloss. dicit quod non sufficit tūc in pretiosis stipulationibus persona fideiussoris requiritur. vt. l. pretiois. ff. de pe. to. stipula. in. l. predicta. tenet glo. contra. r. sunt gloss. multum inuicem aduersantes: dicit vt ibi dicit. et gloss. ibi posita dicit veritate. C. Alterius dicitur hic. vt. dierum gaudeat in ducis. Quero vtrum ista dilatio r. possit auget vel minui. gloss. videtur tenere quod non. docto. sunt in contraria opinio. cum etiam ista dilatio dicitur ministro iudicis potest minui causa cognita. vt. l. i. ff. de iudic. et ibi dicit. vidistis r. accm. per me. r. ibi gloss. in aut. qui semel. f. quomodo r. q. i. iudex. Sequit hic qd potest recusare iudicem. nisi ipse petierit eum. C. Quero vtrum ab vna tantū parte pot

10 si iudex impetrat. breuiter distinguat aut. vtraque pars est presens r. non impetrat nisi de consensu vtri usq. scus si alia pars est absens. r. ita obseruat curia romana. probatur in. l. obseruandum. ff. de iudic. C. Alterius quero vtrum ille qui dat libellum debeat in libello scribere diem dati libelli. r. hic videt velle qd glo. dicit qd hoc de consuetudine non fer natur sed hoc r. scribit notarius. r. datur terminus ad respondendum. C. Quero circa si istius aut. i. vtrum quando contestatio est nulla ex vigore istius aut. interruptum prescriptio. glo. que est hic videtur dicere quod non. quod intellige. verū in illis casibus in quibus interruptio debet fieri per litis contestationem. non in casibus in quibus interruptio fit per solam citationem. vt. l. cum notissim. r. l. scit. f. de prescri. xxx. anno. nam illud solū debet aduerti an legitime fuerit facta citatio. vt. l. accusaturus. ff. de adul. r. ibi plene dicit r. tene menti hanc gloss. C. Ultimo quero vtrum productio libelli possit renuntari: glo. que est hic dicit: qd taceat pot omitti non expresse. r. in hoc videtur residerē etiam d. ar. si. r. Jaco. bu. Alii sunt in contraria opinio. qd renuntari non possit. r. istud puro verum ista enim solemnitas non fit ad utilitatem partis solum sed etiam ad utilitatem iudicis vt sciat super quo habeat ferre sententiam ideo non potest cōsensu partium renuntari. C. Preterea ca que inducuntur circa solēnitatē in actibus hominum non possunt consensu partium tolli. vt. l. nemo potest. de leg. s. de pac. l. ius publicum. idem dicitur in l. i. de i. d. e. tenent ca. extra de offi. delega. c. de causis. r. p. 2. 3o. and. de re iudi. c. si lib. vj. C. Quero tota die fuit r. compromissa in arbitros qd possint cognoscere sine libello sine lit. contest. r. promittant in scriptis r. sine scriptis r. c. quō valet iste processus cū vt dicitis solēnitatibus renuntari non potest. Respon. sciant papa vel imperator quando dat iudicem potest remouere istas solēnitates. vt. l. i. post prin. ff. quis r. a quo appel. r. l. vlt. f. de sen. ita partes possunt dare ipsam formam arbitris: quia illi notionem habent a partibus tantum non a se potest assumi cum remotione dicitur solemnitate. scus in alio iudice qui iurisdiccionem habet a seipso non a partibus.

Lbellum. Ista aut. de consuetudine non cōseruat. h. d. C. No. ex stipulatione executoris r. offi. dialis querit actio parti. vidisti in aut. generaliter. s. de episco. r. dicit. r. in aut. mari r. ante. q. quando mul. tu. offi. fun. potest. ista lex tamen de consuetudine non seruatur.

De plus petitionibus. Rubrica.

- 1 Dispositio huius. l. habet locum lite contestata. 4
- 2 Transactio facta bona fide licet super cautione dolo extorta valet.
- 3 Acto confitens lit. contest. sed dolo plus petisse non puniatur hac l.
- 4 Si reus absoluitur de quantitate falsa adiecta per actorem qd actor non probauit vtrumque sit titulus habeat locum. glo. que est hic dicit qd sic. miras bilis. glo. c. ista si verum diceret. vide gl. mag. circa si. d. oc. omnes tenent contrarium. nam ista loquitur quādo actor delinquit in duobus. r. exigendo cautionem pluris per dolum. tres plus petendo per dolum. scus si in vno rā

In pena huius. l. non habet locum penitentia. **Diosas.** Ista est bona r. familiaris lex r. ea expedita et quasi expedita lectio nostra. Itra dicitur dicit. Qui per dolum cautionē pluris extortit: per dolum plus petit licet contemto: debet tamen per dolum transactio vel secunda cautio interuenire. h. d. Primo ponit dicitur. secundo exceptio nem. secunda ibi: transactio non. C. Ppo. hic videtur quod sit locus penitentie. cōtra. ff. de ed. edic. l. si qd sit fugitiuus. in prin. Sol. hic dicitur non dicitur consummari ante litem. ibi vero scus. Item oppo. in situ. de acti. s. tripli. Sol. farcor. qd ille qui per dolum plus petit puniatur in triplo expensarū. tamen r. non pūatur debet tōnisi fuerit lis contest. ita loquitur hic. C. Ppo. ad fin. huius. l. et videtur qd transactio dolo extorta non valet. vt. l. in summa. in prin. ff. de condi. inde. et habuisti nos. s. de transac. l. sub preceptu. dicunt quidā qd hic fallit. Tu dic erita est vera qd hoc r. transactio fuit facta bona fide licet fuerit facta super cautione extorta per dolum. C. Item oppo. ad velle. l. si mulier. vbi nō sufficit secūda cautio sine cursu biennij. So. l. u. dicit quidā qd hic expectatur curfus biennij: quod est fallum. nā ibi loquitur de muliere que pro alio se obligare nō potest. hic vero loquitur in eo qui quando cōter vult pot se obligare. C. Queritur de duabus questionibus. r. primo hie dicitur si reus fuerit cōnctus. r. quid si spem post litem contestatā confessus fuerit. glo. dicit qd tunc non puniatur. ar. ff. de iurcuran. l. euz qui. in prin. de nō in pecu. aut. contra qui propria. alii dicit contrariū. Nec teneatis glo. nostram per rex. qui hoc expresse requirit qd post litē contestatā permaneat in litē r. cōtinuatur de obiecta falsa quātitate. sed ille qui cōtiteretur non conuinceretur. sed ipemet seipsum conuincit ergo r. C. Quero quid si reus absoluitur de quantitate falsa adiecta per actorem quā actor non probauit vtrumque sit titulus habeat locum. glo. que est hic dicit qd sic. miras bilis. glo. c. ista si verum diceret. vide gl. mag. circa si. d. oc. omnes tenent contrarium. nam ista loquitur quādo actor delinquit in duobus. r. exigendo cautionem pluris per dolum. tres plus petendo per dolum. scus si in vno rā

Andreas Pomar. C. Productio libelli. vide et pol. c. si. r. zard. c. x. col. i. h. r. seg. vol. j. c. v. col. i. h. r. col. i. r. d. v. b. loquitur etiam in causis summariis r. in quibus foret dicitur sola facti veritate in spectata r. qd possit pcedi i scriptis r. sine scriptis r. c. et ibi loquitur in libello qd i litis prestatioe. C. Partium r. vide Barba. in c. d. causis. in quinta c. p. r. de offic. dele.

missum: remissio non fit simpliciter: sed de cognoscit summari per iudice loca quo postulat remissio an iste re fuerit coartat in loco delicti: vt in d. s. si non quis coartatus. de hoc dicitur in l. de publica. r. l. cui. s. ff. de accusa. An aut in contractibus? 2. Nam remissio tangit gl. in l. heres absens. ff. de iudic. r. ibi dicitur. r. tene menti illa opi. q. possit cognoscere vnus de x. remittere ad iudice loci com missi criminis ad puniendum: vide gl. primam. C. ppo. scdo s. hic q. pot. eos gnoscit vbi inchoata est lis. contra. sin hoc procederet coram iudice in coartati contra l. i. s. r. ij. Sol. intelligit hanc l. q. fut. lis inchoata coram eo qui als cognitionem habebat simillium causarum criminalium. ideo eius iurisdictione potuit progredi. scdo ergo hoc intelligit q. scienter fuit lis inchoata coram iudice incompetenti. vt l. i. r. l. ij. ff. de iud. C. extra opp. q. cause criminales non possunt delegari. vt. l. ij. ff. de off. ei. cui mand. est iurisd. Solu. aliud est iudicare an causa possit delegari. alio est an possit iurisdictione prorogari. illa enim non est delegatio sed cognoscit ex vigore proprie iurisdictionis vt habuissis in l. episcopi copale. s. de epis. au. C. Quero quid sit ad initio ignorat res: credebatur iudice esse suam. postea sciuit r. spon. te litigauit: an valeat iudicium? glo. istud tangit hic melius quam alibi. Ideo 4. p. declaratione istius glo. dicitur tria verba sic. quandoq. in iudice non est defectus iurisdictionis sed est defectus voluntatis partium que non prorogant iurisdictionem ppter ignorantiam tunc lib. ab initio ignoratur si postea sciuit r. raturum habuit validatum iudicium quia erat defectus solum in voluntate. ar. q. licet. s. de pec. q. q. fuit defectus in iurisdictione iudicis tunc si postea ea pendente causa iudicij iurisdictione sua perueniat. dic aut superuenit ex causa facta de nouo emergente r. iudicij nullo modo pot. coartari. ita tenet hic gl. in secundo membro. ratio quia initium iudicij non fuit legitimum. vt. l. in omnia nec. s. qui legi. per so. Si vero superuenit iurisdictione ex causa de preterito tunc confirmatur iudicium vt r. r. n. non vt eptunc. vt. l. obleruare. s. ff. de off. procon. habuissis nec. in. l. i. s. qui pro sua iurisdictione dari non pot. r. vide glo. Quero dicit hic vel vbi reperitur. quid est hoc dicitur vbi reperitur. of. cit. quidam vbiq. ppter illud verbum dicit. vbi reperitur ibi re iudicabo. certe deus pot. bene dicere illud verbum q. habet iurisdictione super toto.

sed imperator et alius iudex non. vnde glo. bene dicit qd. debet intelligi vbi reperitur. sc. h. re domicilium. r. ista bona. Alij intelligunt hoc de vagabundo qui potest vbiq. conueniri. vide glo. istam quam no. Et sic not. q. vagabundus potest conueniri vbi libet. Item no. i. p. p. r. de iudi. l. heres absens. sed quis sit vagabundus? glo. tangit in l. eius qui. s. fina. ad muni. r. ibi per dy. melior est glo. in l. iij. s. p. r. de dam. infec. vbi vagabundus dicitur qui propriam habitationem non habet. Tenet ad. l. i. q. r. c.

Sciens. Dicitur hic vbi degit causam cognoscere qd. est hoc dicitur vbi degit. glo. dicit vbi h. re domicilium vel die de vagabundo. et r. scdm hoc nihil adderet ad legem prece. r. c. em. dic ergo vbi degit. id est conuertatur: vt scholaris in scholis qui non habet domicilium. fact. ij. vbi se. vel cla. l. ij. r. hoc tenet Jmo. r. dicit vbi ibi. C. Et hoc habes quod Florenti. r. alij qui stant in ciuitate ista. licet non habeant h. re domicilium: tamen ppter multam conseruationem quam habent possent h. re censeri: quod est valde notandum: r. idem de scholare. quod tene menti.

Que priuilegia tollantur ex dispositione huius legis.

Rescriptum non potest imperari extra prouinciam nisi data negligentia iudicis prouincie vel potentiaz aduersarij per hoc fecerit. in. 3.

Si conuenitur mandataris de delicto habet dilacionem ad denuntiandum domino et propter quid datur.

Procurator etiam in ciuilibus habet dilacionem ad denuntiandum domino vt possit instrui de suis defensionibus.

Quando quis conuenitur semper habet dilacionem ad denuntiandum ei ad quem negotium principaliter spectat vt possit vti eius defensionibus.

Fideiussori datur dilatio vt denunciet domino vt ab eo instruat.

Laboratores: conductores r. emptores r. similes habent dilacionem ad denuntiandum e omnino vt instruantur ad defensionem.

Casus in quo litis non contestata proceditur.

Sententia lata contra conductorem quando possit exequi contra dominum absentem.

Qua in prouincia. Primo dicitur vbi quis debet conueniri quod erat de iure antiquo. Secundo ponit quedam singularia que inducuntur per hanc autem. Tertio excipit a predictis. scdm ibi si ergo. tertia ibi excipitur. habet in hac l. quedam singularia. primo in ver. si ergo habes singulare illud quod dicitur omni priuilegio cessante. In ver. eo autem absente. habet tria singularia. Primo quod datur dilatio ad denuntiandum domino. Secundo quod dominus ipse absens condemnabitur lite non contestata. Tertio quod cor. denato procuratore fit satisfactio de rebus de mini si p. cur. ar. non est soluendo. in ver. sed nec ipse. habet aliud singulare q. quis condempnatus lite non contestata. C. pponi. q. ista. l. p. n. super fluum in scip. nam primo dicit delinquit postea dicit criminum.

Primum. glo. exponit q. primo intelligatur delictum: ita quod conueniatur criminaliter postea dum dicitur criminum intelligitur civiliter. Vel dic primo loquitur quando delinquit sine animo postea cum animo. ita dicit glo. vel dicas quod primo in eo qd. dicitur delictum loquitur quando quis conuenitur in loco delicti. Secundo cum dicitur criminum si reus. loquitur quando quis conuenitur in loco domicilij vel alio loco permissio. vt. l. i. r. ij. huius titu. C. pponi. scdo r. videtur quod hec l. fit superflua quoniam hoc erat de iure antiquo. Sol. dico q. non erat ita expresse dictum de iure antiquo. Preterea hic multo specialia additur specialiter illud quod dicitur omni priuilegio cessante. C. Sed contra hoc opponi. de l. i. s. r. i. s. de epi. r. de. autem. clericus. r. aur. causa. vbi quis habet priuilegia per que recusat iudicem. quidam t. dicit bene tollitur priuilegium fori sed non priuilegium sui iudicis. quasi dicitur fori ciuitatis. Perus. s. ij. vbi quis delinquit delinere non potest. Sed t. dicit bene conueniri coram suo iudice: hoc est clericus coram epi. scholaris coram suo iudice: hoc est familia. C. Vel dicit verius. quod ista verba omni priuilegio debet intelligi de priuilegio in corpore iuris non in cluso. priuilegia enim inclusa in corpore iuris non tollunt ex verbis istius aur. quod est notandum. simile no. in. l. ij. s. legatis. ff. de iudi. r. l. heres absens. in prin. ff. de iudi. quod tene menti. C. Item oppo. ad idem. r. videtur quod quis possit trahi extra prouinciam per rescriptum. vt. s. de dil. l. si quando. r. aur. quod fieri. So. hic tollit priuilegium reo si aliquid priuilegium allegaret propter q. non conueniat in sua prouincia. sed in l. contraria concedit actori impetrare rescriptum extra prouinciam. C. Contra hoc oppo. de. l. in criminali. s. r. ij. vbi inuit etiam reum ad iudicem impetrare rescriptum extra prouinciam. Solu. dicunt qui dam quod illa corrigitur per istam. Tu dic quod non corrigitur. fateor enim quod reus potest impetrare rescriptum ad iudicem extra prouinciam. tamen si p. ueniretur quia prius esset conuentus coram iudice sue prouincie non possit vti exceptione aliqua ex vigore illius rescripti ppter verba huius aur. Sed si prius traheretur actor ad iudicium coram iudice de legato procederet in iudicium: nec possit postea conueniri coram iudice prouincie obstante exceptione preuentiois que est inserta in corpore iuris. vt. l. vbi ac 7 ceptum. ff. de iudic. nec esset tunc proprie exceptio ex vigore imperati rescripti seu priuilegij. hodie tamen tenet hoc exceptio quod nec actor nec reus potest impetrare rescriptum extra prouinciam nisi propter negligentiam iudicis prouincie: vt in aur. vt dicitur fer. iudi. s. C. Item T. quando aduersarij potentia per hoc fecerit. vt. s. r. i. s. in fine. r. est hodie expressum. extra de rescript. c. statutus. lib. vj. vbi vtriusque se verbis. l. i. in si. procedentis ti. C. C. vbi aduersarij eo autem absente. C. Primo quero de intellectu huius versic. antiqui posuerunt casum: vt habebis in prin. glo. istam: casus positioem glo. reprehendit r. bene. C. Secunda casus positio est in eo qui aliquando dicitur de possessione aliquo mandante: vt si de hoc accusaretur r. conueniatur habet dilacionem ad denuntiandum domino. r. procedatur scdm formam huius aur. vide istam gl. r. no. l. cum dicit istam casus po

sitionem q. si uenit mandatum? de delicto habet dilacionem ad denuntiandum domino: ista dilatio non datur vt ex hoc liberetur conuentus sed datur vt conuentus a domino possit instrui de suis defensionibus. ar. extra de p. cura. c. constitutus. quod est notandum r. secundum hoc intelligit istam aur. quod conueniebatur de isto crimine ciuilitur r. illo casu quo vni? satisfactio liberat alium. alias pro delicto procuratoris non fieret executio in dominum: cum vnusquisq. propriam separatam obligationem teneatur. vt. i. dicitur. potest tamen esse casus in quo iste mandataris excusabitur propter mandatum scdm ea que no. in. l. liber homo. ff. ad laquil. r. dicit plenius in l. non solum. s. si mandato. ff. de in iur. C. Tertio modo ponitur casus in eo qui contraxit rem mandante. vt. in gl. r. secundum hac debet eponere ex casu domo inquam qd. parior. quia non obferuntur contra a in contractu. no. istam casus positioem quod testam in contractu sic parior: debet habere dilacionem ad denuntiandum domino vt possit de suis defensionibus instrui: vt dicit. c. constitutus. C. Quarto modo ponitur casus in eo cui data fuit pecunia contentione vt r. r. i. s. r. i. in. vt. cura. in r. ue. l. si creditor. r. l. si pupilli. s. ff. de neg. ge. C. Et quo no. quod quis debet habere dilacionem ad denuntiandum ei ad quem negotium principaliter spectat is non conueniatur vt procurator: nec vt fideiussor: vel dicitur dilacionem ad denuntiandum scdm suo cuius equaliter interest. r. semper iudic ligas q. illa dilatio fit vt se possint instruere defensionibus. vt infra dicam. C. Quinto modo ponit casum Joann. in fideiussore de iudicio filij qui debet habere dilacionem ad denuntiandum domino. Et quo testam no. quod fideiussori datur dilatio vt denunciet domino vt sic ab eo possit defensionibus instrui. facit ad hoc. l. idem. q. genera liter. ff. manda. aduertere omnes iste positiones possunt sustineri vt vidistis r. notabiles sunt tamen non congruunt litere que dicitur siue procurator: siue conductor: siue quisq. sit alius. Et ideo dominus erat absens r. dimisit procuratores curatores sine castalione sine laborantem vel conductorem in suo emptorem fructuum r. ille informatus a domino suo incidit arberem in possessione. quam alius dicebat suam esse certe si talis accusatur vel ciuilitur conuenitur debet habere dilatio-

Quarta ex casibus. vt de q. dicitur in l. de pupillo. s. ij. de oper. noni. non. ad iudic. lectu. s. r. i. gnum.

Similia autem causa. add. tu r. vbi. Ar. in. c. si dicitur genti. col. ij. de foro compe.

Proprie ignorata. r. qui error litigantium impedit prorogatione iurisdictionis. ad de r. vbi de plene p. do. Dant. for. in. c. si gnicalli. ar. vj. q. ij. de foro compe.

nam ad denuntiandum domino: vt sic ad eo finis defensionibus instrui possit...

Quem r. vid bal. in l. negan da. i. y. co. in d. forma qdms. f. q. accuf. non pos. adde nora. edp. c. postula. h. r. c. fin.

msnt: quia procurator: soluendo dominum non liberat. vt. l. si id quod. s. cum. l. seq. de iur. fid. om. iur. di. r. l. de condi. fur. sed si conuenitur...

Tibi de possessione agi oporteat. Rubrica.

Vbi autem est factus est possessio tibi potest agi de possessione...

Tibi de fideicomisso agi oporteat. Rub.

Fideicommissum de materia istius. l. dic plene vt no. in l. quod legatis. ff. de iudi. c. ultimo...

Tibi conueniat qui certo loco pmissit. Rub.

Actio arbitraria que dicitur. Utrum omnis actio stricti iuris dicatur arbitraria...

Quo certo loco. In actio arbitraria propter adiectionem loci habetur ratio interesse vtriusque partis...

locus iudex habeat ratione interesse vtriusque. Ideo propter hanc adiectionem hec actio dicitur etiam alijs modis arbitraria...

Tibi in rem actio exerceri potest. Rubrica.

- 1. Venditor: si vult emptorem defendere an possit iudicium suscipere inuito actore.
2. Venditor: potest suscipere iudicium vt simplex defensor non tamen animo nouandi.
3. Stante statuto qd inter consanguineos fiat commissum si vnus ex fratribus qui vendidit comparet pro defensione contra alium fratrem vendicantem...

Rem actio. Actio in rem datur contra possidentem et ex persona actiois non fit mutatio iudicis...

- 1. Quis si venditor vult defendere emptorem et pro eo suscipere iudicium inuito actore an potest. glo. d. eter minar bte quod sic. tamen in foro emptoris non pssit venditoris. vt. l. venditor. ff. de iudi. facit de peti. hez red. l. sed et si. item si rem. in fin. et verum dicit tamen in hoc est dubium si inuito actore potest suscipere iudicium animo nouandi vt sic emptor vtrius non teneatur gl. videtur tenere quod sic in l. liberto s. de nego. gest. et male dicit secundum Hodery nos hic per. l. si mandato. s. ff. manda. doct. tanquid hic ego plene dixi in l. solutionem. ff. de solu. tanq. ergo simplex defensor potest suscipere iudicium non tamen animo nouandi. c. ultimo hic videtur casus illius. q. quam disputant. dicit statutum t quod cautur in arbitratorez. contigit quod frater meus vendicauit ab eo cui vendidi possessionem. ego iudex de fendendum illum cui vendideram et defensor ne suscepra peti causam compromitti tanq. vtrius t eminter. consanguineos alias coniunctos. queritur an pessum: quod non debeat compromitti videtur...

casus hic. et in l. venditor. ff. de iudic. Contra detrimant p hanc ratio: nem quia t per compromissum quod fit in arbitratorem non fit mutatio iudicis vel iurisdi. imo prima causa dicitur coram iudice. Cum enim t arbitramentum fit quedam transactio: vt in aut. si vero contigerit. s. de iudic. et ibi dixi: in copore vt disse. iud. s. i. ibi glo. quando peto compromitti. l. dicitur quod loco anuo futuro. d. Querit gloss. Tego existens perusij promisi me daturum centum floren tie. non est dubium quod florentie possim conueniri vbi est solutio faciendi. vt. l. contraxit. ff. de actio. r. ob. Sed an possim conueniri hic vbi verba fuerunt celebrata. gl. tangit hic. r. l. iij. s. iulianus. ff. de consti. pecu. r. l. ij. de do. auro. in. pos. r. ibi dixi. ter. videtur in l. quero. ff. de sol. fin. Pet. r. ibi dixi.

Casus illius qd. vide qd vixi post bar to. i. l. facce re posse. ff. lo. ma.

- 1. Beneficium alieno nomine potest dominum in iudicio nominare. Reuersus quando agat de proprietate quando aliquis fuit in possessione suorum bonorum. Denuntiatio facta domino quando habeat vni quasi litis contestationis. Quasi quoddam prelium. quid sit. Ex dispositione huius. l. inducitur possidenti quedam exceptio declinatoria. Dispositio huius. l. in quo possessor habeat locum vt possit dominum in iudicio nominare. Possidens civiliter nominatus in dno in iudicio potest conueniri rei vendicatione. Nominare dominum in iudicio qd possit possidere rem inobilem. r. nume. ii. Nominatio an possit fieri in iuribus incorporalibus. Nominatio an habeat locum in iudicio possessio. Conuentus in actioe mixta vt puta in peritine hereditatis qn possit dnm in iudicio nominare. Conuentus actioe personalis an possit dnm in iudicio nominare. Nominatio qd debeat fieri ante litem contestatam. Nominans dominum in iudicio an debeat probare se possidere noie alieno. Si possidens nomine alieno conuenit si no nominet dominum in iudicio an teneat processus. Sententia lara centra pcedentem vel alium alieno nomine pcedentem an necceat domino. In iudicij denuntiandum est dno.

8 **N**ominare, quis reueatur dominum in iudicio nominare, vide late Specu. in ritu. de primo decreto, §. restar. vel hoc etiam no. et ibi etiam quid in emphyteota re dato ad administrandum et ibi de colono et de vi re circa bo na dotalia 19 **D**ominio comparere datur nouus lsi et alio si nullus, et 20 **N**ominas debere possessionem in neq. ibi etia qd si nominas nominato non coparere vult penitere, et pro cocov dia. Aduer. 1. re qd bene ficium missa siois in possessione datus per iudice contra aliqui 2 debitorum veru super aliqua re que non erat ipsius debitoris sed alteri? puidet em domini non ipsius relectu Bartoluzi 1. legat iuste possidet. ff. de acqui. possel. con rarium videtur velle in hac. l. i. ver. quero ytrum. in isto casu. tu dic bar. in. d. i. iuste loquit qd dicitur possidebat rez lam rez in qua fit missio in hac vero. l. i. lo quis quan do domi nus possidebat quo casu nullum fit puidium domi no prout apparer et verbis Bart. vbiq. Adde ad materiam. l. ob maritum. C. ne. vt. pro ma. et in. l. no ralius. ff. de nor. in. fi. C. de edic. vni adri. tol. et ibi Wol. in. iij. q.

dominum in iudicio: expectat ab eo subfidium: quod veniente litigatore non veniente cedit. Et sic t. ex hac. l. inducitur possidentis alieno nomine queda ex ceptio declinatoria: vt non cogatur subire iudicium si eius dominus veniat. nam ipse litigabit: et contra eum dabitur libellus: vt ibi actiois intentiones expriciant: vero non veniet ipse erit citandus: et constituendus in contumacia: vt ibi edictis legitimis citare curabitur: sic iste possidens non inquiratur ulterius: et in hoc differit ista denuntiatio que hic fit: ab ea que ponitur in autem. qua in provincia. na illa denuntiatio fit: vt con uentus possit instrui de defensionibus suis: vt non per hoc a iudicio liberetur: vt vidistis ibi. **Q**uero dicitur hic quod quis alieno nomine possidet de quo loquitur ista lex: dicitur quidam de eo qui non habet ius in re. vt commodatarius colonus vel inquilinus. Item in eo qui habet ius in re vt feudatarius? emphyteota et similia. et hoc proprie generalitatem huius. l. Alii dicunt contra. nam illi qui non habent ius in re possident nomine suo non nomine alieno. ideo dominum non nominat in iudicio. et ista opinio communiter tenetur. et mihi videtur quod debent? sic dicere: aut iste qui habet ius in re conuenitur solum respectu possessionis. vt quia emphyteota conuenitur ab alio dicente se potius emphyteota esse: tunc vera fit ista opi. quod non possit dominum in iudicio nominare: quia ei non preiudicatur. Si vero conuenitur respectu domini directi. et sic respectu iuris quod est apud alium et debet nominare dominum in iudicio et liberabitur a iudicio respectu illius domini: quatenus illud iudicium non repugnat iuri ipsius emphyteote. potest enim dicere emphyteota non curo quis sit dominus directo nec hoc volo defendere. sed dico me esse emphyteotam. sed quatenus ius vel petitio actiois repugnat iuri ipsius emphyteote habet emphyteota necesse se defendere nec possit dominum nominare quantum ad declinandum iudicium: sed bene possit eum nominare vt possit ab eo de suis defensionibus informari vt vidistis in autem. qua in provincia. **C**irca hoc quero. pone t. qd nominaret in iudicio dominum qui possidet ciuili ter tantum an iste tantum ciuili ter possidet possit conueniri rei vindicatione. **P**roponitur hic in gloss. finaliter gl. tenet quod sic. ff. de rei vendi. super rubica in. l. p. po. §. si is qui precario. ff. de acquir. possel. et ibi ple ne dicit. Et est text. in. l. cuiuscumq. §. j. ff. de usufructu. **P**rocedo ulterius dicitur hic alieno nomine possidens rem immobilem. **Q**uero t. quid si possidet rem mobilem. gloss. dicit quod non potest dominum nominare in iudicio vigore huius. l. sed res debet dependere est persona suspecta. vt. l. si fideiusor. §. fina. qui sita. cog. Sed hodie possit dominus nominare per aut. qua in provincia. ita dicit gloss. certe aut. illa nihil facit: quia ibi loquitur de nominatione que fit vt possit instrui de defensione cause non autem ad declinandum iudicium. **I**nnocent. extra vt lite non conuenerata. c. quoniam frequenter. circa. finem. tener idem indistincte quod possessor rei mobilis possit dominum nominare in iudicio. et pro certo nos de hoc non habemus. l. expressum. tamen ex identitate rationis rei sumus beneficium huius legis ad possessores rei mobilis extendere cum eadem sit ratio: nec per hoc in

Quis alterius. Ista est singularis lex et non est alibi in corpore iuris ciuilibus. b. c. uiter dicit. Alieno nomine possidens conuenitur potest dominum in iudicio nominare? et est funde inducie ad denuntiandum domino et habet vim quasi contestationis quo ad interrumpendum preiudicaciones et vt reuerfus dominus de possessione non audiat. hoc dicit. dicitur hic quod t. reuerfus iudicis de proprietate tantum. **C**ontra: imo de possessione. vt. l. si quis emptionis. §. penulti. j. de prescrip. r. r. anno. Sol. qua? doq. missio in possessionem fit an re lit. contesta. et tunc audiat de possessione et proprietate. vt. l. contraria. quadoq. missio in possessionem fit post lit. contra. vel quasi: tunc non audiat de possessione sed de proprietate: hinc est casus hic. quadoq. missio in possessionem fit post diffinitam sententiam et tunc non audiat nec de proprietate nec de possessione. vt. l. prophanum. §. sin aut rez reus. §. de iudi. j. quomodo et quando in. l. constantia. et ibi vidistis. **Q**uero vt de inducatur ista quasi contestatio de qua fit hic mentio repr. dicit qd hec denuntiatio facta domino habet vim quasi contestationis ad quod inrelligendum aduerte vt dixi tibi in. l. de lit. contesta. istud quod dicitur de ista lit. contesta. ciuili procedit quasi ad exemplum puelij coporalis: vt vidistis quandoq. in prolo t coporalis illi qui tenent vnam artem vel vnum fortalicium dicunt volo denuntiare domino pro quo hic ius nisi mihi succurret in intra tantum tempus ego cedo tibi qui facis exercitum contra me: istud est quasi quoddam preiudicium hic iste tenens rem alieno nomine nominans

9 **I**nducatur alicuius legis correctio. **Q**uero? extra gl. vtrum in iuribus in coporalibus liceat dominum in iudicio nominare? **I**nnocent. tenet quod sic. per. c. inter. de ma. et obe. et no. ipse in. d. capitu. quoniam frequenter alia enim iura in coporalia habentur pro rebus immobilibus: et maxime quando sint mobilibus adherent. vt. l. si alienam. §. ff. de vlti. **10** **T**erminus. **Q**uero extra gloss. **Q**uero quid in possel. possit quis dominum nominare in iudicio. videtur quod non: quia tex. loquitur de conueto act. in rem. **S**uul. de cu. tenet hoc idem in conueto possessore per aut. qua in provincia. sed illa nihil facit vt dixi gloss. de re. tenet contra. r. q. j. c. quicquid. §. h. l. nostra videtur velle quod in possessione habeat locum beneficium huius. l. in. locum. §. ff. de tabu. epib. que gloss. etiam finit quod in re mobilis habeat locum hoc. l. quod satis placet propter identitatem rationis si ex hoc vt dixi non inducitur. l. correctio. non ob. c. quicquid? vbi dicitur quod ille qui possidet nomine alieno? conuenitur possessore vt resistere: per aut. et intelligi cum determinatione huius. l. vel dominum in iudicio nominare? et sic declinat iudicium. **Q**uero vtrum conuenitur actio nisi pra vt petitione hereditatis possit dominum in iudicio nominare? **S**uul. quod sic per rex. ff. de peti. here. l. nec vllam. §. si quis absente. als. est. sub. l. etiam. que l. bene facit. dices tu secundum hoc appareat qd iste modus nominandi dominum in iudicio erat de iure antiquo: et s. dixi quod hoc non reperitur alibi. **S**o. dico quod alio respectu loquitur §. ille. nam vt scitis petito hereditatis non datur nisi contra eum qui possidet pro herede vel pro possessore: sed ille qui possidet alieno nomine non possidet pro herede vel pro possessore: pro tanto ibi nominabat dominum in iudicio: non autem nominabat vt ei domino absentiter denuntiaret? procederet secundum formam huius. l. hoc enim non reperiebatur caurum. tamen per rationem illius. §. et per idem rationis illius l. reo hoc esse verum. quod in act. mixta conuenitur possit nominare dominum in iudicio. arg. j. ff. l. l. et hoc puto verum pcut ita actio mixta habet naturam actionis realis quia datur contra possidentem: pro: vero habet naturam personalis: vbi in ea. vt dicitur in l. p. p. prima. q. **Q**uero? vtrum conuenitur actio personalis possit dominum nominare in iudicio? **C**u. tenet non loquitur nisi de conuentis act. in rem. **U**ter quedam est actio personalis in rem scripta. vt sunt fere omnia interdicta. vt. l. §. penul. ff. de interdi. et in istis potest quis dominum nominare in iudicio quia est eadem ratio que in reali. hoc tenet gl. in predicta. l. locum. §. primo. de tabu. epib. quedam est actio mere personalis? in ista non licet dominum nominare in iudicio ad declinandum iudicium sed vt possit se de defensionibus informare. hic est casus in autem. qua in provincia. **P**rocedo ulterius dicitur in tex. debet statim in iudicio nominare dominum. **14** **Q**uero? quando debet fieri ista denuntiatio. resp. en. ista exceptio est declinatoria? exceptio declinatoria debent opponi ante litem contesta. vt. j. de excep. l. fina. j. de proba. l. in except. **Q**uero? t. secundo an iste qui nominat dominum in iudicio debet probare se alieno nomine possidere. **D**ecto. quod sic quia in

exceptionibus reus est actor quantum ad probandum. vt dicta. l. in exceptionibus. ff. de probat. c. l. j. ff. de excep. **T**u dic quod sufficit solum quod nominet dominum in iudicio vt per hoc absoluat ab instantia iudicij nisi actor in se velit onus probandi assumere? et probare eum suo nomine possidere? fit in eum transferatur possessio autoritate. l. vltim. ff. de rei vendica. Et illud videtur **I**nnocent. velle. in. c. quoniam frequenter. vt lite non contesta. **Q**uero? quid si talis possidens nomine alieno non nominat dominum in iudicio an valet processus certe sic. vt. l. officium. de rei vendica. Et istud est quod gloss. hic dicit dum exponit debet. id est potest. quasi dicat ne cogitur dominum nominare in iudicio si non vult. **Q**uero? vtrum isto casu sententia lata contra colonum vel alium alio nomine possidentem preiudicabit domino. videtur quod non. vt. l. fin. j. si per vim vel alio modo. et j. quibus res iudicata non nocet. per totum. et res inter alios acta. per totum. plus dico qd etiam facta executione? et ad actorem translata? non preiudicabit dominus absens possessione sua si quam habet. arg. d. l. si per vim vel alio modo. non obstat hoc. l. per eum. §. quibus. ff. de acqui. possel. c. l. iij. §. quod si hic seruus. eo. t. quia ibi loquitur in desiciente qui descedendo colonum habet causam piumandi quemlibet sua possessione acti iudicij non habet animum piumandi absentem possessione sua. vt dicta. l. si per vim vel alio modo. Et hoc videtur tenere **I**nnocent. in. d. c. quoniam frequenter. **P**rocedo ulterius dicitur hic qd statuitur tempus certum colono ad denuntiandum domino. **Q**uero? t. ubi debet denuntiari per iudicem vel sufficienti sola dote villa? no. non: sed per iudicem etiam debet denuntiari dominus nisi per colonum fraud committi non denuntiando domino. et hoc videtur velle rex. ibi certo ofertur spatia a iudice? ceo quod nectionem eius procedendo intelligi per iudicem. et hoc videtur expressius dicere rex. in dicto. c. quoniam frequenter. circa finem. ista ibi exprit **I**nnocent. **P**rocedo ulterius dicitur hic quod dominus veniens vel iudens procuratorem contra actiois interuenit? capier. **Q**uero? qualiter istud fiat procedatur ne sit per primo libello dato contra colonum. an vero dabitur nouus libellus contra superuenientem dominum? puto? quod colonus absoluat ab instantia iudicij propter dictam nominationem? libellus de hinc non fit dandus contra superuenientem dominum? qd reus inuit quod contra ipsum de cetero faciend? est processus. **S**ed tunc quero si dominus nulla modo possidebat fidei iure cum in iudicio nomen bar possidebat ciuili ter vel desinebat in rem? non forte precario quomodo contra dominum dabitur libellus. videtur quod non potest. vt dicta. l. p. po. §. si is qui precario. de acquir. possel. c. l. iij. **T**uico quod iste qui nominat dominum in iudicio debet etiam possessionem ipsam in dominum transferre vt sic possit rei vindicatione denuntiari? si hoc non faceret non absolueretur ab instantia iudicij? qd per illa denominationem non esset actori consultum vt vult hoc lex. c.

Et cognitio summaria qualis esse debeat ad coll. iij

A C hoc occur ad dimidiam. adde Bart. idem tenentem in l. pater filium. in. xij. colum. et que ibi dixi. ff. eo dem titulo.

B D d e in quantum Bar. concludit quod posthumus qui presumitur institutus auctoritate huius. agit actione ex testamento ex illa lege colligitur ratio quare filius suus debeat exheredari. et c. Proce tenet contra videtur quod iste filius vocatur ad dimidiam hereditatis si per patrem vocetur ut ille qui instituitur esse completo. vide an huic competat beneficium. l. edicto. an autem si filius sit institutus et ex certa et instituti sunt extranei habentur pro preteritis fil. q. lxxv. vt refert Joa. and. in 5 addi. ad spec. de test. s. i. vt. coram. tenuit q. sic p. hac l. scus. si sint fratres instituti.

C Si pater. ibi hodie secus fecit ista solu. non videtur vera in casu. l. nostre. Nam ibi loquitur in querela que competit contra testamentum ascendenti hanc contra querelam que datur contra testamentum fratris. mei cum in hoc non reperitur mutatio ius antiquum. ergo. et c. l. precipimus. f. de appel. no. rami gloss. quia forte seruatur in practica secundum Fr. a. sic. de ramp. r. idem sequitur Bald. in l. cumus. s. si na. i. eodem.

D Andreas Pomate.

E Nouissima. ad hanc auto. Et de Alex. conf. lxxv. ycl. iij. vbi ponit quanta sit legitima nepotum faciendo in hoc pulchram distinctionem. vide etiam Alex. vi. lxxv. col. l. iij. vbi ponit qn testamentum sit inter liberos an debeant habere iure institutionis et vide D. notabili. c. iij. col. xvij.

F Andreas Pomate.

G Corrigitur. vide p. anoz. ff. y. ad f. volu. ij. Felij. b. in capitulo cum super. columna fi. de offic. delegat. et Alex. and. consilio. lxxv. volumine. v. columna secunda vide etiam Angel. in lege institutes. infra de testament. militum. et Baldum consilio secundo. in fi. in prima parte vbi ponit an hoc procedat etiam in linea materna.

H Nouissima. iure institutionis. hanc regula q. filius debeat habere iure institutionis. limita non procedere in parte restante inter liberos: quia sufficit quodlibet relicti titulo dummodo aliquid relinquatur. glo. est hic singu. q. quia defectus alicuius solentis ius in 2 ris postini illud non vitiat. vt. d. s. ex imperfecto. et 3 ageret ad supplementum. scus si preteriti fuerunt aliquid ex ipsius filijs: q. testamentum esset nullum. l. filio preterito. de iniurio. sup. testa. p. hoc bene facit. s. Ray 5 nutius. de testa. in p. i. et not. in. c. si pater. de testa. in. vj. et vers. instituit. et secus est Mar. h. in suo no. c. tabili. licet non alleget glo. hic. et istam glo. secus est Jac. bur. ar. d. s. ex imperfecto. tamen Jac. de arc. p. e. et s. y. videntur hic istam glo. reprehendere tenentes q. ista omnino corrigatur per. s. aliud quocq. capitulum. quod etiam reputatur ius. in. d. c. si pater. et Item fallit hoc regula in institutione in legitima per Bar. in l. i. circa fi. s. de sancto. lect. non in repe. in. ij. q. quinque partis p. inc. palis. et ibi. Bald. in. lxxvi. col. et de. de arch. ar. d. p. inc. i. c. cu. es. de test. et sufficit q. sit institutus et non nuno: q. habeat ius accreteddi secun-

vt in illi. de here. instit. s. si vero totus. Solu. hic habetur pro instituto a. l. in certa et limitata portione. ibi vero fuit institutus a. l. in certa et limitata portione. l. i. qd si filij sint instituti ex disparib. parib. ff. sem. per iste preteritis habebit ius in l. equi cum pluria. ff. de vulg. et pup. nec obstat. l. nummis. de leg. iij. per quam videbatur q. deberet habere minimum: quia hic est certa dispositio legis. ibi vero erat dubia dispositio testatoris. C. Quero quid si in eodem testamento erant instituti filij et extranei. dicunt quidam quo ad extraneos erit locus querelle quo ad filios non. glo. determinat contrarium: quia in nullo sit locus querelle. cum enim iste filius presumatur institutus in aliquo non potest dici quod sit locus querelle. C. Quero et extra. glo. vt. non reperitur ista diuersitas: ergo. et c. p. i. et extra. quod non mutatur expresse remaneat in correctum. vt. l. precipimus. in fi. de appella. 5 C. Quero et vt. filij quibus possunt succedere connumerentur in numero aliorum quantum ad computationem legitime. ista est difficillima questio qua examinaui plene in l. prima. ff. de conium. cum enaci. libe. et c.

1 et falcidia que dicitur proprie.

2 Testamentum in quo filio sunt relicta cetum pro sua a falcidia an valeat.

3 Donatio an valeat inter patrem et filium.

4 Donatio immensa facta filio quo iure reuocatur: res inoffiue.

Quere causa. Rescissio testamenti non perque querelam non rescinduntur libertates consensu.

Pater. Querela preparata transmittitur.

Quoniam queritur. Filia cui res legitima non habet querelam. h. d. Istud quod erat olim in quarta hodie corrigitur et inducitur legitima ad aliam portionem. l. tricen. et semissem per aut. de tricen. et semis. s. i. ad aut. nouissima. que sequitur.

Silij hodie debent habere legitimam iure institutionis. Legitima ascendenti est aucta. Parentes an hodie habeant legitimam iure institutionis. Filij qui non possunt succedere an computentur in numero filiorum ad computationem legitime.

Nouissima. habere iure institutionis: vt in aut. vt cum de app. cog. s. alio quoq. capitulum. de. f. at. et q. ista autentica p. istam corrigat: q. hodie os habere iure institutionis: ratio q. est titulus magis honorabilis. C. Item quia habet ius accreteddi in hereditate: vt dixi vobis in lege quoties infra de heredi. instituti. C. Item opponitur de lege vt. inc. ff. de vlt. vultu. lega. S. l. n. f. at. et q. lex illa corrigatur in hoc: quia in vlt. vultu non potest filius fraudare

2 si in legitima. C. Quero vtum in t. ascendenti bus sit aucta portio legitima. glo. et docto. intelligunt qd sic vt in aut. eadem. s. C. Item queritur vtum trebellianica et falcidia sit aucta. Respon. non: quia hoc non reperitur. et quod non mutatur quare stare 4 prohibetur. C. Quero vtum parentes debeant habere hodie legitimam iure institutionis. gloss. tangit istam questionem in patrono. in. l. i. s. f. si a pa. quis sue. ma. et ibi dixit quod patronus potest habere quoquo relicti titulo. vt instit. de successio. liber. s. sed nostra. sed patris et patronus equiparatur quo ad omnia: exceptis quibusdam que nor. in dicta. l. i. si a par. quis sue. ma. quia non reperitur ista diuersitas: ergo. et c. p. i. et extra. quod non mutatur expresse remaneat in correctum. vt. l. precipimus. in fi. de appella. 5 C. Quero et vt. filij quibus possunt succedere connumerentur in numero aliorum quantum ad computationem legitime. ista est difficillima questio qua examinaui plene in l. prima. ff. de conium. cum enaci. libe. et c.

- 1 et falcidia que dicitur proprie.
- 2 Testamentum in quo filio sunt relicta cetum pro sua a falcidia an valeat.
- 3 Donatio an valeat inter patrem et filium.
- 4 Donatio immensa facta filio quo iure reuocatur: res inoffiue.

Que si patens. Istud quod dicitur quod inspicitur illud quod habet repositio mortis: limitatur per hanc aut. C. P. p. dicitur hic nomine falcidia. falcidia dicitur que debetur iure institutionis. vt ff. ad l. fall. in prin. Sol. dicit glo. t. hoc nomen falcidia proprie ponit pro falcidia debita iure institutionis: in hoc proprie pro trebellianica. in hoc proprie pro legitima. No. ista verba faciunt ad. q. quam vidi de facto: dixit testator: relinquo filie centum pro sua falcidia nec adiecit et in his eam hereditate instituo. 2 puto quod testamentum t. valeat: et iure institutionis vis deatur relinquitur. na. cu. istud nomen falcidia accipiat pro legitima intelligere videtur iure institutionis. ar. l. sciendum. de verb. obli. in. ff. de fidelit. s. fi. de inuti. slip. s. item si scriptum. dixi vobis in l. filium. s. sed si portio de leg. p. est. C. l. p. p. inter patre et filium non valeret donatio: vt. f. de do. inter virum et vxor. l. donationes. possimus dicere hic erat filius emancipatus. vel dic verius quod etiam in filio in potestate pot habere locum in quo valer donatio hodie et etiam quibus obligatio erit aduentitia ita tenet glo. hic. et l. fra. tra. et fra. re. in prima magna glo. de codi. in deb. et i. l. pactum. f. de pac. conuen. et ibi dixi t. Et habuistis casum in l. i. in dem. ad treb. dices tu quomodo possimus dicere quod donatio sit ex ca. aduentitia cu. ea q. a patre p. f. i. ut dicant p. f. et c. et sic est p. f. et c. et c. R. d. d. dicit glo. hic loquitur qn pater donat filio vt extraneo. quid hoc est dicitur dico intellige qn peccerunt opera filij talia qd p. p. r. illa opera pater sustinet extraneo tantum donasset. unde illud quod filius acquirat ex operis suis sit aduentitium. vt. l. cum oportet. in prin. f. de bo. que libe. ista donatio videtur aduentitia. C. uis si ista merita non peccassent dixi vobis plene in l. si donatione. f. de col. vbi dicit glo.

dum Bald. in l. si quis prior. ad trebel. et ff. de minor. l. deniq. in fine. no. Bald. hic. scus si esset simplex: lo gararius: quia etiam decedente fiduciario commissario vniuersali non haberet ius accreteddi. eam quam. f. de fideicommiss. et Bald. hic. Item limita quod debeat habere ius in institui et rationis nisi institutio

4 C. Quero quo iure ista immensa donatio filijs irriteretur. dicit gloss. per omittitur fauore filij: vt in casu. l. unum. de liber. et posthumis. ita no. videtur concludere Bar. et Imo. in l. cum filio. de vulg. et pupilla. Item fallit si statum hoc non sic diceret fin Bald. in l. fina. in. vj. col. C. de bo. que libe. no. Zud. in l. si q. prior. ad trebel. refert se contrarium consuluisse. h. neminem reperit tenere contra Bald. de quo vide Alexan. in l. inter cetera. ff. de libe. et posthum. An autem iure canonico requiratur quod filius habeat iure institutionis de testa. per glo. in d. c. si pater. lib. vj. et Salice. et Bald. in l. i. C. fa. mil. et c. per Imo. in reperi. l. s. f. de fundo. et in l. his verbis. in prin. de here. insti.

Legitima iure institutionis. et istud idem tenet Barro. in l. siue libertus. s. excluditur. de iure patro. contrarium tenet Bald. in l. iij. de bo. pos. liberi. et Bald. in auten. ex causa. in prin. vij. col. f. de lib. p. ete. et Bald. in l. omnimodo. f. eo. et est casus in aut. vt cu. de appel. cog. s. eo. et s. hoc quidem. et vide plene per Bald. in l. i. f. de bo. pos. contra. liberi. Sed quod pater debeat habere iure institutionis hic contra Barro. tenet Bald. in d. o. s. contra. b. glo. dicit se pluries consuluisse contra Bar. et q. contra eum tenet Jaco. de bel. in d. s. aliud quoq. capitulum. Ad d. e. quod Bald. consilio. lxxv. et ceteris. libro. s. et consilio. c. p. iij. libro quarto. tenet patres esse institutos et videtur Salice. quod stante statuto quod mater non succedat vlt. ad quartum gradum quod poterit perire legitimam autem stare statuto quod mater transiens ad secundam vota non succedat filijs p. iij. matrimonij ab intestato. Si fuerit instituta in decem cum hoc quod plus perere non possit: possit agere ad supplementum. Bald. tenet quod non consilio. c. ceteris. libro quarto. et dicit Paulus de castro notandum esse pro statuto Truissano quod qui auget legitimam filiorum quod sufficit quod tunc relinquitur quoquo relicti tituli. quia sicut statum deo rogauit in quantitate ita presumendum est deo rogat se in solemnitate secundum Baldum in l. maximum vltimum. Et an cum statum auget legitimam filius possit grauari in illa. vide in consilio. l. alde. xxxij. de testam. In fine. l. vide eandem Barro. in l. i. p. ne. s. duobus. de legat. p. iij. et per Doder. in l. i. f. quando non peren. partes. Ad d. e. Ange. consilio. c. ceteris. et Paulus de castro consilio. c. l. ij.

Et hodie si patens. Testamentum valeat. idem tenet Bald. per illum textum in l. humanitatis. in quarta columna infra de impu. licet Barro. reliquit sub d. bio in l. filium. s. sed etiam si portio de leg. p. est. et vide Bar. in l. i. s. f. ad legem fal. Idem videtur tenere Bald. hic. sed quid si pater dixit institui filium in parte ad qua de iure debet: an intelligat de iure municipal vel communi. vide Bald. l. i. quicq. de scr.

Bar. in Bal. 7. In mol. in. l. l. in iustitio. in fi. p. in ci. de heredi. Er quid si dicit r. lino quo filio iure instituit...

querela inoffici. dona. dicam vobis. j. 4 titu. in. l. i. c. c. Neptis exheredata habet querelam. h. d.

Parentibus. Pater potest hereditatem dividere inter filios suos...

Inofficioso. Testamentum militis non subiacet querela. hoc dicit.

Exheredum. Contra si noster sit heredi scripto potest intentari querela. h. d.

In iuducis iudeo r. nihil castilina cerbege. Infamis testem non possit opponere...

Maritum. Quis successit heredi scripto potest intentari querela. h. d.

Maritum. Quis successit heredi scripto potest intentari querela. h. d.

Maritum. Quis successit heredi scripto potest intentari querela. h. d.

Maritum. Quis successit heredi scripto potest intentari querela. h. d.

Maritum. Quis successit heredi scripto potest intentari querela. h. d.

Maritum. Quis successit heredi scripto potest intentari querela. h. d.

Maritum. Quis successit heredi scripto potest intentari querela. h. d.

in qua ipse occurrit obsequens. C. No. ex isto tex. in fi. Nulli iuducis iudeo r. nil castilina cerbege...

Pater. Propter fidem commissam ius in iuducis iure filios relictu non est locus querela. h. d.

In duobus. Testamento relicto pro parte legata dividua pro parte pfectantur...

In qui. Qui succubuit in vna actione q. ex vna causa...

In qui. Qui succubuit in vna actione q. ex vna causa...

In qui. Qui succubuit in vna actione q. ex vna causa...

In qui. Qui succubuit in vna actione q. ex vna causa...

In qui. Qui succubuit in vna actione q. ex vna causa...

In qui. Qui succubuit in vna actione q. ex vna causa...

In qui. Qui succubuit in vna actione q. ex vna causa...

In qui. Qui succubuit in vna actione q. ex vna causa...

In qui. Qui succubuit in vna actione q. ex vna causa...

no propter electione. Dices tu quare etiam in hac. l. l. le qui succubuit in falso non puiatur hereditate...

Aliam. Proposita vna actione quando currat tempus ad aliam.

Contra maiores. Pendente non poterat inchoari. h. d.

Aliam. Proposita vna actione quando currat tempus ad aliam.

Contra maiores. Pendente non poterat inchoari. h. d.

Aliam. Proposita vna actione quando currat tempus ad aliam.

Contra maiores. Pendente non poterat inchoari. h. d.

Aliam. Proposita vna actione quando currat tempus ad aliam.

Contra maiores. Pendente non poterat inchoari. h. d.

Aliam. Proposita vna actione quando currat tempus ad aliam.

Contra maiores. Pendente non poterat inchoari. h. d.

Aliam. Proposita vna actione quando currat tempus ad aliam.

Contra maiores. Pendente non poterat inchoari. h. d.

Aliam. Proposita vna actione quando currat tempus ad aliam.

Contra maiores. Pendente non poterat inchoari. h. d.

exheredatione r. est locus querela. sed hoc preteritione maris passiva cum ipsa preteritio habes modicas leges...

Offensa dicitur quicquid alterius animam ad iracundiam prouocet. car. r. nume. 3.

Offensa dicitur quicquid alterius animam ad iracundiam prouocet. car. r. nume. 3.

Offensa dicitur quicquid alterius animam ad iracundiam prouocet. car. r. nume. 3.

Offensa dicitur quicquid alterius animam ad iracundiam prouocet. car. r. nume. 3.

Offensa dicitur quicquid alterius animam ad iracundiam prouocet. car. r. nume. 3.

Offensa dicitur quicquid alterius animam ad iracundiam prouocet. car. r. nume. 3.

Offensa dicitur quicquid alterius animam ad iracundiam prouocet. car. r. nume. 3.

Offensa dicitur quicquid alterius animam ad iracundiam prouocet. car. r. nume. 3.

Offensa dicitur quicquid alterius animam ad iracundiam prouocet. car. r. nume. 3.

Offensa dicitur quicquid alterius animam ad iracundiam prouocet. car. r. nume. 3.

Offensa dicitur quicquid alterius animam ad iracundiam prouocet. car. r. nume. 3.

Offensa dicitur quicquid alterius animam ad iracundiam prouocet. car. r. nume. 3.

Offensa dicitur quicquid alterius animam ad iracundiam prouocet. car. r. nume. 3.

Offensa dicitur quicquid alterius animam ad iracundiam prouocet. car. r. nume. 3.

a Andreas Poma. C. Parentibus. vide aliter per 3 Alex. co. si. r. xi. volu. v. r. p. ad fi. vol. iij. vbi dicit q. peritum r. q. cu legitima sit portio eius qd debetur...

b In arca. in prin. l. i. in i. Bald. in. l. filii. j. co. c. Carbege. contrarii tenuit Bar. r. melius in. l. cum mulieris. fo. mari. vbi vide per Alex. co. co. d. r. i. a. s.

Exhere dato. quid econtra vi de. j. co. l. cu filium.

Pro ex heredatione. dicit Bald. hic quod con rigitur.

Frater. in fi. colum. vide circa hoc gl. de insti. co. r. s. felius.

Ultra. Nolle diuere a marito non est iusta causa exheredandi vel exheredationis. hoc dicit.

Matris. Ultra nulli competit querela accusatio aut falsi omnibus permittitur. h. d. de huius. l. marcia vide bitis. j. co. l. fratres.

Maritus. Teste per querela actioes competes here di que erat confusio restitutum. h. d.

Testamenti. Qui ipse stari iusta cam exheredationis committit. hoc dicit. hoc est hodie correctum r.

Testamentu. Testis non subiacet querela inofficio se. hoc dicit.

C Basil. de cu. vide Barto. in l. si totas. j. eod. r. que dixi in d. l. si ynquam. et vide omnino sing. Bal. in l. si cum in vtero. j. de testa. in l. in aut. ex causa. in v. colum. de libe. r. posthu. r. vide nor. per glo. r. docto. in l. si de dona. r. vtrum illa. si ynquam habeat locum quando fit donatio ad pias causas quas quod non reuocetur in totum. Bal. hic tenet qd non reuocatur nisi i legitima. r. ides tenet Abb. sic. in d. c. in. quia non debet esse minus chara anima quas fili. aut. si qua mulier. de fa. sanc. eccle. canonizata. xvij. q. vlti. si q. mulier. pro hoc glo. xvij. q. vlt. c. in. sentit glo. in d. c. si de dona. a dñi dicit q. si. tibi reuocata in re polli. hoc est ex quadam natura li edicare. Idem tenet Barto. i. l. titia. §. Imperator. ff. de leg. i. qd dñe refact qd ipse no. i. l. c. de fac. sanc. ecc. ita refert Abb. in d. ca. fi. r. ibi videlg.

Redde an donatio reuocet in totum vel vsq. ad legitimum Bal. consil. ccccij. q. lib. r. lxxvij. §. l. Ro. consil. xv. r. cccij. q. in quatuor d. q. donatio facta ad pias causas non reuocatur nisi vsq. ad legitimam. dic vtrum esse si dictum fuit pro aliqua alias sec. vt voluit Bal. consil. ccccij. q. lib.

ius tuncote l. iug. recessit hic ab opinio. Ho. r. vlti. q. iug. sic. aut donatio est inofficiosa re r. consilio: aut re tantu. vt primo casu fiat reuocatio in totum. ar. d. l. si liberus. in fi. r. ita intelligat. d. l. titia. §. Imperator. Sedo casu reuocet quatenus immoderate est gestu. r. ita intelligant quasi oēs leges istius titu. ista opi. videt contra casum. l. si liqueat. j. e. vbi fuit inofficiosa re r. consilio r. no reuocet nisi vsq. ad legitimam. Itē ista distinctio videtur contra. l. si ynqua. j. de reuo. do. vbi non fuit inofficiosa co. filio: tamen reuocet in totu ideo do. dñm. distinguit in hac materia sic. aut quis donat ante natiuitatem filiorum reuocare volentiu: aut post. si ante aut extraneis aut liberis: si extraneis: totu reuocatur. d. l. si ynq. j. de reuoc. do. si liberis. tunc reuocatur vsq. ad legitimam: vt. j. eod. l. si totas. ¶ Si autem donat post natiuitatem tunc tene distinctioe l. iug. aliquo addito aut donatio fuit inofficiosa re et consilio: r. reuocatur in totum arg. d. l. si liberus. in fi. de iure par. et intellige q. fuit facta extraneis. secus si liberis: vt. l. si liqueat. j. eod. Si vero fuit inofficiosa re tñ reuocatur vsq. ad legitimam vt hac. l. r. quasi p omnes leges huius titi. Basil. de iug. videtur dicere q. l. si ynqua. de reuo. do. no habet locum nisi quando donatio est facta libero. secus si est facta alij extraneis: tñ nunq. reuocatur nisi quatenus immoderate est gestu. pro hoc facti hec l. q. equiparat siue donatum sit extraneis siue filijs. Ita opi. Basil. est contra casus vni. de re. xvij. q. iij. c. si. qua alleg. a. de epis. r. cler. l. si quisq. ad declinandam. circa pñcia. tamen vt ego re. r. spondeam hui. l. r. vt sustineam dictu l. iug. debent aduertere q. qñq. donatio reuocatur ex presumpca volūtate donantis: vt puta. donauit aliquis non habens liberos nec se habere putabat. certe si postea nascatur liberi donatio reuocatur inest enim tacta co. dñtio si liberos no habuero. de ista loquitur. l. si ynqua. r. dicit capitulu vltimu. de hac

essā pōt loqui. l. si totas. j. eod. ¶ Quedā est reuocatio q. fit cōtra volūtate donantis per istum tit. vt quando sciens se habere filios donat et quando sciens se non habere cogitauit quod etiam si filios suscipere volebat istam donationē valere. et sic non fuit illa tacta conditio si liberos no habuero tunc fit reuocatio per istum titu. Ressume ergo sic. aut quis de reuocacione que fit ex presumpca volūtate donantis propter superuenientia liberos: aut de ea que fit contra volūtatem donantis. ¶ Primo casu aut donatio fuit facta liberis et reuocatur quatenus immoderate est donatum: vt. j. eod. l. si totas. ¶ Aut fuit facta extraneis et reuocatur in totum ipso iure: vt. l. si ynq. de reuo. dona. r. xvij. q. iij. c. in. ¶ Si quis de reuocacione que fit per istum titu. distingue. aut fuit inofficiosa re et consilio: aut extraneum. Primo casu aut donatio fuit facta liberis r. reuocatur quatenus est immoderate gestu: vt. j. eod. l. si liqueat. ¶ Aut fuit facta extraneis r. reuocatur in totum arg. l. si liberus. in fi. de iure par. nec ob. ista. l. que equiparat siue donatio sit facta extraneis siue liberis. nam eam intelligo qñ ab initio fuit inofficiosa re non consilio: et quod dicitur in re. ad excludendum inofficiose querelam r. intelligas quod hoc contingit ex eūtu non ex ppo. pposito. vel aliter si intelligas quos hic fuit inofficiosa consilio. respon. quod hoc non declaratur quatenus fiat reuocatio. intelligas ergo secundum pñcia aliter in filijs: aliter in extraneis. Secundo casu qñ donatio fuit inofficiosa re r. tantum semp reuocatur quatenus immoderate est gestu. ita intelligitur omnes. l. huius titi. Sumus expedit de ista questione. ¶ Quedo ro scdo. znico intro gl. h. i. sero quero r. ad si aliquis primo donauit do. r. ante postea fecit testm. et filium instituit in reliquis tribus vnjs et ab eo multa legata reliquit: r. ppter ista legata possit agi querela inofficiose donationis. dic vt in gl. quā vide. quicqd glo. dicat breuiter veritas test ista qd querela inofficiose donationis in casu predicto locuz non hz cū iste filius fuerit tñ in legitima institutus legata ab eo relicta sunt nulla: vt. l. qm in pñcijs. §. co. tit. r. l. cum patronus. ff. de leg. ij. vnde fill. habet legitimam de donatione nihil venit reuocandū. ¶ Quedo tertio r. est septima in glo. et quero quid si pluribus singulariter donauit et vltima est inofficiosa. an omnes alie veniant reuocande. glo. dicit q. breuiter distinguitur dum est: vt. §. Tu die taur donationes fuerunt ab initio inualide: sed eodē tēpore sunt confirmate: vt puta per mortē. et tūc de omnibus fit reuocatio pro rata arg. j. ad. l. fal. in donationibus. Si vero donationes fuerint ab initio valide r. tunc reuocatur solu vltima que fit inofficiosa: vt. l. si liberus. in fi. de iure par. ¶ Quedo glo. trās alias questiones de quibus vide vt in glo. quia ad ea nihil addo. r. multa alia singula r. vltima ista in hac materia in d. l. titia. §. Imperator. ff. de leg. ij. dic vt ibi c.

1. Donatio inter patrem et filium quando valet. Querela inofficiose donationis cessat qñ aliud remedium potest habere locum. -
2. Donatio inmoderata no confirmatur in morte in eo q. est immoderata.
3. Donatio qd no retrahatur qm ad dominu sed quantum ad fructus.

1. Heres quando possit venire contra factum defuncti.

Rater. Si pater donauit filio in potestate: quatenus immoderate donauit morte non confirmatur: ideo ad reuocandum non est opus querela. Si donauit filio emancipato ab initio valet r. querere locus hoc dicit. ¶ Nota quod donatio inter patrem r. filium in potestate non valet. v. dicitur in l. donationes. §. de donatio. inter vir. r. vpo. ¶ Ppo. de l. pomponius philadelphus. fami. erci. ¶ Sol. regula est q. non valet donatio inter patrem r. filium fallit in quibuslibet casibus quos gl. hic ponit. quam vide r. no. In istis ergo casibus in quibus donatio statim perficitur non sufficeret acti. fami. erci. c. in. sed et locus querere inofficiose donationis. nisi forte postea subuenit filio per officiu iudicis ex titu. de colum. c. enim si habere aliu remedium cessare ista querela: vt. l. si filius. j. eod. ¶ Pponi. scdo de autem. vnde si patens. §. ti. pmo. Sol. intel. l. i. qd ibi donatio fuit facta propter merita sua. et sic ex causa aduentitia. r. sic statim renouitur merito est locus querere hic vero quando donatio ab initio non renouit. ¶ Tenio ad secundam glo. op. in fa. erci. dicio no venit nisi illud qd erat in bonis tpe mortis: vt. ff. fami. erci. l. c. puro. sed iste donationes confirmantur morte r. retrahuntur: vt. §. de dona. inter vir. r. vpo. l. donationes. ergo apparet q. non erat in bonis tpe mortis. ¶ Gloss. ponit plures sol. tene alteram ¶ de duabus. pima q. hec non confirmatur in morte in eo quod immoderate est donatum. r. ista est bona qñ ad istam. l. vel aliter r. subtilius quod retrahit ¶ qm ad fructus: no autem qm ad vltimu. ita re. n. gl. hic r. in d. l. donationes. §. de do. inter vir. r. vpo. ¶ Contrarium videt tenere in l. sequens qñ de le. ij. r. l. sub conditio. ff. de sol. Si ista gl. est verior. vt ibi dicit. ¶ P. q. heres no possit venire contra factum defuncti: vt. l. cum a. manre. j. de rei vendi. Sol. heres ¶ Tno pōt venire ptra factu defuncti veni est qñ a defuncto hz illud qd sibi hz necesse. habuissit plene no. j. si qd in frau. pa. l. r. ij. ¶ Itē op. iudiciu fa. er. no cōpetit nisi inter heredes: vt. ff. fami. erci. l. j. r. ij. Sol. intellige hic ambo filios fore heredes fin. gloss. r. y circa hoc dicit multa verba que p nunc hic emitto.

Recibus. Hec querela locū habet etiam qñ donas ab intestato decessit. h. d.

S filius tuus. Aliud auxilium in ista querela excludit. h. d. ¶ No. c. qd dixi in summario. ¶ No. q. querela in officiose donationis datur parentibus contra donarios quibus liberi donauerunt. h. d.

1. Donatio immoderata facta liberis reuocatur propter superuenientia liberos: hñcti. o. l. si ynq. ¶ An hec reuocatio fiat parte viuentis. ¶ Immoderate liberis est donatu ppter superuenientia liberos etia viuo donatore reuocatur. h. d. ¶ Quedo r. vtrum reuocatur ipso iure an p querela. quid dicit q. ipso iure. l. si ynq. de reuo. do. Alii dicunt p querela. r. illud

Ab initio valet. Adde quod donatio omnium bonorum facta filio naturali tantum tenet. L. omnes de bitores. §. lucius. ff. q. in frau. credi. r. vide bal. in rub. C. eo. ti. in. §. colum. r. hanc. l. r. similes intellige vt per Barto. in l. frater a fratre in vltima col. l. i. ff. de condi. in debi. r. fallit in casu si in l. c. ff. opes. §. in autem. et ibi Barto. de bono. q. libe. r. pio eo. quod dixi in l. ij. ff. de donatio. r. Barto. fallit ista. in donatione facta a rege suo filio in potestate quia valet in conditum Bal. in c. §. item sacramentum. de pa. sur. fir. Sed materia huius. l. yf. de hic per Jacob. de bel. Item fallit in donatione facta studio rui caule. r. bal. r. ang. in l. sol. matris ibi

ultimu videtur tenere glo. Ego teneo pimum. scutem quando donatur extraneo sicut tacta conditio si liberos no habuerit: v. dicit in l. si ynq. ita qñ donatur vni ex liberis sicut tacta conditio si alios liberos non susceperit: tunc reuocetur quatenus immoderate est donatu pñmendū em est q. tantum no donasset si de istis liberis cogitasset vt hic. r. in l. si filie. de lega. iij. de fin. instru. l. questu. §. ipe quoq. p pñmatus. aks papini. quocq. hoc etiam apparebit ex eo quod dicam. j. de pro. p. questione. ¶ Quedo r. vtrum hoc reuocatio fieri viuentis donatore an post eius mortē. §. hic videtur dicere qd post mortem tantum qd videtur ptra istum re. qui loquitur parte viuentis r. ex hoc apparet q. non habet locum querela inofficiose donationis: quia habere locum post mortem ad similitudine inofficiose qrele. facit ad pñca opti me. l. titia scia. §. lucius. de legatis. ij. ¶ Pponi. de l. si ynq. de reuoc. do. r. na. Sol. ibi donauit extraneo hic vni ex liberis.

Quoniam donatio hic querela qui iudicium defuncti agnouit vel alio remedium habet vel ei quantum sufficit ad legitimam est relictu. h. d. Dicitur hic iudicium defuncti agnouit. ¶ Quedo qñ intelligitur agnouisse. dicit gl. expresse renuntiano vel accipiēdo legatu. vt. §. tit. j. l. parentibus.

incol. contra. Redde an valeat donatio facta filio naturali. Ro. consil. ccccij. r. ccccij. q. iij.

¶ Tene altera donatio morte confirmata retrahitur vt in l. i. r. l. iij. ff. pro dona.

¶ Retrahitur. Sed an ista donatio confirmet per emancipationē r. quōtunc vide re. in l. siue emancipatis. j. de do. per hac. l. c. etia dicit expresse bal. in aut. si quas ruinas. in. vj. col. C. de sacrosanc. eccle. g. pater reuocare donationē quā ipse fecit filio in pñte qd no. r. est casus in. siue emancipatis. C. de dona. et dixi in d. l. si frater a fratre. r. facit ad hoc. l. titia. scia. §. lucius. de leg. ij. r. quod hic do. Bal. de donatio ne a iumentorum r. ibi Barto. in l. si totas. infra cod. r. vide Bald. in l. filia. in. j. colum. §. fami. erci. r. an valeat donatio facta a manre filio in potestate. vj. de gloss. r. Bald. in l. si constante. j. de dona. inter virum r. vpoem.

a Pecunia mea. quid si de mea pecunia emisti an possim ratificare et repetere rem. vide. f. c. l. v. pro pno nis per Bald. hic et per Ray. f. eo. l. si ex ea. et v. pro pno vide Bald. in l. penult. f. de ser. pig. dato ma. vbi alii quid de pecunia usuraria.

b Alieno noie. quid si alius ptes didit rem mea vide Alex. in l. f. s. n. n. i. a. i. n. f. i. n. e. v. i. j. col. de no. ope. n. i. c. De fructu v. r. i. t. u. l. i. n. e. x. c. u. t. e. r. a. f. r. u. c. t. u. b. v. i. i. n. l. i. n. f. i. d. e. i. c. o. m. i. s. s. i. s. f. a. d. e. v. i. l. l. r. i. q. i. n. p. c. e. l. d. e. i. e. r. u. i. t. u. r.

c De fructu v. r. i. t. u. l. i. n. e. x. c. u. t. e. r. a. f. r. u. c. t. u. b. v. i. i. n. l. i. n. f. i. d. e. i. c. o. m. i. s. s. i. s. f. a. d. e. v. i. l. l. r. i. q. i. n. p. c. e. l. d. e. i. e. r. u. i. t. u. r.

d Aliud i. r. e. b. u. s. e. r. i. m. a. t. e. r. i. a. i. s. t. a. r. i. o. p. p. o. s. i. t. i. o. n. i. v. i. d. e. p. a. u. d. e. c. a. c. o. n. s. i. l. i. p. v. i. j. i. c. i. p. i. t. i. p. i. n. o. i. e. a. n. e. i. n. c. a. u. s. a. q. u. e. r. i. t. i. n. v. i. l. l. c. o. l. u. m. s. C. P. e. r. f. r. u. c. t. u. s. n. o. n. p. e. r. t. i. n. e. t. m. a. t. e. r. i. a. v. i. d. e. B. a. r. t. m. e. l. i. u. s. i. n. r. e. p. e. l. f. r. u. c. t. u. s. f. f. e. o. s. i. n. l. i. j. d. e. f. r. u. c. t. u. s. l. l. e. x. p. e. n. t. b. a. r. t. o. l. i. a. p. u. d. s. u. l. f. f. u. n. d. u. s. d. e. l. e. p. i. m. o. e. t. i. b. i. v. i. d. e. t. v. o. l. u. n. t. a. t. i. d. e. l. i. c. e. t. s. u. a. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. f. i. t. m. a. x. i. m. a. r. e. s. t. r. i. c. t. i. o. a. d. h. a. n. c. l. i. m. i. t. a. t. i. v. i. d. e. B. a. l. d. h. i. c. e. t. A. n. g. e. i. n. d. o. f. f. r. u. c. t. u. s. c. o. n. t. r. a. B. a. r. t. i. n. l. i. n. c. e. r. t. u. i. n. j. q. i. c. o. r. v. i. d. e. B. a. r. t. i. n. l. e. x. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. i. n. p. u. n. f. f. d. e. r. e. i. v. e. n. p. e. r. A. n. g. e. i. n. l. f. r. u. c. t. u. s. l. a. j. c. o. r. r. a. l. i. s. v. a. n. i. s. c. o. n. t. i. v. i. d. e. B. a. l. i. n. d. l. i. j. d. e. f. r. u. c. t. u. s. l. i. t. e. p. p. e. n. h. a. n. c. l. i. m. i. t. a. n. o. n. h. a. b. e. r. e. e.

repetere: quia illi vltimo tantum profuit: et illum vltimum liberavit: idem dicendum est in vltima questione gloss. Et sic ad quosdam questiones extra glo. primo fono vnam questionem qua forantur docto. hic loquitur in eo qui vendidit rem in suo no. minis. C. Quero quid eoducto ponit quod aliquis ex pecunia mea emit rem suo nomine: vbi illum emptionem postum habere ratam in subsidium et postum rem petere. Itam questionem tangit gloss. f. de iure do. l. proculis. et hic per docto. extra gloss. C. Quero dicitur hic quod si aliquis vendidit rem alienam suo nomine: quod T. quomodo cognoscant vtrum vendidit suo nomine vel alieno: r. spon. aut in venditione exprimitur suo nomine aut alieno et statimus certo. aut non exprimitur: tunc regulariter est dicendum quod proprio nomine videatur vendere v. l. r. magis. ff. de solu. T. amen. intelligit alieno no. mine: rem venditam semper quando quis vendidit eam vt alienam videtur enim tunc eam alieno nomine vendere. hic est casus supra de nego. gest. l. ab vno. et famil. et c. i. n. l. in familie. Sed si eam vendidit vt propriam procederet ea que supra dicta sunt.

C. Quero quid in credito vtrum re preimpravel prescripta possit in subsidium agere ad pretium. hec glo. tangit. ff. de distrac. pigno. l. i. in glo. magna dixi hoc anno in l. scimus. §. si vero heredes. f. de iur. deli. vbi repx. r. glo. tagit dic vt ibi. C. Quero quid de eo cui debetur res actione personali: sic vt in l. v. d. i. t. o. r. e. h. e. r. e. d. i. t. a. r. e. §. p. i. m. o. f. f. d. e. h. e. r. e. d. i. v. e. d. i. C. Quero quid in eo qui rem poterat auocare a primo possessore per publicianam vtrum re preimpravel petere pretium. dubito. ideo cogitabimus.

A Diversus. Ab eo qui emit a malefidei dicitur nisi prescriptis. hoc dicit.

Malefidei possessor an teneat ad fructus quos ipse percipere potuit vel quos petitor percipisset.

D. Omnia. Malefidei possessor re ceptis et percipiendis et expelas necessarias officio iudicis recuperat: vitiles detrahit. hoc dicit. Ad primum dicitur hic quod tenetur malefidei possessor de fructibus quos percipit vel percipere potuit ipse malefidei possessor. Contra quod imo tenetur de his quos percipere poterat ipse petitor: vt. l. si nauis. in fine. ff. eod. not. in l. ex diuerso. in glossa magna. §. gloss. nec ibi nec alibi maleficiente signat nec fuit illud contrarium. Pet. dicit quod debet distingu. nam malefidei possessor ante inozam tenetur de fructibus percipit et quos percipere poterat ipse. post inozam tenetur de his quos percipere poterat ipse petitor: illud non placet mihi. nam ille qui iniuria occupauit: vt hic dicitur semper est in moza. vt vidistis supra quod metus causa. l. prima. Petereza contra hanc distinctionem videtur repxus supra titulo primo. l. prima. in fine. nec possunt distinguere. Aliud in domo: aliud in aliis rebus: quia ille quod esset contra repx. in l. apud iulianum. §. ff. de leg. f. dico ergo dicitur quod si aliquis vult se referre ad illud quod percipit post singulariter: vt referri ad personam petitoris: vt d.

a. l. si nauis. in fi. Si enim persona possessoris potuit ser plus percipere ppter singularitatem sue persone tunc ad illud no tenetur restituendum: quod illud percipisset ex sua negotiatione magis qua ex re. vt. l. si. §. si. abs. est. l. si heres. ff. ad l. falcid. Sed si aliquis vult se referre ad illud quod percipit potuisset coiter: tunc sine dicat quantum percipit potuisset per petitoris sine quantum percipit potuisset per possessorem: est dicere quod res ferret ad illud quod coiter: et cetera estimatione pot percipi. ar. ad hoc quod no. l. i. j. de rescin. ven. C. Vltimo est videndum quo iure consequantur expelas facite in re: glo. ponunt in l. in fundo. ff. eo. sic vt ibi.

J ex ea. Res empta ex pecunia mea non est mea: ideo a me vendi cari non potest. h. d. contra hoc opp. f. eo. l. si vt proponis. Solu. vt ibi. c.

P. Artum. Res est partus cuius est mater ad dominium: res h. d. hoc est verum quod nerat. v. l. nullus. ff. de decur.

- 1 Res empta ex pecunia militis quod possit ab eo vendicari.
- 2 Minor qui vendit rem emptam ex eius pecunia.
- 3 Ecclesia quando vendicare potest rem emptam ex eius pecunia.
- 4 Res empta ex pecunia uxoris per virum quando per uxorem vendicetur.

S. Ut proponis. Res empta ex pecunia militis potest specialiter fauore amicitie vendicari: pot etiam agi ac. neg. gest. vel mandari si intercesserit. h. d. C. Op. de. l. si ex pecunia. §. eo. dixit glo. hic est speciale in mis lire scur in minore et in ecclesia et in vxore dicit gloss.

- 1 quam vide et no. certe t. in mis lire hoc est verum simpliciter a ceter. qz res empta ex pecunia sua potest vendicari ab eo in minore t. non est verum simpliciter: sed est distinctum quendum an fuerit empta res a tutore vel curatore b rez procedit gloss. aut fuit empta ab extraneo: tunc demum in subsidium potest res vendicari. probatur c in l. filie. ff. de solu. et ibi tangitur per glof. datus per
- 2 Jaco. de are. in l. i. j. q. n. ex fac. t. C. Et eod. mo
- 3 do intelligo quod dicitur de ecclesia ad similitudinem minoris. argu. in l. lophantropos. in prin. de epil. d
- 4 et deri. Illud vero t. quod dicitur in vxore et vxore no est verum simpliciter: sed demum in subsidium. ita loquitur. l. ex pecunia. ff. de iure do.
- 1 Et vxor: quando possit vendicare rem dotalem.
- 2 Maritus est dominus rei dotalis.

D. Oce ancillam. Hoc non potest vendicari. rest vendicari. ff. de iure do. l. i. j. C. P. p. o. de ius marito vergeat ad inopiam vt. l. contra. Alii dicunt quod ibi agitur hypothecaria non autem in rem ita loquitur hic: et ita est etiam satis bonum. Item ex hac. not. casum T. quod maritus est dominus rei dotalis. de quo vidistis plene in l. i. rebus. infra de iure do.

Q. Super. Vnum potest parari per heredes vel instrumenta vel alios probationibus. h. d.

locum in dote. l. si cum dote. §. si. solu. mar. vel dicit hanc. l. non procedere in iudicis vniuersalibus. l. i. m. perator. §. si. cum. l. seq. et quod ibi Bart. de leg. i. §. v. de i. magis communis opi. videtur esse cum Bar. hic cu quo co. cor. Bull. de cu. r. bal. hic et vno. Ray. r. pau. d. ca. i. n. d. §. f. r. u. c. t. u. s. q. u. a. s. o. p. i. t. a. m. e. r. l. i. m. i. t. a. p. i. s. m. o. v. t. p. r. o. z. c. e. d. a. r. i. l. l. o. p. o. s. s. e. r. e. q. n. u. l. l. a. h. z. i. n. s. t. a. z. c. a. m. a. v. i. o. i. n. d. u. s. c. e. r. e. s. e. c. o. f. i. c. a. m. h. a. b. e. r. e. r. e. v. t. e. r. e. d. i. t. o. r. h. i. s. f. u. n. d. u. s. p. i. s. g. n. o. i. a. t. u. s. a. v. i. o. : q. u. i. a. d. i. o. t. e. n. e. a. b. i. s. d. e. f. r. u. c. t. u. s. q. u. o. s. i. p. s. e. d. e. b. i. t. o. p. e. r. c. i. p. e. r. e. p. o. t. u. i. s. s. e. t. r. e. x. e. t. m. e. r. i. t. e. n. e. n. d. i. n. l. i. c. C. de pign. actio. q. d. repugnat no. bal. Seco limita procedere in vero malefidei possessore. secus in fero cuius mala fides induca esset fides per lit. contest. contra eum factam: nam talis tenetur restitui de fructibus quos ipse reus percipere potuisset. est non violandum litteram. C. de fruct. et lit. expen. l. i. §. in Barto. ibi licet glo. ibi aliter intelligat.

Quis scies.

Quicquid plantatur fertur vel edificatur omne solo cedit radices si tamen men egit et.

Dominium in venditione quando transferatur per traditionem. Fides de pretio quando dicat haberi rem missive.

Fides de pretio an possit haberi per procuratorem remissive.

Acquile.

In contramunitas non est locus conditioni ob cam contra est qui contracti ex parte sua non implet h ad ea que in contractu deueniunt est agere

ctis quos ipse debitor percipere potuisset. re. x. e. t. m. e. r. i. t. e. n. e. n. d. i. n. l. i. c. C. de pign. actio. q. d. repugnat no. bal. Seco limita procedere in vero malefidei possessore. secus in fero cuius mala fides induca esset fides per lit. contest. contra eum factam: nam talis tenetur restitui de fructibus quos ipse reus percipere potuisset. est non violandum litteram. C. de fruct. et lit. expen. l. i. §. in Barto. ibi licet glo. ibi aliter intelligat. Andre. Pomate.

Si enim persona vide Alex. vbi appellat ista com munem in l. apud iulianum. in prin. ff. de leg. f. r. Ro. conf. c. clv. r. aret. c. conf. p. v. j. col. i. r.

Est mater. Probatur in l. f. §. idem dicit muliere ad municipales.

Speciali fauore. Et vide glo. in l. vxor marito. de dona. inter virum et vxor. in gloss. f. r. gloss. f. i. a. r. i. b. i. Bart. r. Bal. in l. si paratus. infra comunita vtriusqz iudicij.

Curtore. et adde qd hoc prius legium habet etiam pecuniam datam filio in peculium: quia est vniuersa le fm Bald. in l. filium. f. famil. erc. ff. de add. Bald. omnimodo in l. si quis alteri vel sibi. per Bald. in dicta. l. penul. f. de seruo pigno. dato.

De ecclesia. vide omnino Bar. in l. si v. bana. in fi. de condi. indeb. secus si res fuerit empta de pecunia mutuata per ecclesiam secundum Baldum in l. f. C. de fidelcommis.

Non est verum. Vide no. glo. in l. si filij tui. in fine prin. glo. infra de donationibus inter virum et vxor. rem. Et adde Barto. hic adde tu Jaco. alvaro. in. c. f. §. r. quia vidim. de his qui seu. da. pos. qui hoc idem tenet arg. l. proculis. ff. de iure dotium. C. dotalem. Vide Barto. l. i. §. de seruo pigno. da. ma.

In rem. Vide Barto. latius aliter in l. si cōstare. in. j. q. iij. q. prin. hic alleg.

Cum super. vide Pau. de ca. conf. c. cclxij.

A Angit et vide Ange. consilii.

B Cum a matre vide super hac l. in consilii. vbi qd in capit in epi noie ante. In ca que vertit et. in. ii. col. et cum hac l. concordat. l. vnum ex familia. s. sed si vno. de leg. ii.

C Amire no potest. 1. Qualiter ista. l. sit in intelligenda vide glo. et bal. in l. lu. c. sol. ma. 2. r. no. barr. in l. cu. hic. 3. so. ma. r. in l. ij. si qd i a frau. cre. Andreas Pomare.

D Abi. que rit hic vide alet. consil. ij. col. ij. r. vol. ij. r. col. pe. col. et consilio xvij. col. ij. in. ij. dubio vol. v. vbi loquitur in patre alie nant in cau dunt fecu ca su pmissi fore. r. vbi. col. ij. vbi deolar. vo. v. i. ver. r. p pdicta r. se. in ru. de sponsa. columna fina. r. aluaro. in. ti. si de feudo sit controner. s. si facto. col. pe. in. fi. r. seq. r. Ale. vbi. c. xvij. vol. ij. r. col. ij. r. c. xvij. vol. v. vide etia ex plij p Alex. consil. pte. col. ij. vol. v. Pau. de ca. consil. c. xvij. col. ij. in. fi. in. ij. antiquo. Fulgo. consil. l. xvij. r. Ro. consil. xvij. l. iij. consilio. xvij. r. ibi Jas. in pncip. in auten. vnde si parens. C. de inoffi. testam. et vide Aldra. consil. xvij. in secunda columna. et Alex. consil. xvij. columna secunda. r. Alex. l. xvij. volumine. l. ij. et. xvij. col. ij. in. fi. vol. v.

E Quoties. Adde quod dicit Bostien. post Jumo. in. c. continebatur. de his que sua prela. sine consensu ca. per illum reatum quod ista. l. nunc non habet los cum in personis ecclesiasticis vendentibus: qz tunc fuerit erit portio psumus emptor. licet secundo res fuerit tradita r. non psumo. quia tales persone no de bent ad habere fraudem in suis contractibus. capi f adno per rias. de donat. sed tunc se quasi naturaliter aduulcem decipiunt. l. in ca. la. l. de mmo. Item quia consensus spiritualis est fortior: qz carnalis. ideo

difficilius rumpitur. c. ij. de transla. prela. Sed Abb. sic. in. d. c. continebatur. refert qz istud singulare est cum communitur non tenetur a modernis ideo qz ista lex non reperitur correcte per canones ideo non debet corrigi per glo. magis sed refert abb. singulariter posse illud dicitur sublingui in cecossio ne reru spi ritualium in quib. ex sola concessione tras fertur iust r. v. i. ter. no. in. c. si bi. de pbe. in. v. facit c. si. de sep. duo. et qd nor. coiter in. c. inter cetera. de p ben. Item scdm eum possit sal uari quan tendit ecclie vendit ecclie solent ex sola conu rtoe fit rati statum do minium in ecclesiam. arg. l. si. c. de sac. san. eccl. illa rti lex non lo quitur qz ecclesia co traht cum ecclesia: et videtur disputandum esse an pnuilegiu illius pntuiois co petat ecclesie p eccle siar satis equum esset tenere qz sic. r. faciunt no. per Barthol. in aut. quas actiones. C. de sac. san. ecclie. vbi disputat an pnuilegium et. adde que dicit post barr. in l. siue autem. s. ij. de publi. r. dicit an opt. host. r. In no. sequitur Zudo. ro. in aut. similiter ad si. ad. l. sal. in. xvij. fallen. arg. cum aut. de iurepa. r. in hac ma teria quis sit portio etiam: si interuenit iuramentum et quid si vni vendidi alteri pmissi vendere. Jumo. in. c. cum contingat. de iure in. i. l. iij. char. et illud dicitum Bostien. in. c. continebatur. tenent scribentes in de. cum illud. de remun. vt pado relatiqz d. ad. in. c. suam. de penis. Adde qz dicitur Jumo. sequit roma. consil. c. xvij. vbi illud dicitur ad pncipem. De fructibus perceptis. Et ita etiam tenet Pau. de cast. in consilio. clv. quod incipit in epi nomine amen questio ista vertitur et. allegat hunc text. inu tra glo. s.

Potes. Ille est portio: dominio cui prius res traditur. Is alius in. puenit hoc iterit ista. l. dicitur.

In area. In com muni edificatur commu nefficitur sed edificatu ti bona fide expense deo ben. r. restitui. h. d.

Protestatio facta eimenti re mea quomodo fiat.

Denuntiatio quod constituit quem in mala fide. nu. 4. r. nu. 5.

Malefidei possessio constituitur per denuntiationem quod tenetur tan tum de perceptis.

Ifundum. Denun tiatio facta a domino ne quis eam emptorem co stituit malefidei possessio rem. h. d. No. ha. n. l. de virtute huius denuntiationis que constituit empto rem malefidei. Item p dero verba huius. l. valde in materia prelatiois qd no sufficit si. preter quod no emat sed dicitur qz est mea r. hic patet in ter. r. p hac. l. habes duo p pmo. qz de nuntiatio constituit aliquo malefidei possessore. l. do. qd iste malefidei pos sesso: tenet tantum de fructibus per ceptis: quasi dicitur no de percipiendis: et si tr. excusat a percipiendis. r. ita tr. traht cum ecclesia: et videtur disputandum esse an pnuilegiu illius pntuiois co petat ecclesie p eccle siar satis equum esset tenere qz sic. r. faciunt no. per Barthol. in aut. quas actiones. C. de sac. san. ecclie. vbi disputat an pnuilegium et. adde que dicit post barr. in l. siue autem. s. ij. de publi. r. dicit an opt. host. r. In no. sequitur Zudo. ro. in aut. similiter ad si. ad. l. sal. in. xvij. fallen. arg. cum aut. de iurepa. r. in hac ma teria quis sit portio etiam: si interuenit iuramentum et quid si vni vendidi alteri pmissi vendere. Jumo. in. c. cum contingat. de iure in. i. l. iij. char. et illud dicitum Bostien. in. c. continebatur. tenent scribentes in de. cum illud. de remun. vt pado relatiqz d. ad. in. c. suam. de penis. Adde qz dicitur Jumo. sequit roma. consil. c. xvij. vbi illud dicitur ad pncipem. De fructibus perceptis. Et ita etiam tenet Pau. de cast. in consilio. clv. quod incipit in epi nomine amen questio ista vertitur et. allegat hunc text. inu tra glo. s.

4 glo. h. doc. vlt. amon. dicit etra pnuu passum vru a denutiatio constituit quem in mora. l. y. hic dicit r. po nit verba d. q. sunt in. l. r. l. iij. ff. q. uod fact. tuto. au. to. r. dicit vbi pncip. per cu. l. ego ponam in meo tracta tu. de prelatioe. Item no. qd denutiatio constituit que malefidei ante contractum: postea vero non tenet. per glo. in lege penultima. ff. de vlt. capio. no. empto.

1 **N**oticia. Dominij potest probari in cecossio instrumentis r. alijs indi ca. hoc dicit et.

2 **U**n seruum. Contra dominum in situi debet actio pro rebus quas detinet seruum non contra seruum. hoc dicit.

3 **P**ossidentibus. In actio. in re co tra restituentem in iurem. h. d.

4 **E**rum est. Ita. l. no possit ee magis breuis qz est r. est in agis repetibilis in materia fru: ctu qz aliqua alia. materia istam ponit glo. in l. ex diuerso. ff. eo. doct. recitant ca bic. ideo non recitant eam.

5 **M**ancipium. Qui repetit netur ad restituendum pterit ab alio per ceptum. h. d.

6 **I**n illo iusto. Qui titulu iustum non habet longo tepe non prescribit. h. d.

7 **O**lembus. Per solutione petiois no consequit quis do minium. h. d.

8 **O**relitis. Prescriptio l. g. te. pois post lit. pres. no qua facio r. doceo practica in. l. celsus. ff. de vlt. ca. Tu scis qd articuli p ducun tur post lit. pre. r. resles etia examinant facias qd ar ticul. r. ius pcludat qz tu possidisti. r. an. r. vltra au li. pre. na si pbaret possessio. r. an. post lit. pre. nihil pba res. Et ad hoc no. hanc legem que melius dicit qua aliqua de mudo.

9 **E**rum. Et solo titulo sine possessio ne non queritur dnu. h. d.

1 **P**poni potest de iure tertij quando est conclu sumum iuris agentis.

2 **E**s alienas. Non probet seruo. r. non est licet etiam in iure absolutur. h. d. Et hoc habes qd hoc casu si opponi de iure tertij hoc modo tu yedicas re qua ego possideo ego possum di cere non est tua: sed cuiusdam tertij. Ratio est quia d ius tertij est excludendum iuris agentis. v. vidistis in l. cum seruum quispiam. j. de ser. fugi.

3 **D**e usufructu r. habitate r. ministerio Rubrica.

1 **U** usufructuarius quomodo dicatur dominus.

2 **U** usufructuario datur realis actio: vt confessiois et

Certum est. Vide Barthol. in lex diuerso. ff. eo. e. hanc. l. secundo dicit luminant Barthol. in. l. in. l. i. s. fundus. ff. solu. matrimo. quam limitationem repez bendunt ibi Rapp. r. Pau. de cast. sed in vno casu saluaribi Alexand. r. vide ad hanc legem aliqua per Barthol. in l. iij. s. ex co trario. de acqui. pos. r. hanc. l. i. s. mica in ius dicio in ius gulari r. qd fructu r. per cepti r. cen supri a boy nendi pos sessoze vt nunt resti tuendi. sed tuc in iudi cio vniuersi sal. l. non est ambis guus r. lib. l. y. et ab. fami. et c. l. i. s. Andreas Pomare.

C De ore litis. dicitur imo hodie de equitate canonis ca possi. laz citatis nem vide ad istam. l. do. franc. do. crema. norabil. c. l. Res a. s. i. licet tam augustin. ff. de vlt. r. hab. Et est ministerium seruiciu c de quo fit mentio in rubi. nostra r. cuius ius nature fit habetis in lege secunda ff. de ope. ser. et in. l. ij. de vlt. r. licet quidam dixerint qz ministeriu seruo ob. lon. tempo. prescri. ver. no. de iur. tertij pot opponi per Bar. in. l. ij. de excep. r. in.

2 **A**ndre. Poma.

3 **L**imita istam. l. in. vt per Alex. in. l. i. s. ab hosti bus. s. si alienam. in pncip. ff. io. mar. r. cum Alexan. consil. j. vol. v.

4 **C**us tertij. tu Adde Barthol. in. l. si alienando. solu. matrimo.

5 **E**t circa istum tit. qd legat usufructus oim bono rum. vide Zudo. Ro. in. c. ccc. l. iij. r. an medietas al terius usufructu accrescat alteri legatario. An. bar.

6 **U** usufructuarius sit dominus. vru usufructuarii dicit d. na. facit qd not. bar. in. l. naturaliter. in pncip. de acqui. pos. r. adde. l. usufructu r. ibi. Bar. ff. r. l. qui usufructum. de verb. obli.

Adagna reperat. adde qd contrarium tenet. Val. quem refert r sequitur pau. de cast. hic. quia dicitur...

Deum ad quez. Ad odica expensa pertinet ad usufructuarium...

- Andre. Locare. quid i vas fallo habi... Legatus re domini. An p legatu hereditatis...

De usufructu. Usufructuarius vel ei heres non pferibit proprietate...

De usufructu. Usufructuarius vel cui sunt relicte opes...

De usufructu. Usufructuarius vel cui sunt relicte opes...

De usufructu. Usufructuarius vel cui sunt relicte opes...

De habitatio. Habitatio finit morte et qd ea non pot alienari...

De ambiguitate. Quando re etas apponitur ad exclusionem iuris...

De habitatio est ius per se et qui eam habet potest eam locare...

De antiquitas. Habitatio est ius per se et qui ea habet potest locare...

De appellatio heredis quando finitur in persona heredis...

De antiquitas. Appellatio heredis dicitur de re etas...

De usufructu. Ideo si bene respiciat illa legatum heres non...

De antiquam. Per alienationes partis servit no extinguit usufructus...

De corruptionem. Usufructus est actio personalis...

De usufructu. Usufructus est actio personalis...

De usufructu. Usufructus est actio personalis...

De usufructu. Usufructus est actio personalis...

De usufructu. Usufructus est actio personalis...

De usufructu. Ideo si bene respiciat illa legatum heres non...

De usufructu. Ideo si bene respiciat illa legatum heres non...

De usufructu. Ideo si bene respiciat illa legatum heres non...

De usufructu. Ideo si bene respiciat illa legatum heres non...

De usufructu. Ideo si bene respiciat illa legatum heres non...

De usufructu. Ideo si bene respiciat illa legatum heres non...

De usufructu. Ideo si bene respiciat illa legatum heres non...

De usufructu. Ideo si bene respiciat illa legatum heres non...

De usufructu. Ideo si bene respiciat illa legatum heres non...

De usufructu. Ideo si bene respiciat illa legatum heres non...

De usufructu. Ideo si bene respiciat illa legatum heres non...

De usufructu. Ideo si bene respiciat illa legatum heres non...

De usufructu. Ideo si bene respiciat illa legatum heres non...

De usufructu. Ideo si bene respiciat illa legatum heres non...

De usufructu. Ideo si bene respiciat illa legatum heres non...

De usufructu. Ideo si bene respiciat illa legatum heres non...

De usufructu. Ideo si bene respiciat illa legatum heres non...

De usufructu. Ideo si bene respiciat illa legatum heres non...

ne de proci. vide tamen quod si quis asserit se pro...

ff. in manda. Sed si ex post facto consentio...

Cogitatione.

Iudex i hoc iudicio debet se...

Eruii coem.

Erro. coheredis non facit...

Icet.

Factum coheredis non facit...

Andreas Pomare.

Testat menti probari. vide...

Causa donatio.

Qui non vult succedere non...

filio. c. in penulti. dubio in secunda colum. volu. ij. r...

Intelligit glo. est singularis r nor. quia iudicium...

est minus quam semiplena proba. glo. no. in. l. cu pro...

in. r dum hec glo. dicit quod vnus testis facit iudicium...

neq. potest haberi suspectus familiaritate r alia de...

causa iudicis arbitrio committenda vt refert Bald. in. c....

in. c. sacramentum. de consue. recti seu. c. ita a fortiori...

debet intelligi regula que dicit quod vnus testis facit...

semiplenam probationem r quod no. in. l. marie. ff. de...

questio. r Bar. in. l. ff. r ibi dixi de questio. Ray. in. l. i. §. idem. eo. titu. r cum Barro. tenet Bald. in. c. sicut...

de sumo. Item vnus testis facit iudicium ad toy turam...

nisi alie circumstantie existant. Bald. in. l. ij. C. quorum...

appel. in. pin. r hic vide domi. Alex. de iur. in. consilio. r...

appel. r consilio. r in. v. volu. r adde quod etiam vnus...

quod ad iudicium probari per duos testes. ita not. in. c. sicut...

de sumo. r Ange. in. auten. de test. imperfe. Bald. in. l. ij. in...

pin. ff. de exca. ruro. r Alexan. in. consi. d. col. ff. r in...

consi. d. col. ff. r in. consi. d. col. ff. in. v. volu. Bald. in. l. cu...

hoc dicit. Voluntas testatoris imperfecta probat inter...

beros quando est imperfecta ratione solentariis. Testamentum...

potest probari iudicij dum tamen per duos testes probetur.

Vnus testis deponens directe super maleficio facit iudicium.

Iudicium in maleficio debet legitime probari per duos testes.

Post omnes. Voluntas patris minus solentariis in diuisione inter...

liberos est serua. secus quo ad extraneos. hoc dicit. Nota quod...

voluntas r imperfecta probat inter liberos. quod intelligit de...

voluntate imperfecta ratione solentariis fuit tamen perfecta...

ratione voluntatis: sed si esset imperfecta ratione voluntatis...

nihil probaret. vt. l. si is qui. ff. de testa. di. i. vobis in. l. hac...

consulissima. §. ex imperfecto. r de res. sta. hoc vult...

dicere quedam glossella super verbo in. perfectum. licet...

nihil alleget quam vide r no. Item habes hic quod...

sufficit proba. r quibuscumq. iudicis. intelligit glo. r multum...

notabiliter qd nunq. exeat de menteria. vii tam legitime...

probetur salte duobus testibus. r vide gloss. r no. r perpetuo...

tene ment i quod ergo dicitur vnus testis facit iudicium r...

facit semiplenam. vt. l. in bono. ff. de i. r ibi no. r octu. reuram. r...

ff. de re iudi. l. a diuo. r no. r ad leg. iul. ma. l. si quis...

est veru quando vnus testis deponit di recte super vno...

maleficio: sed si deponeret super alio quod iudicio ad...

maleficio: r sic illud iudicium debet legitime probari per...

duos testes: vt hic. Ista autentica determinat i modo. autem...

quod obtrinet infra de testamen. Fundus concessus in...

peculium profectitum filio venit in restitutione fideicommissi.

Datum causa conditionis implende venit in restituy tione...

fideicommissi. Trebellianica potest deduci in vna re concessa...

filio in peculio profectitio. r nu. 5. Lectura antiquorum ad...

hanc. l. est vera. r nu. 7. Quarta licet respiciat qualibet...

rem patrimonij debet fieri diuisio in vna re pout coheredes...

fuerunt concordes r iudex estimauerit. Fundus concessus in...

peculium profectitum filio venit in restitutione fideicommissi.

Datum causa conditionis implende venit in restituy tione...

data a patre filio in peculio profectitio. hoc dicit. Casum in...

terminis pone vt in gloss. r habetis text. multum clarum. r...

est lect. no. 7. quod fundus concessus in peculium profectitum...

venit in restitutione fideicommissi. Secundo no. 7. datum...

causa conditionis implende computatur in quartam trebellianica.

Tertio no. 7. quod trebellianica potest deduci in vna re concessa...

filio in peculio profectitio. r pone casum vt dixi quod in...

hereditate erant recenta et erant res filij fundus datus in...

peculio valebat. r r. Si enim poneres quod fundus...

datus in peculio valet r i. vt quidam antiqui posuerunt: de...

quibus fecit mentionem glo. §. in pin. tunc facta...

deductio trebellianice nihil remanet in eodem fundus. Contra...

dicit text. tunc in fine. l. ideo pono fundum valere. r r. et casus...

est planus. C. oppo. et videtur quod datus causa conditionis...

implende no computatur in falcidia. vt supra de inoff. testam. l....

fancimus. §. repletione. sol. ibi in quarta debita iure...

nature hic in quarta trebellianica. C. oppo. secundo quod...

secundum hoc hec. l. non facit ad ritu. quod est contra primam con...

stitutionem. §. quibus. solu. dicit gloss. quod hec. l. fa. cit...

ad ritulum in hoc: quia sicut per hanc actionem pelegationes...

deducuntur vt supra eodem. l. si qua. et ff. eodem. l. inter...

coheredes. §. primo. ita hec restituy tione fit coheredibus...

hoc iudicio. vel dicas cu per istum vocatum debeat retineri...

quarta: r sic fieri diuisio huius portionis: hoc fiet per...

iudicium familie exerciscun. C. oppo. tertio quod secundum...

hoc est. ma. l. grammatica. nam hic dicitur filium quem habens...

rem. r ista dictio filium non habet verbum a quo res gar quod...

est contra. l. plantius. ff. de auro r argen. to leg. l. vna...

timore aliqui antiqui ponunt filium: id est filius vt sic...

ponatur casus pro casu. Alij dicunt filium quem dicit...

est aliquem. vel potes dicere quod hic subauditur vnus...

nominiatus: id est filius et dicitur filium quem filium...

habentem fundum r c. et procedit ista lectura clare: est...

clara glossa: quam vide. C. venio ad secundam glossam. et...

opponitur quarta dimittit qualibet rem patrimonij equaliter. vt. l....

plantius. r lege linea margaritarum. ff. ad legem falcidiam. r...

l. secunda supra eodem titulo dicitur quod detrahatur in...

fit pro eo vt in vna re possit deducere. vide gloss. hu...

gloss. istam solutionem gloss. reprehendit duabus rationibus. Prima...

est ista. Tu dicitis quod regulariter quod a coherede percipitur...

extra quartam est: istud est falsum: quia aut illud quod...

est sicutur a coherede est pecunia hereditaria: tunc a seipso...

et quasi iure hereditario videtur habere vnde computatur in quarta: vt...

ff. de legatis secundo. l. cum pater in principio. Aut id quod...

solutur est aliud corpus ne in hereditarium: r tunc similiter...

totum imputatur. l. deducta. §. nummis. nec ob. l. in...

quarta. ff. ad legem falcidiam. quia ibi loquitur cum est...

hereditarius corpus quod a coherede percipitur. vnde non potest...

di uerfis iuris conser. vt. l. eum qui. ed. ff. de vica pio. hic...

autem pecunia quam habuit a coherede no fuit cohereditaria: vel...

si no fuerit pecunia fuit corp non hereditarius: vnde non...

potest dici quod ideo fuerit vnum speciale pro eo quod...

aliud est speciale contra eum quia nihil est speciale contra eum.

Item alia ratione dicit quod non procedit dicta solutio. quia duo...

sumus coheredes et a me tibi et a te mihi legatum relinquitur...

illud quod a coherede meo percipio computatur...

illis quatuor vt tanto minus ab ipso coherede detrahatur...

propter illud quod ab eo recepit: licet quoad alios datus a...

coherede no computetur in quartam vt. l. nescimus. ff. ad legem...

falcidiam. r. l. in quartam. in pin. eodem tit. §. ergo in falcidia...

hoc est: multo magis in trebellianica in qua plura computantur...

quam in falcidia. vnde glo. habet dicitur solu. ad. l. plantius. r...

ad. l. linea margaritarum pro non vera. Solue ergo alio modo...

quod hic detrahatur in vna re ab herede volente r volentibus...

coheredibus in hoc refidet gloss. sed hoc opin. non est vera...

per textum. in fine. l. qui dicit reddere compellitur: non ergo...

a volente fit. habes ergo recte taram istam secundam glossam...

vsq. ibi. Alij vt Jo. quem vide. istud quod sequitur in hac glo. non...

recte to ad huc quia intrat in opinio. Joan. que ponitur in sequen...

gloss. C. ad quam sequentem glossam venio r oppo. ad lectu. antiquorum...

hic dicitur quod hereditaria portio fundi computatur in trebel. r...

tra lmo quarta hereditaria portionis non tota hereditaria portio...

vt. l. litta. ff. ad legem falcidiam. dicitur quidam quod hoc ideo...

quia testator dicit: sed certe hoc est diuinare r est refugium...

Fructus. Adde qd si res non pot. comode diuisi...
C. Haberi rata. Item fact q si duo fratres quozus...

in quem perseveratum est per pl. ann. possit infringi...
I maior. Siuisio facta in rebus communibus...
C. Quod in rebus communibus...

Ex diuinitate legis presumitur diuisio.
Ex possessione rei per decem annos non presumitur emptio.

in rebus communibus...
C. Quod in rebus communibus...
C. Quod in rebus communibus...

in quem perseveratum est per pl. ann. possit infringi...
I maior. Siuisio facta in rebus communibus...

in quem perseveratum est per pl. ann. possit infringi...
I maior. Siuisio facta in rebus communibus...
C. Quod in rebus communibus...

in quem perseveratum est per pl. ann. possit infringi...
I maior. Siuisio facta in rebus communibus...
C. Quod in rebus communibus...

qz ibi tractatur de re modici iudicij vt dixi vobis in a...

Communione. Si dicit qd hoc fallit in casibus quos...

Communione vtriusqz iudicij. Rubrica.

Diuisio in quibus sit dissimilis emptio.

Diuisio. Diuisio est similis emptioni...

Ciam si is. Diuisio facta a iudice in coeptione...

Quod. Lij. de rescin. ven. habeat locum in omnibus...

Matoribus. Necesse bona. In diuisioibus subuenit...

Res empti ex pecunia communi cum minore efficitur...

Pecunia redempta ex bonis coibus non efficitur...

Res empti per socium ex pecunia communi quando sit...

Si vnus ex fructibus cu pecunia hereditaria mercatur...

Libi mercantie probant causis nomine mercatura exercetur.

Tutor negotians cu pecunia hereditaria in dubio presumitur...

Strates santes simul in coeptione quando videantur...

Patrimus. Nec est subtilis bonu verbu dicuntur...

Casibus. no. qd quilibet pot. prouocare ad diuisio...

sepe contingit de facto iste casus. Op. ff. p. socio. l. si quis societatem...

his q hic habent bene factu no. per bar. in l. cu scilicet...

Ciam si is. hec est lex ita singularis sicut aliqua q...

Andreas Pomare. Non intelligatur. vide Feli. in c. cum ex officio...

Non intelligatur. vide Feli. in c. cum ex officio...
C. Si parvus. Et in materia huius. l. vide egratum...

nego. gest. datur sed si directum haberet mandatum...

petere non posset. argu. d. §. rati. cc.

De notariis actionibus. Rubrica.

Statuta recipiunt interpretationem restrictivam...

§ I serui. Nota die allegatur hec lex et est...

§ Iue seruum. Actio est contra seruum...

§ I seruus. Idem dicitur...

Ad exhibendum. Rubrica.

§ I dominium. Actio ad exhibendum est...

§ I criminis. Etiam si agendus est criminaliter...

§ I Ego adest. Generata absolutoria non nocet...

§ I Onignorabit. Qui in initio litis possedit...

Actio ad exhibendum est personalis scripta in res...

Soluens partem rei aut totam rem quam pro qua...

Abellus qualiter foimetur quando agitur actioe prima...

§ I Exhibitionis. Omissis trussis aduerte vt...

Sequitur secunda pars. Domine imperator ille qui...

hic qui exhibet rem deterioratam in solutione...

hic qui exhibet rem deterioratam in solutione...

hic qui exhibet rem deterioratam in solutione...

hic qui exhibet rem deterioratam in solutione...

hic qui exhibet rem deterioratam in solutione...

hic qui exhibet rem deterioratam in solutione...

est vera ommissis trussis. ibi loquitur in debito...

§ I res tuas. Et pariter apposito in traditione...

§ I res tuas. Et pariter apposito in traditione...

§ I res tuas. Et pariter apposito in traditione...

§ I res tuas. Et pariter apposito in traditione...

§ I res tuas. Et pariter apposito in traditione...

§ I res tuas. Et pariter apposito in traditione...

§ I res tuas. Et pariter apposito in traditione...

§ I res tuas. Et pariter apposito in traditione...

§ I res tuas. Et pariter apposito in traditione...

datum non est locus: cautioni de rato: rum. item...

in. d. §. si plurimum. in verb. nocere. in si dum allega. l. si...

§ I Si dominium. in actione ad exhibendum qualiter...

§ I An dy. Poena. Quod abebat. Item fallit qui reus...

§ I An dy. Poena. Quod abebat. Item fallit qui reus...

§ I no so. l. i. d. §. q. no solli. dicit dal. l. i. §. de p. d. fur. rem p. gno. atit. i. ab. stulerit non p. d. e. sibi qm. si res postea p. e. at. ab. s. s. culpa non teneatur. nisi d. o. e. se. i. n. t. e. r. e. c. t. p. e. r. e. r. §. I. R. e. d. e. r. i. o. r. i. a. t. a. p. b. a. r. i. n. l. q. s. b. l. §. de solu.

§ I no so. l. i. d. §. q. no solli. dicit dal. l. i. §. de p. d. fur. rem p. gno. atit. i. ab. stulerit non p. d. e. sibi qm. si res postea p. e. at. ab. s. s. culpa non teneatur. nisi d. o. e. se. i. n. t. e. r. e. c. t. p. e. r. e. r. §. I. R. e. d. e. r. i. o. r. i. a. t. a. p. b. a. r. i. n. l. q. s. b. l. §. de solu.

§ I no so. l. i. d. §. q. no solli. dicit dal. l. i. §. de p. d. fur. rem p. gno. atit. i. ab. stulerit non p. d. e. sibi qm. si res postea p. e. at. ab. s. s. culpa non teneatur. nisi d. o. e. se. i. n. t. e. r. e. c. t. p. e. r. e. r. §. I. R. e. d. e. r. i. o. r. i. a. t. a. p. b. a. r. i. n. l. q. s. b. l. §. de solu.

§ I no so. l. i. d. §. q. no solli. dicit dal. l. i. §. de p. d. fur. rem p. gno. atit. i. ab. stulerit non p. d. e. sibi qm. si res postea p. e. at. ab. s. s. culpa non teneatur. nisi d. o. e. se. i. n. t. e. r. e. c. t. p. e. r. e. r. §. I. R. e. d. e. r. i. o. r. i. a. t. a. p. b. a. r. i. n. l. q. s. b. l. §. de solu.

§ I no so. l. i. d. §. q. no solli. dicit dal. l. i. §. de p. d. fur. rem p. gno. atit. i. ab. stulerit non p. d. e. sibi qm. si res postea p. e. at. ab. s. s. culpa non teneatur. nisi d. o. e. se. i. n. t. e. r. e. c. t. p. e. r. e. r. §. I. R. e. d. e. r. i. o. r. i. a. t. a. p. b. a. r. i. n. l. q. s. b. l. §. de solu.

§ I no so. l. i. d. §. q. no solli. dicit dal. l. i. §. de p. d. fur. rem p. gno. atit. i. ab. stulerit non p. d. e. sibi qm. si res postea p. e. at. ab. s. s. culpa non teneatur. nisi d. o. e. se. i. n. t. e. r. e. c. t. p. e. r. e. r. §. I. R. e. d. e. r. i. o. r. i. a. t. a. p. b. a. r. i. n. l. q. s. b. l. §. de solu.

§ I no so. l. i. d. §. q. no solli. dicit dal. l. i. §. de p. d. fur. rem p. gno. atit. i. ab. stulerit non p. d. e. sibi qm. si res postea p. e. at. ab. s. s. culpa non teneatur. nisi d. o. e. se. i. n. t. e. r. e. c. t. p. e. r. e. r. §. I. R. e. d. e. r. i. o. r. i. a. t. a. p. b. a. r. i. n. l. q. s. b. l. §. de solu.

§ I no so. l. i. d. §. q. no solli. dicit dal. l. i. §. de p. d. fur. rem p. gno. atit. i. ab. stulerit non p. d. e. sibi qm. si res postea p. e. at. ab. s. s. culpa non teneatur. nisi d. o. e. se. i. n. t. e. r. e. c. t. p. e. r. e. r. §. I. R. e. d. e. r. i. o. r. i. a. t. a. p. b. a. r. i. n. l. q. s. b. l. §. de solu.

A Domineo add bal. hic r bar. in l. si in fi. pn. de
secu. tab. r gl. sing. in. q. v. pulsar. in. l. gl. vbi sita v3
scripta in partibus.
B Punif. r hic vid bald. ponit octo penas diuersi
modi p iura imponendas. r vide qd h. v. q. v. q. c. i. q.
r gl. o. i. c. i. de fal. r qd no. gl. in. c. qrela. de iureiura.

actio: de eo pemitit de reb. credi. **C** Itz quia per
iurandū aliquis efficit debitor vel creditor: deo
conectit de iureiurando. in hoc it. de hoc nihil ponat
de reb. credi. sed in sequenti. spalius. **C** Querit
glo. quare no dicit de reb. debitis. sic vt in gloss. r
bene r c.

C In bone
fidei. add
fia. gult. q
i pacis ex
trancis q
n psumit
no diff. et
iura. c. l. s.
fin. q. fit in
ueli. rem
no defert
iura qn a
cto r b. p
bat r reus
sempl. ne
no defert
reo ad res
probato r
ne acrois
tra sing. o
i r Lan. in
a suo cōpēi
v. rudi. s.
allegatioe
infir. de in
uti. l. ip. s.
1 Item r do
rum. et vs
de singu.
Wald. in. l.
qui accusa
re. de edē.
vbi qui re
probat a
2 restinonio
reprobat
a iurament
to. And.
Barba.

S lex quocum
q. debitor qui soluit pō
petere instm cancellati si
bi reddi. h. d.

De religiosis et sumptibus
funerum. Rubrica.

Scripture in lapidibus monumē
torum quod inducant quoddam noi
torum.
Scripture antique in iuris lapidib
que corinē aliqua dispositionē possi
bilem q faciant fidem.

Monumen
torum. **S**cripture
q sūt in lapide mo
numēti non faciūt
fidē finyrum intel
lectū. Sed lex nra
loquit in casu certo. sed in casu forte
incerto standū est ipsi scripturis no
tanq p ppsa sed tanq in dētētib qd
dā notorium: vt de pdi. r demō. l. in re
stamēto. la. s. r tagitur p me. l. s. ff. de
alb. scri. **C** Quero vtrū iste scripture
que reperit in muris r in lapidib
faciāt fidē. hic videt casus q non. In
2 totariū vt casus in. l. s. ff. de alb. scri.
Spec. de proba. s. videndū. ver. i. r
Istud puto verū sūt scripture antiq
que continent aliqua denūtiatiōē vel
dispositiōē possibilē. h. hic iste. In scri
ptioe p tenebat aliqua dispositiōē q
no erat possibilis fieri per illa verba:
videt illa glo.

C Explicit liber tertius.
C Incipit liber quartus.
De rebus creditis r iureiurando.
Rubrica.
Verbum cedere est generale ad
oēs personales actiones.
Continuat in glo. dicitū est. s. de
actionib. in rēsequit videre de actio
nibus psonalibus. vtrū q hoc vtrū
credere est generale ad oēs psonales

Juramentū decessioim litis qñ retractetur ra
tione periurij.
Juramentū veritatis retractatōe ratione periurij.
Jrem iuramentū purgationis.
Quod ex iuramēto non oritur actio.

Anula iureiur.
Causa iuramēto decessa
no retractat pceptu per
suis. h. d. **C** l. p. de. l. ad
monēdi. ff. de. r. j. de pe.
sudi. q. male. in. aut. no
no iure. So. e. d. d. test iu
ramētū decessiū litis: et
istud no retractat pceptu
periurij nisi in casib. ei. p. s. in. l. vt. h. c. **Q**uod d. test iu
ramētū vitatis. v. illud qd pstat r h. r. r. illd pō res
tractari pceptu pluri. vt. l. lucius. ff. de h. s. q. no. inf. a.
quod d. test iuramētū purgationis. r istud etis pōt
retractari. in. aut. nouo iure. j. de pe. in. qui male iudi.
3. r. r. r. p. d. c. a. d. ad. monēdi. ff. de. Sel. ibi
est factū necessariū hic dō volitariū vt iudicialē qd
non retractat. fallit in casu. l. si. r. c. r. **C** Querit glo.
vtrū test iuramētū oīa actio. sic vt in. l. c. r. tene. mē
tiopi. 3o. vt semper ex iuramento oritur actio.

Vtrū iurandi.
Periurij. **P**er iuramēto
ge. h. a. solo deo
q iurauit per dei. sed de eo q iurauit
pncipē. Sed ibi pculū aut. **C** l. p.
s. de sum. tri. l. in. si. l. ibi corēnt fidem xpiana alic
mō q deierādo. **C** Sedo opp. ff. de. l. si duo patroni.
in. si. sol. vt. l. tene. tertia. sol. r. qñ iuraf p pncipem
no punit pena copozali vt hic. h. alia. pena: vt. l. cor
trarij. **C** l. p. s. de trans. l. si q. maior. sol. hic loq
tur in iuramēto de pterito litis decessio. ibi dō loq
tur in iuramēto de futuro qd appellat super ptracta
tu quo deierans punitur. h. d.
Hec lex q habeat locū in oīb. causis ciuilib.
r criminalibus.
Per domesticos cōparatiōē literarū vel p fuga rel
itē per vñū testem semipleme. pbatur. r. ni. s. de. fu
ga. remissioe.
Juramentū suppletorio cui deferatur.

Vtrū iurandi.
Punit. h. d. **V**idit pmo loquit de eo
q iurauit per dei. sed de eo q iurauit
pncipē. Sed ibi pculū aut. **C** l. p.
s. de sum. tri. l. in. si. l. ibi corēnt fidem xpiana alic
mō q deierādo. **C** Sedo opp. ff. de. l. si duo patroni.
in. si. sol. vt. l. tene. tertia. sol. r. qñ iuraf p pncipem
no punit pena copozali vt hic. h. alia. pena: vt. l. cor
trarij. **C** l. p. s. de trans. l. si q. maior. sol. hic loq
tur in iuramēto de pterito litis decessio. ibi dō loq
tur in iuramēto de futuro qd appellat super ptracta
tu quo deierans punitur. h. d.
Hec lex q habeat locū in oīb. causis ciuilib.
r criminalibus.
Per domesticos cōparatiōē literarū vel p fuga rel
itē per vñū testem semipleme. pbatur. r. ni. s. de. fu
ga. remissioe.
Juramentū suppletorio cui deferatur.

Bonafidei. **I**ta. l. solēns
dis anno futuz
ro in. kadmonēdi. ff. de. In defectū pbat
nois iudei defert alteri partū iuramē
tū. hoc imēdit. **C** l. p. q. actioe no. pbat
tere. r. ab soluitur. vt. ff. de. eden. l. qui accusare. so. qñ q
actor plene probat r vincit. qñq. nihil pbat r succi
bit vt in p. rario. qñq. pbat semipleme tunc recurrit
ad banc. l. or. causa de cadat iureiurando. **C** Querit
in quibus causis habet locum h. c. l. s. v. videt velle
quod in omnibus causis ciuilib. et criminalibus

Bonafidei. **I**ta. l. solēns
dis anno futuz
ro in. kadmonēdi. ff. de. In defectū pbat
nois iudei defert alteri partū iuramē
tū. hoc imēdit. **C** l. p. q. actioe no. pbat
tere. r. ab soluitur. vt. ff. de. eden. l. qui accusare. so. qñ q
actor plene probat r vincit. qñq. nihil pbat r succi
bit vt in p. rario. qñq. pbat semipleme tunc recurrit
ad banc. l. or. causa de cadat iureiurando. **C** Querit
in quibus causis habet locum h. c. l. s. v. videt velle
quod in omnibus causis ciuilib. et criminalibus

Bonafidei. **I**ta. l. solēns
dis anno futuz
ro in. kadmonēdi. ff. de. In defectū pbat
nois iudei defert alteri partū iuramē
tū. hoc imēdit. **C** l. p. q. actioe no. pbat
tere. r. ab soluitur. vt. ff. de. eden. l. qui accusare. so. qñ q
actor plene probat r vincit. qñq. nihil pbat r succi
bit vt in p. rario. qñq. pbat semipleme tunc recurrit
ad banc. l. or. causa de cadat iureiurando. **C** Querit
in quibus causis habet locum h. c. l. s. v. videt velle
quod in omnibus causis ciuilib. et criminalibus

vide gl. super verbo causis. dum loquitur in actioni
bus descendenti bus ex delicto ciuilitatē inentatis si
ne dubio ista gl. diceret verum. in criminalibus forte
non dicit verum quod dicit tangit. **S**ul. de. cu. in. l.
iii. s. ff. de. r. ibi dicit. et dicit plenissime in. l. maritus.
S ff. de. questio. vbi gl. tagit. **C** Querit quando quis
dicatur semipleme probare. **S** l. s. ponit hic tres vel
quatuor modos. **P**rimo per domesticos. secundo
per comparationem literarum. tertio per fugam rei.
B Item per vñū testem que omnia not. **C** l. r. nota.
Specialiter t. illud quando dicit de fuga. quod fuga
facit semipleman probationem. r. alibi videtur vel
le quod faciat plenam. l. consiliarius. s. de. affesso. idē
quod hic. glo. no. in. d. l. ad. monēdi. ff. de. r. ibi dicit
mus de hac fuga plene dicit in. l. lege. cor. s. ff. ad. fil
4. **C** Querit hic cui debet iuramentū deferri. h. hic
r. non aperit. sed dicit causā cōgnita. in. cause. auz
tem cognitione. vtrū vt deferatur et qui melius
scit veritatem r si vterq. equaliter scit deferatur et q
est dignus. **S** i vterq. est equaliter dign. in hoc sunt
opinio. **Q**uidam dicunt deferendum potius actori
quam reo quidam econtra vt potius reo quam acro
ri. et istud vltimum consuetudine tenere gloss. nostre
licet vltimam. teneant contra r c.

S ad excludendam.
potest iurandum deferre. h. d.

S etiam a pupillo.
Relictum a tutore videtur relicti
a pupillo r in causa pupilli potest iusu
randum deferri tutori. h. d. r c.

S in proponas.
Super causa sta
mus potest iusu
randum deferri. h. d.

S et filius.
Iuramentum vel delatio
vñius alteri non debet oby
r c. h. d.

Actio in factum oritur ex iuramento qñ infemū
ter iuratur r fomiter vrilis ex contractu.
Actio que oritur ex sita an dicatur in factū vel iudij
cati. remissioe.

Actio in factum oritur ex iuramento qñ infemū
ter iuratur r fomiter vrilis ex contractu.
Actio que oritur ex sita an dicatur in factū vel iudij
cati. remissioe.

Actio in factum oritur ex iuramento qñ infemū
ter iuratur r fomiter vrilis ex contractu.
Actio que oritur ex sita an dicatur in factū vel iudij
cati. remissioe.

Actio in factum oritur ex iuramento qñ infemū
ter iuratur r fomiter vrilis ex contractu.
Actio que oritur ex sita an dicatur in factū vel iudij
cati. remissioe.

Actio in factum oritur ex iuramento qñ infemū
ter iuratur r fomiter vrilis ex contractu.
Actio que oritur ex sita an dicatur in factū vel iudij
cati. remissioe.

Actio in factum oritur ex iuramento qñ infemū
ter iuratur r fomiter vrilis ex contractu.
Actio que oritur ex sita an dicatur in factū vel iudij
cati. remissioe.

Actio in factum oritur ex iuramento qñ infemū
ter iuratur r fomiter vrilis ex contractu.
Actio que oritur ex sita an dicatur in factū vel iudij
cati. remissioe.

Actio in factum oritur ex iuramento qñ infemū
ter iuratur r fomiter vrilis ex contractu.
Actio que oritur ex sita an dicatur in factū vel iudij
cati. remissioe.

Actio in factum oritur ex iuramento qñ infemū
ter iuratur r fomiter vrilis ex contractu.
Actio que oritur ex sita an dicatur in factū vel iudij
cati. remissioe.

Quatuor modos. et adde q ad hoc vt deferatur
iuramentum in defectum semipleme probationis est
necessē quod pars que petit deferri iuramentū dicit
verisimilia vt dixit eleganter **W**al. in. l. in. si. col. s. q.
et aduersus quos.

Actione. **S**uper acy
firi potest iurandus deferri.
hoc dicit r c.

S i quis. **I**ta est bo
lato iuramenti antequā
presterit potest renocari
donec iuretur presterit
vel sententietur. h. d. **C** l. p. p. p. hic
innuit quod presterit iuramentū post
diffinitū sententiam. **C**ontra. s. l. p. r.
Solu. vt ibi dicam r c.

S i quis. **I**ta est bo
lato iuramenti antequā
presterit potest renocari
donec iuretur presterit
vel sententietur. h. d. **C** l. p. p. p. hic
innuit quod presterit iuramentū post
diffinitū sententiam. **C**ontra. s. l. p. r.
Solu. vt ibi dicam r c.

S i quis. **I**ta est bo
lato iuramenti antequā
presterit potest renocari
donec iuretur presterit
vel sententietur. h. d. **C** l. p. p. p. hic
innuit quod presterit iuramentū post
diffinitū sententiam. **C**ontra. s. l. p. r.
Solu. vt ibi dicam r c.

S i quis. **I**ta est bo
lato iuramenti antequā
presterit potest renocari
donec iuretur presterit
vel sententietur. h. d. **C** l. p. p. p. hic
innuit quod presterit iuramentū post
diffinitū sententiam. **C**ontra. s. l. p. r.
Solu. vt ibi dicam r c.

S i quis. **I**ta est bo
lato iuramenti antequā
presterit potest renocari
donec iuretur presterit
vel sententietur. h. d. **C** l. p. p. p. hic
innuit quod presterit iuramentū post
diffinitū sententiam. **C**ontra. s. l. p. r.
Solu. vt ibi dicam r c.

S i quis. **I**ta est bo
lato iuramenti antequā
presterit potest renocari
donec iuretur presterit
vel sententietur. h. d. **C** l. p. p. p. hic
innuit quod presterit iuramentū post
diffinitū sententiam. **C**ontra. s. l. p. r.
Solu. vt ibi dicam r c.

S i quis. **I**ta est bo
lato iuramenti antequā
presterit potest renocari
donec iuretur presterit
vel sententietur. h. d. **C** l. p. p. p. hic
innuit quod presterit iuramentū post
diffinitū sententiam. **C**ontra. s. l. p. r.
Solu. vt ibi dicam r c.

S i quis. **I**ta est bo
lato iuramenti antequā
presterit potest renocari
donec iuretur presterit
vel sententietur. h. d. **C** l. p. p. p. hic
innuit quod presterit iuramentū post
diffinitū sententiam. **C**ontra. s. l. p. r.
Solu. vt ibi dicam r c.

S i quis. **I**ta est bo
lato iuramenti antequā
presterit potest renocari
donec iuretur presterit
vel sententietur. h. d. **C** l. p. p. p. hic
innuit quod presterit iuramentū post
diffinitū sententiam. **C**ontra. s. l. p. r.
Solu. vt ibi dicam r c.

S i quis. **I**ta est bo
lato iuramenti antequā
presterit potest renocari
donec iuretur presterit
vel sententietur. h. d. **C** l. p. p. p. hic
innuit quod presterit iuramentū post
diffinitū sententiam. **C**ontra. s. l. p. r.
Solu. vt ibi dicam r c.

S i quis. **I**ta est bo
lato iuramenti antequā
presterit potest renocari
donec iuretur presterit
vel sententietur. h. d. **C** l. p. p. p. hic
innuit quod presterit iuramentū post
diffinitū sententiam. **C**ontra. s. l. p. r.
Solu. vt ibi dicam r c.

S i quis. **I**ta est bo
lato iuramenti antequā
presterit potest renocari
donec iuretur presterit
vel sententietur. h. d. **C** l. p. p. p. hic
innuit quod presterit iuramentū post
diffinitū sententiam. **C**ontra. s. l. p. r.
Solu. vt ibi dicam r c.

Andre.
Poma.

Andre.
Poma.

Andre.
Poma.

Andre.
Poma.

Andre.
Poma.

Andre.
Poma.

Andre.
Poma.

Andre.
Poma.

Andre.
Poma.

Andre.
Poma.

Andre.
Poma.

Andre.
Poma.

Andre.
Poma.

Andre.
Poma.

Contecta. Vide gloss. magistrum in corpore. de fi. a. instrumento. §. fina.

In l. i. sed quando debet solui salarium aduocato vide in l. Antiochus. r. ibi Barto. C. de profes. r. mezd. lib. p. q. donec lis pender no debet solui. per Bar. 4 late. in l. di.

Quo- rics. Adde Ludo. ro. in consilio excep. i materia sequi strationis. Andreas barba.

Quo- rics. r. ad de q. scit remum nobisum sic sequestra- tio qng. vt hic: ita etiam istis casib? poterit inter- dici aliena- tio immo- bilium in l. de pollic- rationib? ff. de polli- ci. et ad de secundum d. Barto. in l. i. de edi. di. adri. tol. quod

tener sequestratio possessionis cum duo veniant ad arma: r. mandatur vtriusq. ne accedant ad possessionem sine licentia iudicis. r. de materia vide Anto. de butri. in c. secundo de eo qui mit. in pol. causa rej. ser. r. ad de quod dicit supra. ad de Bar. in l. sed r. si vltus d. fructus. §. si inter duos. de vltusu. r. glo. in c. dilect? de sequestra. pol. r. Specu. in titu. de expen. §. postres. mo. per to. r. dicit Barto. per glossam in. l. §. de fer. quod semper valer sequestratio commissa propter sequestrationem nisi satisficeretur. quod tenet Bal. in l. fina. supra vbi in rem. act. etiam in loco vbi quis resouitur forum.

Permittitur. Adde Barto. in l. imperatores. §. ff. de appellatio. quod ibi per moder. r. de materia per Joannem and. in regula locupletari. in mercu. libro septo. r. Bal. hic.

Cessare repetitione. adde tñ qd solutio debiti. vt gote pcepti facta sine cause cognitione reperit: vt leg. r. not. ij. q. ij. in sum. vide Barto. in l. i. §. graui. de admi. re. ad c. i. l. per. r. hanc legē limita egrege per Barto. in l. §. deniq. in suff. quod vi aut clam.

vero contractus fiat in rure remanet in eo. correcta. l. i. C. de uero de coparatioe instrumentoz ad quod instrumentu fiat coparatio. de quo dicitur in l. com. parationes. r. aut. ibi postia. j. de si. instru. C. Lue. ro r. qñ contractus dicat celebrari in scriptis. Rñ. qñ hoc agitur vt in scriptis celebratur: vt dicit glo.

De suffragio. Rubrica.

Qui desideria. Salariu aduoca- to. pmissum condicione ex hac l. pos- tit: r. si res mobiles p salario tradant traditio sola sufficit. Sed si immobi- lia es contractus in scriptis celebrati. et vera traditio sed. Et si aduocatus inuaserit restituer: r. actione puiabit. h. d. Duidit in quatuor partes. Pmo qñ salariu pmitit. Scdo qñ traditio sola salario res mobilis. Tertio qñ res immobilis. Quarto qñ aduocatus inuadit indebite. scda ibi qd si qd. ppter banc vltima parte q punit aduocatu violentu. Rof. ponit ista cōstitutione inter cōstitutiones q puniunt violentos: r. ibi ea tota cōmēntat. Opp. qd imo peren- dum sit certi cond. ex stipulatu. vt in l. i. de ver. obli. in prin. Sol. distinguit vt hic in prima glo. A lra hac legē. glo. querit multas questiones r. oca melius vt terminat quā aduocatus r. c. l. in quibusda reprobetur per doc. in quo non caro multu in fiteri: ideo dicit vt in glo. r. per Ly. r. per Rof. in suis libel. r. c.

De prohibita sequestratione. Rubrica.

Doties. Sequestratio res gulariter est. phibi- ta. h. d. C. de l. si fideiusor. §. si. qui satisd. cog. Ita est regula qd sequestratio est phibita. fallit in casibus q hic no. in glo. qua. vide r. signa. C. de uero: video qd est phibita. sequestratio. sed pone qd ego volo qd non sequestrat ex quo no pot fieri. sed volo qd scribat q rea sint in domo r. qui fruct? percipiunt in domo vt possint res facili? pbari. certe ista descriptio permissi- tis? h. no sequestratio. r. c. in l. §. pe. ff. de ven. in pol. mit. h. in cōtrarium faciat. l. de pensionis facultas. j. de iure fil. dic vt dicit in d. §. pe. C. Querit glo. vtrū qñ res sequestrant perdat possessio. glo. dicit q sic vt in l. interesse. ff. de acquir. posses. ex amma hoc vt ibi plene dicit. r. per Ly. hic r. c.

De condicione in debiti. Rubrica.

Senctia qñ faciat cessare repetitionem. Indebitū ex ca iudi- cati soluti no repeti- tur r. in actionib? iudici iuris no vel- nitur vlture etia post lit. prest. h. d. ista. dona. l. C. de ppp. q etia ex alia cau- sa soluti non repetit. vt j. co. l. ca. q. e. Solu. glo. facit i qd lita facit cessare repetitionem

vt hic sunt r. alii casus qui notantur hic. r. in l. elegan- ter. circa finem. ff. eodem. Sed opp. dicitur hic quod sententia facit cessare repetitionem. Contra. ff. de iudi. l. i. p. eto: §. marcellus. r. l. commodato. in fine. r. l. rem mihi. ff. commo. de condi. sine causa. l. si fullo. Dicit glo. q illud quod hic dicitur quod sententia in- hyber repetitionem. fallit in casibus dictarū legum. alibi videtur dicere glossa quod verum est qd non pot- reperit per conditionem indebiti. vt hic. sed per con- ditionem sine causa ita no. in l. si de iussor. §. in omni- bus. ff. ma. tra etiam no. in l. si sine §. q si procurator. ff. rem ra. ha. Docto. nostri reprobant illas glof. r. mezd. rito solum indebitum per sententiam nullo modo potest repeti: nisi esset causa propter quam daretur restitutio in integrum. Et quod dico non potest repe- ti. intellige per actionem per quam veniatur contra sententiam sed si esset aliqua actio que contra senten- tiam non repugnet affertur cum esse veram: tunc datur repetitio hic est casus in. o. in commodato. in fine. r. l. si fullo. cum ff.

Inter. Delegatus indebiti repetit a legatum. hoc dicit. r. c.

De decem. Solutum r. etiam pro hoc dicit. in illis potest condici.

Que. In his que crescut per promissum indebiti non repetitur. h. d. C. de uero que est ratio huius. l. respō. quia in istis que crescut per inficiatōis non soluens licet indebiti: videtur transigere. r. ita tangit glo. in l. error. §. de iur. r. fac.igno. C. de l. inde neratius. §. si. ff. ad. l. a. quib. si ibi a nemine erat debitu. hic vero erat debitu cum alioquo.

Apate. Qui non est heres et sol- uit cum se putat heredem res perit. hoc dicit.

per ignorantiam. In debito soluto alteri per alteru querit- tur actio: sicut in mutuo.

De communi. Idem dicit quis. §. de iur. r. fac.igno. r. c.

Debitoris. Indebitum solutus ren suam ab eo reperitur. vidistis de hac materia in l. fallus. §. de iur. r. c.

Indebitum. Indebitum solutus in solutio in dubio psumitur. h. d. §. si decem. in l. si non forem. per hanc legem cor 2 rigitur.

Quis. Cuius est electio in soluen- do eiusdē est electio in re- petendo. h. d. C. de ppo. de l. si non foret. §. si decem. circa ff. ff. co. Sol. dicit quis- qaz quod ibi erat electio creditoris ab initio: sed istud h. si verū in est tñ diuinar veritas test qd ibi Alpiani opi. ponitur que hic per hanc l. 6 corrigitur. C. de ppo. de l. plane. ff. co. Sol. ibi loquit

quando erant duo res debendi: tunc ipsi no habet electionē in repetendo ne forte in eligendo sint viciores. C. de ppo. tertio de l. si is cui. ff. de les. ga. ij. Sol. ibi soluit vnam rem de debitis alternativē hic soluit vtrunq. C. de ppo. de l. si non foret. §. si decem. in primo casu. ff. co. Sol. ibi non soluit perfecte vtrūq. sed cū deberet sibi h. aut. r. soluit sibi h. r. v. de de illa. v. de bēt repeti precise quoniam illa v. appa- rent indebite soluta. C. de predictis potes distinguere per reipsum. r. Dubitans r. ignoans quādo equi parentur.

De dubieta. De hęc notabilis. l. du- bitans r. ignoans quan- tum ad repetitionem inde- debiti equi parantur. Predicta vera sunt quantum ad repetitionem inde- biti vt dixi quantū ad alios contractus. quandoq. inter dubitatem r. ignoans rem reperitur differentia. vt not. ff. de iur. r. fac.igno. in glo. super rubi. r. ff. de test. l. de iur. Et habuistis hoc cano- ne. §. de iur. l. manifestissimi. §. si nautē c. nescius r. dubitans.

De condi. ob causam. Rubri.

Equitiam. Quod datur ob cau- sam dorem pro ma- trimonio illicito per conditionem ob cau- sam reperitur. h. d. C. de ppo. de l. qui contra. j. de ince. nup. vbi dicitur qd dos debet duplicari. Solu. ibi quans do scienter cōtraxerunt matrimoniu d illicitum. hęc quando ignoranter: r. et circa hoc dicit vt habes in l. si cum dos rem. §. fina. cum. l. seque. ff. solu. mari. C. de uero quid est hoc dicitum iure. glo. dicit. id est intransitive lege. q. d. de eo iure quod est conditio. idem no. §. tit. l. i. qd vult dicere transiue vel intransiue quere gramaticus r. c. Donatio inter patrē r. filiu quans do consistat. Donatio morte confirmata quasi per omnia habet vim relicti. Actio pscriptis verbis datur vt im- pleatur id quod conuenitur. r. dicitur quod causam ad resoluedum contractū r. sic ad repēdum datum. Actio pscriptis verbis r. conditio ob causam quō simul concurrant. Condicio ob causam occurrit cum actione vtrū in rem.

Si repetendi. vide per gloss. plene in l. si si par...

Andreas ponare. In me...

die plene p. in l. pater. Si iul. agr...

cu exiguu. Per hac conditione...

militem. Si ca ppter quae est...

Si ex cautione. vid ad hac l. bart. in l. p...

Si ex cautione. vid ad hac l. bart. in l. p...

Si ex cautione. vid ad hac l. bart. in l. p...

Si ex cautione. vid ad hac l. bart. in l. p...

Si ex cautione. vid ad hac l. bart. in l. p...

Si ex cautione. vid ad hac l. bart. in l. p...

Si ex cautione. vid ad hac l. bart. in l. p...

Si ex cautione. vid ad hac l. bart. in l. p...

Si ex cautione. vid ad hac l. bart. in l. p...

haber locum hec condicio. vt. l. si militem. aut scien...

liber. Datum causa non secuta...

pecuniam. Si causa non fuit...

pecuniam. Si causa non fuit...

pecuniam. Si causa non fuit...

pecuniam. Si causa non fuit...

pecuniam. Si causa non fuit...

pecuniam. Si causa non fuit...

pecuniam. Si causa non fuit...

pecuniam. Si causa non fuit...

pecuniam. Si causa non fuit...

pecuniam. Si causa non fuit...

pecuniam. Si causa non fuit...

pecuniam. Si causa non fuit...

pecuniam. Si causa non fuit...

pecuniam. Si causa non fuit...

pecuniam. Si causa non fuit...

Excalem. Promissum ob turpē cam a peti. h. d. r. c.

Restituenda. Qui recipit pecuniam...

Restituenda. Qui recipit pecuniam...

Restituenda. Qui recipit pecuniam...

Restituenda. Qui recipit pecuniam...

Restituenda. Qui recipit pecuniam...

Restituenda. Qui recipit pecuniam...

Restituenda. Qui recipit pecuniam...

Restituenda. Qui recipit pecuniam...

Restituenda. Qui recipit pecuniam...

Restituenda. Qui recipit pecuniam...

Restituenda. Qui recipit pecuniam...

Restituenda. Qui recipit pecuniam...

Restituenda. Qui recipit pecuniam...

Restituenda. Qui recipit pecuniam...

Restituenda. Qui recipit pecuniam...

Restituenda. Qui recipit pecuniam...

Bona. vide in l. si. C. qui sit vel pua. r. qd no. bar. in...

Bona. vide in l. si. C. qui sit vel pua. r. qd no. bar. in...

Bona. vide in l. si. C. qui sit vel pua. r. qd no. bar. in...

Bona. vide in l. si. C. qui sit vel pua. r. qd no. bar. in...

Bona. vide in l. si. C. qui sit vel pua. r. qd no. bar. in...

Bona. vide in l. si. C. qui sit vel pua. r. qd no. bar. in...

Bona. vide in l. si. C. qui sit vel pua. r. qd no. bar. in...

Bona. vide in l. si. C. qui sit vel pua. r. qd no. bar. in...

Bona. vide in l. si. C. qui sit vel pua. r. qd no. bar. in...

Bona. vide in l. si. C. qui sit vel pua. r. qd no. bar. in...

Bona. vide in l. si. C. qui sit vel pua. r. qd no. bar. in...

Bona. vide in l. si. C. qui sit vel pua. r. qd no. bar. in...

Bona. vide in l. si. C. qui sit vel pua. r. qd no. bar. in...

Bona. vide in l. si. C. qui sit vel pua. r. qd no. bar. in...

Bona. vide in l. si. C. qui sit vel pua. r. qd no. bar. in...

Bona. vide in l. si. C. qui sit vel pua. r. qd no. bar. in...

Bona. vide in l. si. C. qui sit vel pua. r. qd no. bar. in...

Notae. In actione stricti iuris non videtur...

Notae. In actione stricti iuris non videtur...

retur sit aliquem anteq actionez parerit vt in hoc casu. r. l. p. f. de donat. tunc puro vera opt. p. q. illa actio vtilis dicitur ab obligatioe vtilis que est da...

ista est natura. ouitur enim ex vtili dominio quod habet emphyteota r feudataria. r ex pot. aduersarij scilicet loquitur titul. ff. si ager vec. vel emphy. p. q. n. q. datur vtilis respectu directe cui contrahitur vt in vtili...

Quero q est. Ad ad ista dicitur ferentia gl. r ibi bar. r alex. r apo. sil. in. l. i. l. p. d. ff. de do. r. c. iud. bar. l. per diuersas. j. mad. r. d. l. fin. de se. quenti dif ferentia.

Quero q est. Ad ad ista dicitur ferentia gl. r ibi bar. r alex. r apo. sil. in. l. i. l. p. d. ff. de do. r. c. iud. bar. l. per diuersas. j. mad. r. d. l. fin. de se. quenti dif ferentia.

semper apud cedentem vel mandatem rema neris r reat. sed respectu eius cui ceditur bene est differens tia. nam per mandatum non transeunt vtilis sed per...

Abens vtilis ex instrumento habet executionem paratam: ex forma statutorum: an poterit petere executione talis instrumenti.

Agens directe et probans in vtili: an debeat obtinere. Omnibus Et tractu dotis et emp. transeunt vtilis sine cessione. hic videtur casus contra...

Omnibus Et cessione. hoc dicit r. Actio vtilis r directa an sint eade in substantia. Actio directa. r vtilis an possint competere eidem ad idem.

Quero vtrum r actio vtilis r directa sint eadem in substantia. Joan. dicit quod sic. glo. signat argumentis contra: r sic dicitur. et quod sint eade...

Et ideo. Ad barr. m. in. l. i. ff. de dona. in p. n. c. i. vide. Quero vtilis. Ad eide bar. in. l. i. ff. de in. l. i. ff. de...

tamen cedem quoad dicitur puta quoad vna loco alterius restituitur: vt. s. si aduer. fil. l. i. Et ista sunt verba sua que examiniemus. Dicit ipse qd quantu ad effectum vtilis et directa sunt eodem: quia habent eundem effectum. hoc non est verum simpliciter. nam vtilis pertinet. que competit fideicommissario: non est effectus eiusdem cum directa. per nota in l. quia perinde. ff. ad tres bellia. Item in iudicijs particularibus potest esse qd contra vtilium competit exceptio. que non competit contra directam: vt. l. quoties. in prin. ff. de admisi. i. iuro. dy. in. c. pro possessore. de reg. iur. in. v. Item directa infamat qd non reperitur in vtilibus. ff. de his qui nota. infra. l. expedit enim magis habere directam qd vtilium propter probationem. na in vtili quandoq. debeo plus probare scilicet contractum et cessionem: sed in directa quam habere ex contractu meo solum contractum. Hoc vltimum per. fatetur: de alijs non facit merito nem. Ad secundu dicit ipse quod actio vtilis et directa sunt eodem genere: qd est verum secundum communem opi. que est vt sit actio in genere: vt. s. de nego. gest. l. iij. et ibi dixi. l. iij. §. genera. ff. de acquire. pos. l. seruis communis. in iij. de stipula. l. seruo. §. si. sed ipse pe. dicit qd non reperitur actio in genere vt referunt docti. in. d. l. iij. §. de nego. gest. ergo non potest dici quod sit actio in genere: cu non reperitur istud gen. Tertio dicit ipse quod iste actio nec sunt eodem in specie. Circa qd est sciendum quod differentie que sunt inter et aliquibus qualitatibus non faciunt differentiam specifi cam: sed differentie substantiales faciunt aliquos differentie specie: vnde si diceremus hominum: quidam magni: quidam parui. ista differentia est secundum qualita rem: et sic non differunt specie: vt. l. sin. de fun. in. tra. sed differentie secundum substantiam: vt homo et asinus faciunt differentiam specifi cam. facit qd not. in. l. i. in prin. ff. si cer. pe. Docto ad propositum: vtilis et directa sunt quedam qualitates: ergo non faciunt differentiam specifi cam. istud concedo: sed potest esse quod ex alijs differentijs differunt specie: vt puta si vna est ciuilitas: alia p. roria: quia ciuiles et p. rorie differunt specie: vt patet de diuisione quas facit imperator Justinianus in l. i. de actio. §. i. in arbor. Quarto dicit ipse quod vtilis et directa non sunt eodem numero. istud est verum: probo idem numero non potest differre a seipso: vt l. p. p. o. m. c. b. a. t. u. r. ff. de iudi. c. j. de. codi

illis. l. si idem. sed inter vtili et directa sunt multe differentie: vt. s. probauit ergo. et. et. p. b. ant. leges hic allegare per glo. contra pe. que videntur sibi iniuncte tradicere: tamen soluitur quod vna loquitur de vtili l. i. alia de directa. et sic cum habeant se vt alia et alia: non sunt eodem numero: vt dicit pe. quod licet non sint eodem tamen finem eodem quandoq. vt qd restituitur vtilis loco directa: vt. l. i. et iij. si aduer. trans. istud quod fingatur eodem non reperio. nam vtilis restituta est annalis cum alio esse perpetua: vt l. in honorarijs. vt. sed cum res ipsa. ff. de her. omnes leges que dicunt eandem esse actionem intelligas eandem nomine. vel genere: vel specierum. s. dixi. non autem eadem est in substantia: facit ad hoc quod dixi in l. meuius. ff. de leg. iij. §. vobis. vbi actio fuit extrinseca reuulsiuam reuulsiuam eadem vel alia ibi traditur. C. Quere ergo. vtrum quando ceduntur actiones videatur mandari executionem directam: teneat quod sic. dicit. s. i. pro. Quere vtrum directa et vtilis possint competere eadem ad idem. Respon. no. cu enim vtilis inducatur a lege esse quiritate: vt dixi. §. l. pro. quando aliquis habet directam cessat equitas quare vtilis induci debeat. hoc probatur. ff. ad tres. l. si heres. in prin. et sic cessonarius qui habet vtili istam iterum cederet et qui sibi cessi non transferretur in eum vtilis vt istam possit suo nomine intentare: vt dicit. l. si heres. C. Quere ergo forma status eorum instrumenta quarenti gratia seu concessione habent executionem paratam: vtrum hoc erit verum in eo cui competit vtilis vigore illius instrumenti. Respon. sic quod apparet. nam domino late sententijs pro procuratore suo vel procuratore iurante competit vtilis: et tamen dominus potest perire: executionem sicut si haberet directam: vt. l. si procurator. ff. de procura. et de re iudica. l. iij. §. i. de iure iur. l. nam postea §. in iur. C. Quere aliquis propositus directam et probauit in vtili: vtrum debeat obtinere. Illa que stonem fouant per. s. i. pro. v. r. a. g. est quod a pendente iudicio et cu competebat directa. cepit cum patere vtilis facto reit. tunc et eadem in ista potest acros obtinere. l. quamquam. §. iulianus. ff. de aqua pluua. arc. et. l. si post acceptum. ff. de rei vendic. sed si ab initio competebar directa tantum et proposuit vtili: vel competebar vtilis tantum et proposuit directam: tunc nullo modo potest obtinere: quia actio nem in eam propositus: vt in. l. i. in prin. ff. si mensio. fal. mo. dixi. bene tamen potest esse quandoq. qd vryba libelli essent ita generalia quod possent referri ad directam et vtili: magis in actionibus realibus vbi quis non cogitur exprimere in libello causam rei motam. na si dicit ad se pertinere iure dominij potest intelligi de directo et vtili: et si probaret in vtili obtinere: vt. l. sed et si. item. si iurauero. ff. de iure iur. licet gl. videatur aliter dicere in l. minor. §. si. ff. de cul. et. l. si mater. §. eadem. in. ff. de excep. rei iudi. sed id quod ibi dicit non videri proponi de vtili dominio est exponendum: id est de qua domino ipso quo competebar publiciana vt ex ipsis glossis apparet: in qd libet eorum qd. Bar.

Causam. Coloni non possunt conueniri pro dominio: hoc dicit.

Nonster apposta.

Causam. Coloni qui solueantur pro dominio conueniri. C. Que rit gloss. quid si non facit ferunt. certe tunc facta p. denatione de vno pot fieri executio colonos sicut in alios debitorum: vt. ff. vel p. i. a. l. s. r. ff. C. Quere vtrum locato: possit conueniri pro debito coloni. responde vt dicit infra. l. nima. Bartolus.

Nonster addita.

- 1. Ista lex hys locu in omnibus contractibus.
- 2. Item habet locum in contractu liberationis.

Onam fidem. Quere vtrum hoc debet intelligi in contractibus boni fidei tunc vel de omnibus. In omnibus enim bona fides consideratur in contractibus boni fidei reddidit contractum nullum ipso iure in contractu stricti iuris. ope exceptionis: vt. ff. de dolo. l. eleganter. in prin. Et quantum ad officium iudicis actioni deseruiens. nam in contractibus bone fidei veniunt ea de quibus non est actum nec cogitatum si bona fides existat. Item in stricti iuris: vt in l. i. de actio. §. in bone fidei. C. T. Sed quere quid in liberationibus vtrum consideretur bona fides eodem modo vt in contractibus. respondeo qd sic per omnia. sicut enim datus causam contractui bone fidei reddidit contractum ipso iure nullum. ita datus causam liberationi a contractu bone fidei: reddidit liberationem ipso iure nullam vt no. s. de in iur. g. resti. l. de turela. c. dicta. l. eleganter. §. non solum. item sicut in contractibus bone fidei consilium iudicis multum potest in considerando ea que ex bona fide sunt ita in pactis liberationis: super contractu bone fidei: et hoc est quod no. ff. de pact. l. ab emptione. Bar.

Sicut. Bona ligatur per comua et homines per verba. hoc dicit. C. P. de. l. si pecuniam. ff. de co. d. i. ob cau. Solu. ibi loquitur in contractibus inominatis: hic loquitur in contractibus inominatis: ideo in contractibus inominatis non oritur obligatio nisi completo contractu rei interuenit: ideo locus est penitentia: quia ad huc non sum ligatus: sed in contractibus nominatis est ligatus incontinenti. ideo non licet discedere. C. P. de. de contractu mandati qui resoluitur volente mandante et de contractu depositi. nam depositum resoluitur cum vult deponens. Idem de contractu precarii et similibus. fallit dicit gloss. sed non est verum: magis superior: remanet firma. nam in omnibus istis contractibus in eo in quo contracta est obligatio nunquam licet resiliat altera parte: sed quando apud de depositi non fuit contracta obligatio: vt permittere apud de rem esse semper: sed ad mei beneplacitum. Idem in contractu mandati precarii et similibus et sic regula remanet firma et vna. Et ista est vera ratio: licet gloss. assignet quasdam rationes delusorias. et.

Nonster apposta.

Sicut initio. Ab initio contrahere est voluntatis. post contractum est stare est necessitas. C. P. primo no. qd a principio contrahere est voluntatis: hoc examinar glo. in l. nec emere. §. de iure deliberari. dicit. C. Secundo nota qd post contractum celebratum est stare est necessitas. hoc examinar hic. C. Ad hoc opo. ni. ff. de condi. ob cau. l. dedit. §. gloss. in prin. soluitur quodam qd ibi loquitur in contractibus inominatis celebratis gratis gratia petentis tantum: sed si alterius vel vtriusq. Illa opti. reprehedit Zo. in. l. si pecuniam. in glo. magna. in prin. ff. de condi. ob cau. et verum solutionem ponit gloss. hic in fi. nam post contractum non licet venire contra id ad quod quis est obligatus. ita loquitur hic. sed in contractibus inominatis non est quis perfecte obligat: anteq. aduerfarius impleret contractum ex parte sua. ergo potest penitere. C. Secundo oppo. ff. mandata. l. si madauero. §. si. r. l. inter causas. §. inas. datum. fo. quidam dicit quod ibi fallit: no. est verum ista regula nunq. fallit. In mandato non obligatur datus ad non reuocandum mandatum: cu mandatum sit gratuitum dicit doc. qd ille qui suscipit mandatum potest penitere: sic sicut ille qui suscipit precarium. sed si penitentia affert domino dammum: vel male exercuerit mandatum: et sic iam esset domino obligatus ad inter esse: tunc ab ista obligatione non potest discedere. C. P. de. l. verum. §. si. ff. pro socio: dicitur quidam fallit: et hoc videtur dicere dy. in. c. qd semel extra de reg. iur. in. v. sed non est verum: magis ad persistendum in illa obligatione: sicut dicitur. et ideo potest illi renuntiare. non enim contra obligationem venit: quod si esset obligatus ad aliquid communicandum tunc illi obligationi non posset renuntiare per regulam hic positam. C. P. de. de deposito. l. si. ff. de iure quidam ibi fallit: nihil est dicere: ideo eodem modo solue deponens non est obligatus: vt non petat depositum: ideo potest repetere quando vult sed si esset obligatus actione depositum non posset penitere per regulam hic positam. ff. de co. mo. l. in co. modo. §. sicut. C. P. de. ff. de precari. l. cum precario. fo. eodem modo quidam soluit. o. l. qd no. est nara actio: vnde ante natus est actionis loc' est penitentiae quous optioe reprobatur.

Nonster apposta.

Sicut. Ista alleg. Bal. in ar. in. l. gall. §. si. de l. be. et post hui. qd licet aliquid sit factum p. parte post sit reuocatur: vt not. p. Barr. in. l. quequid astringit de. in. fi. de ver. oblig. istud est verum nisi p. parte fuit accepta: qm illa amplius reuocatur si potest p. barioe ex rois: in iura hanc. l. adde. glo. c. diuersa fallacia. §. de. i. i. g. v. qd pos sit venire contra factum suu. C. Tera. ro. et de ro. de hui. vi de qd nor. Barr. in. l. perierint. de iud. ob causam. C. Sicut. adde et intellige hac l. no. habet re locu in feudis. ita Zo. fabi hic allega. ter. i. c. de fehu. guar.

hic glo. bene Barto.

In solutus.

Cui ceduntur actioes psonales videtur cedi hys portecaria pro illo debite...

C Nouiter addita.

In solutum.

Cui cedat actio psonalis in consequentia ei copertit hypothecaria cu sua ca...

C Et ibi dicitur An qe. in re. p. Bald. et Jmol. in d. S. elegat. ter.

quod hic non fuit procura. in rem suam. non enim ei fuit mandat...

In quidem.

Mandatam morte mandantis finit: sed imperfecta donatio morte no confirmat...

Egantes.

Qui negat debet de iure dca. pro: si lectura plus placet. Bar.

In iura.

Dominus non potest conueniri pro debito coloni. hoc dicit.

In iura.

Locato: non potest conueniri pro debito colonis. hoc dicit.

Res alienum.

Res alienum potest esse officium seruus alteri. hoc dicit.

tallig etiam in l. titio. §. de condi. et demon. etc.

De nouo addita.

Res.

Duobus modis principali ter legitur. l. primo ut expo natur liberis...

Mo.

De iure cu. c. debitoribus etc.

- 1 Dispositioni huius aut. an renuntietur.
2 Pacti quod quis pro debito carcerari possit quod non valeat.
3 Beneficio cessionis bonorum an quis possit renuntiare. remissine.
4 Statutus quod quis pro debito possit carcerari an valeat.

Mo.

Ipec aut. addit ad legem. C. et puniunt eum qui liberum hominem pro debito retinuerit...

Mo.

Ipec aut. addit ad legem. C. et puniunt eum qui liberum hominem pro debito retinuerit...

Mo.

Ipec aut. addit ad legem. C. et puniunt eum qui liberum hominem pro debito retinuerit...

Mo.

Ipec aut. addit ad legem. C. et puniunt eum qui liberum hominem pro debito retinuerit...

Mo.

Ipec aut. addit ad legem. C. et puniunt eum qui liberum hominem pro debito retinuerit...

C. debitoribus etc. et referripito. co. situ. r. no. Bald. in. lob. es. s. eodem. vbi dicit quod pro publica dari potest non pro priuata...

C. Non valet. adde a intellige B verum in carcere p uato p de bitores in carcere p uo bicoq: ita b talcoq: biale pacti tene. ita Ange. in. l. nemo carceres. j. de epac. tri. co. l. iiii. ver. r. ex pcedit ctis. vide Alexan. in d. l. al. §. elegat. r. in d. l. titio centu. §. titio centu. el. ij. ff. de co. di. et demon. r. vti de o. mas. ria. sez. in rubi. de di la. argu. iiii. p. m. c. qd. h.

C. Beneficio cessionis. et qd non possit renuntiare. adde ca j. no. in. c. ij. de pign. o. et in. c. odoard. 2.

C. Actio an sit nata ante diem in obligationibus ante diem remissine.

C. Nunquid valeat statutum. adde Ange. in. d. l. nemo carcerem. docet. in. l. j. qui bo. ce. pol. r. in. d. S. elegat. r. in. d. S. titio centum. r. Alex. de. in. sol. in. con. filio. c. h. col. l. i. n. v. velu.

C. Et de autem. hanc autem. vna cum aut. hoc si debitor. hic aliter. Paul. de casti. in. consilio. cl. p. i. incipit in cl. iiii. nomine amon. ad. p. m. m. quacum clar. est responsum.

St i arbitrio.

De iure cu. c. debitoribus etc.

St i arbitrio.

De nouo addita.

St i arbitrio.

De nouo addita.

De nouo addita.

De nouo addita.

De nouo addita.

De nouo addita.

De nouo addita.

De nouo addita.

De nouo addita.

De nouo addita.

De nouo addita.

Actiones pnt inci... per ab herede... C. Ppo. r videt qd...

Actiones possunt in... cupere ab heredibus... C. Superaddita de nouo...

ante diem sit nata actio... glossatores nostri dicunt... C. Ego vero aliter quam...

C. Ne vxor pro marito. Rubrica.

Rubrica summat totum istu... Rubrica summat totum istu...

De maritozum... qd dicitur quod vxor... C. Quero exempla...

C. Nouiter inuenta.

Bona vxoris occupata cum bonis viri... Qui petit vt bona occupata...

De maritozum... Publica... viri non debent capi bona vxoris...

tunc debet probare dominium... super verbo occupare... hic dicitur quod vxor...

De te... debetum vnum pro alio no... C. Titur alia solvere...

De te... vxor p marito mater... tenet hoc dicit in prin... C. Ppo. glo. r ista oppositio...

De te... Quis noni creditio filij satis... tenet hoc dicit vel sic... C. Nota qd ea que vo...

De omnino... Nota qd repesalie... non sunt licite hoc... C. Nota qd repesalie...

De omnino... Nota. r illud quod in... hoc titulo dicitur est in... C. Nota qd repesalie...

C. Ne filius pro patre. Rubrica.

Neqz ex eius fallit sic... cui accepit pecuniam mutuo... r filiorum r postea filij...

Eqz ex ei... Summarium totius tituli... C. Ru... bica sic...

Qualiter probabitur quem venisse... causa studij si in aliquo loco capiat...

Nuntij scholarium habent eandem... licentiam et securitatem quam habet...

Porellas loci qd sit iudex scholarium... r qd habeat tres iudices...

Si a sententia reuocatis vel doctois ap... pelletur ad quem appellabitur...

Si iudex inuito scholare promouitur... se iudicem a tali promouitur...

Verbum pntentur quod intelligatur... per sententiam...

Scholares eius nuntij valis r non... dnt non possunt capi pro repesalij...

Abita... No. r pnt... capio quod scholares possunt...

Abita... b. habitur quod ipi veniunt causa stu... dij si in aliquo loco capiantur...

Fin glo. in aut. de manda. pnt. s. no... permissas. Ang. sequit in l. si vacata...

ergo ratione non poterit capere nuntius suus neq[ue] valisua sua r[ati]o. glo. fomat h[ic] aliquas questio[n]es in ista materia que dic[untur] in glo. quia no[n] possunt bic h[ic]are. hic non sunt alia r[ati]o.

Abita. Hec autem. dividitur in tres partes sicut tripartit legia indulget. p[ri]mum est quod sc[ho]lares vadant et moventur securi. et sic non teneantur ad folendas q[ue] bellas vel pedagia. secundum est quod non pariantur iniuriam et non capiantur propter rep[re]salias. tertium est quod dat eis q[ue] dat eis iudices r[ati]o facultates eligendi sub quo conveniantur. secundum ibi: h[ic] igitur. tertia t[ame]n ibi verum tam[en]. C[on] p[ri]mo quero quid relevet istud p[ri]vilegium quod scholares vadant securi nonne de iure communi quilibet debet ire securus per loca. Nam scitis quod derogatores puniuntur. Respon. dicit gloss. vadant securi quod non teneantur scilicet re pedagia. alias hec constitutio nihil relevaret. arg[um]e[n]t. l. si quis no[n]. ff. de legatis p[ri]mo. Et ita tenent omnes doctores. dicitur h[ic] quod vadant securi ad loca que literarum exerceant studia. Et h[ic] hoc fit verum si vadant ad civitates non p[ri]vilegiatas. Respon. si quidem loquamur in alijs facultatibus ex cepto iure civili videtur quod non habeant p[ri]vilegium. Nam ille scientie possunt in qualibet civitate legi. de iure communi. l. si duos. s. fin autem. ff. de exc[us]t[io]ne. sed leges iste non possunt legi nisi in civitate p[ri]vilegiata. Et ita in p[ri]ma concessio dig[er]to. S. penult. Et ita qui vadit ad alia studia adulterina non habet p[ri]vilegia. hoc verum. tamen quidam dicunt quod illi constituti est derogatum per consuetudinem. Tercio quero quando aliquis transit si dicitur se scilicet in quomodo probabit. Respon. ex consuetudine considerata qualitate persone r[ati]o rerum quas portat in itinere. ad quod facit. ff. de re mil. non est. S. a barbaris. infra de servis fugitivis. l. si fugitivus. Quero istud est p[ri]vilegium eundem r[ati]o: ad sed de recedentibus nihil dicitur: sic sumus in illa questione si datur alicui securitas cum etiam videatur data securitas reddendi r[ati]o dico quod sic de sepul. vic. l. vltim[us]. C[on] sentiamus ad secundum p[ri]vilegium r[ati]o istud p[ri]vilegium habet tria capita. C[on] p[ri]mo quod nullus faciat scholares iniuriam. Secundo quod non capiantur pro rep[re]salijs que conceduntur ex p[ri]vata consuetudine quod nec ita. Tercio quod recro res debent iudicare. quod intelligit quod ex inquisitio[n]e officio suo alias nullum esset p[ri]vilegium et sic non faciunt puniuntur. C[on] t[er]cio ad tertium p[ri]vilegium r[ati]o quero verum hoc fit verum in qualibet lite etiam in criminali. glo. dicit q[uo]d sic sed quantum in criminali scholares h[ic] non remittuntur: Perusini no[n] sed eis no[n] servare clericis. C[on] p[ri]mo v[er]u[m] habeat iudic[em] potestare civitatis. glo. dicit q[uo]d sic q[ui] de iure communi erat: sic habet tres iudices potestare ep[iscop]i: r[ati]o doctores: vt in p[ro]emio s[er]m[on]is. s. penult. sed an recro rem. Respon. no[n] de iure communi: q[ui]a l. h[ic] scholares sicut quilibet alia vniuersitas potest sibi facere recro rez: vt. l. vltima. ff. de iurisd[ic]t[io]n. iudic[um]. Jaco. butri. dicit quod si eligeret recro rem bene audiret: sed quavis alium alibi r[ati]o abar non incidere in penam huius. l. C[on] p[ri]mo extra t[er]glo. a sententia docto. vel recro rez

ad quem appellabit. Vniuersiter appellabitur ad p[ro]ximium superiorem. vnde si docto: vel recro est secus laris appellabitur ad potestare. ff. clericus ad ep[iscop]i. Sed in vniuersitate sita r[ati]o. docto. sub sunt recro: nec potest appellari a recro: ad doctores: sed si non subsessent recro: tunc appellaretur ad eos. C[on] Sed quero dicitur h[ic] quod scholares habet potestare eligendi. v[er]o ad q[uo]d tempus. glo. dicit quod v[er]o ad lite concessio. doctores o[mn]es rephedunt eam: q[ui] si hoc esset semper variaret: quod esset absurdum. arg[um]e[n]t. l. si eo. quod cer. l. p[re]terea statim cum accessio p[er]tinet est q[ui]s iuris alteri: vt. l. apud. ff. de opt. leg. pro ista opt. videt glo. in l. si conuenit. ff. de iurisd[ic]t[io]n. iudic[um]. C[on] Quero v[er]u[m] scholares possit p[ri]vilegio renuntiare. dicit vt supra de pac. l. si quis. r[ati]o. ff. si quis in suis voc. non. l. i. C[on] Quero quid si iudex iniuro scholari pronuntiauit se iudicem. Respon. appellabitur ab ista pronuntiatione dicit glo. r[ati]o bene no[n]. quod super ista tamen appellabitur. ratio: quia habet p[re]iudicium facere in toto. de p[er] me in. l. intra v[er]ile. ff. de mis. no[n]. r[ati]o. l. ait p[re]tor. S. permittitur. eod[em] tit[ulo]. appellatur enim ab his pronuntiationibus que iudicem esse vel non: vel cognoscendi vel non: licet fit interlocutoria. C[on] Quero h[ic] dicit p[ri]vilegium an ipso iure vel per sententiam. glo. dicit per sententiam. q[ui] dicit p[ri]vilegium. que verba referuntur ad iudicem: vt dicit in lege p[er] ar. ff. quod iner. cau. hic non. secus si diceret p[ri]vilegium sit vel p[re]terit[er] apponeret vel dicitio mo[n] vel statim: vt no[n]. s. de iurisd[ic]t[io]n. iudic[um]. in criminali. r[ati]o in aut. de incest. nup. s. i. C[on] Quero a quo iudice p[ri]vilegium. Respon. possunt hoc petere fieri per officiu[m] iudicis a quo est citatus. p[er] sum etiam hoc petere p[ri]ncipalem. conditio[n]em ex ista aut[em]. C[on] Ultimo nota quod ista securitas cum d[icitur] r[ati]o reddendi r[ati]o scholares nuntius et rebus comm[un]e: sic pro rep[re]salijs valisua r[ati]o r[ati]o ca pi non possunt. quod no[n]. r[ati]o.

C An seruus ex suo facto. Rubrica.

Dammis. Seruus ex contractu vel quasi factus in seruitute non tenetur factus nisi liber nisi cum libertate promissit. Et debito vero factus liber tenet extra neco non domino suo. h. d. lex ista r[ati]o.

Ad dicitur de novo cu[m] seq[ue]ntibus huius tituli. Seruus factus liber quando tenetur pro contractu facto per cum in libertate vbi regula cum fallentis.

Dammis. Stant liber de eo q[uo]d tenetur. h. d. specialit[er] ex quantum ad se. C[on] Quero que fuit ratio dubitandi in hac lege. glo. dicit q[uo]d in iurim videtur lib[er] sed hoc non est verum simpliciter nisi quo ad que[m]dam. Ite possit esse dubitandi ratio: q[ui]a ex illis dicitio retretrahit: retro fingit fuisse liber argum[en]to. l. p[ro] t[er]tio. ff. qui post[er]o in pig. habe. r[ati]o. l. qui balneis. eo. tit. et de p[er]icu. rei. v[er]i. q[uo]d si pendet. sed hoc no[n] est verum in relictis co[n]ditionalib[us] factis in testam[en]to. vt. ff. ad filicia. l. i. C[on] D[icitur] p[ri]mo glo. t[er]cio. l. e. legat[er]. s. seru[us] p[er] actio nis. ff. de dolo. dicit glo. regula post[er]a i hoc fit. fallit in

casibus p[ri]mo in d. s. seruus. ratio est ibi in eo q[uo]d dicitur. l. eo. l. promissit. r[ati]o statim dicam. Secundo fallit. ff. de fideicom. liber. l. si pure. de libe. leg. laurelius. s. fisco. istud no[n] est verum. nam hec lex loquit[ur] q[uo]d no[n] tenetur factus liber cuius obligatione: sed naturali tenetur. vt. l. si id quod. ff. de condi. inde. r[ati]o. naturaliter eo. titu. sed ille que. l. non dicunt quod seruus possit conueniri: sed quod possit de peculio retineri tanq[ua]m naturaliter debitorum. Item fallit quatum r[ati]o actio non datur. l. s. iun. ratio ibi patet. Item fallit. l. eo. l. promissit. ratio est ibi: quia promissit pro libertate p[ro]p[ri]a r[ati]o conferitur in tempus lib[er] r[ati]o. r[ati]o. r[ati]o. eodem modo loquitur. s. seruus p[er] actio[n]is. s. allegatus. Item fallit. ff. de neg. g[er]i. l. eum actum. r[ati]o. eo. titu. l. ar qui natura. s. fco. iola. certe dominus ibi non conuenit ex ante gesto vt condemnetur sed vt deducatur. propter conuenitatem enim in iudicio de necessitate deo r[ati]o dicitur vt ibi notatur. Item fallit in. l. i. s. si apud auct[orit]at[em] dicitur. glo. dicit quod illud fallere non est verum: quia ex post[er]o dicitur conuenitur. Item fallit secundum legem in maleficijs. de quibus dicitur in l. v[er]ina.

Reditoribus. Factus liber no[n] tenetur ex ante gesto r[ati]o maxime si non habet peculium. h. d. differet. l. a p[re]cedenti. q[ui] s. loquitur de statulibero hic in mero reuo: inquit q[uo]d hoc dicit maxime id est si peculium esset legatum. r[ati]o de l. i. s. p[er] co[n]trariu[m]. ff. de do. p[re]leg. ga. Sol. vt in glo. r[ati]o bene.

Romisse. Promissum ex causa liberrans a seruo debeat a facto libero. h. d. C[on] D[icitur] p[ri]mo de ope. lib. l. v[er]i ius. s. i. de lib. cau. l. si. Sol. h[ic] loquitur in pecunia p[ri]vilegia pro libertate ibi in operis promissis. C[on] D[icitur] p[ri]mo ff. de dolo. lege elegant[er]. s. seruus p[er] actio[n]is. Solutio. ibi seruus non promissit sed alium subiecit: qui promitteret. vnde tenetur in factum: sed hoc dolo.

Icet. Et delicto commisso in alius r[ati]o caput sequitur. ad cuiusdam debetis scire q[uo]d licet per mutationem status q[uo]s dicitur esse alter homo. hoc est verum in actionibus civilibus ex contractu secus in actionibus de sententibus ex delicto: vt. ff. de cap. d[icitur] m. l. i. s. p[er] d[icitur] glo. quando dicitur hec actio. dicit vt in ea. r[ati]o bene no[n].

Sicut allegas. Factus liber ex ante gesto non tenetur si iniquitatis in persona necin eo q[uo]d lucratus est. Barto.

Sue serui. Seruus ex delicto conuenitur in seruitute vel postea. secus si factus liber deliquerit. h. d. C[on] D[icitur] p[ri]mo de licet. solutio. ibi delinquit in extraneu[m] quo casu ab initio nascitur actio nopolis contra doct[er]imum que postea est directa contra ipsum manumissum. sed si delinquit in dominum ab initio nulla nascitur actio ideo postea non tenetur. C[on] D[icitur] p[ri]mo ff. si quis testat. lib. esse ius. l. i. s. Sol. ibi fallit r[ati]o ibi patet. C[on] Ultimo distingue. q[ui] aut seruus co[n]trahit vel quasi p[ro]prio

casu illa est quod non tenetur: vt. l. i. s. eo. fallit in casibus vt ibi: aut delinquit tunc aut in dominum aut in extraneum p[ri]mo casu non tenetur: sed dicitur de sic. vt. l. licet. s. eo. fallit in d. l. i. s. q[ui]s testat. lib. r[ati]o. Barto.

C Quando fiscus vel p[ri]vatus. Ru.

Ropter es alicuius. Res tutoris no[n] potest in quiescari pro pupillo. hoc dicit.

C Nouiter inuenta r[ati]o apposita.

Tutor debitor: pupillus ex male administratione quada[m] possit pro pupillo conueniri. Ex potest impedire ortum actionis p[er] appositionem dicit.

Ropter es alicuius. Res tutoris non potest inquirari propter debitu[m] pupilli. h. d. quero quid si tutor tenet aliquod de bonis pupilli. dicit vt in glo. C[on] Quero quid si tutor non tenetur sed est debitor: pupillus quia male administrat: glo. dicit idem. quia etiam ab ipso pupillo non conuenitur nisi finita tutela. vt. l. i. s. q[ui] s. de adm. tu. r[ati]o. l. r[ati]o. istud quod dicit tutorem durante tutela non conuenit i[n]tellegas no[n] teneri ita q[uo]d possit agnam statim obligatio: sed non statim actio nascitur nisi finita tutela: vt l. si tutor resp[er] publice. s. si. cum. l. sequen. ff. de tute. r[ati]o. dicit. r[ati]o tangitur per glo. l. si rem. s. omnis. ff. de pig. actio. Et quo colligo vnum membrum contra nostros doc. in questione qua[m] dixi. s. vt act. ab herede. r[ati]o. h[ic] s[er]u[us] q[uo]d ex obligatione in diem certam quando dies adijcitur a. l. non nascitur statim actio vt dixi modo in tutore: nam obligatio eius est in diem certam scilicet pubertatis licet a[n]i possit finiri. ratio huius est q[uo]d a. l. possit impedire ortum actionis per appositionem diei non autem homo: vt. l. nemo potest. ff. de act. et obligatio. lege obligationum fere. s. placet.

In causa. Si alia non reperitur vltimo loco fit r[ati]o in nominibus de actorum. h. d. C[on] Quero veru[m] hec fit veru[m] siue debitor constitut[us] siue negot[us] debitor. C[on] Placitum.

C Tre fal lit. Adde tu vltra has fall. glo. q[uo]d fallit q[uo]d seruus r[ati]o liber co[n]traxit inrimoniu[m] quid q[uo]d re cepit ab v[er]o tenetur r[ati]o re et ad id obligat. l. si seru[us]. ff. de iure do. not. r[ati]o. dicit. do. argen. in. l. i. s. l. l. mari. q[uo]d est sp[er]ale fa uore doct[er]i. C[on] Ratio huius est: adde cum de Bar. in lita stipu[la]t[us]. col. xv. in. s. q. ii. q. p[ri]ncipalis. ff. de m. tuto. et Bald. h[ic].

verum dicit glossa tunc fallit non enim esset idem si legaretur alteri quam ei qui debet habere dotem...

- 1 In obligatione seu actione tacita quod datur actio utilis contra debitorem debitoris contra glossam.
2 Forma libelli quando quis intendit actionem personale prohibitam per hanc legem vel vtilem propter hypothecariam.

Exdem Contra debitorem debitoris non competit actio utilis contra glossam.

- 1 Obligatio tacita non datur actio utilis contra debitorem debitoris.
2 Sed queritur quomodo cognoscatur utrum quis intendit personalem actionem prohibitam per hanc legem vel vtilem propter hypothecariam...

Actio personalis datur contra heredes non deo bitores.
Exdem Actio personalis datur contra heredes non deo bitores...

Debitum Donec hereditas non terminet per petitionem hereditatis non potest sibi petere debitum.
Exdem Contra debitorem debitoris non competit actio utilis contra glossam.

Debitum Alter ex litigantibus non potest sibi petere debitum.

Debitum Ne alterius actionis preiudicialis ad litem admittatur.
Exdem Contra debitorem debitoris non competit actio utilis contra glossam.

Testationi contrarius tollit protestationem extra de appellatione sed petere debetur contrarius illi...

De preteritu Quisito pecunia rem etiam non differtur.
Exdem Contra coheredes potest impetrari separatio.

Adulta Si creditor debitoris succedit pro hereditaria parte actio extinguitur pro residuo...

Creditor debent contra heredes non legatarios.

Creditor debent contra heredes non legatarios.
Exdem Legatarius non potest impetrari separatio.

Ex delictis defunctorum in quantum heredes conveniantur.

- 1 Actio descendens ex delicto defuncti quando datur contra heredes.
2 Actio descendens ex delicto defuncti quando datur contra heredes.
3 Actio descendens ex contractu pro dolo commisso in contractu pro defunctum quando datur contra heredes.
4 Actio descendens ex delicto quando datur contra heredes.
5 Actio de calumniatoribus datur ad quadruplum eius quod recepit non quod est damnificatus.
6 Condicio fortuita est ex delicto.
7 Quando pena imponitur ipso iure non est necessaria litis contestatio.
8 Si defunctus fuit coheres delicti an dabitur actio contra heredes.

Contrarius De hoc quando actus contrarius protestationi tollat protestationem vide aliquid per Bal.

Ex delicto vnius prelati an def actio in successorem remittitur.

Ex contractu nullo non potest actio dari.
Actio descendens ex quasi contractu quando datur contra heredes.

Offitio. Dec lex summat se ipsam et totam materiam.
Actio descendens ex delicto post litis contestationem datur contra heredes in solidum...

Actio descendens ex delicto defuncti quando datur contra heredes.
Actio descendens ex delicto defuncti quando datur contra heredes.
Actio descendens ex delicto defuncti quando datur contra heredes.

Actio descendens ex delicto defuncti quando datur contra heredes.
Actio descendens ex delicto defuncti quando datur contra heredes.

Bart. super prima parte Codicis

gariud. sui in verbo obligatiois in du...
ctio: scilicet si esset impersonalitas in ver...
bo obligatiois exequitur. vt. l. si. in. s. f.
ff. in cer. pe. r. l. alla. s. f. de ver. oblig.

Quando. Ex ista...
aur. mo. q. q. profertur...
verbi p. p. i. one in rel...
ligit suppositu ego vel...
nos. C. Sedo no. q. impersonalitas ex...
parte pmissiois vitiat obligacionem.

Nota q. si plures sunt pmit...
tentes alteratiue q. d. ber tenet in sol...
di. simile in. l. si ex toto. ff. de leg. i. r. de...
leg. i. l. si quis titio aut scio. C. Ultri. q. s...
impersonalitas vitiat obligacionem. in...
rellige q. si impersonalitas est ex pre. p. i...
mitteat: scilicet si ex parte stipulatis...
l. stipulatio ista. s. si quis ita. ff. de ver. b...
obli. Ite hoc est veru q. si impersonali...
tas est in verbo obligatio: seu obliga...
tiois in ducit: scilicet si esset in verbo...
obligationis exequitur. l. si. ff. in cer. pe...
ra. l. alla. s. f. de ver. obli.

Exceptio. Re...
ceptio est si blata c. ois...
res pot in pstitutu dedu...
cit actio de pstituta est...
pionalis et ppetua. h. d. tota ista lex. vi...
de gl. q. est in fi. C. Nota casum exp: est...
fuzo: negotiatores possunt facere sta...
tura inter se: quod tene memi. r. c.

Aditio noua.
Actiones psonales et que durant...
triginta annos.
Actio de constituta habet duo pnuis...
legia.
Pecunie nomē q. n. q. strice: q. n. q. lar...
ge: q. n. q. lar. g. s. s. i. m. e. accipitur.

Exceptio. Actio rece...
ptio est si blata et oēs res...
p sunt in constitutu deduci. hec actio...
est ppetua et cōperit heredib. et cōtra...
heredes. h. d. p. n. m. o. l. l. i. t. i. o. n. e. r. e. s. e. x. p. r. i. t. i. a. m. S. e. d. o. p. o. s. s. i. t. r. i. a. v. i. t. i. a. c. i. r. c. a. a. c. t. i. o. n. e. d. e. p. s. t. i. t. u. t. a. q. p. o. r. d. i. n. e. t. o. l. l. i. t. T. e. r. t. i. o. f. a. m. i. t. c. a. t. r. a. n. s. i. t. a. d. h. e. r. e. d. e. s. T. u. a. r. t. o. p. o. n. i. t. q. u. e. s. u. n. t. p. e. d. i. n. t. p. s. t. i. t. u. t. u. Q. u. i. n. t. o. r. e. s. p. o. d. e. r. c. u. i. d. s. o. b. j. e. c. t. i. o. n. e. m. U. l. t. i. m. o. p. r. i. m. a. r. i. t. a. r. i. t. a. t. u. c. a. p. s. e. u. S. e. d. a. i. b. i. c. u. i. g. i. t. t. e. r. t. i. a. i. b. i. t. e. d. h. e. r. e. d. i. t. u. s. q. u. a. r. t. a. i. b. i. t. a. i. n. q. u. i. n. t. a. i. b. i. n. e. m. i. n. e. v. l. t. i. m. a. i. b. i. n. h. i. s. C. N. o. t. a. t. q. u. o. d. a. c. t. i. o. n. e. s. p. s. o. n. a. l. e. s. d. u. r. a. n. t. t. r. i. g. i. n. t. a. a. n. n. o. s. f. a. l. l. i. t. i. n. c. a. s. i. b. u. s. v. t. d. i. c. i. t. g. l. o.

Nota q. pactio de constituta h. s. s. i. a...
p. i. n. i. l. e. g. i. a. q. s. u. n. t. d. u. o. s. u. n. t. g. l. o. p. r. o. q. u. e. r. i. t. u. d. o. p. a. c. t. o. o. u. i. t. a. c. t. i. o. s. e. d. o. d. s. p. a. t. i. o. d. e. e. d. i. c. i. t. v. r. l. p. m. i. s. s. i. o. n. e. s. s. f. e. o. p. o. s. t. e. a. v. i. c. i. r. g. l. q. d. i. l. l. u. d. e. s. t. d. e. i. u. r. e. c. o. i. v. r. l. q. d. o. i. c. i. m. u. s. s. f. d. e. s. o. l. u. t. i. o. n. i. q. d. n. o. e. s. t. v. e. r. u. s. q. i. i. n. q. d. d. i. c. i. m. u. s. t. p. s. e. s. t. a. r. b. i. t. r. i. o. i. u. d. i. c. i. s. s. e. d. i. n. c. o. n. s. t. i. t. u. t. o. e. s. t. l. i. m. i. t. a. t. u. m.

No. t. p. nomē pecunie accipit lar...
gissime: q. n. q. lar. g. s. s. i. m. e. accipitur.
Ultri. no. q. t. captores et alij ne...
gotiatores possunt facere statuta que...
feruant et valida sunt: vt hic. r. s. d. e. i. u...
r. i. s. d. i. c. i. o. o. m. i. u. d. i. l. i. f. r. e. p. l. e. n. e. d. i. c. i. t. i. n. l. o. e. s. p. o. p. u. l. i. s. f. f. d. e. i. u. s. t. i. t. i. z. i. n. q. u. e. s. t. a. t. u. r. a. f. e. r. u. a. b. a. n. t. i. n. t. e. r. c. o. s. t. i. m. i. v. t. g. l. d. i. c. i. t. i. t. s. a. n. f. e. r. u. a. r. e. t. u. r. i. n. c. u. r. i. a. a. l. i. o. r. u. m. g. l. h. i. c. v. t. d. i. c. e. r. e. q. u. o. d. d. o. c. d. i. c. i. t. u. r. c. o. n. t. r. a. r. i. u. m. n. a. m. i. n. h. i. s. q. u. o. d. p. r. i. n. e. n. t. a. d. l. i. t. i. s. d. e. c. i. s. i. o. n. e. s. i. l. l. i. g. i. t. u. r. e. s. t. e. r. i. t. c. a. p. t. o. r. e. s. f. e. r. u. a. n. t. c. o. n. t. r. a. t. u. r. a. c. o. n. o. m. i. n. i. u. d. i. c. i. l. i. s. f. i. n. d. u. s. f. f. d. e. e. n. i. c. t. i. o. B. a. r.

Iui adriani. Exe...
ptio dicitur de nouo.
Iustitiam q. ois ex epistola d. i. n. i. u. s. a. d. r. i. a. n. i. h. i. s. l. o. c. u. i. s. e. t. i. a. i. n. t. e. r. p. l. u. r. e. s. c. o. n. s. t. i. t. u. e. n. t. e. s. h. d.

Iui adriani. Bene...
ficium dicitur de nouo.
Iustitiam ex epistola d. i. n. i. u. s. a. d. r. i. a. n. i. h. i. s. l. o. c. u. i. s. e. t. i. a. i. n. t. e. r. p. l. u. r. e. s. c. o. n. s. t. i. t. u. e. n. t. e. s. h. d. o. l. u. t. i. o. n. e. s. s. f. d. e. i. u. s. t. i. t. i. z. i. n. q. u. e. s. t. a. t. u. r. a. f. e. r. u. a. b. a. n. t. i. n. t. e. r. c. o. s. t. i. m. i. v. t. g. l. d. i. c. i. t. i. t. s. a. n. f. e. r. u. a. r. e. t. u. r. i. n. c. u. r. i. a. a. l. i. o. r. u. m. g. l. h. i. c. v. t. d. i. c. e. r. e. q. u. o. d. d. o. c. d. i. c. i. t. u. r. c. o. n. t. r. a. r. i. u. m. n. a. m. i. n. h. i. s. q. u. o. d. p. r. i. n. e. n. t. a. d. l. i. t. i. s. d. e. c. i. s. i. o. n. e. s. i. l. l. i. g. i. t. u. r. e. s. t. e. r. i. t. c. a. p. t. o. r. e. s. f. e. r. u. a. n. t. c. o. n. t. r. a. t. u. r. a. c. o. n. o. m. i. n. i. u. d. i. c. i. l. i. s. f. i. n. d. u. s. f. f. d. e. e. n. i. c. t. i. o. B. a. r.

De probationibus. Rub.

Probatio est rei dubie per argu...
mentum ostensio.
An animus iudicis ad fidē vel credu...
litatē deducitur dicitur fieri ostensio.
Argumentoz appellacione veniunt te...
stes et instrumenta.

Continua vt in glo. Querit gl. qd...
est pbatio: r. respōdet q. est rei dubie...
per argumentum ostensio. r. aduerse...
ostensio ista, dicitur fieri quando ani...
mus iudicis ad fidem et credulitatem...
deducitur. vt. l. quinquaginta. r. ibi no...
ta. ff. de probationi. c. l. cum de erate.
eodem titulo. Item quod dicit argu...
menta non intelligas de argumentis...
tantum r. ratiōibus syllogisticis: quia...
etiam de testibus et instrumentis ad...
inducendum iudicem ad fidem: vt...
per totum hunc titulum. c. sequen...
tem. Querit glossa vnde dicitur prob...
atio: r. dicitur a ve. bo. prot. o. Bart...
rolus.

Creditor. Actor suas in...
tentionem et...
reus suam exceptionē debet probare. h. d. C. Quero vtrius coispo...
quod debitor dicit se soluisse fun...
data sit intentio creditoris quasi...
videatur ille constiteri debitor. do...
dy. videtur dicere quod sic in capitulo nullus pluri...
bus. de requ. iuris. lib. vi. Ego dico contrarium in. l. i. non vtriq. ff. de exceptio. Videtur rep. in. l. cum de indebito. ff. de proba. r. c.

Aditio de nouo.
Quando aduerfarius negat vel dubitat respō...
dendo onus probationis transfertur in alium.
Intentio actoris an sit fundata ex eo quod reus loq...
ponit solutionem.

Creditor. Sicut actor debet...
probare suam int...
entionem: ita reus suam exceptionē. h. d.
C. Quero: r. quando infert alicui onus...
probandi? Respondit glo. quando ad...
uerfarius negat: sine dubitat. s. ergo petitor si per ad...
uerfarium respōsum est quod dubitaretur mihi onus...
probationis incumbit: ac si negaret. an autem admit...
tatur respōsum sic. ista videbitis. s. de iura. calum. l. i. s. q. uod obferuari. no. ff. de peti. heredi. l. si debitor. et de iureiurando. l. i. i. n. s. u. r. a. n. d. u. m. e. t. a. d. p. e. c. u. n. i. a. s.

Creditor. Sicut actor debet...
probare suam int...
entionem: ita reus suam exceptionē. h. d.
C. Quero: r. quando infert alicui onus...
probandi? Respondit glo. quando ad...
uerfarius negat: sine dubitat. s. ergo petitor si per ad...
uerfarium respōsum est quod dubitaretur mihi onus...
probationis incumbit: ac si negaret. an autem admit...
tatur respōsum sic. ista videbitis. s. de iura. calum. l. i. s. q. uod obferuari. no. ff. de peti. heredi. l. si debitor. et de iureiurando. l. i. i. n. s. u. r. a. n. d. u. m. e. t. a. d. p. e. c. u. n. i. a. s.

Creditor. Sicut actor debet...
probare suam int...
entionem: ita reus suam exceptionē. h. d.
C. Quero: r. quando infert alicui onus...
probandi? Respondit glo. quando ad...
uerfarius negat: sine dubitat. s. ergo petitor si per ad...
uerfarium respōsum est quod dubitaretur mihi onus...
probationis incumbit: ac si negaret. an autem admit...
tatur respōsum sic. ista videbitis. s. de iura. calum. l. i. s. q. uod obferuari. no. ff. de peti. heredi. l. si debitor. et de iureiurando. l. i. i. n. s. u. r. a. n. d. u. m. e. t. a. d. p. e. c. u. n. i. a. s.

1. Possessor non presumitur dominus.
2. Actor succumbens in rei vindicatione agitur publiciana.

Questiones. In re possessa d...
itor non possessor. h. d. istam. l. induces...
bar. Plac. t. quod possessor dominus...
presumatur quod falsum est: vt glossa...
videbitis. i. co. l. cum res. r. c.

Questiones. Actoris incumbit...
onus probandi...
dominium abs possessor absoluti. h. d.
vel sic. In reali debet probare petitor...
non possessor. C. Not. quod actor non...
probante possessor absoluti. vt. l. qui accusare. s. de...
eden. C. ppo. q. apud reum absolutum non rema...
ner dominium. vt. ff. de iureiura. l. sed r. si possessor. r...
ff. l. circa. de excep. rei iud. l. exceptio. huius timore

Presumptionem. Et qui reus recipies videat...
fateri intentionē agitis: vide late p. do. s. l. in. c. d. i. v. e. n. e. r. a. b. i. l. i. s. d. e. e. x. c. e. p. t. i. o. n. e. i. b. i. p. o. n. i. t. r. e. g. u. l. a. c. i. i. s. e. x. f. a. l. l. e. n. t. i. s. e. t. v. i. d. e. a. l. i. q. u. o. d. p. e. r. Z. a. n. t. r. a. f. a. d. d. e. b. i. s. i. n. r. e. p. a. c. q. u. o. n. i. a. c. o. n. t. r. a. f. a. l. s. a. m. i. n. v. e. r. e. x. c. e. p. c. o. l. i. j. d. e. p. r. o. b. a.

Saluum est. Contra Plac. est...
causerece in...
fructi. in...
l. q. vas. ff. de furtis.
C. In p...
teritum.
Qui nunc est soluen...
do psumit...
ita fuisse i...
peteritū r...
ecōtra: vis...
de estis per...
B. a. l. i. n. o. i...
gnorabit. s. ad...
exh. r. p. h. a. r. r. i. n. l. i. p. i. r. d. e. o. p. e. n. o. n. ū. r. i. n. l. i. s. i. s. a. u. t. s. i. s. i. s. d. e. a. c. c. e. r. i. n. l. i. s. q. u. o. d. r. i. b. i. B. a. r. d. e. a. d. u. l. v. i. d. e. t. i. n. q. u. o. d. h. a. b. e. t. i. n. l. m. a. r. r. e. j. c. e. r. a. d. d. e. q. s. i. p. r. o. b. o. r. e. n. o. e. s. t. s. e. l. i. u. e. n. d. o. p. r. e. s. u. m. i. t. e. t. i. a. i. n. f. u. t. u. r. i. s. f. r. m. B. a. l. d. i. n. l. i. n. C. s. i. v. e. d. i. p. i. g. a. g. a.

Persona. Qui...
tutis qui fuit soluendo...
tempore depositi officij...
non potest alius conueni...
ri. h. d. r. materiam huius. l. habuisti. s. de transactio. l. i. r. i. b. i. d. i. c. i. t. r. j. a. r. b. i. t. u. r. e. l. i. s. e. d. v. i. d. e. t. u. r. q. u. o. d. e. o. d. e. b. e. t. b. a. m. p. r. o. b. a. r. e. i. p. s. u. m. i. t. i. c. n. o. n. f. u. i. s. s. e. f. o. l. y. u. e. n. d. o. q. u. a. s. i. d. e. i. u. r. e. p. r. e. s. u. m. a. t. u. r. c. o. n. t. r. a. r. i. u. m. r. e. s. p. o. n. s. i. b. i. c. e. s. t. d. e. c. a. s. u. s. i. n. q. u. i. b. u. s. e. x. p. r. e. s. e. n. t. i. p. r. e. s. u. m. i. t. u. s. i. n. p. r. e. t. e. r. i. t. u. m. q. u. i. e. n. i. m. m. o. d. o. s. o. l. u. e. n. d. o. n. o. e. s. t. r. e. t. r. o. p. r. e. s. u. m. i. t. u. r. n. o. n. f. o. l. u. e. n. d. o. n. i. s. i. p. r. o. y. b. e. t. u. r. c. o. n. t. r. a. r. i. u. m. r. e. c. o. n. u. e. r. s. i. o. i. n. d. i. u. i. t. i. s. r. i. s. r. d. e. h. o. c. c. o. n. s. u. e. t. u. d. e. q. u. a. d. a. m. o. d. i. s. i. n. c. i. t. i. o. n. e. m. d. o. m. i. n. i. D. i. d. r. a. q. u. a. m. i. p. s. e. p. o. n. i. t. i. n. l. i. s. m. a. g. i. s. t. r. a. t. u. s. d. e. m. a. g. i. s. t. r. c. o. n. u. e. n. o. n. s. u. n. t. a. l. i. a. h. i. c. r. c.

Aditio noua.
Qui non est modo soluendo p...
sumit retro non fuisse soluendo. et nu. s.
Tutor quando conueniatur ex persona...
alterius.
Tutor excusat si centutor: tēpore finire...
tutele erat soluendo.
Dicitur se fuisse diuitem debet probare.
Et presentis quomodo presumatur in...
preteritum.

Persona. Qui...
dicit erro tempore fuisse...
illud debet probare. h. d.
vel aliter. T. non presumit...
que diuise fuisse probet. vel sic. Ex...
p. s. o. n. a. c. o. n. t. r. a. r. i. o. i. s. q. u. i. f. u. i. t. s. c. h. i. e. d. o. t. p. e. d. e. y. p. o. s. i. t. i. o. n. e. m. n. o. n. p. o. t. e. s. t. a. l. i. u. s. c. o. m. e. n. t. i. r. i.

Aditio de nouo.
C. No. tria t. q. q. n. q. v. n. q. t. u. t. o. r. c. o. n. u. e. n. i. t. e. x. p. s. o. n. a. a. l. t. e. r. i. d. e. q. i. n. l. i. s. d. e. t. r. a. f. a. c. g. l. h. i. c. t. a. g. i. t. u. r. n. o. n. c. u. r. o. r. e. f. e. r. r. e. C. S. e. d. c. u. n. d. o. n. o. t. q. q. c. u. s. a. l. t. u. t. o. r. s. i. c. t. u. t. o. r. e. r. a. t. s. o. l. u. e. n. d. o. t. p. e. f. i. n. i. t. e. t. u. t. e. l. e. C. T. e. r. t. i. o. n. o. q. t. i. l. l. e. q. d. e. s. e. f. u. i. s. s. e. d. i. u. i. t. e. r. i. s. e. l. n. e. d. o. d. y. p. b. a. r. e. A. d. f. i. n. n. o. o. p. r. v. t. o. d. f. u. i. c. i. a. t. q. u. e. n. o. e. s. t. s. o. l. u. e. n. d. o. t. e. m. p. o. r. e. q. u. o. a. g. i. t. u. r. v. r. l. i. n. t. e. r. f. i. d. e. i. u. s. s. o. r. e. s. f. f. d. e. f. i. d. e. i. u. s. S. o. f. m. p. e. i. b. i. n. f. i. d. e. i. u. s. s. o. r. e. q. u. i. s. p. o. n. t. e. i. n. t. e. r. c. e. d. i. t. r. e. i. d. u. s. p. l. u. s. g. r. a. y. l. e. l. i. j. i. i. j.

- a. Aliqua. Adde Bald. hic et in l. secunda. infra de acquiren. posses. et ibi glo. et Barto. in l. celsus. in l. iij. colum. ff. de usufructu.
- b. Dominij. Vide in l. rem que nobis. de acquiren. et da possessione.
- c. Dum. q. no pot me 3. Dominium ut probetur quid requiritur. et numero. 5. et numero. 10. et numero. 12.
- 4. Dominium non transfertur per vendentem et tradentem non dominium.
- 6. Ille a quo causam habeo non potest mihi obicere quod non fuerit dominus. et numero. 16.
- 8. Possessio non vacua dicitur duobus modis.
- 9. Venditor non liberatur nisi tradat possessionem vacuam omnimodo.
- 11. Venditor non potest probare dominium qualiter probabitur.
- 13. Practica articulandi ad probandum prescripionem.
- 14. Possessor qm presumetur dominus. nota in col. fil. xvij. qd incl. in d. i. si nomine ante. i. causa que vertitur per me. et. in l. iij. colum.
- d. Suppletur. hic. q. a. not. sequitur Bald. in l. iij. col. i. et hic ad de Bald. in l. rem alie. nam. ff. de 2. pign. acti. et vid. pau. de cast. in col. iij. quod incipit. in d. i. si nomine 3. amen. in facto isto quatuor sunt viden da et. vbi al. no. per 4. gl. b. et doc. et Bart. in l. nam et si fur. ff. commoda. hic c. alleg.

singulorum. poterit etiam probari quod prescripserit vti cepit. Sed qualiter respondebit ad istam. l. que videtur velle qd tria sufficiant. Et lo. responder quod hec suppletur per illas. vel dic et istud est not. dicit glo. qd agebatur contra venditorem vel eius heredem qui non negat venditorem fuisse dominum: quia sic suam et sui auctoris turpitudinem allegaret: quod non posset: quod nota: quia scilicet quocumque ille a quo ego causam habeo non potest mihi obicere quod ipse non fuerit dominus autem econverso ille qui habet causam a me possit mihi referre questionem domini: dicitur in l. i. et si fur. ff. commoda. tangetur. et eod. l. si quis possideris. Et loca. l. si quis conductionis. non habetis hic alia et.

Dominus. Non solum instrumentis sed quibuslibet aliis probationibus potest probari dominium. Et nota quod contractus non sunt per instrumenta: sed facta per instrumenta probantur. simile. ff. de pigno. l. contrahit. Et oppo. ad primam de l. contractus. et de fide instrum. Solu. in prim. glo. Et teniamus ad secundam glo. que tractat materiam valde utilem. hic dicitur in vacuum possessionem quero an ad translationem domini res quita missio in vacua posse. quida qd sic per illum res. glo. determinat contrarium et bene per. l. si fundum. ff. de fun. dota. Et vero verum ad publicitatem sufficiat traditio possessionis non vacua? Et istam questionem format hic l. y. et Jac. butri. in l. i. de actio. §. alie. et determinat qd no sufficiat ad publicitatem non competit ei qui non potest vici sapere. et locum qui. in prim. ff. de publi. Sed in vacuum in possessionem non vacuam possessionem non acquiritur ergo non viciat per ergo nec publicitatem habet. Et credo quod habet sanum intellectum. Et amen advertendum est quia possessionem non vacua dicitur duobus modis: ut hic dicit glo. et probatur in l. i. §. ff. de act. emp. primo quando aliquis possidet naturaliter et civiliter: vel civiliter tantum: et tradens naturaliter: tunc verum dicitur predicti doctores. sed quando aliquis possidet naturaliter tantum: tradens civiliter: tantum: tunc licet fiat missio in possessionem non vacua: tamen acquiritur publicitatem quia missione acquiritur ei utilis que erat apud mittentem: que sola sufficit ad viciationem. et l. i. §. per seruum qui in fuga. ff. de acquir. pos. et l. qui fundum. in prim. pro emp. quan doq dicit possessio non vacua quocumque est in possessione rei servande. vendens vero seu quis possidet civiliter et naturaliter: tunc etiam sufficit ad publicitatem. et ff. pro emp. l. missio. et pro hered. l. qui legatorum. licet tamen predicta sufficiant ad publicitatem: non tamen liberatur venditor nisi tradat possessionem vacuam omnimodo: et dicit. l. i. §. et l. iij. in prim. ff. de act. emp.

Dum res. Res per instrumenta non geritur sed per instrumenta probatur: potest alio modo etiam legitimis coprobari. hoc dicit. Et contra primam oppo. de l. contra trus. et de fide instrum. Solu. quod hic dicitur fallit quando hoc agitur qd contractus celebratur in scriptis. Et contra secundam partem querum tur aliqua. Primus an sit necesse ad translationem domini? quod fiat missio in possessionem vacuam: quidam dicunt quod sic per hanc legem. et doctores nostri tenent vbiq contrarium per. l. fundum. ff. de fun. dota. et l. i. §. primo de act. emp. Et secundo queritur extra glo. et verum ad publicitatem requiratur quod quis mittatur in possessionem vacuam? quidam dicunt qd sic: quia alias non potest prescribere: ergo nec publicitatem competit. et l. c. qui in pincis. ff. de publi. dic plene de hoc et dixi vobis in l. celsus. ff. de usufructu. Et tertio querit glo. et quor res querantur ad probationem domini? Placen. dicit bar. quod tria que hac. l. ponuntur: scilicet emptio factam. traditio: et pretium numeratum. quod glo. nostrum non placet. Et Quid enim? si ille qui vendidit et tradidit non erat dominus? certe non potest transferre dominium: et l. traditio. ff. de acquir. rerum domini. et ideo addit glo. quod debet probare tradentem fuisse dominum? sed qualiter probabitur? Respondet glo. probatur per modos traditos. in l. i. de re. dmi. §.

- 11. per omnes. Querit glo. Qualiter probabit venditorem fuisse dominum? glo. dicit hic in rebus mobilibus multum dare: ut quia cepit feram bestiam vel aliqua speciem specificavit. Sed in re immobili qualiter probabo venditorem fuisse dominum: certe per prescripionem quia possederat tanto tempore in bono titulo et bona fide quod prescripserat. Sed tunc scilicet eundem glossam non probatur directum dominum: sed vtile. et in autent. nisi. et ibi not. et de bonis mater.
- 12. Qualiter autem? potest probari directum? Dicitur bium est finaliter alias ego dixi. et credo dicere verum regula iurisdictionis est. quod in nullius bonis est: occupanti conceditur. ideo puto quod si facta solent in investigatione et discussione non reperiat aliquis qui dicat dominum illius fundi quem auctor meus possidebat: dico probari ipsum directum dominum. et l. rem que nobis. ff. de acquir. possessio. et ibi dicit.
- 13. Quero quia modus probandi per prescripionem est ceteris communior: qualiter sit fundandus articulus ad probandum prescripionem longi temporis? Quidam foamabant sic. dico quod possedit a. annis citra. et ille articulus non concludit: quia potest possidere una die a decem annis citra. et l. i. §. quod autem. ff. de aqua quoti. et elius. sed si diceret quod possedit a decem annis et citra: tunc ad effectum ipsius dictionis et operatur ut dicta oratio verificetur quod iustum possessionis fuerit iam sunt decem anni: et postea semper possedit. extra eodem. c. licet causam. et ibi per hostien. et Joan. an. Est ergo? modus communis et magis clarus hoc: ut dicatur possedit a decem annis et citra et per ipsum tempus. Et ad hunc quod sit facis articulum de decem annis tantum: vel de illo tempore tantum quod requiritur ad prescripionem debes dicere a decem annis et citra finitis tali tempore. et est ratio: quia telis et magis natur post litem contestatam. vnde diceret testis: ve rum est quod continuer in articulo quod possedit a decem annis et citra. et intelligeretur dictum testis et trayse ad diem iati restimoni: et sic non esset probata prescripito: quia tempus quod currit post litem contestatam non sufficit ad prescripionem. et l. more l. i. §. supra de rei vendi. Et Quero verum ille qui possidet presumatur dominus? Placen. dicit quod sic. Et lo. hic videtur dicere contrarium. Not. in l. secunda supra eodem. opi. Placen. videtur tenere glo. in l. quidam in suo. ff. de condi. insti. Jaco. de are. ibi dicitur: quid duo vel tria membra. Ego latius dico sic. quans doq dominium deducitur in iudicium per modum actionis. Quandoq per modum exceptionis. primo casu. Aut dominium deducitur in iudicio principaliter: tunc possessio non presumitur dominus regula riter: tunc debet probare dominium. et l. in rem. ff. de rei vendi. no. in l. i. et si fur. ff. commoda. et infra de non numerata pecunia. l. i. de pigno. actio. nec creditores. Fallit in l. si quis emptio. §. h. hic super his. 3. infra de prescripito. xxx. an. quod examinato in l. vis eius. et eo. Et qd dominium deducit in iudicium incidenter: tunc aut quis allegat possessionem presentem: aut preteritam: si preteritam. presumitur dominus. et l. i. §. fam. et c. in l. No. glo. in l. licet. §. si queratur. ff. si scrui. ven. facit quod no. doc. in l. consuetudis
- 14. tis. supra de rei vendi. Et Quero verum ille qui possidet presumatur dominus? Placen. dicit quod sic. Et lo. hic videtur dicere contrarium. Not. in l. secunda supra eodem. opi. Placen. videtur tenere glo. in l. quidam in suo. ff. de condi. insti. Jaco. de are. ibi dicitur: quid duo vel tria membra. Ego latius dico sic. quans doq dominium deducitur in iudicium per modum actionis. Quandoq per modum exceptionis. primo casu. Aut dominium deducitur in iudicio principaliter: tunc possessio non presumitur dominus regula riter: tunc debet probare dominium. et l. in rem. ff. de rei vendi. no. in l. i. et si fur. ff. commoda. et infra de non numerata pecunia. l. i. de pigno. actio. nec creditores. Fallit in l. si quis emptio. §. h. hic super his. 3. infra de prescripito. xxx. an. quod examinato in l. vis eius. et eo. Et qd dominium deducit in iudicium incidenter: tunc aut quis allegat possessionem presentem: aut preteritam: si preteritam. presumitur dominus. et l. i. §. fam. et c. in l. No. glo. in l. licet. §. si queratur. ff. si scrui. ven. facit quod no. doc. in l. consuetudis

no. que sit lon. confic. in l. iij. q. pini cipali. et pbatur in l. non nuda. prout infra dicam. et ideo puto quod qui agit actione legis acqulle coiplo qd possidet presumit dominus: nisi probetur contrarium. et ita intelligo ad legem aquilam. litem inella. §. penult. quia ibi constat quod non erat dominus. et hoc casu puto esse vera opi. Placen. si autem allegat possessionem preteritam tunc non sufficit ad probationem domini: et l. i. et que nondum sunt. §. quod dicitur. ff. de pigno. no. §. de salua. inter di. l. i. si vero dominum deducitur in iudicium per modum exceptionis: tunc aut quis allegat possessionem post fundatam intentionem adversarij et tunc non presumitur dominus. et l. sine possessione. §. ca. Zou ante fundatam intentionem adversarij et tunc presumitur dominus. et l. ob maritimum. §. ne vxo. pio mari. et facit quod not. in l. i. §. de pini leg. ff. et l. i. §. de sol. Et Sed quero? quis requirantur ad translationem domini? Placen. dicit tria: scilicet venditio: traditio: et pretium numeratum. quod glo. non placet. Quid enim? ille qui vendidit et tradidit non erat dominus: nam non poterat transferre dominium. l. traditio. ff. de acquir. rerum domini. ideo addit glo. quod debet probare tradentem fuisse dominum. sed qualiter probabitur? dicit glo. per modos traditos. in l. i. de re. dmi. §. singulorum. post etiam probari qd prescripserit et vti cepit. sed qualiter respondebit ad istam legem que videtur velle qd tria sufficiant? Et lo. respondet quod ista supplet per illas. vel dic. et istud est no. qd agebatur contra venditorem vel eius heredem quod no negabat venditorem esse dominum: quia sic sua turpitudine allegaret qd non potest: qd not. q. fm hoc? tunc a quo causam habeo non potest mihi obicere quod ipse non fuerit dominus: autem econtra ille qui habet causam a me possit mihi referre questionem domini: dicitur in l. i. et si fur. tangetur et l. i. §. fam. et c. in l. No. glo. in l. licet. §. si queratur. ff. si scrui. ven. facit quod no. doc. in l. consuetudis non probat. h. d. Et oppo. de l. quida.

Non epistolis. Per verba enuntiativa in epistolis vel libellis proclata confirmatas non probat. h. d. Et oppo. de l. quida.

Et ergo. Adde eide. Barto. Alex. in l. celsus. colum. p. de viciat. et eiusdem Alex. in consilio lxxvij. in fi. et consil. lxxv. in fi. in v. volu.

Inducit. Nota quod probare epistola per Bar. l. m. ad m. de donatio. hic per Bald. et Barro. m. l. ad m. de iur. iur. et quod nec. Bald. in rubri. C. de fide instrum. in. xij. colum. vers. quero quid de literis. et Barro. in aut. contractus. in fi. de fi. instr. et dicta bar. hic appo. barta sequitur. P. de de ancha. in clem. si sumus. de senten. ex. commu. 1

in fi. ff. eod. Selu. ibi fratres erant in possessione filiationis. Et oppo. 2 de. l. si ff. eo. Sol. dico quod epistole non probant plene. hic. sed admittuntur aliquid: ut ibi. C. Quero ergo et reuoc. in dubium vtrum epis. kola probet. Et intelligo de epistola quam pars conficitur a se missam. Circa quod dicitur in epistola centis nentur verba dispositiva: aut verba enuntiativa. si verba dispositiva: siquis de super eo quod poterat per epistola introduci ut in contractibus qui contrahuntur consensu: tunc epistola probat et inducit. vt. l. consensu. ff. de actio. et oblig. l. in fi. ff. de contrahen. emp. et in fi. de obli. que ex consen. Si vero illud non poterat induci per epistola tunc non probat. vt. l. ff. de verb. obli. q. Si vero epistola continet verba enuntiativa: tunc siquis de fit entis 3 lam super eo quod partes facere potuissent et inducit probationem. vt. l. ff. de contrahen. et comit. stipu. Si vero super eo quod partes inducere non potuissent vt fraternitatem tunc dicta epistola nihil probat: vt. hic. admittit 4 cularur tamen aliquid vt dixi.

Ad ditione noua. Verba enuntiativa in iudicis vel epistolis prolati sunt sanguinis non inducunt: sed potest probari contrarium. C. oppo. quod ex epistola inducatur illud quod continetur in epistola. vt. l. in fi. de contrahen. emp. de actio. n. et obligatio. l. consensu. Et hic in his que per epistolam inducuntur pnt. ibi in his que possunt per epistolam induci vt contractus qui celebrantur in consensu. Contra hoc oppo. quod saltem per epistolam inducatur pro. 2 batio. vt. l. de contrah. stipu. l. ff. de pos. l. publicia. in fi. quidam vt. Ja. an. / tiquis glossatoribus hoc ferebatur. Slos

On epistolis. Verba enuntiativa in iudicis vel epistolis prolati sunt sanguinis non inducunt: sed potest probari contrarium. C. oppo. quod ex epistola inducatur illud quod continetur in epistola. vt. l. in fi. de contrahen. emp. de actio. n. et obligatio. l. consensu. Et hic in his que per epistolam inducuntur pnt. ibi in his que possunt per epistolam induci vt contractus qui celebrantur in consensu. Contra hoc oppo. quod saltem per epistolam inducatur pro. 2 batio. vt. l. de contrah. stipu. l. ff. de pos. l. publicia. in fi. quidam vt. Ja. an. / tiquis glossatoribus hoc ferebatur. Slos

videtur dicere contrarium. hec est veritas: quod per istas epistolas inducitur quasi possessio fraternitatis: ideo quando ius fraternitatis venit in iudicio incidit: vt pura qua principaliter agitur de diuisenda hereditate vt in. nostra. tunc presumitur frater donec probetur contrarium: vt. hic. et. l. pro. ita debet intelligi. ff. eod. m. l. ma. C. Quero quater t probetur filiatio vel fraternitas dominii. circa filiationem sunt faciendi duo articuli. primus de filiatione directo. secundus de quasi possessione filiationis. in primo dicam quod talis est natus ex tali vxore in eius domo vicinis scientibus secundum formam. l. filium. ff. de his qui sunt sui vel alie. iu. et. ff. de nup. l. si vicinis. Secundo ponam quomodo aliquis pater et mater tractauerunt eum vt filium. ista est quasi possessio filiationis. de qua hic. et in. l. pro. et. ff. de poss. sio. l. si. ff. ad iudicand. in est in dno articulo. et sic habitus et reputatus est a vicinis et alijs ipsum cognoscentibus: vt. d. l. filium. et. l. si vicinis. C. Sed moueo vnum dubium. id quod non est possidere non potest: sed post mortem patris nulla est filiatio: quod appareret. quia filiatio est quedam correlatio: et remouet vno de correlatis remouetur aliud. vt. ff. de res. vnu. di. l. cum emp. quomodo ergo post mortem patris poterit probari eum esse in quasi possessione filiationis. C. Quero: filiatio et fraternitas qd sunt de pro. pinquo possunt probari de facili: sed consanguinitas in gradu remotiori quomodo potest probari: cit non vniat homines qui cognouerint istos antiquos? Respondeo quod habemus decretalem que dicit quod sufficit hoc probari per testes qui dicant se audiuisse a maioribus scilicet fide dignis. vt. extra de testi. c. licet ex quadam. C. Sed quero vtrum epistola probet: intelligo de epistola quam quis conficitur a se missam. circa quod dicitur in epistola continetur verba enuntiativa aut dispositiva. si dispositiva tunc si quisidem super eo quod poterat per epistolam induci vt in contractibus qui consensu contrahuntur tunc epistola probat. l. consensu. de actio. et obli. et de contrahen. emp. l. in fi. et in fi. de obli. que ex consen. Si vero id non poterat per epistolam induci: tunc non probat. l. ff. de verb. obli. Si vero epistola continet verba enuntiativa: tunc siquisdem sit enuntiativus per eo quod partes facere potuissent et probat. l. ff. de contrahen. stipu. Si vero super eo quod partes inducere non possunt vt fraternitatem: tunc epistola non probat: sed administratur aliquid vt. d. l. pro. et. ff. de filiatione consanguinitatis presumitur consanguinitas.

On epistolis. Verba enuntiativa in iudicis vel epistolis prolati sunt sanguinis non inducunt: sed potest probari contrarium. C. oppo. quod ex epistola inducatur illud quod continetur in epistola. vt. l. in fi. de contrahen. emp. de actio. n. et obligatio. l. consensu. Et hic in his que per epistolam inducuntur pnt. ibi in his que possunt per epistolam induci vt contractus qui celebrantur in consensu. Contra hoc oppo. quod saltem per epistolam inducatur pro. 2 batio. vt. l. de contrah. stipu. l. ff. de pos. l. publicia. in fi. quidam vt. Ja. an. / tiquis glossatoribus hoc ferebatur. Slos

On epistolis. Verba enuntiativa in iudicis vel epistolis prolati sunt sanguinis non inducunt: sed potest probari contrarium. C. oppo. quod ex epistola inducatur illud quod continetur in epistola. vt. l. in fi. de contrahen. emp. de actio. n. et obligatio. l. consensu. Et hic in his que per epistolam inducuntur pnt. ibi in his que possunt per epistolam induci vt contractus qui celebrantur in consensu. Contra hoc oppo. quod saltem per epistolam inducatur pro. 2 batio. vt. l. de contrah. stipu. l. ff. de pos. l. publicia. in fi. quidam vt. Ja. an. / tiquis glossatoribus hoc ferebatur. Slos

On epistolis. Verba enuntiativa in iudicis vel epistolis prolati sunt sanguinis non inducunt: sed potest probari contrarium. C. oppo. quod ex epistola inducatur illud quod continetur in epistola. vt. l. in fi. de contrahen. emp. de actio. n. et obligatio. l. consensu. Et hic in his que per epistolam inducuntur pnt. ibi in his que possunt per epistolam induci vt contractus qui celebrantur in consensu. Contra hoc oppo. quod saltem per epistolam inducatur pro. 2 batio. vt. l. de contrah. stipu. l. ff. de pos. l. publicia. in fi. quidam vt. Ja. an. / tiquis glossatoribus hoc ferebatur. Slos

et cognoscentibus eum tanquam filium et pater. hoc probat a satis erit probatum pro tenuit probet contrarium. facit. ff. de questionibus. l. si circa prin. et idem in qualibet p. an. b. guntare: vt dixi ibi. C. Nouiter addita.

On iudis. Assuetudine non constituit filiationem nisi possessione alius in iure: non ideo prosumitur illud ius habere. vt. no. in. l. cum res. s. eod. si ergo hic filius dicebat se filium videtur qd sibi non sufficit esse in quasi possessione filiationis. Respondecor debet intelligere qd hic filiatio non veniebat in iudicio principaliter. sed incidenter: et ideo sufficit quasi possessio: donec contrarium probet. vt. d. l. si. e. l. cum res. et hoc tenet qd. hic postea. et sic habes qd sufficit quod esse in possessione filiationis: vt. hic. vel fraternitatis: vt. d. l. pro. intelligit que donec probetur contrarium. Nota qd est quasi possessio fraternitatis et cuiuslibet alterius consanguinitatis sicut filiationis. pbatur in l. in fi. ff. de libe. agno. digni. l. vbi dicitur. ff. de ven. in possess. l. bar.

- 1. De rebus in iure a potestate si fugit non tenetur.
2. Violenta possessio non releuat possidentem.
3. Quisquis agens non potest referre questionem dñi sententia non obstat p. acrit. sententia vendicare contra p. annu. agentem.

Is eius. Violenta possessio non onere pbandi. h. o. C. No. qd ibi dicitur in 8 sumario. C. No. Tertia argumentum qd filius detinet a patre vel a capitaneo non tenetur. C. Ad ditione nouiter.

Is eius. Violenta possessio non onere pbandi. C. No. argumentum qd si aliquis detinet a potestate vel capitane: non tenetur quod ipse auferens non tenetur. C. Oppo. possessio non incumbit onus pbandi. vt. s. e. l. si. si cuius detinet: sine iniuste possideat. vt. s. de rei vendi. l. ma. Inno. in. c. de seruo. extra de seruis non ordi. multum se inuoluit. finaliter vult intelligi quod speciale sit in libero homine possessio: qd liber homo non potest possidere a sciente. vt. l. cum heredes. s. si. de acquir. pos. de stipu. l. si. si seruis testamentis. et ideo violenta possessio non releuat possidentem ab onere pbandi: imo omnino vendicandi: deo ber restitute etiam per rei vendicationem: nec potest obijcere exceptionem dominii. vt. d. l. si quis emptionis. s. sed hec super his. de prescriptio. c. ff. vel. p. an. in. alio vero possessore ab his violentia: puto verum dicunt Inno. quod in libero homine talis possessio iniusta non sufficit: quia non est possessio: secus in alijs. vt. s. de rei vel. l. si. Et aduerte qd quando res vi possessa per me vendicatur: ego possessio succumbit: quia non possum referre dominij questionem alias oportet qd actor probet. d. s. sed hoc super his. hoc casu restituta re p. ius agere contra eum qd agit contra me rei vendicatione: non obstant prima sententia: et idem vbi cumq. possessor non potest

Is eius. Violenta possessio non onere pbandi. C. No. argumentum qd si aliquis detinet a potestate vel capitane: non tenetur quod ipse auferens non tenetur. C. Oppo. possessio non incumbit onus pbandi. vt. s. e. l. si. si cuius detinet: sine iniuste possideat. vt. s. de rei vendi. l. ma. Inno. in. c. de seruo. extra de seruis non ordi. multum se inuoluit. finaliter vult intelligi quod speciale sit in libero homine possessio: qd liber homo non potest possidere a sciente. vt. l. cum heredes. s. si. de acquir. pos. de stipu. l. si. si seruis testamentis. et ideo violenta possessio non releuat possidentem ab onere pbandi: imo omnino vendicandi: deo ber restitute etiam per rei vendicationem: nec potest obijcere exceptionem dominii. vt. d. l. si quis emptionis. s. sed hec super his. de prescriptio. c. ff. vel. p. an. in. alio vero possessore ab his violentia: puto verum dicunt Inno. quod in libero homine talis possessio iniusta non sufficit: quia non est possessio: secus in alijs. vt. s. de rei vel. l. si. Et aduerte qd quando res vi possessa per me vendicatur: ego possessio succumbit: quia non possum referre dominij questionem alias oportet qd actor probet. d. s. sed hoc super his. hoc casu restituta re p. ius agere contra eum qd agit contra me rei vendicatione: non obstant prima sententia: et idem vbi cumq. possessor non potest

On iudis. Assuetudine non constituit filiationem nisi possessione alius in iure: non ideo prosumitur illud ius habere. vt. no. in. l. cum res. s. eod. si ergo hic filius dicebat se filium videtur qd sibi non sufficit esse in quasi possessione filiationis. Respondecor debet intelligere qd hic filiatio non veniebat in iudicio principaliter. sed incidenter: et ideo sufficit quasi possessio: donec contrarium probet. vt. d. l. si. e. l. cum res. et hoc tenet qd. hic postea. et sic habes qd sufficit quod esse in possessione filiationis: vt. hic. vel fraternitatis: vt. d. l. pro. intelligit que donec probetur contrarium. Nota qd est quasi possessio fraternitatis et cuiuslibet alterius consanguinitatis sicut filiationis. pbatur in l. in fi. ff. de libe. agno. digni. l. vbi dicitur. ff. de ven. in possess. l. bar.

Alis eius. ad hoc vide quod refert Alex. in. l. sed erimendi. vbi tenet ne quis cum qui in ius. Andreas Pomare. C. Semper presumitur. circa p. m. n. nota prescriptio in ius transferre onus pbandi in aduersarium. et vide Alexan. consilio. c. xij. colum. fin. vol. v. sent. per limita vt no. p. cedas qm quis fun. darer se ex possessione aliena ad elicendam intentionem aduersarij quia tunc debet illas limitare p. c. Ita an. cha. cons. c. xvij. in. v. no. ob. re. si dicat vt probat ipsum presumptionem et ad istas. l. vide vni de verbis. Sclm. in. c. in p. sentia. colum. xij. de proba. et dona. c. filio. p. in. c. si. c. consilio. c. c. xvij. in. fi. Andre. C. Quod dixi. vide non ab re aliquid p. Felinus in capit. man. data. in p. n. c. o. titu. et seq. et Alex. cons. l. vij. col. iij. vo. s. et no. in. fi. eod. et Zret. in. c. s. l. v. col. iij. et consil. l. xv. col. viij. et seq. quem. ad. fi. et consil. l. xvij. col. iij. et. h. et quod pro possessore presumendum sit. vide D. z. consil. l. xij. col. iij. vide Bartolam consilio. l. iij. col. iij. quanta volumine. l. iij. vbi dicitur: quod si probo me alias posse: dissert tunc quod presumitur quod etiam medio tempore possiderim.

Alis eius. ad hoc vide quod refert Alex. in. l. sed erimendi. vbi tenet ne quis cum qui in ius. Andreas Pomare. C. Semper presumitur. circa p. m. n. nota prescriptio in ius transferre onus pbandi in aduersarium. et vide Alexan. consilio. c. xij. colum. fin. vol. v. sent. per limita vt no. p. cedas qm quis fun. darer se ex possessione aliena ad elicendam intentionem aduersarij quia tunc debet illas limitare p. c. Ita an. cha. cons. c. xvij. in. v. no. ob. re. si dicat vt probat ipsum presumptionem et ad istas. l. vide vni de verbis. Sclm. in. c. in p. sentia. colum. xij. de proba. et dona. c. filio. p. in. c. si. c. consilio. c. c. xvij. in. fi. Andre. C. Quod dixi. vide non ab re aliquid p. Felinus in capit. man. data. in p. n. c. o. titu. et seq. et Alex. cons. l. vij. col. iij. vo. s. et no. in. fi. eod. et Zret. in. c. s. l. v. col. iij. et consil. l. xv. col. viij. et seq. quem. ad. fi. et consil. l. xvij. col. iij. et. h. et quod pro possessore presumendum sit. vide D. z. consil. l. xij. col. iij. vide Bartolam consilio. l. iij. col. iij. quanta volumine. l. iij. vbi dicitur: quod si probo me alias posse: dissert tunc quod presumitur quod etiam medio tempore possiderim.

Quod fuit meum vel antea meum. Qui semel est dominus presumitur dominus et an contra talem presumptionem admittatur probatio. et nu. 4. et nume. 9. Mens cogitur docere de timore siue possessionis ad acros incommuni. Ille qui possidet quando presumatur hodie possidere. et nu. 6. Animus probatur per assertionem. Probatio iniuris in presumptione presumitur continuatio. Fictio quid sit. Presumptio quid sit et species eius. Contra presumptiones iuris et de iure non admittitur probatio in contrarium. Probatio contra presumptionem iuris tantum admittitur. Et peritio quando presumatur in p. c. s. n.

Quod fuit meum vel antea meum. Qui semel est dominus presumitur dominus et an contra talem presumptionem admittatur probatio. et nu. 4. et nume. 9. Mens cogitur docere de timore siue possessionis ad acros incommuni. Ille qui possidet quando presumatur hodie possidere. et nu. 6. Animus probatur per assertionem. Probatio iniuris in presumptione presumitur continuatio. Fictio quid sit. Presumptio quid sit et species eius. Contra presumptiones iuris et de iure non admittitur probatio in contrarium. Probatio contra presumptionem iuris tantum admittitur. Et peritio quando presumatur in p. c. s. n.

Que posside. Quis. Quod fuit meum vel antea meum semper presumitur esse meum nisi probetur contrarium. h. o. C. No. qd dixi in sumario. Nota qd q. s. mel.

Que posside. Quis. Quod fuit meum vel antea meum semper presumitur esse meum nisi probetur contrarium. h. o. C. No. qd dixi in sumario. Nota qd q. s. mel. c. p. de presump. et pulchre. in. c. scribenti col. ij. c. o. titu. et seq. et Alex. cons. l. vij. col. iij. vo. s. et no. in. fi. eod. et Zret. in. c. s. l. v. col. iij. et consil. l. xv. col. viij. et seq. quem. ad. fi. et consil. l. xvij. col. iij. et. h. et quod pro possessore presumendum sit. vide D. z. consil. l. xij. col. iij. vide Bartolam consilio. l. iij. col. iij. quanta volumine. l. iij. vbi dicitur: quod si probo me alias posse: dissert tunc quod presumitur quod etiam medio tempore possiderim. Andre. p. o. ma. C. Qui semel no. tamen qd hodie probo me dominum qd per hoc no. inferitur qd in peritio fuerim dñs. vt per Alex. cons. l. xv. col. i. vol. v.

super adulterio yrois consanguinei. z Sozi. xvij. vbi etiam loquitur in materia adulteri z quomodo accipiat hoc verbum domesticus z nor. quod tres testes domesticis faciunt plenam fidem ita Alexand. consilio. v. incipientem, redemptiois innocento suffragio in. iij. col. iij. in vers. se a sone domesticæ non valet. hoc dicit. cando. res

spoudeo. volu. i. no. per glo. in. l. iij. in verbo matris. i. in. s. c. dicit. ff. de testa.

1 Domesticus. quid in viro z viro an possit vnus esse testis pro alio. vide Jmo. in. l. si cui dote. s. si maritus. 3 ff. sol. mar. z dicit quod dicitur suspecti ad deferendum testimonium z ad iudicandum in causa alterius

2 de viro. s. si hic allega. qd habet in. c. gaudem. 5 de viro. z ad de Bar. in. l. qui testis. s. in fi. de rest. z ad de qd ille qui har cussilo pro quo testificatur ad vnus pane z vnus vnus est bonus testis. ita dicit Pe. z An. in. l. s. eo. z cõsultat Ange. in. consil. p. recta 7

3 fuit petio. z idẽ sibi dicit si testes domesticis vel familiaribus non opponitur quod dicit eorum valet allega. c. si de rest. in. v. hic contra in. d. consilio 1

4 vide quod inspiciunt conditio testis repõte iuramentum z ad hanc questionem vide Jmo. in. c. tam literis. alias in literis. extra eo. z in. c. insinuare. de offi. dele. ga. z Bal. in. l. de epis. c. deri. z hic. z an sollicitor in causa possit esse testis in causa in qua est sollicitor. vide que dixi post Bar. in. l. differre. ff. de iure sci. Adde que posui. ff. eo.

5 Andreas Pomate.

6 Quero. Adde glo. in summa. c. cl. v. z Seli. i. c. quos res. col. iij. in. v. notabili. extra de rest. z in fine apparatus z Barba. consil. v. col. xvij. volu. i. z consil. xvij. col. xvij. z quarto seq. eo. volu. z consil. iij. colum. z. 3 eodem volu. z col. iij. z Barba. in. c. iij. de reb. eccle. non alie. z Seli. in. c. insinuante. col. iij. et. si. de offi. delega. z Ancha. consilio. c. xvij. z Alex. xvij. col. 4

7 iij. vol. iij. vbi ponit de foete z dicit quod dictum talium domesticorum est sufficiens ad probandum innocentiam domesticis. z. rlv. colum. iij. eodem vol. vbi ponit de affine. z. lvi. colum. fina. co. vbi loquitur in foeto z ex dicitis eius sibi colligitur quod dicit talium redderetur plene vbi alij testes qui deposuissent in causa essent valde idonei. z. lxxv. col. lum. penul. vbi ponit in consuetudo affine z amico z an quis possit re b

8 lificari pro viro fratris sui. z. c. viij. colum. ij. volu. ij. s. vbi ponit de teste affine z cognato. z. c. lxxv. i. col. iij. c. vbi de teste affine in criminalibus eo. vol. et. c. lxx. col. iij. eod. vbi ponit de teste qui dixit vellem talem obtinere z ibi etiam ponit de foete. z. c. lxx. iij. colum. fi. volu. iij. vbi loquitur in comparere z in eo qui adoprauit filium z. rlv. colum. penul. iij. volu. iij. vbi loquitur etiam in comparere z in eo qui adoprauit z in cõ

9 fi. sequen. vol. iij. z. rlv. col. iij. penul. vol. iij. vbi loquitur in domestico et familiari in causa matrimonij et Roma. c. clxx. xv. vbi loquitur in subiecto cui erat ad se

10 secta qualitas pauperatis z Alexan. c. ij. colum. fin. volumine tertio. vbi loquitur in consanguineo z Sozi. 6

31. xvij. columina quarta. vbi loquitur in viro z viro et in ferr ad vxorem fratris z Sozi. c. lxx. col. iij. vbi loquitur in fratre.

11 Quero quid si aliquis erat. adde circa hoc Zan

12 Quero que dicatur persone domesticæ quado admittatur in testem.

13 Vir z viro dicuntur persone domesticæ. Domesticæ persona contra aliam domesticæ quado admittatur in testem.

14 Familiaris si desinit esse familiaris qñ testificetur. Duretio cõditiois testis qñ attendatur ibi.

15 Si ex vobus testibus contra me procurari vryus accusaretur mihi non poterit.

16 Idem si alterum percuiss.

17 Domesticæ persona non est que dicatur T domesticæ persona. dicit glo. quod ponitur supra de his qui ad

18 ec. s. l. i. s. si. certe ibi ponunt quedã persone ditionate z obligate vt sunt ascriptitij z i

19 milles subdit glo. z. ff. de penis. l. respiciend. de qd. l. p. idẽ. i. q. accusa. no. p. l. penul. s. vbiat qd vob

20 melitic dicunt oēs habitantes in eadẽ domo z familia. veritatem hoc determinat per capitulum literis extra eo. qd possit teste persona domesticæ tate auto

21 ritatis z dignitatis qd eius fidei no reprobaret qd fatis placet. hoc relinquitur est officio iudicis qui in uestigabit de conditioe persone z qualitate vt. f. eo. l. i. in fi. c. ff. de qd. l. iij. z ibi notat. ¶ Quid in viro z

22 viro. glo. determinat qd sunt domesticæ persone pro qua facit ter. in. l. qñcumq. s. de re mili. lib. r. ij. ita re

23 tent oēs. ¶ Querit glo. vtrum persona domesticæ admittatur contra aliam personam domesticæ altero contradicente glo. respondet. z bene qd sic qd hoc est inductu in famore extra eo. qd idẽ no d3 in commu

24 lesionem retroqueri. qd intellige si erat sola ratio domelicitatis. qd si erat alia scus. puta si erat filius vel alia persona infra gradus posita. facit. j. eo. l. p. rones. z. j. de questio. l. seruos. z. ff. eod. l. lege inlia.

25 Quero si aliquis erat mens familiaris repõte celebrari corraet z nũco est. vel ecõtra. tũc nõ erat z nũc est. an poterit esse testis pro declaratione istius obsequis dic qñq. conditio sic qualitas testis mutatur absq. aliquo facto partium: tunc inspiciunt conditio testis qualis est qñ deponit. l. notione. s. instrumentum. iij. ff. de verb. sig. qñq. conditio testis mutatur factio partium. z tũc ei cuius facto contingit mutatio talis mutatio nõ pot. deducit. ff. de questio. l. i. s. s. hery uus. quantũ vero ad aliud est idẽ vt. s. dixi qd inspiciunt rps quo testis deponit. tũc ad ptoposito sille qui erat mens familiaris nũc desinit esse facto meo ad hoc destinatio nõ pot. esse testis pro me. hoc aut probatur ex cõdicturis. ¶ Zic tũc si ego vidẽ qd cõtra me erant duo testes tñ qui sciebãt veritate. procurari qd accusaret de ee dem delicto z sic partid pes criminis non admittentur vt testes. vt. j. eo. l. qñ liberi. z certe hoc mĩhi nõ pderit si facto z opa

fran. in. c. quonia contra. in vers. testium produc. col. xvij. ver. quero. de proba. Alberic. in tracta. de resti. zard. ij. col. iij. z cumultissime p Seli. in. c. in literis. de resti. z vltra ibi adducta per ipsum adde Alexan. consil. v. col. iij. ver. potest z in pñ. lxxij. ver. z similitur. in pmo vo

lumi. mea cõtingit. argumẽto imo quasi ca

1 Andreas Pomare. 7 dico si ego. l. p. c. uij. qd latroes. ¶ Adde

2 Redit rationem an e quando testes renentur reddere rationem dicit sui et qualis esse debet vide Seli. in. c. causam. in iij. col. z se

3 quent. per it. col. iij. z maxime. i. iij. col. ver. 3 fallit. i. 4

4 vbi ponit de hoc de Alex. c. xvij. v. col. iij. 6

7 v. penul. 8 col. v. 8 de Alex. v. col. iij. 10

9 In actis non requiruntur testes. z. c. vij. col. iij. eo. z. c. l. iij. columina. ij. eo. z. rlv. col. iij. vol. v. vbi ponens pulchrum ex

10 plum dicit qd testis depones super eo quod est iuris vel in quomultum laborat reddi intellectus non pro

11 bar nisi etiam nõ interrogatus intellectum dicitur fieri etiam per Bal. consil. c. lxx. in. iij. parte. et Seli. in. c. sicut. col. iij. de re iudica. z. col. xx. z seq. z Barba. consilio. iij. columina. xad. fi. volu. ij. z colum. iij. ad finem. cum sequen. z. columina. xvj. et Cardi.

12 in. c. in. c. de verbo. sig. qñq. conditio testis mutatur factio partium. z tũc ei cuius facto contingit mutatio talis mutatio nõ pot. deducit. ff. de questio. l. i. s. s. hery uus. quantũ vero ad aliud est idẽ vt. s. dixi qd inspiciunt rps quo testis deponit. tũc ad ptoposito sille qui erat mens familiaris nũc desinit esse facto meo ad hoc destinatio nõ pot. esse testis pro me. hoc aut probatur ex cõdicturis. ¶ Zic tũc si ego vidẽ qd cõtra me erant duo testes tñ qui sciebãt veritate. procurari qd accusaret de ee dem delicto z sic partid pes criminis non admittentur vt testes. vt. j. eo. l. qñ liberi. z certe hoc mĩhi nõ pderit si facto z opa

13 nentur redere rationem dicitur sui etiam non interro

14 gatus alias nõ valet. ita Alexan. consil. xv. col. iij. vo

15 lumi. s. z vide Alex. consil. xv. col. iij. vol. iij. z Panco. in

16 c. consiluit de appella. vide Alex. consil. lxxij. col. ij. ad

17 finem. z. xxxij. col. iij. z Alexan. in. l. i. in pñ. c. p. ff. de

18 oper. z. no. m. z. Bar. col. iij. c. xvij. c. c. c. xvij. als

19 xxx. ¶ Et si gl. gna gloss. in. c. c. c. in. c. c. iij. glo. eo. tit. z. c. c. iij. als

20 xxx. ¶ Testes quando possunt per alium ius dicem publicari.

21 Attestatio sola legitis administris nõ fuls ita nõ probat. hoc dicit. c. Quero que dicatur

22 sola atr. stano: i glo. ponit bñc multas expositiones. prima est sola qd testis nõ iuravit vel sola qd nõ interfuit iudex istas duas nõ. vel sola qd iudex pro stea nõ dedit iuramentum vel sola qd non est

23 secuta publicatio qd tene met: qd tres testes nõ publicati nõ tenent nec pbat vt vidistis vt. l. i. s. de re iud. vel sola qd nõ reddidit rones. dicit glo. si fuit iterrogatus: qd nõ est interrogat. de re nõ tenetur reddere. no. z. signa gl. 9

10 Jmo. hoc ptractas multũ subtiliter extra eo. c. cum causam. dicit quod illud elyherum quando testis deponit alij quid quod poterat percipi sensu. v. z bñ gratia testis deponit quod numerauerat sempronio centum si vero interrogatus de causa sciẽtiẽ. sufficit qd numeratio potest p ppi sensu vt p vñ

11 p dicit vide in. c. s. qñ. de resti. z Bar. in. l. i. in pñ. z ibi p doct. de no. oper. nuntia. z adde pro hoc quod allega. Bar. hic dicit Jmo. in. c. cum oporteat de accusa. qd si testis deponat quem esse infancem debet etiam non interrogatus allegare rationem vel causam quia infamia non percipitur sensu sed iuris intellectus z in materia dicit Bald. in. l. p. vbi teri. s. de epis. z cle. quid si sint duo testes quoru vnus reddit causam sui dicit z alius etiam nõ interrogatus non reddit quod magis creditur reddenti causam. vnus aliud dicit in. c. iij. de cõtrover. in. illud est quod dicitur vnus testem facere complenam probato. nem. l. admonendi. de iure iur. illud est verum si causam allegaret etiam nõ interrogatus. Adde quod nõ. Bal. in. l. i. nõ special. C. de rest. z. no. Bar. hic. adde que nõ. Bal. in. l. conuenientiam. s. de epis. z. c. lxx. z maxime in fi. pe. col. licet hoc in probatione fame vt dicit in. s. tomenta. z de materia vide Bald. et Angelum post glo. in. l. cum p. s. vult ergo. de transactio nibus z pl. ne Jmocen. in. d. capitulum causam. et vide etiam Baldam in lege edita supra de edendo in trefegina scida colum. vbi Baldus ipse ponit in materia vnus bonum dictum de teste. vbi etiam dicit

12 In publicatione testium non requiruntur testes.

13 Notarij quando restituunt libros officialibus communis vt assignent fuz cõsõibus debent chartas vbi sunt testes non publicari sigillare.

14 Testes quando possunt per alium ius dicem publicari.

15 Attestatio sola legitis administris nõ fuls ita nõ probat. hoc dicit. c. Quero que dicatur

16 sola atr. stano: i glo. ponit bñc multas expositiones. prima est sola qd testis nõ iuravit vel sola qd nõ interfuit iudex istas duas nõ. vel sola qd iudex pro stea nõ dedit iuramentum vel sola qd non est

17 secuta publicatio qd tene met: qd tres testes nõ publicati nõ tenent nec pbat vt vidistis vt. l. i. s. de re iud. vel sola qd nõ reddidit rones. dicit glo. si fuit iterrogatus: qd nõ est interrogat. de re nõ tenetur reddere. no. z. signa gl. 9

fran. in. c. quonia contra. in vers. testium produc. col. xvij. ver. quero. de proba. Alberic. in tracta. de resti. zard. ij. col. iij. z cumultissime p Seli. in. c. in literis. de resti. z vltra ibi adducta per ipsum adde Alexan. consil. v. col. iij. ver. potest z in pñ. lxxij. ver. z similitur. in pmo vo

lumi. mea cõtingit. argumẽto imo quasi ca

1 Andreas Pomare. 7 dico si ego. l. p. c. uij. qd latroes. ¶ Adde

2 Redit rationem an e quando testes renentur reddere rationem dicit sui et qualis esse debet vide Seli. in. c. causam. in iij. col. z se

3 quent. per it. col. iij. z maxime. i. iij. col. ver. 3 fallit. i. 4

4 vbi ponit de hoc de Alex. c. xvij. v. col. iij. 6

7 v. penul. 8 col. v. 8 de Alex. v. col. iij. 10

9 In actis non requiruntur testes. z. c. vij. col. iij. eo. z. c. l. iij. columina. ij. eo. z. rlv. col. iij. vol. v. vbi ponens pulchrum ex

10 plum dicit qd testis depones super eo quod est iuris vel in quomultum laborat reddi intellectus non pro

11 bar nisi etiam nõ interrogatus intellectum dicitur fieri etiam per Bal. consil. c. lxx. in. iij. parte. et Seli. in. c. sicut. col. iij. de re iudica. z. col. xx. z seq. z Barba. consilio. iij. columina. xad. fi. volu. ij. z colum. iij. ad finem. cum sequen. z. columina. xvj. et Cardi.

12 in. c. in. c. de verbo. sig. qñq. conditio testis mutatur factio partium. z tũc ei cuius facto contingit mutatio talis mutatio nõ pot. deducit. ff. de questio. l. i. s. s. hery uus. quantũ vero ad aliud est idẽ vt. s. dixi qd inspiciunt rps quo testis deponit. tũc ad ptoposito sille qui erat mens familiaris nũc desinit esse facto meo ad hoc destinatio nõ pot. esse testis pro me. hoc aut probatur ex cõdicturis. ¶ Zic tũc si ego vidẽ qd cõtra me erant duo testes tñ qui sciebãt veritate. procurari qd accusaret de ee dem delicto z sic partid pes criminis non admittentur vt testes. vt. j. eo. l. qñ liberi. z certe hoc mĩhi nõ pderit si facto z opa

13 nentur redere rationem dicitur sui etiam non interro

14 gatus alias nõ valet. ita Alexan. consil. xv. col. iij. vo

15 lumi. s. z vide Alex. consil. xv. col. iij. vol. iij. z Panco. in

16 c. consiluit de appella. vide Alex. consil. lxxij. col. ij. ad

17 finem. z. xxxij. col. iij. z Alexan. in. l. i. in pñ. c. p. ff. de

18 oper. z. no. m. z. Bar. col. iij. c. xvij. c. c. c. xvij. als

19 xxx. ¶ Et si gl. gna gloss. in. c. c. c. in. c. c. iij. glo. eo. tit. z. c. c. iij. als

20 xxx. ¶ Testes quando possunt per alium ius dicem publicari.

21 Attestatio sola legitis administris nõ fuls ita nõ probat. hoc dicit. c. Quero que dicatur

22 sola atr. stano: i glo. ponit bñc multas expositiones. prima est sola qd testis nõ iuravit vel sola qd nõ interfuit iudex istas duas nõ. vel sola qd iudex pro stea nõ dedit iuramentum vel sola qd non est

23 secuta publicatio qd tene met: qd tres testes nõ publicati nõ tenent nec pbat vt vidistis vt. l. i. s. de re iud. vel sola qd nõ reddidit rones. dicit glo. si fuit iterrogatus: qd nõ est interrogat. de re nõ tenetur reddere. no. z. signa gl. 9

10 Jmo. hoc ptractas multũ subtiliter extra eo. c. cum causam. dicit quod illud elyherum quando testis deponit alij quid quod poterat percipi sensu. v. z bñ gratia testis deponit quod numerauerat sempronio centum si vero interrogatus de causa sciẽtiẽ. sufficit qd numeratio potest p ppi sensu vt p vñ

11 p dicit vide in. c. s. qñ. de resti. z Bar. in. l. i. in pñ. z ibi p doct. de no. oper. nuntia. z adde pro hoc quod allega. Bar. hic dicit Jmo. in. c. cum oporteat de accusa. qd si testis deponat quem esse infancem debet etiam non interrogatus allegare rationem vel causam quia infamia non percipitur sensu sed iuris intellectus z in materia dicit Bald. in. l. p. vbi teri. s. de epis. z cle. quid si sint duo testes quoru vnus reddit causam sui dicit z alius etiam nõ interrogatus non reddit quod magis creditur reddenti causam. vnus aliud dicit in. c. iij. de cõtrover. in. illud est quod dicitur vnus testem facere complenam probato. nem. l. admonendi. de iure iur. illud est verum si causam allegaret etiam nõ interrogatus. Adde quod nõ. Bal. in. l. i. nõ special. C. de rest. z. no. Bar. hic. adde que nõ. Bal. in. l. conuenientiam. s. de epis. z. c. lxx. z maxime in fi. pe. col. licet hoc in probatione fame vt dicit in. s. tomenta. z de materia vide Bald. et Angelum post glo. in. l. cum p. s. vult ergo. de transactio nibus z pl. ne Jmocen. in. d. capitulum causam. et vide etiam Baldam in lege edita supra de edendo in trefegina scida colum. vbi Baldus ipse ponit in materia vnus bonum dictum de teste. vbi etiam dicit

12 In publicatione testium non requiruntur testes.

13 Notarij quando restituunt libros officialibus communis vt assignent fuz cõsõibus debent chartas vbi sunt testes non publicari sigillare.

14 Testes quando possunt per alium ius dicem publicari.

15 Attestatio sola legitis administris nõ fuls ita nõ probat. hoc dicit. c. Quero que dicatur

16 sola atr. stano: i glo. ponit bñc multas expositiones. prima est sola qd testis nõ iuravit vel sola qd nõ interfuit iudex istas duas nõ. vel sola qd iudex pro stea nõ dedit iuramentum vel sola qd non est

17 secuta publicatio qd tene met: qd tres testes nõ publicati nõ tenent nec pbat vt vidistis vt. l. i. s. de re iud. vel sola qd nõ reddidit rones. dicit glo. si fuit iterrogatus: qd nõ est interrogat. de re nõ tenetur reddere. no. z. signa gl. 9

tur quod pars interrogata de ratione et causa non tenetur respondere...

sum. Sed si depositus super eo quod sensu non percipitur dicitur eius nihil valet nisi reddat rationem dicitur per sensus...

Ad ditio noua.

Solum dicitur testis si iuramento non interrogatur ad de. Alex. in con. s. l. i. ff. de testib. q. dicit nullus est...

Publicatio adde q. testis non publicatus non facit semiplenam probationem. Ita Bald. in l. in bonis fidei. col. iij. ver. item queritur supra de re. cre.

de arbitrio. j. eo. l. fina. Secundum quartam lect. hoc dicit sola pars attestatio nullus est momenti...

Ad ditio noua. Dicitur testis si iuramento non interrogatur ad de. Alex. in con. s. l. i. ff. de testib. q. dicit nullus est...

Publicatio adde q. testis non publicatus non facit semiplenam probationem. Ita Bald. in l. in bonis fidei. col. iij. ver. item queritur supra de re. cre.

in his que sensu non percipiuntur ut si testis deponat titulum esse dominum non statim dicitur eius nisi reddat...

Ad ditio noua.

Amicus per amico an possit testificari statum arbitrio iudicis. Subditus quando admittatur pro domino ad testificandum.

Testis debet esse remotus a gratia et timore. h. o. No. q. dicitur de religiosis iudicariis et fides est facienda iudici...

Parentes Quid de fratre pro admittatur pro fratre vel contra fratrem...

Parentes dicuntur in infinitum. Parentes et liberi an possint inuicem esse testes pro se.

Parentes. Op. de l. etia. ff. de p. etate p. banda. nec tamen et facit plenam fidem...

nisi ut extra. c. c. super. Secundo opp. ff. de test. l. qui testis. s. per contrarium. solue ut in fi. gl. pro declaracione legis...

Ad ditio noua. Sed in his q. non sunt interrogati tenentur reddere rationem dicitur in l. i. ff. de testib. q. dicit nullus est...

Parentes dicuntur in infinitum. Parentes et liberi an possint inuicem esse testes pro se. Si filius procurator alterius agat an pater poterit testificari pro eo.

Verbu exhibeo. Ad exhibere ppie secreti hre zvide. ff. ad exhib. l. i. et de lib. d. epl. l. i. r. d. rab. exbi. l. locu. s. qd. sit. ite exhibere id est qd cedere. ff. d. le. s. i. res obligata. s. p. ite alioq exhibere id est qd reducere. ff. in d. l. c. reditor. s. si inter maritu. ite acci pif alioq p pbare. l. i. c. de ed. l. ac. i. g. r. ibi. s. in summa. s. ite repellit cupio.

Imis graue. Non debet in iuramentum proz bationis assumi de doz adnerari. h. d. C. additio noua.

Imis graue. Non cogitur qd contra re de domo sua produce re. h. d. C. opp. persone

Exhibeo quot modis accipia tur. Cogitur ad petitionem aduersarij coguntur ferre testimonium. v. r. s. eo. l. i. r. qd ibi no. r. sic quis cogitur inuis tus exhibere testes de domo sua. h. ius tus rinoie dico quod hec. l. por. intel ligi pluribus modis. primo debes sci re qd hoc verbum exhibeo qm qz affinitur p alimentorum prestatioe v. r. s. eo. l. quoniam liberi. secundo in r. s. velles ita assumere hic diceret qd quis cogitur exhibere. h. alimentare tes tes qui contra se producunt ille qui pro ducit sed hoc non placet. Secundo modo accipitur exhibeo p manifesta rione: v. r. in toto r. ad exhibendum r. se cundo hunc modum d. hec. l. intelligi de duobus modis. primo in his qui admittuntur ad testimonium volentes: no in iuri. de quibus loquitur. l. lege. iulian. ff. eo. na si ego dicerem aduersa rio facias quod tales consanguine ve niant qd potest hoc facere. r. sic exbi. bebis in iur. probationes certe ad hoc non cogitur sed ipsemet d. hoc sibi. p curare. secundo modo potest intelligi de quibuscumqz testibus r. quia dicit

bat forte actor de eis se non recordari bene pote bat cogi reum vt exhiberet nomina eorum. certe hoc fieri no debet: quia nimis graue est faceret am qd si peteret exhiberi quasi totam familiam vt recognos sceret ipse quos veller in testes pducere qd audiret tur vt. l. cu si exhibuissent. s. i. ff. de pub. C. p. s. de asse. l. i. post. dicit qd ibi fallit. doctores dicit qd ius non exhibetur vt testis sed vt reus dicitur rationem reddat.

Ad ditio noua. Seruo no interrogatur p nec contra dnm nisi de facto suo. h. d. intelligi gl. qd interroga tur cu tomertis. ff. de pb. l. cu pbatio. die vt ibi fallit in casib no. hic in gloss.

Juramentu testium de consensu partium quod remittitur. Inspectores vultu: ventris: sinu: agrosu r similia an iurare debeant. r. m. 4. Testes debent iurare debeant. Testes debent iurare partibus presentibus vel citatis. Testes an debet citari: an valeat dictum si no sunt citati. In honeste persone sine iuramento deponetes faciunt semiplenam probationem. Qui sunt plures testes ex vna parte. r. ex alia pando res sed digniores qbus magis credendum. Qui p dicit vnu testem r. peti ipsium examinari an sit audiendus.

Orisurandi. Iste debet iurare r honestioribus d. adhiberi fides r dicitur vni no creditur. h. d. ante puncta subandi precipimus. Querit gl. vtrum testes debeant iurare copacti tactis scripturis. Item que sit forma iuramenti testis dicit vt in glossa. Item an possit r remitti iuramentum de consensu partiu gl. dicit q sic. Item no. in l. i. circa pncip. ff. de ferijs. C. Tre querit qd in istis inspectores qui mittuntur a iudice ad inspicendum venire ad denuntiandum iudici qd sibi vident. Et idem in similib q mittunt r ad inspicendum seu vident sine agrosu vel ad inspicendum vultus vru fit remanera d. carit vel silia. an isti debeant referre cu iuro. gl. dicit q no. idem dicit in l. i. s. i. ff. de ptre inspicendo. sed iste gl. videntur contra re. l. hac edictali. s. hi iud. i. de fecu. nup. r. l. coparationes. r. i. s. vide istam gloss. r. eam nota.

Orisurandi. Testes debet iurare r honestioribus plus credit r vnus testis ad pbandum non sufficit. h. d. C. Nor q res tes plus debent iurare quam deponant r si plus deponerent r postea iurarent verum esse quod dixerunt no valerent eorum dicunt vt hic

Examiniemus istam primam par rem. C. Quero vru testes debeant iurare de veritate hoc no habemus bñ expresse facti q sic. ff. de doct. pteleg. l. theopomp. C. Quero qualiter debeat iurare testis. gl. dicit copalliter r bñ fallit in epo vt in an. sed iudice. s. de episcopis r clericis. C. Secundo querit gl. quid d. contere iuramentu testis dicit vt in ea. r habes re. extra. eo. c. quotiens. C. Quero vtrum iuramentu testis possit remitti gl. dicit q sic. hic. r. ff. de ferijs. l. i. r. est calius. extra. eod. c. mas. C. Quero r si aliquis adhibeatur non tad testificandum pro parte sed ad iudicandum secundum peritiam artis sue puta medicus ad iudicandum ex vulnere an sit res mansura dicarit vel debiliter membu et similia. Item obliteres ad dicendum vtrum mulier sit pre gnans gl. dicit quod isti iurare non debent quom no. In cotarium dicebat Ricar. malum. quod videbas tur casus in l. comparationes. i. r. i. l. hac edicta l. i. s. i. aut. r. de fecu. nup. C. Querit gloss. q quis do debet iurare certe presentibus partibus vel citatis. vt. l. i. quando. i. eo. Item antequam recipiantur vt dicit. s. C. Extra gloss. Quero testes debeant citari: si no apparent citari vtrum valer dictum eos rum. P. de bella per. in auren. de testibus. s. si vero ignoti. dicit q no per. ibi festinatates r. pro hoc fa cit quia ex eo q se ingerit videtur suspensus. vt. l. que omnia. s. i. ff. de pur. p. hoc videtur versus casus ibi s. idudum arctari precipimus. No. q dicit arctari et sic testes debet esse coacti non spontanei. In contrarium quia multi sunt qui admittuntur volentes. vt. ff. e. l. lege iulia. Præterea plures gl. distinguunt rulerunt testimonium sponte aut coacti. vt. l. post legatu. s. is vero. ff. de his quibus vt indig. quid dicemus forte possit dicit quod testes dicuntur coacti quando spe ciat ad grauationem quapost prima citatione gras uantur pignobus et mulctis et ita videtur velle 2. Inno. extra. de rell. cog. c. l. secundum hoc semper ci tatio debet precedere et hoc est contra casum. l. lege iulia. ff. eod. ibi ne inuisus denuntietur. ergo apparet quod ista prima citatio fit quadoqz teste volere quia 5 aliter fieri non potest. dicendum igitur quod testis quandoqz a parte non producur nec a iudice citat ur. sed sponte se ingerit. et tunc non valet dicitu eius dicto. s. si vero a. ff. de poci. l. que omnia. s. si vero a parte producur h. a iudice non citetur puro quod 7 valeat dicitur in eius. d. l. iulian. er. l. post legatum. s. is vero r. c. turtus tam est quod semper dicitur. C. Ely d no ad secundam particulam dicitur vt honestioribus r bus r. quero quid determinat ista dicitio vt respon. i potest intelligi vt determinat precedentia et ponatur hic ratio precedentis dicitu quasi dicat ideo dicunt vt eis postea fides adhibeatur. et secundum hoc in iur quod iurarent si tamen alias essent persone honeste eis adhibere fides qd est veru vt expresse re. extra. eo. c. nuper. vbi loquit de fratribus minoribus. r fa ceret enis semiplenam vt ibi notat. sed modo potest intelligi vt hic subandiat verbu et precipimus vt honestioribus r. ca. quia dicitur testes est discordia. honestioribus credit: r ita intelligi. C. Ep. de l. scrio pture. r. l. in exercendis. r. i. s. i. s. i. s. i. aliud in iurumen tis quia pot p parte pvideri vt est ibi. aliud in testi bus vt hic sedm glo. r bene. C. Quero vna t pars h. yz

Corporealiter tactis. l. scripturis vt per Innoc. in c. et si christus. de iur. iurando. r. in c. quoties. de iur. calum. habetur in cl. s. in verbo tractat. de heredi. et per glo. in c. vt circa de elec. lib. v. et de quo per spec. et post cum per Joan. an. in titu. de teste. s. sequitur. et adde q nota. ipse mer Bar. in d. l. theo pompus. adde tam quod quis do deferet iuramentu testis pot test petere testimonium circa quod possit deli berare: an velit iura re vt per Alex. in l. i. s. i. ff. de testi. C. A. tuar. et ibi vide glo. r doc. et adde q iuramentu testis non est de substan tia testimonij: nam tes tis non iurans depones falsi sum ita p nitur de falso ac. si iurasset ita Bar. in l. i. s. i. ff. de fals. C. Iuras re non des bent. adde quod isti periti de beant iura re per eun dem Bar. i proe. ff. col. l. i. but. ab. et. D. d. in c. p. p. c. l. i. de pba. ang. de are. et ibi addita r tracta. malest. in d. do dicarit. r vide alioqu per Alex. in l. i. s. i. ff. de ver. obli. et alioqu p ipsum in c. i. s. i. v. o. et in c. i. l. d. v. i. col. i. v. i. v. o. C. Omibus. Adde gl. in l. nullus. ff. co. r. i. per barr. super. lab. erator. s. i. ff. de ap. vide eundem in l. q. r. i. And. poma. C. Nullus est. fallit in casu notabili RR ii

1 Si dicatur testis... Bartolus in l. post legatum... 2 Non impeditur qui impeditur...

Secundo quod iste exceptio... non impeditur examinationem...

Additionoua Auren.

1 Dicatur testis... h. d. q. exceptio q. obicit...

facere certe debent... hie venturis... Bartolus in l. si quis legatum...

Ad positionem punitiois... Bartolus in l. si quis legatum... 2 Testis interrogatus...

Interrogari... Bartolus in l. si quis legatum... 3 Testis interrogatus...

1 Dicatur te

1 Dicatur testis... h. d. q. ista est bona...

2 Testis interrogatus... Bartolus in l. si quis legatum... 3 Testis interrogatus...

ex parte... Bartolus in l. si quis legatum... 10 In iusticiis...

Andre. Poma... Contra patronum... Bartolus in l. si quis legatum...

1 Dicatur testis qui non fuit citatus...

1 Libertorum... Bartolus in l. si quis legatum... 2 Testis interrogatus...

Andre. Poma... Contra patronum... Bartolus in l. si quis legatum...

2 Index qui etiam de crimine... Bartolus in l. si quis legatum...

Andre. Poma... Contra patronum... Bartolus in l. si quis legatum...

1 Nullum... Bartolus in l. si quis legatum...

Andre. Poma... Contra patronum... Bartolus in l. si quis legatum...

Aut examinatio. Et vide in materia quod si notario non mittatur examinatio testium eidem ceterum commissis reprobatio eorum: vt colligitur in l. cui iurisdictionis, alias in l. cui iurisdictionis. ff. de iurisdictione omnium iudicium. et in materia quando testis possit examinari ad perpe...

nam rei memoriam sit ad aliquem effectum non potest nisi iudicium tunc non requiritur iurisdictione eade ratione que est in primo decreto vt si examinatur super actione ad episcopatum aut sit ad effectum pleni potestatis iudicij et tunc non dico quod debeat citari personam licet sicut dicitur deo. sed dico quod non potest fieri examinatio nisi pars latere sicut dicitur in secundo decreto nam vt scitis secundum decretum non interponitur nisi de debito constiterit. l. finali. infra de bo. anto. iu. posses. Et sic apparet quod parte latitante examinabuntur testes super debito. licet lis non sit contestata. Idem in l. si ver. §. subuentum. de fideicom. l. i. ber. sed in i. casu in quo ad secundum decretum potest perueniri absque latitante potest fieri examinatio res ipsam absque citatione: vt. l. nec infantes. vide sitis cauti quando examinationes iste sunt. Et nota ista: quia vtilia sunt et quotidiana et c.

Testes ad eternam rei memoriam quando examinantur. De more testium quando dicitur dubitari. In causa bonorum possessionis secundum tabulas examinantur testes ad perpetuam rei memoriam.

Inquis. Testes et causa possunt perpetui rei memoriam. h. d. Aduerter quod in iudicio examinando hanc materiam de testibus examinandis ad perpetuam rei memoriam: quando petuntur examinari testes ad perpetuam rei memoriam ex parte actoris aliquando ex parte rei quandoque petuntur examinari in tali causa i qua quis potest esse actor et reus. primo casu aut actor potest statim agere quia statim habet actionem: et tunc non potest petere testes examinari ad eternam rei memoriam ante lit. contest. nisi dubitetur de more testium vel eorum ad sententiam dicitur: vt. l. in lege aquil. ff. ad l. aquil. Et dicitur de i. eorum morte dubitari quando imminet aliquis de illis casibus qui ponuntur in l. i. in fin. cum l. eq. de do. cau. mor. qui sunt notabiles casus multum. dico aut quod tunc petuntur testes examinari non publicari. sed publicatio referuabitur postea: vt extra. vt lit. non contest. c. qm frequenter. Si vero statim non potest agere tunc aut facultas agendi potest superuenire etiam testibus non examinatis. vt puta non poterit agere quia per debar obligationis conditio: que potest superuenire etiam non examinatis testibus. et tunc idem quod s. quia non examinabitur nisi cum dubitatur de more vel absentia dicitur. vt. d. l. i. lege. ff. ad leg. aquil. fm aliam lectu. Si vero non potest superueniri facultas agendi nisi examinatis testibus tunc examinantur et publicantur ante licem contestata. etiam si non dubitetur de more testium vel eorum absentia: vt. l. de testa. l. publicati. j. de bo. posses. fm tabul. l. et. ij. quemadmo. test. ap. l. i. cum similibus. Et scitis enim quod bonorum possessio fm tabu. vel secundum nuncupationem non daretur nisi ostendatur iudicij qualiter ille fecit testamentum. merito ante omnia debet testes examinari: vt. d. l. ij. de bo. posses. fm tabu.

Et scitis quod non potest adiri hereditas nisi quis sit certus de viuis testibus etiam si sit in a. et l. cum falsum. ff. de acquir. here. Sed quis certus esse non potest nisi publicatis testibus. ergo ante omnia...

petat testes examinari et publicari. Si vero petitur a examinari ex parte rei tunc indistincte examinabuntur et publicabuntur ad eternam rei memoriam: vt. j. de viuis pupill. l. pupillus fm quo lectu. Si vero petitur examiniari in casu in quo quis potest esse actor et reus tunc idem: quod indistincte poterit peti ex examinatur et publicent. vt extra de test. ca. ab actus. et c. significavit. 3. ubi loquitur in iuribus incorporalibus. Et scitis quod in his ille qui est in quasi possessione iuris potest agere sicut si non possideret et potest non agere: vt. l. si fore. §. sciendum. si fer. ven. Ratio predictorum est quod qui potest agere impunitur sibi cur non agitur licem contestatur. et sic testes examinantur post lit. contestata. Sed si non potest agere non est quid sibi impunitur. ratio quia probationes possent deficere. permititur enim examiniatio et publicatio. Et tunc de casu quopost agere et recipere non est cogendus ad agendum cum in potestate sui aduersarij sit agere. In omnibus autem casibus in quibus dicitur testes examinandos et publicandos ante lit. contestata. intelligi potest hec autem: C. Sed si intelligeres eo casu quod dicitur quod permititur examinatio et non publicatio debes exponere terribi cum dicitur testimonio publicari. i. publica manu autorizari. non tamen aperiri. vt gloss. dicit. et isto casu autorizatur scriptura in qua continetur dictum testis faceret fidem. ratio etiam si non sit facta publicatio per iudicem: licet regulariter sit contra: vt supra eodem lege solam. vide gloss. unde autem. hec 6. sumitur et c.

- 1 Post publicationem testium possunt sup eode testes in alia iudicia produci. et nu. 7. vbi plene.
2 Attestationes facte coram arbitris faciunt fidem coram iudice.
3 Qui fecit testes examinare potest ipsius stare vel petere ex de nouo examinatur.
4 Hicra in hac l. de examinatione testium coram arbitro habet etiam locum in arbitrorum.
5 Dispositio huius l. non habet locum quando testes fuerunt examinari et publicati coram iudice et numero. 8.
6 Si testis iterato examinatus dicat dico prout alius dixit: quid agendum. et nu. 12.
7 Legibus loquentibus de examinatione testium post didicita testificata potest renuntiare.
8 Quando productus scriptura continens attestatio nes queritur de duplici fide.
9 Testes examinari coram arbitro et non publicati pnt per ordinarium publicari.

Em apud. Hec est singula. l. si d coram arbitris. testes examinari coram arbitris viuunt et in eius electione contra quem attestations produciunt vel eis stare vel petere quod de nouo examinantur: sed si sunt motui attestationsibus de necessitate est standum. h. d. Nota quia post publicationem testium super eodem possunt de nouo produci testis in alia instantia: vt vidistis in l. per f. hanc de temp. appella. Et secundo non. i. quod depositiones testium coram arbitris faciunt fidem etiam coram iudice. vt vidistis. §. de arbi. l. c. i. antea. circa. ff.

Et apud ad intellectum huius text. vide Inno. in c. cum inter. de test. et quod pulchre ipse dicit in c. preterea. in ver. similia. extra eodem ritu. et adde quod tales testes producti coram talibus arbitris debent compelli ad deponendum per potestatem illius terre. i. c. i. in p. i. c. i. in p. i. c. i. in p. i. c. i. in p. i.

Nota tertio quod perpetuo tene mentis quod est in electione eius. contra quem attestations produciunt stare eis vel petere quod de nouo examinantur: quod est notabile. Sed quero an illud quod hic dicitur in arbitrio habeat locum in testibus examinatis ab arbitrorum. do. Jaco. dicebat quod sic. si arbitrorum eos examinauerit in forma iudicij. vt. pro socio. l. si for. ceteratem. §. arbitrorum. Quero quid si testes fuerint examinati et publicati coram iudice et vtrum habeat locum hec l. glo. in l. properandi. circa fi. §. de iudi. videret dicere quod sic. do. Jac. buri. dicebat contra: quod sunt quam examinari et publicari sunt coram iudice habet perpetua firmitas: vt. l. si. j. de re iudi. Et teneo Inno. extra de test. c. significavit. et hec puro verum. Quero quid si testis iterum examinatus dicit dico vt dixi in alio meo dicto coram arbitris manu talis notarij: vel quid si dicat non recordor nisi videret illud quod dixi alia vice vtrum debeat sibi ostendi. Et argi in l. eos. ff. de falsis. et ibi vide et c.

Additio noua. Em apud. Arbitris faciunt fidem coram iudice ordinario si testes sunt moti: tunc vel viuentes: pars contra quam...

pars contra quam producte sunt velis eas iterum produci: et vide late circa istam materiam practicam pap. in forma oppo. contra testes post publicationem in glo. in ver. sunt q. publicatis iam testibus alia receptis circa medium. in verbo. patroni. queri solet an testes produci et publicati in vna causa faciunt fidem in alia. Nouo examinantur. per spec. de proba. §. j. ver. hoc quoque scias. Et sic. et cum hac l. tenent do. c. m. c. presentiam. extra de test. sed bald. in d. l. que omnia. ad finem. vbi dicitur dicere contrarium. et hic in l. i. col. per do. anto. in c. preterea. de testa. Quero. quid et qm acta in vno iudicio valeant et pnt produci in alio iudicio videntur in v. rubi. in l. i. q. et. in l. ij. §. de eden. c. ff. de proba. l. gesta. j. de re iudica. And. barba. Puto verum. vide Inno. in c. cum in tua. eo. ri. et bar. in aut. qui semel in vtri. col. §. n. f. et in l. i. iudicij. ut. idem teneo ange. in d. l. properandum. Adde quod hic dicitur Pau. de castro.

producuntur eoa examinari pbeat... faluis semper exceptionibus contra dis...

scripture: secundo postea qd scriptura vera sit de fide... C Querit gloss. vtrū testes inter in iurabunt...

De fide instrumentorum Rubrica.

Debitores. Si alle probantes... nocet instrumentorum amissio. hoc videtur...

Debitores. Si alle probationes super sunt... si alle probationes super sunt. h. d. Si instrumentum pronuntiatum est falsum...

Inter puz... hoc e d d... Debitores...

Ultimo no... de duplici fide...

- 2 Modus scribendi accusationem. 3 Omnia lata contra unum nocet alteri cuius principa...

Sic falsus vni no nocet alteri eovtenti... fallo illa inia no obest alteri... Quando dicit se non vsum instrumentum...

Jaduersarius. Iste est boni casus... Qui instruo qd reuocat suspectu se non vsum...

- 1 No obest alteri. Adde qd no. bald. in. l. in fin. de aduo. dicitur...

Ulate. Attestatio... probant inter plurimas... qd dicit inspectio ratione...

Jcut iniqui. Iste est bona. l. Amissio instrumentorum non nocet...

ge diuerfimode allegauit bal. in illo articulo... pbatoni qd per illo instruitur...

Subditio ad hoc videtur... Scripura habet legem... Additio noua...

posset contrarietas illa adiuuari p alii qua subdiuisione... Scripura habet legem...

Scriptura. Hic scriptam sumat... de publicis et priuatis... de publicis et priuatis...

eodem tempore possunt esse fructuarii et proprietarii... non et eodem tempore... eodem tempore...

trahen. et comit. sup. l. optima. a la interpro. p. reo. d. a... l. sempronij. p. uolo. Quero tunc quid sit fide in testibus...

- 1. Instrumentum fuisse scriptum manu alicuius probatur... 2. In dubio statum instrumentum... 3. Si oes testes instrumentum dicitur non fuisse presentes...

De exercendis. Quero per huius legis per quos testes reprobentur instrumentum...

Abicimus autem. Ad de Ly. in l. in exegedisa. f. e. doc. in c. i. putari. extra. e. o. t. r. alex. de i. i. o. p. col. l. i. v. v. o. r. ad de qd non solus scriptura...

In c. p. exercendis. add qd testis... In c. p. exercendis...

possim facere de libro rationum tua...

Argumentum. Adde bar...

De testi. Adde bal...

contra probatio per testes sola...

Et legitur liqueat ista materia...

licet apodissam dicatur a parte...

in his que dependent ex mera eius voluntate...

Ad ditto autem.

Si contractus opponit videtur...

namus. et gloss. hic intrat materiam...

Cum quidam. et istam. l. alleg. Bart. in extrava...

Deest bona et singulis. l. in fin. c. si...

vide no. q. bal. i rub. C. de pra. s. ben. emp. in. p. q.

Si dno rem amissam esse est actiois alicuius illi de pbare. v. l. si qd ex argu...

Ad additio. Crediti non tenentur de casu nisi sit actus. C. No. q. casus fortuitus...

Ad additio. Creditorum. nec de cul. s.

pa adhibita in deteriorado rem pignoratam t. suu...

Ignus. No. h. l. maior qua facie iste rex. in. p. n. et est in bar...

Ignus. No. regula q. res perit rei cuius est: qui allegat...

Ad additio. Titulus pignoris non est sufficiens ad prescrip...

Et credito. Titulus pignoris non est sufficiens ad prescrip...

Ad additio. Crediti non tenentur de casu nisi sit actus...

Ad additio. Creditorum. nec de cul. s.

Angular. et no. vt debitor vel ei heres agat pignora...

Ad additio. Debitor repetit a creditore pignus p. hanc...

Ad additio. Solutio debito repetitur pignus no oblat...

De exercitioia vel institutioia actione. Rubrica. Si servus contra...

Ad additio. Prepositus ad unum actum obligat omni...

Ad additio. Cum eo qui in aliena est potestate. Rubrica.

Ad additio. Pater consentiens contractui filii quando insolidum obligatur...

Ad additio. Pater pro filio in rem verso non tenetur...

Ad additio. Pater non tenetur nisi de peculio sine consententia...

de admini. tu. Aut datur a iudice: pater non consentit. et non tenetur insolidus...

Ad additio. Filius. sui iuris effectus non tenet...

Ad additio. Filius. sui iuris effectus non tenet ex ante factis...

Ad additio. Filius. sui iuris effectus non tenet ex ante factis...

Andre. Poma. Quomodo. Nota facientem...

1 qd in dubio si aliquid emittit pro se vel pro suis filiis intelligat illa pecuniam in illa causam esse dedit. arg. optimu imo quasi casus. f. de pig. l. si in pu. r. c.

Ad senatusconsultu velleianu. Ru. 1

Mulieribus. Ad mentiam totius si debet scire qd senatuscon. velleianu. habet tria remedia: vnum remedium est solutio per quod mulieres intercedentes ab obligationibus eximuntur. aliud est remedium restitutio p qd muliere subducta de medio actio restituitur in veterem debitorem. Tertium remedium est institutio rium per qd actio instituit de nouo in eum qui debet esse debitor. pro quo mulier obligatione suscipit. de pio remedio loquuntur quasi omnes. l. huius si. de duobus vltimis fit mentio in l. si paterna. et in aliquibus alijs. f. c. ti. r. c.

- Ad ditto.
1 Senatusconsultu velleianu habet tria remedia.
2 In contrahente cum muliere an requiratur scientia.
3 Statutum puniens contrahentem cum forensi an requiratur scientiam.
4 Velleiano renuntiat.

Mulieribus. Mulieribus intercedentibus non donantibus sicut curritur velleiano t. h. d. hoc p. in c. duobus glo. hic positis. no. quos modos intercedendi videtur. r. glo. Secundo no. qd requiritur scientia eius qui cum muliere contrahit. Ad istud opp. de. l. vir. pro. circa pu. ff. eo. huius timore glo. hic distinxit vide eaz in istis duobus vltimis scz quando vterqz ignorat vel qm mulier scit ut credatur ignorare intellige si creditori pot aliquid imputari: qm magis sollicit esse debuit. d. l. vir. pro. in pu.

- Et no. materiam ista ad infinita dicit statutu si quis contrahit cu forensi certe debet intelligi de eo q scit vel scire debet se contrahere cum forensi. facit. f. titu. l. h. Querit glo. f. vru velleiano no possit renuntiare. r. determinat qd sic dicit in l. si. f. eo. Bar.

Kustra. Velleianu non subuenit mulieribus que se obligat principaliter vel in effectu. h. d.

Ad ditto.

Cum ipse. Mater intercedens leiano siue res suas obliget pro alio non cum pecunia soluit ab initio. h. d. g. oppo nit r. soluit. Ad ditto.

Qui patit re sua obligari qui videat consentire. Tres casus ponit primo qm non consentit: id qm consentit tertio qm decipit: r. de iure hoc in dicit si mulier pignori non consentit inuat ipso iure: si decipit nullo mo. C. No. sin. glo. qd parit re sua obligari tenet consentire. r. d. tra. ff. de pig. act. l. ca. f. T dicit glo. aliu in veditioe: aliud in pignore qz res mea obligari no pot me inuito h veditioe in veditioe. doc. nostri hoc reprobat. r. dicit id esse in obligatione qd in veditioe. na ille q est pfectus r parit no vt consentire. nec obli. l. q. hic volebat de capere vt text. dicit: r. p. gl. assignata no est bona: qz ita pot ostendi obligatio i psona ex d. r. pignoris sup re aliena. vt. l. tutor. f. contraria. de pig. actio. sic in veditioe quatenus ad ius reale in puidicium dnt non potest aliqd fieri neqz p venditioe: neqz per pignu.

Mater. Si pmitrat indentitas debitoris cessat velleianu: sic si creditor. hoc dicit. Ad ditto.

Ciens. Velleianu inuat muliere heredes eius ab hypothecharia r venditione pignoris facit non valere. Bar.

Paternam. Hec est bona capio qd licet plures ad inuentione dicitur vendendo simpliciter teneantur in solidu. vt in. f. si plures. insti. de fideiussio. l. non recte. f. eo. tit. tamen quando alio modo intercedunt obligatione suscipiendo in se quilibet tenent in virile nisi aliud sit actu hic est casus hic r. c.

Paternam. Plures suscipientes in se obligantur in viriles: r quatenus mulier per velleianu inuatur eareus in pssimum debitoru actio restituit. h. d. Ad euidencia est sciendum qd velleianu habet tria remedia. Exclusionu: restitutio: r institutio totiu hec. l. dicit de duobus pmissis. de tertio videbitis in l. si vxo. C. opp. ad ista hic inuunt qd isti filij tenez. eo. titu. l. non recte. solu. r. hec est vera ibi quando se debentibus quando in se obligationem suscipiunt principaliter. Bar.

Damuis. Tutor velleia. soluet p errorem r. repetit. h. d. Ad ditto.

Aduersarius. Mulier p contrahens non inuatur velleiano fecus si pro alio contrahendo ab initio se obli gavit. h. d.

Ad ditto. Remittere pignora non est intercedere. hoc dicit. Ad ditto.

Tenebris. An sit intercessio inspicit initiu non euentus. C. opp. de. l. seie. f. si. ff. eo. glo. soluit multa modis tene vltima quam c tenent oca doc.

Mulierem. Hec exceptio transit ad fiduciaroem. hoc dicit cum. l. seq. Ad ditto.

Mulier. Mulier subducta de medio per velleianu in veditioe tenet debitorum actio restituitur. h. d.

Eminis. Mulier intercedens non inuatur si decipit. h. d. Ad ditto. Si mulier ab initio de iure se constituit velleiano inuatur. hoc dicit. Ad ditto.

Prælegitum personale trahitur ad heredes pro tempore preterito pro quo est facta executio.

Prælegitum personale Beneficium personale transit ad heredes. h. d. oppo. vt. l. in omnibus. de reg. iur. fol. dicit d. yn. in. c. p. uilegij personale. de reg. iur. in. v. qd deciper persona non est cautio proxima p. uilegij ibi fecus: vel potes dicere: et melius. p. uilegij personale non transit ad heredes pro futuro tempore: sed pro preterito quo facta est executio transit ad heredes vt dicemus in l. quia tale. ff. solu. mar. sed velleia. ab ipso initio trahit secus executione vt faciat mulierem tutam: vt. l. si vxo. f. eo. marito transit ad heredes.

Cum pater. Ibi est locus exceptioe non inuatur velleiano. hoc dicit.

Dotare. Not. quod in dote mulier non inuatur velleiano. hoc dicit.

- Mulier qn possit renuntiare iuri hypothecæ.
2 Renuntiatio facta per mulierem iuri hypothecæ non extenditur ad alias personas. r. m. 4.
3 Mulier agens contra tertios p. uilegios excluda tur actione cedendarum. r. m. 7.
4 Si mulier renuntiat iuri hypothecarum et fuit cõfessa quod pretium ad eum peruenit: quod no habeat locum hec lex.
5 Consentire r renuntiare quod sit idem. f. m. 1.

Obemus. Mulier pot renuntiare iuri hypothecarum re iuri hypothecarum que renuntiatio non extendit ad alias res vel personas: q ad eas quibus est facta renuntiatio. h. d. hec not. l. c. Not. quod mulier pot renuntiare iuri hypothecæ. Contra. ff. cod. l. vir vxo. f. s. Solu. glo. ibi multipliciter. Tu dicim Jaco. de are. q illa est vera solutio quia hie re nuntiat iuri hypothecarum. ibi vero non renuntia

- Mulier pot renuntiare iuri hypothecæ. Contra. ff. cod. l. vir vxo. f. s. Solu. glo. ibi multipliciter. Tu dicim Jaco. de are. q illa est vera solutio quia hie re nuntiat iuri hypothecarum. ibi vero non renuntia

Vel potes dicere. Ad de r vide Bart. met aliter copiosu loquentem in l. si. ff. de confi. pu. r. in l. qz tale ff. sol. ma. r. v. r. obiqz vide latissime per do. Alexan. c. moder.

Pro concordia. Aduerte qd Bart. vult in hac l. iube mus. qd si mulier consentiret nationi si bi pcedat in iuris bus hypo thecarus. r. contrariu videtur in l. ij. s. volu rati. in pig. Soluit. speciale est in muliere vt eius renuntiatio non extendatur ad alias psonas vt hic videtur. C. oppo. quando mulier agit contra possesores taliu rerum hypothecaria cogitur eis cedere actionem personalen r hypothecariam in bonis viri. l. mulier. ff. qui po. in pigno. ha. r. d. l. paulus. f. p. mo. qm. pigno. vel hypo. fol. sed ista mulier non potest cedere. quia in quibusdam rebus renuntiat ergo repellitur exceptione cedendarum actionum. l. iij. cum. f. si mandato. ff. de solu. r. dicitur docto. quod ista exceptio mulier non repellitur quia ille contra quem mulier agit non contrahit preterito obligationis mulieris. Ista opinio probatur in simili secundum vnam lecturam in lege si stipularis. c. j. de de fideiuss. r. l. si ritius r teia. eo. ti. c. Ultimo scias r voluntate.

Res vel personas. Ad de bonum rerum secundum vnam lecturam in l. si actione. r ibi Bald. pulchre. f. de pactis. Consentit. de hac lege intellige in muliere sui iuris fecus si esset filiafamilias. quia tunc non faceret puidicium patri nec sibi donec fuerit sui iuris per id quod legitur r not. in l. ij. s. quod si in patrie. solu. ma. vbi Imol. r val. in. f. volutate eal. Ad de qm mulier renuntiat hypothecæ r iuravit qualiter ei succurrat: Ab b. pulchre consilio. v. iij. libro. ij. r an repellatur exceptio cedendarum cum consentit viro alienanti vide Federic. consilio. c. l. iij. vi de etiaz roma. confi. c. l.

Oppo. qm mulier et ad de istis not. per Bald. in l. etia. s. eo. qui querit qd in gual renuntiatione hypothecari sua iurium: q illa sunt extendenda ad oes contractus r ibi etiam querit an valeat pactu a muliere dante dote q res viri non sint obligate. r ibi tenet post pe. r. q. in reb' specialiter obligatis pro dote non valeat renuntiatio nisi forma forma. sue a me. f. e. q. l. iij. titu. iij. sic ut ad qd vide eundem Bald. ca. l. s. iij. a me. Ultimo scias. r ibi vide Bartol. in lege maritus. de intellectu huius. l. no. in cap. peruenit. de emptio.

et vendi. et hoc modo intellige hic glo. dummodo non interveniat iuramentum. vt not. in c. cum centigat. cum ff. de iurcuran. et omnino per Bartolum in l. fina. ff. eo. et in propi. 4 autem.

Ultimo ne posses. et ista facta quod licet tradatur res est imata iudice si alias marit' no est solvens non possit alienari secundum Bald. in l. ministr. ff. de usufr. ad quod vide no. in l. estimaris. solu. marit' mo. et an et quomodo fit pro uisio. vide etiam Bald. hic et Bald. in l. penul. in vlti. colum. f. qui do. cede. pos. Adde an mulier sibi preuisi dicit quas do pectus dicitur ad eam perne nisse. pau. de cast. co. filio. capite. Barto. co. fil. c. p. iij. Jo. and. in addi. spec. in r. de. fo. §. i. ver. sed pone vir.

soluere: ita potest consentire venditioni non obligacioni sicut cum. et in hoc residet docto. Secundo oppo. qui consentit alienacioni remittit pignus in districte quo ad omnes. ff. qui porio. in p. q. i. l. creditor. §. si. et l. paulus. §. ff. quib. mo. pig. vel hypo. fo. So. speciale est in muliere vt et remuatiario no porrigatur ultra personas res et contractus quibus renuatiario est: quod est not. C. Tertio oppo. ille qui agit hypothecaria tenet cedere actione pignori. vt. l. mulier. vel po. in pigno. da. et l. paulus. §. ff. quib. mo. pig. vel hypo. fol. Sed ista domina quando agit hypothecaria contra alios non poterit cedere iuri hypothecarum quibus renuatiavit et sic expelle tur exceptio cedendarum. vt. l. lichen. §. si mada. to. ff. de solu. So. dicunt doc. contraria loquuntur qd ille qui agit hypothecaria tenetur cedere actiones suas pignori quas habet. secus si eas perdidit vt hic. Non obstat. §. si mandatio. quia ita prior conuentus non contrahit contempatione illius iuris qd mulier habebat. ideo sibi imputari no potest si no cedit hypotheam cui renuatiavit: sed secus. Ita solutio pro bat in l. si stipulatus. §. si ff. de fideiusso. secundum vnam lec. expresse co. ff. in l. si iustus. Spec. tangit ista questionem in ti. de renun. §. i. ubi dicit allegando dicta quomoda antiquo. Aut mulier agit contra aliquem qui emerata marito pignori ipsa renuatiavit: tunc obstat exceptio cedendarum. vide etiam emisse contempatione ipsi mulieris dices si ipsa cui ceret cedit iura sua per que recuperabo. secus in eo qui emittit postea qui no potest habere respectu ad iura hypothecarum quibus est iam renuatiavit. arg. d. l. iustus. ff. de fideiusso. et l. si stipulatus. §. si in vnam lec. ff. de fideiusso. Item aduerendum qd doct. intelligunt l. istam quando in bonis viri superest totum quod sufficit ad dotales ista renuatiatio no prejudicaret mulieri. Ita tenet dy. in l. si pignus. ff. de his q. in frau. cre. Idem Jo. de are. in l. meua. §. ff. fo. mar. hoc videtur velle gl. eo. etiam in prima glo. dum dicit exceptis his que specialiter pro dote obligantur. de quo videtur casus in autentice. sine a me. infra eodem quam statim legam. de hoc videtur casus in aut. si qua mulier. que cadit super. l. §. i. ubi tangam.

Ad ditio.

Obuenus. Dicitur restitui re iuri hypothecae que renuatiatio no porrigatur ultra res vel personas quibus fuit renuatiatio. h. d. C. oppo. ff. eo. l. vir vxo. §. ff. glo. illa multipliciter soluit: vna quod ibi censetur hic renuatiavit. hec no est vera. quia tunc consentire t renuatiare hypothecae est id. vt. de renuati. pig. l. cum te. dicit ergo Jaco. de are. ibi res obligata obligabatur et mulier consentit unde vt intercedere hic vendebatur vel aliter contrahabatur super ea. seu alienabatur: ideo sicut mulier potest rem sua alienare: pecuniam pro alio.

- 1 Res mobilis dotalis quando possit alienari. et numero. 6.
2 Res donata. vxo. propter nuptias qd etiam sit ei obligata.
3 Mulier per donatione propter nuptias habet actionem in rem.
4 Si mulier iuri hypothecae renuatiavit t concessa fuerit pecuniam ad eam peruenisse an tunc tollat actio de dote.
5 Si inestimare in dote dote si alienantur qm comperat mulieri actio vtilis.

Sue ame. Opponitur de rei vxo. actio. lege prima. §. et cum lex. Solutio. quod dicit hic de secundo consensu post biennium quod prejudicatur in donatione propter nuptias.

debet intelligi repetitum in dote: quia fundus dotalis non potest alienari: ista est bona solutio. Alij dicunt quod estimatur de rebus estimatis datis in dote: quod potest esse verum quando maritus non esset solvendo quo casu daretur vtilis actio ad illas res. vt. de iure do. in l. in rebus. Alij intelligunt hac legem in rebus mobilibus que seruado seruari pnt. tunc in rebus immobilibus que seruado seruari pnt. hoc habetis in dona. ppter nup. no intelligatis hoc repetitum in dote. et in hanc vltimam solutionem vos habetis hic notare. et no. t. glo. ad illud qd consuevit queri vtrum res dotalis mobilis possit alienari. quoniam l. l. ul. non loquitur nisi de fundo dotali. et de hoc consuevit vobis dicere in l. i. ff. solu. marit. tangit per Azo. in sum. de fun. do. et per gloss. de rei vxo. ac. §. et cum lex. veritas est ista sicut ista iura noua vt distinquamus. aut sunt res mobiles que possunt seruari vel non per hanc autem. et glo. hic positam. Idem not. in corpore vnde hec sumitur. et ibi tenet hoc Jaco. de bel. hoc enim verbum immobile hic positum non est in corpore etc.

Ad ditio.

Sue ame. Duas partes habet. prima loquitur in dote. secunda ibi dicitur in dote. C. primo quod quomodo se habet hec aut. ad l. c. quidam dicunt addendo. quidam dicunt corrigendo: quoniam in l. c. permittitur quod quis renuatiavit iuri hypothecarum hic vero probatur in isto casu dotale. propter nup. C. secundo oppo. cum mulier habet actionem in rem pro donatione: non potest esse sibi obligata. hoc pignus. ff. de regu. iur. solu. t. si stinendo dico sicut docto. quod licet sit mulieris non tamen est eius irrenocabiliter. potest enim redire ad virum sicut dos ad mulierem. vt. l. si liberis. §. de dona. ante nup. ergo potest esse nobis obligata. vt. l. in bel. §. si quis seruus. de cap. et lex. sextate. §. latin. ff. de excep. rei iudi. C. oppo. hic qd solu. ma. dari actio ne mulieri contra quia soluto matrimonio: donatio propter nuptias reuertitur ad virum vel heredes eius d. l. si liberis. fol. intellige si pactum esset appositum de lucranda dote sicut gloss. C. ultimo not. bene ex isto p. in. t. quod per dona. ppter nup. habet mulier actionem in rem sicut vir pro dote. vt. l. doct. §. de rei ven. C. no. etiam obliget qd renuatiatio no nocet mulieri qd no superest viro tantum qd sufficit ad dote: et sic intelligit l. i. ubi tenet. et eo. qd intellige qm mulier renuatiavit simpliciter secus si fuerit t concessa se parte dote receptis: tunc enim pro ea parte esset facta solutio partis. vt. l. vir vxo. §. ff. eo. hoc tam no intelligi quod simpliciter sed si inueniret aliquis de castibus in quibus dos potest restitui constate matrimonio: alioquin pecunia ad mulierem perueniret: non tolleretur actio de dote: nisi quatenus appareret mulierem esse locupletatam. vt. no. in l. i. circa p. in. fol. ma. dicit. §. si constat. marit. dos solu. fue. l. i. C. venio ad secundam partem et oppo. de l. §. sed cu lex. de rei vxo. act. sol. dicunt quidam quod iste verbi. et multo magis referuntur ad alienationem prohibita no permissam. vnde fundus dotalis alienari no possit sicut formam peccet

deris dicit ista est bona et vera. alij dicunt qd ista clausula loquitur de reb' datis in dote estimatis: vtraria qd pbi h'et alienatione rei dotalis loquitur qm fuit data inestimata. vide gloss. ista et no. hoc intelligit veru Jaco. de are. qm de reb' viri no potest satisfieri nisi licet: et sic co. perit ei vtilis actio pro re alienata. vt. l. in rebus. §. de iure do. Ego etiam puto qd ista lec. locum habebat qm res esset estimata hoc actio qd reddat res vellestimata quo casu poterat olim alienari pferre muliere. vt. l. inestimare. fol. mar. hodie vero reatunt solentur res ppositas in hac aut. sicut ista lec. qd no alij v'ero intelligunt ista legem in reb' mobilib' datis in dote: tunc que seruado seruari no possunt: qd est no. de iure. ff. et c. solimodo alienatio fundi est prohibita: no autem alienatio rei mobilis quamcumq' seruari cc. in sum. de fun. do. et glo. tangit in l. §. cu lex. de rei vxo. act. probatur. §. de iure dot. l. iij. hodie vero per hanc aut. ea dotalia qd seruari pnt no possunt alienari nisi cum solentate hic posita. de hoc plene dices b' in l. fol. mar. vbi glo. videt dicere simpliciter quod res dotales alienari no possunt nisi dicit de qua re dotali: hinc intellectus contradicere. qui dicit si aliquid immobile etc. sed certe verbum illud non est in corpore. vt dicit glo. super ver. immobile: et verum dicit tene menti. Bar.

Mulier. Secundo canit post biennium no sumat velleiano. C. no. re. ibi nihil sibi prejudicare etc. C. no. re. ibi ad aliud quod queritur an mulier possit renuatiare velleiano. de quo dicam statim. §. eo. l. fina. Sequit aut. si qua mulier. quam bene no. etc.

Ad ditio Auentica. Mulier an viro contrahete possit hodie renuatiare iuri hypothecae. Si marit' et vxo. in eodem instrumeto se obligant tanq' duo rei an valeat. Si mulier in instrumeto co. sitat pecuniam in sui vtilitate co. uerfas. an pbeatur hoc veru et quid si iuratur. et nu. 4.

Qua mulier. Queroprimo quomodo se habet hec aut. ad l. c. quida dicebant quod corrigat totam materiam velleia. scilicet quod mulier sit hodie in distins cre ipso iure rata velleiano si peruenit in eius vtilitatem effectualiter re

Sive a me. alij dicunt. adde not. c. peruenit. de do. et ista si nra nisi sit iuramentum sicut in bal. in l. etia. §. eo. et hic et per Bald. et quod donata res propter nup. pias pos. sit alienari vide per Imolam. in c. conringat. de iurcuran. C. Jac. de bel. vide Bart. in l. i. §. estina. et in l. si constante. ff. fo. ma. et no. Bald. in lex lapidis bus. ff. de iure do. et Bald. in l. f. in p. in. C. de iure dorum. C. si mulier. et ad hanc. l. vis de not. per Bald. in auten. si qua mulier. in ff. eod.

2 Tribus testibus. dicit tamen singulariter Bald. in l. i. §. eo. quod quia hoc de consuetudine est que facit valere et factis est quod tabellio scribat nomine testium. dicit etiam quod de consuetudine est quod sufficiant duo testes quod idem no. in autem. sed non iure. in fi. si cer. pe. ta. r. quod dicit in l. de quibus. de leg.

b Senes raltere res nuntiar velleiano. vtrum mulier possit renuntiare velleiano: vide not. p. doct. in l. sciendum. de verbo. obli. adde quod dixi post Bart. in l. §. de ff. eo. r. no. do. Ant. in c. si dicitur. de fo. compe. et Bart. in l. si quis in conscrib. do. in. iij. 3 colu. §. de pac. adde tamem §. qd is mulier renuntiat cui 4 suramento velleiano

extra de iureiur. c. cum contingat. Sic non sunt alia. Antiqua. fessae est percipit in instrumento publico vt intercedat vel in veritate recepit velleiano no inuata. h. d. C. Aditio.

A Casus in quo quis non potest venire contra contenta in instrumento. Confessione mulieris in instrumento apposte quod non stetur nisi instrumentum haberet solennitates de quibus hic. Creditor: quando videatur excludi velleiano si multis er excluditur.

A Antiqua. Si mulier pro interesse cessat beneficiu velleiano. quo ipsa inuatur non aut beneficiu: quo creditore actio restituitur. h. d. C. Nota primum casum in quo cessat velleianum. C. Secundo no. ita sunt in quo quis non potest venire contra contenta in instrumento publico. hic enim est presumpcio iuris et de iure extra qua no admittit pbatio in contrariu: quod apparet ex textu qui dicit omnimodo. q. d. non oblatre aliquo quare possit in contrariu probare: nisi pbas retur per confessione partis. vt in aut. sed iam necesse. C. de dona. ante nup. r. hoc declarauit tibi supra plus vale. qd agit. l. §. et que sit ratio in hoc casu. glo. f. assilij gnat duas rationes. vide ea r. no. q. potest valere ad multa no in putare istas rationes excedas vltra casum istius. l. §. in doc. C. Not. q. si instrumentu non sit ita solennit factu. r. vt hic dicitur confessioni mulieris no stat nisi aliter probet ipsam percipisse pecunia qd est notadu. facit ad ea qd dixi aut. si qua mulier. §. c. C. No. q. in oib' casib' in quib' mulier excludit a velleia. no per hoc videt excludi creditor quis habet remediu velleia. Instituto. in vel restituito. vt hic in versi. sed si numer'. r. ideo licet mulier velleia. renuntiet non tamen videtur renuntiare credito. et ideo sis cautus qd si mulier promittit animo nouam di sicut mulier renuntiat velleia. ita r. creditor.

Sinautem. quem perpetuo tenent. bene uiter dicit. Mulier intercedendo ipso iure no obligatur nisi contractus in scriptis celebret vel a tribus testibus sub signetur. h. d. C. Aditio.

Sinautem. C. Iste est singularis casus tendendo ipso iure no obligatur nisi interueniat instrumentum publicu tribus testibus signatum. in quo casu sit velleia. no inuatur. C. Not. casum mirabilem qd si mulier intercederet extra istam solennitate no tenetur etiam si renuntiasset velleiano: qd hoc casu velleianum non habet locum nisi iurasset: hoc de iure casu no. vt. c. cum contingat extra de iureiur. C. Ultimo scias quod pro intellectu istius aut. fuerunt due opi. inter Bart. r. Dar. tene primam. Barto.

Veterum. Mulier intercedendo pro altero. libertate no inuatur velleia no. hoc dicit.

Casus in quibus cessat velleianum. Mulier quando possit velleiano renuntiare. Mulier ea fragilitate qua inducitur ad obligandu.

eadem inducitur ad renuntiandum. Mulier renuntians debet certiorari.

G Generaliter. Mulier intercedendo pro dote velleiano. no inuatur. h. d. C. Querit etiam qui bus casibus cessat velleia. gloss. ponit sep. r. de bis ponit versus. addit gloss. duos alios casus. C. Quero circa ista glo. vtri hoc sit veru' t' q' mulier possit renuntiare velleiano'. gloss. hic simpliciter tenet qd sic. per. l. §. pe. ff. eo. r. tenetur interuenit aduocati. veritas est ista: aut mulier se obligat pro marito: r. tunc ipso iure no tenetur. vt. §. eo. aut. si qua mulier. ideo renuntiatio velleiani nihil operatur: aut intercedit pro alio. r. tunc aut sine scriptis r. sine subscriptione tui testiu: r. tunc indistincte ipso iure no tenetur et renuntiatio velleiani nihil operatur. vt. l. antiqua. §. si. §. eo. Si vero intercedat in scriptis r. tunc solennitate posita in. d. l. antiqua. tunc dico aut renuntiat velleiano in causa in qua ipsa necessaria non obligatur r. valet renuntiatio: vt in aut. mari r. ante. aut. als renuntiat: r. tunc siquid hoc renuntiatio fit in iudicio: valet. vt. d. l. §. pe. ff. eo. aut fit extra iudicium: tunc siquid post bienniu valet. vt. §. eo. l. si mulier. in fi. aut infra bienniu: no valet q' eadem fragilitate qua obligat eadem fragilitate renuntiat velleiano. vt. l. si mulier. i. p. in. §. eo. r. l. doli exceptio. versi. diuer sum. ff. de nouar. a simili sicut dicimus in renuntiatioe beneficii restitutionis in integrum. vt vidistis not. §. de in integ. resti. l. si intra. r. l. si iudex circumuento. ff. de mino. r. c.

C. Aditio. Generaliter. Mulier intercedens pro dote no inuatur velleia. h. d. Querit gloss. quot sunt casus in quib' velleianu cessat. dicit vt in ea inter ceteros casus gloss. ponit vnu si renuntiat velleiano. bene uiter veritas est ista. Sicut mulier intercedit pro viro tunc renuntiatio velleia. nil releuat quare ipso iure est tuta. vt in autem. si qua mulier. §. eo. l. antiqua. in fi. §. eo. C. Aut intercedit pro alio r. per publicu in scriptis r. tunc renuntiatio valet r. per glo. nec auderet dicere contrariu. ppter consuetudine. De iure tui videt distingui aut renuntiat coia iudice r. valet. vt. l. §. pe. ff. eo. Aut extra iudicium. r. tunc aut ex interuallo post bienniu r. valet. vt. l. si qua mulier. §. eo. Aut in ipso instrumento vel intra bienniu r. tunc renuntiatio no valet: q' ea facilitate qua intercedit ea renuntiat. vt. §. eo. l. si qua mulier. r. l. doli exceptio. versi. diuer sum. de noua. facit qd no. in simili l. §. de in integ. resti. l. si intra. r. ff. de mino. l. si iudex circumuento. r. hoc in muliere: creditor aut in quantum velleia. facit pro eo quod instruit vel restituit. puto posse renuntiare indistincte per clausula generale. l. si qd in conscribendo. de pac. dicit t' in glo. in. l. §. ff. eo. b qd intelligitur qd mulier debet certiorari: qd renuntiare no pot ei qd sibi competere ignoat. vt. l. mater c de inoffi. testa. sed qd si in vno instrumento fuit certiorata: posita in alijs non: an sufficit precedens certioratio. videtur qd sic. arg. l. ite veniunt. §. a quo. d ff. de peti. here. r. de vsur. l. si quis stipula. in fi. Bart.

C. Aditio. Generaliter. Mulier intercedens pro dote no inuatur velleia. h. d. Querit gloss. quot sunt casus in quib' velleianu cessat. dicit vt in ea inter ceteros casus gloss. ponit vnu si renuntiat velleiano. bene uiter veritas est ista. Sicut mulier intercedit pro viro tunc renuntiatio velleia. nil releuat quare ipso iure est tuta. vt in autem. si qua mulier. §. eo. l. antiqua. in fi. §. eo. C. Aut intercedit pro alio r. per publicu in scriptis r. tunc renuntiatio valet r. per glo. nec auderet dicere contrariu. ppter consuetudine. De iure tui videt distingui aut renuntiat coia iudice r. valet. vt. l. §. pe. ff. eo. Aut extra iudicium. r. tunc aut ex interuallo post bienniu r. valet. vt. l. si qua mulier. §. eo. Aut in ipso instrumento vel intra bienniu r. tunc renuntiatio no valet: q' ea facilitate qua intercedit ea renuntiat. vt. §. eo. l. si qua mulier. r. l. doli exceptio. versi. diuer sum. de noua. facit qd no. in simili l. §. de in integ. resti. l. si intra. r. ff. de mino. l. si iudex circumuento. r. hoc in muliere: creditor aut in quantum velleia. facit pro eo quod instruit vel restituit. puto posse renuntiare indistincte per clausula generale. l. si qd in conscribendo. de pac. dicit t' in glo. in. l. §. ff. eo. b qd intelligitur qd mulier debet certiorari: qd renuntiare no pot ei qd sibi competere ignoat. vt. l. mater c de inoffi. testa. sed qd si in vno instrumento fuit certiorata: posita in alijs non: an sufficit precedens certioratio. videtur qd sic. arg. l. ite veniunt. §. a quo. d ff. de peti. here. r. de vsur. l. si quis stipula. in fi. Bart.

C. Aditio. Generaliter. Mulier intercedens pro dote no inuatur velleia. h. d. Querit gloss. quot sunt casus in quib' velleianu cessat. dicit vt in ea inter ceteros casus gloss. ponit vnu si renuntiat velleiano. bene uiter veritas est ista. Sicut mulier intercedit pro viro tunc renuntiatio velleia. nil releuat quare ipso iure est tuta. vt in autem. si qua mulier. §. eo. l. antiqua. in fi. §. eo. C. Aut intercedit pro alio r. per publicu in scriptis r. tunc renuntiatio valet r. per glo. nec auderet dicere contrariu. ppter consuetudine. De iure tui videt distingui aut renuntiat coia iudice r. valet. vt. l. §. pe. ff. eo. Aut extra iudicium. r. tunc aut ex interuallo post bienniu r. valet. vt. l. si qua mulier. §. eo. Aut in ipso instrumento vel intra bienniu r. tunc renuntiatio no valet: q' ea facilitate qua intercedit ea renuntiat. vt. §. eo. l. si qua mulier. r. l. doli exceptio. versi. diuer sum. de noua. facit qd no. in simili l. §. de in integ. resti. l. si intra. r. ff. de mino. l. si iudex circumuento. r. hoc in muliere: creditor aut in quantum velleia. facit pro eo quod instruit vel restituit. puto posse renuntiare indistincte per clausula generale. l. si qd in conscribendo. de pac. dicit t' in glo. in. l. §. ff. eo. b qd intelligitur qd mulier debet certiorari: qd renuntiare no pot ei qd sibi competere ignoat. vt. l. mater c de inoffi. testa. sed qd si in vno instrumento fuit certiorata: posita in alijs non: an sufficit precedens certioratio. videtur qd sic. arg. l. ite veniunt. §. a quo. d ff. de peti. here. r. de vsur. l. si quis stipula. in fi. Bart.

De non numerata pecunia. Rubrica.

* Pro concordia. Aduerte quod velleiano renuntians non potest per mulierem cui comperit illud beneficiu ira Barto. in l. si mulier. §. si mulier. §. ad velleia. Contra videtur voluisse in hac l. generaliter. Tu dic debet intelligi in alijs locis secundum distictiones de qua per eum in hac l. generaliter. ita videt solvere p. nec. in c. si diligenti. de fo. compe. col. iij. qui etiam dat alias solu. an fuerit certiorata r. valet a' no. velleia cu iurameto. vt in c. cu contin. de ius. reitudo. Adde als limitatio nes de quibus p. do. Alexan. in l. sciendum. ff. de verb. obli. col. r. It' quod post iuramentu renuntiat ne scio nosue consti. tutio. quo tuta e' ipso iure. vt per Baldum post gloss. in l. §. in fi. C. ne vroz p. marito.

S Pecunias. Etia si incidenter queritur de debito credito r. incumbit onus probadi pecunia numerata. h. d. prima loquitur qd agit pignoratitia per debitorum contra creditore. Secda loquit qd agit hypothecaria per creditore contra debitor. scda ibi: adde qd. It' prima sub diuidit: q' primo loquit qd agit per actor ta in formado petitione qua in pbado. Secda loquit qd agit per reus ta in formado exceptione qua etia in probado. Secda ibi: in intro. It' l. habetis de verbo ad verbu. §. si pig. co. nu. secu. no fue. l. l. C. Querit quia actio agebat hic. dic vt i glo. si pig. ppter re. C. Quero qd si agit actio. in rem an possit obijci exceptio domini. glof. tangit hic: r. §. de pign. act. l. nec creditores. r. ff. commoda. l. ita vt si fur. r. c.

C. Aditio. Pecuniam. Siue incidere fuerit principaliter q'rae de debitu r. pbare pecuniam numeratam: primo loquit qd agit pignoratitia contra creditorem: scdo qd creditore agit hypothecaria contra debitor vel in re. scda ibi: in intro. In terminis potest casum in debitor age' pignoratitia qui oz in libello narrare le promississe Titio centu sub spe future nume

Andreas Pomate. C. Ipso iure. vide Panomita. consilio. l. iij. in prin. volumine primo. r. Bald. c. xij. in quinta parte secus dum impressio. medio. r. Bosi. l. v. in versi. probaf aut. Barto. r. sequen. col. C. ff. de minor. per Angelum r. Imo. in l. repudian. da. ff. de acqui. here. C. Galcr. Adde quod contra dictum videtur tenere Are. in c. si diligenti. colum. §. extra de foro comperen. t' quem vide per re. C. Certiorari. Adde qd q' interuenit iuramentu p'curatur certiorata. ita Archi. in c. §. de iur. iur. lib. v. reser. r. sequit do. Fran. de are. in d. c. si diligenti. §. in alia apostil. de iudico. col. §. de fo. compe.

rationis et numerationem secuta non esse: et ob hoc pignus tradidisse quod perit sibi restitui: et si queratur quid debet probare iste actor, respondetur quod iussit si probet le pignus tras didisse hoc dicit primo.

- 1. Pignoratitia competit etiam habet exceptionem peremptoriam.
- 2. Actor in libello potest facere mentionem de exceptione aduersarij et sua replicatione.

Nam intentio. In quo casum. In stat querens si solui pignus da tum pbator: creditor obtinebit illud tamq[ue] sibi obligat[um]. r[ati]o imperatoris si creditor vult excipere v[er]o narrare r[ati]o sibi obligat[um] p[er] certa pecunia: et pecunia non esse reddita: et de istis duobus d[icit] probare. p[ri]mo sc[ilicet] pecunia. p[er] qua pign[us] fuit trascriptu[m]: numerata e[st] q[uo]d si no[n] p[er] fuit accibere. h[oc] d[icit] exponere ibi d[icit] intentio. id est exceptio credit[oris] totis couent[ur] in quo duo intridit. sc[ilicet] pignus dant[ur] p[er] pecunia. et pecunia non reddita et exponere tenebit. Id est natu ralter habebit effectum ad expellend[um] agere. C. Deo[rum] sc[ilicet] p[er] ista est clara. C. Non q[ui] pignoratitia t[er] no[n] so[lu]m h[ab]et locu[m] pecunia soluta: et ista oppo sita quac[un]q[ue] exceptioe peremptoria. alia notabilia patet ex iunuario et ca su i terminis. C. Ad. lista opp. di hic q[uo]d agit in re: si ille q[ui] agit in re. d[icit] p[er] bar. re se d[icit] in re. ff. de rei ve. hic d[icit] cotrariu[m] quare male. Sol. hui[us] timo re hec. l. legit duob[us] modis. p[ri]mo q[uo]d agebatur pignoratitia: et tunc exponere. q[ui] dicit in re. id est pignoratitia. p[er] p[er] ter re: et qua lec. no. q[uo]d mo dicit q[ui] si q[uo]s asserat le habere aliqua[m] exceptio[n]em peremptoria[m] h[ab]et pignoratitia. v[er]o si iustissimi. et mulier p[ot]est agere pignora titia dicit de de d[icit] pign[us] p[ro]pter pecunia ad cui[us] petitionem poterant se tueri p[er] macedoniam vel vell. C. Sedo mo legit hic q[uo]d agat in re. ad cotrariu[m] r[ati]o debet quida[m] q[uo]d hic no[n] p[ot]est referre questionem d[icit] q[ui] h[ab]et eam ab actore. hec no[n] est vera: v[er]o h[ab]et iustissio no. de pig. actio. l. nec credit[oris] totes plene. ff. commo. l. ita vt si fur. C. An alij dicit q[uo]d hic creditor no[n] referrebat q[uo]d de d[icit] no[n] h[ab]et solui de pign[us] re: ista p[ot]est esse bona. et qua no. T[er]to actor in libello potest h[ab]ere no[n] facere mentione[m] de exceptioe aduersarij et replicatione sua: nam p[er] hoc dicit agebat rei ve. dicit se d[icit] et si creditor oppo neret de re pignora cautione frustra emissam: q[ui] pecu. numerata no[n] fuit:

et hoc totu[m] ponit in libello: vt in prin. huius. l. dicitur C. oppo. si p[er] bar pignus dant[ur]. ergo no[n] p[ot]est recupe rare nisi soluat. R[ati]o glo. p[er] bar pignus dant[ur] p[er] pecunia: quia dicit indebita. q[ui] numerata non fuit. Simi le vidistis in l. nec creditores. s. de pig. act.

M Inorem. Exceptio no[n] numerata pecunie p[ot]est obijci i toto vel in parte. h. d. C. oppo. hic innuit q[uo]d ille qui excepit. p[ot]est no[n] numerata pecunia. C. d[icit] r[ati]o. ff. eo. l. p[er] r[ati]o. l. asse ueratio. Sol. v[er]o in glo. et tene illa quod hoc probatur coipso quod non probatur cotrariu[m].

M Inorem. Exceptio no[n] numerata pecunie p[ot]est opponi etia[m] p[er] parte. C. oppo. hic innuit q[uo]d ille qui dicit no[n] numerata debet p[ro]bare cotra. ff. l. p[er] Solu. dicit quida[m] ibi ne gabat totu[m] hic pars. vnde ratione partis presumit totu[m] debitu[m] nisi cotrariu[m] probet facit. ff. de proba. l. cu[m] de indebitu[m]. ista no[n] est vera vt dicit in l. cu[m] fidei co[m]missi. ff. eo. sed posito q[uo]d sit vera qualiter probabit ista negatiua dicit glo. p[er] confessionem cotra[m] p[er] numeraciones diuersis temporibus factas. Ista duo intelli ge cotiunctim. p[ri]mo oportet q[uo]d actor cotiteat ipsum no[n] numerasse pecunia verbis: p[ot]est reus p[er] reses q[uo]d p[ri]ma vice fuit tantu[m]: sc[ilicet] tantu[m]: sic no[n] accede bar tota summa. Aduerter illud q[uo]d glo. dicit p[er] confes siones: et no[n] ad illud quod dicit. ff. l. p[ro]xi. Alia sol. est q[uo]d hic p[er] bar no[n] numerata coipso quod no[n] probat cotrariu[m]. vt sit id e[st] iuris de parte q[uo]d de toto. l. que de tota. de rei vendi. et ista est vera. Bar.

Per instrumentum quado probetur pecuniam fuisse numeratam.

Verba ista: non spe future numerationis non impediunt exceptionem non nume. pecu.

Si instrumentum in scriptis confecto quis confiteretur se recepisse pecuniam quod etiam poterit opponere exceptionem non nume. pecu.

Exceptioni non numerate pecunie: an possit que re nuntiare.

In obligatione cotracta literis intra bienniu[m] no[n] est nata civilis obligatio. in presumitur nara. et nu. 6.

Fragilitas debitoris est tanta quod facit instrumentum creditoru[m] qualiter vult.

Pactum legis commissio. in pignobus ab initio no[n] valet et postfacto si fiat valet.

Verba habuit et recipit referuntur ad tempus celebrati contractus.

Aduocati tenent opti. glo.

Pecunia no[n] fuisse numerata quomodo probabitur.

S Ex cautioe. Hecler con illis totius materie et ideo intrid opobis illa bene legere. Si contra creditorem agentem opponat exceptio non numerata pecunie creditor oz numeratione[m] p[ro]bare al[iter] reus ab soluit. h. d. C. oppo. de l. in cotractibus. ff. eo. Sol. intellige hanc l. in illa. sc[ilicet] q[uo]d intra bienniu[m] obijciat exceptio. C. Sedo opp. a diuisione. Taur tu intelligis hac l. in instrumento publico. et tunc numeratio videtur probata p[er] eiq[ue] et ista donec probet cotrariu[m]

vt. s. de p[ro]ba. l. cu[m] p[ro]ba. et. s. i. l. antique. in prin. Aut intelligas de p[ro]bato: et tunc aut instrumentum p[ro]batu[m] non est subscriptu[m] a testibus et nulla facit si de vnde no[n] est opus exceptione no[n] numerate pecunie: vt. s. de p[ro]ba. l. instrumenta. Aut est subscriptu[m] et approbatu[m]: tunc est id e[st] q[uo]d in publico. vt. l. scri pturas. ff. qui po. in pig. ha. Quid dicemus. Solu. di co q[uo]d hoc potest intelligi in instrumento publico. di cit gloss. in quo continetur q[uo]d talis cofessus est se recepisse pecunia. no[n] aut dicit q[uo]d recepit: Ideo per instrumentu[m] talenon probat numeratio sed confes sio. q[uo]d satis placet et est verum. Tu aduerter q[uo]d verba instrumenti in quo continet pecuniam numeratam esse debet hoc importare de necessitate: al[iter] non probarent hec cu[m] probatio debeat de necessitate con cludere. vt. l. neq[ue] natales. s. de p[ro]ba. et. l. no[n] nudis. et ibi no. et. ff. vii co. l. no[n] hoc. Si ergo notarius dicit Titius fuit confessus se habuisse et recepisse decet q[uo]d in veritate habuit et recepit in presentia mei notarij et restituit. et tunc instrumentu[m] concludit de necessitate sed si dicat notarius sic. Titius fuit cofessus habuiss[et] se et recepisse cetum. que habuit et recepit nec addit in presentia mei notarij et restituit: tunc hoc instrumen tum de necessitate non concludit numeratione[m]. na totum illud potest esse de confessione partis que dicit confiteo: me habuisse et recepisse cetum que ha bui et recepi. notarius hoc scribens scripsit in tercia persona illud quod ipse dixit in prima persona: et sic notarius non testificat de numeratione sed de confes sione illius: sed si instrumentum diceret sic quod fuit cofessus se habuisse et recepisse decet et habuit et rece pit in presentia mei notarij et restituit infrascripto: tunc illud instrumentu[m] de necessitate numeratione concludit nec illa verba possunt referri ad partis cofessionem nisi illa debitor diceret confiteo: me habuisse et recepisse: habui et recepi notarius deberet dice re. fuit cofessus se habuisse et recepisse: dixit quod habuit et recepit alia illud habuit et recepit no[n] pot est referri ad istud participium confessus s[ed] in natu ram recti sermonis et gramatice. vt. l. plautius. ff. de auro et arg. le. T[er]o potest intelligi hec l. in instrumen to p[ro]bato. tunc siue in eo dicatur q[uo]d fuit cofessus se habuisse et recepisse seu in eo dicatur q[uo]d habuit et rece pit p[ro]babit q[uo]d exceptio no[n] numerate pecunie: quia totum illud est cofessio partis: et no[n] est restitucio al[iter] terius. Istud videtur hic sentire gl. et. l. si non singuli: si cer. per. et. ff. de dore cau. no[n] nu. l. si in prin. C. Et per hoc dicit si in instrumento continetur talis: non spe future numerationis fuit cofessus et quod per illa verba non impeditur opponere exceptionem no[n] numerate pecunie: et verba que dicit p[ro]ferantur ab ipse debitor et cotra cotra non habet eum impedi re: vt patet ex predictis vt ergo impediunt dicta ecce pio esse necesse quod appareret q[uo]d fuerit alia cau la p[ro]pter qua ipse fuit cofessus. vt videtis. ff. eo. l. generaliter. C. Quero t[er]tiu[m] ad hoc vt habeat locu[m] exceptio no[n] numerate pecunie sit necesse quod cele ty dicit in scriptis instrumentu[m]. glo. videt velle q[uo]d sic. s. c. si cer. p[er]. l. si no[n] singuli. ff. si cer. p[er]. l. qui pecunia. et ibi p[er] Sui. cotrariu[m] videtur velle. s. de restit[ur]i. aut. nisi rogati. et ista p[ro]to vera. Aduocati ergo mo[n] q[uo]s cofite tur siue in scriptis siue sine scriptis h[ab]et exceptio

* Aduerter quod Bartol. allegatur sibi cotrariu[m] in hac l. ff. ex cautioe. Sed p[ro] saluand[um] Bartol. dicit vt in concordantia quam posuit in l. p[ro]cedia. ff. de ac quiren. poss.

C. Recepisse pecuniam. an si maritus confessus sit dorem vel locu[m]. vt. ff. l. cu[m] vltra. Et sic intelligat murtum etia[m] in cotractio[n]e. ff. e. C. Redeo ad recepisse herea eius

possit opponere exceptionem non nu. pec. dicit q[uo]d no[n] ita dicit glo. in in. l. de fal. cau. adiec. lega. fm. Bal. in. c. f. de pa. cotra. in ver. v[er]o fallus. el. et. ff. per Bal. in. l. si in vlti. col. ff. eo. et quod ipse no[n] in l. generaliter. in. v. q. ff. eo. post antiquos. Item hunc titulu[m] elegam[us] t[er]tissimis dicitis limita de quibus vide Ludo. ro. in. l. si mandato. cum seq. de fidei. et an locum habeat hec exceptio in alio cotractu[m] quam in mutuo. Bal. et op. Jacob. de aret. in. l. ff. ex pluribus. s. si cer. p[er]ta. q[uo]d sic. tu vero vide glo. hic et Bald. in tercia op. in l. generaliter. et in prima op. s. eo. l. glo. et Bald. in. l. in cotractibus. in. p[ri]m. s. eo. et vide ff. eo. ff. ver. et no. Sed an cotra instrumentu[m] quarentique possit op poni exceptio non nu. pec. vide bal. in ad d. Spe. in ff. de execu. sen. et q[uo]d no. Bar. et Bal. in. l. in specie. ff. de postu. et meli[us] bal. in. l. si causam. C. de ecce. rei. in. l. in cotractibus. in. p[ri]m. s. eo. et ibi etiam quid si factum fuit p[ro]ceptum in cofessum Bal. in. l. pecu. ff. de solu. Et libellum in hac materia. vide per Baldu[m] in. l. l. C. de cotra. ob tur. cau. vbi dicit q[uo]d debere nar rari. l. pecunia non numerata et cofessione factam sub spe future numerationis et caue quod quando p[ro]cessit stipulatio et ex ea agatur iure communi no[n] competit exceptio non numerate pecunie: sed excep tio in factum. l. non vltra. et ibi Bal. ff. eo. et Bart. in l. h. ff. si cer. p[er]ta.

C. Tu aduerter. Item videtur in lege p[ro]cedia. ff. de acquirere. poss[et] qui videtur dicere cotra ista et quod not. Bald. in lege si absentia. in. l. iij. questione. si certum petatur. Bald. hic in. iij. questione. et ad no. hic per Bartol. vide per eundem in l. si non singuli. et bal. p[er] illa gl. in l. si ex p[ro]prio. s. si cer. p[er]. et q[uo]d not. in l. ff. ex pluribus. cum gl. de lo. ideo dicit Innoc. in. c. fra ternitatis. circa prin. de frigit. et malef. q[uo]d non debet deponere tantum in instrumentum. et quod vidit et no nit et dicit bal. in aut. sed no[n] iure. s. si cer. p[er]. quod ille qui confitetur instrumentu[m] p[ro] vifum et auditu[m] dicit bal. p[er] glo. ff. ibi in. l. ff. C. de cotra. l. q[uo]d si nota rius non vidit pecuniam interuenire non tamen tenetur dicere talis fuit cofessus in spe future nume rationis: q[uo]d solum debet ponere verba cotrahentiu[m] non mentem. Et ad de q[uo]d dicit p[er] Innoc. in. d. c. fra ternitatis. vide late per Baldum in rubrica. C. de sta de instrumentozum. in quinta et sexta columna. quid si notarius dicit talis fuit cofessus habuisse a t[er]to numerante. vide Baldum in lege p[ri]ma. C. de confes sioni. Adde Baldum consilio. col. xvij. libro se cundo.

C. Celebratur in scriptis. et adde quod Ludo. in. l. si mandato. vt fidei. et nec cu[m] Ludo. cotra Bart. vtrum distinctio de qua hic p[er] glo. habeat locum in p[ri]ma scriptura. vide glossa in l. si non singuli. s. si cer. p[er]. et glossa et Bart. in. l. ff. ex p[ro]prio. co. iij. et hic

Si ex cautioe. Et circa materiam huius. l. vi de Ange. i. l. si ita si pulatus. S. chylogo i. nus. s. ver. obli. et que no. Bar. et Imol. in. l. si debito r. ff. de no ua. et quod not. Bald. in. l. fina. in vj. col. C. co. v[er]i. ius di. et Bar. in. l. postdo re. fol. mat. in ver. ex p[ro] dictio.

Bart. super prima parte Codicis

Contra qui propriam. et hanc aut. sic intelligit: l. i. m. ita ut singu. dicitur Bar. in l. id quod seruo. §. ff. de pecu. leg. et pena negantis. et de eius materia no. per bal. in c. v. al. l. n. de seu. fue. controuer. et per bart. hic. per do. Anon. in c. penul. extra de iura. calum. et per Bald.

Adde 1 ad hanc aut. q. v. de luit. Perr. de ancha. consilio. ex. h. ite si mon. Sed quid si te. pore solu. tionis si de. debitor. deponit pe. cunia? et pe. tar. pignus? et creditur. dicat se no. mutuasle. nec habuit. se pignus. q. r. consi. latur. debi. tois. Spe. in ti. de ex. cep. §. v. q. si. h. quid si debitor. dicit qd. adhuc sub. iudice lis. est.

Andreas Pomate. Non h. locum. v. de Paul. de ca. consi. ff. de p. v. b. l. pul. e. chie. de cla. rar. mare. riam. huius. autem.

Formas di. libelli. 2. v. de hie. Bal. in fi. et qd. no. Bar. in l. si. cu. excep. §. h. ec. aut. actio. ff. quod. metus. cau. et vide. no. per bar. et ray. et imol. in l. titio. §. si. no. de. cond. et. demon.

Defensionem. ad de. bal. C. de appella. l. i. y. bemus. ad de. Bar. in l. quicquid. de iur. iur. et pro. ista. parte. facit. tex. in l. ij. in. ver. falsi. et ibi. hoc. no. docto. ff. si. ex. not. cau. a. ca. l. 3. dy. videat. p. rariu. tenere. in. regula. nullus. pluribus. li. vj. et in l. electio. §. neq. de. nox.

Solutio. partem. an. presumat. de. bito. totius. Debitor. et. post. facto. quod. possit. sibi. preiudicare. in. exceptione. no. numera. pecu.

De fidei. Post. cautione. per. futu. ram. solutionem. appo. bati. non. h. locum. hec. exceptio. h. d. Quero. v. riu. hec. lex. ha. beat. locu. siue. scierit. siue. ignoranter. iste. soluerit. parte. glo. ponit. opinio. ea. Quidam. qd. loquatur. in. sciente. alij. quod. loquatur. etiam. in. ignorante.

No. istam. glo. fm. opi. Dar. et. Fr. nery. q. qui. soluit. totum. presumit. solv. uisse. debitum. nisi. contrarium. p. b. et. v. l. cum. de. indebito. ff. de. probat. ita. q. qui. soluit. partem. presumit. debere. totum. nisi. contrarium. probetur. per. eum. v. r. hie. §. d. e. l. si. secundum. p. rina. l. ec. contrarii. est. veritas. fm. opi. Bul. hic. post. iam. et. glo. appo. bati. l. ij. §. c. na. hie. loquitur. in. sciente. quod. apparet. q. r. v. dicit. cum. fidei. cautio. is. agno. scens. quod. agnitio. non. est. in. errare. cu. b. errans. non. consentit. v. l. si. per. erro. re. ff. de. iur. i. di. om. iudicium. §. de. dolo. l. nec. ignorans. P. rere. ego. video. qd. dando. pignus. non. preiudico. mihi. in. exceptione. non. nume. pecu. v. l. §. e. o. eadem. rati. one. nec. solutione. partis. nisi. debitum. approbem. et. ideo. puto. quod. hec. lex. debeat. intelligi. quando. solutio. continebat. aliquid. per. quod. totum. debitum. videbatur. approbari. v. r. p. ta. soluo. tibi. decem. de. summa. ce. tum. aureo. tibi. debita. manu. ra. z. lis. notarij. scens. si. soluerem. tibi. decem. simpli. ceter. q. tunc. non. p. bo. de. sum. ma. magna. modicam. esse. debitam. et. sic. viderem. debitor. magis. soluisse. qua. debitum. ideo. quod. approbet. ea. v. r. o. ne. C. ultimo. no. ex. hac. lege. q. licet. debitor. ab. initio. promissionis. per. res.

Andreas Pomate. Non h. locum. v. de Paul. de ca. consi. ff. de p. v. b. l. pul. e. chie. de cla. rar. mare. riam. huius. autem.

Formas di. libelli. 2. v. de hie. Bal. in fi. et qd. no. Bar. in l. si. cu. excep. §. h. ec. aut. actio. ff. quod. metus. cau. et vide. no. per bar. et ray. et imol. in l. titio. §. si. no. de. cond. et. demon.

Defensionem. ad de. bal. C. de appella. l. i. y. bemus. ad de. Bar. in l. quicquid. de iur. iur. et pro. ista. parte. facit. tex. in l. ij. in. ver. falsi. et ibi. hoc. no. docto. ff. si. ex. not. cau. a. ca. l. 3. dy. videat. p. rariu. tenere. in. regula. nullus. pluribus. li. vj. et in l. electio. §. neq. de. nox.

numerationem vel confessionem non preiudicat nisi in exceptione non numerate pecunie. v. l. i. p. r. et ibi dicitur tamen secus si ex post facto. v. r. hie. quod est nota dicitur. Et peccatum quia per hoc feneratoris possent facere multas fraudes. C. ultimo quia hec. loquitur quando debitor agnoscit debitum quod non est et quando contingit e contra. l. quod neget debitorum quod est. Sequitur autem. contra qui propriam.

Negans scripturam propriam si postea conuenit conuenit ad duplum. 2. Dispositio huius aut. no. habet locu. qm. scriptura sit ad probationem. h. ec. aut. qd. non habeat locu. qm. negatur instrumentum publicum. Duplum de quo in hac aut. petitur condictione huius. 4. Albellus in remedio huius aut. 5. Allegare contraria in exceptionibus quando quis possit. 6. Negans se fecisse homicidium et conuictus postea si dicit se fecisse ad sui defensionem audit quantum ad penam principalis delicti non quantum ad penam negationis.

Contra q. propriam. Et ista. aut. nor. q. ille qui negat scripturam suam propriam postea conuictus conuenit in duplum. Tamen vnum aduertere: q. hie. loquitur qm. quis obligat scripturam. secus si scriptura fieret ad probationem quia tunc ista aut. non h. locum. v. r. p. r. in. p. m. sui. et hoc tenet glo. tua secunda. C. Quero. Quod si aliquid gerit instrumentum publicum esse publicum. glo. dicit hie. quod ista aut. non habet locum et bene: quia solum loquitur in eo qui abnegat scripturam suam propriam ex qua est obligatus. C. Quero. quia actio ex eo contractu. puto. q. a. q. ratur. condictione. ex. h. ac. l. et. rit. modus. for. n. di. libellum. hie. ago. t. contra. te. de. cens. q. t. y. es. mihi. in. tuis. literis. obligatus. ad. tanta. quantitate. vt. parer. ex. scriptura. tua. manu. facta. qua. re. peto. te. cond. nari. ad. dicta. et. si. dictam. scriptura. tua. esse. negaueris. peto. te. cond. nari. in. dupli. v. r. vi. distis. in. simili. in. l. no. ad. re. t. vnde. vi. r. videbitis. et. loca. l. co. ductores. C. ultimo. scias. quod. Dyn. in. c. nullus. pluribus. allegat. istam. aut. q. non. admitti. tur. quis. allegans. contra. riam. in. exceptionibus. per. hac. aut. ego. semper. dixi. p. rariu. et. adhuc. dico. q. ista. aut. nihil. facit. pro. eo. iuno. facit. contra. eum. nam. vide. hie. quod. aliquis. p. rino. negauit. scripturam. h. esse. sua. postea. conuictus. co. fitentur. eam. esse. sua. sed. dicit. sola. uisse. certe. non. auditur. quantum. ad. eu. r. andum. pe. nam. negationis. sed. bene. auditur. vt. illa. solutio. fa. cra. proficiat. in. eo. quod. soluit. Et. per. t. hoc. dico. quod. ille. qui. negauit. se. fecisse. homicidium. vel. percu. sisse. aliquem. postea. conuictus. dicit. se. fecisse. ad. sui. defensionem. certe. quantum. ad. penam. negatio. nis. si. per. negationem. imponeretur. aliqua. pena. non. audiretur. postea. hoc. allegans. sed. quantum.

Contra q. propriam. Et ista. aut. nor. q. ille qui negat scripturam suam propriam postea conuictus conuenit in duplum. Tamen vnum aduertere: q. hie. loquitur qm. quis obligat scripturam. secus si scriptura fieret ad probationem quia tunc ista aut. non h. locum. v. r. p. r. in. p. m. sui. et hoc tenet glo. tua secunda. C. Quero. Quod si aliquid gerit instrumentum publicum esse publicum. glo. dicit hie. quod ista aut. non habet locum et bene: quia solum loquitur in eo qui abnegat scripturam suam propriam ex qua est obligatus. C. Quero. quia actio ex eo contractu. puto. q. a. q. ratur. condictione. ex. h. ac. l. et. rit. modus. for. n. di. libellum. hie. ago. t. contra. te. de. cens. q. t. y. es. mihi. in. tuis. literis. obligatus. ad. tanta. quantitate. vt. parer. ex. scriptura. tua. manu. facta. qua. re. peto. te. cond. nari. ad. dicta. et. si. dictam. scriptura. tua. esse. negaueris. peto. te. cond. nari. in. dupli. v. r. vi. distis. in. simili. in. l. no. ad. re. t. vnde. vi. r. videbitis. et. loca. l. co. ductores. C. ultimo. scias. quod. Dyn. in. c. nullus. pluribus. allegat. istam. aut. q. non. admitti. tur. quis. allegans. contra. riam. in. exceptionibus. per. hac. aut. ego. semper. dixi. p. rariu. et. adhuc. dico. q. ista. aut. nihil. facit. pro. eo. iuno. facit. contra. eum. nam. vide. hie. quod. aliquis. p. rino. negauit. scripturam. h. esse. sua. postea. conuictus. co. fitentur. eam. esse. sua. sed. dicit. sola. uisse. certe. non. auditur. quantum. ad. eu. r. andum. pe. nam. negationis. sed. bene. auditur. vt. illa. solutio. fa. cra. proficiat. in. eo. quod. soluit. Et. per. t. hoc. dico. quod. ille. qui. negauit. se. fecisse. homicidium. vel. percu. sisse. aliquem. postea. conuictus. dicit. se. fecisse. ad. sui. defensionem. certe. quantum. ad. penam. negatio. nis. si. per. negationem. imponeretur. aliqua. pena. non. audiretur. postea. hoc. allegans. sed. quantum.

Contra q. propriam. Et ista. aut. nor. q. ille qui negat scripturam suam propriam postea conuictus conuenit in duplum. Tamen vnum aduertere: q. hie. loquitur qm. quis obligat scripturam. secus si scriptura fieret ad probationem quia tunc ista aut. non h. locum. v. r. p. r. in. p. m. sui. et hoc tenet glo. tua secunda. C. Quero. Quod si aliquid gerit instrumentum publicum esse publicum. glo. dicit hie. quod ista aut. non habet locum et bene: quia solum loquitur in eo qui abnegat scripturam suam propriam ex qua est obligatus. C. Quero. quia actio ex eo contractu. puto. q. a. q. ratur. condictione. ex. h. ac. l. et. rit. modus. for. n. di. libellum. hie. ago. t. contra. te. de. cens. q. t. y. es. mihi. in. tuis. literis. obligatus. ad. tanta. quantitate. vt. parer. ex. scriptura. tua. manu. facta. qua. re. peto. te. cond. nari. ad. dicta. et. si. dictam. scriptura. tua. esse. negaueris. peto. te. cond. nari. in. dupli. v. r. vi. distis. in. simili. in. l. no. ad. re. t. vnde. vi. r. videbitis. et. loca. l. co. ductores. C. ultimo. scias. quod. Dyn. in. c. nullus. pluribus. allegat. istam. aut. q. non. admitti. tur. quis. allegans. contra. riam. in. exceptionibus. per. hac. aut. ego. semper. dixi. p. rariu. et. adhuc. dico. q. ista. aut. nihil. facit. pro. eo. iuno. facit. contra. eum. nam. vide. hie. quod. aliquis. p. rino. negauit. scripturam. h. esse. sua. postea. conuictus. co. fitentur. eam. esse. sua. sed. dicit. sola. uisse. certe. non. auditur. quantum. ad. eu. r. andum. pe. nam. negationis. sed. bene. auditur. vt. illa. solutio. fa. cra. proficiat. in. eo. quod. soluit. Et. per. t. hoc. dico. quod. ille. qui. negauit. se. fecisse. homicidium. vel. percu. sisse. aliquem. postea. conuictus. dicit. se. fecisse. ad. sui. defensionem. certe. quantum. ad. penam. negatio. nis. si. per. negationem. imponeretur. aliqua. pena. non. audiretur. postea. hoc. allegans. sed. quantum.

Contra q. propriam. Et ista. aut. nor. q. ille qui negat scripturam suam propriam postea conuictus conuenit in duplum. Tamen vnum aduertere: q. hie. loquitur qm. quis obligat scripturam. secus si scriptura fieret ad probationem quia tunc ista aut. non h. locum. v. r. p. r. in. p. m. sui. et hoc tenet glo. tua secunda. C. Quero. Quod si aliquid gerit instrumentum publicum esse publicum. glo. dicit hie. quod ista aut. non habet locum et bene: quia solum loquitur in eo qui abnegat scripturam suam propriam ex qua est obligatus. C. Quero. quia actio ex eo contractu. puto. q. a. q. ratur. condictione. ex. h. ac. l. et. rit. modus. for. n. di. libellum. hie. ago. t. contra. te. de. cens. q. t. y. es. mihi. in. tuis. literis. obligatus. ad. tanta. quantitate. vt. parer. ex. scriptura. tua. manu. facta. qua. re. peto. te. cond. nari. ad. dicta. et. si. dictam. scriptura. tua. esse. negaueris. peto. te. cond. nari. in. dupli. v. r. vi. distis. in. simili. in. l. no. ad. re. t. vnde. vi. r. videbitis. et. loca. l. co. ductores. C. ultimo. scias. quod. Dyn. in. c. nullus. pluribus. allegat. istam. aut. q. non. admitti. tur. quis. allegans. contra. riam. in. exceptionibus. per. hac. aut. ego. semper. dixi. p. rariu. et. adhuc. dico. q. ista. aut. nihil. facit. pro. eo. iuno. facit. contra. eum. nam. vide. hie. quod. aliquis. p. rino. negauit. scripturam. h. esse. sua. postea. conuictus. co. fitentur. eam. esse. sua. sed. dicit. sola. uisse. certe. non. auditur. quantum. ad. eu. r. andum. pe. nam. negationis. sed. bene. auditur. vt. illa. solutio. fa. cra. proficiat. in. eo. quod. soluit. Et. per. t. hoc. dico. quod. ille. qui. negauit. se. fecisse. homicidium. vel. percu. sisse. aliquem. postea. conuictus. dicit. se. fecisse. ad. sui. defensionem. certe. quantum. ad. penam. negatio. nis. si. per. negationem. imponeretur. aliqua. pena. non. audiretur. postea. hoc. allegans. sed. quantum.

Contra q. propriam. Et ista. aut. nor. q. ille qui negat scripturam suam propriam postea conuictus conuenit in duplum. Tamen vnum aduertere: q. hie. loquitur qm. quis obligat scripturam. secus si scriptura fieret ad probationem quia tunc ista aut. non h. locum. v. r. p. r. in. p. m. sui. et hoc tenet glo. tua secunda. C. Quero. Quod si aliquid gerit instrumentum publicum esse publicum. glo. dicit hie. quod ista aut. non habet locum et bene: quia solum loquitur in eo qui abnegat scripturam suam propriam ex qua est obligatus. C. Quero. quia actio ex eo contractu. puto. q. a. q. ratur. condictione. ex. h. ac. l. et. rit. modus. for. n. di. libellum. hie. ago. t. contra. te. de. cens. q. t. y. es. mihi. in. tuis. literis. obligatus. ad. tanta. quantitate. vt. parer. ex. scriptura. tua. manu. facta. qua. re. peto. te. cond. nari. ad. dicta. et. si. dictam. scriptura. tua. esse. negaueris. peto. te. cond. nari. in. dupli. v. r. vi. distis. in. simili. in. l. no. ad. re. t. vnde. vi. r. videbitis. et. loca. l. co. ductores. C. ultimo. scias. quod. Dyn. in. c. nullus. pluribus. allegat. istam. aut. q. non. admitti. tur. quis. allegans. contra. riam. in. exceptionibus. per. hac. aut. ego. semper. dixi. p. rariu. et. adhuc. dico. q. ista. aut. nihil. facit. pro. eo. iuno. facit. contra. eum. nam. vide. hie. quod. aliquis. p. rino. negauit. scripturam. h. esse. sua. postea. conuictus. co. fitentur. eam. esse. sua. sed. dicit. sola. uisse. certe. non. auditur. quantum. ad. eu. r. andum. pe. nam. negationis. sed. bene. auditur. vt. illa. solutio. fa. cra. proficiat. in. eo. quod. soluit. Et. per. t. hoc. dico. quod. ille. qui. negauit. se. fecisse. homicidium. vel. percu. sisse. aliquem. postea. conuictus. dicit. se. fecisse. ad. sui. defensionem. certe. quantum. ad. penam. negatio. nis. si. per. negationem. imponeretur. aliqua. pena. non. audiretur. postea. hoc. allegans. sed. quantum.

Contra q. propriam. Et ista. aut. nor. q. ille qui negat scripturam suam propriam postea conuictus conuenit in duplum. Tamen vnum aduertere: q. hie. loquitur qm. quis obligat scripturam. secus si scriptura fieret ad probationem quia tunc ista aut. non h. locum. v. r. p. r. in. p. m. sui. et hoc tenet glo. tua secunda. C. Quero. Quod si aliquid gerit instrumentum publicum esse publicum. glo. dicit hie. quod ista aut. non habet locum et bene: quia solum loquitur in eo qui abnegat scripturam suam propriam ex qua est obligatus. C. Quero. quia actio ex eo contractu. puto. q. a. q. ratur. condictione. ex. h. ac. l. et. rit. modus. for. n. di. libellum. hie. ago. t. contra. te. de. cens. q. t. y. es. mihi. in. tuis. literis. obligatus. ad. tanta. quantitate. vt. parer. ex. scriptura. tua. manu. facta. qua. re. peto. te. cond. nari. ad. dicta. et. si. dictam. scriptura. tua. esse. negaueris. peto. te. cond. nari. in. dupli. v. r. vi. distis. in. simili. in. l. no. ad. re. t. vnde. vi. r. videbitis. et. loca. l. co. ductores. C. ultimo. scias. quod. Dyn. in. c. nullus. pluribus. allegat. istam. aut. q. non. admitti. tur. quis. allegans. contra. riam. in. exceptionibus. per. hac. aut. ego. semper. dixi. p. rariu. et. adhuc. dico. q. ista. aut. nihil. facit. pro. eo. iuno. facit. contra. eum. nam. vide. hie. quod. aliquis. p. rino. negauit. scripturam. h. esse. sua. postea. conuictus. co. fitentur. eam. esse. sua. sed. dicit. sola. uisse. certe. non. auditur. quantum. ad. eu. r. andum. pe. nam. negationis. sed. bene. auditur. vt. illa. solutio. fa. cra. proficiat. in. eo. quod. soluit. Et. per. t. hoc. dico. quod. ille. qui. negauit. se. fecisse. homicidium. vel. percu. sisse. aliquem. postea. conuictus. dicit. se. fecisse. ad. sui. defensionem. certe. quantum. ad. penam. negatio. nis. si. per. negationem. imponeretur. aliqua. pena. non. audiretur. postea. hoc. allegans. sed. quantum.

Contra q. propriam. Et ista. aut. nor. q. ille qui negat scripturam suam propriam postea conuictus conuenit in duplum. Tamen vnum aduertere: q. hie. loquitur qm. quis obligat scripturam. secus si scriptura fieret ad probationem quia tunc ista aut. non h. locum. v. r. p. r. in. p. m. sui. et hoc tenet glo. tua secunda. C. Quero. Quod si aliquid gerit instrumentum publicum esse publicum. glo. dicit hie. quod ista aut. non habet locum et bene: quia solum loquitur in eo qui abnegat scripturam suam propriam ex qua est obligatus. C. Quero. quia actio ex eo contractu. puto. q. a. q. ratur. condictione. ex. h. ac. l. et. rit. modus. for. n. di. libellum. hie. ago. t. contra. te. de. cens. q. t. y. es. mihi. in. tuis. literis. obligatus. ad. tanta. quantitate. vt. parer. ex. scriptura. tua. manu. facta. qua. re. peto. te. cond. nari. ad. dicta. et. si. dictam. scriptura. tua. esse. negaueris. peto. te. cond. nari. in. dupli. v. r. vi. distis. in. simili. in. l. no. ad. re. t. vnde. vi. r. videbitis. et. loca. l. co. ductores. C. ultimo. scias. quod. Dyn. in. c. nullus. pluribus. allegat. istam. aut. q. non. admitti. tur. quis. allegans. contra. riam. in. exceptionibus. per. hac. aut. ego. semper. dixi. p. rariu. et. adhuc. dico. q. ista. aut. nihil. facit. pro. eo. iuno. facit. contra. eum. nam. vide. hie. quod. aliquis. p. rino. negauit. scripturam. h. esse. sua. postea. conuictus. co. fitentur. eam. esse. sua. sed. dicit. sola. uisse. certe. non. auditur. quantum. ad. eu. r. andum. pe. nam. negationis. sed. bene. auditur. vt. illa. solutio. fa. cra. proficiat. in. eo. quod. soluit. Et. per. t. hoc. dico. quod. ille. qui. negauit. se. fecisse. homicidium. vel. percu. sisse. aliquem. postea. conuictus. dicit. se. fecisse. ad. sui. defensionem. certe. quantum. ad. penam. negatio. nis. si. per. negationem. imponeretur. aliqua. pena. non. audiretur. postea. hoc. allegans. sed. quantum.

Contra q. propriam. Et ista. aut. nor. q. ille qui negat scripturam suam propriam postea conuictus conuenit in duplum. Tamen vnum aduertere: q. hie. loquitur qm. quis obligat scripturam. secus si scriptura fieret ad probationem quia tunc ista aut. non h. locum. v. r. p. r. in. p. m. sui. et hoc tenet glo. tua secunda. C. Quero. Quod si aliquid gerit instrumentum publicum esse publicum. glo. dicit hie. quod ista aut. non habet locum et bene: quia solum loquitur in eo qui abnegat scripturam suam propriam ex qua est obligatus. C. Quero. quia actio ex eo contractu. puto. q. a. q. ratur. condictione. ex. h. ac. l. et. rit. modus. for. n. di. libellum. hie. ago. t. contra. te. de. cens. q. t. y. es. mihi. in. tuis. literis. obligatus. ad. tanta. quantitate. vt. parer. ex. scriptura. tua. manu. facta. qua. re. peto. te. cond. nari. ad. dicta. et. si. dictam. scriptura. tua. esse. negaueris. peto. te. cond. nari. in. dupli. v. r. vi. distis. in. simili. in. l. no. ad. re. t. vnde. vi. r. videbitis. et. loca. l. co. ductores. C. ultimo. scias. quod. Dyn. in. c. nullus. pluribus. allegat. istam. aut. q. non. admitti. tur. quis. allegans. contra. riam. in. exceptionibus. per. hac. aut. ego. semper. dixi. p. rariu. et. adhuc. dico. q. ista. aut. nihil. facit. pro. eo. iuno. facit. contra. eum. nam. vide. hie. quod. aliquis. p. rino. negauit. scripturam. h. esse. sua. postea. conuictus. co. fitentur. eam. esse. sua. sed. dicit. sola. uisse. certe. non. auditur. quantum. ad. eu. r. andum. pe. nam. negationis. sed. bene. auditur. vt. illa. solutio. fa. cra. proficiat. in. eo. quod. soluit. Et. per. t. hoc. dico. quod. ille. qui. negauit. se. fecisse. homicidium. vel. percu. sisse. aliquem. postea. conuictus. dicit. se. fecisse. ad. sui. defensionem. certe. quantum. ad. penam. negatio. nis. si. per. negationem. imponeretur. aliqua. pena. non. audiretur. postea. hoc. allegans. sed. quantum.

Contra q. propriam. Et ista. aut. nor. q. ille qui negat scripturam suam propriam postea conuictus conuenit in duplum. Tamen vnum aduertere: q. hie. loquitur qm. quis obligat scripturam. secus si scriptura fieret ad probationem quia tunc ista aut. non h. locum. v. r. p. r. in. p. m. sui. et hoc tenet glo. tua secunda. C. Quero. Quod si aliquid gerit instrumentum publicum esse publicum. glo. dicit hie. quod ista aut. non habet locum et bene: quia solum loquitur in eo qui abnegat scripturam suam propriam ex qua est obligatus. C. Quero. quia actio ex eo contractu. puto. q. a. q. ratur. condictione. ex. h. ac. l. et. rit. modus. for. n. di. libellum. hie. ago. t. contra. te. de. cens. q. t. y. es. mihi. in. tuis. literis. obligatus. ad. tanta. quantitate. vt. parer. ex. scriptura. tua. manu. facta. qua. re. peto. te. cond. nari. ad. dicta. et. si. dictam. scriptura. tua. esse. negaueris. peto. te. cond. nari. in. dupli. v. r. vi. distis. in. simili. in. l. no. ad. re. t. vnde. vi. r. videbitis. et. loca. l. co. ductores. C. ultimo. scias. quod. Dyn. in. c. nullus. pluribus. allegat. istam. aut. q. non. admitti. tur. quis. allegans. contra. riam. in. exceptionibus. per. hac. aut. ego. semper. dixi. p. rariu. et. adhuc. dico. q. ista. aut. nihil. facit. pro. eo. iuno. facit. contra. eum. nam. vide. hie. quod. aliquis. p. rino. negauit. scripturam. h. esse. sua. postea. conuictus. co. fitentur. eam. esse. sua. sed. dicit. sola. uisse. certe. non. auditur. quantum. ad. eu. r. andum. pe. nam. negationis. sed. bene. auditur. vt. illa. solutio. fa. cra. proficiat. in. eo. quod. soluit. Et. per. t. hoc. dico. quod. ille. qui. negauit. se. fecisse. homicidium. vel. percu. sisse. aliquem. postea. conuictus. dicit. se. fecisse. ad. sui. defensionem. certe. quantum. ad. penam. negatio. nis. si. per. negationem. imponeretur. aliqua. pena. non. audiretur. postea. hoc. allegans. sed. quantum.

ad penam principalis delicti bene auditur. ad hoc dicitur plene. ff. de exceptio. l. nemo. facit. ad. predicta. ff. de. probatio. l. cum. de. indebito. et.

Aduersus. Exceptio non nume. pecu. non habet locu. in confessione quam quis non facit spe future numerationis sed ex causa de p. rariu. hoc dicit. Idem dicit. l. r. i. u. l. r. q. sequitur post istam.

Aduersus. Exceptio non nume. pecu. habet locu. qua. do. promissio. fit. spe. future. numeratio. nis. als. fecus. h. d. et. legitur. hec. l. r. i. b. modis. principaliter. P. rino. qua. do. de. bitum. ex. alia. causa. puta. emptio. nis. vel. simili. p. r. m. itur. ex. causa. mutui. Secundo. quando. debitum. ex. causa. emptio. nis. vel. simili. promittitur. ex. alia. causa. vel. locatio. nis. vel. simili. r. i. r. a. quod. non. mutui. T. r. i. o. modo. qua. do. debitum. ex. vna. causa. non. mutui. et. eadem. causa. promittitur. et. v. r. i. q. lecture. conue. nit. precedens. summa. r. i. i. pone. ergo. in. terminis. p. r. i. mo. secundum. p. r. i. m. a. m. l. e. c. que. est. magis. no. r. i. magis. congruit. litere. Et. secundum. istam. nota. quod. sicut. quando. opponitur. exceptio. non. numerate. pecunie. debet. creditur. probare. no. numeratum. si. cautio. fuit. apposta. spe. future. numerationis. Ita. quando. fuit. facta. spe. p. r. i. e. r. i. t. i. debiti. q. r. probare. debet. p. r. e. s. s. i. s. s. e. C. p. p. o. §. si. cer. p. e. l. si. non. singu. l. r. i. l. si. ex. p. r. o. g. l. soluit. mirabiliter. dicit. v. r. in. ea. l. e. u. n. d. a. et. t. e. r. t. i. a. l. e. c. sunt. clare. tamen. ista. secunda. lectura. non. videtur. vera. quia. tunc. talis. confessio. statim. p. r. e. i. u. d. i. c. a. t. nec. requiritur. in. p. r. e. s. s. i. i. s. t. a. causa. debiti. d. l. g. e. n. e. r. y. liter. p. o. r. e. s. d. i. c. e. r. e. quod. hec. cautio. continet. factum. nudum. et. ideo. habet. v. r. m. constitutio. nis. in. quo. que. ritur. an. ista. causa. p. r. e. s. s. i. r. i. t. debet. si. vero. diceres. quod. continet. stipulationem. tunc. statim. p. r. e. i. u. d. i. c. a. t. et. quod. hie. dicit. si. quid. Intellige. nisi. probetur. co. r. r. a. r. i. u. m. ita. s. i. m. videtur. probatum. per. ipsum. instru. mentum. v. r. d. l. g. e. n. e. r. a. l. i. t. e. r. et.

Contra q. propriam. Et ista. aut. nor. q. ille qui negat scripturam suam propriam postea conuictus conuenit in duplum. Tamen vnum aduertere: q. hie. loquitur qm. quis obligat scripturam. secus si scriptura fieret ad probationem quia tunc ista aut. non h. locum. v. r. p. r. in. p. m. sui. et hoc tenet glo. tua secunda. C. Quero. Quod si aliquid gerit instrumentum publicum esse publicum. glo. dicit hie. quod ista aut. non habet locum et bene: quia solum loquitur in eo qui abnegat scripturam suam propriam ex qua est obligatus. C. Quero. quia actio ex eo contractu. puto. q. a. q. ratur. condictione. ex. h. ac. l. et. rit. modus. for. n. di. libellum. hie. ago. t. contra. te. de. cens. q. t. y. es. mihi. in. tuis. literis. obligatus. ad. tanta. quantitate. vt. parer. ex. scriptura. tua. manu. facta. qua. re. peto. te. cond. nari. ad. dicta. et. si. dictam. scriptura. tua. esse. negaueris. peto. te. cond. nari. in. dupli. v. r. vi. distis. in. simili. in. l. no. ad. re. t. vnde. vi. r. videbitis. et. loca. l. co. ductores. C. ultimo. scias. quod. Dyn. in. c. nullus. pluribus. allegat. istam. aut. q. non. admitti. tur. quis. allegans. contra. riam. in. exceptionibus. per. hac. aut. ego. semper. dixi. p. rariu. et. adhuc. dico. q. ista. aut. nihil. facit. pro. eo. iuno. facit. contra. eum. nam. vide. hie. quod. aliquis. p. rino. negauit. scripturam. h. esse. sua. postea. conuictus. co. fitentur. eam. esse. sua. sed. dicit. sola. uisse. certe. non. auditur. quantum. ad. eu. r. andum. pe. nam. negationis. sed. bene. auditur. vt. illa. solutio. fa. cra. proficiat. in. eo. quod. soluit. Et. per. t. hoc. dico. quod. ille. qui. negauit. se. fecisse. homicidium. vel. percu. sisse. aliquem. postea. conuictus. dicit. se. fecisse. ad. sui. defensionem. certe. quantum. ad. penam. negatio. nis. si. per. negationem. imponeretur. aliqua. pena. non. audiretur. postea. hoc. allegans. sed. quantum.

Contra q. propriam. Et ista. aut. nor. q. ille qui negat scripturam suam propriam postea conuictus conuenit in duplum. Tamen vnum aduertere: q. hie. loquitur qm. quis obligat scripturam. secus si scriptura fieret ad probationem quia tunc ista aut. non h. locum. v. r. p. r. in. p. m. sui. et hoc tenet glo. tua secunda. C. Quero. Quod si aliquid gerit instrumentum publicum esse publicum. glo. dicit hie. quod ista aut. non habet locum et bene: quia solum loquitur in eo qui abnegat scripturam suam propriam ex qua est obligatus. C. Quero. quia actio ex eo contractu. puto. q. a. q. ratur. condictione. ex. h. ac. l. et. rit. modus. for. n. di. libellum. hie. ago. t. contra. te. de. cens. q. t. y. es. mihi. in. tuis. literis. obligatus. ad. tanta. quantitate. vt. parer. ex. scriptura. tua. manu. facta. qua. re. peto. te. cond. nari. ad. dicta. et. si. dictam. scriptura. tua. esse. negaueris. peto. te. cond. nari. in. dupli. v. r. vi. distis. in. simili. in. l. no. ad. re. t. vnde. vi. r. videbitis. et. loca. l. co. ductores. C. ultimo. scias. quod. Dyn. in. c. nullus. pluribus. allegat. istam. aut. q. non. admitti. tur. quis. allegans. contra. riam. in. exceptionibus. per. hac. aut. ego. semper. dixi. p. rariu. et. adhuc. dico. q. ista. aut. nihil. facit. pro. eo. iuno. facit. contra. eum. nam. vide. hie. quod. aliquis. p. rino. negauit. scripturam. h. esse. sua. postea. conuictus. co. fitentur. eam. esse. sua. sed. dicit. sola. uisse. certe. non. auditur. quantum. ad. eu. r. andum. pe. nam. negationis. sed. bene. auditur. vt. illa. solutio. fa. cra. proficiat. in. eo. quod. soluit. Et. per. t. hoc. dico. quod. ille. qui. negauit. se. fecisse. homicidium. vel. percu. sisse. aliquem. postea. conuictus. dicit. se. fecisse. ad. sui. defensionem. certe. quantum. ad. penam. negatio. nis. si. per. negationem. imponeretur. aliqua. pena. non. audiretur. postea. hoc. allegans. sed. quantum.

Contra q. propriam. Et ista. aut. nor. q. ille qui negat scripturam suam propriam postea conuictus conuenit in duplum. Tamen vnum aduertere: q. hie. loquitur qm. quis obligat scripturam. secus si scriptura fieret ad probationem quia tunc ista aut. non h. locum. v. r. p. r. in. p. m. sui. et hoc tenet glo. tua secunda. C. Quero. Quod si aliquid gerit instrumentum publicum esse publicum. glo. dicit hie. quod ista aut. non habet locum et bene: quia solum loquitur in eo qui abnegat scripturam suam propriam ex qua est obligatus. C. Quero. quia actio ex eo contractu. puto. q. a. q. ratur. condictione. ex. h. ac. l. et. rit. modus. for. n. di. libellum. hie. ago. t. contra. te. de. cens. q. t. y. es. mihi. in. tuis. literis

Am mandatoi. l. lucius. et ibi Bar. r. Barr. in. l. si fideiussor.

Generaliter. Nota in hac. l. quod Barro videtur sentire quod si scriptura sit de substantia non potest probari simulatio per testes. et ita tenet gloss. hic in vers. que.

quia promittebam spe future numerationis vnde de scripturam in facuz hoc est quia facum ita se habuit: hec subtilitas periculosa est. tamen doctores tenent eam.

Astueratio. Ibi est pulcher rex. Et qd exipit incubit omis probandi quando exipitens do aliquid ponit. alias secus. h. d.

Transactio. nis. Quando non fit promissio spe future numerationis habet locum hec exceptio. h. d.

Am mandato. hec exceptio transit ad obligatos accessorie. h. d. Quero quid si fideiussor ante opposuit exceptionem non numerate pecunie. et postea creditor numeravit. Ista fuit questio fabbatina: licet gloss. hic non dicat. Bui. ponit eam in. l. lucius. ff. de proc. r. l. si fideiussor. ff. de fideiussor. vic. vt ibi r. c.

Fideiussor an poterit opponere post biennium exceptionem non nume. pecunie. Numerario postea facta per creditore an tollat exceptionem fideiussori. Si fideiussor pro testatus fuit creditore si ne pecuniam numeraret qd possit rati men numerare.

Am mandato. hec exceptio transit ad fideiussorem r. mandatoi r. h. d. C. p. de. l. i. ff. de emp. et ve.

capitulum. cum contingat. de iureiur. in char. vlti. qua do stipulatio potest probari per testes. Andr. Barb. et adde. C. p. in trac. de simu. contractu. colli. viii.

Generaliter. Si intelligere per Jmo. in. c. cu. coi. tingat. in. cl. of. char. de iureiur. et doc. in. l. sciendum. de verbo. oblig. Et adde. etis que habentur per glo. de Barro in. l. quicumq. j. de apost. public. et qualiter c. hec lex intelligi debeat ad tex. in. l. restitum. s. de resti. vide Bar. l. i. qui tenet contra Barro. hoc est etiam in proposito vide no. per Jmum. in. l. error. C. de test. et Ang. in. l. quod. in. p. in. l. ff. de rei. vendica. abs. de ven. in. sp. r. quod no. Bar. in. l. cum. proponeretur. de le. h. et Bar. h. c.

fideiussor. Sol. intelligo hic de exceptionibus rei coheretibus: sicut est illa. vt. l. exceptiones. ff. de excep. Quero vtrum post biennium possit opponere si fideiussor. gloss. dicit qd non tenet probatur hoc in rex. ibi dum dicit exemplo rei principalis. Querit glo. T nunquid numeratio postea facta tollat fideiussor exceptionem videtur quod non. vt. l. i. ff. de pac. contrarium dicitur in glo. quia fingitur hanc exceptio non non coepisse. hoc videtur fallum quia a die numerationis incipit obligatio nec retro fingeretur exceptio. vt. ff. qui. po. in. pig. ha. l. i. Sustinendo glo. dicit cas quod verum est quod quod ad extraneum pro iudicium non fingitur retro: sed quod ad ipsos contrahentes sic vel verius vt cesset. d. oppo. dicit quod numeratio postea facta videtur facta de voluntate fideiussoris: non ergo mirum si sua tollit exceptio. vt. d. i. f. videtur enim voluisse ab initio quod numeratio sequeretur. Sed nunc quero T quid si fideiussor mutavit voluntatem r. prohibuit ne mutaretur vel exceptionem opposuit tunc fideiussor non nocet. quia sicut emutare voluntatem fidei. reuocatur mandatum. glo. dicit contrarium r. bene non tamen bene declarat. Ideo dicit quod mutare voluntatem licet: antequam quis alteri sit obligatus abs. non. vt. l. i. si quis prohibuerit. abs. incipit papiniana. ff. de pu. bli. h. creditor: est quodammodo debitori obligatus ad numerandum. ergo r. dices tu hoc est contra sum. l. i. ff. si. cer. per. r. l. i. ff. qui. po. in. pig. ha. Solu. no intelligas obligationem adeo quod possit cogi in iudicio: sed taliter est obligatus quod esset sibi verum: dia non numerare. que causa est fideiussor vt possit illi denuntiationi non parere. vt. ff. manda. l. qui. m. vt. l. pecunia. de ali. et ciba. leg. sic debet intelligi no. per glo. in. l. quid. ff. de proc. et de fideiussor. l. si fideiussor. Bartol.

Generaliter. Promissio facta ex certa causa de preterito r. in scriptis est valida nisi contrarius per aliam scripturam probetur. hoc dicit. In hac. l. debemus tractare tria principaliter. primo de obligatione literarum vnde ostenditur qua actione agatur r. qualiter tollatur. r. quod iure fuerit inducta. Secundo habemus videre de confessione quam quis facit in testamento. Tertio de confessione quam quis facit inter vivos. doc. omnia ista tractantur hic et replicantur quedam que fuerunt dicta in. l. i. et cautione. s. eo. et ego iam dixi ibi. C. tamen ex hac. l. duo principaliter. Primo ex illo tenet qui dicit ea que causam specialiter edixerit. gl. ex. p. in. ex venditione locacione vel maleficio. Et puto debere intelligi ex venditione vel locacione eius reuel ex quo maleficio. alia non esset examinare causam specialiter. Item illud quod hic dicitur quod debet probari contrarium per aliam scripturam debet sic intelligere. aut ille contra quem scriptura profertur ca. negat et ea dicit esse falsam: r. tunc pot. pbare contra in causa munit r. quocumq. modo vult. vt. l. i. de fals. et. s. de fide. instr. r. l. in exercendis. aut illa scriptura committitur facta esse de contrahentium voluntate sed dicit in veritate alter negotium esse gestum tunc aut vult pbare contra solentatem presumptam in iustro r. po

est probare per testes vt. l. iuris gentium. s. qd. fere. ff. de pac. aut vult pbare contra illud qd expresse continet in iustro r. tunc aut est instrumentum celebratum in scriptis r. no potest pbare contrarium nisi per aliam scripturam vt hic. aut est contractus sine scriptis sed scriptura est facta ad pbationem. r. tunc pot. pbare contrarium quocumq. modo vt. s. plus valere qd agit. l. i. et. l. i. j. C. ultimo nor. hunc finem qd quis no potest venire contra illud qd confessus est. Et per hoc dicitur c. i. s. testis est aliquid testificatus r. postea ex iudicium confiteri se dixisse falsum qd per hoc dicitur eius non vitatur nisi aliter de falsitate confiteri vt extra de testib. c. sicut. r. cetera dicit vt in gl. hic r. per docto.

- 1 Confessio extrajudicialis an requiratur expressio nem cause.
2 Expressio cause generalis an sufficiat in confessione extrajudiciali.
3 Quilibet causa in confessione extrajudiciali an sufficit.
4 Promissio facta de non atcedo que criminaliter an valeat remissio.
5 Confessio extrajudicialis quando requiratur partis presentiam.
6 Confessio testatoris facta in testamento non pbat de bitum subesse vel fuisse. r. nu. 13.
7 Confessio etiam ad liberandum requirit partis presentiam.
8 Confessio extrajudicialis facta parte presente r. cum causa qd inducat probationem liberationem vel obligationem.
9 Contra confessionem in instrumento vel extra instrumentum factam quado quis possit venire. r. que pbatio requiratur.
10 Contractus dicitur in scriptis celebrari quando agit inter partes qd aliter non valeat nisi fiat scriptura.
11 Contra infra r. contenta in eis qd hodie sunt pot. contrarii probari etiam per testes.
12 Laetela vt contra instrum non possit probari etia de fictione nisi per scripturam.
14 Confessio facta per testatorem in eius testamento reuocatur.
15 Causa an requiratur in stipulatione.
16 Testis si confiteatur extra iudicium se falsum testificat se an dicta confessio preiudicat.

Generaliter. Contra confessionem ppria in scriptis factam ex ca. de preterito no pot. aliqs venire nisi p. alia scriptura probetur contrarium. h. d. l. be. c. l. diuidit in tres p. 3 tes. Primo em. ponit dictum. Secundo exceptiones. Tertio exceptionem dicit. Secunda ibi in. l. i. r. l. ibi numerus. Notabilia parent ex sumario. C. no. rex. in. f. r. d. v. cum. menti. C. p. s. e. l. i. ex. cautione. r. i. e. l. p. i. Solu. hic loquitur in alijs causis preter qd in causa munit r. doris in quibus potest opponi exceptio non numerate pecunie quod examini in contrariis. C. p. ad. secunda partem de. l. in. exercen. dia. s. de. f. instr. Sol. fallit hic qd quis vult contra confessionem sua ppria venire qd intelligit statim dicit. r. qd hec. l. tractat de confessione sciendum est qd confessio

no alicuius qd emittit in iudicio. et de hoc in. l. i. de confes. r. hec non est materia nostra. qd emittitur extra iudicium. r. tunc vel in actibus inter vivos vel in vltimo voluntate. r. de iis tractat hec gloss. quam examinemus. Circa primum quero quid debeat continere confessio vt preiudicet: r. circa hoc dubitatur. primo de ca. l. an. co. fessio terrajudicialis requiratur cause expressio nem: qd tangit glo. in. l. i. ff. de confes. veritas est ista. aut co. fessio tenet ad liberandum r. non requirit causas. vt. l. tale pactum. ff. de pac. Quandoq. confessio tenet ad obligandum obligatione personalis r. tunc requirit causas alias non obligat vt. l. cum de indebit. ro. in. f. ff. de proba. Quandoq. tenet ad parandum preiudicium super iure reali tunc quia ius reale est vniuersum no requiritur cause expressio. vt. l. r. an. eand. s. exceptiones. ff. de excep. rei iudi. hoc tenent doct. hic. r. in. l. cu. cau. s. de iuris r. facti igno. Sed cum co. fessio requiratur causam an sufficiat exprimere aliquam causam generaliter: vt puta ex causa emptionis talis libi vel talis equi specialiter videt reus. hic dicere qd sic ibi specialiter pmisse r. edixerit. Et pro hoc qd dicunt doctores. s. etiam per procuratorem causam in iure. rest. agi. post. l. i. r. l. si quis mihi bona. s. in sum. ff. de acqui. here. di. In contrarium dicit qd sicut dicitur logi ci qd est genus species r. indiuiduum vt no. in. l. i. in. p. in. si. cer. pe. r. in. l. cum post. s. gener. de iure. dor. Ita aduersarialiter quedam pnt exprimi gualiter quedam specialiter quedam singulariter et indiuidue: vnde si diceret me debere ex causa debiti. illud esset gualiter si ex ca. emptionis talis libi istud esset specialiter seu singuliter r. in diuidue. istud videt. p. b. r. s. qd. co. l. i. ff. de pac. facti l. filii. ff. de dona. circa. f. vbi requisit speciale mandatu seu specialis confessio vt possit filij causa mortis donare nec tamen requirit qd singulariter nominetur donatio fienda r. illud forte verum est vt declarauit latus in. d. l. i. C. Quero vtrum sufficit exprimi qualiter causam. gl. dicit qd sic contractus ex maleficio vel quasi. vt hic in secunda r. tertia glo. sic in i. qd. s. d. i. qd. qd. species obligationis exprimitur licet no singulariter. Aduerte tamen qd illud qd glo. dicit ex maleficio. l. ex. obligacione: qd pars tenetur dicitur ex maleficio parti. Si vero talis quis pmittit ne criminaliter accusetur vel in accusacione in iustro in iustro tunc an valeat habere r. r. gl. in. l. accusacionis. s. qd

Testis car? adde qd in pre ostentese habuisse se testis falsus r. qd in iudice r. arbitro. vide no. i. aut. f. ia. necess. de don. au. nupt. r. de hoc dicto bar. vid. q. notat gl. et doc. i. c. test. cas. d. c. l. i. r. oino. qd. qd no. bar. to. l. l. qd astringens. de. f. d. ob. circa. f. r. in. l. i. m. r. s. p. s. f. i. r. a. in. f. d. ob. r. l. a. re. bar. in. l. eos. s. f. d. fal. r. in. l. i. qd in gra. uis in p. ff. ad. fil. ce. bal. hic in vlti. celli.

in cr. cau. Quero vtrū cōfessio textu iudicialis requiratur partis presentiam: quicquid dicant doc. ista est veritas. Quandoq; confessio emanat super eo qd dependet ex mera voluntate confitenti vtrū habitio hereditaria aditio: tunc nō requiritur partis presentia. vt. j. de iure delib. l. poruse. r. no. in l. pomponius scribit. ff. de neg. gest. Quandoq; emanat super eo qd nō dependet ex mera voluntate confitenti: tunc aut fit ad obligandum: aut ad liberandum: si ad obligandum: quicquid dicat p. de ioco q. requiritur partis presentiam vel organum medium. s. nū tium vel epistolam alias nihil operat. vt. l. publica in fi. ff. de pos. r. l. certum. S. si quis absente. ff. de confes. de inter. ac. l. si. r. abatur per iura que dicit qd cōfessio testatoris facta in vltima voluntate non pbat debitum fuisse seu subesse. vt. l. lucius. S. quisquis. el. ij. ff. de leg. ij. r. l. cū quis. §. codicillis. ff. de leg. iij. r. l. aurelio. §. si. ff. de lib. leg. Si vero fit ad liberandum. r. tūc queda gl. est in l. non solum. §. liberationis. de lib. leg. que videtur dicere qd nō requiritur partis presentia quoad inducendam doli exceptionem. Et qd semper contrarium tenuit: r. glo. idem in l. idem in duobus. ff. de pact. l. pompo. scribit. ff. de nego. gest. ibi in glo. magna. facit. l. r. heredi. §. nos aut. ff. de pac. r. ibi videtur. r. examinaui plene. in d. §. liberationis. Quero pone tūc ista pofitio fit solennizata cum causa r. partis presentia vtrū requiritur: quid inducet beneficium? Rn. confessio quando hz cōterni aliquem actum qui hz inducere obligationes: vt pura stipulatio vel pactum de constituta tūc nō esset dubium quod inducat obligatio in hac l. non ex confessione: sed ex alio adiuncto. vt. l. j. de consi. pe. vide r. y. in l. si ex p. r. si certum petatur. Quis hoc nō hz animum: sed est confessio simplex: tūc si quid fit ad liberandū habet vim pacti. vt. l. tale pactum. in prim. ff. de pact. r. sic obligat quem naturaliter non petere. r. inducit exceptionem pacti vt. l. si vnus. §. pactus ne peteret. ff. de pac. Si vero non cōternit liberationem. tūc non inducit liberationem sed solam pactionem. vt. l. publica in fi. ff. de pos. r. hoc est vtilis scire formationem libellorum. Quero circa istam cōfessionem. si quis vult venire contra qualiter poterit r. que probatio requiratur. Respond. quandoq; quis vult venire contra confessionem ex causa erroris. tunc loquitur titulus de iur. a r. fac. igno. maxime in l. error. r. l. cum

falsa. §. de iur. r. fac. igno. ff. de confess. l. non fatetur. quandoq; quis venit ex alia causa. r. tunc aut contrarius seu cautio in qua emanavit cōfessio fuit in scriptis. r. tunc si quis negat illam cautionem sua voluntate factam admittitur ad probandum contrarium per communem modum probandi vt. l. optinam. de contrahē. r. comit. sup. r. de fal. l. vbi. vbi autem cōfiteatur eam factam sua voluntate: tunc quicquid vult venire contra tenorem instrumenti non admittitur ad probandum nisi per scripturam vt. h. r. cum de in debito. de proba. in fi. r. si velle probare instrumentum fictitium. Si vero non venit contra instrumentum seu contra tenorem instrumenti. sed contra selemnitatem. r. tunc admittitur probatio etiam per testes. vt. l. iurisperitum. §. quod fere. ff. de pac. r. ibi no. per gl. h. si velle probare contra tenorem vel solennitatem vel velle pbare solutionem. tunc admittitur qd ad probandum sedm modum traditum in l. testium. §. de testi. Si vero confessio emanasset sine scriptis. tunc admittitur quis ad probandum contrarium per communem modum probandi vt. §. plus valere qd agitur per totum r. in l. in exercendis. §. de fide instrum. intellige tamen in scriptis celebrari contractuum quando contrahentes agunt vt nō aliter valeat nisi inde fiat scriptura. vnde contra t instrumenta que hodie sunt circa continentia contractuum potest fieri probatio etiam per testes. quia non sunt celebrati contractus in scriptis. tamen sunt redacti. hoc probatur. §. de fide instrum. l. contractus. r. de probatio. nibus. l. cum res. ff. de pigno. l. contrahitur. Et ideo est cautela qd quando quis dubitat ne per testes possit probari fictio contractus dicat contra hunc consensibus qui testes interfuerunt precedentibus qd contractus celebratur in scriptis. nec possit probari de fictione contrarium nisi per scripturam vt. hac l. cum de in debito. in fi. ff. de probatio. C. Vno ad secundum scz ad confessionem in vltima voluntate factas glo. hic in fi. tractat quid operetur ista cōfessio: respectu heredis vtrū inducat legatum vel fideicommissum. Idem tractat in l. j. r. si. de fal. cau. adie. le. hic omittit r. q. De duobus in quo primo an inducat pbatio: nec etia cōtra ipm testatorum sed an possit renouari per testatores. Ad primū quicquid dicat p. de ioco tūc nō inducit pbatio: nisi fit iuratum. r. est in l. cū quis. §. codicillis. ff. de leg. iij. §. de pba. aut. qd obtinet. Et pbatur qd si induceret pbatio: nūq; induceret fideicommissum: quod est falsum. vt. d. l. lucius. §. quisquis. ff. de lega. ij. r. l. si creditor. §. de leg. i. c. l. aurelius. de libe. leg. Et ex hoc soluitur secunda qd. quia hoc exceptio potest opponi. §. biennium vbi quis asserit sibi datum vel numeratum ex scriptis quibusdam casibus. vbi vero quis asserit sibi solutum potest opponi. §. xxx. dies. h. d. vsq; ad. §. illo. vnde in tres partes. Primo ponit qn hec exceptio potest opponi. §. biennium. Vbi qn nullo modo. Tertio qn infra. xxx. dies. secunda ibi: sic. tertia ibi: sup. C. p. §. hic pecunie vel alie res. r. sic inuit qd hec exceptio loci habeat i alijs dicit qd mutuo §. 3. l. prima. Sol. expone hic alie res. §. qd pondere numero vel mensura consistunt. ne cōtra dicat. l. pcedens fm gl. C. p. §. co. l. aduersus. r. l. infra. Sol. intellige quando confessio facta spe future numerationis alias secus fm glo. C. p. ad huc de l. si nō singuli. §. si cer. pe. l. si sub specie. §. de postulatio. Sol. ad. l. si nō singuli dicas qd ibi fuit facta cōf. sio spe future numerationis: obicitur exceptio nō numerate pecunie debet pbare creditor: ista causaz debiri precessisse r. sic apparet non spe future numerationis

Non contractibus Exceptio nō nume. pecu. potest obijci intra biennium ab eo qui confiteatur sibi numeratum ex scriptis quibusdam casibus hic expressis. ab eo vero qui confiteatur sibi solutum potest obijci intra xxx. dies. h. d. vsq; ad. §. illo. C. additio noua.

- 1 An obligetur quis literis per scripturā que solā confessionem continet.
- 2 Ex obligatione literarum que actio oritur.
- 3 Exceptio non nume. pecu. an habeat locum quādo quis confessus est se recepisse: scriptura nō fit facta.
- 4 Fiscus quādo eius procurator: fuit cōfessus recepisse an habeat exceptionem non nume. pecu. vel quādo agat contra debitorem.
- 5 Exceptio nō nume. pecu. datur in mutuo propter frequentiam contractus.
- 6 Contractus mutui quod fit frequens.
- 7 Debitor qui querit pecuniam de facili fatetur omne instrumentum quod creditor vult.
- 8 Exceptio non numerate pecu. quare fit quod nō habeat locum in mutuo.
- 9 Actor pecunie publice confitens se recepisse quod non habeat exceptionem non numerate pecunie.
- 10 Confitenti sibi solutum post dotalia instrumenta nō datur exceptio non nume. pecu.
- 11 Confessio geminata facta per debitorem se habuisse centum mutuo probat numerationem r. tollit exceptionem non nume. pecu.
- 12 Debitor a creditor qui replicat de non nume. pecu. fit qui probare debet.
- 13 Positio facte per debitorem creditor quod non numeravit quod creditor teneat respondere si nō habet iustam causam recusandi.
- 14 Positio negatiue quando sit respondendum.
- 15 Positio satis est quod fiat coram iudice quādo non potest fieri presenti et per iudicem et notificatur.
- 16 Paria sunt quem non esse presentem vel esse sed cum difficultate posse adiri.

Non contractibus Exceptio nō nume. pecu. potest opponi. §. biennium vbi quis asserit sibi datum vel numeratum ex scriptis quibusdam casibus. vbi vero quis asserit sibi solutum potest opponi. §. xxx. dies. h. d. vsq; ad. §. illo. vnde in tres partes. Primo ponit qn hec exceptio potest opponi. §. biennium. Vbi qn nullo modo. Tertio qn infra. xxx. dies. secunda ibi: sic. tertia ibi: sup. C. p. §. hic pecunie vel alie res. r. sic inuit qd hec exceptio loci habeat i alijs dicit qd mutuo §. 3. l. prima. Sol. expone hic alie res. §. qd pondere numero vel mensura consistunt. ne cōtra dicat. l. pcedens fm gl. C. p. §. co. l. aduersus. r. l. infra. Sol. intellige quando confessio facta spe future numerationis alias secus fm glo. C. p. ad huc de l. si nō singuli. §. si cer. pe. l. si sub specie. §. de postulatio. Sol. ad. l. si nō singuli dicas qd ibi fuit facta cōf. sio spe future numerationis: obicitur exceptio nō numerate pecunie debet pbare creditor: ista causaz debiri precessisse r. sic apparet non spe future numerationis

contractum esse. vt. l. aduersus. §. eod. in fi. r. ibi no. secundum primam lecturem sed si biennium esset elapsum ista iusta causaz precessisse creditor nō debet r. necesse pbare. ita loquitur. l. si sub specie. §. de postulatio. C. Vno ad huc per gl. dicitur hic datur esse confitenti tunc cōtra ergo instrumentum probat numerationem: r. sic creditor nō habet necesse probare. Sol. dicit glo. intellige hoc scriptum in instrumento piuario secus si in instrumento publico: quod no. idem no. §. co. l. iij. r. ibi dixi rōnem. et in l. si ex p. r. §. si certū petat. l. de dote cau. C. Vno obicitur obligatio cōtrahitur per verba pteritis temporis. vt. l. quinta. §. si iur. ff. de verb. conz obligat. sed hic dicit numerate vel bate esse confituntur. C. Sol. si abaudie glo. r. sic me solutum promittit. vide glo. r. not. C. Alii dicit qd hic cōtrahitur per verba presentis temporis. de c. tenent cōmuniter opi. §. qd et qua nor. T qd per scripturam que solā confessionem cōtinet quis nō obligatur literis sed solum inducitur probatio. vt. l. publica in fi. ff. de positi. sed si continet promissionem de dando vel faciendo: licet per pactum nudū tamen scriptura tūc dicitur obligare: velle illud pactum. sicut velle solennitatem verborū per stipulationem. ita loquitur iust. de litera. obliga. sed ipsa forma vna cū consensu qui literis cōtinetur vt. l. non figura. ff. de act. et oblig. C. Vno dicitur hic elapso biennio. nullo modo auditur. qd si reus vult assumere in onus probandi in hoc sunt opinioes hic r. in l. iij. §. eo. et ibi dixi r. casus est. §. co. l. assensu ratio. Quero qd si renouauit hinc exceptionem dicit vt in d. l. si ex cautione. C. Quero que actio oritur ex ista obligatione literarum: quidam dicit cōdicio ex hac l. r. in fi. de lite. oblig. Tu dicit qn certū venit in obligatione nec est certi cōdicio ex literari obligatione: r. sic certi cōdicio ex stipulatio: alias erat quedam actio que vocabatur actio ex literarum obligatione sicut dicitur de actioe et stipulatu. et hanc doctrinam dedi ante perfectissime. in l. j. ff. de condit. et lege. Quero r. quid si alias confessus est coram testibus se recepisse nec inde facta est scriptura vtrum habeat locus hec exceptio sic ista mirata biennio. videtur quod nō quia loquitur solum hic. vbi interuenit scriptura sibi conscribitur. r. et istud tenet glo. §. si certū petat. l. si non singuli. Idem tenuit S. in l. qui pecunie §. ff. si cer. pe. r. contractum tenet glo. §. de testi. quif. rogati.

Contractibus. §. biennium. sed adde casum in quo post biennium excludit. vt dixi post Barr. in l. per ducy fas. et l. ab anastasio. j. madaui.

Milope ref. adde qd pluit bal. d. illo xxx. quibus to libro.

Ad ditio nouiter.

Sed quoniam. Eppo. qd

poni exceptio non numerate dotis. vt f. ca. l. in fi. de dote cau. non nume. l. fi. Solu. dicit glo. hic sunt due confessio nes ibi vna tantum et hoc satis placet. 8 postea declarabo. C. Querit glo. vru finit alii casus in quibus cesset hec ecce prio. glo. ponit duos. vide ea. C. Blo. querit 7 quid si procurator fisci consi

retur sibi pecuniam numeratas. et ipse non est soluendo. glo. arguit pro con tra. docto. istam contrarietatem deter minant. sic. Aut procurator fisci fuit co fessus cum solemnitate debita. et tunc no potest sileus agere contra debitorem. et ita loquuntur iura allegata pro illa parte. aut sine solemnitate debita: et tunc distinguitur vt in gloss. an procurator sit soluendo aut non. C. Querit gloss. que est ratio differencie inter istos ca 10 sus et illos qui ponuntur in principio legis dicit glo. principium legis loqui tur de eo qui constituitur sibi datum vel numeratum ex causa futuri hic de eo qui constituitur ex alijs causis. C. Sed

5 frequero quare hoc in mutuo. dicit gl. frequentia contractus. argumento ad hoc. q. de usu. l. j. docto. aliter et melius. 11 In mutuo debitor t q querit pecunia de facili faretur omne instrumentum quod creditor vult: idem fuit et magis prouidentium. que ratio cessat in alijs contractibus. simile videtur in manda tario. simile notatur. s. si aduersus cre di. leg. j. que ratio est multum atredes da ad ea que infra dicam. C. Quero

quid in alijs casibus a predictis quin; q. B. v. inter idem quod in mutuo quan rum ad hoc quod exceptio possit obijci tatum intra pauciora tempora quia intra. xxx. dies. j. proximo. s. non habes mus alia in gloss. C. Extra glo. ex am i nemus particulariter istos tres casus hic postros. P. nimo que est ratio t in deposito dicunt quidam quia depositarius non sustinet nisi incommodum ex re deposita vnde non est verisimile 12 quod confiteatur sibi depositum nisi recipere. Ista ratio multum placet. et hic ita leg. non loquitur nisi in deposti tario qui scripsit se recipit. nec habet locum in deponente. quando scriberet a sibi reddidit. licet gl. hic aliter dicat. videntem quod hec. l. non distinguit et ego neco sed certe imo distinguit. dicit enim in instrumento depositis. et. Item ratione predicta concluditur qd hoc quod hic dicitur non habet locum nisi quando deponitur species vel pecunia signata: scilicet si pecunia nume

rata quia tunc esset eadem ratio que in mutuo. f. au ditas recipiendi in debito. et. vt. l. lucius. ff. de positi semper intelligi hoc quando instrumentum depositi profertur ita solentur quod fidei faciat. quia sub scriptum tribus rebus. vt. j. qui po. in pign. hab. in aut. si quis vult caute deponere. C. Tenio ad sedm hic dicitur quod ex actor publicus t qui scribit se recepisse non potest opponere exceptionem non nume rate pecunie. ratio est quia nulla necessitas sibi inni nequare hoc facere debeat. non enim illud ad sui vtilitatem recipit. et sic forte videtur idem in quolibet administratione nomine alieno qui scriberet sibi solu tum esse. vt non possit hanc exceptionem opponere. C. Tertio. T. casus e i eo qd constitit sibi solum post dora lia instrumenta confecta. r. d. est fin. glo. q. sunt due co fessiones qd mihi placet. in prima enim auditas debi toris queritis pecuniam vt scribit in mutuo et maios. ideo alia tepora statuunt. vt in aut. postea in. h. i. j. de dote cau. no numerata. s. in scda co fessione ista ratio cessat pterea nisi scda confessio pparet esset quoda mo abire in infinitum eadez ratione nec tertia. et sic de singulis. C. Et ideo t idem purtare in quolibet con tractu quia si fuisset co fessus ex causa mutui te ha bere a me centum: et postea ex interuallo iterum co fiteris te habere illa centum. dico quod illa secunda co fessio probat numerationem illius pecunie. Bar.

Ad ditio noua.

Super ceteris. Summatum est cu pre fuerit numerata decem. et no plura vt vidistis horas ta. s. eo. l. j. vel si ponet quod si qua numeratio fuit facta. fuit facta tali tpe et loco: et non erat presens vel nulla numeratio facta fuit. Simile videtur. na h qz tibi postea co fessita. neget vera esse q in libello co tinent: tibi postea particularibus postionibus ex quibz veritas libelli cocludit qz teneat in iure super hoc foro numerasti vel non. tibi semper postionibus per quas ad probationem deuenitur respondere tenetur.

In omni vero. Sufficit quod hec excep tio est contra quem ponitur siue presens siue absens vel in dignitate sufficit si eozam alio ordinario vel epo proponatur. idem in exceptione non numerata. do 14 tis. h. d. v. qd ad fi. C. No. quod t an plona cui debet fieri prestatio: no potest bene haberi sufficit q fiat co ram iudicere: per iudicem notificetur et. C. Nora qd 15 tparia sunt quem non esse presentem vel esse: sed cu difficultate posse adiri. super hoc in fine est posita quedam aut. que quasi nihil adijcit legi codicis: sed eam declarat.

Ad ditio noua.

In omni vero. Sufficit quod hec excep tio manifestetur omni re pte est contra quem ponitur siue presens siue absens vel in dignitate sufficit si eozam alio ordinario vel epo proponatur. idem in exceptione non numerata. do 14 tis. h. d. v. qd ad fi. C. No. quod t an plona cui debet fieri prestatio: no potest bene haberi sufficit q fiat co ram iudicere: per iudicem notificetur et. C. Nora qd 15 tparia sunt quem non esse presentem vel esse: sed cu difficultate posse adiri. super hoc in fine est posita quedam aut. que quasi nihil adijcit legi codicis: sed eam declarat.

Ad ditio noua.

Quando hec exceptio non potest obijci si per numeratam: non potest obijci si per instrumentum deserti. hoc dicit. per istum terminum dicunt quidam t quod positum negamine respondendum non est. sed falsum est. vt. l. quidam in iure. de d. natio. ff. et expellum est. hoc dicit. extra. de p. scilicet. statum. in. v. de

Ad ditio noua.

Hanc autem que

relam. Na. quod tibi vt detur. casus q potest fieri in scriptis idem in. l. codicis. in. s. in of. idem. l. vt pfectus. C. de antia. exceptio in contra riu videtur casus. s. de nego. gest. l. ff. l. scire oportet. s. oportet. ff. de excu. tuto. B. v. inter quodam est potest fieri que succedit in locum actionis: res illa debet fieri in scriptis. vt. d. l. vt perfe ctius. quedam que succedit loco excep tionis vel alterius defensionis: tunc regulariter potest fieri in scriptis et si ne. d. l. scire oportet. et in. d. l. s. de ne. gest. fallit in exceptione non nume. do. vt hac aut. et. s. i. omni. hic postro. bar.

Sicut obligata

bona debitoris potest esse exceptio non numerate pecunie. hoc dicitur in. l. qd ro. s. inter locatores. ff. loca. et intellige q iuramentum sapit natia ad actus per quo in terponitur s. pmedias lem no ac ceditale ita arer. in c. col. j. ff. extra de iur. etia de iur. tu p glo. in d. certi con dictio. in s. si. et omni in fin. ff. cer. pe. i. c. j. extra de iud. l. j. j. col. qd regu la illi. rep. bene facit rep. in. l. sed si possessos ri. s. item si iurauero. ff. de iure iur. et qd ob dit Angl. in. p. c. c. c. iij. q. quod

Ad ditio noua.

Fideiussor an accedat cuius actio.

De excep tio nis transi ad creditores siue agat sine co uentant p hypothecaria et etia ad fideiussores: sua lata contra vnu al teri non pcedit. h. d. C. Et ita fine t dicit glo. ne tati q fideiussor a cedat cuius actio. hoc tigit. q. in. l. ff. de de fesso. et in. l. si stipu. p. nima. eo. ti. p. c. videt circa hoc dicere multa p. ba. B. v. sibi b. v. inter dicit sic quodda est debi tu ciuile qd est efficax vt in eo qd de betur ex sententia: tunc sine dubio ac ce dit fideiussor in toto si iudic. sol. co m. ta. l. iulianus. in p. in. ff. de condi. inde bi. quodda est debitu ciuile. cui obstat exceptio t tunc fideiussor ac cedere no pot. d. l. si stipulatus. s. i. et q. l. ibi po sita qd intellige cu effectu. na. eadez excep tio et tunc est fideiussor qua p. nima palis vt hic. et in. l. ta. m. ad ar. s. c. sed predicta intelligo in fideiussore qui se obligat co sistenti. cu em co sistenti teneat de equare p. nima qn pcedit de bitu ciuile t tunc cui obstat exceptio p. nima no paritur cu aliquo no obligat. vt. l. iij. s. ff. de cen. l. pecu.

Ad ditio noua.

In omni vero

pro manifestetur omni re pte est contra quem ponitur siue presens siue absens vel in dignitate sufficit si eozam alio ordinario vel epo proponatur. idem in exceptione non numerata. do 14 tis. h. d. v. qd ad fi. C. No. quod t an plona cui debet fieri prestatio: no potest bene haberi sufficit q fiat co ram iudicere: per iudicem notificetur et. C. Nora qd 15 tparia sunt quem non esse presentem vel esse: sed cu difficultate posse adiri. super hoc in fine est posita quedam aut. que quasi nihil adijcit legi codicis: sed eam declarat.

Ad ditio noua.

Quando hec exceptio non potest obijci si per numeratam: non potest obijci si per instrumentum deserti. hoc dicit. per istum terminum dicunt quidam t quod positum negamine respondendum non est. sed falsum est. vt. l. quidam in iure. de d. natio. ff. et expellum est. hoc dicit. extra. de p. scilicet. statum. in. v. de

hoc etiam per glo. s. de iura. calu. l. ff. qd obseruari in fi. magne glo. et ratio hui? rep. est. al. s. vt. f. dicit. sed ex hac. l. videtur distingui opinio postea in. l. fi. ex cau tione. et hac. l. in p. nima. que dicit quod potest opponi hec exceptio post biennium reo assumente in se onus probadi. no enim poterat reus probare cu actor seu is contra quem excipitur hec exceptio non teneat se i terrogationibus super hoc factis r. idere: vt hic dicit glo. potest dicit qd hec. l. co tineris nouum com mune in scdm quod potest omne iusuradu licite res. c. f. l. generaliter. s. de iure iur. s. finant. vide glo. certe in. d. l. generaliter. nihil de iure antiquo mutas rur: vt ea. l. in. fi. et in. d. s. finantem. Si recte intelliga tur dicitur qd iuramentum potest recusari ex causa iusta alias no: sed de iure antiquo licite poterat quis recusare iusuradum si dicebat se probare velle et no lebat a probationibus reuocari per iuramentu. vt. l. cu qui. in p. nima. de iure iur. S. vnt enim quida adeo fundi qd non iurarent pro magno facto. vt. l. fi. circa fi. s. de fide instrum. ita hie ille qui habet cautione de soluto potest elapsum tempus postea dicere nolo iurare: quia proba. et idem purto quod esset in omni cautione hic est casus t hoc in summa. ille qui plene probat non cogitur iurare. h. d. sed si reus vult face re positiones per quas probaret contrarium. licet per medium cogitur respondere et si dicerem pone quod semel mutasti mihi tantum. Item qz illa vice fuerit numerata decem. et no plura vt vidistis horas ta. s. eo. l. j. vel si ponet quod si qua numeratio fuit facta. fuit facta tali tpe et loco: et non erat presens vel nulla numeratio facta fuit. Simile videtur. na h qz tibi postea co fessita. neget vera esse q in libello co tinent: tibi postea particularibus postionibus ex quibz veritas libelli cocludit qz teneat in iure super hoc foro numerasti vel non. tibi semper postionibus per quas ad probationem deuenitur respondere tenetur.

In omni vero. Sufficit quod hec excep tio est contra quem ponitur siue presens siue absens vel in dignitate sufficit si eozam alio ordinario vel epo proponatur. idem in exceptione non numerata. do 14 tis. h. d. v. qd ad fi. C. No. quod t an plona cui debet fieri prestatio: no potest bene haberi sufficit q fiat co ram iudicere: per iudicem notificetur et. C. Nora qd 15 tparia sunt quem non esse presentem vel esse: sed cu difficultate posse adiri. super hoc in fine est posita quedam aut. que quasi nihil adijcit legi codicis: sed eam declarat.

Ad ditio noua.

Quando hec exceptio non potest obijci si per numeratam: non potest obijci si per instrumentum deserti. hoc dicit. per istum terminum dicunt quidam t quod positum negamine respondendum non est. sed falsum est. vt. l. quidam in iure. de d. natio. ff. et expellum est. hoc dicit. extra. de p. scilicet. statum. in. v. de

Ad ditio noua.

Quando hec exceptio non potest obijci si per numeratam: non potest obijci si per instrumentum deserti. hoc dicit. per istum terminum dicunt quidam t quod positum negamine respondendum non est. sed falsum est. vt. l. quidam in iure. de d. natio. ff. et expellum est. hoc dicit. extra. de p. scilicet. statum. in. v. de

Ad ditio noua.

Quando hec exceptio non potest obijci si per numeratam: non potest obijci si per instrumentum deserti. hoc dicit. per istum terminum dicunt quidam t quod positum negamine respondendum non est. sed falsum est. vt. l. quidam in iure. de d. natio. ff. et expellum est. hoc dicit. extra. de p. scilicet. statum. in. v. de

Ad ditio noua.

Quando hec exceptio non potest obijci si per numeratam: non potest obijci si per instrumentum deserti. hoc dicit. per istum terminum dicunt quidam t quod positum negamine respondendum non est. sed falsum est. vt. l. quidam in iure. de d. natio. ff. et expellum est. hoc dicit. extra. de p. scilicet. statum. in. v. de

Ad ditio noua.

Quando hec exceptio non potest obijci si per numeratam: non potest obijci si per instrumentum deserti. hoc dicit. per istum terminum dicunt quidam t quod positum negamine respondendum non est. sed falsum est. vt. l. quidam in iure. de d. natio. ff. et expellum est. hoc dicit. extra. de p. scilicet. statum. in. v. de

Ad ditio noua.

Quando hec exceptio non potest obijci si per numeratam: non potest obijci si per instrumentum deserti. hoc dicit. per istum terminum dicunt quidam t quod positum negamine respondendum non est. sed falsum est. vt. l. quidam in iure. de d. natio. ff. et expellum est. hoc dicit. extra. de p. scilicet. statum. in. v. de

Ad ditio noua.

Quando hec exceptio non potest obijci si per numeratam: non potest obijci si per instrumentum deserti. hoc dicit. per istum terminum dicunt quidam t quod positum negamine respondendum non est. sed falsum est. vt. l. quidam in iure. de d. natio. ff. et expellum est. hoc dicit. extra. de p. scilicet. statum. in. v. de

Ad ditio noua.

Quando hec exceptio non potest obijci si per numeratam: non potest obijci si per instrumentum deserti. hoc dicit. per istum terminum dicunt quidam t quod positum negamine respondendum non est. sed falsum est. vt. l. quidam in iure. de d. natio. ff. et expellum est. hoc dicit. extra. de p. scilicet. statum. in. v. de

Ad ditio noua.

Quando hec exceptio non potest obijci si per numeratam: non potest obijci si per instrumentum deserti. hoc dicit. per istum terminum dicunt quidam t quod positum negamine respondendum non est. sed falsum est. vt. l. quidam in iure. de d. natio. ff. et expellum est. hoc dicit. extra. de p. scilicet. statum. in. v. de

Ad ditio noua.

Quando hec exceptio non potest obijci si per numeratam: non potest obijci si per instrumentum deserti. hoc dicit. per istum terminum dicunt quidam t quod positum negamine respondendum non est. sed falsum est. vt. l. quidam in iure. de d. natio. ff. et expellum est. hoc dicit. extra. de p. scilicet. statum. in. v. de

Ad ditio noua.

Quando hec exceptio non potest obijci si per numeratam: non potest obijci si per instrumentum deserti. hoc dicit. per istum terminum dicunt quidam t quod positum negamine respondendum non est. sed falsum est. vt. l. quidam in iure. de d. natio. ff. et expellum est. hoc dicit. extra. de p. scilicet. statum. in. v. de

Ad ditio noua.

Quando hec exceptio non potest obijci si per numeratam: non potest obijci si per instrumentum deserti. hoc dicit. per istum terminum dicunt quidam t quod positum negamine respondendum non est. sed falsum est. vt. l. quidam in iure. de d. natio. ff. et expellum est. hoc dicit. extra. de p. scilicet. statum. in. v. de

Dubitati. De excep tio nis transi ad creditores siue agat sine co uentant p hypothecaria et etia ad fideiussores: sua lata contra vnu al teri non pcedit. h. d. C. Et ita fine t dicit glo. ne tati q fideiussor a cedat cuius actio. hoc tigit. q. in. l. ff. de de fesso. et in. l. si stipu. p. nima. eo. ti. p. c. videt circa hoc dicere multa p. ba. B. v. sibi b. v. inter dicit sic quodda est debi tu ciuile qd est efficax vt in eo qd de betur ex sententia: tunc sine dubio ac ce dit fideiussor in toto si iudic. sol. co m. ta. l. iulianus. in p. in. ff. de condi. inde bi. quodda est debitu ciuile. cui obstat exceptio t tunc fideiussor ac cedere no pot. d. l. si stipulatus. s. i. et q. l. ibi po sita qd intellige cu effectu. na. eadez excep tio et tunc est fideiussor qua p. nima palis vt hic. et in. l. ta. m. ad ar. s. c. sed predicta intelligo in fideiussore qui se obligat co sistenti. cu em co sistenti teneat de equare p. nima qn pcedit de bitu ciuile t tunc cui obstat exceptio p. nima no paritur cu aliquo no obligat. vt. l. iij. s. ff. de cen. l. pecu.

In omni vero. Sufficit quod hec excep tio manifestetur omni re pte est contra quem ponitur siue presens siue absens vel in dignitate sufficit si eozam alio ordinario vel epo proponatur. idem in exceptione non numerata. do 14 tis. h. d. v. qd ad fi. C. No. quod t an plona cui debet fieri prestatio: no potest bene haberi sufficit q fiat co ram iudicere: per iudicem notificetur et. C. Nora qd 15 tparia sunt quem non esse presentem vel esse: sed cu difficultate posse adiri. super hoc in fine est posita quedam aut. que quasi nihil adijcit legi codicis: sed eam declarat.

Ad ditio noua.

Quando hec exceptio non potest obijci si per numeratam: non potest obijci si per instrumentum deserti. hoc dicit. per istum terminum dicunt quidam t quod positum negamine respondendum non est. sed falsum est. vt. l. quidam in iure. de d. natio. ff. et expellum est. hoc dicit. extra. de p. scilicet. statum. in. v. de

Ad ditio noua.

Quando hec exceptio non potest obijci si per numeratam: non potest obijci si per instrumentum deserti. hoc dicit. per istum terminum dicunt quidam t quod positum negamine respondendum non est. sed falsum est. vt. l. quidam in iure. de d. natio. ff. et expellum est. hoc dicit. extra. de p. scilicet. statum. in. v. de

C Nec scriptura. Alius frumentum. qm admittatur com...

currentem quantitatem sit compensatio licet non opponatur ab homine. Ultimo legem istam cum glo. allegabam ad aliam...

Etiam. ex causa si deicommissi potest obijci compensatio. h. d. dubitatur: qd fideicommissum...

- 1. Compensatio quod possit etiam id quod debetur officio iudicis. De debito... 2. Compensatio quod admittat de quantitate ad quantitate...

Magis scriptura. h. ec. l. no recipit congruum summarium na legitur duobus modis...

vrputa debet vnus pecuniam alius frumentum. admittitur compensatio. facit. j. eo. l. proxi. glo. videt...

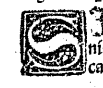

Nec scriptura. p. qua no est facta numeratio potest opponi per cuncte non numerate exceptio. pro res...

Contra predicta omnia oppo. j. de rei vro. act. l. f. sed nec ob res. Solu. ibi in actione de dote. hic conueniebatur...

Magis scriptura. h. ec. l. no recipit congruum summarium na legitur duobus modis...

stebat numero videres vel mensura. vt pecunia frumentum et similia. vides hic quod de pecunia ad frumentum...

Sed benedictio. nis potest obijci compensatio pter qd in causa fisci. hoc dicit r. c.

- 1. Compensatio quod possit opponi contra eum qui petit legatum. 2. Compensatio de fructibus ad pecuniam quando sunt consumpti...

I propter fructus. petenti legatum obijciatur compensatio de debito occasione fructuum per ceptorum. hoc dicit. C. no. q. T. petito...

Ius. h. de glof. circa hoc de procuratore in rem sua r. c. C. que ro quid econuerio an ei pot obijci...

- 1. Compensatio no obijciatur de eo qd alteri debet. 2. Compensatio quod non exponitur procuratori in rem suam.

Ius. De teo quod alteri debetur non obijciatur compensatio. hoc dicit istud quod hic dicit fallit in glof. in casibus ibi positus...

in. l. serui quod. §. si. r. l. seq. ff. de pro cu. querit vtrū t. procurator in rem suam possit obijci compensatio...

Contra predicta omnia oppo. j. de rei vro. act. l. f. sed nec ob res. Solu. ibi in actione de dote. hic conueniebatur...

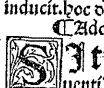
Contra predicta omnia oppo. j. de rei vro. act. l. f. sed nec ob res. Solu. ibi in actione de dote. hic conueniebatur...

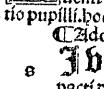
Dontam libe. num. petenti pecuniam obijciatur compensatio de debito post rra. c. h. d.

Ducem. Sicut solutio ista copensatio piguorantiam actiones inducit. hoc dicit.

Sicut tutores. In subditum consenti potest obijci compensatio pupilli. hoc dicit.

Ibelu. Vbi compensatio non tenet pacti debiti iura petito per manet. hoc dicit.

Compensatioes. debiti liquidi ad liquidi potest obijci compensatio: si requirit alio rem in dagine d. in alio iudicio refer...

Compensatioes. r. adde bar. in. l. compensatio. ff. eo. r. no. l. be...

Compensatioes. r. adde bar. in. l. compensatio. ff. eo. r. no. l. be...

Compensatioes. r. adde bar. in. l. compensatio. ff. eo. r. no. l. be...

Compensatioes. r. adde bar. in. l. compensatio. ff. eo. r. no. l. be...

Compensatioes. r. adde bar. in. l. compensatio. ff. eo. r. no. l. be...

Compensatioes. r. adde bar. in. l. compensatio. ff. eo. r. no. l. be...

Compensatioes. r. adde bar. in. l. compensatio. ff. eo. r. no. l. be...

uari excepta causa depositi. et inuasio nis possessionum. h. d. C. No. ter. ibi reseruet. pro istis reformationibus q. quod tidie sunt in iudicijs. modo veniret tractanda materia de compensationibus sed tempus non patitur.

Ad ditio noua.

Compensatio de quibus rebus opponatur.

Debitum officio iudicis quod possit deducit compensationem.

Fidei iudici quod accedat debito officio iudicis.

Debitum quando dicitur requirere altionem indaginem et nunc. s. an sit arbitrium.

Compensatio de debito non liquido ad debitum per confessionem partis meus do.

Compensatio ad debitum liquidum per testes vel instrumenta ad debitum non liquidum quando fieri possit.

Compensatio quod opponatur contra executionem et quando.

Hodie constat hodie agatur qualiter intelligatur.

Compensatio quod non habeat locum in deposito.

Reconuentionio quod non habeat locum quando agitur actione depositi.

Compensatio an habeat locum ubi prohibetur reconuentionio.

Reconuentionio quod non habeat locum in causa spolijs nisi super similibus spoliacione et.

Actio preiudicialis tollit aliam vsu per ea non procedatur si intentat antequam sit conclusum in causa.

Compensatio

In omnibus actionibus ubi hinc inde quantitas debetur compensatio potest obijci debiti liquidi ad liquidum in actione depositi et in causa spoliacionis. h. d. Primo ponitur de iuris. Secundo limitatur illud. Tertio ponitur practicum. Quarto ponitur duas exceptiones. Secunda ibi: ita rationem. tertia ibi: hoc itaq. quarta ibi: excepta. Quero primo de quibus debitis possit obijci compensatio. glo. prima declarat illud optime. primo enim oportet quod hinc inde quantitas debetur vel genus ita quod in suo genere functionem recipiat ita videtur sentire glo. in prin. et in fi. Pre oportet quod debitum de quo opponitur compensatio sit debitum ciuile et naturaliter et quod nulla obliet exceptio. vt. ff. eo. l. quecumq. vel sit debitum naturaliter tantum si cuius cuius non conti: adscat vt dicit. l. ex causa. s. eo. d.

idem si esset debitum ciuile et naturaliter. cui nulla obliet exceptio alias secus. vt. l. iij. s. ff. de confi. pe. facit quod dicit vobis. s. ritu. s. i. penul. Circa hoc dicitur de isto reatu qui dicit de actione in rem. ergo videtur quod licet hinc inde non debeat quantitas potest obijci compensatio. dicit glo. ego credo quod si per actionem in rem peteret quantitas vel species nec possit obijci compensatio vt. l. si creditor. s. ff. de pe. cul. et quod hic dicitur intelligi quando deuenitur ad estimationem propter fructus vel q. res perempta vel propter aliud interesse. Circa hoc quod glo. dicit quod q. pecunia petitur vel species non potest obijci compensatio videtur notari contrarium in l. fina. s. commo. et. l. si creditor. s. ff. quam glo. allegat nil facti. nam ideo ibi non potest compensari. quoniam est liquidum. nec scitur enim quantum viret peculij paratur: sed si esset liquidum: tunc secus secundum vltimam rationem dicit. in. l. a. s. com. plenius in. l. cum fundus. s. si cer. pera. C. Secundo no. ex hac glo. quod eius quod debetur officio iudicis potest obijci compensatio quod patet quando de debito species peruenitur ad estimationem per iudicis officium. glo. t. nota notabiliter dicit quod hoc facit quod debitum ex officio iudicis potest nouari vt in illi. quibus mo. rol. obligario. s. pre. terea. Item tali debito officio iudicis potest accedere fidelis sol. vt. l. cum quis. s. ff. quis pro. reo. ff. de sol. et. l. centum capue. ff. de eo quod certo loco. et. ff. locati. l. quero. C. Extra glossas quero quando ex vna parte debeat quantitas simpliciter ex alia debeat quantitas vel species alternatiue. vt. non possit obijci compensatio. Deuenerit t. habes quod sic non simpliciter. sed quod altera pars cogitur eligere quid vellet dare. et si elegerit dare quantitatem: tunc admittetur compensatio. vt. si malo. factus. l. ff. eo. l. si debitas. facit. ff. de fur. l. si furus. s. primo. et ibi plene dicit. Quero dicitur hic ipso iure. quomodo intelligitur hoc. dicit vt in. l. si constat. s. eo. C. Quero dicitur hic quod potest obijci compensatio de debito quod non requirit altionem indaginem quando dicitur altio rei indaginem requirere quidam dicunt si non potest probari infra duos menses. vt. l. auferitur. s. qui compensationem. ff. de iure filii. alij dicunt hoc esse arbitrio iudicis relinquendum: vt hic. videtur t. de hoc. et. glo. et. docto. videntur in hoc residere. C. Dicitur videntur quandoque debitum contra quod opponitur compensatio est liquidum per confessio nem partis in iudicio factam: et tunc potest obijci compensatio de alio debito etiam non liquido. et debet pars equanimitur sustinere donec liquidetur cum a probatione releuauerit. vt. l. cum qui. in prin. ff. de iure iurando. hoc notabiliter dicit glo. i. par. ma. hic. et in. l. nemo ex his. de regulis iuris. in prima glo. magna. quandoque debitum per res vel liquidum propter probationem vsu per res vel instrumenta tunc si opponatur compensatio de debito non liquidum hoc est aduerendum quod compensatio est seruere vt. l. in iudicem. s. eo. et. l. amplius. rem rata habe. aut ergo illi debitori conuictio daretur aliquo termino ad soluendum. et. j. illi terminum potest liquidare compensationem qua obijci. ita loquit. l. aufer. s. qui compensacionem. ff. de iure filii. ubi admittit liquidatio. j. duos menses. q. tantum tempus sibi daret ad

soluendum. vt. l. debitoibus. ff. de re iudic. et. l. in frau dem. s. in fiscalibus. ff. de iure filii. sed ubi ad soluendum nullum tempus daretur tunc nullo modo compensatio admittitur quod requiritur aliqualis indaginem et licet potest fieri quod interim in causa nulla fiat nouitas contra eum talis proestatio non releuat quia si sibi non daretur dilatio vlla ad soluendum multominus ad liquidandum debitu. C. Sed contra hoc videtur. s. eo. l. ex causa. in fi. ubi contra executionem obijciatur compensatio. sol. dicit quod in executione est adhibenda aliquis causae cognitio. vt. l. a. dno. pio. s. in venditione. ff. de re iudic. et. ideo si infra illud tempus infra quod expediret illa causae cognitio vellet opponere compensationem et debitum liquidare audiret. d. l. ex causa. et illud est quod dicitur hodie constat hodie agatur: hoc est infra tantum tempus infra quantum tu probabis illud modicum quod habes probare in executione infra tantum opponam exceptionem meam. vt. l. si a quo in prin. ff. in pos. leg. C. Item obijciatur de isto re. quia videtur hoc reponere in arbitrio iudicis: ad hoc respondeo et dico quod quando exceptio compensationis opponitur ante sententiam: tunc non habet locum regula precedes si daretur tibi terminus ad soluendum vel non. sed est in arbitrio iudicis vt vel eam admittat. vel eam reseruet ad hoc vt sententia super prima causa non impediatur ita loquitur hic: fateor tamen quod si aliquid restat de cognitione super causa et pars offerat se liquidaturam compensationem. j. illud tempus quo illa cognitio expediret iudex debet eam audire alias grauaret eum per ea que dicit. C. Et predictis habes tria: quandoque obijciatur compensatio post sententiam. et post executionem omnem cognitionem super executione. quandoque opponitur compensatio post sententiam et quandoque ante sententiam vt ex predictis patet. C. Item notandum ad quartam partem huius. l. et ad versiculum: excepta ubi ponuntur due exceptiones: prima test quod fallit in deposito contra. s. commo. l. fina. sol. dicit glo. ubi non loquitur de compensatione. sed de retentione quasi dicit ibi hinc inde non debebat res que compensari possit. hic. C. Contra hoc opponitur qui dicit se spoliatum non potest obijci compensatio. vt. j. pro. sed quando denegatur restitutio debiti spoliatum creditor. ergo eodem modo non potest obijci compensatio. solu. credo quod si agatur condictione ex. l. si quis condictionis. j. locati. non possit opponi compensatio agentis de comodato sicut nec agentis de deposito quia quilibet continet spoliatio nem. sed si ageretur personaliter tunc actio depositi est privilegiata quod non est in actione commodati vt hic. C. Quero vtrum hoc sit verum siue agatur de positi directa. sive contraria. hic sunt opinionones. vbi debitis. j. depositi. l. si ubi hoc declaratur. C. Item ex hac. l. dicitur docto. quod quando agitur de positi non est locus reconuentioni per hac. l. ita tenet Spe. in materia reconuentionis et ego dicam in aufer. et con. sequenter. j. quomodo et quando iud. C. Et aduerte quod intelligatur. licet illa regula non sit vera quod obijciatur reconuentionio prohibetur: ubi prohibet compensatio vt dicit. s. eo. l. neq. regula contraria tamen est vera quod vbiq. prohibetur compensatio quod

debitum est hinc inde compensabile tunc prohibetur reconuentione vnde de ratione: quia debitum liquidum non impedit executionem alterius debiti liquidi. vel non liquidi vel multo magis debitum non liquidum quod non proponeretur per modum reconuentionis deficit primum iudicium. et aduerte illud quod dico quod non est locus reconuentioni. intellige vt sic procedatur in vtraque causa pariter et non sententia prius in vna causa quam in alia secundum necessitatem reconuentionis vt vidistis in. l. neq. s. eo. l. secus si vellem aliquem reconuentione ita quod per meum processum non inu pediretur primum hoc non reperitur prohibuitur cur ergo non permisit Bartol.

Ad ditio nouiter.

Possessionem. hic dicitur quod spoliatio non potest obijci compensatio intelligitur glo. de spoliatio quocumq. modo et ex hoc dicit canonice. q. d. spoliatio non potest reconuentioni nisi super similibus spoliacione hoc est etia quod dicitur quod spoliatus an oia restituendus est. vt. j. ad. l. iul. de vi. l. si quis a se fundus. hoc est non potest alia actione iteri reconuentioni canonice. h. glo. in. l. si quis a se fundus aliter intelligatur. C. Ultimo nota ex isto text. in ver. satis est quod illud quod dicitur proposita vna actione preiudiciali debere fieri super alia. verum est si proponatur antequam sit in causa condum. et hoc est quod dicitur quod prius de cognoscat et pronuntiet super possessio quod super petitorio. vt. l. incerti. j. de in. ter. dicit. et intelligendum est si possessio fuerit proposita antequam probatus fuerit facte in petitorio ita dicitur cano. extra de rescripti. in c. super literis. de ca. posse. et. pp. c. pastoralis. ubi ipsi hnt casus quod tene meti. C. Ultimo glo. hic ponit casus in quibus non potest obijci compensatio. vide eam et signa. Bar. tolas.

De vsuris. Rubrica.

Verbum promitto prolatum a te ste non intelligitur per stipulationem nisi probetur interrogacionem prece: fuisse secus per scripturam. et ibi ratio: nem vide in. 7. et in. 15. Teltis debet deponere et reddere rationem per sensum coepozum. Stipulatio est quid iuris. Teltis dicens quem promississe per stipulationem indicat et non testifica: tur.

Capit. vide Bal. a in. l. pen. j. depositi. 1 C. Per confessionem 2 deducit in iudicio. ad 3 de. l. hic. 4 c. i. col. pe. extra d. po. 5 sequit do. meus do. 6 pep. in. l. cum fundus. s. serui tui. 7 ff. si cer. pe. ra. l. et. 8 tur caute. la reo vt 9 qu aliquid habere pre 10 tendit ab acore qd 11 piteat de bitu et obij 12 ciat copen satione et 13 crediti et no liquidi q. pcedet copensatio et hac caus dem cau. ponit etiaz Lepol. vey ro. in cau. re. suis. m. micro. lxxij. iij. inci. tu scis quod vulgariter et adde qd hanc decif sione bar. hic alleg. sequit do. Zab. in. s. in bonefi. del. col. xv. iij. de ac. et ibi sequit tur dicta Har. i. hac. vltimide.

debito recipit debitum depositum: tunc tale depo- situm nihil relevat. C. Item opponi. de l. si per te. f. eo. die vt ibi n. 2. videbitis. f. eo. l. acceptam. pro de claratione. l. queritur vt in offerens consignans et deponens liberetur ipso iure glo. tenet quod liberat ipso iure. dicitur in l. acceptam. f. eo. l. Bar.

Heditor. Ex diuturna prestatione non inducitur usurarum obligatio. hoc dicit.

Additio.

- 1 Diuturna solutio et longum tempus quando inducat ius.
- 2 Desumptio. l. de in rez verso. ff. de usuris. an habeat locum quando debitor: soluit pro pluribus annis.

Heditor. Diuturna solu. non inducit obligationem. h. d. C. Ppo. de l. cum de in rem ver. ff. eo. solu. ubi assignabatur causa sufficiens l. non probatur quia allegabatur pro- missio. hic sola longa prestatio. C. Item oppo. de l. cum fidei. s. de non nune. pecu. sol. ubi erat debitum qd solvebatur. licet non obstat exceptio. C. Item op. er videtur T quod diuturna solu. et longum tempus inducat ius vt in l. si quis diuturno. ff. si ser. ven. solu. ubi loquitur in iure ciuili. si seruus. que seruus res poze acquiratur: vt in cum titulo vel sine. sic vt p dy. in. c. malefidei pot. de regu. iur. in sepro. no. p. doc. i. l. f. s. de ser. et aqua. hic loquitur in iure personali. puta in obligatione que solo tempore non queritur quia tempus non est modus. vt. l. obligationum.

2 fere. s. placet. ff. de actio. et obli. C. Quero T vos vidi stis hic quod longa prestatio simul cum causa licet causa non improbatur facit presumi obligationem quod si debitor: prestiterit vno anno pro pluribus annis habet ne locum hec presumpcio doc. communiter di- cunt quod non. nam vbi fit sepius sol. vt pura singu- lis annis est maior presumpcio: contra debitozem sol- uentem. quasi poterit melius delibere qd quado soluit vna vice. vt. s. ad velleia. l. si mulier. Barto.

Damnis. Ita lex idem dicit quod lex 2 aduersus. s. eo. titu.

Iper te. Sola obligatio impedit cursus vsu- rarij que currere non inceperit. hoc dicit.

Additio.

- 1 Usure quod non currant in non reperitur cui soli natur capitale. idem in pena.

Iper te. Sola obligatio impedit cursum vsurarum que non dū ceperunt currere. h. d. C. Ppo. et videtur quod etiam impediatur cur- sus vsurarum ceptarum. vt in l. si credi- trici. s. eo. l. acceptam. f. eo. solue vt in glo. et not. ea.

Cuero pone quod debeo bare decem creditori 2 vel aliquid aliud sub pena. creditore moiturus rema- nent heredes: nunquid committatur pena et currat vsure cum non T reperitur aliquis cui soluat. dicit vt in gl. et not. Item aduertit quod illud qd dicitur hic in et hic idem in pena. vt. l. qui sine vsuris. ff. de neg. ge. vsura in glo. super verbo maioris et facit. l. ad diem

pecunia promissa. ff. de ver. obli. et l. si. ff. de nau. feno. Barto.

Sure. Quod dicitur vsuras non debere recedere duplum intelligitur de vsuris vnius anni.

Additio.

Rimentis. Quero quid contis- nearur appellatio de frumentis. sic vt in l. frugem. ff. de ver- borum signi. C. Pponi. de l. quauis. s. eod. sol. hic specialiter. C. Item oppo. de l. iurilgentiu. s. quimimo. ff. de pac. die vt in glo. et qua no. qd duo specialia concurrunt circa ide. contra riu not. in l. de dot. promissione. C. Ad hoc cotrariu pot responderi qd ea q glo. no. hic dicitur de condicio ex l. vel fore melius: qz loci condicio triticaria q est ge- neralis. vt. ff. de tritica. l. si in si. Barto.

Additio.

Repredijs. Fructus percepti a cre- ditore post obligationem certentur debiti. h. d. C. P. et vt qd obligatione et depositione sit liberat ipso iure et non sit necessaria exoneratio debi- ti vt. s. eo. l. si creditrici. f. eo. l. accepta. die vt in gl. et tene secundam solutionem.

Benefidei. Post latam sententiam de- foreno pot agi p se d. vsuris offic. iudi. de bitis. h. d.

Additio.

Usure quod veniant in actione ex testamento. Actio ex testamento licet sit stricti iuris tamen sapit naturam bonafidei.

Benefidei. In bonafidei iudicis veniunt vsure ex mora. Item lata sententia iudicis officium circa vsuras exprit. h. d. C. P. et vt qd etia in stricti iuris iudicis veniat vsure ex mora. certum est em t q actio ex test est stricti iuris: vel alis incerta. vt. l. in actionib. ff. de in lit. iur. C. Ande oppo. de l. et qua si per tota. f. de vsu. rei iudic. et l. si vbi veniunt vsure ex mora sol- lu. T quauis sit stricti iuris tamen sapit naturam bonafidei vt in l. seruus legat. s. qd tamen. ff. de lega. set- ideo est ide q in bonafidei. argu. l. in minoru. s. in qm- bus causis in integ. rest. non est. nec. Item oppo. de l. s. de iud. die vt ibi p gl. et de materia huius. die vt in l. iij. j. de positi. et ibi dicitur.

Sea pactione. Si habitatio lo- cati non inspiciatur quantum res locati poterit nisi p creditore locati fuerit. h. d.

Additio.

Habitatio si cedatur creditori loco vsurarum non dicitur vsura illi cita licet habitatio possit valere plus quam vsura legitima.

Sea pactione. Non dicitur creditore cedatur habitatio loco vsu- rarum quantumcumque habitatio sit prestatio possit valere plusquam aliter

1 dat vsura legitima. h. d. C. Dec. l. inducit T in argu- menti vni aliquis licite et cum bona conscientia possit p vita sua tenere vni redditi vni? vinee. q. r. n. c. q. reddi? valeat plus quam illud qd sibi constituit. pot au- tem et hac l. q sit licitum.

Im allegas. Quando pe- na adijcit solu- tioni qritatis non pot legitimum modum vsurarum excedere. h. d. De hoc habes in l. in l. si de rudi. ff. de act. emp. Et vide de hoc de vsuris. c. conuictus. et de iure iuran. c. de- bitores. et dicit tibi an sequi in l. rogasti. ff. si cert. petatur. et c.

Additio.

- 1 Pena adiecta facto qm videatur adiecta in frau- dem vsurarum.
- 2 Sacrum quod non possit apponi solutioni per mo- dum pene.
- 3 Pena adiecta solutioni quantitatis qm videat adie- cta in fraudem vsurarum.
- 4 Interesse qualiter hic consideretur.
- 5 Cautela aliqua an inducat vel induci possit contra presumptionem huius.
- 6 Stante statuto q si debitor qui mutui recepti no re- sistat quantitate intra annum teneret restituere et du- plia q illud duplum non possit exigi.
- 7 Argumentum de pacto ad statutum q valeat.

Im allegas. Pena adiecta solutioni quan- titatis videt esse adiecta in fraude vsu- rarij et no pot legitimum modum excede- re. h. d. C. P. de l. qui semisse. s. si. ff. de sol. dicit quidam q hec l. vs distinguat illa. ista solu- videtur contra tex. huius. l. q loquitur indistincte: vnde gl. fm Jo. intelligit hanc. l. siue creditore fuerit solutus fe- nerari siue non. Non obstat contrarium q loquitur in vsuris que ppter negligentiam perunt. de iur. et ame ca- nonico est vera. l. sol. huius gloss. et probatur in. c. illo- vos. de pig. r. ibi per Ber. Item op. de l. lucius. ff. de act. emp. solue vt in gl. sed contra solu. gl. opp. et vt qd sit idem in obligatione facti. na q stipulat factu videt- tur stipulari interesse. et q interesse est in obligatio- ne et per consequens qritas vt in l. stipulationes no dis- uident ver. cellus. ff. de ob. sicur ergo pena T adie- cta qritati reprobat vltra legitimum modum vsurarum vt hic ita adiecta facto: quasi videatur adiecta facto id est interesse. istam opi. fatetur gloss. no. in l. stipula- tio ista. post p. d. p. de ver. ob. in gl. in ver. in penas- li stipulatione. Certe dñi illa gl. fallat videtur quia in obligatione facti pot pena qritas q uenit T p mitti ita- no. in l. si dicit. ff. de euic. in pn. veru est q glo. coiter facit differentiam vt in apponit pena p verba mul- tiplicata vt duplum vel quadruplum an p alia rba et istam opi. et dñi. s. o. s. in l. de acti. docto. nostri reprobant istam opi. vide q no. plene p xy. j. de sen. que p eo qd interest. l. i. et ad contrarium dñi dicit q ibi videtur esse in obligatione facti in qua interesse fuit: cedit in obligatione. ex phis qritatis. dico q vs in- spicit ois qd ipius obligationis. i. ipsum factum. argu. l. qui id quod. ff. de donat. na ibi est maior presump- cio fraudis circa quantitatem cui soluent accedere

Cu allegas. vide bar. i. l. stipulatio ista. s. alteri. ff. de ob. et qd dicit bar. in l. cu stipulatio. c. et qd no. canonice i. c. illo vos. de pig. r. i. c. ad audientia. de ep. r. v. et qd dicit post bar. in l. cu feru. de pdi. et de mo. et ad ista gl. cu vide ang. in qone sua affesse mi- les. in illo dubio an valeat coposito cu dicebant ois- gins.

Sed nunquid factum possit ap- poni per modum pene solutioni licite die vt in l. si tibi decem milia. ff. de pacr. et in l. rogasti. ff. si cer. pe. vbi determini- natur q non detrahatur q quicquid accedit forti dicitur vsura. C. Item op. de l. in fideicom. ff. eod. fo. quando op- t pena adijcit solutioni quantitatis et tunc fm opi. gl. hic videtur adiecta in fraudem vsurarum: et no pot legitimum modum excedere vt hic et l. i. l. si idem. ff. de act. emp. et maxime in co- tractu mutui de quo loquit. l. nostra. Quandoq pena adijcit solutioi spe- ciali. et tunc no vt adiecta in fraudem cum vsure ibi no veniat: ita loquitur de l. in fideicommissi. Quandoq pena esse adiecta facto et tunc nunq videtur esse adiecta in fraudem vsurarum. ita loquit. l. lucius. ff. de act. emp. Sed co- tra hec op. et vt qd ex his resuler ma- gna absurditas. nam creditore no pore- rit exigere pena qritati adiecta vt pe- na vt. s. dixi. nec vt vsura: q vsura est pphibita vt not. in aut. ad hec. l. et sic creditore omni auxilio erit delictus: qd est absurdum. so. dicit gl. remedium erit qd debitor condonabit creditore noie pene in tanta qritate. qra alen- deret debit vsura. sed hoc male est. qz insurgeret statim fraus: vñ gl. dicit et melius q succurret creditore in eo qd a creditore pbatit interesse. qd intell- ge fm doc. et natura cotractus posse interuenire interesse. et in bestie ca: gre prestare interest. C. Sed t quero nunqd interesse coyderet hoc respec- tu. hic videt q sic. vt in l. i. j. de sen. q p eo qd interest p se. et l. iij. s. iij. ff. de eo qd certo loco: veritas est in p rariu vt no. in l. i. s. de summa tri. et si. caty. C. Sed quero nunqd contra presump- tionem huius. l. possit induci aliqua cau- tela: dixerit quida q sic. na i debitor p mittit qritate restituere. et ad peti- tionem creditore p mittit compare- re in iudicio et preceptum iudicis in se suscipere et parere mandatis in dicit: et inde non recedere de nec soluat sub- lebit pena: qz videt adiecta facto: ista cautela reprobat dy. per. l. cu feru.

net Ja. in l. de actio. s. omnes. col. vñ. 1218

a Qui soluit falso procurator. vide Bal. in l. si procurator falso. de ad. ob. cas. r. in l. falsus. §. si. §. d. fur. Andreas Pomate.

b Colligitur quod summa per Bar. in l. cum servus. ff. de codi. r. de non. quem sequitur Alexan. in l. si mora. in vj. col. ff. de l. in. ar.

c In glo. mag. leg. r. ergo b a Bal. hanc glo. quod sufficit of ferri pecunia in factu quod intelligitur vt no. bar. in l. c. l. seruus de codi. si. er. dem. si fuerit iurata coram testibus vt 5 l. i. per hic no. in. in. d. l. si mora. er. vide text. in l. si. ff. de lege 6 commissio. pro quo facta quia non tenetur recipere: l. i. b. nem. hoc modo ne c deceptatur secundum Ange. in l. i. de feris quia eo casu qd non potest forte ex ista causa excusari a mora. l. sciendum. ff. de ob. bene facit quod no. glo. in l. c. l. in. ff. de act. r. ideo dicit quod si ferret talis pecunia in sacculo nec prederet nisi ratione coram testibus parabit effectum summe futuri eventum. vt quia si rot pecunie repererentur liberabit debitorem alias non r. ita intelligit. d. l. si. de lege commissi. adde qd no. Barro. in d. autenti. vt ex acti. in l. ita. d. o. b. allega. r. qd not. in l. si. §. si esset. ff. de po. et vide Bal. hic. in vj. colu. r. vj. q. r. in. in. l. si seruus communit. §. de vulg. r. pup.

vnunq dicitur in quo imperator consilium debitor. In te cundo illud dicitur declaratio. tertio numerat effectus obligationis configurationis r. de positionis. quarto ponitur quedam extensio dicitur ad tractatam pecuniam. quinto consilium creditore. scda ibi. r. in hoc aut casu. tertia ibi quod subsecuto. quarta ibi quid etiam contra ibi creditore. ¶ Not. ex hac l. effectus de positionis et configurationis primo quia impeditur cursum vsurarum cepturam. r. quia liberat debitorem no. pertinet ad eum percipiendum r. liberat pignus. ¶ Et p. contra p. m. m. dicitur huius. l. r. videtur qd no. requiratur consignatio. r. de positio vt in aut. doo. data. §. de do. ante num. solve vt in glo. ¶ Et p. r. videt qd obligatio nil operatur. vt. l. si solutus. ff. de sol. Sol. aut sit legitime congruo loco r. r. p. r. tunc habet multos effectus vt hic. al. si fecus vt ibi. ¶ Et p. r. videt qd sola obligatio sufficit vt. l. p. a. si. ff. de condit. in. l. ibi specialia fauore liberatis. ¶ Item opp. de. l. §. de vsu scep. r. arca. lib. l. si. ibi specialia r. rationem dic vt in re. l. ibi r. lita duo contraria qd respicitur p. m. dicitur hic signauit licet sint in glo. si. ¶ Et p. de. l. falsus. §. de fur. r. l. si procurator. ff. de condi. ob. cau. sol. vt in gl. nam r. al. contingit in pluribus: quorum tres enumerat glo. que incipit quid miri. Est aduerse quia ponit vni casum in muliere dante dorem que remanet domina r. t. liberat. hoc est falsum r. contra. l. doc. §. de rei ven. q. marit. est d. s. ¶ Et p. d. i. hic qd creditore pot. agere contra debitore qd recipit pecuniam de postea. §. qd debitor fuit liberat. vt in op. de. l. ob. signatione. §. de sol. Sol. vt in glo. r. sol. etiam ponitur in l. si creditrici. §. e. ¶ Sed quero nunqd si solus offerat cotingat liberatio gloss. in. d. l. ob. signat. ne. vt varia re. l. dicit qd contringat. ff. de sol. l. §. deccm. §. in. ¶ Sed pone de obligat. offerat cotingat r. deponit nisi quid creditore debet facere in ista queratione. casus est qd sic in Jac. de Aret. in l. §. de suscep. et arca. lib. r. ¶ Sed t. q. r. nunqd p. obligationem r. de positione debitor sit liberat. ipso iure vel ope exceptionis vt qd ipso iure vt in l. ob. signat. e. §. de sol. §. in. vt text. hic in. si. na videbitur hic qd debitor pot. recipere de positione sed si fuisse liberat. ipso iure no. postet recipere. quia vna solutio no. pot. parere liberatione et repetitione vt. l. c. l. si. §. ff. de codi. inde. gloss. in hac l. no. firmat pedes. §. alibi r. melius in Jac. de Aret. dicit qd ipso iure. vt no. in. d. l. ob. signat. e. r. §. e. col. si creditrici. No. obli. hic rep. in. si. quia post qd debitor ponit debitum ad petitione creditoris cu. per hanc de positione sit liberatus ipso iure non competit ei aliquid actio: hoc dicit Jaco. de Aret. qd hoc habuit de facto. sit cautus depositari. ¶ Et p. r. de positio ad petitione alterius qd no. pot. red. d. de deponeri. ¶ Que ro. t. nunqd obligatio operet vt no. committat pena. gl. per modum cuiusdam summe ponit quatuor effectus obligationis. 2. in plen. §. in Jac. de Aret. dicit qd q. que ritur quid operet obligatio circa liberatione debitor et runc vt qd obligatio sola nil operet sed requirit de positione r. consignatio. d. l. ob. signat. e. sed operat t. aliud qd aut creditore habet ius cam recusandi r. hoc casu oblo. no. operat vt. l. si solutus. ff. de sol. §. si no. in istam cam recusandi aut res obligata extat r. tunc obligatio sola regit no. operat. fallit in duobus casib. qd hic in gl. si. Si vero no. extat qd cessante culpa debitoris

perit: tunc si est debitor speciei liberatur ipso iure si quaeritur vel generis ope exceptionis ita pbat hic in prima glo. r. in l. q. decc. §. p. in. ff. de sol. q. n. querit nunquid operet aliquid circa liberationem pignoris. dicit qd aut obligatio est facta in iudicio r. liberatur pignus vt. l. si rem. §. si. de p. act. aut obligatio sit extra iudicium r. tunc querit nunquid proit quo ad actionem paratam r. dico qd no. vt in l. aliena. §. si per creditore. ff. de p. act. r. ibi no. aut nunquid. p. t. quatuor ad exceptione er. dicit qd sic ita intelligi. l. r. liberatur. §. si. qui. mo. pign. vel hyp. sol. ¶ Et p. q. r. quid operet obligatio circa cursum vsurarum de hoc dicit vt. §. si. pro re. r. hic. ¶ Et p. querit nunquid obligatio operetur circa commisionem bene euitanda r. dicit qd sic. vt in l. cellus in si. ff. de arbi. r. §. e. col. §. si. pro re. r. qd not. in l. qui sine vsuris. ff. de nego. gest. ¶ Et p. querit nunquid obligatio operet circa purgationem more vt euitet periculum intentionis r. dicit qd operat. vt. l. si. §. si. ff. de ver. obli. r. l. illud. de peri. r. c. mo. rei. v. d. i. volo t. qd aduertas qd aut ex natura contractus quis tenet de dolo et lata culpa: r. leui. r. leuissima. r. etiam in casu fortuito r. per obligationem tenet solus de dolo lata r. leui culpa si aut de lata culpa r. leui liberat a leui per obligationem

12 ita not. in l. si mora. ff. sol. marri. ¶ Sed quero: tali quis vult purgare mora offerendo debitor vbi debet offerre r. vos habetis vna gl. qd debitor debet portare debitor ad domum creditoris vt in l. l. r. illa. ff. de co. l. i. pec. qd est veru si debitor r. creditor: sunt eiusdem fori vt ibi no. ¶ Contra hoc dicitur videt text. in l. si. de codi. in. l. r. de quod dicit vt plene no. per Bull. de cu. in d. l. r. illa. ¶ Sed quero que actio def. creditoris contra depositariu: tunc deo vult de positio vt. l. §. s. ad e. r. b. ¶ Sed quero que actio co. perat r. creditoris contra tenentem pecuniam glo. qd dicitur hic qd def. vult in re. ¶ Ita glo. videt qd cludere qd in creditore sit traslatu. omnium. sed hoc videt falsum qd dicitur no. pot. acquiri nobis nisi per nos in iudicio vel per administratores rem vel negotiorum gestorem secuta rati habitatione in ea que habent in. l. qui mihi dona. de donatio. et in l. si ego. ff. de nego. gest. huius tunc dicitur quis d. am qd hec. l. in fine d. intelligi de actione in factu vult substatia de qua loquitur. l. quoties. ff. de prescript. verbis. ¶ Istud dicitur non est bonu: qd ista presuppone obligacione pcedere vt p. r. r. d. l. qd no. est in casu nostre legis. bene iur. possumus saluare gl. et dicere quod sit specialis in de positio. ar. l. publica. in 14. p. in. ff. de positio. ¶ Sed t. quero quid si de positio non est facta in publico loco dicit quod nil reuatur vt notatur in. d. l. si. in vni intellectu. ¶ Querit glo. qd est ratio qd sola obligatio non operatur circa cursum vsurarum iam cepturam. sed circa purgationem more dicit vt in ea. Bar.

uit r. videtur bonare vt. l. §. ff. de codi. inde bi. Bar. ignozaret r. tunc si propter ignorantia omisset exceptione: impuratur sibi vt. l. si fideiussor. §. non male. ff. ma. possumus dicere qd si fideiussor iurauerat vel promiserat si soluit pot. agere mandari: quia debet parere p. i. do. vt in l. quintus. ff. manda. de hoc dicit vt per Bar. in l. c. §. g. tra. e. t. §. p. l. eius. extra de fideiuss. c. puenit. Bart.

S i fursus. Ubi quis est obligatus ex pluribus causis quarum vna est accessoria alterius r. simpliciter creditor potest eligere in qua causam velit sibi esse solutu. h. d. op. de. l. in his. ff. de sol. gl. tra. e. vna fo. Secunda est vera. ¶ Additio.

R egnozibus. Ubi pignus fuit obligatum p. fore r. vsuris p. reueneri p. vsuris h. nudo pacto pmissis. h. d. ¶ Quero qd in d. v. bio nunqd p. m. obligat. p. vsuris doc. cot. tenet qd sic. r. v. v. in fideiussore qui simpliciter acceditur in l. q. ro. in p. n. ff. locati. r. centu. capue. ff. de eo qd erro loco. Bar.

L eo. Ratione incertitudinis p. m. p. m. qd alias p. m. p. m. r. h. d. in summa. Bartolus.

A dditio. Administratores an teneatur fenerari si dicitur erat solutus fenerari. Administratores quod poterit vsuras restituere domino inuito.

S i mater. In actioe neq. qd. e. veniit a vsure et mora. h. d. ¶ De. de. l. q. semiles. §. si. ff. de sol. hec. d. v. distingni vt p. illa indistincte vt in l. cu. allegas. §. e. r. ¶ Et §. q. r. nunqd qd hic. l. d. i. c. possit stare hodie vt administrator teneatur fenerari si dominus erat solutus fenerari. certe dicit quod non. naz null. noie alieno r. p. p. r. faciu. alienum d. incurrere peccatu. nec per iur. ar. l. videam. in p. n. ff. de in litem iuran. ¶ Et §. q. r. pone qd qd ad administrator aliquid mulieris vsuras recipit: m. p. r. ita bono cap. vult restituere domino p. dicit tunc qd possit restituere domino contradicente: bene iur. dicit qd sic. q. q. liber tenet ad restitutionem vsurarum vt in. c. §. r. per totum extra. eo. nec poterit enim molestare dominum actione mandari. Barto.

A dditio. Fideiussor qui soluit vsuras quando possit illas repetere.

O nstitutionibus. Exceptio p. r. c. o. p. r. e. t. i. c. i. o. n. i. b. u. s. Operes principali copetit fideiussori. h. d. ¶ Querit hic v. n. scitio qd vsure sunt hodie p. p. b. i. t. e. de iure ciuili vt in. d. ad h. e. c. §. e. o. modo pone t. q. fideiussor soluit vsuras pro reo: nunquid poterit repetere dicit qd aut scienter soluit

OS Sublata obligatioe... gatio vlturari. Item mod' vlturari vlturari...

- 1 Omnis actio regulariter tollit spatio...
2 h' potestaria quanto tpe tollatur.
3 Actio personalis h' sit sublata p' p'...

- a C' h' m' l. vide. l. i. m' peratores. de app. et Bart. in l. f. de vlt. q' de vlt. effu. b C' debet conficari. Flor. c' tra fillos q' potant ali...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

equitatem alia rone q' rone principali... cessio n' tollit h' principalem sit sublatam...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

ho qui debet portare merces per vnum iter... puit vnum aliud iter inconsuetu' casus periculi per...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

Item oppo. de l. centum capuc. ff. de eo qd certo loco. Solu. vt in glo.

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

OS hec l. principal' dicitur... rator p'hibet p'vlturas post certu' tpe soluta principal' obligatio...

Depositi. Rubrica.

Incursu Depositarium tenetur de dolo et lata culpa...

Inter leuissimam culpam et casum fortuitum non datur medium.

Casus fortuitus qualiter probetur.

Dolus quibus casibus inducat condemnationem.

Lata culpa in quibus equiparentur dolo.

Incursu Depositarium tenetur de dolo et lata culpa...

Inter leuissimam culpam et casum fortuitum non datur medium.

Casus fortuitus qualiter probetur.

Andreas Poma. Adde ad princ. huius apof. libi alias fecus quod idē tener mathef. notabilis suo v. incip. quod contractus.

Andreas Poma. C. ultimo no. tamen qd licet causa depositi sit multum fauorabilis...

red dere omnibus modis compellat. non ergo compelleretur illico si debe- rer precedere condemnatio antequā perueniretur ad compulsionē vt not. in similibi autenti. de in cest. sup. §. i. columna secunda quod apparet et i eo quod exceptiones que requirunt 2 alioquin indaginem non possunt op/3 p/3 pnt hic: sed in ordinario iudicio re- seruantur: hoc enim inuicit text. ibi 5 quācelerrime restituentur: et ibi quā- citius: vt dicit. Nota tertio quod 6 contra agentem depositi non potest 7 obijci exceptio dominij. vt patet i rep. ibi vel in re. 7. Nota quarto de lista 8 reservatione. facit quod habuissis. §. 9 de compen. l. finali. 7. l. debius. in fi. ff. 10 de pact. no. 7. l. ille a quo. §. si de testa 11 mento. ff. ad trebel. 7. ff. de damno ini fecro. l. p/etor. circa princ. ibi salua ex- ceptione 7c. c. l. qui vias. eodem titu. C. ultimo no. 7. perpetuo tene me. 13 si quod de denuntiatione vel p/otesta- tione qd sibi facta potest facere quis de 14 denuntiatione alias probationem per sum proptium iuramentum: vt hic in 15 fine quod perpetuo tene me. 16 de 17 quitur aut. sed idem.

Superuacua. In his que in pōdere nu- mero vel mensura consti- tunt si vni ex hereditibus 18 depositarius pro hereditaria parte 20 soluit residus periculum ad ceteros pertinebit. hoc dicit.

Protestatio. et vide Ludo. in suis singularib' in tit. commo. in vlti. sing. qui alleg. istum casum pro- fuit. 7 de hac protestatione de qua hic et in aut. hic postea vide omnino Barto. Ange. 7. Imo ista limita- tes in l. heres. ff. ad trebel. not. quod protestatio sibi facta etiam probatur per iuramentum quod est no- 7 facit ad hanc l. 7. materiam que not. Barto. in l. si alienam. ff. in l. alia. §. fina. solu. marrimo. sed Bal. hic tenet contra Bar. cum distinctione ad qd vide. c. ex infirmatione de procurator. 7 Bal. hic contra que simpliciter tenet. hoc sequitur Ludo. roma. in l. non solum. Sumote. de no. op. e. num. Ad de glo. 7 ibi plene per Ang. 7 alios de hac materia protestationis in c. cum. d. c. tra de consil.

C. Cessio actionum. In materia cessionis de qua la- te per Barro. in l. modellus. ff. de so. 7 vnum scias

Mandati. Rubrica.

pro ea. Ita l. habetis de vey bo ad verbum melius in l. lucius. ff. eo. titu. §. si diuisor. et ista est notabilis. l. 7. vide Rosfire. 7 Spec. qui fornat libellum.

Mandatum. hic veniet tractanda materia quomodo sumatur mandatum quod dicam anno sequenti in l. eius qui in prouinciam. ff. si cer. p/et. 7c.

Actio quando possit simpliciter cedi. Cessio ex quibus presumatur simulata. Titulus requiritur vt cessio valeat 7 an debeat poni in principio instrumenti. nu. 4.

Actio quibus casibus non perdat licet cessio presumatur simulata. Partu p/etio qd dicit vt actio presumat simulata. Actio debet estimari deducto eo quod ependere- tur in exactione.

Titulus in cessione quomodo presumat vt valeat. Titulus cōtractus nihil aliud est quā cā contractus. Cessio an valeat si partim vedit 7 partim permutat. Cessio qd presumatur simulata si p/etium non appa- ret in veritate solum.

Cessio in qua quis confitetur sibi solum l3 non nocet ei contra que fit nocet tamen cedenti. Cessio si fiat de alijs causis quod debeat apparere de veritate cause.

Si cessio fiat titulo donationis ob merita in seru- tia an necessario requirat qd merita p/ecesserint. Cautela ad hoc vt tollatur probatio meritorum. Cessio in instrumento cessionis facte titulo venditionis non apparet de numeratione sed postea fuit numera- tum quod sufficit.

Si in veritate fuit solum sed in cōtinenti restitutu quod non valeat cessio. Cessio an possit fieri inter socios 7 qualiter.

Cessio qualiter certis casibus permittatur. Cessio etiam modico dato fit inter eos inter quos res est communis.

Hedēs rē alieni a se possessam pōt etiā pro tuitione rei cedere oēm actionē personale sibi cōpetentem.

Clausula veditis 7 tradidit omne ius suū 7 omnem actionem 7c. in instrumento quid operetur.

Dispositio hui' l. an habeat locū qñ hēditas cedat.

Clausula 7 si quid plus valer donat in instrumento venditionis quid operetur remissive.

Strate staturo qd solicta vini non possit vedit nisi octo denarijs an ille qui nō vedit dicitur nisi nō emisses ca- staneam pro quatuor: incidat in pena statuti.

Decret cōpedit aliquid in fraudē excoGITantis.

Er diuersas. laris. l. er. ma- teria meo iudicio est multum male dei clarata: sed declarabim' passus que reputo magis intracos 7 viles. Alia pertransibimus more communi. Et q; sequēs. l. fuit facta ad declarationem istius ideo lego ambas si mul. 7 breuiter. h. d. Cessio actionum non potest fieri nisi in casibus hac l. expressis. 7 eandem rationem habentibus. et si pro parte venditur et pro parte

donat cessio facta presumit simulata. h. d. cum l. seq. Et primo ponit p/ocinū. scōo ponit statutum. tertio ponit exceptionē a statutis. quarto ponit vna dēre- minationē ad p/edicta. quinto tollit quāsdā cauillas actiones p/ra hac l. excoGITantis. scōa ibi per hac itaq; tertia ibi exceptis. quarta ibi finatur per donatio- nem. quinta ibi in l. ab an possit. vltq; ad finē eius. C. p/ro. 7 vide q; actio possit simpliciter ceditur 7 de per. vel ac. ven. per totū. 7. ff. eo. So. glof. not. hic 7 vbiq; aut cōstat qd cessio actionis est vera et non simulata 7 valet vt l. cōtraria. aut cōstat qd est simu- lata 7 non valet vt in titu. §. plus valet qd agit aut dubitat 7 in dubio presumit simulata ex tribus vel quatuor que his l. cōtinent. primo ex paritate p/et- itij si hoc acto magne quātūtatē pro modico ceditur. et ideo nō valet cessio nisi vltq; ad quātūtatē soluta: vt l. per diuersas. scōo presumit simulata si titulus cō- tractus nō apparet intercessisse vt colligitur ex hac l. ibi l3 in instrumētō cessionis venditionis nō in- sertū sit. Et ideo isti qui faciūt contractū dicunt: ras- lis titulo venditionis: dedit: cessit: 7 transiuit: 7c. et semper apponunt titulum vel donationis vel vendi- tionis vel alium. Ita duo ponitur' hic in glof. 7 ex- tio requiritur qd titulus cessionis ponatur in prin- cipiō instrumenti. Ita tenet glof. §. ne li. po. l. in glof. ma. et Innocen. ponit in materia de alij. mu. cau. fa. vt mihi viderit. 7c. 7 d. p/er. refert in d. l. §. ne li. po. 7 tenet quod hic non est neceffe qd in princ. ponatur q; hoc nulla. reperitur cautum. 7 hoc iam fuit obventum 7 iudicatum hic quod mihi placet. Et i istis casibus licet cessio presumatur simulata. tamen actio nō per- ditur. Quarto presumitur simulata si partim ven- ditur 7 partim donatur vt l. ab anastasio. et de isto casu perditur actio in ea parte que donat p vtraq; 7 iuxta p/edicta dicit quod ex paritate p/et- itij presumitur simulatio. C. Quero qualiter dica- tur parum p/etium. glo. ponit opi. 7 reputo illa esse veram. et est notab. p/etium competens dicitur de- ductis expensis 7 labore qui de necessitate debet fie- ri in exactione illius rei. tene mentē et hoc valet ad multa. Et semper T actio debet estimari deducto eo b quod communiter ependere tur in exactione. secun- do dixi quod si titulus contractus nō apparet. ter- tio si in princ. instrumenti non apponitur presumitur c simulata. C. Quero: quomodo intelligit' titulus. huius gratia formo talem questionē. Titius cessit mihi actiones quas habet contra sempronium ad centum. et hoc facit pro p/etio centum. tamen in in- strumento nō apponitur expresse quod hoc fecerit ti- tulo venditionis an valeat: in eos qui dicunt quod titulus debet poni in princ. non valet: quia hic titu- lus non valet nec apparet ex princ. qd scilicet ex toto instrumento. sed secundum nos: qui hoc nō tenemus pro quod cessio valeat. nā nil aliud est titulus 7 con- tractus quā causa contractus: vt l. l. §. ex pluribus causis. ff. de acqui. pos. vnde cum ex instrumētō ap- parerit titulus hoc est causa venditionis satis appa- ret iudicio meo. C. Tertio dixi quod presumit simu- lata si pro parte venditur et pro parte donat eadem e plone intellige qd aut si diuersis hoc hac l. nō dicit. ideo remanet quod valet nisi simulatio probaretur. Quero quid si pro parte venditur 7 pro parte per-

quod si aliquis promittat cedere melius ius: libera- tur transferēdo tale ius ex quo causatur iudicis offi- cium. Si vero promittit cedere ius optimum non li- beratur nisi cedat actionem et transferat in cedentes glo. est multū not. in l. i. C. quando 7 qui. quar. pars. quam hic Ange. alle. ad de glof. in lege p/ri- ma. §. de vbi. et qd no. glof. in l. si fideius' for. §. i. de pigno. in ver. possit. C. ponit' titu. limita- tur per bar- rolium in l. §. C. de act. 7 obli. in fi. coll. §. v. lit. pen. vbi ponit multos res casus in quibus cessio p/es- sumit' ple- ne Bart. 7 quod ces- sio p/estit' si fringi 7 dicit Bald. no. in l. c. 7

mutatur. C. Respondeo puro quod valeat. nam in eo quod dicitur de ven- ditione intelligit' idem de quolibet cō- tractu ex causa onerosa vt l. statulibet cō- tra ceteris. §. si. ff. de statulib. C. Pres- sumitur etiam simulata 7 cessio quan- do p/etium pro quo facta est cessio nō apparet in veritate solutus: hoc licet nō dicatur in hac gl. ma. q; summatur in- teriam cessionum: tamen innuitur hic in tex. 7 in glo. super verbo solutum a- tum quod etiam p/atur in l. ab anastasio. ibi in contractu re ipsa persoluitur. Et quo t' concluditur quod non sufficit in instrumento cessionis: quod cedens confitetur sibi solum esse nisi tene- ra sibi solum probaretur. Et hoc verum quantum ad eum contra quez ceditur sed quantum ad ipsum cedentem noceret illa cessio. hoc tenet domi- nus Jacob. de bel. in auten. de equa. do. §. primo. hoc tenebat quidam l3 bardus qui composuit vnum tracta- tum de cessionibus qui intulit Jaco- cob. de aretio. sed in veritate non fuit. hoc etiam tenuit Jacobus de burrio. domi. Raynu. de for. Et ego sa- plures consiliai. 7 do. Franc. de p/iet

de compensa. per gl. q; solus cōsens'us non indu- cit cessionem. sed requiritur titulus 7 cessio q; repu- tat' no. 7 vide qd requiritur titulum exponit in princ. tenet Innocen. in capitulo ex parte. de alle. iudi. mu. cau. fac.

C. Titul' cessionis ponat' bal. in l. iulianus. §. §. ad trebel. tenet q; requirat' titulus nec attendat in prin- cip. vel in fi.

C. Ande cum ex instrumento. 7 cum Bartol. 7 Ly. hic tenet Bald. sed contrarium tenet Jo. and. in ad- di. specu. in ti. de ces. act. §. v. verū sed nunquid ratio- ne consang. alleg. l. generaliter. de non nu. pec. sed bi- cit q; non ob. l. vlti. C. de p/ed. cur. l. r. q; vult q; in in- teritu p/etij p/sumat' vendit' q; in casu nō sufficit p/imprio vbi requiritur p/essio nec plus dicit. quod bene no. 7 vide bal. in d. l. §. ne lic. por. en.

C. Quero quid. 7 p/sumitur cessio simulata si nō ap- parerit de vera numeratione vide bal. in l. i. C. ne lic. po. vbi ty cōtra bart. 7 nōc p/ilio p/ud regit' 7 vide bal. in l. qui disp'edita. §. de p. cu. vbi plura de materia cessionis 7 quot modis instrumentū cessionis possit impuguari 7 defendi. vide Bart. in l. §. ne lic. pot. en. and. Barba.

C. Solutū p/paret. adde bar. in l. deo nobis. in §. co- lum. C. de epif. 7 cle. fed contra Bart. 7 ipse bal. in l. §. §. ne lic. po. 7 no. per eū 7 Jim. in c. fi. de alle. iudi. mu. cau. fac.

de compensa. per gl. q; solus cōsens'us non indu- cit cessionem. sed requiritur titulus 7 cessio q; repu- tat' no. 7 vide qd requiritur titulum exponit in princ. tenet Innocen. in capitulo ex parte. de alle. iudi. mu. cau. fac.

C. Titul' cessionis ponat' bal. in l. iulianus. §. §. ad trebel. tenet q; requirat' titulus nec attendat in prin- cip. vel in fi.

C. Ande cum ex instrumento. 7 cum Bartol. 7 Ly. hic tenet Bald. sed contrarium tenet Jo. and. in ad- di. specu. in ti. de ces. act. §. v. verū sed nunquid ratio- ne consang. alleg. l. generaliter. de non nu. pec. sed bi- cit q; non ob. l. vlti. C. de p/ed. cur. l. r. q; vult q; in in- teritu p/etij p/sumat' vendit' q; in casu nō sufficit p/imprio vbi requiritur p/essio nec plus dicit. quod bene no. 7 vide bal. in d. l. §. ne lic. por. en.

C. Quero quid. 7 p/sumitur cessio simulata si nō ap- parerit de vera numeratione vide bal. in l. i. C. ne lic. po. vbi ty cōtra bart. 7 nōc p/ilio p/ud regit' 7 vide bal. in l. qui disp'edita. §. de p. cu. vbi plura de materia cessionis 7 quot modis instrumentū cessionis possit impuguari 7 defendi. vide Bart. in l. §. ne lic. pot. en. and. Barba.

C. Solutū p/paret. adde bar. in l. deo nobis. in §. co- lum. C. de epif. 7 cle. fed contra Bart. 7 ipse bal. in l. §. §. ne lic. po. 7 no. per eū 7 Jim. in c. fi. de alle. iudi. mu. cau. fac.

A Debeat apparere pro hac parte bene facit text. in 18
 l. cum quis. §. nup. de leg. ii. r. l. penult. de poba.
B Donacionis Barto. in l. ij. §. ne lit. po. quod no fit
 necesse p-
 bare. vide 13
Bald. hic
C Propterea
 ea recipit
 sed quid si a
 do tibi spe
 ciem inesti
 matam vt 14
 mibi ce
 das actio
 nem vide
 Bald. in l. i.
 §. de act. r.
 obli. in l. iij.
 colum. qd
 valeat ces
 sio nisi ex
 paritate rei
 presu
 matur de
 ius. ar. d.
 l. i. r. l. iij.
 perator. cu
 si. de lego.
 in materia
 cessiois qd
 nemo pres
 sumitur ce
 dere actio.
 contra se
 ipsum fin
 Bald. in l. i.
 §. an ser
 uo ex suo
 facto. facit
 quod i ges
 nerali ser
 mone non
 venit pfo.
 na loquen
 ti a. de hoc
 est gl. r. ibi
 Wal. in l.
 Bald. in l.
 §. de her. vt.
C Propterea
 tione reru.
 vide Bald.
 in l. iij. §. ne
 li. po.

coheredes qm diuidunt. **C** Quero quid si fiat ces
 sio inter socios et alia causa diuidentes vel societate
 corrabeites. Respon. scilicet quando societatem cor
 trahunt dico valere propter societatem cessionis: vt
 l. i. r. ij. r. iij. ff. pro socio. tamē post pluri simulata
 sicut. §. dicit de venditione quando vnus ex vna pre
 ponit modicum alius multum: sed quando fit diuis
 sio vtrum valeat cello: videtur quod no: quia hic ca
 sus non est hic exceptuarius. **C** Contrarium puto et hoc
 teneas pro fundamento omnium istarum exceptio
 num quod illud quod hic dicitur in istis casibus ex
 ceptuarius habet locum in omnibus casibus eandem
 rationem habentibus. et hoc dicit text. hic expresse
 non violando eum sibi nulla enim tali ratione inter
 cedente redemptor fit vt. §. declaratum magis ext
 tit. r. c. Et licet glo. exponat nulla ratione id no in
 tercedente aliquo predictorum casuum exceptio
 dico quod non bene exponit. no enim hic imperator
 se restringit ad illos casus sed ad rationem illorum
 casuum: vt vbiqum apparere quod non fit redem
 ptor: licet ex causa ex qua fit cello: quod tunc cello
 valeat sicut in istis casibus exceptuarius vt. l. videbi
 tis. **C** Secundo excipit ter. creditorem qui pro debi
 to recipit cessionem. **C** Quero quid vult dicere ter.
 glo. exponit multis modis: primo quando creditor
 pro debito suo accepit modum in solutum quod satis
 placet. tunc enim non potest videri redemptor: licet
 ideo enim hoc recipit vt prosequatur. sed si pro
 neris quod debitum fingatur r. cello postea fieri
 tunc haberet locum. Lab anastasio. quia cello noua
 leritino perderet debitum propter talem fraudem.
 secundo modo exponit gl. in creditore qui cedit actio
 ne pro principale fideiussoi soluti §. ista expositio
 videt contra ter. na ter. hic loquitur in creditore qui
 accepit cessionem. illud exemplum est in creditore qui
 cedit alteri: quare male. **Solu.** expone hic recipit id
 est cedit alteri: frustra est vel dic qd tunc creditor vice
 ref fideiussoi solues. na sibi debet §. vt sibi cedat
 actio. vñ huc ter. gñal. intelligit qd in omni casu i quo
 cello dicit fieri de necessitate non h3 locū. l. ista. c. ideo
 qñ creditor agens hypothecaria cedit possessori soli
 uenti actionem contra debitorem per. l. mulier. ff. qui
 po. in pig. ha. qd potest fieri cessione etiam modico
 dato: hoc etiam sentit gl. in tertio exemplo. **I**des
 in omnibus alijs exceptionibus in quibus cello dei
 ber fieri de necessitate vt dixi. **C** Tertio excipit ter.
 quando quis recipit cessionem p. tutione rerum
 apud se constitutarum. glo. ponit exemplum. puta qñ
 quis pro ca re quam possidet accipit ius emp. pto
 riarum fructuarum. vel superficies: istud simile. vt rucatur
 se a domino valeat cello licet minus dederit cedē
 ti quam valeat. secundum ponit exemplum cum tunc
 hinc ruinam ex dono tua r. domui me nocturns act
 cepi a te ius quod habes in dono tua r. dedimus
 quam valeat. glo. r. repobat istud vltimum exemplum
 quia hec expositio fit magis verbis quam re: ideo
 ponit exemplum tertio modo si possideo aliquam rem
 pro qua tu habes publicianam. si enim a vero domi
 no impetio ius domini modico dato vt possim me
 tueri aduersus te: valeat vt hic. **I**ndud exemplum ten
 rium r. etiam primum est bonum. impetio enim ces
 siones ab aliquo alio: vt possim me tueri in re quam
 possideo.

possideo: verū si ambo illa exempla loquuntur in iure a
 inere reali. vel inherente rei vt propius loquar sed
 ego intelligo etiam generaliter vtrpura pro tutione
 rei quam possideo facio mihi ab alio: cedi actionem
 personalem pro qua illa res est obligata. dico ergo
 qd illa exceptio quatenus respicit defensionem istius
 rei posse valer. nec presumitur ficticia ex causis su
 pra dictis. Ratio est hic: nam quatenus ista cello res
 p. tione rei possidei non dicitur quis istum
 redemptor: nec enim vt agar contra alium sed vt se des
 fendat hoc facit. sicut est nota. qd fit tota die. secun
 dum exemplum qd glo. ponit ideo non dicit esse ad
 ppositum: quia possessor habet aliquod ius cessum
 ab aliquo non contra aliquem. ter. proptie loquitur
 r. prohibet cessiones que sunt contra alique. **Quarto**
 r. excipit ter. illas cessiones quas faciunt legatarij
 sui fideicommissarij quibus est debita actio vel res
 alie relicte sunt. **C** circa primum de legatarijs glo. pō
 nit exemplum quando pluribus legatum est nomen
 tunc enim ipsi cedunt actionem inter se in minimo dā
 to r. perunt etiam sibi mandanti ab herede directas.
Ista expositio est notabilis. ex qua no. quod tunc
 inter quos aliqua res est communis possunt sibi in
 nitem eam cedere modico dato nec presumitur fit
 ctia ex causis hac. l. expellit: r. sic videtur casus p
 eo quod. §. dixi. quando fit diuisio inter socios. **C** Se
 cundo dixi glo. in eo quod dicit ter. quibus debita
 expositio id est actiones personales. in eo quod subdit
 vel actiones. intelligit scilicet in rem: vide glo. super
 verbo debita. r. vide etiam glo. sequentem in eo qd
 dicit de actione in rem. intelligit quando alius possi
 det rem non ille cui ceditur. nam tunc ab ipso aliquo
 dubio valeat cello: cum contra neminem fieret sed
 inter ipsos contrahentes: vt dixi. §. pro. super certis
 exceptione. **C** Quero in eo quod ter. subdit se res
 alie. intelligit glo. l. heredis. nam si testatoris esset
 non esset necesse cedere legatario rei vendicationem
 cui statim adita hereditate fit dñs: vt. l. ij. §. commu. de lega.
 quod etiam de re heredis transferatur dominium. sed
 ista gl. est verior: vt ibi dixi: r. plenius in l. si heredis
 21 seruus. ff. de leg. §. hact. **Quarta** exceptio r. his
 que circa ea dicta sunt colligo indistincte qd quado
 cuncq; vendi tibi aliquam rem a me possidem: ego
 possem tibi cedere omnem meam actionem perso
 nam competentem pro tutione ipsius rei. Et ideo
 22 hodie in omnibus contractibus venditionis appo
 nuntur alia verba qd qui tales res vendidit tradidit
 omne ius r. omnem actionem realem r. personalem
 sibi competentem in dicta re r. eius occasione faciēs
 1 eum procuratorem tanq in rem suam &c. que cello
 23 valeat vt hic patet. r. l. si res. ff. de enic. **C** Vltimo cir
 ca hanc l. quero an hec l. habeat locum quando ven
 ditur hereditas r. sic per hanc l. sit correctus titulus
 de heredi. vel. acti. vend. dubium est. Finaliter mihi
 videtur dicendum aut quis non possidet hereditate
 b rem. r. tunc si iste vendidit hereditatem habet locum
 hec l. Est enim venditor iuris r. actiois contra aliu
 c r. emens ex casibus hic insertis posset videri redem
 ptor: litem. **S**i vero ipse hereditatem possideret: tunc
 d dico quod potest vendere eam sicut quilibet potest
 vendere rem a se possessam. r. emens non potest dici

A Ab anastasio. r. tene mentem vnum secundum Bal
 dum hic quod si quis fuit confessor se recepisse a tis
 centum que promisit restituere. lo. ma. r. post cen
 sionem recepit quinque quatinus precedens confessio
 presumitur simulata: vnde non potest peti nisi illud
 quod fuit
 felutū ter.
 est no. hic
 fin. ipsum
 circa fin.
 maxime
 s. in dicta
 Lab ana
 flasio. vid
 quod in si
 miss dicit
 ter. in l. iij.
 no. h. v. an
 no. cui fi
 deicommiss
 sum de ius
 nobis.
 vbi si pest
 confessio
 nem de res
 cepto sup
 uenit ista
 confessio
 illis alijs
 psumit qd
 fessio pma
 fuisse finit
 lata r. quez
 ter. ad hoc
 alleg. bal.
 in l. si ab
 sentis. si
 cert. per. ij
 ille ter. no
 pber. vide
 Bald. ali
 ter loquen
 tem in l. le
 gen. §. de
 pac. r. vide
 qd no. bar
 to. §. l. p. l.
 r. in l. pen.
 §. si vir. §.
 ma. **Adde**
 ad mate
 ria huius
 l. ro. §. l. p.
 vñ. r. cecel.
C Ab anastasio. r. tene mentem vnum secundum Bal
 dum hic quod si quis fuit confessor se recepisse a tis
 centum que promisit restituere. lo. ma. r. post cen
 sionem recepit quinque quatinus precedens confessio
 presumitur simulata: vnde non potest peti nisi illud
 quod fuit
 licetum redemptor etiam si in dicta he
 reditate essent nomina debitorum co
 tra quos deberet agere non enim pri
 cipaliter emit nomen vel actionem co
 tra alium sed principaliter emit here
 ditatem de qua controuersia non est
 quia ille est heres qui vendidit vnde
 in consequentiam posuit venire no
 mina sicut. §. postime dixi quando ve
 ditur res in consequentiam pro illa re
 possunt venire actiones personales.
C Sumus expedit de l. p. diuersas.
 r. in l. ab anastasio. nihil est quasi di
 censū omnia sunt em. §. expedita. **C** I
 ibi no. duo primo no. quandom glo. q
 est sup verbo coloratio: §. facit ad nullu
 24 ra facit em ad questionē: quā dicam
 vobis in l. ij. §. de rescin. v. c. ad illa d
 ba qd apponunt in istis venditionibus
 vñ ad illud qd si pl. valce dedit r. do
 naur tanq amico. **I**tem facit ad que
 25 stionem. statum ad medij peruis
 num est hic qd soluta vni no pesser
 vendi vltra octo denarios. mo quida
 vendidit vni ad illam rationem in
 dedisset tibi nisi emisset ab eo vna ca
 stancam pro quarto. denarijs. **C**erte
 iste vñ incidere in statum nec vs exca
 sari per illa coloratum venditione. ar.
 huius. l. cu hac gl. ad qd optime facit
 §. de viuris. l. eos. ne sit interdicia licē
 tia creditoribus. r. §. de agr. r. cens. l.
 26 que ad modū. l. r. **C** Vltimo nota
 d h. huia. l. que gñaliter loquit in oī
 eo qui aliqd excoctat in fraudem.
 l. per diuersas. qd est multu aduerter
 dur: quia si posset p bari perditur actio
 tam per cedente qd per cessionariū: vt
 vidistis &c.
C Si seruus extero se emi mandauit
 Rubica.
C Differentia inter ex: r. propter. re.
 missiue.
C Mandatum de re. proptia emenda no
 valat.
 r. bal. p. v. §. lib. r. c. c. d. p. r. v. v. v.
C Donauit. **Adde** Bald. in l. secunda. in vlti. ce. l. iij. §.
 ne lic. po.
C Ad. q. adde bal. in l. non dubitum. C. de legi. in. vj.
 columna.
C Nor. fin. hec sequitur l. yn. supra. in istis questio. et
 vide Barto. ibi in versu. §. requiritur. r. versu. §.
 quenti.

Andre. homo. C. R. in maiori. pro limitatioe huius ter. vide res. in l. si fideiusor. §. si. r. ibi doct. ff. de lega. l. Alex. xvij. in prima colu. volu. ff. r. vtrum illa. l. habeat locu in v. r. ar. de insolu. vide old. c. ff. xxxv. §. q. r. ad hac l. vide etiam

Emptio

alis. l. hec est solen. nis. l. Si quis in venditione decipit ultra dimidia iusti pretij: potest agere vt res reddatur vel iustum pretium superpleat. h. d. C. Nota quod dicitur in sum. mario. C. D. pro. quod dicitur qd liceat contrahentibus inuicem se decipere: vt ff. de ino. in cause. §. penul. r. i. eol. i. voluntate. Soluti illa lex si voluntate: decernitur per istam dum tamen no decipiatur quis vltra dimidiam iusti pretij. Circa legem nostram procedam per ordinem cl. C. Quero qua actio ne peratur restitio venditionis: secundum formam huius legis. quidam dicunt per officium iudicis. Et sic per modum restitutionis in integ. ex clausula

in. Cate. p. etoi. §. permittitur. in verbo auditurum. de inno. Adde quod non dicit Bartol. per legem si sum. dua sub conditione. §. similibus. de legat. l. sed pone. res que valebat centum vendita fuit pro. r. cum pacto quod si in paschate si solentur adimpletur iustum pre. tum an habeat locum remedium huius legis dicit qd non secum dum Baldus in capitulo primo: quali ter domi numpopi. et ibi subdit quod si emptor nuntiavit huic. non videtur renuntiare vt dicit arg. l. iubeamus supra ad velleia. l. et vnus. §. in summa. de pac. sed an ratione lesionis possit rescindi pactum vt transfactio vel renuntiaro eius quod pendebat ex futuro cunctu. vide Baldum in lege prima supra de pac. limita etiam hanc materiam nisi decretum iudicis intervenisset. secundum Bartolum Bald. r. Angel. in lege prima infra de predictis curialium quem sequitur dom. Abb. in capitulo cum dilecti. sed Bald. hic contra r. Joann. de Jmo. in l. si quis cum aliter. de verbo quon obligati onibus sed idem Abb. in capitulo cum causam. de empt. et vend. tener contra Barto. quia licet decretum excludat presumptionem deceptionis non tamen excludit probationem in contrarium sicut minor vendens cum decreto tamen auditur in restitutione lege magis. §. penultimo. de reb. eccl. capitulo primo de reb. eccl. non alie. in sexto. secundum cum r. contra Bartolum tener etiam hic Baldus in re. Quid autem si res esset sub hypotheca. vide singu. Baldus et Angel. in lege prima infra pro empto. r. in lege predicta rerum. ad legem falcidiam. Et nota quod licet Baldus hinc tener quod ecclesia non possit petere in contractu venditionis restitutionem in integrum si sit decepta vltra dimidiam iusti pretij. tamen Abbas scilicet in capitulo cum dilecti. p. allegat. tener contrarium. licet non faciat mentionem de Baldo metuetur per illum textum ibi in fine dum dicit referat r. c. Item quia remedium extra ordinarium est p. quod r. c. supra not. in capitulo ex parte. de rescript. r. in capitulo primo de restitu. in integ. lib. vj. post tamen dicit q. r. in d. c. cum dilecti. non possit intelligi in reservatione restitutionis quia ibi erat ecclesia contra ecclesiam. ergo non habet locum restitutioni. l. verum. ff. de ino.

con. r. c. in fi. r. Alexan. in l. §. si heres. ff. ad rebel. et Alexan. cons. xlii. volu. i. r. aliquid per ancha. in c. peccatum. colum. xv. de regu. iur. in vj. panor. in c. in aliquibus in ij. notabili. de deci. Barto. in c. ad nostram. in primo nota b. de reg. eccl. no alie. r. in c. i. de emp. et Arer. cons. lxxv. vbi querit an habeat locum in locatione r. an quado procurator alicuius fuisset deceptus in minor summa quam dimidia r. Baldo. in l. non hic. colum. vj. r. unde legit. in ver. v. limita vbi ponit an sufficiat probare rem valere. r. plus si fuit v. d. ista pro. v. r. an habeat locum in locatione ponit etiam d. h. p. h. p. o. i. u. s. i. u. r. e. i. n. p. i. n. r. Bal. in capitulo primo quall. domi. propa. feud. p. u. n. e. r. v. b. i. p. o. n. i. t. a. n. s. i. e. m. p. r. o. r. u. m. i. n. t. e. r. h. u. i. c. l. v. i. d. e. a. t. u. r. e. t. v. e. n. d. i. t. o. r. e. n. u. n. t. i. a. n. t. r. h. o. c. o. n. s. i. l. i. o. c. c. e. p. t. i. i. i. n. p. r. i. m. a. c. o. l. u. m. v. b. i. q. u. e. r. i. t. a. n. h. a. b. e. a. t. l. o. c. u. m. i. n. l. o. c. a. t. i. o. n. e. v. i. d. e. e. t. i. a. m. J. f. i. n. l. c. u. m. f. u. r. t. i. c. o. l. u. m. s. i. f. f. d. e. i. n. l. i. t. i. u. r. v. b. i. t. a. n. g. i. t. d. e. h. o. c. r. i. p. s. e. i. n. c. a. p. i. t. u. l. o. l. i. c. e. t. c. a. u. s. a. m. c. o. l. u. m. v. j. a. d. f. i. n. e. m. d. e. p. r. o. b. a. r. d. o. s. i. c. o. n. s. i. l. i. o. l. e. x. p. v. c. o. l. u. m. i. i. v. b. i. p. o. n. i. t. a. n. r. e. m. e. d. i. u. m. h. u. i. u. s. l. c. o. p. e. r. e. t. v. b. i. i. n. t. e. r. v. e. n. i. s. s. e. t. g. e. m. i. n. a. t. i. o. n. e. c. o. n. t. e. n. s. i. s. r. a. n. h. a. b. e. a. t. l. o. c. u. m. i. n. s. o. l. u. t. u. m. d. a. r. i. o. n. e. v. i. d. e. e. t. i. a. m. B. a. l. d. o. c. o. n. s. i. l. i. o. c. c. e. p. t. i. i. i. n. v. l. t. i. p. a. r. t. e. r. B. a. r. b. a. c. o. n. s. i. l. i. o. v. o. l. u. i. i. i. j.

b Ultra dimidiam. materiam huius. l. vide in capitulo cum dilecti. de emp. r. vendi. l. si hanc legem sine qualiter amplianit Barto. in l. si societatem. §. arbitrorum. in fin. vj. colum. ff. pro hoc. sed sub dubio forte. Item iusticia quando quis damnatus est vendere r. e. vt prima voluntate. secundum Baldum in l. Imperator. §. si centum. de legat. l. per illum rerum quod in rell. r. e. r. a. n. t. e. r. t. e. r. u. m. p. e. r. i. u. m. a. l. i. a. s. f. e. u. s. l. i. f. i. d. e. i. n. f. o. r. §. m. a. m. i. n. i. s. t. d. e. l. e. g. a. f. i. a. d. q. u. o. d. b. e. n. e. f. a. c. i. t. g. l. o. f.

tractus: sed de dolo vel alia: vt. l. eleganter. in principio. a ff. de dolo. ita debet intelligi infra eodem. l. si dolo. l. i. c. e. t. g. l. o. s. s. i. b. i. a. l. i. t. e. r. f. e. n. t. i. a. r. e. m. a. l. e. s. e. c. u. n. d. o. c. a. s. u. q. u. a. s. d. o. a. b. i. n. i. t. i. o. v. a. l. u. i. t. f. e. d. e. x. p. o. s. t. f. a. c. t. o. p. e. t. i. t. u. r. r. e. s. c. i. n. d. i. a. u. t. a. d. i. s. t. a. n. r. e. s. c. i. s. s. i. o. n. e. m. e. s. t. p. r. e. d. i. c. t. a. s. p. e. c. i. a. l. i. t. e. r. a. l. i. q. u. a. a. c. t. i. o. r. u. m. s. i. f. a. c. t. a. e. s. s. e. t. e. m. p. t. o. r. n. o. n. e. s. t. d. u. b. i. u. m. q. u. o. d. i. l. l. a. a. g. i. t. u. r. v. t. s. u. p. i. a. l. e. g. e. p. r. o. x. i. m. a. I. t. e. m. s. i. m. o. d. u. s. r. e. s. c. i. n. d. e. n. d. i. e. s. e. s. t. i. n. t. r. o. d. u. c. t. u. s. a. l. i. q. u. o. s. p. e. c. i. a. l. i. t. e. r. f. a. u. o. r. e. v. t. p. e. r. r. e. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. m. i. n. t. e. g. r. u. m. q. u. o. d. c. o. n. c. e. d. i. t. u. r. m. i. n. o. r. i. b. u. s. p. e. r. t. i. s. i. a. d. u. e. r. v. e. n. d. i. t. i. o. S. i. v. e. r. o. p. e. t. i. t. u. r. r. e. s. c. i. n. d. i. d. e. i. u. r. e. c. o. m. m. u. n. i. n. o. n. e. r. a. l. i. q. u. o. s. i. n. g. u. l. a. r. i. f. a. u. o. r. e. t. u. n. c. a. g. i. t. u. r. a. c. t. i. o. n. e. e. x. e. o. c. o. n. t. r. a. c. t. u. r. v. t. l. e. x. e. m. p. t. o. §. s. i. q. u. i. s. v. i. r. g. i. n. e. m. d. e. a. c. t. i. o. n. e. e. m. p. t. i. i. t. a. d. e. b. e. t. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. i. d. e. a. c. t. e. m. p. t. i. v. e. n. d. i. t. i. N. u. n. c. a. d. p. r. o. p. o. s. i. t. i. o. n. e. m. c. u. m. h. i. c. p. e. t. a. t. u. r. r. e. s. c. i. n. d. i. d. e. i. u. r. e. c. o. s. i. q. d. n. o. n. d. a. t. u. r. a. l. i. q. u. o. s. p. a. l. i. f. a. u. o. r. e. d. e. b. e. t. p. e. t. i. a. c. t. i. o. n. e. e. x. e. o. c. o. n. t. r. a. c. t. u. r. s. i. c. e. s. t. v. e. r. a. o. p. i. g. l. o. f. C. Quero secundo quid eocorfor: si est deceptus emptor q. emit rem vltra iudicium iusti pretij. q. que est. l. idem dicit r. bene ea dem ratione. C. Quero quid in aliis contractibus beneficii si aliquis est deceptus vltra dimidiam iusti pretij. Respond. licet glossa non tangat. idem in omnibus contractibus: vt. s. ex quibus causis ma. l. in contractibus. r. quod ibi no. r. s. commu. vtriusq. i. u. d. i. l. m. a. i. o. r. i. b. u. s. C. Quero tertio quid in contractibus stricti iuris: dicit gloss. quod tunc obli. ex empto doli: vt. l. si quis cum aliter. ff. de ver. obli. dicit q. quod in hoc est vis q. cu exceptione doli: r. odiosa. ergo si soluerit non possit repetere sed in contractibus beneficii deceptus etiam post solutionem factam potest agi vt rescindatur vt hic quod non placet. nam illa exceptio doli dicitur odiosa que oritur ab initio ipso non illa que oritur ex post facto vbi non est commissus solus in contrahendo. sed dolum facit in eo qd petit. ita no. in l. qui se debere. ff. de conditio. ob cau. r. clarus in l. qui exceptionem. ff. de condi. in deb. sed ista exceptio doli est huiusmodi: vt dicta. l. si quis cu aliter. ergo r. c. Est ergo differentia inter contractus beneficii et stricti iuris. nam in contractibus beneficii antequam soluat habet exceptione: vt. s. de here di. vend. l. qui nondum. Item post rem traditam habet actionem que est beneficii: vt hic. Ideo in ea veniunt vsure r. alie accessiones sed in contractibus stricti iuris antequam soluat habet exceptionem postquam soluit hz conditionem indebiti que est stricte iuris r. in ea vsure non veniunt: vt. d. l. de conditio. indebiti.

Stricti iuris. Jo. an. in c. dilecti. de emp. r. v. r. q. p. ista. l. habeat locum in punitere. de loca. de alio. nihil dicit. tu dic de omnibus vide. C. Differentia. Bal. hic dicit in contractibus stricti iuris hz locum conditio incerti. C. In stipulatione. Ab. in d. c. cum cam. post glo. te net opin. Barr. hic contra bal. C. Transactioes contra Barr. Flo. alle. text. in l. q. si de fene. r. ff. de do lo. quam partem videt tenere Jnn. in. c. ca cam. de emptio. et venditio. pro quo vide ibi Joannem andream in no uella. C. Doctrina. vide bar. in. d. l. si quis cum aliter. hic alle. ga. r. in. §. arbitrorum. sed Bald. hic in. viij. q. tenet contrarium. C. Juravit. quid autem si simpliciter renuntiavit omnibus beneficiis. vide Baldus hic in septima columna. C. Quod iuravit. vide gloss. in. c. cum cam. de emp. r. ven. quam sequitur Baldus in. c. c. contingat. de iur. reur. Jo. and. in. d. c. cum causam. sequitur opi. Jdem. in. cons. quod ibi referet de verbo ad verbum. r. idem Sede. de se. in. cons. c. xij. sed arch. in. c. q. uia. de pac. in. vj. c. formati feci opi. Barr. vide bar. in. l. sciedu. r. qd ibi dicit de verb. obli. Et adde qd per de bella. petri. tener minorum excludi ab ob beneficiis quia q. omne dicit nihil excludit. iur. d. i. c. si romanorum. c. folite. de maio. r. obe. r. Jo. and. vbi. s. alleg. p. dy. n. id qd voluit glo. no. in. l. si. §. p. inde. ff. ad velleia. c. s. mulier non possit renuntiare velleiano nisi certiorari. Plus dicit Sede. in. c. c. xij. r. refero. do. Ab. in dicto. c. cum cam. q. etiam si in instrumento minor fuerit certioratus a notario non per hoc fit fides de certioratione: quia notario creditur in his q. gesta sunt contra se non a. te. arg. omnibus. C. de test. quod est valde no. subdit tamen ipse domi. Abb. in hoc videtur dum esse quod not. Jnnoc. in. c. quoniam contra. de proba. r. quod communis practica habet in se contra rium. r. opi. dy. etiam tenet q. h. d. c. Ant. in. d. c. cum causam. dicit quod in dubio presumenda est certioratio. quia non est verisimile se venire ad actus iuramentum sine certioratione: ubi constaret non in re decessisset. tenet opi. Jnnoc. quia cunctis non coi. sentit. Et approbat etiam hanc opinio. secundum dominum Abb. Joann. and. in capitulo primo de commo. Et de hoc an presumatur certioratio vide glo. in. d. l. si. §. p.

ad iacionis in die transferri dicitur ipso iure per illa verba q dicitur res sita inempta: ego dico qd hoc no est ve...

det beneficio ambasiatoris si differt recedere. Eratores. Habes duo notas. re. primo qd pot res imponere legem punientem...

De monopolis. Rubrica

Obemus. No. legē contra istos artifices qui inter se faciunt iurati v...

De mundinis. Rubrica

Si exercedo. rum. Hec est bona let. credo qd hic est casus qd tempore mundinari no possit qe capi p repralsijs...

De vectigalibus. Rubrica

Eqz comissu. Hec est not. l. valde. res que incidit in comissum potest vendicari vsq ad quinque mium non post. hoc dicit.

Exceptis. Nota qd vctigal publici cum potest locari a ciuitate re qd satis est notabile re.

De noua vectigalia institui posse. Rubrica

Provincia. l. iij. Not. argu. qd ppter vetustam consuetudine potest induci vsq ad di vectig. vt dicit. ff. de publi. l. vectig. l. galia re.

De commercijs et mercatoribus. Rubrica

Statutum potest punire ciuem vt edicentem territorium. Ambasiator: finita ambasiata no gau...

Sube. an valeat monopolium iurati v. de Bart. qd no. in. l. ad declina. dam. C. de epis. r. cler. r. ad h. l. vide Bar. in. l. fi. i. v. col. de col. leg. i. l. i. r. t. s.

Contra. cuius nota. an contractus permutacionis sit inominatus ad de Bar. in. l. siue ap. acta. s. de trasac. ver. qd. s. v. r. i. fit tractus.

Si quis patruus. alibi ista. l. non est alibi fin bar. hic r. Bal. in. l. si vt p. ponis. s. d. condit. ob. cau. r. pon. derat. cau. no. Bar. i. l. ff. eo.

Ad op. rare. vide hic. Bal. r. Bar. in. d. l. de cen. trahē. em. p. r. i. n. l. si quid rest. c. i. p. i. n. c. de leg. j.

De rerum permutacione. Rubrica

Permutatio quare non dicatur contractus inominatus. Permutare est generale ad omnem contractum. Blo. continat rubricam deinde querit t quare contractus permutacionis non dicitur contractus inominatus...

Permutatio in quo differat ab emptione. Permutatio in venditione non transferunt nisi pretio soluto vel habita fide de eo r. an idem sit in alijs contractibus.

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

quo differt contractus permutacionis ab emptione. Blo. dicit in contractu vendicionis datur pretium pro re. In contractu permutacionis datur species pro specie. hic aduerte. cum dico in contractu emptiois datur pretium intelligas pro re q trasditur ita quod quis non sit obligatus ad dandum...

Permutatio in quo differat ab emptione. Permutatio in venditione non transferunt nisi pretio soluto vel habita fide de eo r. an idem sit in alijs contractibus.

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Et pacto nudo in continenti appposito etiam quando nullus resultat contractus inominatus dicitur actio. In contractu facio vt dea que actio ozatur. remissio.

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Clad uerte. ad de Bar. in d. l. ex emp. in p. i. n. c. d. l. i. ff. de emp.

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Permutacione est bonifidici sicut actio ex empto. h. d. C. de p. s. de rescin. ven. l. ea conditio. Sol. contractus permutacionis assimilatur emptioni in hoc est quod est bonifidici...

Andreas Bonate.
 a **In emphyteuticario ad istam l. vide vnum verbum** Barba. cōf. suo. ij. col. cōf. cum duobus sequē. 2 volu. s. r. cōf. l. iij. col. lxx. r. sequen. eo. vol. ad de etia Alex. cōf. lxx. col. iij. ad fi. vo. r. Barba. l. col. r. vol. l. r. Alex. l. vo lūm. ij. c. cly. col. f. vol. ij. r. col. ij. vo. tene. mēti. Per etio r. c.

Damnificata. arg. l. interdu. ff. de ac. 4
 quiren. pof. r. l. cum vnus. §. vlt. de bo. 5
 ante. in. pof. Et hie refert. Ly. 250. qd
 tene. mēti. Per etio r. c.

7 nitan vafallus qui debet certam pensionem pro feu do cadat a iure suo si illam non soluat r. l. iij. vol. iij. vbi ponit ad quem spectat inchoamēta facta in re emphyteutica finit iure emphyteutico r. ibi etiam 8 ponit quid in vafallo r. c. iij. alias. co. colum. v. vol. iij. vbi ponit: an emphyteuta. vel simplex conductor possit expelli si cessauerit in vno nūmo vel vtratur re male r. ibi ponit exemplum quando dicatur male vti. in. vi. colum.

8 **Oppo. s. de sacrosan. eccle. r. de materia vide per doct. in capitulo fin. de cau. possessio. plenius in capitulo peruenit. de cenf. r. vide glossam hie vtrum propter cessationem solutionis pensionis ecclesie res eat in communiū. Not. Specu. in titu. de loca. §. fin. ver. vj. vtrum autem ipsa regula si non soluat canonem cadat a iure suo sit vera. vide glossam quod sic in au. ten. qui rem. §. de sacro sanc. eccle. r. Bald. in lege pla cet eodem titulo. Ad de an canonem solum emphyteuta possit expelli. Paul. de cast. consilio. cxxv. r. cxxv. p. de anchara. consil. lxxij. Abb. consil. ij. lib. in. vj. questio. Romanus. consilio. cxxij. Bald. consilio. cxx. et eccle. r. Et an si ecclesia non soluit res incidat in iudicium vbi vide Baldum quod sic. consil. cxxij. in clp. reuerēditime pater r. ccccvi. iij. lib. An res reuertat ad ecclesiam cum meliorationis. An autem si elapsio pensionis dominus recipiat pensionem sibi preiudicat a. Alexand. consil. co. iij. lib. et consil. iij. lib. vbi etiam an prelatus possit recipere in preiudicium ecclesie per Abb. consil. lxxij. ij. lib. r. quia debet probare. quod soluit vel non soluit. vide Bald. consil. cxxij. ij. lib. r. qualiter succurratur quando emphyteuta facit alium emphyteutam. vide Roma. consilio. ccccj. an ignorans heres restituitur. vide Abb. consil. lxxij.**

9 **Andre. Poma. C. dicit gloss. intellige r. nouiter istud bēnēf. siue triennium qualiter accipitur in l. d. no. uo. §. qd in anno. ff. lo. ma. r. maxime per Bar. in. l. d. nūm referat ad possessionem parriū nostrarū r. Alex. ibi in fine. pe. col. in ver. vni nō omittit r. gualiter ibi b. per alios doct. r. fortassis istud in practica obtineret r. quod credo nunquam fuisse ita practicum.**

10 **Andre. Poma. C. cessat. solvere. vide do. Fran. de crema. in notabili suo. lo. r. aliquod per Alex. cōf. v. col. ij. vo. r. cōf. ij. col. f. eo. vo. r. Barba. cōf. r. v. col. ij. vo. r. cōf. ij. col. f. cxxij. r. Alex. vj. col. pen. r. f. vol. iij. vbi ponit an vltra voluntatem domini declarantis requiratur sententia r. an quando dominus declarat requiratur citatio.**

11 **Andre. Poma. C. Et attende. vide Alex. cōf. l. iij. in. iij. vo. ad de r. qd iuris sit in vafallo vel emphyteuta alienante irrequisito dño. vide Bald. cōf. ij. col. ij. d. in prima parte r. maxime qñ alienario facta esset sub c.**

Emphyteuta cessans in solutione quando cadat in communiū.
 Cessans in solutione canonis cadit ab emphyteuti domino volente et non iure suo.
 Dominus quando possit emphyteuta expellere pro pua autoitate.
 Dominus rei emphyteutarie possidet ciuilitur.
 Libellus an requiratur quando dñs vult expellere emphyteutam officio iudicis remissive.
 Pactum qd dominus non possit emphyteutam etiā non soluente expellere an valeat.
 Pactum contra naturam contractus facit contractū nullum secus si fiat contra accidentalē vel naturalia contractus.
 Dominus qñ sibi preiudicat recipiendo pensionem omnium annorum ab emphyteuta termino elapso.
 An emphyteuta vel dominus debeat probare solutionem vel non solutionem.
 Negatum quis debet probare remissive.
 Si emphyteuta promisit penam si non soluerit pensionem an poterit expelli.
 Per pousitionem hominis specialē qñ nō precedatur a pousitione legis communis secus specialis.
 Stipulario vel pena non nouatur per precedentem conventionem quando precedit contractus a iure cū vili inductus.
 Quando pena est promissa per emphyteutas an eo cessante in solutione poterit peti pena r. expelli.
 Clausula toties quoties r. operat q pena plinquis semel peti possit.
 Dominus qualiter succurratur si pūnus emphyteota facit alium emphyteutam remissive.
 Heredes ignorant qui non soluit quemodo succurratur.

Emphyteutecarius.
 Dicitur in duas partes principales. In prima parte videtur dñs. In secunda emphyteote. Secda ibi ne aut. Item ite rum prima subdividitur. nam primo statuit pacio nes appostas in hoc contractu esse validas. Secundo statuit per cessationem triennij omittam. rem rei dire ad dominum. Tertio renouet tres objectiones que possent fieri per emphyteutam. Secunda ibi fin autem nihil. Tertia ibi nulla. Et hec sufficiant pro sumario. C. Ad evidentiam huius legis premittit primo quid velle dicere apocba publicarium functio num v. dicit qd super verbo pensio. C. Oppo. s. de sac. sanc. eccle. aut. qui rem. vbi sufficit cursum bēnē. Solu. dicit qd gloss. in emphyteuta Tecclesie requi ritur bēnēf. vti in contrario. r. in emphyteuta pūnat triennij vti hie idem in colono pūnari. ff. loca. l. que ro. §. inter. r. contra istud dictum glo. op. r. videtur qd colonus statim qñ nō soluit pensionem possit expelli v. l. e. d. s. titu. §. Solu. aut loquimur in emphyteuta et vltimque emphyteutam ecclesie ad emphyteuta pūnari. vti dictum est: aut loquimur in simplici co lonocet distinguere: aut fieri actum de eo non expel lendo: intelligitur nisi cessauerit in solutione p tpe statutum in l. que ro. §. inter locatorem. aut non fuit actum r. poterit expelli in continenti cum cessat solui re: v. l. e. d. s. titu. §. C. Genio ad qñ nes r. attende an

2 tequam interem glossam vtrum canone t non soluto res reuertatur ad dominum ipso iure. certe non nisi dominus hoc voluerit. ita dicit hie repr. ibi volenti si cere ei r. r. sibi dominus voluerit repellendo r. hoc videtur velle gloss. parua quia si tu vendicares fundum ab aliquo tanquam emphyteota vel alias velles probare ad te fundum perferere iure emphy teutico non potest tibi tertius opponere de canone non soluto quia per hoc tuo iure non cadis nisi do mino volente. oportet ergo quod de domini volun tate constaret. C. Hoc premisso intro gloss. r. quero vtrum dominus possit expellere emphyteutam sua a autoitate gloss. dicit quod sic. sed melius erit si fiat autoitate iudicis. Specular. de hoc distinguit. aut conlar quod sit emphyteuta aut non r. c. vbi vide tur quod ista sit veritas. aut dominus vult emphy teutam repellere de possessione ipso contradicente r. 9 expire nolente tunc enim expellere non potest. vti lege non est singularis. ff. de regulis iur. Si vero non vult expellere sed ipse vult ingredi et turbare illum em phyteutam in possessione sua non dico totaliter ex pellere tunc potest. probot certum est quod domi nus possidet ciuilitur. v. l. male. r. ibi notatur. §. de p. i. scrip. r. an. r. l. iij. §. ex contrario. r. quod. sibi not. de acquiren. pof. ergo ratione sui ciuiliis possessiois pos tibi ingredi possessionem. Item potest emphyteutas turbare. nam emphyteuta possidet vtiote et eo ergo r. v. l. secunda. in fine. ff. vti poss. C. Quero secun do videtur hie in gloss. sed melius facit. si officio iudicis vtrum quando vult emphyteutam repellere per officio iudicis requiratur libellus. C. lxx. hie videtur dice re quod sic ibi per libellum r. c. Sed ego istum pas sum multum bene r. perfecte examinaui in l. cre ditio res infra de pigno. die vbi r. dicit in l. s. pūno. ff. §. in mul. vnt. no. in possunt. C. Lxx. vero tertio t quid si dominus fecit pactum vt nō liceat emphyteota ex pellere etiam si non soluat an valeat tale pactum b. ff. de peca. lege cum pccario. et ideo quidam distin guunt aut fuit appositum pactum de non expellen do vtiq ad certum tempus et valeret aut perpetuo. et tunc secus. tu dic secundum veram opinionem. 7 pactum quod est contra naturam contractus fa cit contractum ipso iure nullum. vt dicta lege cum pccario. sicut si aliquis faceret pactum quod esset b venditio sine pretio. vt infra. de contrahend. empr. §. pccatum. r. supra de contrahend. emprio. lege si dos nationes. sed si pactum fiat contra accidentalia con tractus vel contra naturalia. tunc valet. vt lege pa sifici. ff. de pactis. r. lege pacta conueta. ff. de contra hend. emptio. Quid ad ptopositum si quidem fiat pactum quod non teneatur ad soluendum canonem non valet: quia esset contra substantiaia contract. si vero fiat pactum quod licet non soluat non possit d expelli sed post alias corrigi istud pactum est contra naturalia contractus r. ideo valet: ita debes in telligere hanc materiam. C. Quero quid si elapso termino dominus recipiat pensionem omnium an nouum quibus est factum. an postea poterit deij: c. gloss. dicit quod non. ff. de. l. commissio. lege post bēnē. r. supra de pactis. inter emptio. lege commissio sic. tu dicit secundum Jacobum de are. r. bene aut qd

conditioe sed deuentum fuit ad traditionem purā r vide ad hec Alexan. consil. cly. ij. vol. ij. vbi dicit qd etiam alienans irrequisito domino non pūnatur ius re suo nisi domino volente r. ibi dicit quod vbi cōp dicimus rem ad dominum reuertit ipso propter ali quid debz quod non expellit r. postea vult perere pē sionem r. potest. vti in aut. qui in rē. de sacrosan. eccle. aut primo percipit pensionem r. postea vult expellere et sic aut percipit pensionem tempore futuri r. nō potest eum expellere. nisi fuerit p restat. ita b3 intelligi hec gl. C. Quero r. qd t pbabit vel emphyteuta se sol uisse vel dñs eum nō soluisse. glo. dicit a qd emphyteuta. arg. s. de pba. l. s. qd faciet p testes vel per iustia vel p con fessionē. r. paria ad iure vel q soluet vti r. r. b3 ante cōtinuis vltimis qd not. qd vtrum dicit hoc tamen vide tur facere contra dictum 3mo. extra de accusac. super bis. vbi si ego dico te perituum. quia iurasti solvere titio centum r. nō soluisi. ego debeo pba restam negatum r. nō soluisi. So lu. illud dictum 3mo. est veri qñ ille qui aliquā negatiuum inducit ad pro banda suam intentionem nō erat ille cui erat debitū. r. ideo si alius q dñs cui debet pensio diceret emphyteuta nō soluisse ipse deberet hoc pbare p no. in. d. c. super bis. r. hunc passum be ne examinaui in leg. hoc iure. de verb. oblig. C. Quero t quid si emphyteu ta promisit penam a non soluerit pē sionem an poterit deij: videtur qd non: quia per penam conventionalem quens specul. in. c. primo. §. ad hec. de pace iura. fir. r. vide fin quod notat Bar. in. l. iij. de pigno. r. not. hie Baldus. C. Valcat tale pactum. ad de. l. fundus r. ibi Barr. de fun. patri. lib. ij. r. Bald. hie in. col. r. glo. est nō. hie inuero text. C. Elapso termino. Ad de Barto. Bal. r. Imol. in. l. in omnibus. §. duobus. de legatis secundo. r. ibi hie intelligunt quando hec pensio accipitur stricte abs seculis. et quod notat Bald. hie in. iij. columna. quia communiter aliter dixit per Imol. in capitulo potuit. de loca. C. Promisit penam. vide Bartol. in. l. cum pater. §. liberti. de legatis secundo. sed an possit pensio r. pe na hie peti. vide hie Bartol. in. iij. columna. r. facit ad. q. Bald. in. c. primo. in pñcip. qualiter dominus possit pūneri si emphyteuta promisit domino nos mine census duos denarios sub peno centum librarum. vtrum teneat talis pena vel videtur adiecta in frandem vsurarium. r. tener qd valet. q. videtur adiecta loco expulsiōis r. sic facit p hie no. Sed qd

8 C. Muller ad q. hoc est verum si suspicio interuenit post contractum debitum secundum Angel. in d. l. si ab arbitrio. ff. qui facti da. cog. Barr. in l. si constan. et in l. et quod q. ff. in pol. lega. 7. Anto. in l. nemo carce rem. 7. Bald. in l. dies festos. s. de fer. 7. de fer. 7. l. ait pretor. s. si debitor. s. 2

Stratum quod habens debitorem suspectum possit facere eum capi in tel ligitur si suspicio superuenit post debi tum contractum. 3

Pena adiecta super matrimonij est nulla 7 non firmatur iuramento. 3

Si pena super matrimonio contrahit, de opponit inter extraneos an valeat, remissive. 2

Participes. facit ad id qd not. glo. in l. si foana. ad turpil. 7 quod habetur in l. si ad turpil. 7 quod habetur in l. ij. de accu sa. 7 qui dicantur ad heredes sequaces. vide in epi stola inter claras. de summa tri nita. 7 in l. a prima. 7 in l. de appell. 7 in l. ineca re. infra de percusso. li bro. p. glo. not. in de ment. s. de pact. Bal. in l. s. de episco. cele ste. xprobat. si re. no. qd remor?

ad officio ex ratione nunq potest respirare ad illud nisi ex p. incipis dispensatione. in l. si. de suscept. 7 an ca. lib. 7. Bald. in c. s. s. de ope. pa. tenen. vide 3mo. 2 in c. ad apostolice. de res. in. vj. 7 in c. ex parte. de foro compe. Alex.

Qui dicantur adherentes qui complicatores: q. i sequaces. Ang. cons. c. lvi.

Quod hac. l. limita per 3mo. in l. si focer. s. luci. fo. ma. 7 vide Bald. in l. proxima.

Paria sunt. ex vide Bald. in l. si est tante. s. q. rics. fo. ma. 7 in l. s. iudicari. de ope. no. num. 7 in l. alia. s. eleganter. fo. ma. 7 Bald. hic.

est in l. titia. in prin. de verb. oblig. s. non est obligato rium contra bonos mores plectitur iuramentu 7c. vt in c. non est obligatoriu. de reg. in. li. vj. C. ultimo no. 7 q. hic glo. tener q. hoc est verum qm pena talia apponit inter ipsos sponso. secus si inter extraneos. ita dicit gl. tua de materia huius. l. hic 7 tangit aliq qua. do. 3o. an plenus extra de sponsa. c. gema. Ego plenissime tango in l. titia. in prin. de ver. ob. 7c.

Si rectos prouincie. Rubrica.

Contractus arrharu dicitur contractus pignori rum. Participes seu complicis alicuius qui dicantur. hic titulus corrigitur de iure canonico.

Quis. Primo ponit vnu sta tutum circa rectores prouincie. secundo ponit circa assis tentes. tertio ponit quid iuris fini ro officio. inuit hoc ibi vera pignora quod contractus arrharum se pignoris. de quo hic docet. C. nota hic quod contractus arrharum appellatur hic pignorum. de quo hic disputat 7c. No. secundo 7 q. perpetuo tene. ment quid est hoc dicitur participes alicuius seu complicis. alicuius quod nota. de ponitur in instrumentis pacis. et dicitur pro se suisq. partibus 7 complicibus. 7 necio rebus aliis qui dicit ita clare. hic dicitur quod sunt filij nepotes 7 propin qui. Item consilium 7 domesticus quod not. C. ultimo nota. 1. quod iste titulus est correctus de iure canonico.

De dona, propter nuptias vel ante nuptias et de sponsalitijs. Rubrica.

Volunt. hoc est not. l. quomodo procedat istud in istis casibus quando vir vult augere dotem vtriusque sue tangam. in l. si voluntate. de do. promiss. vbi 7c. 7 glo. tangit dicit de ver. oblig. l. si dicitio. C. no. hanc legem q non valet ista confessio.

Presidi. Querit glo. cui incumbit onus probandi alia causa redditur. dicitur in glo. 7c.

Dollicitatione. Frangenti fidem si des frangatur etiam hoc dicit.

Paria sunt aliquid fieri tempore prohibito vel fieri tempore licito 7 conferri in tempus prohibitorum. Paria sunt facere aliquid tempore permissio vel fieri tempore illicito 7 conferri tempore permissio.

Quod. No. aliquid fieri tempore prohibito vel licito tpe conferri in tempus prohibitorum paria sunt. h. d. 7 recta die allegat ad hoc 7 hic aduere ad hac. l. 7 illud est vni genere qd non dz cotraria 7 aliud generale 7 cotraria. ad paria sunt 7 aliquid fieri tempore licito vel fieri tempore illicito 7 conferri in tempus licitorum: vt lege in tempus. de heredi. insti. in. 3. Illud habet cotraria

que cotrarietas soluitur in rex. in l. si minor. ff. de ser. exor. quod no. quia ille rex. optime soluit. Et no. per petuo solutionem quare 7c.

Quem in te. hoc est notabilis lex 7 singularis de dicio qua tene menti.

Quem remanere est commune vel obliquu. hoc est notabilis. l. ad vnum de quo factio magnum festum in materia substitutionis compendiose. C. no. hic de verbo 7 remaneret. id est restitueret.

Quem ante. hoc est notabilis. l. ad vnum de quo factio magnum festum in materia substitutionis compendiose. C. no. hic de verbo 7 remaneret. id est restitueret.

Quem remanere est commune vel obliquu vel obliquum per habilem videlicet quod dicitur res maneat. id est restituit. quod not. quia quandoq. verum remanere restituitur. quod est apud alium illud denotat restitutionem 7 sic est obliquum. alius si est apud eum stat proprie vt hic vides. dicit in materia substitutionis compendiose.

Rein fuisse in bonis debitoris qui dz pbare. hoc est not. l. valde. 7c. Er per hanc legem dicitur quod dicitur hic quod quis debet probare re esse in bonis debitoris: vt. l. 7c. quod non idem sunt. s. quod dicitur. ff. de pig. 1. quod not. in l. si res alie. p. da. fuc. Et verum nisi constet possessionem causam habere a debitor: quia si constat possessionem habere causam a debitor: tunc non debet probare aliud nisi rem fuisse sibi prius obligatam quam possessio traderetur vt hac. l. ita dicitur ipse per hanc legem. glo. tamen videtur aliud 3 sententia. de iur. fil. l. 7c.

Rebus. hoc est not. l. valde. Er per hanc legem dicitur quod dicitur hic quod quis debet probare re esse in bonis debitoris: vt. l. 7c. quod non idem sunt. s. quod dicitur. ff. de pig. 1. quod not. in l. si res alie. p. da. fuc. Et verum nisi constet possessionem causam habere a debitor: quia si constat possessionem habere causam a debitor: tunc non debet probare aliud nisi rem fuisse sibi prius obligatam quam possessio traderetur vt hac. l. ita dicitur ipse per hanc legem. glo. tamen videtur aliud 3 sententia. de iur. fil. l. 7c.

Consentiente. Unde p. ostro licet restituere pretium non audiat re quo res est donata.

Donatio facta a sponso sponse quando perdatur vel retineatur.

Quem veterum. Aduerte q. 1 ista. l. e. quomodo vidiana ex vitis maxime a moralitate c. extra habuimus scilicet in pluribus. all. v. in. l. si filie. 7. l. si tibi. c. si ante nupr. In quibus continetur quod donatio facta ante matrimonium valet nec potest repeti: quod donatum est. hoc corrigitur vt habes in ea. C. nota ex hac. l. q. 1. Donatio facta a sponso, sponse vel contra. perditur vel retinetur: si stat vel non stat per alteru ex eis quod no. 7 repetitur conditione ex hac. l. quod dicitur est. quod nota. quia iste marie non sunt in. ff.

Quem sponso. Nota hic q. s. in. l. piccederi fuit dispo situm quando per sponsum stat hic q. casu fortuito accidit quod alter mox tunc distinguitur inter sponsum 7 sponsa: vt hic vides. hic non sunt alia 7c.

Inoribus. C. hic incipit tractare de qua mandatis que postea corrigitur in si. in. auf. de cursum 7c.

Libertis. Nota hic. l. q. ex dote reuera ad filiam vel donatione reuera ad virum non cogitur quis eorum retinere aliquid libertis pini matrimonij nec est coreptu 7c.

Constante. Rex ista est notabilis. Erre primo loquitur qm voluit dotem vel donatione augere. secundo quando voluit dotem vel donationem minuire. scilicet da ibi sed 7 si a cotrario. quibus ista rum partibus subdiuiditur: vt potestis videre per vos habetis hysnam auf. vel duas. vna incipit ne diminutio in hysbetur: sed nihil mutare multi no habent istum rex. habemus aliam auf. q. incipit sed iam necesse: que est valde notabilis auf. q. no. exeat perpetuo mente tua 7 quod ponebatur in lege permittenda hic. nominatur. cogen do.

Dispositio huius auf. an habeat locu in creditibus presentibus. Item an in pteritis 7 futuris. Mulier que dedit dote in rebus mobilibus an possit assumere in se onus probandi.

Contra presumptiones iuris 7 de iure qd no. admittatur p. bationis per confessionem.

Ed ia neces. hoc est notabilis au ten. 7 no. ex ea qm vir consentante matrimonio: confitetur dote sibi esse data q. ista confessio creditibus nullo mo. p. iudicatur sed se bis p. viro sic. C. Quero vtrum t. habeat locum in creditibus presentibus. Item an in pteritis 7 futuris glo. videtur dicere quod in vtrisque v. de glo. no. 7. l. ita singulari super ver. bo suspicio. Illud qd dicitur de creditibus futuris videtur contra casus. l. i. 7. de iure fisci. p. rere videtur cotra istu rex. in quo dicit sibi contra creditores nullo vni privilegio in: coe cotra creditores mulieri non dirigit. ergo cotra creditores sequentes est potio: de iure co. 7. De iure possimus si sumere gl. qm apparent aliqua indicia ex quibus possit fraus presumi: vt. l. maritus. ff. qui 7 a quibus. alias sec. 7. Item gro tam mulier q. dedit augme tu in rebus mobilibus possit assumere in se onus pbandi pbare se modica rem veritate dedisse. 3. l. in coreptu vni sumit. 7. 3. in summa hui. r. dicit qd

De res. hac. l. limita i ca si singulari. r. 7. de iure fisci. l. lib. 7. 7. p. barr. in l. 7. qren dum. s. qd dicitur. ff. de pigno. C. sed ia necesse. hac limita vt p. 3mo. in l. si p. r. l. i. ff. qd. i. p. p. n. cipalis. fo. ma. 7. l. an? p. inod. i. s. fuerat. in: st. de acri. 7. de p. an. de ca. p. c. c. l. r. r. r.

Ad creditores presentibus ad de bar. i. l. post dicit i. ff. col. ff. de do. 7. i. l. ait p. r. s. tra demit. ff. q. i. fra. credi. 7. in frau. cred. l. i. co. i. 7. q. cum con cepisset.

Barto. super prima parte Codicis.

A Si furiosus adde quod no. Bart. in l. i. si cui eorum. 2
§. in curatoibna. ff. de postu. vide Baldum in l. secunda. §. de cur. fur. in l. i. et milites. §. cum autem. a
de eru. tur.

B De incestis. l. ab incestis. de incest. nup. hec. l. ten
dit an qu
vixore pñis
comittra
tur incest
per quã lu
cratus est
etrum du
catos et qd
clerici in
sacris dica
tur comit
tere ince
stum nor.
glo. et bar.
in l. i. ff. de
conci. b.

Quero quomodo hic intelligitur
tpe nuptiarum: vtrum intelligatur cum
consumtio fit per copula carnale: an
vero fit de pñario per verba de pñiti
rep. vide hic intelligere de consumtio
ne. ibi nisi. et conuerso facit rep. §. ibi
ex alio no. et votum nuptiarum pro
cedit quando fit de pñario per ver
ba de presenti. et ista secunda opi. est ve
ra. Et habetis in l. i. igitur ibi fuit:
et hoc conditio. de cõdi. et demon. et b
quãdo dies leg. ced. l. si puella. et l. y.
hic tractat illas 7. q. si pater relinquit
ceterum pro dote: vtrum videatur relin
quere pure. an si nup. contra perit quã
examinat plene in l. titio. §. ante nup
prias. ff. de condi. et demon. et c.

Vod eis. ter di
cit qd non est obligato
rũ cõtra bonos mores
pñitiuramentũ vt hic
et in corpore vnde in cap. et in c. non est
obligatorum. de reg. iur. lib. vj.
Lex loquens de mtecapo qd nõ
habeat locum necessario in furioso.

postea cũ alia cõtrahit matrimonium per. de angh. cõ
fi. cccxij. et an filij nati ex secũda vxore ignoate de vi
ta pñine sunt legitimi per eundem cõfi. cccxij. et an filij
lij nati ex matrimonio in gradu prohibito possint legi
timari ratificandõ matrimonium altero coniugũ c
iam defuncto. vide per eundem cõfi. cccxij.

Andreas Pomare.

Penam cõtrahentium. nota qd iste pene nõ has
beret locum cõtra illum qui accepit in vxorem foroz
rem illius quam per fornicationem cognouit quia
quis non possit eam in vxorem ducere et committat
incestum et de leui illam a se vult separari nihilomi
nus nõ potest puniri istis penis qd iste text. intelligit
de cõsanguinitate et affinitate pñra cõ iustis nuptijs
et nõ insulis vt per Ancha. cõfi. cccxij. incip. vides
tur pñna facit. et vide text. in l. fina. §. de nar. l. et ibi
leg. et sortit. et glo. in §. si in aut. quib. mo. nat. effi. 1
leg. et Ange. de are. in §. nouissime. in l. ad est. Alex.
cõsilio. l. xij. in. ii. col. am. in l. is qui. ff. de vulga. et pñ
pil. Alex. cõmes in l. gallus. §. ius. ff. de lib. et post
hu. et concord. ibi tradit.

Andreas Pomare.

Substantia. Nec sunt de agnatione vel cognatio
ne patris nec possunt respectu patris vel matris dis
cinobiles et non solum quando possunt dici sed nec
etiam filij eorum quãuis essent legitimi et naturales
ira Anchara. in cõsilio. cccx. incip. vñs diligenter
iuribus et quod debeant concurrere in legitimitate;
ne. vide per. de ancha. cõfi. c. lviij.

Dentecapri et alie persone fatue non habent curas
tores legitimos sed vatinos.

Furiosi. Not. qd lex que lo
quitur de mtecapo nõ habet locum in
furioso. Idem per 7 hoc nos dicimus
quod furiosus et prodigus habent cu
ratores legitimos. quid de mtecapis et alis fat
uatis personis. Certè habebunt vatinos non legit
imos. Ita videtur rep. et glo. in l. i. de cura. §. de epif
audi. l. de creationibus. facit. ff. de postulando. l. cui
eorum cum. l. ptece.

Iquis. No. qd filium spiritualem non
possunt ducere in vxorem nec
etiam filius meus eam.

De incestis et nepharijs nuptijs. Rubrica.

Dictum est supra de nuptijs verum quia quedã
sunt incestuosae: ideo submittit Rubricã de incestuo
sis nuptijs.

Item ancillis. Hic venit tra
ctari adulterium cum incestu. ff. de adul
ter. vide eas in §. qui contra legem. et
ibi glo. et ego plenissime et eadem glo.
est in corpore vnde sumitur aut. incestus et c.

Iquis incestis. Impen
ditur contra venientes incestus nuptias.
Item super ista. l. habetis duas autem.
vna incipit incestus. alia incipit et com
plexu.

Filius tenetur alere parentem et banntum.

Necessitas. Nota ergo pena cõ
trahentium et nuptias
alere parentem et banntum. quod nõ fa
cit. l. mur. §. manere. ff. de iure do. Quero t vñ
ista bona publicentur sico ipso iure vel per senten
tiam text. in cor. dicit ipso facto. quia dicit confessum.

Querit glo. hic de quibus nuptijs loquitur hec
autem. quidã dicit quod de incestuosis que sunt in
cestuose ratione sanguinis: vt si erat consanguinea.
alij dicũt qd de oibus nuptijs prohibitis. et ista glo.
rener. licet multi doctores teneant primam.

Spurij sunt indigni omni substantia.

Filij spurij atendi sunt de iure canonico.

Pater potest relinquerẽ filio spurio pro alimentis.

Filie spurie potest pro dote legari.

Filij spurij quod legitimi possint per principem et
quod ad quid.

Complexu. Not. qd ista filij
sunt omni substantia. Idco quod eis
nihil potest donari necessamento rei
in qui ab eorum patre. ita declarat text.
in corpore et in glo. Not. secundo qd quod tales filij
non sunt atendi. hoc verum de iure ciuili. sed de iure

De secundis nuptijs. 311

Canonicis. l. c. et extra de eo qui dicit in mari. quã a
pol. per adulterium. cũ haberet. Et quo dicit et cõsult
luj qd vsq ad quantitã sufficentem pro alimentis
pater potest huic filio spurio relinquerẽ eodẽ i mo
do filie spurie pro dote sua: qd sine aliqua dote non
potest alicui nubere. tene memi. 7 Querit glo. vñ
isti spurij possint legitimi per principem. glo. vñ
qz hic qd sic. et bene et glo. dicit idẽ in corpore vnde
sumitur: et vidiam comites qui habebant puñles
giam: et fiebat expressa mentio de illo. §. vnde sumit
aut. quod potest esse verum quantum ad temporas
illa: sed quantum ad spiritualia non: nec papa quantum
ad temporalia potest in terris imperij: vt in c. per ve
nerabilem. qui filij sunt legi.

De interdicto matrimonio. Rubrica.

Senatus. Prohibitio ista nõ est
de iure canonico. vt
de glo. que firmat quedã cõtraria et
nõ soluit ibi de ritu nup. l. fina. vel hic
quo ad matrimonium irritandum. scus
quo ad venus incestus: vt in contrario:
sed in illis requiritur verus dolus hic nõ quo ad irri
tandum matrimonium et c.

Mater pupille. Not. ex hoc se
cus erat tutor pupilli fuit sic videt qd
vtriusque potest esse tutor sui pñi gñi.
Ita hic de contrario interdicto iute. l. fi.
et l. si non nup. de adoptionibus et c.

Iquis. Vide glo. tuam ibi dicitur
sam. respondeo qd nõ ha
bet ratam potestatem in sine. dic quod
hec non est eadem ratio: qd tutor nõ has
bet eandem potestatem et c.

Si quacunq preditus potest. Rubrica.

Iquis. Not. istum casum qd si
iurista tu protestando hoc effugis eius d
iurisdictiones facta dicra protestatione:
et hoc tam de eo qui facit iniuriam in
relligitur quã de tota domo. et de hoc videbitis. §. de
appellationibus. l. si quis pronocatione. et c.

De secundis nuptijs. Rubrica.

Supra visum est de primis nuptijs. sequit vide
re de secundis nuptijs. Querit glo. que dicantur
secũde nuptie. responderẽ bene omnes nuptie post
pñnas dicantur secunde nuptie quod nota.

Casus in quo mulier potest decedere pro parte
testata et pro parte intestata.

Que pena contra nubentes sit de iure ca
nonico cõrecta.

Si quã mulier. debes scire
tritus continet duplicem tractatum. §. idẽ
primus de muliere que mbit secundo
intra annũ. et de hoc loquitur. l. i. et ij.

Filie spurie. filie spurie potest relinqui pro dote et
alimentis. vide Bald. in l. i. de his qui. vt in d. sed
Bald. hic dicit quod hoc non est verũ in nepharijs
incestuosis scus in alijs spuris.

Cad de Ab. cõfi. c. xv. §. lib. Et adde tu quod
huius tituli que materia erat cogni
ta de iure digestorum. secunda est mate
ria de nubentibus secundo post rem
pus luerus: de hoc tractat. l. femine.
cũ omnibus sequentibus vsq ad si
nem: nec de iure sform. erãt cognite.
Itẽ scias qd hec. l. puni mulieres se
cundo nubẽtes intra tempus lucus
quinq; penis hoc ordine. pñna pena
est in scãpa: secunda in persona viri.
tertia in relictis et quibuscunq; post
dictas nuptias festinat. quarta in
relictis a primo viro etis post dictas
nuptias. quinta in his que eis dese
runtur ad intestato. secunda ibi pñ
terea. tertia ibi omnium. quarta ibi: b
hic etiam. quinta ibi eandem quoq.
Cõppo. ff. de r. nup. l. soler. Solutio
ibit imperrant a pñcipe. Cõppo.
scõ de. l. libertõm. §. si de his qui nor.
insa. Sol. l. bñ vir nõ erat in gendur vt
ibj declarat text. Cõrem oppo. quis
nõ potest pro parte decedere testat
pro parte intestat. vt. ff. de regu. iur. l.

in c. fina. de si. pñ. in nouel. quod sequitur Bald.
in c. naturalis. ff. de sen. iur. contro. inter do. et agna. et
ibi vide glo. nor. in materia et Bald. in l. si qua illu
stria. §. ad officia.

Cad de Val. cõfi. cccvj. §. lib. Bald. cõfi. cccvj.
Ro. cõfi. c. xij. qui ceteris contradicit. et vide per.
de ancha. cõfi. cccxvj. §. l. i.

Si quis. vide glo. in l. apertissimi. de iudic. que lsi
mitat istum text. et pro isto et vide quod scripsit. in l.
quia poterat ad trebel.

Si qua mulier. Quero vñ. sed aduertere qd glo.
in l. decreto. §. de pñ. tenet quod de iure canonico
non fit cõrecta pena festinant nubentis. et ibi vide
Bar. qui tenet glo. hic sed aduertere quia Bart. in. d.
§. notanter. dicit istud qd hic dicit qd pena mulieris
nubentis festinat est cõrecta istud est verũ qd non
põr sanguis cõmiserit: vt qd mulier est fenez non fas
cõs filios vel qd marit' sterit per annũ a longinquo
postea mortuus est. ita tenit Paul. de liaga. in suo
cõfi. de quo in c. si. de scõ. nup. et vide Bald. in l. de
creto. adde qd Ange. in cõfi. inci. maritus venies ad
mortẽ dicit qd si marit' in stituit vxore heredem que
postea. j. annũ trãsitur ad tãã vota pñna hereditas
te vbi hoc cõcludit qd tãã integrata et offendens ani
mã defuncti nõ aut qd durẽt pene legales. et idẽ cõ
sultit Bald. in §. inci. in xpi nõie amẽ. pponit in fas
cũ. et. Itẽ adde si nubat. j. annũ nõ pñt pñilegia
dotis. adde an pene festinat ad secundas nuptias
sunt sblate. Pe. de ancha. cõfi. c. Pan. de ca. cõfi. c. xij.
Jo. de an. cõfi. l. xij. an aut si marit' legit vxor. cõfi.
si nubet nubendo incurrat penas Ro. qd nõ. §. cccij.

in l. v. p. r. c.

Omnibus *Aut. s. allegat. do. Ja. de arer. p. casu in qone difficili. qd est illa q. p. c. nif. p. doc. l. i. q. potio. in plig. habe. r. c.*

Quibus *era que ds oz feruare filijs oz feruare nepotibus et eis procedentibus falsua electione. h. d.*

Quis prioris *istud principii dicit quasi ide qd precedens. s. l. p. ma. dixit imperator de filijs pini marimonij qn alter de filijs decessit ante scdm matrimoniu. sed. l. superior loqui tur qn post scdm matrimoniu alter ex filijs decessit.*

Illud etias *Quod dr hic dem. s. l. qnati. vr. l. hac edictali. in fi. r. gloss. ita dicit.*

Certum est *hic est vrilis. s. l. is difficultis. r. so non lego modo. q. no p. uidi. r. c.*

Talem *hic est difficultis. s. r. vti lls.*

In illo *Nora q. si p. h. oia bona filij vel q. debent resti. 4 ni filijs si dissipat ista bona pot. filius interdicere patri ne ista bona alienent. neca. dat. illud quod placet sibi. certe hic est rest. quod nor. a. f. de bono. ma. 9 ter. l. f. r. in aut. de imp. s. q. ita. hoc. in 7 rest. q. fm deterninatione. l. fi. de sen. 9 p. f. r. imperator. ff. ad trebellianum.*

Donia *re. dicit qd vltra debitu. cōiugi scdm relinquitur oz iter filios vrilis q. matri. non in capita diuidi. h. d. qd b in hac. l. dr. corrigi. per. aut. de nup. s. optime. r. s. illud r. redit ad. l. q. h. aliter r. ideo hic p. aut. ad. eos solos r. c.*

Quoniam aptissime *Ista. l. rora. deterninar. nam dubietatem. q. o. i. e. b. a. f. l. hac edicta l. s. e. q. dicit q. scdm coniugi no. oz pl. 14 relinquit q. viter filijs qui minus hz qd vltra relinquit applicat liberia. p. m. m. non. r. c. h. ista deterninat. quanda. dubitationem. b. c. n. d. dicit. Q. l. b. r. i. n. g. r. n. o. admittunt ad par. tē. l. u. c. i. n. s. qd. vltra. debitu. r. f. de. con. leg. l. est. rest. h. d. r. n. i. p. l. aliud. r. c.*

Ubi nupte *si scdm nupte mulier. r. r. b. d. s. l. s. h. m. n. f. r. u. m. s. t. u. s. Ista. l. c. o. r. r. i. g. i. t. r. l. i. m. i. t. a. t. u. r. p. e. r. a. u. t. h. o. c. l. o. c. u. m. r. c.*

Octocum *U. s. q. m. u. l. i. e. r. n. o. p. u. n. a. r. d. e. s. t. f. r. u. c. t. u. s. p. m. a. r. i. t. a. d. s. e. d. a. v. o. r. a. n. i. s. i. p. u. n. e. f. a. t. e. s. t. a. r. e. e. x. p. e. s. s. e. v. t. h. i. c. v. i. d. e. s. q. d. n. o. q. o. p. s. q. r. e. s. t. a. t. o. r. d. i. c. a. t. d. o. n. e. c. h. o. n. e. s. t. e. r. c. a. s. t. e. v. i. u. e. r. i. t. r. v. i. d. u. a. l. e. v. i. t. a. f. e. r. u. a. u. e. r. i. t. S. i. e. r. i. d. i. c. e. r. e. t. d. o. n. e. c. h. o. n. e. s. t. e. r. c. a. s. t. e. v. i. u. e. r. i. t. r. e. r. v. l. d. i. c. e. r. e. t. h. o. n. e. s. t. e. r. c. e. r. t. e. n. o. a. d. m. i. t. t. i. t. u. r. f. i. s. t. r. u. c. t. u. s. q. d. h. o. n. e. s. t. e. r. c. a. s. t. e. v. i. u. e. r. i. t. h. z. n. a. s. c. a. t. a. d. s. e. d. a. v. o. r. a. v. t. l. u. l. i. e. r. s. c. u. i. p. p. o. n. e. r. e. t. f. f. a. d. t. r. e. b. g. l. o. s. s. f. o. m. a. t. h. i. c. T. o. n. a. g. o. n. e. d. e. t. e. l. a. r. o. z. e. q. u. i. r. e. l. i. q. v. r. o. r. e. m. d. n. a. m. r. v. s. f. r. u. c. t. u. a. r. i. a. o. i. n. s. u. o. r. u. m. h. o. n. o. r. a. q. d. v. e. r. b. a. i. s. t. a. i. m. p. o. r. t. a. t. d. e. i. u. r. e. r. q. d. d. e. p. l. u. c. t. u. d. i. n. e. d. e. s. t. u. e. r. u. d. i. n. e. i. t. a. o. b. s. e. r. u. a. t. q. e. x. t. r. a. t. i. b. u. s. l. i. b. e. r. i. a. h. a. b. e. a. t. a. l. l. i. m. e. r. a. t. i. i. e. x. t. r. a. n. e. i. s. i. n. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. h. z. v. s. f. r. u. c. t. u. i. i. n. t. e. g. r. u. v. i. d. e. g. l. r. d. e. h. o. c. i. n. s. p. e. c. i. u. q. u. i. f. i. l. i. i. s. i. n. t. l. e. g. i. s. s. i. v. e. r. q. u. i. d. s. i. q. s. i. t. a. r. p. e. r. d. y. i. n. l. i. t. r. i. a. c. u. m. r. e. l. i. q. s. s. i. n. f. f. d. e. l. e. g. i. s. r. i. b. i. p. l. e. n. e. d. i. c. i. t. r. c.*

Ubi nupte *mulier transiens ad scda vota dr casle r honeste viuere. 2 Si vxor est relicta dña r usufructuaria oima bonoz qd cōtineat hoc legatū r nu. 3. r. ibi an hoc legatū valeat r numero. 5. Si eligi vñ ex contrarijs tacite vñ alteri renuntiatum. 6 Heredes possunt institui ad incertum sicut post tempus incertum. 7 Pro soluta in dubio copollere copule. 8 Usufructus est pars domini. 9 Legatū factū vxori q. sit dña r usufructuaria extraneis instituta quid ope reur r continet. 10 Si factū fuit legatū vxori de mille do necyixerit sine viro r post ei⁹ vitā dicta mille deueniant in nruū si mulier scdo nubit an ritius statim habeat mille. et nu. 14. soluit. 11 Verba post vitā intelliguntur de morte naturali. 12 Verba ambigua in testamētis pro heredibus interpretantur. 13 Prosumus defuncti r vxor in dubijs c. parificamur. 14 Si vxor est legata dña massaria r usufructuaria donec hōdelle custodierit lectū testatoris r no exiger otre: si celsit iura doralia fñ an perdat legatū. Verbum epigere aliqñ largi accipit. h. e. c. a. u. t. s. u. m. i. t. u. r. d. c. o. p. e. d. e. n. u. p. t. i. s. s. a. n. i. e. n. d. s. i. h. o. s. o. l. u. i. r. v. i. d. e. q. d. i. b. i. n. o. r. a. d. d. i. t. a. d. l. c. q. l. o. q. u. e. b. a. f. i. n. i. n. v. i. t. i. m. a. v. o. l. u. n. t. a. t. e. h. e. c. l. o. q. u. e. e. t. i. a. i. n. t. e. r. v. i. u. o. s. r. e. t. q. d. a. d. v. i. t. i. m. a. v. o. l. u. n. t. e. r. e. r. e. l. c. o. r. r. i. g. i. t. r. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. r. e. r. i. b. i. l. i. o. q. u. i. d. e. s. t. n. o. e. a. l. d. a. r. h. z. s. u. m. p. t. u. r.*

Ubi nupte *mulier transiens ad scda vota dr casle r honeste viuere. 2 Si vxor est relicta dña r usufructuaria oima bonoz qd cōtineat hoc legatū r nu. 3. r. ibi an hoc legatū valeat r numero. 5. Si eligi vñ ex contrarijs tacite vñ alteri renuntiatum. 6 Heredes possunt institui ad incertum sicut post tempus incertum. 7 Pro soluta in dubio copollere copule. 8 Usufructus est pars domini. 9 Legatū factū vxori q. sit dña r usufructuaria extraneis instituta quid ope reur r continet. 10 Si factū fuit legatū vxori de mille do necyixerit sine viro r post ei⁹ vitā dicta mille deueniant in nruū si mulier scdo nubit an ritius statim habeat mille. et nu. 14. soluit. 11 Verba post vitā intelliguntur de morte naturali. 12 Verba ambigua in testamētis pro heredibus interpretantur. 13 Prosumus defuncti r vxor in dubijs c. parificamur. 14 Si vxor est legata dña massaria r usufructuaria donec hōdelle custodierit lectū testatoris r no exiger otre: si celsit iura doralia fñ an perdat legatū. Verbum epigere aliqñ largi accipit. h. e. c. a. u. t. s. u. m. i. t. u. r. d. c. o. p. e. d. e. n. u. p. t. i. s. s. a. n. i. e. n. d. s. i. h. o. s. o. l. u. i. r. v. i. d. e. q. d. i. b. i. n. o. r. a. d. d. i. t. a. d. l. c. q. l. o. q. u. e. b. a. f. i. n. i. n. v. i. t. i. m. a. v. o. l. u. n. t. a. t. e. h. e. c. l. o. q. u. e. e. t. i. a. i. n. t. e. r. v. i. u. o. s. r. e. t. q. d. a. d. v. i. t. i. m. a. v. o. l. u. n. t. e. r. e. r. e. l. c. o. r. r. i. g. i. t. r. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. r. e. r. i. b. i. l. i. o. q. u. i. d. e. s. t. n. o. e. a. l. d. a. r. h. z. s. u. m. p. t. u. r.*

Ubi nupte *mulier transiens ad scda vota dr casle r honeste viuere. 2 Si vxor est relicta dña r usufructuaria oima bonoz qd cōtineat hoc legatū r nu. 3. r. ibi an hoc legatū valeat r numero. 5. Si eligi vñ ex contrarijs tacite vñ alteri renuntiatum. 6 Heredes possunt institui ad incertum sicut post tempus incertum. 7 Pro soluta in dubio copollere copule. 8 Usufructus est pars domini. 9 Legatū factū vxori q. sit dña r usufructuaria extraneis instituta quid ope reur r continet. 10 Si factū fuit legatū vxori de mille do necyixerit sine viro r post ei⁹ vitā dicta mille deueniant in nruū si mulier scdo nubit an ritius statim habeat mille. et nu. 14. soluit. 11 Verba post vitā intelliguntur de morte naturali. 12 Verba ambigua in testamētis pro heredibus interpretantur. 13 Prosumus defuncti r vxor in dubijs c. parificamur. 14 Si vxor est legata dña massaria r usufructuaria donec hōdelle custodierit lectū testatoris r no exiger otre: si celsit iura doralia fñ an perdat legatū. Verbum epigere aliqñ largi accipit. h. e. c. a. u. t. s. u. m. i. t. u. r. d. c. o. p. e. d. e. n. u. p. t. i. s. s. a. n. i. e. n. d. s. i. h. o. s. o. l. u. i. r. v. i. d. e. q. d. i. b. i. n. o. r. a. d. d. i. t. a. d. l. c. q. l. o. q. u. e. b. a. f. i. n. i. n. v. i. t. i. m. a. v. o. l. u. n. t. a. t. e. h. e. c. l. o. q. u. e. e. t. i. a. i. n. t. e. r. v. i. u. o. s. r. e. t. q. d. a. d. v. i. t. i. m. a. v. o. l. u. n. t. e. r. e. r. e. l. c. o. r. r. i. g. i. t. r. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. r. e. r. i. b. i. l. i. o. q. u. i. d. e. s. t. n. o. e. a. l. d. a. r. h. z. s. u. m. p. t. u. r.*

Ubi nupte *mulier transiens ad scda vota dr casle r honeste viuere. 2 Si vxor est relicta dña r usufructuaria oima bonoz qd cōtineat hoc legatū r nu. 3. r. ibi an hoc legatū valeat r numero. 5. Si eligi vñ ex contrarijs tacite vñ alteri renuntiatum. 6 Heredes possunt institui ad incertum sicut post tempus incertum. 7 Pro soluta in dubio copollere copule. 8 Usufructus est pars domini. 9 Legatū factū vxori q. sit dña r usufructuaria extraneis instituta quid ope reur r continet. 10 Si factū fuit legatū vxori de mille do necyixerit sine viro r post ei⁹ vitā dicta mille deueniant in nruū si mulier scdo nubit an ritius statim habeat mille. et nu. 14. soluit. 11 Verba post vitā intelliguntur de morte naturali. 12 Verba ambigua in testamētis pro heredibus interpretantur. 13 Prosumus defuncti r vxor in dubijs c. parificamur. 14 Si vxor est legata dña massaria r usufructuaria donec hōdelle custodierit lectū testatoris r no exiger otre: si celsit iura doralia fñ an perdat legatū. Verbum epigere aliqñ largi accipit. h. e. c. a. u. t. s. u. m. i. t. u. r. d. c. o. p. e. d. e. n. u. p. t. i. s. s. a. n. i. e. n. d. s. i. h. o. s. o. l. u. i. r. v. i. d. e. q. d. i. b. i. n. o. r. a. d. d. i. t. a. d. l. c. q. l. o. q. u. e. b. a. f. i. n. i. n. v. i. t. i. m. a. v. o. l. u. n. t. a. t. e. h. e. c. l. o. q. u. e. e. t. i. a. i. n. t. e. r. v. i. u. o. s. r. e. t. q. d. a. d. v. i. t. i. m. a. v. o. l. u. n. t. e. r. e. r. e. l. c. o. r. r. i. g. i. t. r. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. r. e. r. i. b. i. l. i. o. q. u. i. d. e. s. t. n. o. e. a. l. d. a. r. h. z. s. u. m. p. t. u. r.*

Ubi nupte *mulier transiens ad scda vota dr casle r honeste viuere. 2 Si vxor est relicta dña r usufructuaria oima bonoz qd cōtineat hoc legatū r nu. 3. r. ibi an hoc legatū valeat r numero. 5. Si eligi vñ ex contrarijs tacite vñ alteri renuntiatum. 6 Heredes possunt institui ad incertum sicut post tempus incertum. 7 Pro soluta in dubio copollere copule. 8 Usufructus est pars domini. 9 Legatū factū vxori q. sit dña r usufructuaria extraneis instituta quid ope reur r continet. 10 Si factū fuit legatū vxori de mille do necyixerit sine viro r post ei⁹ vitā dicta mille deueniant in nruū si mulier scdo nubit an ritius statim habeat mille. et nu. 14. soluit. 11 Verba post vitā intelliguntur de morte naturali. 12 Verba ambigua in testamētis pro heredibus interpretantur. 13 Prosumus defuncti r vxor in dubijs c. parificamur. 14 Si vxor est legata dña massaria r usufructuaria donec hōdelle custodierit lectū testatoris r no exiger otre: si celsit iura doralia fñ an perdat legatū. Verbum epigere aliqñ largi accipit. h. e. c. a. u. t. s. u. m. i. t. u. r. d. c. o. p. e. d. e. n. u. p. t. i. s. s. a. n. i. e. n. d. s. i. h. o. s. o. l. u. i. r. v. i. d. e. q. d. i. b. i. n. o. r. a. d. d. i. t. a. d. l. c. q. l. o. q. u. e. b. a. f. i. n. i. n. v. i. t. i. m. a. v. o. l. u. n. t. a. t. e. h. e. c. l. o. q. u. e. e. t. i. a. i. n. t. e. r. v. i. u. o. s. r. e. t. q. d. a. d. v. i. t. i. m. a. v. o. l. u. n. t. e. r. e. r. e. l. c. o. r. r. i. g. i. t. r. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. r. e. r. i. b. i. l. i. o. q. u. i. d. e. s. t. n. o. e. a. l. d. a. r. h. z. s. u. m. p. t. u. r.*

Ubi nupte *mulier transiens ad scda vota dr casle r honeste viuere. 2 Si vxor est relicta dña r usufructuaria oima bonoz qd cōtineat hoc legatū r nu. 3. r. ibi an hoc legatū valeat r numero. 5. Si eligi vñ ex contrarijs tacite vñ alteri renuntiatum. 6 Heredes possunt institui ad incertum sicut post tempus incertum. 7 Pro soluta in dubio copollere copule. 8 Usufructus est pars domini. 9 Legatū factū vxori q. sit dña r usufructuaria extraneis instituta quid ope reur r continet. 10 Si factū fuit legatū vxori de mille do necyixerit sine viro r post ei⁹ vitā dicta mille deueniant in nruū si mulier scdo nubit an ritius statim habeat mille. et nu. 14. soluit. 11 Verba post vitā intelliguntur de morte naturali. 12 Verba ambigua in testamētis pro heredibus interpretantur. 13 Prosumus defuncti r vxor in dubijs c. parificamur. 14 Si vxor est legata dña massaria r usufructuaria donec hōdelle custodierit lectū testatoris r no exiger otre: si celsit iura doralia fñ an perdat legatū. Verbum epigere aliqñ largi accipit. h. e. c. a. u. t. s. u. m. i. t. u. r. d. c. o. p. e. d. e. n. u. p. t. i. s. s. a. n. i. e. n. d. s. i. h. o. s. o. l. u. i. r. v. i. d. e. q. d. i. b. i. n. o. r. a. d. d. i. t. a. d. l. c. q. l. o. q. u. e. b. a. f. i. n. i. n. v. i. t. i. m. a. v. o. l. u. n. t. a. t. e. h. e. c. l. o. q. u. e. e. t. i. a. i. n. t. e. r. v. i. u. o. s. r. e. t. q. d. a. d. v. i. t. i. m. a. v. o. l. u. n. t. e. r. e. r. e. l. c. o. r. r. i. g. i. t. r. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. r. e. r. i. b. i. l. i. o. q. u. i. d. e. s. t. n. o. e. a. l. d. a. r. h. z. s. u. m. p. t. u. r.*

munia tas secundū q. p. i. n. i. m. a. r. i. t. i. r. i. d. e. i. d. e. z. i. n. i. i. i. d. u. b. i. o.

Quo *niam. Ita. l. est. de. d. s. i. o. q. u. e. l. l. i. o. n. i. s. d. q. u. a. p. e. r. h. a. l. d. i. n. l. h. m. v. l. r. i. c. o. l. l. i. d. e. d. e. i. n. o. s. s. i. c. d. d. r. c.*

Ubi nupte *mulier transiens ad scda vota dr casle r honeste viuere. 2 Si vxor est relicta dña r usufructuaria oima bonoz qd cōtineat hoc legatū r nu. 3. r. ibi an hoc legatū valeat r numero. 5. Si eligi vñ ex contrarijs tacite vñ alteri renuntiatum. 6 Heredes possunt institui ad incertum sicut post tempus incertum. 7 Pro soluta in dubio copollere copule. 8 Usufructus est pars domini. 9 Legatū factū vxori q. sit dña r usufructuaria extraneis instituta quid ope reur r continet. 10 Si factū fuit legatū vxori de mille do necyixerit sine viro r post ei⁹ vitā dicta mille deueniant in nruū si mulier scdo nubit an ritius statim habeat mille. et nu. 14. soluit. 11 Verba post vitā intelliguntur de morte naturali. 12 Verba ambigua in testamētis pro heredibus interpretantur. 13 Prosumus defuncti r vxor in dubijs c. parificamur. 14 Si vxor est legata dña massaria r usufructuaria donec hōdelle custodierit lectū testatoris r no exiger otre: si celsit iura doralia fñ an perdat legatū. Verbum epigere aliqñ largi accipit. h. e. c. a. u. t. s. u. m. i. t. u. r. d. c. o. p. e. d. e. n. u. p. t. i. s. s. a. n. i. e. n. d. s. i. h. o. s. o. l. u. i. r. v. i. d. e. q. d. i. b. i. n. o. r. a. d. d. i. t. a. d. l. c. q. l. o. q. u. e. b. a. f. i. n. i. n. v. i. t. i. m. a. v. o. l. u. n. t. a. t. e. h. e. c. l. o. q. u. e. e. t. i. a. i. n. t. e. r. v. i. u. o. s. r. e. t. q. d. a. d. v. i. t. i. m. a. v. o. l. u. n. t. e. r. e. r. e. l. c. o. r. r. i. g. i. t. r. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. r. e. r. i. b. i. l. i. o. q. u. i. d. e. s. t. n. o. e. a. l. d. a. r. h. z. s. u. m. p. t. u. r.*

Ubi nupte *mulier transiens ad scda vota dr casle r honeste viuere. 2 Si vxor est relicta dña r usufructuaria oima bonoz qd cōtineat hoc legatū r nu. 3. r. ibi an hoc legatū valeat r numero. 5. Si eligi vñ ex contrarijs tacite vñ alteri renuntiatum. 6 Heredes possunt institui ad incertum sicut post tempus incertum. 7 Pro soluta in dubio copollere copule. 8 Usufructus est pars domini. 9 Legatū factū vxori q. sit dña r usufructuaria extraneis instituta quid ope reur r continet. 10 Si factū fuit legatū vxori de mille do necyixerit sine viro r post ei⁹ vitā dicta mille deueniant in nruū si mulier scdo nubit an ritius statim habeat mille. et nu. 14. soluit. 11 Verba post vitā intelliguntur de morte naturali. 12 Verba ambigua in testamētis pro heredibus interpretantur. 13 Prosumus defuncti r vxor in dubijs c. parificamur. 14 Si vxor est legata dña massaria r usufructuaria donec hōdelle custodierit lectū testatoris r no exiger otre: si celsit iura doralia fñ an perdat legatū. Verbum epigere aliqñ largi accipit. h. e. c. a. u. t. s. u. m. i. t. u. r. d. c. o. p. e. d. e. n. u. p. t. i. s. s. a. n. i. e. n. d. s. i. h. o. s. o. l. u. i. r. v. i. d. e. q. d. i. b. i. n. o. r. a. d. d. i. t. a. d. l. c. q. l. o. q. u. e. b. a. f. i. n. i. n. v. i. t. i. m. a. v. o. l. u. n. t. a. t. e. h. e. c. l. o. q. u. e. e. t. i. a. i. n. t. e. r. v. i. u. o. s. r. e. t. q. d. a. d. v. i. t. i. m. a. v. o. l. u. n. t. e. r. e. r. e. l. c. o. r. r. i. g. i. t. r. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. r. e. r. i. b. i. l. i. o. q. u. i. d. e. s. t. n. o. e. a. l. d. a. r. h. z. s. u. m. p. t. u. r.*

relet p. maritū vxoris usufructu. ibi p. m. s. s. u. s. v. t. c. i. t. r. a. s. t. e. a. d. s. e. d. a. v. o. t. a. v. t. s. t. i. p. u. l. f. e. m. i. n. e. d. o. f. r. h. e. c. a. u. t. c. o. n. t. i. n. u. e. h. a. b. e. t. u. r. i. n. p. i. a. c. t. i. c. a. p. r. o. p. t. e. r. g. l. o. s. b. i. p. o. s. i. t. a. z. p. r. o. q. u. e. s. t. i. o. n. e. q. u. e. c. o. n. t. i. g. i. t. d. e. f. a. c. t. o. v. i. d. e. l. i. c. e. t. s. i. m. a. r. i. t. u. s. r. e. l. i. n. q. u. a. t. r. s. u. a. m. v. x. o. r. i. m. d. o. m. i. n. a. m. m. a. s. s. a. r. i. a. m. r. s. i. f. r. u. c. t. u. a. r. i. a. m. t. a. n. t. a. l. e. l. e. g. a. r. u. m. v. a. l. e. a. t. a. n. n. o. n. e. t. s. i. n. o. n. v. a. l. e. a. t. q. u. i. d. h. a. b. e. r. e. d. e. b. e. a. t. e. x. h. o. c. l. e. g. a. t. o. e. r. q. u. o. m. o. d. o. f. i. t. i. n. d. i. c. t. u. s. s. i. r. e. l. i. c. t. a. r. o. i. n. s. t. i. t. u. i. t. h. e. r. e. d. e. s. f. u. o. s. v. e. l. e. x. t. r. a. n. e. o. s. e. t. q. u. i. s. i. s. t. a. s. u. n. t. c. o. n. t. r. a. r. i. a. l. a. t. i. u. s. q. u. a. m. g. l. o. d. i. c. a. m. r. d. o. d. o. f. i. n. e. f. e. c. t. u. d. i. c. i. t. i. l. l. u. d. q. u. o. d. g. l. o. d. i. n. a. r. i. a. l. i. c. e. r. a. l. i. q. u. i. d. p. l. e. n. i. u. s. d. i. c. a. r. c. a. u. s. o. p. i. n. r. e. c. i. t. a. r. e. t. s. p. e. c. i. e. r. e. q. u. i. s. e. q. u. i. t. u. r. i. n. t. i. t. u. q. u. i. f. i. l. i. i. s. i. n. t. l. e. g. i. s. s. i. v. e. r. q. u. i. d. s. i. q. u. i. s. i. t. a. d. i. x. e. r. i. t. d. e. h. o. c. e. t. i. a. n. o. p. e. r. l. e. o. s. t. i. e. n. i. n. s. u. m. m. a. d. p. i. g. n. o. s. q. u. a. l. i. t. e. r. c. o. n. s. i. t. u. t. u. r. v. e. r. s. i. q. u. i. s. d. i. c. a. r. e. r. e. r. s. i. l. e. q. u. e. n. e. r. d. e. h. o. c. n. o. i. n. m. a. r. g. a. r. i. t. a. A. b. e. r. t. i. g. a. l. e. o. r. i. d. e. a. c. t. i. o. c. i. r. c. a. f. i. v. e. r. s. i. c. q. u. i. d. s. i. d. i. c. o. I. t. e. m. f. a. c. i. t. a. d. h. a. c. m. a. t. e. r. i. u. m. f. d. e. i. n. d. i. c. v. i. d. u. i. l. i. r. a. u. t. c. u. i. r. e. l. i. c. t. u. m. i. n. g. l. o. z. i. n. c. o. r. p. o. r. e. v. i. d. e. s. u. m. t. u. r. r. f. f. d. e. a. u. r. o. r. a. r. g. e. n. l. e. g. l. s. p. e. c. i. e. s. r. p. o. d. i. s. c. u. s. s. i. o. n. e. p. r. i. m. e. q. u. e. s. t. i. o. n. i. s. s. c. i. l. i. c. e. t. a. n. v. a. l. e. a. t. t. a. l. e. l. e. g. a. t. u. m. i. n. t. e. n. d. o. s. u. b. j. u. c. e. r. e. q. u. a. n. d. a. m. q. u. e. s. t. i. o. n. e. m. d. y. i. n. q. u. a. i. p. s. e. d. y. c. o. n. s. u. l. t. u. i. t. v. i. d. e. l. i. c. e. t. q. u. i. d. a. f. e. c. i. t. t. e. s. t. a. m. e. n. t. u. m. i. n. q. u. o. i. n. t. e. r. a. l. i. a. v. x. o. r. e. m. s. u. a. m. a. s. s. a. r. i. a. m. v. e. l. v. s. u. f. r. u. c. t. u. a. r. i. a. m. r. e. l. i. q. u. i. t. e. t. q. u. o. s. d. a. m. a. l. i. o. s. s. i. b. i. h. e. r. e. d. e. s. i. n. s. t. i. t. u. i. t. f. i. n. i. t. o. v. s. u. f. r. u. c. t. u. r. e. d. o. m. i. n. i. o. v. x. o. r. i. s. s. i. c. p. r. e. d. i. c. t. o. m. o. d. o. v. u. l. t. i. s. t. a. v. x. o. r. h. a. b. e. r. e. v. s. u. f. r. u. c. t. u. m. p. r. e. d. i. c. t. u. m. h. e. r. e. d. e. s. m. a. r. i. t. i. o. p. p. o. n. i. t. u. r. q. u. o. d. n. o. d. e. b. e. t. h. a. b. e. r. e. r. e. q. u. i. a. d. i. e. s. v. s. u. f. r. u. c. t. u. s. l. e. g. a. t. i. c. e. d. i. t. i. b. a. d. i. t. a. h. e. r. e. d. i. t. a. t. e. s. e. d. h. e. r. e. d. i. t. a. s. n. o. n. p. o. t. e. s. t. a. d. i. r. i. p. e. r. h. e. r. e. d. e. s. c. i. i. s. i. n. t. i. n. s. t. i. t. u. i. t. d. e. m. u. f. i. n. i. t. o. v. s. u. f. r. u. c. t. u. r. e. v. x. o. r. i. s. e. r. g. o. r. c. e. t. e. r. q. u. o. d. d. o. m. i. n. a. s. i. t. i. n. t. o. t. u. m. e. x. p. e. l. l. e. d. a. p. o. t. e. s. t. e. i. u. d. e. r. e. t. e. r. o. f. f. e. n. d. i. s. q. u. i. a. i. b. i. i. n. t. e. s. t. a. m. e. n. t. o. r. e. p. u. g. n. a. n. t. i. a. c. o. n. t. i. t. u. r. e. r. g. o. d. e. s. c. r. i. p. t. i. i. n. t. e. s. t. a. m. e. n. t. o. n. o. n. v. a. l. e. a. t. r. v. t. f. f. d. e. r. e. g. i. u. r. l. v. b. i. r. e. p. u. g. n. a. n. t. i. a. r. d. e. c. o. n. d. i. i. n. s. t. i. t. u. i. l. i. s. i. t. i. t. u. s. s. e. d. c. o. s. t. a. t. q. u. o. d. e. s. t. e. f. r. u. c. t. u. a. r. i. a. m. e. t. e. s. s. e. d. o. m. i. n. i. u. m. r. e. p. u. g. n. a. n. t. i. a. l. u. n. d. c. u. m. n. o. p. o. s. s. i. t. h. a. b. e. r. e. v. s. u. f. r. u. c. t. u. m. v. e. l. a. l. i. a. m. f. e. r. u.

In rebus dotalibus. an hec loci habeat in do...

No. qd ista repetitio que fit cōstas...

Nota t̄o tertio qd per hęc epactionē...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

matia qd videt̄ cōtra. l. quoties. r. l. cū dotem...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

bat in finare. nisi esset prouisum per hęc legē...

Similiqz modo. Hęc dicitur dicitur...

Preterea sancimus. Hęc est magis...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

vore est p̄uilegiaria. Rebus dotalibus cunctis: ista actio...

Legatum factum per debitozem...

Mulier qd videatur dotē stipulata...

Imperatoz p̄mo po...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

Similis qd mo. Hęc dicitur dicitur...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

Nota qd si ista materia in l. h. cōstare...

Legitimatur. An et quando per sequens marit...

Et quoniam. Etiam existet...

De quibus. Per se...

Actio pro tutela quod concurrat cum actione...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

Quidam. Ista. Iudicium manet incoerecta...

Item si quis sine. Ad istam autem vide...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

Oper legem. Per sequens matrimonium...

Item si quis sine. No. hinc...

Item si quis sine. No. hinc...

Item si quis sine. No. hinc...

Item si quis sine. No. hinc...

Item si quis sine. No. hinc...

Item si quis sine. No. hinc...

Item si quis sine. No. hinc...

Item si quis sine. No. hinc...

Item si quis sine. No. hinc...

Item si quis sine. No. hinc...

Item si quis sine. No. hinc...

Item si quis sine. No. hinc...

Item si quis sine. No. hinc...

Item si quis sine. No. hinc...

Item si quis sine. No. hinc...

tutela dicitur glo. triplex. et per ordinem...

Quero utrum tutela una possit cum alia...

Quero que est ratio quare testam...

Quero quando aliquid ex testamentariis...

Quero quod est ratio quare testam...

Quero quando aliquid ex testamentariis...

Quero quod est ratio quare testam...

Quero quando aliquid ex testamentariis...

Quero quod est ratio quare testam...

Quero quando aliquid ex testamentariis...

Quero quod est ratio quare testam...

Et si a patre. In his...

Quero quod est ratio quare testam...

Quero quando aliquid ex testamentariis...

Quero quod est ratio quare testam...

Quero quando aliquid ex testamentariis...

Quero quod est ratio quare testam...

Quero quando aliquid ex testamentariis...

Quero quod est ratio quare testam...

Quero quando aliquid ex testamentariis...

Quero quod est ratio quare testam...

Quero quando aliquid ex testamentariis...

De testamentaria tutela. Rubrica.

Actio pro tutela quod concurrat cum actione...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

De confirmando tutore. Rub.

Actio pro tutela quod concurrat cum actione...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

Item si quis sine. Qualiter intelligatur plene...

hna eorum duc qd dicitur quaz vna no tollit alia sed sunt pares pnone tunc iudicam de illa psonay de duob' r. vide Ro. vbi ponit exempli r concord. p. n. ccccxxij.

a **C**onstitutio. vide Bar. latus in l. si tutor pupillo. 4 ff. de auto. tuto.

Constitutio. Iste lex glossar. l. fandi. m. s. eod. qd facti illi non habet locum in vfu rta que faciunt magnam summam vel in pensionibus biennalibus. h. d. r. Tutor r curatoz no defendens nisi noce remouetur a tutela.

b **D**ubium. ad d. Bar. l. ff. de tuto. r cura. ad h. s. r facti. col. xi. de iudi. lib. vi. r ibi p. de au. r char. r qd 3 no. 3mo. r doc. in c. 4 ad officiu maris etia pertinet quod tutoris legitime admistratorem in qui bus tutoribus.

c **N**on res. 5 legitimi admistratores non satisfaciunt. vide que dixi in 6 l. ij. s. qd si vero. ff. ad 7 rem. l. et bald. in l. 1. s. matris pie ras. s. qui per. tu. r in d. l. p. c. i. a. col. r bal. r l. y. h. c.

d **S**ed et si quis. Iste est vna bona r notabilia. l. r habet casus multu notabilez singu lara. h. e. uiter dicit. Tutor r curatoz debent defendere minore qd si res casauerint a tutela remouentur. h. d. c. no. qd dixi in sumario. r habu. s. h. de iudi. s. de p. cocu. l. eum qui res. c. no. qd officium. tutele r cure est necessarium.

Sed et si quis. Iste est vna bona r notabilia. l. r habet casus multu notabilez singu lara. h. e. uiter dicit. Tutor r curatoz debent defendere minore qd si res casauerint a tutela remouentur. h. d. c. no. qd dixi in sumario. r habu. s. h. de iudi. s. de p. cocu. l. eum qui res. c. no. qd officium. tutele r cure est necessarium.

e **T**ene mentis. Et vide Bartol. in lege p. r. in prin. c. p. ff. de ope. noui nuntia r Bartolus in dicta lege legitimos. videtur quod per iuramentum hoc sup. p. plerum perid quod voluit Bald. in lege prima. c. 2. eommu.

f **D**irec. qualiter teneatur tutor de casu fortuito et an futurum dicatur casus fortuitus. vide Ro. com. si. ccccxxij.

Personis. Ad curam eius qd tenet pupillus potest adire. ff. de iudi. l. si tutor pupillo. 4 ff. de auto. tuto. ff. de iudi. lib. vi. r ibi p. de au. r char. r qd 3 no. 3mo. r doc. in c. 4 ad officiu maris etia pertinet quod tutoris legitime admistratorem in qui bus tutoribus.

Defensionem. Debet satisficere h. possunt p defensione pupilli bona obligare. c. nota qd l. legitimi admistratores non tenentur satisficere. c. no. r casum in quo per tutozem possunt in nobis obligari.

Omnem autem. Iste est nouus casus r tele cassant per hoc. tutores r curatores debent spes daltiter r expresse tpe quo creant promittere qd defensione subibit. h. d. c. no. qd tene met' istu casum. Et si sic no reperies opponas exceptione contra instrumentu tutele. c. no. qd istud addit ad alia que requiruntur in tutelasi. l. legitimos. ff. eo. r.

His que. Zicer tutozibus r curatozibus fruct' soli parte coiter vendit. c. no. ergo qd non habeat necesse tutor vel curatoz frumentu vel vini referuare. sed potest vendere cu vult. p. p. perio. r in quo ibi communiter vendit. Item vt quod no habeat necesse frumentu vel vini mittere ad aliu locum. sed pot' vendere in illo loco vbi habeat pro pretio quo ibi communiter venditur. r.

Ancimus. Iste est vna bona r notabilia. l. r habet casus multu notabilez singu lara. h. e. uiter dicit. Tutor r curatoz debent defendere minore qd si res casauerint a tutela remouentur. h. d. c. no. qd dixi in sumario. r habu. s. h. de iudi. s. de p. cocu. l. eum qui res. c. no. qd officium. tutele r cure est necessarium.

C De periculo tuto. r cura. Rubrica.

Qui notitie. Tutor notitie tenetur si vilia pupillo tacuit vel fraude commisit vel particeps facere cessauit. h. d. Ad euidencia scias qd quidam sunt tutores dati causa notitie qui non admistrant. sed infomant vel instrunt alios admistratores quid facere vel gerere debeant.

Ad eos qui. Cum admistratio est diuisa per prouincias vni tutor de facto alterius non tenetur. h. d.

Res pupillares. Tutor si culpa precessit casum. alias non tenetur de casu fortuito. hoc dicit cum sequen.

Quis presumitur scire illud quod publice scitur. Quis presumitur scire illud quod est sibi denuntiatu ad domum.

Tutor. Ad eum qui se ignorat tutorem periculum admistracionis non pertinet. hoc dicit. c. aduerte.

et op. qd ignoratia no presumat. vt. l. verius. ff. de pro. ba. dicit quida qd hoc ostendit admillus no iustus. vi de gl. r istud est facile dicere. vel melius dicit glo. et ista sunt tria notabilia dicta qd hic erat presumptio scientie. s. dco qd vult probare ignoratia pber ea ista aut scitote presumptio cotingit ex tribo. primo si inter fuit testamto si erit publice notu. vt si fuit denuntia tu ad domu. r vide gl. c. no. r qd qd presumit illud scire qd publice scitur. vt. l. sed r si pupillus. s. p scribere de instruto. c. no. r qd quis presumitur illud scire quod est sibi denuntiatum ad domum. c. tene mentis. quia ad hoc iam milles allegant hanc. l. r Emporis. Post tutelam finitam periculum non pertinet ad tutorem. h. d.

Quando ex facto tuto. vel cura. misio. agere vel conueniri possunt. Rubrica.

Probia. Et sententia non datur actio in re sed in ipsum principalem. h. d.

Quibus tutoribus. Et stipulatioe tutore super pupillo. h. d. distinguat vt in glo. quam vide r nota.

In rem. Tutor pupilli tenet pupillus. Et differ. hoc. l. p. p. in qua p. m. loquitur de sententia. h. d. de contra. c. h. d.

Ibi qui. Tutor r cura. ex admistracione tenentur pupillo ex cooz facto als ei pupillo queritur ac. Per tutozem non queritur actio pupillo extra rem pupill.

De tutorem. Tutor r cura. ex admistracione tenentur pupillo ex cooz facto als ei pupillo queritur ac. Per tutozem non queritur actio pupillo extra rem pupill.

Csi ex pluribus tuto. vel cura. omnes vel vnus agere pro minore vel conue. pof. Rubrica.

Vno. Vnus ex pluribus tutozibus potest in solidu pupillu defendere. h. d.

Diuisum. Si admistratio diuisa est p prouincias tutores illius prouinciarum conueniendi sunt. h. d. c. p. del. inter. in. ff. de adm. tuto. s. v. r ibi no. per Dy.

Cne tuto. vel cura. vectiga. condu. Rub.

Competens. Qui tutela gerit vel ei vccigalia no admittit r si accelle rit pensafacti tenet nisi vtriq. idonee satisfecerit. h. d. c. quida dicitur qd hic est vnus casus in quo vccigalia no admittit pensiferia. Sed certe hoc qd fisco r pupillo satisficere cessat doli psumptio in preteritu. vt plene dixi in l. qd ea mente. ff. de fur. querit vtri ille qd dicit vccigalia publica in ista exculacionem has

Cide gl. et ista gl. pro sing. alle. Jos. de inrol. in l. questru. ff. de re iudi. et in l. in tempus. s. j. r. in l. si ita quis heres. ff. de here. in l. i.

Cide vide gl. et ista gl. vide alle. per Bart. not. in l. si cui. s. is quide. de accu. r ad hac gl. vide pleni' p bal. in l. is pot. de acq. her. re. r iing. gloss. et ibi Bar. in l. i. ff. de rece. pra. r r. r. no. in aut. qno epoz. epi. ad fin. vbi dicitur propofitu in posse cc. de q. s. non pot' ignora re facit. c. de pofu. pla. r fin. q. ma. accu. pofu. s. ff. pupillus. s. pferiber. ff. de instr. glo. i. de. i. r qd h. de in de. ff. de iudi.

C De tuto. r cura. qui satis non dedit. Rubrica.

Sonduz. Ad inuocandam istis admistratozibus satisfacionem exigere qd si cessauerint p. h. bent admistrare. h. d. c. p. p. j. eo. l. iij. r in l. de satisf. tu. s. j. Sol. distinguat. tutores qui clam sunt testamentarij vel dati in testamento a iudice confirmati. r isti in modo satisficunt: quidaz sunt dari ex inquisitione et isti non tenebant olim satisficare. hodie vero omnis datus tenetur satisficare. vt in l. de satisfid. tuto. s. p. et ita dicit glo. h. c. alibi dicitur quis r melius in aur. vt qui ob. se p. h. habere res mmo. s. p. et itam gl. tene menti. r.

Tene tutore. Qui no satisfidat remouetur a tutela cum infamia si dolo fecerit alis sine iudice in locu defunctoru alij debent dari qd rationes preteritoz exponant. c.

Dubium. Tutoris no testam. tarij debet satisfidat' facta p eos no valent. h. d.

Non omnium. Tutoris no testam. tarij debet satisfidat' facta p eos no valent. h. d.

Confirmatio. Tutoris no testam. tarij debet satisfidat' facta p eos no valent. h. d.

Confirmatio. Tutoris no testam. tarij debet satisfidat' facta p eos no valent. h. d.

Confirmatio. Tutoris no testam. tarij debet satisfidat' facta p eos no valent. h. d.

Confirmatio. Tutoris no testam. tarij debet satisfidat' facta p eos no valent. h. d.

Confirmatio. Tutoris no testam. tarij debet satisfidat' facta p eos no valent. h. d.

Si defunctus. Ad istu' rep. adde. l. si creditores. in fi. de separa. do. facit ad ea q' dicitur in l. d. n. de bo. da. r vide per Bald. in ca. s. de contro. mter do. ryalaf. in vltibus seu.

Andreas Pomate.

Si de fimo. v. de ad istaz l. si defunctus. alle. per Felin. in. c. scribe bam. colu. ij. de pre. simp. v. de arer. co. fi. pp. col. sin. fi. r. ale. ra. consil. lxxij. col. fi. volu. ij. vbi dicit re gulariter q' b' aliq's admittret bona ali'

Diequid. crione tutele r vili neg. gest. ve nit dolus lata culpa r le uis. h. d. Habes hic vna questione qua vide quam habes hic. r habuistis. s. de administ. tuto. l. pupillorum. Et ibi etiam gl. hic tam e tra ctatur per Lyn.

Tutores. Actio tu pferibitur longo tem pore. hoc dicit. Tutores. Actio tutele competit contra turoze non co'tra euz cui turoz indudente promittit. h. d.

Defunctus. Que turoz q'suit in du bio ex bonis pupilli que s'uisse non presumitur. hoc dicit.

Tutor. Contracta admini stratio post finitaz tutele venit in actione tutele.

Heris in. h'ec est bona. l. b'et miter. h. d. Cosessio turoz nis erronea circa p'rimoz nu' pupilli sibi no' p'udicat nisi in in uentario scribi fecerit. tunc est p'batjo gar. in p'ncip. q'p. colum. ij.

Heris in. Ad intellectum hui' l. vide qd no. Bal. in l. testium. in. l. col. s. de testi. r hoc est speciale fauore minoris in Bal. in prin. plus val. qd agi. dic ram e quod si p'etoz vidit damnosam esse remissione inuentarij non sequitur voluntatem. v. in. l. in confir mando. de confr. tuto. r an inuentarium heredis pos sit remitti per testatozem. vide late per Baldum in l. fi. s. cum i. stur. s. de iure deli. adde ad banc l. vide d'hu' Bal. consilio. ccl. xij. q. li. Andr. sic. co. ff. lxx. Joan. Andr. in add. ad Specu. in tir. de instru. editio. s. d'ij. cro. circa princ. quo vero ad apostillam vide Aug. co. consil. d'xyo.

Andreas Pomate.

Ad de hinc apostill. sibi qd no. bal. c' tra vult gl. hic cui addo gl. in l. s'ic iunf. ff. de iure codicil. a me pon derata circa q' vide bar. ff. de exp' p'ij. Ro. consil. c'ij. et Imol. consil. lxxv.

Teru' est. de materia huius. l. vide bart. in l. s. de rranfa. r bi hanc l. allegat.

in contrarium non admittit. h. d. C' Nor. hunc cas sum quando tutor ponit in inuentario quod sibi p'et iudicat.

Illo etiam. Tutor no' pot' administrare nisi facto inuentario sibi decernat ad ministratio nisi p' testatoze fuerit remissum: r turoz q' no' fecit inuentariu' remouet vt suspectus. de q' dicit. l. si turoz. ff. de suspe. tuto. h. d.

De diuide. tute. r p' qua p' q'libet tutor. r. Rub.

I post. Tutor non tenetur ex facto con nite. h. d.

Diuisio. Administratioe no' diui s'iber tenet in solidu'. Ea diuisa a testatoze vel iudice quilibet tenet p' parte sua nisi si in casibus hic exp' p' h. d. materiam istam plene examinaui. s. de rra. ca. l. r ibi d'ij.

Et conventione. Pius coue niendus est gerens q' is qui non gessit.

De in licem iurando. Rubrica.

Duersus. Aduersus heredes tu rois iuraf in lire ob dolam sum tantu'. Item ob doli turoz is verum non presump' nisi cu' turoze is fuerit co' test. h. d. toto. ti.

De heredibus turozin. Rubrica.

Heredes turozis. Heredes te nent de dolo r lata culpa etiam non ge rentis vel a se no' exigent: de dolo suo proprie. h. d. totus titu.

Si tutor non gesserit. Rubrica.

Extum est. Tenetur gerens si ei potest negligencia imputari cur contutorem suspectum non fecit r liberus non potest patronum accusare: sed iudicis officium im p'olare. h. d. C' Per istam l. dicitur gloss. no' d'ij quod licet accusatus r damnatus sit infamis: tamen inquisitus condemp natus non est infamis per hanc legem. vbi vides quod liberus non potest accusare: quia patronus ut famaretur tamen potest imp'olare quod iudex in quirat. et sic pater quod non infamatur ita dicit gloss. in l. tertia. s. p'eterea. ff. de suspectis tuto. r etiq' glo. supra de suspect. tuto. l. fina. quod dicitur d'ij in l. ista mem. ff. de public. iudic. facit quod nota. in l. s. de mo. mulct.

De vltis pupillorum. Rubrica.

Tutorum. Qui pecuniam pupilli in suos vltus conuerit ad vlt ras tenetur. h. d.

Ius. In actioe tutele etiam pro eo quod quis debet pro contutore veniunt ofure.

Pupillarem. Si turoz no' pot' imputari culpa non debent vltare pecunie. h. d.

Spillus. h'ec est bona lex. et legitur duobus modis. Et secundu' vnam lecturam. dicitur r notabiliter dicit. Reus no' potest cogere acroze agere. Sed pot' perere vt super suis defensionib' testes ad perpetua rei me moiam examinent. h. d. scdm aliam lec. dicitur hoc inter dicit. C' Acro' no' potest cogi agere: sed ex ca' pot' sibi statim eps intra qd agat vt postea no' audiat. h. d. C' Nor. secundum palmam lec. r no' exeat de merte tua qd ex parte turozis vel actiois non pot' peti vt exami nentur testes ad perpetua rei memoria nisi cu' vni b' r a' de morte testiu' vel eoz absentia dicitur: vt. l. i. lege q' l. si delecti. ff. ad. la. q. r est ter. extra vt lit. no' core. c. qm frequer. Et p' parte vero rei q' no' est in sui potestate qm agat potest peti vt examinentur testes ad eternam rei memoriam qm cu'q' hic est casus hic. r. s. de testi. aut. sed et quis. r ibi plenius dicam.

De fideiuss. turozin seu curatozin. Rubri.

Nigere. Simul et semel non pot' agi s' plures soy lidu'. h. d. hoc notabilis lex. C' Et d' gl. sup' d'bo agi qua no. qd dicit ago ita qd exigas: q' per hoc q' daret libellus s' duos reos in solidu' pre stando q' vna ex actio sufficiat qd iste libellus valde bene procedat: q' no' est mce inten tionis exigere in solidu' a duobus: r ita tenet gloss. ff. manda. l. in mandato r r'ij. s. paulus r'pon dit pro quo facit. ff. de ver. obli. l. in executione. s. in solidu'. et. s. de duobus reis. aut. hoc ita.

Onest. Solutio turozis liberat fide iussos. Et si principalis sol uit partem: fideiussos in residuo potest conueniri.

De contratio iudicio tutele. Rubrica.

Pro iudicato. Post solutione non potest peti cessio nisi deo fuerit solutum vt cedatur.

Inoner propria. Quando ex propria culpa datur contra turozes habet beneficium cessionis r vtilis ac tionis.

Pater. Successio no' confundit actionem nisi pro ea part' re pro qua succedit. C' No. q' pot' q' e' turoz sui p'ugni. simile habes. ff. de ado p' l. no' num q' r. l. certu'. s. p. de cofe. et

l. ij. qd obseruari. s. de iur. cal. vbi ba buistis bona glof. r no. hanc. l. qui se des ad bancum in aleficiozum.

De autoritate prestanda. Rub.

Etorem. Si turoz i quolibet actu vni' autoritas sufficiat nisi in eo per quez finit tutele. h. d. C' Nor. huc text. v' in l. i. m'ij regula iuris. qd omnes tangit r.

Quando tutores vel cura. esse desinunt. Rubrica.

Curatores. Tunc anit officiu' a d'icri qm finit officiu' ei' cui ad iungitur. h. d. C' Nor. b'ij libum casum. facit ad hoc. ff. de tute. l. soler. r qd habuistis no. p. glo. in l. neq' s. de procura. h. d.

Tutores. Voluntate puz tutela. h. d. p'illi no' finitur

Decoram. Etate no' aspectu' corporis finitur. h. d.

De tutore seu curatore. Rub.

Sui iuris. Tu roz p' admittret tutele per actorem no' per procurato rem. h. d. de hoc dicit vt h'as buistis. s. de procura. l. neq' r.

De excusationib' r t'pib' caru'. Ru.

Alia. Spado nu' excusaf a tutele. h. d.

Curatores. Curatoz g' h'at dat' tenet actio de bonis q' sunt extra pu'nciam nisi de his sine rit' excusaf. h. d. C' Op. q' q'no' possit dare curatoze bonis q' sunt extra pu'nciam sua: vt. l. pupillo. ff. de tu. r. cu. da. ab his. C' h' ut' timore dicit glo. intellige q' hic fuit dat' a p'ncipe vel ab alio ei' m'adato r sic fuit dat' ab eo q' h' iuris ditione i' pu'ncia. Et u' potes dicere for te r meli' sufficit q' q's h'eat iuris ditione i' p'ona adulti sicut dicit' q' d' turoze q' sufficit q' iudex h'eat iuris ditione i' p'ona pupilli vt possit dat' turoze r cu.

a C Saete. die tamen quod illi qui sunt ipso iure ex...

b C Episcopi. ubi dicitur post Bar. in l. si ff. si quis testa...

pupillo cultus administratio potest ad omnia bona...

Excusationis. Si ingenuus datur tutor...

Amplicitati. Si quis creatur curator...

Libertos. Libertati tute...

Tempus excusationis est duplex...

Quinquaginta. Tempus excusationis cur...

Quinquaginta. Tempus excusationis cur...

c C Volum. raris. per. vni. actus. comarum. non perdit...

d Andreas. Pomare. C Generiter. vide ad istam...

dicendum est in l. cetera. ad proponendum a die nomi...

Eqz a tutela. Debitum vel creditu...

Oloni. Non nisi non habent excusatio...

Rater. Exactoris tutorum duran...

Factoros. Exactoris tutorum duran...

Estameto. Tutor restituitur ad...

Oluntarie. Ista est notabilis. l....

Et senatorum. Libertati non...

Generiter. Qui noiat aliquem ad...

Qua. Licet illud sup quo principa...

Ab allegas. Propter litem maios...

Tutores. A creatioe tutele vel cu...

Nusitatem. Debitum a matre pu...

Drator. Si creatur curator qui p...

Quod res. Communio rerum non pres...

Tutor. Ad tutorem excusatum no...

Epósitos. Tutoris a tutela vel cura...

Si ex fal. alle. tutor fuerit excusatus...

Absentibus. Excusatio cogn...

Tutores. Post ceptam administratio...

Ab proponis. Ista lex dicit ides...

Si tutor vel cura. reipn. causa aberit...

Si tutores. Qui abest causa reipn...

De excusatione veteranoim. Rubrica...

Si veterani excusantur a tutela nisi...

Qui numero liberoim. Rubrica...

Si ad tutelam. Numerus libe...

Qui etate se excusant. Rubrica...

Rater. Etas septuaginta annous excusat...

Qui numero tutelarum. Rubrica...

Tres. Tria onera tutelarum non...

C Est nulla. fallit in sententia lata pro libertate...

De curatore furioso seu prodigi. Rubrica...

Dratores. Causa ad...

Rationis. Quod constitutum est in...

Pater. Filij post...

Om repudiare. Quod datur filio furioso...

De lucrú. Emancipatus...

Nullus. tamé potest iudici pro simill id quod not...

Andreas. Poma. C Nota hac legé vide Barb...

Andreas Pomate. Cum furiosus filio ergo fam. no dat curatoz qd...

De alijs. In bono casu. Curator furiosus cessat ad administrationem...

De furiosus. Pater est legitimus administrator filii furiosi...

Simultem pareres. Pater potest furiosum instituire et ei exemplariter substituere...

Sed cu antiquitas. Curator furiosus testamētarius no dicitur...

que fuerunt addite huic libro post copulationem...

Talitaq. Hereditas furiosus delata potest per procuratorem agnosci...

Simultem. Simultem forma et ordine antedictis...

Enditio. Prohibito alienationis reum in minorum non extenditur...

Non est vobis. Quod ipso iure non potest rescindi per restitutionem...

De emancipatis. Curator non potest bona filiorum alienare sine decreto...

Non solum. Nulla rita. possunt immobilia minoris alienari sine decreto...

Si preses. Decretum interpositum ex falsa causa nullius est momenti...

Inorum. Non sufficit causam allegari per libellum...

Ad resoluendam. Sicut minor non potest alienare immobilia sine decreto...

Media. Per causa donationis propter nuptias immobilia non possunt alienari sine decreto...

Et si is quem. Licet alienatio prohibita favore minoris...

Rediorum. Minor vendicis nec restituitur pretium alienatum...

Quidem. Nulla ad est necessaria restitutio alias non potest per restitutionem rescindi...

Res alienum. Res alienum vel simile cum sit immobilis...

Prediorum. In fine vide quod non bar. in l. cu dicitur...

Tiam. Predium ephyenti non potest alienari sine decreto...

Tere. Minor vendicis alienata iniuste tolli exceptione repellitur...

Minor. Non possunt per mobilia insoluita dari sine decreto...

Predium. Immobilis alienata sine decreto iudicis in territorio res est...

Res alienum. Res alienum vel simile cum sit immobilis...

Res alienum. Res alienum vel simile cum sit immobilis...

And. Poma. C Si qm nota quod taciturnitas huius rps inducit rarihabitorem no solli circa ges sum principaliter sed etia circa cosequetia r de pen dencia ab eo ita dicit do. Alex. consi. c. xvij. vol. v.

Quinquenni per istam legem fuit consultum q si iudex ins ter dicit ad ministra tionem bo nouum ali cul itera cer tum tepus qui duran te prohibi tione alie nar demit vult alle natione re uocare an possit di cri fuit q si intra qm quennium non fuerit reuocata viteri no poterit res uocari cas sus est hic. r. l. i. s. de cōtractibz iudicū. per hoc limita l. q ab ini rto. ff. de re gular. vbi vido glo. r dū hic dicitur qd mis nor no pot rest dona re sine de creto. L. us do. l. l. si an te. sol. mar. dicit quod forte hoc non proce deret i do natione. et licet no al leger ali quem r. p. nisi vides tur repr. in l. cum plus res. s. si tu tor. de ad ministracione tutorum.

res est sufficer etia decretū illius iudicis qui habet pupillum sub se licet non habeat rem sub se. r. l. magis pu to. §. illud. ff. de reb. eorum.

Ret omnes. Dno: diuidedo no pot rest alienare nisi prouocetur a maiore. h. d. de hoc dicit v. haustis in l. in bonis. de sacrosan. eccle.

Minor. Dno: debita non possunt immobilia alienari nisi causa pbata r interueniente decreto.

Quo decreto opus est. Rubi.

Probare. Et iurare parentis pupilli adhibita in cōtractu possunt immobilia sine decreto alienari. hoc dicit.

Quid requirendum. Si veditio sit ex licetia principis no requiritur decretum iudicis. h. d.

Redium. Ex vō dū iurare pnt immobilia alienari sine decreto. h. d. vide glo. que est hic. r ibi ea signa. de materia illius glo. scz qualiter executora vltis maris. voluntati pnt vedere. dicit in res peritione. l. also. ff. de ali. r ciba. lega. vbi tractauit solū de materia huius gl. Et fuit pulchra vtilis r noua reperitio. Et vide p. r. in l. id quod pauperibus. de episco. r cleris.

Et sine interposi tione. Res que vsu consumuntur pnt alienari sine decreto. h. d.

Si quis ignoras rem minoris esse sine decreto comparata. Rubi.

Andre. Poma. C Ad de huic a possit. lbi casus est hic. r. l. i. s. id est in verbo aduerte mor? p ista. l. si cvo hit Lud. ro. i singulari suo incip. iudex Bononiensi.

Ita que. Emptor malefidel no pot scribit. Emptor. bonefides longo tempore prescribit. hoc dicit.

Contra. Dno: rem alienatam sine iuste vendicat cum fructibus nisi emptor habuerit bonam fidem.

Objectiones. In iuste alienata etia dicitur nisi prescripserit.

Doniam. Possessor bonefide no rem spatio longi temporis a die qua factus est maior.

Si maior factus suam alienationem factam rati tam habuit. Rubrica.

Quando in alternatiua obligacione est species et quantitas an possit fieri compensatio.

Improponas. Rati bitio maioris preiudicat in iure quod sibi competit ratione pcedentis minoris etatis non in eo quod competit cussider maioris hoc primo. Item quando in solutione seu in obligacione est species et quantitas alterna tiue ratione quantitatatis potest fieri compensatio hoc dicit. de hoc quando in alternatiua obligatio ne est species et quantitas an possit fieri compensatio videt. l. si debeas decem. ff. de compensatio. r vbi de quod plene dixi. l. si feruus. s. primo. ff. de furtis.

Sine. Indebite alienata possunt vendicari nisi rarihabitatio vel prescriptio vendicantem repellat hoc dicit.

Quando. Si immobilia sunt sine decreto alienata titulo oneroso a minore vel eo scietate taciturnitas quinquenni? eo effecro ma iore rarihabitorem inducit: si titulo la cratiuo requiritur taciturnitas longi temporis. hoc dicit. C Not. l. r singularis valde. L. ne mentis istam legem quanto plus potes rogo te. C Oppo. supra titulo primo. l. fina. vbi requiritur prescriptio longi temporis. Sol. quando ipse minor veditit vel alius eo sciente statuta sunt tempora hac. l. diffinita. Sed quando vendidit alius ignorante minore: tunc ha beret locum. l. contra. C Ad vnum ratiem aduerte: quia illud quod hac. l. dicitur non est proprie prescri ptio: sed inducitur. que dā rarihabitio tacite. Et ideo quocumqz modo intra illud tempus minor iste fa ctus maior declarat se nolle ratiem habere lapsus huius temporis non obest. sed in l. cōtra. indicitur prescriptio. et debet interponi modis legitimis ad interponendam prescripionem inductis. de quibus videbitis in l. cum notissim. §. sed et si quis. ff. de pre scriptioibus. r. an. dixi plene r plenissime in l. uol turaliter. ff. de viliu.

De magistratibus conueniendis Rubrica.

Quomodo sit adie tra. Hec est singularis. l. in eo r quod quis danti nificatur ex eo quod nos rari? scribere omisit datur actio contra notarium. hoc dicit. C Primo ex hac. l. nota quod dixi in sumario. de quo vides in l. penulti. de tabu. exhi ben. C Secundo nota quod iunen tarium est faciendum scribendo estis mationes rerum. C Tertio nota q licet inuentarium non sit bene conse crum a tutore: vel quia minus est scri ptum vel minor estimatio non propter hoc datio ipsius tutoris inualida effi citur. C Quarto nota r non exeat de mente tua in perpetuum quod ex culatur tutor: vel curator si vendit re prout estimata est autofrate publica licet plus valeat vide glo. super verbo locis. hoc tamen intellige nisi manife stum esset illam estimationem esse in iustam. Et de hoc erit publica fama in vicinia et locis circumstantibus: tunc enim tutor non possit dicere se crede re illam estimationem esse iustā. argu men. s. de peri. tu. l. si tutor peritus. C Nota ergo et in perpetuum non obliuiscaris r.

Magistra. Dno: res magistra? si sunt soluendo habent inter se beneficium diuisio nis. hoc dicit.

Heredes. Contra heredes magi stratus non datur actio ex liti culpa. h. d.

Nota. Collegia r plu si sunt soluendo habent inter se beneficium diuisio nis. hoc dicit.

Ductus. Dactio infoldum ex falsis turo ribus fideiussoribus et collegijs.

Magistra. Nota. l. idem dicit qd procedens: ideo no eget summario.

- 1 C Si mag gistratus. iste r. ad singul. et vnum not. qd ponit Bald. in l. constitit in pe. qd. de pena iudi. qui male iudicauit. 2 Nota r ruis. r vbi de qd dixi in l. cu no mine. ff. de fal. r adde qd pbato dolo. nota r rij de inter esse statur iuramento partis sin Bald. in l. qui accu sare. s. de ede. secus si propter culpa no rari: quia tuc debet plene proz bari scdm Bald. in l. fina. in pe. colum. in pe. ede. r qua

pena pu natur r a bello qui porocoli lum peras dicit licet in strumcenti inde sum r prum repe riat. vbi de Bald. in rubi. s. de fi. instr. in. iij. col. in ver. qro dixi supe r ruis. r ibi in sequenti qd. An pos sit cancel lare protos collum. et addro ins strumero. r qd not. Bart. in l. pluribus. de his que in testa. de lentur.

Augduni in topographia Joannis Archip. al. de Quarte Topographi vigilantissimi. 1537.

Index quaternionum.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T U V X Y Z AA BB CC DD EE FF GG HH II JJ KK LL MM NN OO PP QQ RR SS TT. Omnes sunt quaterni: pter ZZ qui est quintermus.